

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Specvlvm Magnvm Episcoporum, Canonicorum,
Sacerdotvm Et aliorum Clericorum omnium tam
Secularium quam Religiosorum**

Tympe, Matthäus

[Köln], 1614

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51447)

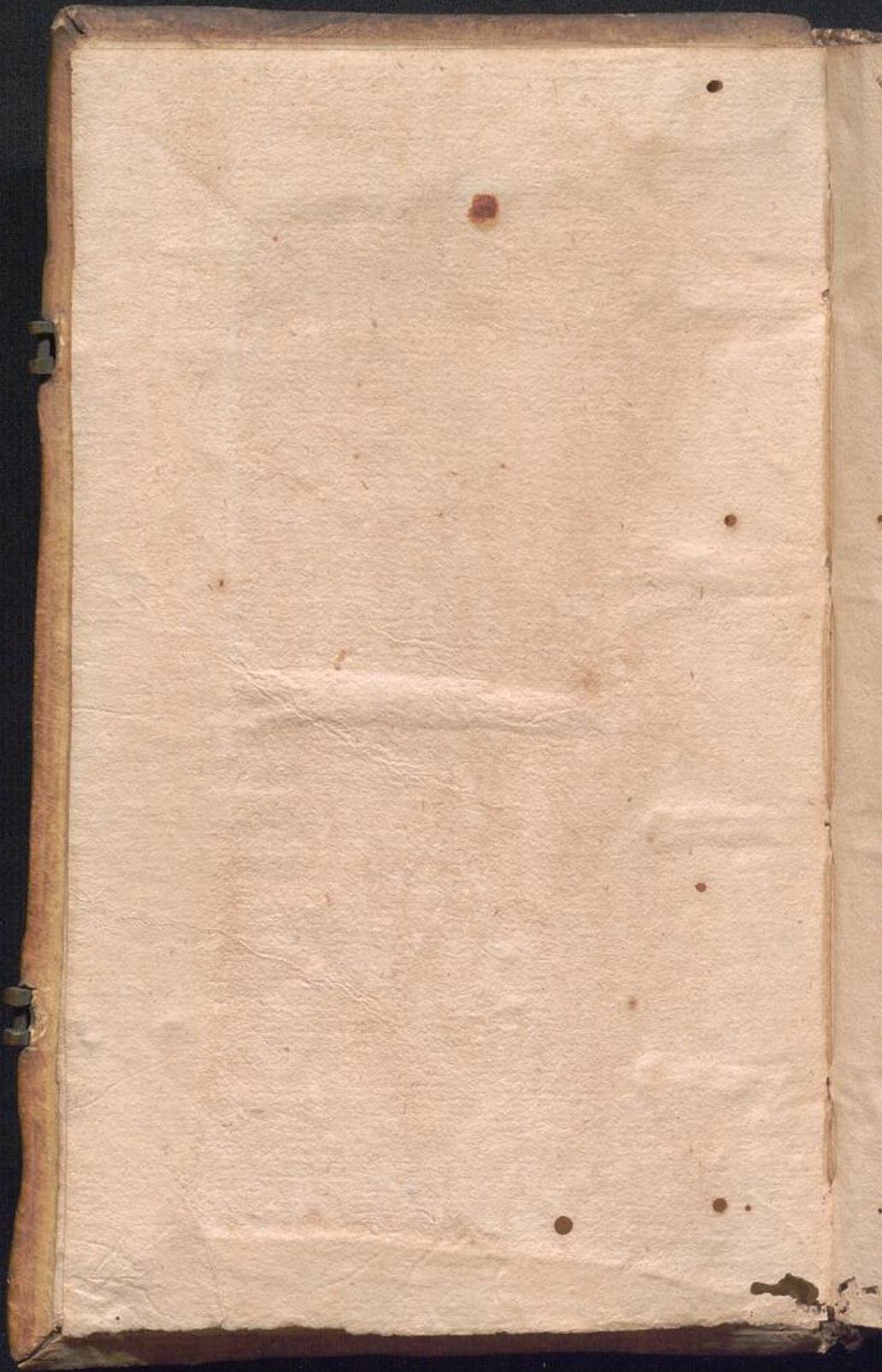
Th. 2990.

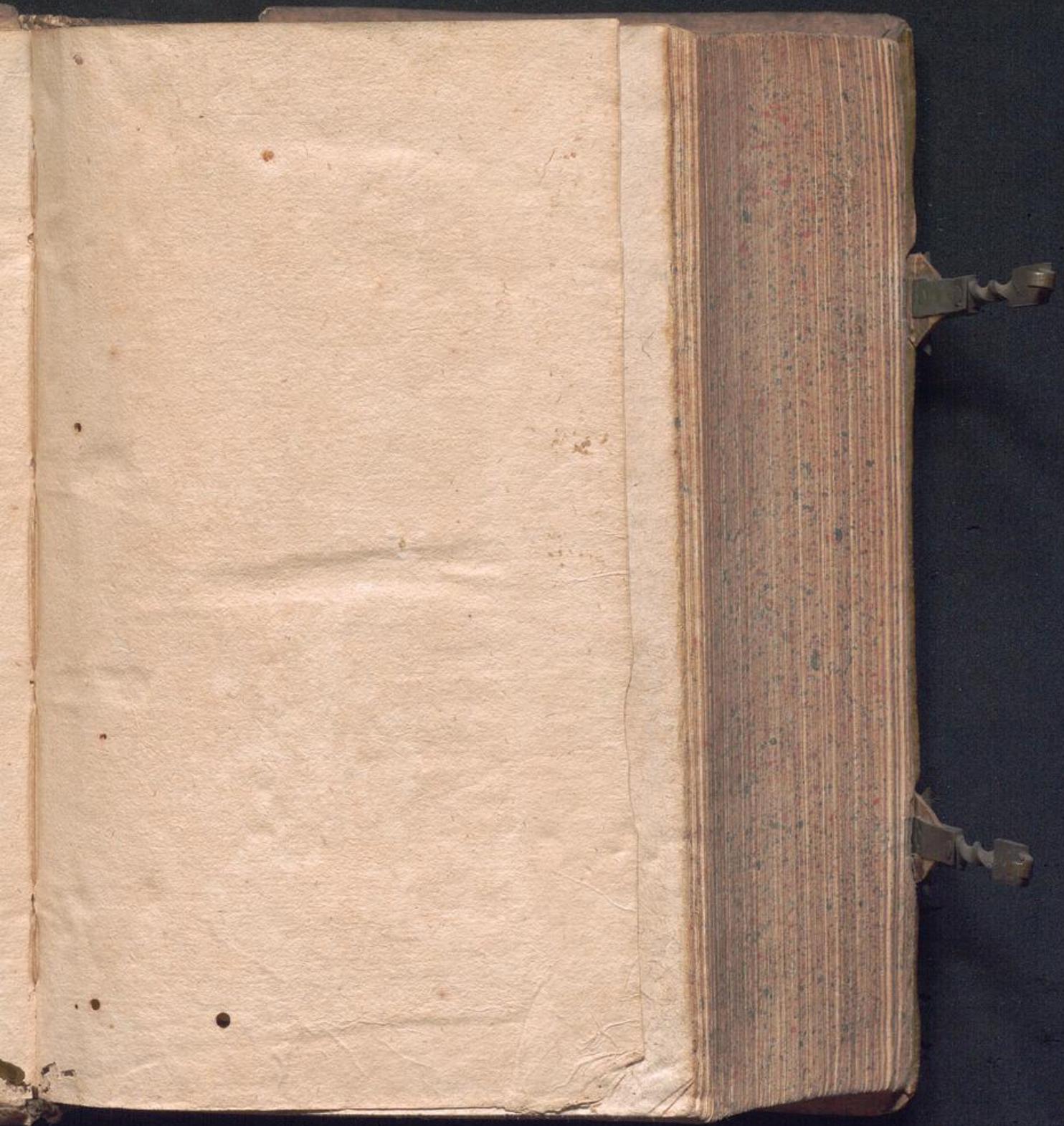
J V

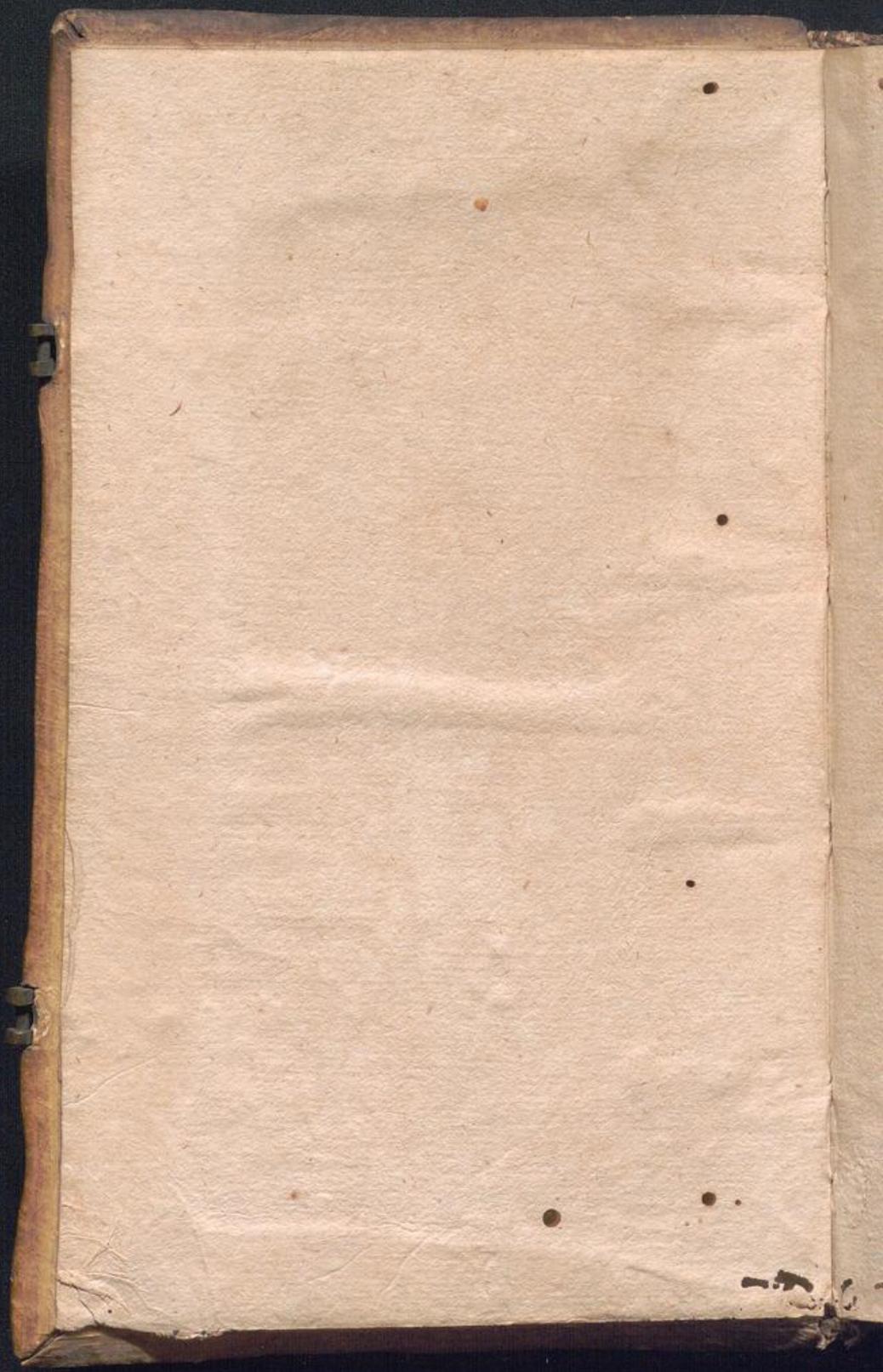
36

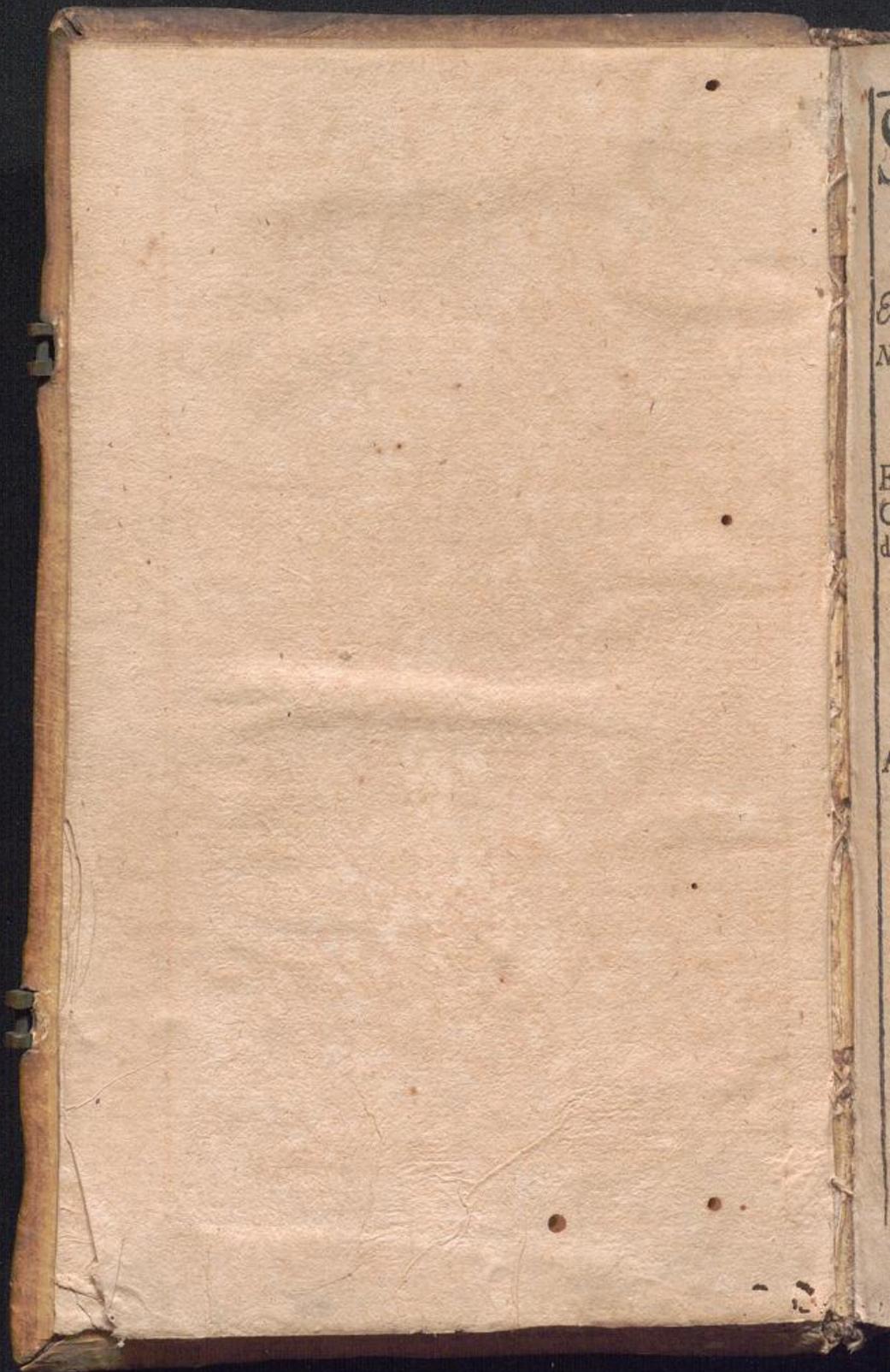

SPECVLVM MAGNVM

EPISCOPORVM, CANO-
NICORVM, SACERDOTVM ET
*aliorum Clericorum omnium tam Secu-
larium quam Religiosorum.*

EX ADMIRANDIS PONTIFI-
CVM, EPISCOPORVM, SACER-
dotum, aliorumque Ecclesiasticorum dictis & factis in
gratiam Concionatorum & eloquentiz Studiofo-
rum per locos communes iuxta Alphabeti
seriem digestis, concinnatum

PER

MATTHAEVM TYMPIVM *Theol.*

Accessit eiusdem industria SPIRITVALIS
MILITIA CLERICORVM.

Libro Collegij Societatis Jesu Paderbornae.

Permissa

Superiorum.

MOGVNTIÆ,
Sumptibus PETRI HENNINGII,

ANNO M. DC. XIV.

Heb. 13. v. 7.

*Mementote prepositorum vestrorum; qui vobis locuti sunt verbum Dei, quorum in-
tuentes exitum conuersationis; imitami si-
dem.*

B. Athan. in vita S. Antonij.

*B. Antonius Monachorum cellas obibat ac
sedulo obseruabat singulorum virtutes ac mo-
res vt eos imitare posset.*

Cassian. lib. 5. inst. mon. c. 4.

*Vetus B. Antonij admirabilisque sententia;
Monachum spiritualia mella condere cupien-
tem velut apem prudentissimam debere vn-
quamq; virtutem ab his qui eam familiarius
possident deflorare, & in sui pectoris vase re-
conderi.*

Cassiod. ad Calchedonium & Geron-
tium Abbates.

*Vitas Patrum & passiones Martyrum legite,
vt sancta imitatio vos prouocans ad caelestia
regna perducatur.*

REVEREN-
DISSIMO ET IL-
LUSTRISSIMO PRINCIPI

AC DOMINO, D. THEODORO

Episcopo Paderbornensi, S. R. Imperij

*Principi, Domino suo Cle-
mentissimo.*

Ublimis ille apex Phi-
losophorum *Plato*, illu-
strissime Princeps, &
Patrone Clementissime,
discipulos suos admone-
bat ut se ebrios in specu-
lo contemplarentur, sic
enim fore, ut, dum faciem suam furibun-
dam, fanaticam, ac turbulentam intue-
rentur, in posterum ab ebrietatis vitio ab-
horrent. Huius præceptor *Socrates* sua-
sisse discipulis fertur, crebro ut semet in
speculo contemplarentur, ut, qui eorum
sua pulchritudine sibi foret complacitus,
procuraret ne corporis dignitatem mo-

(:) 2 rum

P R A E F A T I O.

rum dehonestamento pollueret: qui vero minus in se visendam formam inspectasset, strenue laboraret, ut virtutis splendore inopiam formæ collustraret, seu, quod corpori deesset virtutibus compensaret. *Pythagoras* denique discipulis mandabat in speculo se, non ad lucernæ alicuius lumen, sed ad solem contemplari, non inconcinne innuens cum optimis & doctissimis esse conferendum pedem, unde quantum promouerimus quantumque nobis desit clarius illucescat.

Quot hic
exempla,
tot specula.

Ego vero in hoc spirituali Clericorum Speculo, omnibus qui se diuino ministerio dedicarunt, exempla bonorum Clericorum tanquam specula diligentissime contemplanda, nec non vita ac moribus exprimenda propono. Rectissime enim

24. Mor. c.
6.

ait S. Greg. *Qui plenissime intelligere appetit qualis est, tales debet conspiciere qualis non est, ut ex bonorum forma metiatur, quanto ipse deserto bono deformis est. Ex ijs quippe quibus plenissime bona adsunt perpendit recte quæ sibi minus sunt, atq; in illorum pulchritudine conspiciat fæditatem suam, quam in semetipso & perpeti potest, & sentire non potest. Iustorum ergo debemus vitam conspiciere ut subtiliter deprehendamus nostram, illorum species*
quasi

P R A E F A T I O.

quasi quadam forma nobis imitanda proponitur, quia viua lectio est vita bonorum. Et S. Chryso-
 stomus: Propterea sanctorum omnium vitas & conuersationem in diuinis scripturis praescriptam spiritus sancti gratia reliquit, ut discerent quod licet eiusdem fuerint natura, virtutibus tamen studuerunt, ne simus nos ignaui ne desides in ijs exercendis. An non natura nostra fuit & B. Paulus? Flagro amore huius viri, & propterea continuo versatur ipse in ore meo, & quasi in architypum aliquod exemplar ita in illius animam respiciens obstupesco, in hoc vim miram affectionum supplantationem, fortitudinis excellentiam, amoris in Deum feruorem, & arbitror quod vnus homo omnes virtutes congregarit & perfecerit.

Hom. II. in Gen. agens de profectu faciendo in virtutibus.

Atque speculi huius ex bonorum duntaxat Clericorum exemplis fabricam & concinnationem ideo libenter suscepi, quod mihi persuasi posse hoc Ecclesiae Christi ministris esse calcar & incitamentum ad virtutem sectandam ac vitium fugiendum, eosque ex contemplatione horum exemplorum hunc fructum collecturos vt purgato mentis obtutu Clarius diuinam erga se voluntatem intueantur, iuxta normam illius se suosque actus com-

Fructus huius speculi, puritas animae, lumen gratiae, & post huius visa curriculum beatissima visionis fructus.

P R A E F A T I O.

*Virtutis
tramitem
seclari, &
vitiis
lenocinia
deuicere,
est legem
implere.*

ponant, videndæ ipsius faciei in cœlis in se desiderium inflamment, & eiusdem aliquando idonei speculatores fiant De malis Clericis altum hic volui esse silentium propterea quod benignitatis seu liberalitatis commendatione auarum argui, & castitatem laudando libidinosum obiurgari non ignoravi.

Te autem vnum, Reuerendissime & Illustrissime Princeps, huius Speculi Clericorum propterea tutorem ac Patronum elegi, quod Cels. Tux Religionem Orthodoxam tam egregio zelo tot annos propugnanti ac latissime propaganti Clerus sese plurimis nominibus obstrictum esse mecum confitetur libentissime. Quanta enim commoda ad omnes posteros transmittet, & in vniuersam hanc prouinciam importabit nouum Soc. Iesu Collegium admiranda tua munificentia Paderbornæ & exædificatū & amplis redditibus dotatum ac ditatum. Quantum boni non in tuam solum ditionem, sed in exterarum etiam nationes diffundet Nouitiatus Tua beneficentia etiam Paderbornæ constitutus? Quantos denique fructus per vniuersam Germaniam disseminabunt doctissimi Philosophiæ ac Theologiæ Professores

illu-

P R A E F A T I O.

Illustri benignitate Tua ibidem liberalissime fundati? Hi certe innumeros in S. Palstra exercitatos milites in apertam cum hostibus Ecclesiae aciem producent. Hi dogmata vera ac salubria confirmabunt, adulterina ac spuria dissipabunt, deformes, inquam, errores & de cauernis orci egredientes colubros Euangelico ente detruncabunt. Hi corda haëreticorum dura ac instar filicis indomabilia sermonis malleo contudent, & fulminis in morem disijcient. Hi multa studiosorum millia à mortiferis culpis prohibebunt, & innumeris, ab insidiosa vitiorum via auersis, directum ad cœlum iter ostendent.

Tibi igitur, Reuerend. atque Illustrissime Princeps, tam benignissimo atque munificentissimo Clericorum P A T R I (vt alias Heroicas tuas virtutes ne attingam quidem) Speculum hoc Clericorum debetur, tibi illud æternum cum omni reuerentiæ significatione offero, dico, & consecro.

Magnus illi animarum nostrarum Episcopus Christus Iesus Reuerendissimam ^{25.} atque Illustrissimam Celsit T. sub grauissimarum rerum & curarum ponderibus

P R A E F A T I O.

mente recta gradientem , Romanæ seu
Catholicæ Ecclesiæ nec non imperio Ro-
mano quam diutissime conseruet inco-
lumem, Dat. Monasterij in collegio Det-
teniano Anno CHRISTI 1614.

T. Reuerendissimæ & Illustrissimæ
Celsitudinis

Seruus & humilis Cliens.

Matthæus Tympius SS.
Theol. L^d.

A V-

AVREA PA-
RÆNESIS MAT-
THÆI GALENI QVON-
DAM APVD DVACENSES CAN-
cellarij, ac Primarij Professoris in hom.
Cateheticis, ad Cle-
ricos.

PAulus ad Heb. 5. docet quod in can- Catech.
didato Sacerdotij requiratur, vt sit 204.
ex hominibus λαμβανόμενος, id
est, separatus, seiunctus, & vt pro-
prie dicam, egregius, vt enim in re-
bus aliis non nisi quod est excellens,
eximiumq; Deo vouendum est, ita hoc in negotio nil vile,
maculosum, deridiculum, contemptibile Deo sistendum.
Equidem cum Nazianzeno in Apologetico Pontico dico
neminem debere de Sacerdotio suscipiendo cogitare qui
non prius Deo se totum deuouerit, obtulerit, mactarit, vt
corpore & spiritu Deo seruiat. S. Paulus dicto loco requirit
vt Sacerdos induat viscera misericordiae, vt non solum de
se submisceat aliorumq; misereatur, verum etiam
eo se demittat vt putet peccata fratrum sibi concredito-
rum esse propria, perindeq; in ijs expiandis atq; pro suis
sit sollicitus. 1. ad Tim. 2. Paulus à Diaconis praclare se go-
(:) 5 rentibus

rentibus ut altiore gradum, Presbyterij nimirum, sibi
acquirant, requirit ut sint inculpati, non bilingues, non
vino dediti, & qui mysterium fidei in pura conscientia
portent, hoc est, qui non tantum credant & habeant per-
specta fidei dogmata, sed & animum immaculatum usque
vitiis liberum quæ sint ipsi in aliis reprehensuri. Si hæc in
Diacono, quid in Presbytero, de quo sub Episcopi nomi-
ne eodem loco scribit, ut sit sanctus, iustus, pudicus, prædi-
tus facultate obturandi ora aduersariorum, habeatque
testimonium etiam ab ijs qui foris sunt. Eadem repetit
ad Tit. c. 1. & ista putemus ad nos non pertinere, sed eo
tempore duntaxat in usu fuisse? Atqui dum innotiamur
hæc eadem ab Episcopo nobis occurrunt. Scias tibi, inquit
ille, præstanda quæ Paulus docuit suos Timotheum & Ti-
tum, in primis (hæc enim addit) iustitiam, deinde mise-
ricordiam, mox constantiam, hinc fortitudinem, postre-
mo ceteras virtutes. Merito à Sacerdotibus requirit ius-
titiam quod illis maxima quæq; olim credebatur & ma-
xime in dicendis sententiis, in occultis confessionum iu-
diciis, ut committant ad potentum peccata soloque rusticos
ac pauperes grauent, sed iustitiam iudicent, commeri-
tumque iuste puniant, innocentem, fragilem, desperabun-
dum consolentur, sic autem erunt iusti ut simul sint mi-
sericordes, ut iustitiæ misericordiæque temperatura neu-
tram in partem impingant vel seueri vel remissi nimium.
Ad hæc oportet exprimam constantiam Ambrosianam &
Cantuariensis illius Pontificis, qui vitam erant parati
profundere potius quam ut scuerent quicquam Ecclesia-
sticæ Maiestati detrahi. Et ideo requiritur etiam fortitu-
do. Deinde absorbet Episcopus mystagogus reliquum ve-
luti virtutum pelagus legitimo Sacerdoti necessariorum
addit porro debere Sacerdotes meditari iugiter in lege

Domi-

Domini, & ijs qua legerint credere, qua vero crediderint
in populum refundere, re fus a moribus exprimere, neque
Pharisaica Philautia totum onus in alienos humeros de-
noluer e, atq; interea nolle subire ferre q; sarcinam alijs
impositam. Reliqua scripturae requirunt in Sacerdote
summam eruditionem vt sit quidam magister totius or-
bis. Hinc Canon 6. Aurel. Concilij precipit indoctos Sa-
cerdotes arcendos ab Altaribus, nec in officio tolerandos.
Debet certe Doctor totius plebis, diuinitatis hypopheta,
Christiana plebis legatus eruditione haud vulgari esse
armatus. Dent igitur operam qui huc quandoq; sperant
se consensuros vt mediocrem saltem comparent erudi-
tionem, vt vel priscos adaequent Catechumenos, ne sem-
per propter ministrorum ignorantiam nostra sacramen-
ta contemnantur, rideantur, conspuantur.

IN SPECVLVM CLE-
RICORVM CARMEN AD
PIVM LECTOREM.

MARMORE non Locris sculpet noua iura
zaleucus;
Nec Polydectiden pagina cauta sapit.
Dogmata Cecropius moderatur cruda Draconis
Legifer, à Tympi sunt procul illa libris.
Dum videt immiti titubantem errare carinam
Sidere Petreiam, & fluctibus vsque quati.
Hanc vltro allabi, innocuaeque aduertere ripæ
Iucitus ardor agit, Christi adumque salus.

Et

Et tecum hæc repetens; quid debita pectora O-
lympo

Naufraga sub stygias, deprimis, inquit, aquas?
Eripui, & porro Eripiam, obuertere puppim
Ni piget, & Zephyris pandere vela nouis.
Sirenum tranſuecta melos, Neptunia Ponti
Monſtra, petet ſuperi pergama tuta Poli.
Vos Cleri decus appellat, quis credita ſacri
Cura gubernadi eſt: flectite, roſtra, retro.
Tutum iter Expandit, Circa o immune periculo
Quod Patriæ inuexit millia multa Patrum.
Nauta per æquoreas quæ ſingula ſidera poſcit
Doctus aquas, Tympi cymbia cuncta vident.
Luce palam, & Phœbes umbris, Titama lampas
Spargit inexſtincto lumine clara facem.
Nil Helice Euariat, ſummi Sobolesq; Parenſque
Numinis, atque aſtris quot micat aula Dei.
Virtutum quanto decoratus honeſtamento
Myſtarum ſupplet cœlica damna chorus?
Quot donis ornant Hierarchæ altaria optimis?
Laura quot inſontes miſit ad aſtra animas?
Has decorum ſtruices, veteriſq; amicimina Cleri
Exhibet his, cura eſt quos penes vna Dei.
Mille notis facilem ſeſe offert prompta legenti
Pagina, quo vultum ſers ſpeculare vides.
Extremum authori gratabere, ſi, qua reuolues
Moribus apta tuis, mens tua, vita legat.

R.P.O.D.F.

P R A E F A T I O

AD SPECVLI HV-
IVS INSPECTOREM
ET LECTOREM.

IN Theatro historico pœnarum & præ-
miorum falsam esse docui persuasionem
Atheorum & politicorum nostri tempo-
ris, qui sibi imaginantur nullum esse nu-
men à quo istud vniuersum & res huma-
na gubernentur, sed omnia, vel natura quodam impetu
vel fortuito caussarum concursu euenire. Nam Deum na-
non solum post hanc vitam, sed sæpe etiam in hac vita
rationem actorum exigere, pro male gestis pœnas infli-
gere seu irrogare, & pro bene actis præmia distribuere,
copia Exemplorum haud parua ostendi; eam duntaxat Deus ma-
ob causam, vt omnes Christiani, & Clerici & Laici, eo-
rum consideratione cum à stagitius absterreantur, tum
ad virtutem incitentur, valideque diuinum numen (cu-
ius potentiam & dominatum nemo effugere valet) re-
formident, ne illius leges & sanctiones violantes vin-
dictam & pœnas immortales in caput suum accer-
sant.

In hoc vero speculo cum solis mihi negotium est Cleri-
cis, iisque bonis. Magnum illud Gracia deus S. Chryso-
stomus recte dixit in c. 21. Mat. hom. 38. Sicut de tem-
plo omne bonum egreditur, sic & de templo o-
mne malum procedit. Nam si Sacerdotium inte-
grum fuerit, tota Ecclesia floret: Si autem corruptum
fuerit, omnium fides marcida est, non aliter atque si sto-
machus sanus fuerit, totum corpus validum est: si autem
A disti-

dissipatus fuerit, totū corpus infirmū est. Mala certe quibus Ecclesia olim afflicta, pressa, & concussa fuit, à Clero suam traxisse originem restantur historia, Synodi, Patres. Nulli enim alij sciderunt Ecclesiam, & de domo Domini populos primum seduxerunt præter Clericos. Nam aut ab his hæreses originem duxerunt aut horum negligentia in agro Domini (qui ipsis colendus commissus est) pullularunt, ut non dicam in hoc delirio mundi Ecclesiasticam disciplinam negligentia Prælatorum collapsam multis (imprudenter ex corruptis moribus falsam esse fidem concludentibus) dedisse occasionem ab Ecclesia unitate & fide recedendi, dum nostrorum Clericorum viuendi licentiam cum antiquorum patrum & Religionis nostræ heroum parsimonia, ambitionem cum modestia, negligentiam cum sollicitudine, & morum nostrorum obscuritatem cum nascentis Ecclesiæ sanctitatis splendore compararunt. Nunquam profecto adeo vexaretur Ecclesiæ communis omnium nostrorum mater, à qua in Christo geniti sumus, cuius vberibus educati, monitis aliti, præceptis instructi, fide confirmati, nisi immanissimi hostes, hæretici, Clericorum vitia & opprobria ei possent exprobrare. Optimo igitur iure Dominus cum Clericis potest expostulare eisdem verbis quibus olim de filiis Israel conquerebatur: filios enutriui & exaltaui, ipsi autem spreuerunt me, & vsque adeo sensibus orbati sunt ut neque sint cum brutis animantibus comparandi. Nam & boues suum dominum agnoscunt, impositumque ab illo iugum libenter subeunt, & æ fini dum præsepia domini frequentant se prouidentia domini sustentari non ignorat: at Clerus hic meus tot à me honoris insigni decoratus, rarisq; beneficiis cumulatus beneficiorū memoriā prorsus abiicit, & honoris mei sollicitā curā plane deposuit.

Esa. l. v. 2.
 iud. ca. 2.
 Mal.

S. Cyprianus presbyteris & diaconis fratribus Africa *Epist. 4. li. 4*
 calamitatem & deuastationem adscribit, quando inter
 cetera ait. Fecit Dominus noster voluntatem Pa-
 tris & nos non facimus voluntatem Domini, pa-
 trimonio & lucro studentes, superbiam sectan-
 tes, æmulationi ac dissensionibus vacantes, simplici-
 tatis & fidelis negligentes, sæculo verbis solis &
 non factis renuntiantes, vnusquisq; sibi placentes
 & omnibus displicentes. Vapulauimus itaque
 & meremur, cum scriptum sit: Seruus qui cog-
 noscit voluntatem domini sui & non paruerit
 voluntati eius vapulabit multis. Quas autem *Luc. 12.*
 plagas quæ verbera non meremur, cum nec illi *Consule*
 qui exemplo ceteris ad bonos mores esse debue- *Baron. An.*
 rant, teneant disciplinam? *Christ. 253.*

Idem agens de causa ob quam Deus tam immanem *de istius tē-*
 persecutionem in Ecclesiam seuire & à Decio tyranno *poris Chri-*
 excitari permiserit in commentario de lapsis: Si, inquit, *stiana disci-*
 cladis causa cognoscitur & medela vulneris in- *plina vigo-*
 uenitur. Dominus probari familiam suam vo- *re plane e-*
 luit, & quia traditam nobis disciplinam pax lon- *neruato*
 ga corruerat, iacentem fidem & pene dixerim *atque cor-*
 dormientem censura cœlestis erexit. Cumque *rupto.*
 nos peccatis nostris amplius pati mereremur,
 Clemētissimus Dominus sic cuncta moderatus
 est, vt hoc omne quod gestum est exploratio po-
 tius quam persecutio videretur. Studebant au-
 gendo patrimonio singuli, & obliti quod cre-
 dentes aut sub Apostolis ante fecissent, aut sem-
 per facere deberent, insatiabili cupiditatis ardo-
 re ampliandis facultatibus incubabant. Non in
 sacerdotibus religio deuota, non in ministris fi-

des integra, non in operibus misericordia, non in moribus disciplina: corrupta barba in viris, in foeminis forma fucata; adulterati post Dei manus oculi, capilli mendacio colorati, ad decipienda corda simplicium callidæ fraudes, circumueniendis fratribus subdolæ voluntates: iungere cum infidelibus vinculum matrimonij, prostituere gentilibus membra Christi, non iurare, tantum temere, sed adhuc etiam peierare. Præpositos superbo tumore contemnere, venerato sibi ore maledicere, odiis pertinaciter inuicem diffidere. Episcopi plurimi (quos & hortamêto esse oportet cæteris & exemplo) diuina procuratione contempta procuratores rerum secularium fieri, derelicta cathedra, plebe deserta, per alienas prouincias oberrantes negotiationis quæstuosæ nûdinas aucupari, esurientibus in Ecclesia fratribus non subuenire, habere argentum largiter velle, fundos insidiosis fraudibus rapere, vlturis multiplicantibus fœnus augere, quid non perpetuales pro peccatis eiusmodi mererentur?

*Pf. 28. Si de
reliques
rint.*

*Lib. 8. ca. 1.
c. 2.*

*Ex multa
libertate
mores sunt
vitiati.*

*Ex soluta
disciplina
Eccles. per
secutio est
exorta.*

Sic & Eusebius ille Casariensis Episcopus qui nobis insignem illam à primordiis Ecclesie reliquit historiam atrocissimam sub Diocletiano tyranno descripturæ persecutionem, prius eius causas commemorat his verbis: Cum nos præ nimia quadam licentia in mollietate delicatam & dissolutam segnitiam essemus prolapsi, cumque alij aliis inuidere, maledictis in sectari, & prope nos ipsi inter nos petulantibus linguis tanquam mutuis armis oppugnare, & casu aliquando verborum contumelias velut hastas vnus in alium intorquere, & præfides Ecclesiarum alter

alter alterius vires infringere, & populus in populum seditionem concitare inciperent, cumque ficta & adumbrata sanctitatis species quæ oratione nequit exprimi & simulatio fronte occultata ad immensam quandam prauitatem serpsisset, diuina ultio cœpit in nos animadvertere. Sed *Baron. An. Christ. 302. refutat que hic de discordiis Episcoporum recitantur.* ubi velut insensib. orbi & præstricti mente, nulla cura aut cogitatione incubuimus, vt diuinum nomen in nos incensum beneuolum & placatum efficeremus, sed tãquam impij nostras res à Deo nec curari nec animaduerti arbitrati, alia vitia aliis acervatim adiecimus, & pastores nostri depulsa repudiataque pietatis regula d. ssidio & contentione inter se exarserunt, quin etiam nullas alias res præterquam discordias, minas, æmulationem, inimicitiam & odium inter ipsos mutuo adaugere studuerunt, & animis ambitionis æstu incensis tyrannorum more principatum obtinere laborarunt, tunc demum, iuxta illam Hieremiæ sententiam: Quomodo obtegitur caligine (*obscuravit*) in *Thren. 22* furore suo Dominus filiam Sion &c. Hæc Euseb.

Quis autem nescit in quam multis & heu clericis etiam hoc nostro tenebricoso seculo sal. Apostolicus euauerit? Adeo enim a facie peccatorum spiritualia condimenta fugerunt vt multis in locis v. x. insulsus olus in horto illo voluptatis in clero inquam, videas virere in multis omnia mentis germina nocens eruca populatur, latam scientiarum segetem edax locusta consumit, & multorum præcordis piger insidet bruchus. atque intimas vitalium Ecclesie Catholice fibras exedit rubigo. Cum autem in clericos, a reb. seculi in altiore locum sublatis, tanquam in Speculum, omnium Laicorum oculi sint coniecti Omnium

ora conuersa vt ex iis sumant quod incitentur, & nihil sit quod alios magis ad pietatem & Dei cultum assidue instruat quam eorum vita & exemplum qui se diuino ministerio dedicarunt, nihil certe è contrario Laicos magis à vero D. i cultu ad impietatem deducit quam multorum clericorum dissoluta & inhonesta vita. Norunt e

Gen. 9.

V. P. Serar.
verum Mo.
gunt. lib. 4.
in Archiep.
35. ca. 3.

quidem p̄i quadam quorundam scandala in Ecclesia Dei deesse nunquã, à nudatis per ebrietatem parentis sui pudendis iudem oculos auertunt, fratrum suorum lapsus deplorant, Dei iudicia extimescunt, & ex malorum poenis discunt peccata, ob quæ illi diuinitus puniti sunt, non imitari. At vero si quid ab vlllo Pontificum, Episcoporum, Clericorum, & Monachorum impudice, intemperanter, crudeliter, vel impudenter peccatũ est. statim omnes impij & heretici & Catholici tibi as omnes instant, lætitia gestiunt, ac tripudiant, & quidquid illud peccati est ab iis ybique & apud omnes assidue narratur, scribitur, canitur, pingitur, & quidem multis variisque mendaciorum ficturis dissentum & exaggeratum. Quemadmodum enim perlibenter vitiosum hominum sanguinem exsugunt hirudines, immundi excrementa vorant sues, & quidquid in aere, parietibus, & floribus putrilaginis ac veneni est, colligunt araneæ: ita quidquid in Clericorũ moribus ac humoribus corruptum, quidquid in Ecclesiasticorum ordine spurcum ac sordidum, quidquid in Ecclesia tota putridum ac vitiosum est, id studiosissime querunt heretici, hoc tanquam summas delicias auidissime vorant ac liguriunt, eoque mirifice pascuntur ac saginantur omnes mali.

Quare vt Ecclesiastici ad exemplum duntaxat clericorum bonorum vitam suam confirmant, ex multis admirandis & dictis & factis Clericorum bonorum hunc librum

librum concinnauit, illamque Speculi titulo insigniuit, Cur hic li-
 propterea quod in eo se contueri & contemplari possunt, ber speculi
 & videre num vitam uocationi & ordini suo conuenie-
 tem atq; conformem ducant. Sic. n. & S. Gregor. sacrã-
 scripturam speculum appellat, cū inquit: Scriptura sa-
 cramentis oculis quasi quoddam speculum op-
 ponitur, ut interna nostra facies in ipsa videatur:
 ibi enim fœda, ibi pulchra nostra cognoscimus,
 ibi sentimus quantum proficimus, ibi à profectu
 quam longe distamus. Et S. Augustinus librum quen-
 dam suum ex utroque testamento præcepta diuina ad vi-
 ta regulam pertinentia continentem speculum nomina-
 uit, ut qui iam credens, quemadmodum ipse Aug. lo-
 quitur, Deo obedire uoluerit, hic se inspiciat quã-
 tum in bonis moribus operibusque profecerit,
 & quantum sibi de sit attendat. Quemadmodum &
 S. Bern. initio sui speculi monachorum ait: Si quis e-
 mēdatoris vitæ desiderio tactus cogitationum,
 locutionum, operumque suorum sollicitus ex-
 plorator uniuersos excessus suos corrigere ni-
 titur in præsentis paginæ frequenti lectione
 & assidua meditatione, tanquam in specu-
 lo, interioris hominis sui faciem contemple-
 tur.

Cum autem uino vendibili (ut est in prouerbio) suspen-
 sa hedera nihil sit opus, & quæ per se bona sunt, alienis
 præconiis non egeant, neque exoticam commendationem
 desiderent, sed per se placeant atq; delectent, emptores q;
 sua præstantia ad se sponte sua alliciant, operæ præmium
 non esse existimo illustra hæc & dicta & facta Clericorum
 Clericis proponenda, magnificis encomiis laudibusq; ex-
 tollere. Si enim ieiuna mea orationē ac insulsis uerbis

nomine
 nuncupe-
 tur.

Prob. me-
 rã facile
 reperit
 piorem.

illud efficere conarer, nihil efficere aliud viderer, quam si lumen solis per se splendidissimum obscura quadam sacula illustrarem. Hoc vnum constanter assuero: multa hic, candide Lector, erunt qua te oblectabunt, omnia autem candide & sine fuce commemorata sunt, propterea quod ad hoc diuinus honos & Religionis auita zelus mentem & manū commouerunt. Catholicum enim me profiteor, eiusque Ecclesie membrum in cuius gremio, (vbi magnus ille Polonia Cancellarius in supremis testamenti sui tabulis loquitur) mori felicius est quam ab initio nasci, cum non nasci satius sit quam in hac non mori.

Vtinam omnes clerici pio hoc meo labore incitati diligenter secum expendere, quos mores, quam vitam magna & excellens ipsorum dignitas postulet, & requirat. Cum enim inter homines duo sint dignitatum genera, vnum seculare & laicum, alterum sacrum & Ecclesiasticum, de hoc posteriore S. Greg. ait: Quis dubitet Sacerdotes Christi Regum & Principum omniumque fidelium Patres & magistros censerī? Et B.

Lib. 8. c. 21.

Orat ad
ciu.

Dignitas
cler. est spi-
ritualis.

Spiritus lo-
ge nobilior
est corpore.
Hom. 5. vi-
di domi.

Regis splen-
dor (ex au-
ro & potē-

Naz. ad Laicos principes ait: Lex Christi sacerdotali vos subicit potestati atque hisce tribunalib. subdit. Dedit enim & nobis potestatem, dedit principatum multo perfectiorem principatibus vestris. An vero iustum vobis videtur si cedat spiritus carni, si à terrenis cœlestia superentur, si diuinis præferantur humana? Et S. Chrysost. Sacerdotium (inquit) principatus est ipso etiam regno venerabilius & maius. Nec mihi obicias purpuram, neque diadema, neque vestes aureas, vmbre sunt ista omnia, & flosculis leuiores. At Sacerdoti thronus in cœlis collocatus est, & auctoritatem habet

habet iudicandi de cœlestibus negotiis. Quis hoc dicit? ipse cœlorum Rex; quæcunque ligaveritis super terram, erunt ligata & in cœlis.

Utinam propter hanc status sui excellentiam clerici virtuti etiam consummata & omnibus partibus ac numeris absoluta studerent, maxime cum multi ex ipsis triplici plane persona sint induti, Christiani hominis, clerici, & praelati. Quod ad Christiani obligationem attingit, lex certe Evangelica (quam David immaculatam appellat & castam, puramque, tanquam argentum septies purgatum) ita perfecta est, ut nihil labis admittat, hoc est, omnia vitia excludat, omnes virtutes requirat, atque a deo otiosum quodlibet verbum prohibeat, & ita prohibeat, ut non sine sua pœna, ac supplicio abiturum minetur. Quicumque autem hanc legem professus est, hoc professus est, se ex illius præceptis esse victurum, nec ab illis villo modo discessurum. Quare Christianum esse & Baptismum suscipere, vult S. Leo esse, renuntiare diabolo, in nouitate è vetustate transire, & terreni hominis imagine deposita cœlestem formam suscipere, in eoque interuenire quandam speciem mortis, & quandam similitudinem resurrectionis, ut homo susceptus à Christo Christumque suscipiens non sit idem post baptismum, qui fuerat ante baptismum. Huc pertinet illa exhortatio Cypriani: Conuerter ut quasi Dei templa, ut Deum in nobis constet habitare, nec degeneret actus noster à Spiritu, ut qui cœlestes & spirituales esse cœpiamus non nisi spiritualia & cœlestia cogitemus. Et: Considerandum est & identidem cogitandum renuntiasse nos mundo, & tanquam hospites & peregrinos hic degere.

A 5 Longe

tia totus est in rebus terrenis.

Matth. 18.

L.

Pf. 18. & 11.

Mat. 11.

Obligatio omnium Christ.

Ser. 14. de pass.

De orat. dom.

Serm. de lapsis.

2. Longe maior est obligatio Clericorum, qui ad hoc ipsam segregati sunt, ut peculiarem Deo seruiant seruitutem, quibus ideo sunt instituti, ut hominum peccata comedant, ut inter vestibulum & altare plorantes diuinam iram placent, ut populos à vitijs reuocent, & ad virtutem forment. Accedit quod Clerici summe cū Deo coniunguntur & copulantur. Hinc S. Greg. vult eos mystice vocari Bethel, hoc est, donum Dei, quia, inquit, dum spiritualibus studiis inhærent veluti domestici Dei,
- Ezech. 3.* omnipotentis familiares sunt. Idem adferens illud ex *Leuitico*, quo prohibetur, ne vllus qui maculam habet ad Dei accedat mysterium. Cæcus, inquit, est qui supernæ contemplationis lumē ignorat. Claudus, qui quidem quo pergere debeat aspicit, sed per infirmitatē mentis vitæ viam perfecte non valet tenere, quam videt. Fracto etiam pede vel manu est, qui viam Dei pergere omnino nō valet. Gibbus vero, quem terrenę sollicitudinis pondus deprimit ne vnquam ad superna respiciat, sed solis iis quæ in infimis calcantur intendat. Et S. Hieronymus inquit. Non solum Episcopi, Presbyteri & diaconi debent magnopere prouidere, ut cunctum populum cui præsidere, conuersatione, feruore, ac scientia præcedant, verum & inferior gradus exorcistæ, lectoris, & ditui, & omnes omnino qui domui Dei seruiunt, quia vehementer Ecclesiam Christi destruit meliores laicos esse quam clericos.

Ab his vitiis abesse debent qui sese Ecclesiastica virtute deuouerunt.
In ep. ad Tit. c. 2.

Vtinam Clerici nostri considerarent veterem illum clericum, ut à Christo institutus, ab Apostolis excultus, & primis illis seculis in Dei Ecclesia vixit, atq; ita se instruerent ne ab huius status præstantia & perfectione degenerarent.

rent. Quis enim illis temporibus erat feruor? quæ in
 Deum charitas? quis animus, quæ alacritas ad martyriū
 subeundum? quis deniq; zelus in proximorum salute pro- Multum à
prisca illa
cleriformis
 curanda, pro qua nullis laboribus, periculis nullis parce- la clerici
deflexerūt
 bon? Deniq; quātus contemptus rerum omnium terre- multi.
 narum, honoris, diuitiarum, commoditatum, cum etiam
 plerique, vt de Cypriano accepimus, paternas omnes pos-
 sessiones & quidquid habebant venderent ac pauperibus
 distribuissent, ipsi vero vt plurimum in paupertate &
 summa rerum omnium inopia traherent vitam? Itaque
 non illi ordinem hunc vt gradum ad ambitionem, aut ad
 opes augendas suscipiebant, sed tanquam Dei militiam
 & obsequium, vt se totos eius numini consecrarent. Hinc
 S. Greg. Quasi iuuenis, inquit, erat Samuel quando in 4. li. Re.
c. 4.
 Sacerdotum ordo solis cœlestibus desideriis in- Ib. iam diu
est quod Sa
muel se-
 hians, dum nulla terrena quæreret, quo efficacius nuit.
 superna prædicare poterat, eo ad ea nihilominus
 verbis & exemplis subditorum animos accēde-
 bat, valebat enim robore & iuuenili pulchritudi-
 ne radiabat, dum vim cœlestis verbi in splendore Hac P. Pla-
tus de off.
card. c. 7.
 ostenderet sanctæ conuersationis, quia quidquid 3.
 validum loquendo poterat prædicare nitebatur
 et à sublimiter viuendo ostendere, &c. Si rāta per-
 fectio omnibus clericis est necessaria, multo magis iis, qui
 in clero ipso eminent, & quo magis eminent eo magis o- 1. mor. c. 7.
 mni virtutis laude præcellere debent. Ii enim sunt, vt S.
 Greg. qui vt Noe arcā in vndis, ita dū ad formā viri
 populis præfunt, S. Ecclesiā in tentationū fluctib. 9. mor. c. 10
 regunt, ipsi et orbē portant, quia tantorū ponde- Episcopi vt
perfectores
(Dio. eccl.
hier. c. 5. 6.)
 ra vnusquisq; sustinere cōpellitur quantis in hoc
 mūdo principatur: maxime autē Episco. perpetuo nexu
 obligationē suscipiūt ad opera perfectionis, cū ad id se ob-
 ligant,

quia aliis ligant, ut animas sibi creditas illuminent, instruunt, ad perfectionem adducant, ac pro ipsis etiam, si opus sit vidis operam tam profundant. Cum honor qui homini tribuitur simul nauant.

Celsitudinem loci vita & virtutis celsitudine tuentur.

& premium quoddam sit virtuti redditum, & indicium ac testimonium virtutis, quæ in homine sit, certe magnus pralatorum honos magnam in ipsis requirit virtutem. Ac nisi ita sit mendacium quoddam committitur seu furtum in re maxima. Accipitur enim & exigitur maximum decus minime debitum. Ad hæc cum omnium oculi in eos, qui ceteris præsumt potissimum respiciant, sanctiores esse ceteris debent, etiam ob hanc causam, quod admodum difficile est, inter tantos honores humilitatem retinere, aut inter tantas opes illam spiritus paupertatem, sine qua, ut Saluator ait, nemo regnum caelorum adipisci potest, itaque ut ad maiorem hostium numerum prosligandum maius requiritur robur, sic Prælatus, si salutem consequi velit inter tot salutis aduersarios necesse est, ut magna quadam & excellenti virtute sit præditus. Ad extremum quemadmodum caelestes ordines ac hierarchia Angelorum, Archangelorum, aliorumque vsque ad summum Deum ita distributi sunt, ut quo superiores eo perfectiores sint diuinisque donis ornatiore, idem hic quoque in ordinibus Ecclesie militantis esse oportet. Certe si Episcopum prodire in publicum contingat, sine ijs ornamentis, quæ illi ordini hominum more vsuque congruunt, contra vero sacco aut pannosis biuuli vestibus indutum, quam ipsum pudeat, quam omnes offendat? Quid igitur si interiori illo habitu, qui multo magis ipsi quam hic externus conuenit, spoliatus, & vulgaris vite vitis deformatus incedat. Cum de Religioso quid audit Episcopus, quod statum illum non de-

et, indignatur, carceres & supplicia minatur, cum enim perfectionem profiteatur iure ab eo exigitur, quod proficitur:) atqui Episcoporum status multo magis obligat ad perfectionem, quam religiosorum status religiosum, quare si eam non habeant turpius etiam eis est, quam religiosis. Recte scribit S. Bern. ad Eugenium: *Lib. 2. de confid. c. 8.* Omnes quidem erubescere debent cum ornamentis virtutum nudati sunt, sed multo magis qui in loco eminenti sunt, quia quo quis illustrior eo sine his insignibus est deformior. Nunquid potest abscondi ciuitatis supra montem positæ desolatio, aut latere funius lucernæ extinctæ, super candelabrum. Simia in tecto Rex fatuus in folio sedes. Monstruosa res gradus summus & animus infimus, sedes prima & vita ima, lingua magniloqua & manus otiosa, sermo multus & fructus nullus, vultus grauis & actus leuis, ingens autoritas, & nutans stabilitas.

Vtinam hoc Metaphysicum hominum genus, sicut postquam exornatum est, ordinibus sacris, vestes aliasque res externas mutat, ita noua statim indueret consilia, nouas cogitationes, nouos spiritus, nouos animos eosque illi statui & illi vocationi qua eos Dominus dignatus est conuenientes. Cum Samuel diuino iussu Saulem vnxisset in Regem illud etiam præter cetera prædixit: Infiliet in te Spiritus Domini, & mutaberis in virum alium. *1. Reg. 10.* Idque paulo post cum omnium admiratione euenit. Et cum Moyses 70. viros adlegisset, quorum opera in tanto populo gubernando subleuaretur, scriptum est, descendisse in nube Deum, & abstulisse de eius spiritu, & dedisse illis 70. & quidem indico manifesto, cum statim prophetae cepissent stupentibus omnibus rei nouitate: *Num. 11.*

tate. Utinam, inquit, eadem mutatio in clericorum pe-
 gloire fieret cum ad tantum honorem adsciscuntur, ut i-
 pſi quoque aliam mentem & cor aliud conciperent, totos-
 que ſeſe Deo Domino & eius ſponſæ Eccleſiæ (quiſque in
 ſui miniſterij genere) dederent & conſecrarent.

Sed cum meum (qui me tam excellenti ſtatu cleri-
 corum iudico eſſe indignum) non ſit, verbo, vel ſcripto
 Clericos Eccleſiæ docere (abſit enim ut id mihi arrogem)
 hæc abrumpo, & cum omni ſubmiſſione etiam atque et-
 iam peto, ut non meis, ſed Patrum maximorum exem-
 plis, & verbis hoc ſpeculo propoſitis animum adiiciant,
 clerici & expendant quale ſit onus, quod vel ipſi
 expetiuerunt vel ab aliis impoſitum
 ſuſceperunt.

P R I-

PRIMUM CLERICI BONI
SIGNVM EST.

ABVSVS COR-
RIGERE, ET PRA-
VOS MORES EVELLERE,

seu, omnes in eo nervos contendere, vt pernicio-
sa consuetudines ritusq; fædi tollantur, vel
vt perniciosis moribus sublati, extermina-
tis, atq; reuulsis salutare inducantur.

Postolus Paulus Agapas seu cõ-
uiuia, quæ olim in Ecclesiis & *1 Exemplū*
publicis cõuentibus ante Eucha- *Agapas*
ristiæ sumptionē instituebatur, *charitatē*
(ad imitationē Christi, qui & ipse *significat,*
communē cœnā Eucharistiæ institutioni, distribu- *quia chari-*
tatis inuen-
tionem, & sumptionem præmisit) ob graues abusus *da, conser-*
qui irrepererunt, sublatas esse voluit. Reprehendit. n. *uanda, in-*
ep. I. ad Cor. c. II. non modo hoc q; pauperes & te- *tegranda,*
nuioris fortunæ homines ad epulas illas non ad- *Et sarcie-*
mitteret, & soli omnia esculenta & poculenta absum- *da argu-*
merent nõ ad satietatē duntaxat, verum et vsq; ad *mentum*
temulentiam, q; certe nõ erat Dominicam cœnam *erant hæc*
manducare. Nã in Dominica cœna cõi & vsuali, *conuiuia.*
quã Christus ante institutã Eucharistiã inuit nihil
simile accidit. Neq; .n. alij esuriebat, alij ebrii erãt
sed oēs æqualiter de cœna illa participabant: neq;
alius alium anteuerte bat, sed cibos illos non nisi
omnib. præsentib. gustarunt. Hinc Paulus monet
Corinthios, vt si quis adeo fame vrgetur, vt cæte-
ros expectare nequeat domi cibũ caplat, & famẽ

eximat, vt deinceps in Ecclesia absque debiti ordinis perturbatione exspectare queat. Absolute non culpat quod in Ecclesia cibum sumerent ad imitationē cœnæ illius, quam Christus cum discipulis suis ante Eucharistię institutionē iniit, sed quod id perperā agerent, cū temulētia exclusiq; egenis, qui in ruborem dabantur, q̄ paria facere nequirent. Desiit tamē postea mos iste & penitus ex Ecclesia sublatus est, introducta communi omnium consensu hac consuetudine, vt Eucharistia non nisi à ieiunis sumeretur.

*Aug. 8. de
ciu. Dei, c.
vlt.*

II. Erat mos collocādi cibos (dapes merumque) supra sepulchra defunctorum, vt meritis & precibus martyrum esculenta & poculēta sanctificaretur, & tā ad salutē animę quam corporis conduce rent. Hic mos, teste S. Aug. li. 5. conf. c. 2. à S. Amb. Episcopo est sublatus, & quia non nulli credebāt animas hoc ferculorum officio nō solum egere, sed & delectari, istum errorem S. Aug. omni orationis vehementia profligauit & exterminauit, ho. 15. de Sanctis, ser. 130. de diuersis epist. 64. lib. de moribus Ecclesię Cath. c. vlt.

*Lib. 4. de
bapt. c. 4.
c. frustra,
dist. 8.
Cypria. de
har. bap.*

III. S. Augustinus: *Frustra, inquit, qui ratione cōuincuntur consuetudinem nobis obiciunt, quasi consuetudo maior sit veritate, aut nō sit in spiritualibus sequēdum, quod melius à spiritu sancto reuelatum est.* Nam quæ neq; S. Scripturarū auctoritatibus continentur, nec in cōciliis Episcoporum statuta inueniuntur nec consuetudine vniuersalis Ecclesię roborata sunt, sed diuersorum locorum diuersis moribus innumerabiliter variantur, ita vt vix aut nunquā omnino possint inueniri causę, quas in iis constituendis

*Cyp. Con
suetudo si
ne veritate
vetus est
erroris est, c.
consue. d. 8.*

uendis homines secuti sunt, vbi facultas tribuitur, sine vlla dubitatione refecanda esse idem S. Aug. sibi persuadet. Siquidem Ecclesia Dei inter multam paleam multaq; zizania constituta multa tolerat, & tamen quæ sunt contra fidem vel bonam vitam non approbat. Idem Aug. ait: *Qui contempta veritate presumit consuetudinem sequi, aut circa fratres inuidus est & malignus quibus veritas reuelatur, aut circa Deum ingratus est, inspiratione cuius Ecclesia eius instruitur.* Nam Dominus in Euangelio: *Ego sum, inquit, veritas, non dixit, ego sum consuetudo.* Itaq; veritate manifestata cedat consuetudo veritati. Idem ex Mauritanix per antiqua illa vrbe quam Cæsaream appellant crudelem ludum & nefarium relegauit, quo in ludo (si ita eum nominare fas est) duo aduersi ciuiliū exercitus lapidibus inter se tanta & immanitate & impletate decertabant, vt à liberis parentes, à parentibus liberi, à fratribus fratres, à cognatis cognati, ab amicis amici necarentur. At Augustinus barbaræ crudelitatis impatiens aduocata concione in humanam illam consuetudinem grauissimis verbis, vt erat oratione & copiosus & vehemens acculauit, nec ante dicendi vel fulminandi potius & tonandi finem fecit, quam ex omnium lachrymis & fletu cognouit efferas populi mentes ad humanitatem & lenitatem inclinare. Ergo immane certamen auctore Augustino sublatum est, & salutaris eloquentiæ vis declarata, quæ inermis & nuda, impia Cæsariensium arma compressit, luctuosumq; ciuiliū spectaculum ex Christianorum oculis in perpetuum remouit. *Disertæ certe concionis tanta vis est,*

*Ep. 119. c. 19
c. omnia, d.
12. cap. qui
cont. dist. 8.*

Ioan. 14.

*Hanc præ-
claram vi-
toriam no-
tent, qui in
concionan-
di curricu-
lo stadioq;
versantur.*

B

est,

est, vt q̄ corruptissima nostrę naturę inuisa maxime sunt, vehemēs idemq; suavis persuadeat orator, fueretq; amētia populos in officio cōtineat.

Quod prauum hunc Cæsariensium vsus correxerit ipsemet his verbis narrat: Cum apud Cæsaream Mauritanie populo dissuaderem pugnam ciuilem,

*De doct.
Christ. li. 4.
c. 24.*

*Ioco dire
pugnabant*

*V. Baron.
An. Chr.
418. Tom. 5*

*De temp.
ser. 215.*

vel potius plusquā ciuilem, quam cateruā vocabant, neq; enim ciues tantummodo, verum propinqui & fratres, postremo parentes, ac filij lapidibus inter se in duas partes diuisi per aliquot dies continuos, certo tempore anni solemniter dimicabant, & quisq; (vt quemq; poterat) occidebat. Egi quidem granditer quantum valui, vt tam crudele atque inueteratum malum de cordibus & moribus eorum auellerem pelleremq; dicendo. Non tamen egisse aliquid me putavi, cum eos audirem acclamantes, sed cum silentes viderem, acclamationibus quippe se doceri & delectari, flecti autem lachrymis indicabant. Quod vbi aspexi, immanem illam consuetudinem à patribus & auis longeq; à maioribus traditam, quę pectora eorum hostiliter obsidebat, vel potius possidebat, deuictam antequam re ipsa ostenderetur, credidi. Moxq; sermone finito ad agendas Deo gratias corda atque ora conuertii. Et ecce iam ferme octo vel amplius anni sunt, propitio Christo, ex quo illis nihil tale tentatum est.

Irreperunt & alij ex Gentilium ritu in Africanam Ecclesiam prauus vsus quos idem verbi Dei falce succidit, vbi Balationes quas saltando exercebant, insitatur, inter cætera ait: Videte si iustum est, vt ex ore Christianorū, vbi corpus Christi ingreditur, luxuriosum canticū quasi venenum diaboli proferatur.

Et iā superstitiones abolere conat^o est. hinc ad eundē populū inter alia. Si adhuc videris aliquos ad

fon-

fontes aut ad arbores vota reddere, & sortilegos et diuinos, vel per cantatores inquirere, phylacteria et diabolica & characteres, aut herbas, vel succos sibi aut suis appendere, durissime tanta eorum peccata increpantes dicite, quia quicumque fecerit hoc malum perdit baptismi sacramentum. Et quia audivimus quod aliquos viros, vel mulieres ita diabolus circumueniat, ut quinta feria, nec viri opera faciant, nec mulieres lanificium, coram Deo et S. Angelis eius contestamur, quia quicumque hoc obseruare voluerint nisi per prolixam et duram poenitentiam tale sacrilegium emendant, ubi arsurus est diabolus, ibi et ipsi damnandi sunt &c. Et: Quoscumque tales esse cognoueritis durissime castigete. Et si se emendare noluerint, nec ad colloquium, nec ad conuiuium vestrum eos venire permittite. Si vero ad vos pertineat, etiam flagellis cedite, &c.

Ab eodem sublatus est in festis Sanctorum Martyrum vius citharæ, conuiuia atque choreæ sublata, de quibus amouendis extant eiusdem sermones ad populum habiti. In festo est et abusus illos quos ex negligentia quorundam Christianorum sensim labi cognouit, eosdemque ipso sui ortu conuellendos curauit, ut illorum, qui negligebant interesse factis missis, quiue recedebant ante quam absolueretur, qui sermones in Ecclesia miscebant dum missæ dicebantur, & qui querebantur de prolixitate missarum. IV. Generatores seu usurarij (pestilens hominum genus) funeri aliquando intercesserint, ne mortui terra mundarentur nisi prius summa credita resoluta & de pensis usuris, aut certe datis vadibus seu fideiussoribus. Hanc praedonum improbam & ab omni humanitatis sensu remotam consuetudinem notauit, irrisit, & detestat^{us} est, S. Amb. li. de Tobia

De diuersis ser. 115. de S. Cyp. ser. 7. & in Ps. 12. conc. 1.

Ser. 151. de temp. ubi insinuat fuisse morem canendi omnes missas.

bia cap. 10. Dixi, ait, tenete reum vestrum, & ne vobis possit elabi, domum ducite, claudite in cubili vestro carnificibus duriores, quoniam quem vos tenetis carcer non suscipit, exactor absoluit. Peccatorum reos post mortem carcer emittit, vos clauditis. Legum seueritate defunctus absoluitur, vobis tenetur: certe hic sortem suam iam memoratur implese. Non inuideo tamen, pignus vestrum reseruare. Nihil interest inter funus & scenus, nihil inter mortem distat & sortem, personat funeris vlulatum scenoris vsura, nunc vero capite minutus est, quem conuenitis, vehementioribus tamen nexibus alligate, ne vincula vestra non sentiat. Durus & rigidus est debitor, vt qui iam non nouerit erubescere. Vnum sane est, quod non timere possitis, quia poscere non nouit alimenta, iusi igitur lauare corpus, & ad sceneratoris domum exequiarum ordinem duci &c. victus religionis consuetudine scenerator (nam alibi suscipi pignora etiam ista dicuntur) rogat, vt ad tumuli locum etiam reliquia deferantur.

*S. Amb. ad
Eugenium
imp. Nemi
ni facio in-
iuriam si-
omnibus
Deum præ-
fero.*

Tunc tantum vidi humanos scenatores, &c.
V. Abusum celebrandi capitula tempore diuini officij concilium Coloniense Anno 1536. (de Metrop. cathed. & colleg. eccl. c. 18.) abrogauit eo quod Dei causa omnibus aliis debeat anteponi, vt & Synodus Moguntiacæ Anno 1549. celebrata, cap. 72. & Basiliensis can. 24. & Treuirensis An. 1549.) & concilia Coloniensia prouincialia celebrata Anno 1260. c. 7. Anno 1307. c. 9. & Anno 1395. c. 72. &c.

VI. Postquam ego aliquando ex alma Academia Coloniensi ad clauum & regimen cuiusdam Scholæ classicæ perhonorifice essem vocatus, ex

|| graui-

grauibus hifce caufis mihi videbatur non expedire, vt perfonatus dictæ Scholæ Epifcopus pridie S. Nicolai deinceps, publice ludum fuum puerilem exerceret.

1. In locis vbi plures funt Sectarij quam Catholici, ideoq; hic ludus nullum habet fauorem, nullo modo expedire videtur iftam confuetudinem, in hoc mundi delirio, amplius publice obferuare, idque propter multos, eosque grauiffimos, qui fe fe ingeffierunt, abufus; potiffimum h'c, vbi, procedente Schola cum perfonato ifto Epifcopo, fentina totius ciuitatis, fe fe in immunitatem effundit Ecclefiæ, & in Ephoros feu Profeflores ac difcipulos Gymnafij omne, quod toto anno collegit, vnico impetu euomit virus, eosq; maximis afficit iniuriis, idque non fine difcipulorum etiam noftrorum in figni diffolutione.

2. Sectariis lufione tam ridicula fanctiffimam & puriffimam noftram religionem propinamus deridendam, & quali pedibus conculcandam, nolunt enim intelligere, quid velit per ridiculus, hic Epifcopus, dum per S. Nicolaum à gehennæ incendiis exoptat liberari &c.

3. Valde indecore & irreuerenter cumque dedecore noftræ Ecclefiæ toleratur, quod eo tēpore in fe pulchris mortuorū omnis generis nequitiam exercent omnis generis nebulones, quibus nemo præfentium refiftere potefl. An vero non gentes quædam antiquis temporibus propter violata maiorum fuorum fe pulchra grauiffima bella fufceperunt? &c.

B 3

4. Osta

4. Octaua Synodus Generalis sub grauissimis centuris prohibuit, ne in aulis principū Græciæ laicis insignibus Episcopalibus & cæteris ornamentis personatum Episcopum ageret, & similis crearetur ridiculus Patriarcha, quo se oblectarent: Nos vero non Imperatores, Reges, aut principes, sed scurras duntaxat, hac lusione absona recrearemus?

5. Patres Concilij Basiliensis expresse hanc lusionem damnant, dum alunt Sess. 21. *Turpem abusum in quibusdam frequentatum Ecclesiis, quo certis anni celebritatibus nonnulli cum mitra, baculo, & vestibus Pontificalibus more Episcoporum benedicunt, homines ad spectacula & cachinnationes mouent, alii comessationes & conuiuia ibidem preparant, hæc S. Synodus detestans statuit & iubet tam ordinariis, quam Ecclesiasticis Decanis & Rectoribus sub pœna suspensionis omnium prouentuum Ecclesiasticorum trium mensium spatio, ne hæc aut similia ludibria exerceri amplius permittant. Cur hoc Spiritus Sancti decretum non obseruaremus?*

6. Propter hunc abusum festum innocentium protomartyrum, in quo personati huius Episcopi officium terminatur, dictum est festum fatuorum.

7. Hic abusus in plerisque Ecclesiis Catholicis abrogatus & explosus est.

8. Hic ludus à domo Dei arcendus est, cum multa in eo inuoluantur, quæ magis vanitatem & irreuerentiam, quam pietatem promouent, maiestas vero nostræ religionis eiusmodi in-

diineptias, grauissime damnat. Hinc Reuerendissimus in Christo Octavius, &c. Episcopus Tricaricensis, Apostolicæ sedis per Germaniam inferiorem & Belgarum prouincias Nuntius in Directorio suo disciplina Ecclesiasticæ ait: *Quoniam donum Dei decet omnis grauitas atque sanctitudo, abolitum prorsus esse volumus festum, quod stultorum vocant, omnesque stultitias, leuitates, & abusus, qui hoc nomine in Ecclesiam irrepserunt, sablatos. Et licet longo vsu plerisque locis receptum sit, vt pueri à die Sancti Nicolai vsque ad festum Sanctorum innocentium personatum Episcopum suum habeant, eam quoque consuetudinem, quod puerilibus dissolutionibus & petulantis plena esse cœpit, multumque grauitatis ac decoris diuinis officiis detrahat, antiquatum iri vehementer optamus, &c.*

Ab his enim cum magis carnem sapiant, quam spiritum, sponsam CHRISTI Ecclesiam volumus esse liberam. Et quo id sine murmure aut contradictione fiat, ludi magistris (qui alioquin forsitan obstrepent) potius aliquid pecuniæ ex communi aulario Ecclesiæ donandum censemus, quam vt diuitius illo personari Episcopi lusu, non sine Episcopalis dignitatis ac honoris diminutione & contemptu, emendicando, pecuniam in symbolum corradant. Hæc ille.

9. Ecclesia Catholica res multo grauiores & momenti maioris propter obrepentes abusus sanctissime abrogauit. Maiores nostri SS. Eucharistiam percepturi mutua oscula iungebant, &

osculabantur se inuicem in osculo sancto, de quo S. Petrus in fine epistolæ primæ: Sed quia, etsi viri seorsim à mulieribus in templis agerent, paulatim tamen fraus aliqua & libidinis turpitudine irrepsisse arte diaboli videbatur, oscull sancti vsus, in osculum tabellæ mutatus est. Vbi nunc antiquus in Ecclesia sacrarum vigiliarum vsus? Vbi multa alia? Prædictus Episcopus Octavius in eodem Directorio ait: *Repræsentationes trium Mariarum visitantium Dominicum sepulchrum, quæ nocte resurrectionis dominicæ in quibusdam Ecclesiis fiunt, cum potius in iis inueniamus, quod mouere risum possit, & deuotionis intentionem deprimere, quam pietatis aliquem affectum excitare, prorsus intermittere volumus.* Cur non eodem modo, cur non multo magis intermitterimus hanc repræsentationem Episcopi Sancti Nicolai, quæ spectantium animos ad risum, non ad pœnitentiam commouere potest? Ad hæc cur Scholæ non amplius celebrant frondalia? Cur non amplius carmen canunt Scholasticum? Cur multa alia, pro ratione horum temporum, intermittuntur? & lusum tam ineptum retinemus?

10. Si vllum huius lusus placet retinere vestigium, longe commodius in Schola potest exerceri, vbi & Rector suos potest docere, ex qua causa vnus sustineat personam Episcopi, alij canonicorum, eosque inuitare vt imitentur vetera & recentia exempla eorum, qui (quod à pueritia pietatem & studia excoluissent) ad Ecclesiæ honores & dignitates, etiã inuiti, ascenderunt inter quos

quos eis commendari potest, ratione festi, magnus P. Nicolaus, qui ob vitam sanctissime ab ipsius incunabilis inchoatam diuinitus ad Episcopalem dignitatem promotus est. Nec omittendus Magnus Confessor Athanasius, acerrimus Catholicæ fidei propugnator, & contra omnes Arianorum calumnias, contumelias & persecutiones animo tam infracto, vt hæretici nonnulli agnoscant plura eum ab Arianis esse passum, quã pertulerit vllus Apostolorum.

Absoluta pia ista Rectoris Parænesi, Episcopus cum suis si placet, in publicum procedat, reliqui vero discipuli ab onere eum deducendi sint immunes.

VII. Priscis temporibus hæc viguit consuetudo vt Episcopi peregrini ad verba facienda ab eius ciuitatis Episcopo ad quem diuertissent inuitarentur. Hinc in Apostolicis constat, sic habetur: *Rogabis Episcopo eum (peregrinum Episcopum) vt sermonem habeat apud populum docendi causa.* Lib. 2. c. 38. Est enim hortatio & monitio hospitem grata, & mirum in modum vtiliss. qui mos videtur acceptus ex eo quod Act. 13. dicitur missos à principibus Synagogæ qui inuitarent Paulum ac Barnabam vt si quis esset in eis sermo exhortationis ad plebem, dicerent, idem sæpe legimus obseruatũ ab antiquis monachis qui hospites ad pios sermones inuitabant, eumque morem, vt multa a lia S. Card. Borromæus in Mediolanensem Ecclesiam, & decretis, & vsu, reuocauit.

VIII. Multis in locis consuetudo iam introducta est à Clericis vt sub quadragesimæ finē initio

hebdomadæ sanctæ instituat publicæ 40. horarum supplicatio in templo, quo tota ciuitas statutis horis per parœcias distributa conueniat. Proximis quoque ante cineres dieb. bacchanalibus, quibus multiliberiori vitæ habenas laxant, iam sancta inducta est consuetudo multis in locis celebrandi solum pompa eodem modo 40. horarum oratio ē adhibitis breuiusculis sermonibus musicoque concentu ad auertendos ciuium animos ab indecoris spectaculis & in Christiano officio continendos. 5. Carolus Borromeus tolebat per eos dies in diuersis parœciis sanctiss. Eucharistiæ communionem cum solenni apparatu magnoque fructu suarum ouium ministrare.

SIGNVM II.

Clerici boni signum est Adulationem & Adulatores fugere.

Bonus Clericus omnes adulatores procul à se repellit, & si quando laudum suarum præconia audire cogitur ad minimum tristitia vultus ostendit sibi ea displicere, & ipsum et adulationis vitium studiosissime cauet.

1. Pet. 2. v.
25.

Matt. 22.
v. 16. ca. 12.
v. 39.

1. Christus pastor & Episcopus animarum nostrarum cum à Scribis & Phariseis eorumque discipulis per adulationem laudaretur, durius semper eis respondit quam cum impeteretur maledictis. Cum dicerent, *Magister, &c.* Respondit, *Hypocrite, &c.* Et cum miraculorum patra-

patratorem eum agnoscerent signumque ab eo peterent: *Generatio (inquit) mala &c.* At cum Iudei illi per summam contumeliam obiicerent, *40. Samaritanus es, &c.* mansuete respondit.

2. S. Paulus Apostolus ait: *ita loquimur, non quasi hominibus placentes, sed Deo qui probat corda nostra.* Neque enim aliquando fuimus in sermone adulationis sicut scitis: neque in occasione auaritia, Deus testis est: nec quarentes ab hominibus gloriam, &c. Et si hominibus placerem Christi seruus non essem. *1. Thef. 2. v. 4. Gal 1. v. 11*

3. In Concilio Carthaginensi I V. cui D. Augustinus interfuit decretum est vt Clericus qui adulationibus vacare deprehenditur ab officio degradetur ca. 56. c. Clericus qui dist. 46. idem August. ait: *Magis optabo à quolibet reprehendi, quam ab adulante laudari.* Nullus enim reprehensor formidandus est amator veritatis. Laudator vero errat & confirmat errorem. *2. de Trin.*

4. S. Hieronymus Rustico monacho viuendi formam præscribens, ait: *Ne credas laudatoribus tuis imo irrisoribus aurem ne libenter accomodes.* qui cum te adulationibus fouerint & quodammodo impotentis effecerint, si subito respexeris, aut ciconiarum deprehendes post te colla curuari, aut manu auriculas agitari asini, aut estuantem canis protendi linguam. *Tom. 1. epi. 4. c. 8. V. ep. 14.*

5. Hormisdas Papa: *Quæ (inquit) est ista iustitie inimica bonitas, palpare criminosos, & vulnera eorum vsque in diem iudicij incuruentia seruare?* *c. si quis diac. di. 50. V. locum de concion. Num. 22.*

6. Etiam Balaam Propheta mercede à Moabitarum Rege conductus vt iret & Israeliticam gentem maledictis configeret, tum vbi ad locum ventum est, precio corrupti non

non potuit, sed spreto terreno Rege ad cœlestis dominatoris loquutus est voluntatem.

SIGNVM III.

*Aegros blande inuisere & benigne tractare,
seu pietatis studia erga morbos
exercere.*

*Manual. li. I.
c. 5.*

Pacomius Abbas fratribus morbo implicatis assedit, non dedignatus ministri operam, ut obsequium præstaret domino iubentiac dicenti; *Qui maior est vestrum fiat sicut minor.*

2. De officiis charitatis quæ S. Bernardinus tempore pestis exhibuit ægris V. in Triumpho virtutum locum de charitate proximi. Et quoniã pestilentia nullus morbus est formidabilior, cõtagiosior, crudelior, (hic enim paucorum mensium interuallo ciuibus vrbes viduare solet, ingentesq; solitudines inducere. Atque adeo duo sunt quæ eum præ cæteris morbis horrendum terribilemque efficiunt, vnum quod summa velocitate venenum suum ad cor vsque diffundit, & hominem paulo ante sanum pene in momento tẽporis extinguit: alterum, quod cum vnum interficit centum alios inficit, & longe lateque tam celeriter serpit, ut si hodie domum vnã inuasit, breuitotam ciuitatem cadaueribus repleat) Ob hanc, inquam, causam non solum de officiis charitatis quæ maiores nostri peste infectis impederunt, sed de causis etiã maiestatem diuinam ad homines peste puniendos impellentibus

tibus, nec non de Spiritualibus remediis quibus nostri maiores contra eam vfi sunt, paucula hæc libet subiicere.

3. Cum anno Christi 256. immanis Africam vastaret pestis, S. Cyprianus Episcopus (vt tradit *In vita Cyprian.* Pontius) aggregatam primo in loco vno plebem de misericordiæ bono instituit, docens diuinæ lectionis exemplis quantum ad promerendum profint officia pietatis. Tum deinde subiūgit nō esse mirabile si nostros tantum debito charitatis obsequio foueremus, eum perfectum posse fieri qui plus aliquid publicano vel ethnico fecerit, q̄ malum bono vincens & diuinæ clementiæ instat exercens inimicos quoque dilexerit, qui pro persecutiōne salute, sicuti Dominus monet & hortatur, orarit. Oriri facit Deus iugiter solem suum *Matth 5.* & pluuias subinde nutriendis seminibus imperit, exhibens cuncta ista nō suis tantū sed etiam alienis, & qui se Dei etiam filium esse profiteretur cur non exemplum Patris imitatur? Respondere nos decet natalibus nostris, & quos renatos per Deum constat, degeneres esse non congruit, sed probari potius in sobole traducē boni partus æmulatione bonitatis. Distributa sunt ergo continuo pro qualitate hominum atq; ordinum ministeria. Multi qui angustia paupertatis beneficia sumptus exhibere non poterant, plus sumptibus exhibebāt, compensantes proprio labore mercedem diuitiis omnibus chariorem. Et quis non sub tanto doctore properaret inueniri in parte aliqua talis militia, per quam placeret & Deo Patri & iudici Christo, & tam bono interim Sacerdoti?

doti? Fiebat igitur exuberantium operum largitate quod bonum est ad omnes non ad solos domesticos fidei. Fiebat plus aliquid quam de Tobiae incomparabili pietate signatum est, necatos ille à Rege & profectos sui tantum generis colligebat, &c. Cum lues illa multis annis perdurauerit, his se officiis pie Cyprianus exercuit quãdiu pestis illa in Africa viguit.

Quod Pontius ait ea vigente mortalitate ad hæc toleranda & ex officiis pietatis ad diuinam gratiam promerendam ipsum suos instituisse, eiusdem est argumenti oratio illa (vel liber) cuius est titulus, De Mortalitate, qua cum debiles ad tolerantiam excitet & ad contemptum humanæ vitæ amore cælestis, tum etiam angusti pectoris homines, qui offendebantur quod debitum gentilium crudelitati supplicium Christianos quoque pertingeret, erigat, eos his alloquitur verbis: *Quid nobis in hoc mundo non commune cum cæteris quamdiu adhuc secundum legem primæ natiuitatis manet caro ista communis? Si qua conditione, qua lege crediderit Christianus noscatur: & teneat, sciet plus sibi quam cæteris in hoc seculo laborandum, cui magis sit cum diaboli impugnatione luctandum. Multi ex nostris in hac mortalitate moriuntur, hoc est, multi ex nostris de seculo liberantur. Mortalitas ista ut Iudæis & Gentilibus, & Christi hostibus pestis est, ita Dei seruis salutaris excessus est improvidi & ingrati sumus ad diuina beneficia, nec quid nobis conferatur agnoscimus. Excedunt ecce in pace tuta cum gloria sua virgines venientis Antichristi minas & corruptelas & hispanaria non timentes: pueri periculum lubrica ætatis euadunt, ad continentiam atque innocentiam*

utilitas pestis.

pra-

premium feliciter perueniunt: tormenta iam non timet
 delicata matrona, metum persecutionis & manus cru-
 ciatusque carnisfici moriendi celeritate lucrata. Pauore
 mortalitatis & temporis accendantur tepidi, constringū-
 tur remissi, excitantur ignaui, desertores compelluntur
 vt redeant, gentiles coguntur vt credant. Vt manifestius
 diuina providentis iudicia clarescerent, quod Dominus
 prescius futurorum suis consultat ad veram salutem. cū
 quidam de collegis & confacerdotib. nostris iam infirmi-
 tate defessus & de appropinquante morte sollicitus com-
 meatum sibi precaretur, asstitit ei precanti, & iam pene
 moriēti inuenis honore & maiestate venerabilis, statura
 excelsus & clarus ad spectu, & quem assistentem sibi vix
 posset humanus ad spectu oculis carnalibus intueri, nisi
 quod talem videre iam poterat de seculo recessurus. At
 ille non sine quadam animi & vocis indignatione infre-
 muit & dixit: pati timetis, exire non vultis, quid faciam
 vobis? Audiuit frater noster collega, moriturus
 quod ceteris diceret, nam qui moriturus audiuit
 ad hoc audiuit vt diceret, audiuit non sibi ille sed
 nobis. Nam quid disceret iam recessurus? didicit
 imo nobis remanentibus, vt dum sacerdotem
 Dei qui commeatum perebat increpitum esse
 comperimus, quid cunctis expediat agnoscere-
 mus. Nobis quoque ipsis minimis & extremis
 quoties reuelatum est, quam frequenter atque
 manifeste de Dei dignatione præceptū est, vt cō-
 stanter, assidue, & publice prædicarē, fratres no-
 stros nō esse lugendos accersitione dominica de
 sæculo liberatos, cū sciamus nō eos amitti sed præ-
 mitti, recedentes præcedere vt proficiscentes
 & nauigantes solent, desiderari eos debere non
 plangi,

Nota quia
 mortem
 formidanti
 diuinitus
 fuerit expro-
 bratum &
 hanc in a-
 gone petiit
 se Eucha-
 ristiam.

Diuina vi-
 sio ostensa
 morienti.

*Ad luctum
composita
vestes pro-
hibentur.* plangi, nec accipiendas esse hic atras vestes, quādo illi ibi indumenta alba iam sumplerint, occasionem dandam non esse Gentilibus ut nos merito ac iure reprehendant quod quos viuere apud Deum dicimus ut extinctos & perditos lugeamus.

4. Christianam virtutem & humanitatem summo opere declaratam, & egregie vbi que testatam esse temporibus immanissimæ pestilentie etiam hæc & Clericorum & Laicorum exempla docent. De pietate ipsorum erga fratres exhibita Anno Christi 263. cum pestis vrgeret Alexandri nos hæc Euseb. lib. 7. ca. 17. ex Dionysij Episcopi Alexandrini refert litteris. *Iam lamentationum plena sunt omnia, iam lugent omnes, iam mærores, iam querela vniuersam urbem propter multitudinem cum illorum qui modo mortui sunt, tum horum qui quotidie*

Exod. 12. *moriuntur occupant. Nam sicut de primogenitis Ægyptiorum scriptum est, sic & nunc ingens clamor editur: non enim est domus in qua non sit mortuus. Quam plurimi è fratribus nostris adeo immenso quodam charitatis & fraternæ benevolentie ardore erant inflammati, ut minime suæ parcentes vitæ, sed ipsi firme inter se adherentes eos qui morbo opprimebantur nulla sui cura aut cautione adhibita sedulo inuiserent, illis inseruirent assidue, pro viribus ob Christi amorem curarent, vna cum illis decederent è vitæ, libentissime aliorum contagione infecti etiam morbum à proximis quodammodo ad se attraherent, suaque sponte aliorum mærores beneuole mitigarent. Multi item diem aliis egrotantibus curam adhibent illisque vires restituunt ipsi aliorum mortem in se deriuantes vitam amittunt. Et verbum illud*

quod

quod vulgo semper dicitur, quodque vera benevolentia videtur solum conuenire, nimirum vt singuli pro amicis abeant e vita seque eorum causa (vt ita dicam) reiectamentum efficiant, re ipsa expleuerunt. Ex fratribus igitur qui virtute facile erant præstantissimi ad hunc modum mortem oppetuerunt, quorum nonnulli erant presbyteri, alij diaconi, quidam e populo virtutis ergo multum laudati, adeo vt istud mortis genus quod propter incredibilem pietatem & robustam fidem suscipiebatur nihil a martyrij splendore abesse videretur. Quin etiam sanctorum corpora manibus erectis supinisque excipere, gremio suo reponere, occludere oculos, ora obturare, gestare humeris cadauera, deceter ornare, illis adherescere, amico complecti, lauare accurate, & linteo funebri inuoluere, non sunt grauati, ipsique qui supererant paulo post similia officia in se collata propterea adepti quod eandem mortis viam instarent quam qui præiuerant institissent. Gentiles autem his omnia fere contraria, eos enim qui a grotare incipiebant ab adibus extrudere, deserere amicissimos, in plateas seminuios proicere, cadauera insepulta canibus exponere dilanianda, mortis participationem & quasi communionem auertere, quam plura vel infinita diuerticula quarentes nullo modo poterant euitare. Hucusque Dionys. de peste post bellum Alexandrinum. Adeo autem illustris remansit illorum memoria qui fraternæ charitatis causa mortem lubentissime oppetiere, vt eorum omnium anniuersaria celebritate recolenda tabulis Ecclesiasticis adscripta sit pridie Kalend. Martij.

5. De egregiis Christianorum pietatis exercitiis tempore pestis sub Maximino exhibitis sic scribit Euseb. li. 9. ca. 7. Quo quidem tempore clara

C

singu-

Peste affectis ministrantis defuncti ut martyris habitus.

Gentilium peste grauitate inhumanitas.

singularis Christianorum erga quemque & studij & pij
 animi indicia apud omnes increbuerunt. Nam hi solum
 in tanto malorum cumulo suis recte factis & pijs officijs
 misericordiam declarabant & benignitatem: quorum
 alij in dies singulos mortuorum funeribus & sepultura
 (infiniti enim erant quibus sepeliendis nemo cu-
 ram adhibuit) diligentem nauarunt operam: alij mul-
 titudine eorum qui per totam ciuitatem fame vrgebantur
 in vnum coacta omnibus panes disperterunt, vsque
 adeo vt hoc praclarum facinus per omnes homines con-
 stanti fama & magna celebriate peruaderet, & singuli
 Christianorum Deum gloria & laude predicarent, eos-
 que solos & veros Dei cultores re & factis comproba-
 tos fatereantur. Pro quibus rebus hunc in modum conse-
 ctus magnus ille & caelestis Christianorum propugnator
 Deus, simulatque his calamitatibus in omnes infideles
 pro maleficijs quae praeter equum in nos admisisse ter-
 rorem suum & indignationem palam ostenderat, clemē-
 tem & eximium suam de nobis prouidentiae splendorem de
 integro erga nos effudit, nobisque tanquam in profunda
 tenebrarum caligine constitutis mirandum in modum
 praclarum pacis suae lumen caelitus demisit, & omnibus
 planum fecit se Deum esse, qui nostrarum rerum semper
 diligentem rationem ducit, qui populum suum castigat
 qui rebus afflictis, cum tempus postulat eum coercet, qui
 rursus, vbi suos disciplina & correctione satis afflixerit,
 se propitium & beneuolum ijs qui in eo spem ponunt, ma-
 nifeste declarat. Hucusque Euseb.

6. Anno Christi 1006. fames ingens & pe-
 stis orbem vexauit & afflixit vniuersum, nam Si-
 geb. ait: fames & mortalitas tam grauitate per totū
 orbē inualuit, vt sepeliētū tædio viui adhuc spiri-
 tum

tū trahentes obruerētur cū mortuis. Quo tēpore
s. Odilo Abbas Chiriacēsis teste Petro Dāiano, in
 erogādis elemo ynīs ita largus erat, vt nonnulli
 dū eum omnia dispergentē sine cunctatione cō-
 spicerēt, non dispensatorē sed prodigū indicarēt,
 p̄sertim quodā tēpore, dum fames valida Aquita-
 niæ fines vehemēter affligeret, ac plurimas Gal-
 lia: ū puincias pestilenter arctaret, exhaustis iam
 in pauperū vsus ærariis & horreis quorūcunque
 prouentuū nō mediocriter profligatis, mox etiā
 plurima sacra vasa confregit, insignia Ecclesiæ or-
 namenta distraxit, coronæ quoq; q̄ lib: imp. Hē-
 ric^o q̄b sui memor ā destinauerat, nō pepercit. Vt
 tā acerbæ famis, in quib. valuit, tēperaret inopiā,
 quidquid hinc inde corradere potuit facultatū in
 sustentationes & alimēta tradidit egenorū. Qu-
 dā die dū per publicū pius equitator incedit duos
 itinere pueros fame perēptos reperit, mox equo
 defiliens lancē, qua indutis erat ad carnē, subdu-
 xit sibi interulā, eaq; prout velaminis quantitas
 permittebat, vtrūq; adauer obuoluens, exhibet
 mortuis sepulturam. Nam & vespillones merce-
 de conduxit, & funereis vsque ad tumulum pro-
 sequutus exequiis defunctis fratribus debitum
 humanæ pietatis exsoluit.

Nemo Clericorū dicat, nimis me uo mortē, &
 p̄pterea morbidis nulla pietatis officia exhibeo.
 Nā a vero Christiano mors merito contemnitur
 cū sit trāsitus ad patriā cælestē, & terminus pere-
 grinationis, seu instar pontis quo ab hac a: ū nosā
 ad felicē æternāq; vitā transimus, nec possit nō ei
 q̄ cū uolūtate Dei cōsērit feliciter euentre. Adhęc
 liberari à carcere & vitā crūnis plena optabile est

cur igitur timeamus cū Deus nos è custodia corporis in gloriæ libertatē euocat? Adest præterea Christus in officiis charitatis pie morientibus, adest sanctorum custodia Angelorum, præsto est recte factorum & veræ pœnitentiæ conscientia, quare igitur esset ea mors pertimescenda? Hac etiam lege nati sumus vt moriamur, & post breuis vitæ vsurâ ad immortalitatem perueniamus, cur igitur non libenter eam subiremus mortem per quam & naturæ debitum soluimus & meliorem ingredimur vitam. Accedit quod mors pro seruitute libertatem, pro labore quietem cōfert. Cum enim corpus quod corrumpitur aggrauet animam, & deprimat terrena inhabitatio sensum multa cogitantem, vt anima libera euolet & in vno creatore suo conquiescat, caducum ei corpus & terrena inhabitatio relinquenda est. Certe qui liber est ab omni peste animæ, seu à peccato, is pestem corporis timere non potest. Ob peccata enim Deum in nos pestilentiam immittere hæc & similia probant exempla.

Sap. 9.

De causis
pestil.

Ex arce tonantis tot mala quid mundo cōgerit: impietas. Ob persecutionem Catholicorum sanis pestis.

1. Quia Nemo primus Romæ Christianos supplicis & mortibus affecit (ait Oros. lib. 7. c. 7.) ac per omnes prouincias pari persecutione excruciarī imperauit, ipsumque nomen extirpare conatus, beatissimos Christi Apostolos Petrum cruce, Paulum gladio occidit: mox acruatim miseram ciuitatem obortæ vndique clades oppresere. Nam subsequente autumno tanta vrbi pestilentia incubuit, vt triginta millia funerum in rationem libitinæ venirent, &c.

2. Anno Christi 170. lues magna, inquit Euseb. in Chro-

in Chronico, provincias occupavit, Roma ex magna parte vexata: fuit ea pestilentia tanta, ait Iulius Capitol. in m. Aurelio, vt vehiculis cadauera sint exportata sarracisque, & fuit (ait de L. vero) eius fati vt in eas provincias, per quas rediit, Romam vsque luem secū deferre videretur. Et nata fertur pestilentia in Babylonia vbi de templo Appollinis ex arcula aurea quā males forte inciderat spiritus pestilens euasit, atque inde Parthos orbemque compleffe. Quam iusto Dei consilio factum est vt ab eo loco, in quo Æsculapium habebant pro Deo & pestis propulsatore, dira pestis egressa, Romanum imperium deuastarit idque in vlcionem sanguinis Christiani. Meminit eiusdem pestis etiam Galenus, qui tunc Ro-

in vita Galeni.

de præfag. expuls. li. 3. ca. 3.

de morb. vulg. lib. 3.

agr. 1 & lib. 6. 29.

Pestis decennalis cœpta vna cum persec.

3. Anno Christi 256. lues immensa orbem vexauit, postquam Gallus & volusianus persecutionem in Christianos instaurarent. Ab Æthiopia eam originem sumpsisse in vniuersumq; prope orbem progressam vix intra decennium quiescisse tradit pomp. Lætus. De qua hæc Oros. l. 7. c. 21. Ecoriur vltio violati nominis Christiani, & vsquequo ad profligandus Ecclesias edicta Decij cucurrerunt, catenus incredibilium morborum pestis intenditur: nulla fere Romana prouincia, nulla ciuitas, nulla domus fuit que non illa generali pestilentia correpta atque vastata sit. Eiusmodi clades non nisi impietatem numine vlciscente per Angelos malos immitti solere, sed ad Euangelij profectum à Deo permitti, demōstrat Greg. Nyssenus, dum luem Neocæsareæ in

*Orat. in
Greg.
Thaum. sem
Neocasa-
riensem.*

*Ex 5. v. 3.
Sacrifice-
mus Deo
ne forte ac-
cidat nobis
pestis.*

Ponto exortam (cum Greg. Thaumaturgus illā suscepisse: Ecclesiam administrandam) & causam eius atque progressum simulque modū describit h s verbis: *Feria quaedam publica & vniuersales erant in vrbe demoni cuidam domestico patrio quodam ritu ac more solenni celebrari cōsuetæ ad quas vna cum vrbani celebrandas vniuersa propemodum gens ex tota ea regione confluebat, atque eorum qui concurrerant theatrum plenam erat, & eorum qui postremi affluerant multitudo subsellis vndique superfundebatur, &c.* Tum cōmunitatis ab omni multitudine erumpit vox, dæmonem cuius diem festum agebant implorantium, & ab illo sibi laxitatem fieri petentium, cum magnus ille vir (Greg. Thaumaturgus) hoc audiret quodam ad eos misso, laxitatem ait ipsis mox datum iri maiorem quam optarent. Hac autem ab eo voce tanquam tristi quadam sententia prolata, pestilentia frequentem illum serias agentium & ludos celebrantium conuentum excipit. Ac statim tripudiantium choris lamentatio miscebatur, adeo vt in luctus & calamitates eius voluptates conuerterentur, cū pro plausibus & cantu tibiatarum aliq̄ super alias nœniæ cantusq; lugribres urbem passim inuasisset. Cum enim semel morbis homines aggressus esset opinione citius propagabatur, atq; serpebat ignis in modum domos depascens, adeo vt ædes quidē sacræ, quo speculationis atq; remedij confugiebant, iis qui morbo peribant repletæ, fontes vero, aquæ ductus, scaturiginesq; ac putei eorū quos atrocitate morbi sitis exurebat, refecti essent, in quib. aqua morbi incendiū restinguere nō valebat: qui semel morbo cor-

bo correpti essent perinde postquam sumptum atq; antequam sumpserent, affectis. Multi etiã vitro transferunt ad sepulchra, eo quod superstites sepeliendis mortuis non amplius sufficeret. *Spectrum pestem prænunciat.* Necinopinato malũ homines inuadebat, sed si spectrum quoddã eas eades quib. perniciēs imminabat accederet, ira certũ exitiũ subsequēbatur.

Vt igitur causa morbi omnib. patefacta est, q̄ dæmon ab ipsis inuocatus male stultorum ac miserorum preces impleteret, qui hanc quē morbum sequuta esset, laxitatē in vrbe efficeret, magno isti viro (Gregorio) supplices fiunt orantes vt per eũ quem ipse Deum agnosceret ac prædicaret, cũ *Pestis occasione multi Ethnici conuertuntur & sunt Christiani.* solū reuera Deum esse & in omnes imperiũ habere confiterentur, mali impetũ susteret & inhiberet. Nam cum spectrũ illud ante futuram pestē alicui domui appareret ac protinus desperationē vitæ habitatorib. iniiceret vna periclitantib. salutis ratio erat si eades illas magnus Gregorius ingrederetur, ac per preces morbum, qui domum inuasisset, repelleret atque summoueret. Cum autem celeriter per eos qui primi ea ratione seruati erant ad omnes fama permanisset omnia quæ prius vanitate atque stulticia adducti curabant omittebantur oracula, sacrificia peculiaria, in delubris simulachrorum commoratio, omnibus magnum sacerdotem intuentibus, & vnoquoque eum ad se familiæ suæ seruandę gratiã alliciente. Mercedem autem ab iis qui seruabatur salutem animarum consequēbatur. Cum vero eiusmodi experimento pietas sacerdotis, patefieret non amplius differendũ censebant quin

mysterium approbarent, qui per opera virtutem fidei cognoscebant &c. Totam etiam Ægyptum his temporibus à peste vexatam fuisse Euseb. tradit in Chronico. De eadem quoque lue Africam infestante ait Pontius: *Erupit postmodum lues dira & detestabilis morbi vastitas nimia, innumeros per diem populos à sua quemque sede abrupto impetu rapiens continuatas per ordinem domos vulgi trementis inuasit. Horrere omnes, fugere, vitare contagium, exponere suos impie quasi cum illo pestis metu etiam mortem ipsam aliquis posset excludere. Iacebant interim tota ciuitate non tam corpora sed cadauera plurimorum, & misericordiam in se transeuntium contemplatione sortis mutua flagitabant, &c.*

*In vita Cy-
prian.*

4. Anno Christi 263. ob persecutionem Christianorum sub valeriano excitatam Deus inter alia plagam pestis, belli & famis in Ægyptios Gentiles immisit. Neque solum Ægyptum huiusmodi adeo immani clade contigit exagitari verum & aliæ orbis regiones aliis diuersis & atrocioribus afflictæ sunt malis. Neque dubium est in sanguinis Christiani sub Valeriano effusi vindictam à Deo vindice hæc fuisse immissa.

5. Anno Christi 312. furentis Maximini in Christianos impetus, immissis à Deo cladibus multiplicibus, retardati ac penitus repressi fuerunt dirissime eius imperio fame, peste, & bello afflictæ. *Pestis, inquit Euseb. lib. 9. c. 7. omnes domos integras & familias penitus depascebatur & eos vel maxime quos fames propter alimentorum affluentiam quæ fruebantur consumere & conficere non poterat. Magistratus & præfecti alique prope infiniti qui cum*

pote-

potestate & imperio erant omniumq; rerum copia circumfluebant perinde, ac si fames de industria eos missos fecisset, vt peste inierent, acerbissimam mortem & maxime repentinam sustinuerunt. Omnia igitur loca, angiportus, forum, platea, lachrymis, & planctu redundabant, neque aliud quicquam spectare licebat, quam miserabiles sterus, quos pro tibiatarum cantu & strepitu ipsi in more posito ediderunt. Quocirca mors hisce duobus telis peste & fame, hoc modo bellum gerens vniuersas familias breui tempore absumpsit & depasta est, adeo vt iam plane conspici licuisset duo aut tria mortuorum corpora ex vni adibus pariter ad sepulturam elata. Arrogantis tyranni Maximini ostentationis & decretorum per singulas ciuitates contra nos (Christianos) sanctorum tale premium ac merces fuit.

6. Anno Christi 467. Anthemius Imper. *Ob haresin,* veniens in occidentē secum Romam vexit pestem, quia contagia hæreticorum secum duxit in occidentem. Etenim secum in urbem intulit Macedonianos hæreticos, qui continuo miscere cuncta & conuenticula seorsum agere aggressi sunt, adeo vt nisi Hilarus Papa infracto pectore continuo restitisset, candor Romanæ fidei sordibus hæresis infici periclitata fuisset.

7. Victor de persec. Wand. lib. 3. refert post *An. Christi* persecutionem ab Hunerico Rege VVandalorum in Catholicos excitatam fame dira & peste *484.* totam Africam vna depopulatione fuisse vastatam, & tam copiose recenset funera non Africanorum solum, sed & VVandalorum tum fame tum peste pereuntium, vt plane in laelementa *Nota fructus ortos ex semine quod in suis impietatis seminat hæresis.* clamasse videantur in ultionem offensæ diuinitatis

tatis tales tantasque simul immixtas esse in Africam clades quibus omnes desolatae fuerunt urbes. Quorum consideratione & eorum querantante oculos inspectione idem Victor confessor instar Hieremiae seorsum positus lugubres threnos flebili voce crebris interrupta suspirijs dolens ac moerens occinuit.

Ob sacrilegium.

8. An. Chr. 555. Pestilentia Alemannos milites templa diripientes inuasit. Nam, ut ait Agathias lib. 2. templa diripiebant simul & deformabant sacraque ex auro vasa & ad peragendam rem diuinam parata pretiosamque caeteram suppellectilem cum sustulissent in possessionem turpiter vendicabant. Sed partim bello, partim morbo interiire. Quam terribilem Dei in se iram expertus sit Leuthares, qui Alemannos ductabat, dum onustus sacrorum spoliis domum reditum parat idem Agathias, his verbis conscribit: Paulo

*In libello de Terramoto-
zu, c. 5. do-
cui peste sa-
pe homines
puniri ob
impudici-
tiam, blas-
phemiam,
&c.*

post pestilens morbus cum hos inuasisset multitudinem absumebat & ipsum principem ex Deo ingesta supplicia diuexabant. Quippe cum demens iam factus in apertam est rabiem versus, ut amentes solent & furibundi. Vertigo praeterea crebrior quadam eum excepit, eiulatusque edebat horribiles, cernuusque nonnunquam, vel vtrumque in latus se prouendo illis solo voluabat, abundantique spuma os ipsum proluebatur, tamen oculi horribiles visu inuersique erant, & eo iam miser vesania venerat, ut vel propria membra desuendo gustaret, brachius siquidem, ubi iam mordicus inhaesisset dentibus carne dilacerata in fera bestia morem his vescebatur, defluentemque lungebat cruorem.

Sic

Sic demum suo exatiatus & paulatim deperditus miserime ex humanis excessit. Ceteri vero passim moriebantur nil penitus remittente malo quousque tandem vniuersi interiere.

9. An. Chr. 583, dum pestis Gallias depasceret ea etiam tactus abreptusque ex hac vita est Nantinus Comes Engolismensis, qui cum in sancta loca Deique ministros mala multa patrasset ultimo ipse elogio quid pateretur ob scelera perpetrata testatus est, clamauit enim, vt ait Greg. Turon, lib. 5. hist. Franc. c. 36. Heu, heu, ab Heraclo Antistite exuror, ab illo crucior, ab illo ad iudicium vocor, cogosco facinus reminiscor iniuste iniurias me intulisse Pontifici, mortem deprecor ne diutius crucier hoc tormento. Hæc cum maxima in febre clamaret, deficiente robore corporis, infælcem animam fudit indubia relinquens vestigia hoc ei ad vltionem beati viri venisse, nam exanimum corpus ita nigredinem duxit vt putares eum prunis superpositum fuisse combustum. Ergo omnes hæc obstupescant, admirentur, & metuant ne inferant iniurias sacerdotibus, quia vltor est Dominus servorum suorum sperantium in se. Hæc Greg.

*Ob persecu-
tionem pio-
rum & in-
iustitiam.*

*Heraclo
Episc. Bur-
degalensis
Nantinum
ob immen-
sa scelera
perpetrata
excommu-
nicat.*

10. An. Chr. 964. exercitum Othonis Imp. dirinausit pestis ob iniurias ab ipso illatam Benedicto Papæ, vt testatur Ditmarus eius temporis nobilissimus scriptor.

11. Sub Herode Rege grauiß. pestilentia Hierosolymorum urbem afflixit, & maximam senatorum partem absumpsit propter iniuste cæsam Mariam men Reginam.

*Ioseph 15.
antiq. c. 12.*

12. An. Chr. 1065. pestilētia diuinitus in vzar Scy-

*Religione
flectitur
Deus.*

Scytharum gentem Rom. Imper. inuadentem immissa ad sexcenta fere millia hominum interemit. Imperator enim Constantinus Ducas indixit ieiunium, & sibi, & populo frequentes supplicationes adhibuit, ipse pedes cum lachrymis incedens & contrito corde.

*V. Acta A-
lexandri
III. Pont.*

13. An. Chr. 1167. cum Fridericus Imp. urbem Rom. obsideret & ignem iuberet immitti in Ecclesiam S. Petri immisit in eius exercitum Dominus Deus tantam subitanæ mortis pestilentiam, ut infra 7. dierum spatium fere vniuersi maiores ipsius principes, qui secum Ecclesiæ aduersabantur subitanea morte corruerent, & miserabiliter morerentur. Reliqui quoque Barones & milites ac cætera pugnatorum maxima multitudo cum languerent & nullum sanitatis possent remedium inuenire, spiritum miserabiliter exhalabant quorum cadauera vsquequaque inhumata iacebant.

*Ob lasas S.
Reliquias
& imagi-
nes.
V. Niceph.
lib. 18. c. 28.
29.*

14. An. Chr. 600. Pestis depascebat Auares, ob violatum sepulchrum (vel S. reliquias) Alexandri Martyris, teste Theophane in Miscella: Ecclesiam, aut Alexandri incenderunt, sepulchrūque ipsius argenteo tecto coopertum spoliāt, sed & iniuriis corpus martyris afficiunt, Deus autem vindictam martyris faciens Alexandri, pestilentiam languoris barbaris intulit, & in vno die septem filios Chaiani (Regis Auarum) per febrem & inguinariam passionem occidit vna cum aliis turbis multis.

Theophanes.

15. An. Chr. 746. pestis ingens bubonis dicta in Calabria & Sicilia incipiens velut quidam ignis depal-

depascere inuasit demum Constantinopolim regiam urbem eamq; tres annos depasta est flagellans impium Constantinum Copronymum, & cohibens ab infania quam aduersus S. Ecclesias, & S. ac venerabiles imagines intentabat. Theodoros Studica orat. de s. Platone: Eodem, ait, die aliquis mortuum efferebat & ipse mortuus efferebatur, duo simul in feretro, quatuor in iumento portabatur, &c. in quorum vestibus salutaris crucis signum caruleo colore velut à manu aliqua pulcherrime pingente, sed Dei potius digito & superna manu expressum cernebatur, eo mors statim afferebatur, &c.

Ut nostri maiores præsertim Clerici hoc flagellum Dei auerterent singulari zelo & feruore in cultum Dei exarserunt & intercessionem Sanctorum implorarunt, uti sequentia testantur exempla.

1. An. Chr. 544. sub Iustiniano Imp. lues magna in oriente grassari cœpit, cui (ut ait Procopius de bello persico libro 2.) remedium nullum inuentum præterquam ex Deo, vnde venit. Incipiebat autem hoc modo: Phantasmata dæmonum multis humana specie visa sunt, quot enim in ipsa incidere, percuti se ab aliquo viro putabant moribusque subito irruerat. Tanquam lymphati, seu spiritu maligno agitati, amicos vocantes minime audiebant, in locis quoque angustiis coercebantur. In stultitia corripi sibi visi aut inuadi clamabant, auertereque fugiebant, quorum curatores & ministri dira, atque intoleranda patiebantur, quod furentes, aut è lecto se præcipitare, aut ad flumina ob sitim properare volentes vix retinebant.

Antidota

Spiritualia

pestilentia.

Sic & Eth-

nicus Imp.

m. Aurel.

restituit

cultum cru-

minum, ut

ingruentem

indies ma-

gis pestem

propulsaret

Iul. cap.

Pestis im-

missa in

Orientem

per angelos

malos.

Effectus

mirandi

pestilentia!

nebant. Tribus mensibus huiuscemodi lues Cō-
stantinopoli præualuit, & ab initio quidem pau-
ci, deinde in singulos dies quinque sæpius etiam
decem millia efferebantur, hæc & multa alia de
hac immani peste Procopius. Euagrius scribit
eam annos 52. inter homines grassatam esse, neq;
Orientem solum, sed vniuersum ferme terrarum
orbem ab eadem fuisse depastum nonnullasque
urbes omnibus fuisse habitatoribus per eandem
orbatas, atque in illa ipsa loca, quæ antea inua-
sisset sæpe reuersam, plura in super symptomata
in agrotantibus accidisse ac plane diuersa ab eis
quæ Procopius tradit. Quod vero non amplius
quam tribus mensibus ciuitatem Constantino-
polititanam occupauit miraculo tribuitur, nam
tantum beneficium solemnibus die festo in hono-
rem Dei genitricis instituto, anniuersariaq; die in
Ecclesia repetendo remansit posteris perpetua
memoria consignatum, cum idem Hypapanti est
nominatus, id est, humilis occurfus Simeonis,
cum Deipara suum filium Iesum Christum in
templum intulit. Sed hoc festum CCC. annis
ante Iustinianum Imp. institutum esse ex diser-
tiss. S. Chrylostomi, Amphilocho, Ambrosij,
Gregorij, Nysseni, Cyrilli, Hierosolymy, & Me-
thodij orationibus, quas ad populum habue-
runt, probat R. P. Del Rio in opere Mariano,
& addit: Festum iam olim institutum cum Iustina-
ni imperio maximi terra motus orbem perterrere
sanxit Imperator, coli diem certis operibus pœniten-
tia, & supplicationibus superadditis ad diuinam iram
auertendam.

Lib. 4. c. 28.

Const. libe-
rantur à
peste inter-
cessione
Deipara
virginis.

Dei geni-
trix sedat
pestem.

ἡσυχία
vel ἴω
obuiam
procedo.

Festum pu-
rific. Ma-
ria dicitur

ἡσυχία
ἴω

ἡσυχία
ob Simeo-
nis & Ma-
ria sanctiss.
occursum.

Vult

Vult igitur sub Iustiniano hanc solemnita-
tem duntaxat esse aduictam. Baron. in Marty-
rologio asserit Gelasium, qui Anno quadringen-
tesimo nonagesimo secundo, Papa designatus
est, huius festi in occidente seu Latina Eccle-
sia fundamenta iecisse, cum lupercalla penitus
abstulit.

2. Anno Christi 565. (quo Iustinianus Imp.
mortuus est) pestis inguinaria vniuersam inua-
sit Italiam, peruasitque etiam regiones Borea-
les, teste Paulo Diacono de gest. longob. libro
1. cap. 4. Greg. Turon. testatur eam homines in
amentiam & furorem deducere consueuisse, &
quomodo Rhemensis ciuitas ea fuerit libera-
ta, his verbis describit (de glor. confess. capi-
te 79.)

Cum omnes terrerentur huius cladis auditu, cu-
currit Rhemensis populus ad Sancti Remigij sepulchrum
congruum huius cause flagitare remedium. Accensis ce-
reis lychnisque non paucis, hymnis, psalmisque celestibus
per totam excubat noctem. Mane autem facto quid
adhuc precatur desit, in tractatu rimatur. Repe-
riunt etenim reuelante Deo qualiter oratione promif-
sa adhuc maiori propugnaculo vrbs propugnacula mu-
nirentur. Assumpta igitur palla de beati sepulchro com-
ponunt in modum feretri: accensisque super cruces ce-
reis atq; ceroferalibus dant voces in canticis, circumeunt
urbem cum vicis, nec pretereunt vllum hospitium quod
non hac circuitione concludant. Quid plura? Non
post multos dies fines huius ciuitatis lues aggre-
ditur memorata. Verumtamen vsque ad eum locum
acce-

*Pestis hac
etiam Gal-
lias & Ger-
maniam
peruasit &
triduo ho-
minem ex-
tinguebat.
Rhemenses
effugiunt
pestem opa
S. Remigij.*

accedens quo beati pignus accessit, ac si constitutum cerneret terminum, initio ingredi non modo, non est ausa, sed etiam quae in principio peruaserat huius virtutis impulsu reliquit. Hæc Greg. Turon.

3. Idem quoniam modo Treuerensis ciuitas, ab eadem ingruente, tunc lue fuerit liberata per Sanctum Nicetium, hoc tempore eius Episcopum narrat in libello quo eiusdem Sancti res gestas profecutus est, his verbis: Cum lues inguinaria Treuericum populum in circuitu ciuitatis valde vastaret, & sacerdos Dei pro ouibus commissis Domini misericordiam, imploraret assiduo, factus est sonus de nocte magnus tanquam tonitruum validum super pontem amnis, ita ut putaretur vrbs ipsa absorberi. Cumque omnis populus exterritus in lectulis resedisset, lethiferum sibi interitum opperiens, audita est in medio vox vna cæteris clarior, dicens: *Et quid hic, o socij, faciemus? Ad vnam enim portam Eucharis sacerdos obseruat, ad aliam Maximinus excubat, in medio versatur Nicetius, nihil hic vltra praeualere possumus, nisi finamus hanc urbem eorum tuitioni.* Hac audita voce statim morbus quieuit, nullusque ab eo vltra defunctus est.

4. Quomodo precibus S. Galli Episcopi populus Atuernensis ab eadem lue sit liberatus refert, his verbis (hist. Franc. li. 4. c. 5. & in vita S. Galli) Cum lues illa in diuersas regiones desequeret, & maxime tunc Arelatensem prouinciam depopularetur S. Gallus Atuernensis Episcopus non tantum pro se quantum pro populo suo trepidus erat. Cumque die noctuque pro populo deprecaretur,

retur, vt veniens plebem suā vastari non cerneret
 per visum noctis apparuit ei Angelus Domini
 quitam cæsariem quam vestem in similitudinem
 candidam efferebat. & ait ad eum: *Benefacis o sã-*
cerdos, quod sic Dominum pro populo tuo supplicas, ex-
audita est oratio tua, & ecce eris cum populo tuo ab
hac infirmitate liberatus. Expergefactus autem &
 Deo gratias pro hac consolatione agens, quod
 eum per cœlestem nuncium confortate digna-
 tus est rogationes illas instituit, vt media Qua-
 dragesima p̄fallendo ad basilicam B. Iuliani mar-
 tyris itinere pedestri venirent, sunt enim in hoc
 itinere quasi stadia trecenta sexaginta. Tunc et-
 iam in subita contemplatione parietes, vel do-
 morum, vel Ecclesiarum signari videbantur, vnde
 a rusticis hæc scriptio Thau vocabatur. Cum
 autem regiones alias lues ista consumeret ad ciui-
 tatem Aruernam, S. Galli intercedente oratione
 non attigit. (Sic & cum An. Chr. 590. lues ingui-
 naria inuaderet populum Rom. Vnde sunt sagittæ
 cœlitus de lapsæ in homines quos mox pestis
 improuisa percuteret.)

5. Quomodo populus Constant. ad auerten-
 dam pestem An. Chr. 557. totus in supplicati-
 onibus fuerit retuli ex lib. 5. Agath. in libello de Ter-
 remotu, c. 5.

6. Quomodo Constantinopolitani An. Chr. ^{V. Euang. li.}
 578. precibus S. Eutychiepiscopi ab exilio reuo- ^{5. c. 13.}
 cati, a peste liberati sint Eustathius his refert ver-
 bis. *Non ignoratis magnam & diuturnam antequã re-* ^{Apud sur.}
uerteretur (Eutychie) pestem extitisse, qua quidẽ ita sa- ^{10m. 2 die}
uerebat, vt nisi hic à Deo electus tanquam alter Phinees ^{6. April.}
 D *obstitis-*

Eutych. pe-
stem preci-
bus auer-
tit.

oblitisset, omne genus hominum, atque omnis etas in-
terisset. Quomodo autem placatus est Deus? Supplicatio-
nibus quas ipse cum Christi studioso populo adhibuit, à
sanctiss. magna Ecclesia incipiens vsque ad eadem sancte
& immaculata domina nostra Dei genitricis semperque
virginis Maria, que in Blanchernis colitur. Dum igitur
supplicationes ad Christum Deum nostrum, quem ipsa
virgo de Sp. S. concepit, fierent, pepercit ille populo, ange-
lumq; cohibuit, qui ciuitatem sine intermissione percu-
tiebat. Ab eo igitur die, vsque ad beati viri vitæ finem
Christus Deus noster à populo prouocatus iram cohi-
buit.

7. Cum An. Chr. 583. ingens pestis Gallias de-
palceret, & Chilperici Regis Francorum filij duo
ea conflictarentur & extinguerentur; Regina
Fredegundis, inquit, Gregor. Taron. hist. Franc.
libro 5. cap. 34. sero pœnitens ait ad Regem: Di-
nos male agentes pietas diuina sustentat: nam saepe nos
febris & alius malis corripuit & emendatio non suc-
cessit. Ecce iam perdimus filios. Ecce iam nos lachry-
ma pauperum, lamenta viduarum, suspiria orpha-
norum interimunt, nec spes remanet, cui aliquid
congregemus. Thesaurizamus nescientes cui congrega-
mus ea. Ecce thesauri remanent, possessore vacui, ra-
pinis ac maledictionibus pleni. Nunc si placet venite
incendamus omnes descriptiones iniquas. Sufficiat si-
sco nostro, quod suffecit patri Regique Clotario. Hæc
effatæ Regina pugnis verberans pectus iussit li-
bros exhiberi qui de ciuitatibus suis per Marcum
venerant proiectisque in ignem iterum ad Re-
gem conuersa. Quid tu, inquit, moraris? fac, quod
vides à me fieri, vt et si dulces natos perdimus vel pœnitiam
perpe-

Pœnitentia
Regina.

perpetuam euadamus. Tunc Rex compunctus corde tradidit omnes libros descriptionum igni, cōflagratisque illis misit qui futuras prohiberet descriptiones. Rex multa Ecclesiis siue basilicis, vel pauperibus est elargitus.

Rex in magliorem frugem mutat.

8. An. Chr. 681. graui fame & peste laboratum in Anglia quomodo autem ab ea lue libertati sint serui Dei narrat Beda libr. 4. c. 14. his verbis. Cum monasterium cui Eappa præerat inuasisset

Obiit eadē peste impia Regina Auſtregildis.

visum est fratribus triduanum ieiunium agere, & diuinam suppliciter obsecrare clementiam, vt misericordiam sibi dignaretur impendere, siue periclitantes hoc morbo à præſenti morte liberaret, seu raptos è mundo à perpetua animæ damnatione seruaret. Erat tunc temporis in eodem monasterio puerulus quidam de natione Saxorum nuper vocatus ad fidem, qui eadem tactus infirmitate non pauco tempore recubans in lectulo iacebat. Cum ergo secunda memoria ieiunij ac supplicationum dies ageretur, contigit forte ipsum puerum hora ferme secunda diei in loco in quo æger iacebat solum inueniri. Cui diuina dispensatione subito beatissimi Apostolorum principes dignati sunt apparere, qui salutantes illum dicebant, *Noli timere, fili, mortem, primum expectare debes, donec missa celebrentur, ac viatico dominici corporis ac sanguinis accepto infirmitate corporis & morte absolutus ad æterna in cœlis gaudia subleueris. Clama ad te presbyterum Eappam, & dicito illi quia Dominus exaudiuit preces vestras & deuotionē ac ieiunia propitius aspexit, neque aliquis de hoc monasterio, siue de adiacentibus ei possessiunculis, hac*

D 2 clade

clade vltro moriturus est præter te solum, qui hodierna
 es die liberandus à morte, & ad visionem Domini Chri-
 sti, cui fideliter seruisti perducendus in cælum, quod di-
 uina vobis misericordia per intercessionē religiosi ac Deo
 dilecti regis Osvaldi, qui quondam genti Nordanhum-
 brorum & regni temporalis auctoritate, & Christiana
 pietatis, quæ ad regnum perenne ducit, deuotione subli-
 miter præfuit conferre dignata est. Hac enim die idem
 Rex ab infidelibus in bello corporaliter extinctus mox ad
 sempiterna animarum gaudia assumptus in cælum, &
 electorum est sociatus agminibus. Celebrant ergo missas
 per cuncta monasterij oratoria, & cunctis conuenienti-
 bus ad Ecclesiam fratribus communicent omnes sacrifi-
 cii cœlestibus. Quæ verba cum vocato ad se Pres-
 bytero puer narrasset, & Presbyter missas fieri, &
 omnes communicare & puero de eodem sacrifi-
 cio dominicæ oblationis particulam deferri præ-
 cepisset eodem die puer defunctus est, & nemo
 præter ipsum tempore illo ex eodem est mona-
 sterio raptus de mundo. Copiosius hæc Beda.

9. Cum An. Chr. 590. pestis inguinaria Italiã,
 Hispaniam, atq; Galliam peruaderet Rex Franco-
 rum Guntheramnus ad eam auertendam iussit,
 ait Greg. Turon. lib. 9. hist. Franc. cap. 22. omnem
 populū ad Ecclesiam conuenire, & rogationes
 summa deuotione celebrari, & nihil aliud in
 usum vescendi nisi panem hordeaceum cum a-
 qua munda assumi, vigiliisq; adesse instanter om-
 nes iubet, per triduum ipsius elemosynis
 largius solito præcurrentibus, ita de cuncto po-
 pulo formidabat, vt iam tunc non Rex tantum,
 sed etiam Sacerdos Domini putaretur totam
 suam

*Pestis cura
 ra precibus
 vigiliis, &
 ieiuniis.*

suam spem in Domini miseratione transfundens, &c.

10. Eodem Anno Gregorius Magnus electus *Greg. Tur. lib. 10. c. 1.*
 in Rom. Pont. ad hanc luem auertendam litanias
 indixit, eadem pio studio frequentauit, & hac
 parzes, pia populum ad pœnitentiam prouocauit.
Pestis tempore concio S. Greg.
 Oportet, fratres charissimi, vt flagella Dei que
 ventura debuius, saltem presentia & experta timeamus
 conuersionis nobis aditum dolor aperiat, & cordis
 nostri duritiam ipsa iam quam patimur pœna dissoluat,
 vt enim propheta teste, prœdictum est: peruenit gladius
 vsque ad animam. Ecce cuncta plebs cœlestis ira mucrone
 percutitur & repentina singuli cœde vastantur, nec
Hier. 4.
 languor mortem prœuenit, sed languoris moras (vt
 cernitis) mors præcurrit. Percussus quisque ante rapitur
 quam ad lamenta pœnitentia conuertatur. Pensate ergo
 qualis ad conspectum districti iudicis peruenit cui non
 vacat flere quod fecit. Habitatores non ex parte subtrahuntur,
 sed pariter corruunt, domus vacuæ relinquuntur,
 filiorum funera parentes aspiciunt, & suos ad interitum
 heredes præcedunt. Vnusquisque ergo nostrum ad pœnitentia
 lamenta confugiat dum flere ante percussionem vacat.
 Reuocemus ante oculos mentis quidquid errando
 commisimus, & quod nequiter egimus flendo puniamus.
 Præueniamus faciem eius in confessione, & sicut propheta
 admonet, leuemus corda nostra cum manibus ad Deum.
Thren. 3.
 Ad Deum quippe corda cum manibus leuare est orationis
 nostræ studium cum merito bonæ operationis erigere. Dat
 profecto, dat tremori nostro fiduciam qui per prophetam
 clamat: Nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur
 & viuat. *Ezech. 18. Ion. 3.*
 Veterinosas namque Ninuitarum culpas

Matth. 27. culpas tridua poenitentia absterfit, & conuersus
larro vite premia etiam in ipsa sententia sua mor-
tis emeruit. Leuemus igitur corda & praesumamus
nos iam percepisse, quod petimus. Cuius ad precem
iudex flectitur, si a prauitate sua petitor corrigitur.
Imminente ergo tanta animaduersi-
ones importunis fletibus insistamus, ea namque que
ingrata esse hominibus importunitas solet, iudici ve-
ritatis placet, quia pius & misericors Deus a se vult
veniam precibus exigi, qui quantum meremur non
vult irasci.

Psal. 49.

Hinc etenim per psalmistam dicitur inuoca me in
die tribulationis tuae, & eripiam te, & magnifi-
cabis me ipse ergo sibi testis est, quod inuocantibus
misereri desiderat, qui monet vt inuocetur. Proin-
de, fratres charissimi contrito corde & correctis o-
peribus crastina die primo diluculo ad septiformem li-
tania deuoto mente cum lachrymis veniamus. Nul-
lus vestrum ad terrena opera in agros exeat, nullus
quodlibet negotium agere praesumat, quatenus ad
Sanctae DEI genitricis DOMINI Ecclesiam con-
uenientes, qui simul omnes peccauimus, simul o-
mnes mala, quae fecimus, deploremus, vt districtus
iudex dum culpas nostras nos punire considerat ipsa
sententia proposita damnationis parcat. Haec tenus S.
Gregorij sermo.

Hac septi-
formis li-
tania per
diuersarū
personarū
& locorum
ordinem
erat distin-
cta clerus
exibat ex
Ecclesia
&c.

Omnes septem ordines personarum, hu-
ius litaniae, (Clericorum, Monachorum, An-
cillarum Dei, virorum, viduarum, scemi-
narum, conjugatarum, pauperum & infan-
tium) de singulis distinctis Ecclesiis exeun-
tes cum precibus ac lachrymis in Basilica Bra-
tae Ma-

ræ Mariæ congregabantur. Et quia non semel
 huiusmodi ind. etæ fuerunt litanie habent ve-
 teres Rituales libri vltimi litanis esse pro-
 cellum ad Basilicam Sancti Petri, atque ab eo-
 dem Gregorio Sanct. imaginem Deiparæ ma-
 gna veneratione delatam, fuisse autem illa
 traditur, quæ hæcenus extat in Basilica Sanctæ
 Mariæ ad præsepe & à populo honorifico cul-
 tus frequentatur. Et tunc mirandum illud acci-
 disse tradunt, vt cum peruenisset præcedendo
 Gregor. ad molem Hadriani in signum recon-
 ciliati numinis visus fuerit Angelus nudatum
 gladium in vaginam reponere, eoque sym-
 bolo morbum cessasse, significare voluisse,
 quemadmodum per sagittas visas cœlitus la-
 psas idem fuerat diuinitus præmonstratus. Sic
 itaque in tempore concitata iracundiæ Grego-
 rius factus est reconciliatio.

*V. in Triū-
pho virt. in
loco de cul-
tu imaginis
exempl. 3.*

*V. Ord. Ro-
manum.*

*Greg. 4.
dial. t. 36.*

Syr. 44.

II. Cum Anno Christi sexcentesimo o-
 ctuagesimo, pestis ingens vastaret Italiam,
 visibiliter, ait Paulus Diaconus libro sexto, capi-
 te quinto, apparuit, quia bonus & malus ange-
 lus noctu per ciuitatem pergerent, & ex ius-
 su boni Angeli malus Angelus, qui videba-
 tur venabulum in manu ferre quotiens venabu-
 lo ostium cuiuscunque domus percussisset tot ex
 eadem domo die sequenti homines interirent.
 Tunc per reuelationem cuidam dictum est, quod
 pestis ipsa prius non quiesceret, quam in Basilica,
 quæ B. Petri ad vincula dicitur S. Sebastiani Mar-
 tyris altarium poneretur. Factumq; est, & delatis
 ad urbem Romam B. Sebastiani martyris reliquiis

*V. Anasta-
si. in Aga-
thone pont.*

*Siegb. in
Chron.*

mox vt in iam dicta basilica altarium constitutum est pestis ipsa quieuit. Hucusq; Paulus Diac. Extat, inquit, Cardin. Baron. adhuc integrum ipsam altare, nec non eiusdem S. Martyris imago in suo opere expressa.

*Qua Episco-
pi agere de-
beant tem-
pore mor-
talitatis.*

12. Cum Anno 599. pestis grassaretur in Afi-
ca & Oriente S. Greg. Pont. ad Dominicum Epif-
copum Carthag. scribebat qualiter se gerere de-
beret eiusmodi luis tempore, eumque ad mone-
bat non vt salutis suae consulens dereliqueret gre-
gem, sed vt pro eo vitam exponeret: *Vestra*, in-
quit, eos lingua (sicut & credimus) magis ac magis a
prauo operis perpetratione coerceat, bonorum praemia,
malorum poenas edisserat, vt qui bona minus diligunt,
saltem mala pertimescant, & ab his se qua sunt ple-
ctenda contineant. Nam inter flagella positos flagellis
digna committere contra ferientem est specialiter su-
perbire & seuiantis acrius iracundiam irritare. At-
que est primum genus dementiae nolle quempiam a ma-
lis suis iuste quiescere & Deum iniuste a sua velle vltione
cessare.

Sed quoniam in his diuino adiutorio opus est iniun-
ctis, dilecte frater, precibus omnipotentis Dei clemen-
tiam exoremus, vt & nos digne ista tribuat exhibere &
populorum ad haec operanda misericorditer corda com-
pungat.

13. Anno Christi 717. Constantinopolitana
ciuitas Sarracenorum obsidione in maximum
est discrimen adducta, sed liberata, vt testatur
Theophanes, Dei genitricis auxilio, ciuibus, ait
Beda de sex atat. Multa instantia ad Deum claman-
tibus plurimi eorum fame, frigore, pestilentia
perie-

perierunt ac pertæsi obsidionis recesserunt. Erat
 populus Constant. Dei genitricis studiosissimus
 cultor, cuius ope quam læpissime fuit à barbaris
 vrbs liberata. Theophanes addit duas classes Sar-
 racenorum pariter male periisse, cum, inquit,
 Deo cooperante per intercessionem intemeratę
 Dei genitricis Marię protinus submersi sunt ini-
 mici &c. trucidatis etiã ex Sarracenis à Bulgaris
 viginti duobus millibus. Cum tot tantaq; atro-
 cia vna simul passi sunt Sarraceni, experimento,
 inquit Theophanes, didicerunt quia Deus & san-
 ctis. Virgo Dei mater Maria hanc muniunt vr-
 bem & Christianorum imperatorem, & non est
 omnimoda dimissio Dei in iis qui eum inuocant
 in veritate, licet admodum quid castigemur pro-
 pter peccata nostra, hæc Theop. qui fere semper,
 cum magnum aliquid à Deo consequutum esse
 Constantinopolitanum populum tradit, id acce-
 ptum precibus sanctissimę Dei genitricis affir-
 mat non ob aliam causam quam quod celeberrim-
 us illic esset beatissimę Deiparę cultus, cui ead-
 em ciuitas fuerat dedicata. Greg. Pont. Rom.
 Epif. ad S. Germanum Patriarcham Constanti-
 nop. Si, ait, Bethulia per manus Iudith Israelitis
 seruata est, cuius opus Holofernis erat sublatio
 quomodo non oportebat & tuam sanctitatem
 huiusmodi propugnatrice (Deipara) vtentem
 hostibus ciuitatis præualere, ipsamque victoria
 coronare? Cum autem Gregorius in præce-
 dentibus agat de cultu eius imaginis, signifi-
 cat eius venerandam effigiem supra muros so-
 lennibus ritibus fuisse circumductam & sic ab

*Paul. diac.
 in gestis
 Long. li. 6.
 c. 47. tradit
 intra Cost.
 trecenta
 hominum
 millia peste
 interuisse.*

Jud. 4.

D 5 immi-

imminenti periculo ciuitatem tunc libera-
tam.

14. Cum Anno Christ. 982. Oriens laboraret
peste Lacedymonij destituti humano auxilio ad
opem diuinam implorandam assurgebant, lega-
tionemq; decernebant ad Niconem virum san-
ctiss. de qua in rebus ab ipso præclare gestis hæc

*Nota qua
lege & ex-
ceptione cu-
rare promit-
tat pestem. cam
Expellant
Catholica
urbes ha-
veticos.*

inter cætera narratur: Venire illum cupiebāt quod se
diuinis eius precibus liberandos considerent. Ille vero in-
gruentis mali propulsione spondit si modo ipsi Iudæi
tam gentem ex vrbe sua pellerent, ne execrandis eorum
(vt aiebat) moribus piaculisque religionis sue diuinitas
contaminarent: in his, ait, si me audieritis, & pestis à vo-
bis recedet, & ego quod superest vitæ ducam vobiscum.

Cap. 4.

Quibus verbis monita alia adiiciens, sacras etiam
Ieremiæ voces subinde aspergebat: *via tua fece-
runt hac tibi, & iniquitates tuae preualuerunt & du-
ro ludo percussa es, cumque illi eius oratione com-
moti seipso condempnarent atq; omnia quæ iul-
ferat facturos promitterent, nihil amplius cun-
ctatus cū legatis illis profectus est, non canthe-
rio aut lectica vectus, nec multo comitatu stipat-
sed solo virtutum choro circumseptus. Ad eius
porro aduentum lues cessauit, & Iudæi vrbe pul-
si sunt. Videres accurrentes quotidie ex vniuerso
Peloponneso ægrotum omnis generis cateruas,
quibus ille non minus animæ quam corporis curam
impendebat, mellitis enim adhortationib.
ad pietatis zelum eos accēdebat, ad salutem cui-
que suam pœnitentiæ ope disponebat.*

15. Anno 1029. Lemouicini aspectu corporis
S. Martialis peste seuisissima liberati sunt. Lues gra-
uiffi.

missima ait author Aquitanicæ hist. Lemouicinos deuorauit, incendens corpora, & exardescendo deuorans, donec omnes Aquitanicæ Episcopi Lemouicæ congregati corpus B. Martialis ab imo sublatum sepulchro mortaliū v. sibus ostenderunt, & mox pestis ipsa cessauit.

SIGNVM IV.

Affabilem se prabere.

1. Vid res ab Apostolo Paulo gestæ & in Apostolorū historia à B. Luca descriptæ aliud spirant quam admirandam mansuetudinem & comitatem? Quod totæ eius Epistolæ declarant nisi incredibilem termonum morumque affabilitatem & suauitatē? id liquido apparet ex salutationibus officij plenis ad calcem epistolarū adscriptis, tū ex rogandi hortādique formulis, denique ex generali descriptione morū suorū. 1. Cor. 9. v. 19.

Rom. 16. v.
Phil. 2. v. 1.
ad Philom.

2. S. Ambr. 2. de off. c. 7. Quantas, inquit, Moyses à populo Dei illatas absorbebat contumelias, & cū Dñs insolentes vindicare vellet, se tamen p̄ populo offerebat frequēter, vt indignationi diuinę plebē subduceret. Quā miti sermone post iniurias appellabat populū, iolabatur in laboribus, delinibat oraculis, fouebat operibus? Et cū Deo cōstater loqueretur, homines tñ humili & grata appellatione affari solebat. veriff. est. n. illud Syracidisc. 6. v. 5. *Verbum dulce multiplicat amicos & mitigat inimicos &c.*

Moyses vocatur sacerdos. Ps. 98.

Affab. conciliat sibi hominum beneuolentiam.

3. S. Greg. Naz. in laudatione magni Athanasij hoc præter cætera commemorat tāquam magnam quod esset vita sublimis, animo humilis, atque

atque ea quidem virtutis excellentia vt nemo ad eam aspirare posset, sed simul ea comitate vt eius congressus & colloquium esset omnibus expofitum, essetque sermone iucundus iucundior moribus, neque in eo vel mollities dissolute, nec seueritas factuosa & importuna appareret.

*De S. An-
tonij affabi-
lit. eiusque
pramio V.
Triumphū
virtutum.*

Certe Clerici boni blandi sunt & faciles, eorum animi & aures omnib. patent, & aditus prae-bent facilimos, inferiores non aspernantur, sed potius omnem humanitatem praestant omnib. nec irascuntur intempestiue accedentibus, aut inepta rogantibus. Odiosa enim morositas est leuioris animi, & qui nec alias ferre, nec se ipsum vincere potest. Si benignitas & comitas honoratis duntaxat hominibus exhibeatur nihil omnino praclarum habet. Quis enim id non faciat: nam nec aliter licet: illud vero ex virtutis officio est cum affabilitas etiam in homines multo inferiores atque etiam in tennes exercetur.

SIGNVM V.

Ab Ambitione seu honorum cupiditate alienissimum esse & omnes dignitates respuere.

Phil. 2. v. 6 1.

CHristus magnus ille pastor ouium (ad Heb. 13. v. 20. atque ad eum princeps pastorem (1. Pet. 5. v. 4.) semetipsum exinanivit formam serui accipiens, deinde vt seruus per annos 30. & fabri filius intra maternos parietes latuit, inde in publi-

publicum progressus quasi seruus & peccator à seruo suo Ioanne Baptista cum summo honoris omnis contemptu baptizari voluit, desertum vero ingressus diabolum de ambitione omnium regnorum mundi se tentantem acri obiurgatione repressit, & Apostolum Petrum à dedecore & contumelia futuræ passionis dehortantem coercuit. Adhuc cum populus trans mare Galilææ obpatratum miraculum eum rapere & regem facere vellet, in montem aufugit. Et quia docuerat se non venisse ministrari sed ministrare, tanquam minister linteo se præcinxit, & pedes discipulorum, inter quos erat proditor Iudas, lauit, dicens, *exemplum dedi vobis, vt quemadmodum ego feci ita & vos faciatis. demum humiliavit se vsque ad mortem, mortem autem crucis, hoc est, omnium ignominiosiss. & omnib. mundi honoribus è diametro contrariam.* Ecclesiasticus ait: *Noli querere à Domino ducatum, neq. à Rege cathedram honoris.* Hinc honoris cathedram cum quererent Christi discipuli duo eos his verbis redarguit: *principes gentium &c.* idem respondit Matt. 23. v. 6. scribis & pharisæis cum eos acriter reprehendisset quod amarēt primos accubitus in cœnis &c. Tertia tentatio diaboli qua Dominum ipsum inuadere non dubitauit, fuit de ambitione regnorum omnium mundi, quam & Dominus acriore responso velut Satanicam profligauit, dicens, *vade Satana.*

2. S. Ambrosius à populo & Imp. Episcopus Mediolanensis postulatus noctu ex vrbe se proripuit seu aufugit, & cum Ticinum iter intendisset,

Matt. 3. v.
13. 4. v. 10.
16. v. 23.
Ioa 6. v. 15.
Mat. 20. v.
28.
Ioan. 13. v.
4.
Phil. 2. v. 16
Heb 12. v. 2
ca. 7. v. 4.
Mat. 20. 25.

V. Locum
de humilitate
Paulin.

set, non sine miraculo mane deprehendit se esse in porta Mediolanensi.

Epiph. Epi. ad Ioan. 3. S. Hieronymus ita refugit omnes honores, vt licet sacerdos, tamen ministeria sacerdotis in suo monasterio exercere reformidavit.

Metaphr. 4. S. Chrysoft. vt ipse fatetur li. i. de sacerdotum rumor increbuisse de se ad Episcopatum rapiendo sese occultauit seu veritus ne ad honores eueheretur in solitudinem aufugit sed Flavianus diuinitus monitus è spelunca extractum sacerdotem fecit, vi deinde Antiochia ad Archiepiscopatum Constantinopolitanum pertractus.

5. S. Greg. vt habet Ioã. Diac. li. i. c. 44. electus summum pontificem, non solum aufugit, seu clandestina fuga ab vrbe decedere decreuit, & tunc exitum omnem diligenti septum custodia videret dolio se condi & exportari fecit. Tum proximi montis vastam solitudinem penetrans antrum quoddam adiit satis ibi se latere sperans, literis etiam Mauritium Imp. compellauit ne consentiret electioni. Indicio autem cœlesti columnæ igneæ proditus & ad gubernacula pertractus seu pontifex factus prius se epistolis seruum seruorum Dei appellauit.

Lucida nubes loco in cœdens prodidit latentem. 6. Isaac Monachus cum rescisset decerni sibi presbyteratum de Scythia transmigravit in Ægyptum, vastæ solitudinis secessum quæritas vt hominum effugeret conspectum. Sed qui diuinitus eligebatur latere non potuit. Cum enim fratres in Ægyptum vsq; illum quæsitum profecti essent & asellus quem secum habebant per desertum fugiens ad speluncam ipsius substiisset, dum a se latere cõprehendunt, monachum conspiciunt. Quare læti ipsum vt secum redeat hortantur, igitur cum se ille

mutianimalis indicio deprehensum agnouisset, intellexit Dei voluntatē, & fratrum votis annuens ad monasteriū reuersus presbyt. officiū suscepit.

7. *B. Cypr. de Cornelio Papa* (lib. 4. Epi. 2.) Qui ait, Episcopatū ipsum nec postulat, nec voluit, nec vi. (vt ceteri quos arrogantia & superbię sue tumor inflat) inuasit, sed quietus & modestus, & quales esse cōsueuerūt q. ad hūc locū diuinitus eligūt, vim passus est vt Episcopatū coact⁹ exciperet: laudantur & multi alij sancti qui dignissimi esēt,

tamen oblatum Episcopatū repudiarunt, atque in primis 8. *Moyfos* & 9. *Ieremias* qui post oblatam etiam à Deo præfecturam imbecillitatis suę memores se purgarunt 10. *Ionas* vero etiam aufugit.

11. *Grego. Thaumaturgus*, quem iam fuga elapsū Phidanus Amasię Epif. licet corpore absentē in Antistitē Neocæsariensē consecrauit. 12. *Greg. Nazianzenus* qui in pontum fugit, ne à parente ad Episcopatū Nazianz. eueheretur, pro qua fuga Apologeticum doctiss. scripsit qui exstat. 13. *S. Marti.*

quē inuitū ad thronū Episcopale Turonicū tractum testatur *Seuerus Sulp.* 14. *S. Ammonias* Eremita aurē sibi p̄cidit ne fieret Episc. 15. *S. Malac.* auctore. *S. Bern.* nō ante Episcopatū in Hibernia suscepit q. Episcopi anathema ei comminatētur.

16. *S. Bernar. S. Thom. aquinas. S. Bernar.* aliiq; multi honorem Episcopalem delatum non semel repudiarunt 17. *B. Petrus Damiani* Cardinalis Episcopatum suum deseruit & ad monasticen rediit.

Plurimi etiā quod Episcopatu excidissēt quem cupide ambierāt, facti sunt heretici & heresiarchę vt *Simon magus* (q. nō solum ambiuit Apostolicū primatū sed pretia coercere voluit) *Theobutes*

Exo. 4. 10.
Ier. 1. 6.
Iozn. 1. 3.
Greg. Nyss.

Pallad. in hist. Lausica cap. 12.

li. 1. v. 9. 10.

Act. 8.

(de quo Euseb. li. 4. hist.) Valentinus (de quo Tertull. li. contra Valentinianos) Marcion (teste Epiph. hier. 42.) Montanus (teste Theod. lib. 3. de hæret. fab.) Nouatianus (vt habet Euseb. li. 2. hist. c. 33.) Sabellius (de quo Epiph. hæret. 57.) Arius (de quo Theod. li. 4. hæret. fab.) Aërius (de quo Epiph. hæret. 75.) Nestorius (de quo Theod. li. 4. hæret. fab.) Ioannem Wicleff. factum hæresiarcham cum Episcopus esse non posset testatur Thomas Waldensis li. 2. doctrinæ fidei c. 60.

Apol. 1.

Greg. Theologus ait: *Sit sane aliquis Episcopus nō modo à vitiorum contagione purus, verum etiā ad summum virtutis fastigium euectus, haud equidem video quam scientia instructus aut quibus virib. fretus huiusmodi Præfecturam suscipere intrepidi queat. Nam profecto ars quaedam artium, & scientia scientiarum mihi esse videtur hominem regere animal omnium maxime varium & multiplex. Id porro hac demum ratione quispiam perspexerit, si animarum curandarum rationem cum corporum medicina contulerit, quantoque hæc nostra laboriosior quam illa sit expenderit, ac tum materie natura, tum artis facultate, tum actus sine præfatione, illius enim labor circa corpora versatur omnino tandem interitura, at huius studium circa animam impenditur quæ ex Deo est, atque diuina supernaque nobilitatis particeps illius medicus regiones & tempora, & ætates, & anni partes ceteraque huius generis explorabit, medicamenta agrotanti propinabit, victusq; rationem præscribet, noxiaque obseruabit, ne præsidium artis agroti cupiditates obsistant, ignem etiam interdum & ferrum, asperioraque medicamenta nonnullis adhibebit, quæ tamen si perquam laboriosa & molesta esse videantur, nihil*

*V. Chryso.
hom. 15.
in 2. Epi.
ad cor.*

tamen eorum perinde arduum atque difficile est ut mo-
 res, & affectus, & vitam, vitæque instituta atque alias
 huiusmodi res inestinas perspicere ac meditari, atque a-
 gressibus omnibus belluiniisque vitiis à coniunctione nostra
 expulsis, id omne quod mansuetum est ac Deo gratum in
 eorum locum subrogare ac confirmare. Quia illud etiam
 mecum considero, quod omnia ea que modo enumeravi,
 velut medico seruata, constanter in sua natura manent,
 nec versute quicquam contra moliuntur: at nobis ingenij
 solertia, & cæcus nostri amor, & quod facile cuiquam ce-
 dere nec scimus nec sustinemus, plurimum ad virtutem
 impediendi adfert, ac velut instructa acie sese iis qui
 nobis opem ferunt opponit, quantumque studium à nobis
 adhiberi conueniebat ut morbum medicis detegeremus,
 tantum ad medicinam fugiendam adhibemus, atque in
 nostram perniciem fortes sumus. Velenim tarpiter &
 abiecte peccatum supprimimus non secus ac malignum
 quendam morbum & subputridum in intimis anima re-
 cessibus occultantes, vel excusationes in peccatis proferi-
 mus verborum patrocinium vitiis nostris exquirentes, vel
 etiam obstrictis aspidis surde ritu auribus nostris obstina-
 to studio in hoc incumbimus, ut ne incantantium vocem
 audiamus. Accedit quod sicut non eadem medicamenta,
 nec eadem alimenta corporibus omnibus offeruntur, sed
 alia aliis, eodem quoque modo anima diuersa ratione di-
 sciplinaque curantur. Alios enim mouet oratio, alij an-
 tistitis exemplo componuntur, alij calcaribus opus habet,
 alij si eno: alius laus prodest, alius reprehensio, modo vtra-
 que tempestiue adhibeatur alios cohortatio ad officium
 ducit, alios oburgatio atq; hæc rursus alios si palam ar-
 guantur, alios si remotis arbitris increpentur. Quidam
 in studiose obseruandi sunt ut ne minima quidem & le-
 uissima

uissima eorum errata disimulentur, contra in alijs ad nonnulla conuere satius fuerit, ita ut videntes non videamus, & audientes non audiamus, sicut dici solet. Quia etiam cum nonnullis ita agendum est, ut irati hominis ac de salute eorum desperantis speciem praeferas, cum tamen reuera nec ipsis irascaris, nec pro perditis ac deploratis habeas, alij rursus leuitate & humilitate curadi, coniunctaque animi alacritate ad meliorem spem reuocandi, alios vincere, alios cedere plerumque vtilius fuerit. Aliorum item opes & potentiam, aliorum egestatem calamitatemque vel laudare, vel execrari. &c.

Quoniam hunc Apologeticum Gregorij Nazianzeni legerat prudentissimis Romanorum pontificum S. Greg. Romanus ita in prologo; partis sui pastoralis scribit: Ut longe ante nos reuerenda memoria Grego. Naz. edocuit non vna eademque exhortatio cunctis congruit, quia non cunctos per morum qualitas astringit. Sepe namque alijs officiant qua alijs profunt. Quia & plerumque herbae quae haec animalia nutriunt, alia occidunt, & leuis sibilus equos mitigat, scutulos instigat. Et medicamentum quod hunc morbum imminuit alteri vires iungit, & panis qui vitam fortium roborat, paruulorum necat, pro qualitate igitur auditium formari debet sermo Doctorum, ut & sua singula congruant, & tamen à communis edificationis arte nunquam recedat. Subiicit deinde 36. formulas admonitionum, quomodo aliter hi, aliter illi, viri aliter & foeminae, viri aliter quam senes, domini quam serui &c. sint admonendi.

Ob dictas aliasque causas S. Patres & plerique omnes Scholae Theologi indicant temere facere eos qui licet idonei sibi videantur appetunt vel

ambunt Episcopatus munus. S. Greg. Naz. cū in Apologético multas rationes attulisset, cur refugisset honorem Episcopatus, quem tamen tandem oblatum accepit, ita sermonem concludit: Vide nequam recte & iuste vtriusque metus causam discepte, ne nec minime oblata prefectura cupide appetatur, nec oblata repudietur. Illud enim temerarium est hominū hoc praefectorum & contumacium, vtrumque vero ineporum. Atque ipse inter nimium audaces & nimium ignavos & timidos quodammodo interiectus sum, & his qui ad praefecturas omnes temere profiliunt, timidior, & his rursum qui ab omnibus abhorrent praesidentior.

S. Chry. li. 3. de sacerdotio cum explicasset quam formidabile & periculosam sit munus Episcoporum & sacerdotū? Sacerdotis, ait, animū honoris illius desiderio vndiq; vacare oportet. Nā si ad eum principatū adipiscendum vehementi animi affectu rapietur, eo adeo impotentiore sane ambitionis suae flammā incendat, ac vi tandem captus, vt sibi adeptum honorem stabiliat nulli non peccato seruiet.

S. Aug. in actione, ait, non amānus est honor in hac vita siue potētia, quoniam omnia vana sub sole, sed opus ipsū, quod per eundem honorem vel potētiā fit, si recte atque vtiliter fit, id est, vt valeat ad eam salutem subditorum quae secundum Deum est. Propter quod ait Apostolus, qui Episcopatum desiderat bonum opus desiderat.

S. Bern. o peruersitas, o abusus filiorū Adam, quia cum ascendere difficilimū sit, descendere autē facilimū, illi & ascensū leuiter ascendunt & difficiliter descendunt, parati ad honores & celsitudines, graduū Ecclesiast. ipsis etiā Angelicis humeris formidādos. Et agēs de inidoneo ad Episcopatum. Talis alius quidem non prodest, sibi vero obest plurimū.

19. de Civ. Dei c. 19.

Ser. 2. de

Serm. 20. in Cant.

Hom. 35. Auctor operis imperfecti in Matth. *Quicumque desiderauerit primatum in terra, inueniet confusionem in caelo, nec inter seruos Christi computabitur qui de primatu tractauerit.*

*Lib. 4. in
Luc. c. 4.*

S. Ambros. Hoc ipso perniciosior ambitio est quod blanda quadam est conciliatricula dignitatum, & saepe quos vitia nulla delectant quos nulla potuit mouere luxuria, nulla auaritia subruere facit ambitio criminosos. Habet enim forenses gratiam, domesticum periculum, & vt dominetur alius prius seruit, curuatur obsequio, vt honor donetur.

1. Tim. 3.

Quoniam in honoribus multa sunt pericula peccandi (ideo enim S. Paulus ait: Neophytus accens in fide non fiat Episcopus, ne superbiat) prudentes admodum faciant Clerici qui haec pericula frugiunt. Recte S. August. ait: *Locus superior sine quo regni populus non potest etiam si ita teneatur atque admittatur vt decet, non tamen decenter appetitur.* Et B.

*29. de ciu.
c. 19.*

*4. in li. 4.
Reg. c. 4.*

Greg. de Saule domilante: *Quia nunc in Ecclesia qui se subtrahant tantis honoribus pauci sunt, qui se ingerant multi, notare qui se ingerunt debent, quia is qui a Propheta absconditus domi dicitur non ad spirituales Ecclesiae dignitatem sed ad saecularem regni gloriam quaerebatur, non enim in Pontificem hunc quaerebant, sed Regem facere volebant. Videat ergo sacerdos quam mente fugiendum sit culmen S. Ecclesiae si culmen saeculi conscendere tam caute Reges fugerunt.* Et: *Sicut is qui inuitatus renuit, quae sitis refugit sacris est altaribus ad mouendus: sic qui vltro ambit vel importune se ingerit est procul dubio repellendus. Nam qui sic nititur ad altiora conscendere quid agit nisi vt crescendo decrescat & ascendendo exterius, interius ad profana decrescat.* Et

*lib. 7. Epif.
109.*

Et: *Sicut is qui inuitatus renuit, quae sitis refugit sacris est altaribus ad mouendus: sic qui vltro ambit vel importune se ingerit est procul dubio repellendus. Nam qui sic nititur ad altiora conscendere quid agit nisi vt crescendo decrescat & ascendendo exterius, interius ad profana decrescat.* Et

Ille ad dignitatem pastoralis officij debet prouehi qui ad *li. 1. post. ca.*
 aliena cupienda non ducitur, sed propria largitur, qui per *10.*
 pietatis viscera citius ad ignoscendum flectitur sed non,
 plus quam decet ignoscens, ab arce rectitudinis inclina-
 tur. Quia nulla illicita perpetrat sed perpetrata ab aliis
 re propria deplorat? Qui ex affectu cordis aliena infir-
 mitati compatitur, sicque in bonis proximi sicut in suis
 prouectibus letatur. Ad dignitatem pontificalis excellen-
 tiarum recte peruenit qui ita se imitabilem ceteris in cunctis
 qua agit insinuat ut inter eos non habeat quod saltem de
 transactis mens erubescat: Qui sic studet uiuere ut pro-
 ximorum quoque corda audentia doctrina valeat fluentis
 irrigare. Qui orationis usu experimento iam didicit quod
 obtinere a Domino qua poposcerit possit, &c. Qui adhuc *c. 11.*
 desideris terrenis adstringitur caueat ne districti iram
 iudicis grauius accendens dum loco delectatur gloria fiat
 subditis auctor ruina. Solerter ergo se quisque metiarur
 ne locum regiminis assumere audeat, si adhuc in se vitium
 damnabiliter regnat, ne is quem crimen deprauat pro-
 prum intercessor fieri appetat pro culpis aliorum.

Cum Dominicus Carthaginensis Episcopus *li. 1. epi. 39.*
 eidem amice gratulatus esset de Pontificatu, respō-
 dit, agnoscere se quidem eius integerrimae chari-
 tatis affectum sed sibi tamen alium longe sensum
 esse, quoniam ex consideratione eius ordinis me-
 tem transuerberaret vis doloris. Graue namque, *Nota que-*
 inquit, est pondus sacerdotij prius quippe sacerdoti neces- *relam, do-*
 se est ut ceteris ad exemplum uiuat, ac deinde seruandū *lorē & me-*
 uerentem per ostensa exempla non eleuet, de predica- *tum ponti-*
 tionis semper ministerio cogitet, intensissimo timore con- *ficus.*
 siderans quod recessurus ad percipiendum regnum Domi- *Luc. 19.*
 ni & talenta seruis distribuens, dicat, negotiamini dum
 venio.

venio. Quod profecto negotium tunc vere nos agimus si uiuendo & loquendo proximorum animas lucrari, si infirmos quosque caelestis regni gaudia predicando in superno amore roboramus, si proteruos ac tumidos gehennae supplicia terribiliter insonando flectimus si nulli contra veritatem parcimus, si supernis amicitias dediti humanas amicitias non timemus, sed ad hoc ego pondus meae firmitatis expauesco, & quod accepto regno paterfamilias redeat rationem nobiscum positurus aspicio. Sed quae

Heb. 13. per
uigilant ra
tionem red
dituri pro
animabus.

eum mente sustineo cui de suscepto negotio animarum lucram aut nullum aut pene nullum reporto? Idem lib. 1. *Epist. 4.* dolebat & querebat quod uerustā nauē & uehemēter contractā suscepissēt in quā undiq; fluitantes intrarent, & cuius tabulę propter quotidianam & validā tempestatē quassatā naufragiū sonarēt.

S. Chrysost. ho. 35. in Matt. Quis ait sapiens uisum subicere festinat seruituti, labori, & periculo tali. Et de Episcopo ait *ho. 3. in act.* Eriam quod alij peccant illi imputatur, si uel vnus tantum decedat non baptizatus nonne totam ipsius subuertit salutem? vnus enim animae perditio tantam habet iacturam ut nulla ratio possit estimare. Etenim si vnus animae salus tanti quod ut ob hanc filius Dei fieret homo, tantumque pateretur cogita quantam poenam eius merebitur perditio. Ne mox hi dixeris, peccauit presbyter, aut diaconus, nam omnium horum crimina redundat in caput eorum qui hos elegerunt.

2. de confid.

Hinc *S. Bern. ad Eugen.* Tu es cui clauis tradita cui oues credite sunt, nec modo ouium, sed & pastorem

Ep. 237. ad

tu vnus omnium pastor es: & altiore locum sortitus non tutiorem, sublimiorem, non securiorem &c. Et

Eug.

Ep. 38.

quendam Card. Iudicium graue iis qui praesunt, si non etiam prodesse laborant. Ne inueniaris in Christi hanc

Sap. 6.

ditate querens que tua sunt, sed memor esto semper Apostolici illius: Nihil intulimus in hunc mundum haud *1. Tim. 6.*
dubium quia nec quicquam auferemus. Quamobrem
eam que immortalis est animam serua &c.

Cypr. lib. 1. Ep. 2. Fautore quodam, inquit, nocendi
quanto fuerit amplior summa dignitatis & honorum,
tanto maior exigitur & usura poenarum.

S. Ambr. de dig. sacer. c. 3. vt lenius est de plano cor-
rumpere, sic grauius est quod de sublimi ceciderit dignitate,
qua mira que de alio est grauiore casu colliditur. Honor
quidem Episcopalis hominib. praclarus est, sed si ruinam
suscipit, dolor magnus est, magna sublimitas magnam
debet habere cautelam. Honor grandis grandiori debet
solicitudo vallari cui plus creditur plus ab eo exigi-
tur.

S. Hieron. Qu' d eos iuuare poterit Episcopi no- *In ca. 12.*
men & presbyteri, vel reliquus ordo Ecclesiasti- *Hier.*
ci cum magis grauentur dignitatib. suis & po-
tentes potenter tormenta patiantur? Et: Grandis
dignitas sacerdotum, sed grandis ruina eorum qui pe-
ccant. Latemur ad ascensum, sed timeamus ad lapsum. *In ca. 44.*
Non est tant' gaudij excelsa tenuisse, quanti mœroris de *Ezech.*
sublimioribus corruisse.

Hugo ille cuius extant commentaria in scriptu-
ram vniuersam doctissima ex Dominicanorū or-
dine ad cardinalatum euectus An. circiter 1230. ū
ad exitū vite propinquaret ita dixisse fertur: Quā-
to mallē vel elephantino morbo oppressus in meo paupere
insituto vixisse q̄ Cardinalis fuisse? Et tamē hic ex o-
ptimis Card. fuit. Cum. n. aliquando mille Turo-
nenses libræ (erat eo tēpore grandis pecunia) of-
ferretur, nō vt aliq̄ d diceret cōtra equitatē, sed vt

Plura exē-
par. in
Theatro
vind. diui-
ne.

aliquid reticeret quod erat pro equitate, omnino reiecit & auersatus est Damna ex ambitione pro-
uenientia vel hoc vnicū docet exemplum. Fuit, ut Sanderus l. 1. Schism. Angl. narrat, in Anglia Thomas Volsesus, qui humiliac potius plebeio loco natus cum ad Henrici octavi sacellū obrepisset, deinde etiam regis eleemosynis præfectus esset ita Regis benevolentiam sibi conciliauit, ut Linconiensis primū Episcopus, deinde Dunelarsis, tū etiā Vintoniēsis, simulq; Archiepiscopus Eboracensis, mox totius regni Cancellarius, quæ post Regē princeps dignitas est, postremo Cardinalis & in vniuerso illo regno pōtēticius à Latere Legatus crearetur. Accedebant deinde cōplures Abbatia locupletissima, annuæ pensiones permagna, quotidiana munera ingentia. Accedebat gratia duorū summorū principū Caroli V. Imp. & Francisci Galliarū Regis q. pene ceratim ī hoc hōc sibi deuinciēdo laborabāt, ita vt Carolus sepissime ad eū & amārissime sua manu scribere, & in extrimis litteris eius se filiū & cognatū appellare non grauaretur. Verū cū in super etiā summi Pontificatus cupiditas eū inuasisset, vt se per Carolū id minus consequi posse cognouit, totus in Franciscū conuersus primus omnium impiū illud funestūq; Angliæ consiliū cepit vt Henricū Regē ad diuertitū cum Catharina Caroli matertera faciendum impelleret, hoc quidē animo vt eo ad Gallias nuptias conuerso Regē illum arctius sibi adiūgeret. Itaq; cū in eo efficiendo summā vim ac contētionem adhibuisset: cælumq; & terrā, vt dicitur, miscuisset, hoc quidem quod volebat non obtinuit illud

illud consequutum est, quod nolebat, ut Henricus Catharina relicta alteram sibi foeminam per scelus ascisceret, simulq; & se & totum regnum à fide Catholica à Romanæ sedis obseruantia se-
lungeret. Nec vero Volsæus, tantorum malorum origo, tantum flagitium tulit impune. Nam paulo post Regis gratia, Cancellariæ munere, altero etiam Episcopatu & palatio, quod magnificen-
tissime extruxerat, spoliatus, postremo in magna nobilium corona comprehendi à satellitum ma-
nu iussus, dum in Londinensem arcem trahitur, in ipso itinere, tot miseriarum totq; calamitatum concursu oppressus animam exhalauit. Cuius hoc etiam dictum fertur cum in eo capiendo clamaret satellites, tene illam oblatam Regiam maiestatem, respondisse ipsum. *Vtinam non magis diuinam maiestatis læsa reus essem: nunc autem dum Regi nimium seruo & Deum offendi, & Regis gratiam perdididi.*

*V. Platum
de off. cand.
c. 31.*

SIGNVM VI.

Auaritia infestiss. hostem esse, atque adeo tenacitatis omnem etiam leuiss. suspicionem deuiter.

Christus cum filius Dei esset, vel in forma Dei, Deo equalis, Rex Regum, & Dominus dominantium exinaniuit se, & formam serui pauperis accepit, in stabulo ut pauper natus, pã-
nis inuolutus & in præsepio depositus, in sinu
E 5 paren-

*Phil. 2. v. 6.
De auaris
sacer. Mal.
1. Quis est,
Etc.
Eze. 34.*

Luc. 9. v. 8. parētum pauperum suo labore & alienis opibus sustentatus ita de se dixit: *Vulpes foucas habent & volucres caeli nidus, filius autem hominis non habet vbi caput reclinet.* Pauper deniq; & nudus in lecto crucis mortuus est & in alieno sepulchro humatus. Deniq; pauperes elegit discipulos, eisque auctor fuit vt ad arctissimam totius vite paupertatē relictis omnibus quæ in mundo haberent, vel habere potuissent religione voti se obstringerent, (propterea quod desiderium habendi alias curas officio clerici necessarias absorbet) imo omnib;

Mat. 19. v. 21. Christianis consuluit eandem paupertatis perfectionem dicens diuiti adolescenti: *Si vis perfectus esse, vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in caelo.*

Abdias.

2. *S. Bartholomæus* Apostolus India Rege offerente sibi camelos argento auroque oneratos, eo quod filiam eius ab immundo spiritu liberam reddidisset, nihil prorsus accipere voluit, sibi his nequaquam opus esse dicens, neque ad hoc se venisse, vt munera acciperet, sed vt in Christum credentibus viam adipiscendæ salutis monstraret:

Hæc res non minus quam dictum miraculum impulit Regem vt baptisma suscipere, & relicto regno discipulus Apostoli fieret. Sic nec *Elifæus* dona accipere voluit (4. Regum 5.) Nec *Samuel* (Syr. 46.) nec *Daniel* (cap. 5.) nec *Petrus* (Actorum 8. num. 20.)

V. Theo. li. 4. c. 10. Niceph. li. 14. c. 20. & 10.

3. *Iudas Thadæus*, cum *Abagarum* gentis ultra Euphratem positæ Regem graui valetudine laborantem solo tactu sanitati restituisse et magnam

vim

vin argenti atque auri pro eo sibi oblatam con-
 stanter recusavit: *Si nostra*, dicens, *dereliquimus,* cum de mis
 nerum con-
quomodo aliena accipiemus? Tantum diuitiarum temptu.
 contemptum in tam paupere viro Rex admira-
 tus, non ita cupide paulo ante expetierat sani-
 tatem, vt tunc Christi suscepit fidem, neq; enim
 dubitauit veritatem ab eo sincere predicari à quo
 abierat captatio lucri.

4. Apostolus Paulus de seipso scribit 1. ad Theff.

2. *Neque aliquando fuimus in occasione auaritia,* &c. 1. Reg. 12.

Hinc S. Hier. ep. ad Oceanum. *Auaritiam*, ait, *in Sa-*
cerdote vitandum, & Samuel docet, nihil eripuisse
 se coram populo probans, & Apostolorum pau-
 pertas, qui refrigeria sumptuum à fratribus acci-
 piebant, & præter victum atque vestitum nihil se
 aliud nec habere, nec vellegloriabantur.

5. S. Ambrosius cœlesti potius, quam humana
 voce (idque officij omni conatu detrectans) de-
 lectus Episcopus nil habuit prius quam vt omni-
 bus sese bonis paternis exueret, vt nudus & ex-
 peditus nudum sequeretur Episcopum anima-
 rum nostrarum (Christum) omne aurum atque
 argentum, ait Paulinus, quod habere poterat,
 Ecclesie vel pauperibus contulit, prædia autem
 quæ habebat, reseruato germanæ suæ vsufructu,
 donauit Ecclesie, nihil sibi quod hic suum
 diceret relinquens. Idem & sacra vasa ad re-
 dimendos captiuos liberaliter promenda do-
 cuit.

6. Hilarion abbas Orioni à quo legionem dæmo-
 num expulerat, dona immodica secū allata porri-
 genti, *Nonne legisti,* ait, *quid Giezi, quid Simon passi*
Hier. in vi-
 ta Hil. c. 6.
sint,

sint, quorum alter accepit pretium, alter obrulit, ut ille venderet gratiam Spiritus Sancti, hic mercaretur.

V. Locos de
Simoniacis
de munerū
contemptu.

Cumque Orion flens diceret: accipe & da pauperibus, respondit: Tu melius potes tua distribuere, qui per vrbes ambulat & nosti pauperes, ego qui mea reliquitur aliena appetam? Tristi & in terra iacenti, nolite, inquit, contristari sibi, quod facio pro me, & pro te facio. Si enim hæc accepero, & ego offendam Deum, & ad te legio reuertetur. Alteri quem itidem à nequitia spiritu vexatum sanum fecerat decem auri libras offerenti, hordeaceum panem porrexit, dicens: Qui tali cibo aluntur non pluris estimant aurum quam lutum, alius ab ipso curatus cum plurima munera offerret, audiuit dictum Christi: Gratis accepistis, gratis date.

Cap. 8.

Cap. 14.

7. Leo X. Pont. purpuream crumenam quotidie aureis nummis sibi repleti iubebat ad incertas exercendæ liberalitatis occasiones Sacerdotes fraterculos & sacras virgines, quæ intra septa religiose pudicitiam custodirent menstruis subsidiis eleemosynæ nomine iuuabat &c. Iouius in Leon. 10. lib. 4.

Si ciuitas legationem aliquam decernat ad Regem suam de negotio maximo & in quo ciuitatis maxima utilitas aut salus ipsa verferetur, seligat oratores eosque ad hoc ipsum ornet honoribus, augeat comitatu, prosequatur amplissimo viatico, isti vero his omnibus acceptis, cum ad Regem venerint, publice utilitatis obliti propriam quisque causam tractare cœperit, quis non eos clamet infideles & communis boni proditores esse? Eodem modo clerici

clerici tantis facultatibus quasi splendido viati-
 co instructi, si ad priuata & molumenta & com-
 moda conuertantur, fidem deserunt, pro-
 dentque publicam causam & depositum quo-
 dammodo fallunt. Hinc Sanct. Bernhard. con-
 tra eos acerbè inuehitur qui cum sint de crucifi-
 xi patrimonio nimium incrassati, impinguati, di-
 larati, animarum vel salutem vel ruinam nihili
 aestimant. *Qui, inquit, Christi opprobria, sputa, fla-*
gella, clauos, lanceam, crucem & mortem, hæc omnia
in fornace auaritiæ conflagrant & profligant, in acquisitio-
nem turpis questus & pretium vniuersitatis suis mar-
supiis includere festinant. Et: Timeant Clerici, ti-
 meant ministri Ecclesiæ, qui in terris sanctorum quas
 possident tam iniqua gerunt, vt stipendiis quæ sufficere
 debebant minime contenti sint, superflua quibus ege-
 ni sustentandi forent impie sacrilegè, sibi retineant,
 atque in vsus suæ superbiæ atque luxuriæ victum paupe-
 rum consumere non vereantur, duplici profecto ini-
 quitate peccantes, quod & aliena diripiunt, & sa-
 cris in suis vanitatibus an turpitudinibus abutun-
 tur.

Sileruus, quem Abrahamus ad vxorem filio
 suo deducendam misit, herilis sponsæ nullam
 in itinere rationem habuisset, si indignius eam
 tractasset, gemmis aut ornamentis spoliasset,
 quod supplicium meritis esset? aut quem in
 eum animum habuisset, tum sponsus Isaac,
 tum Abrahamus sponsi pater? Sic cum Clerici
 serui Christi sponsi de Ecclesiæ sponsæ commo-
 dis nihil aut parum cogitant, toti in sua com-
 moda intenti sunt, aut ex eius quasi spolij orna-
 re se

Serm. 10. in
cant.

Serm. 23. in
cant.

Gen. 24.

De poeris
auar. V.
Theatrum
vind. diu.

re se & ditare student æternum illum sponsum
grauissime offendunt, itaque ad eius seuerissimi
tribunal soli & nudi rapti tanquam serui villica-
tionis suæ rationem vsque ad nouissimum qua-
drantem reddere cogentur, ubi enim tota vita in
examen veniet, & iudicium (1. Pet. 4.) incipiet a do-
mo Dei, scrutabor, inquit Deus (Soph. 1.) Hierusa-
lem, (Deo dicatos) in lucernis.

Clerici boni, vt suspicionem illiberalitatis vi-
tent, reddituum procuracionem, aut dati vel ac-
cepti supputationem per alium, vti suadet S.
Bern. fidelem ac prudentem curant, vel si vtrum-
que in vno coniunctim non inuenitur, (vt sit de-
fidelis & prudens) fidei committunt. Si vero
nec satis fidelis suppetat malunt minus fidelem
sustinere, quam ei se labyrintho immergere
cum & Saluatori Oeconomus fuerit Iudas, & S.

4. de confid. Bern. dicat: Quid Episcopo turpius quam incumbere
suppellectili & substantiola sua scrutari omnia, scru-
tari de singulis, morderi suspicionibus, moueri au-
quaque perditis, vel neglectis? Et Sanctus Grego-

Li. 9. ep. 49. rius: Cum diuinae lectionis testimonio Idolorum serui-
tus auaritia nuncupetur, quo studio de domo Dei ser-
lenda cognoscitur, & a quibusdam sacerdotibus, quod ge-
mentes dicimus non cauetur.

Matth. 16. Si animum in cœlum & cœlestia erigant cle-
rici facile despicient diuitias. Quid enim pro-
est, &c. Superioribus diebus cum Provincia-
lis quorundam Religiosorum pie ad me dice-
ret: Non colligam meus thesauros iubei: Recte
nec enim esset venenum conijcere in angustam vestra-
fam

familiam vel societatem, iuxta illud, Religio peperit divitias, & filia deoravit matrem. Qui operibus tabernaculi præsidebant oblationes superfluas prohibebant, &c. Ex fidelium oblationibus, ait Baronius. Anno Christi 57: Ecclesia ordinis & officia solita victum accipere iam ab ipso Ecclesia nascentis exordio, certum est, imo cum adhuc superstes Dominus munus prædicationis obiret, ex quo quæ dabantur vna cum suis victum capere consueverat. Perseveravit auclufque est idem vsus temporibus Apostolorum ad quorum pedes suorum bonorum credentes oblationem liberam spontaneamque faciebant simulq; deserebant, ex quibus cum ipsi tum cæteri qui egerent, victitarent. At sicut fides est amplioribus spatio propagata, ac proinde sicut Christianorum, ita etiam hæc inferuentium coagmentatus est numerus Clericorum, ita auclufque est pariter maior oblationum proventus, vsque adeo ut Gentilium invidiam, & Imperatorum quantumlibet Christianorum in se odia concitarent, qui verentes ne profusioribus vicuarum largitionibus illi locupletes nimis, filij vero ipsarum pauperes redderentur, eas restringere & cohibere (arbitrio voluntatis potius quam recti iudicij ratione) sæpe conati sunt. Erogabat eas Episcopus cuique Ecclesia ministro, prout opus esse videbatur, sumebat quisque mensuram sportulam. Hinc Cyprianus Clericos sportulantes appellat eos qui hæc victus stipendia ab Ecclesia capiebant, Epist. 66.

Cum Constantinus Magnus Imp. An. Christi 319. immunitatē clericis concessisset, ut ab omnibus muneribus excusaretur, illud accidit ut Decretiones, atq; eorū filij nec nō prædialites nonnulli non

Num. 23.

Ioan. 12.

Iudas &c.

Horat.

Quod satis

est cui con-

tingit nihil

amplius

optet.

Ammian.

Mar. l. 27.

V. Apud

Baron. An.

Chr. 390.

& 370.

Lib. 20. de

Episcop. &

Cler. eod.

Theod.

lib. 26. c.

eodem.

Cypr. ep. 34.

Ex sportu-

lis quas

accipiebāt.

Tanta e-
rat gloria
rerum Ec-
clesiastica-
rum ut no-
bilissimi
Decurio-
nes cupe-
rent in cle-
rum ad-
scribi.

non religionis amore, sed ut ea amplissima poti-
rentur immunitate, sese ad clerum transferent.
Quamobrem cū videret Constantinus eiusmodi
homines ex religione quæstum quærere, nec
recto pede (Gal. 2.) ingredi in Euangelium veri-
tat s, legem sanxit qua prohiberet eiusmodi cu-
riis obligatos, vitandi oneris causa ad clericatum
confugere. Idem edictum reperit An. 326. idque
his verbis concludit: *Opulentos seculi necessitatu
subire oportet, pauperes Ecclesiarum diuitiis sustentari.*
Vtinam pecuniæ inhiantes tanquam faci inuti-
les iusta repulsa à melle Dataria Apostolica ac-
cerentur.

SIGNVM VII.

*Beneficia Ecclesiastica seu sacerdotia plu-
ra nolle occupare.*

Platina.

1. Calistus III. Pont. dum Episcopus esset
Cardinalis beneficium aliquod in com-
mendatione nunquam acceptauit dicens se
sponsa & quidem virgine contentum esse,
est, Ecclesia Valentina.

2. de Confid.

Bernar. ad

Rubertum:

Quid tibi

blandiris

de dispensa

tione cuius

conscientia

renerur di-

uina sen-

sia ligata.

2. S. Bernar. Eugenio Pontifici scribens: *Nu-
sum, inquit, tam rudis ut ignorem vos positos dispen-
satores, sed in edificationem non in destructionem: ne-
cessitas vrget excusabilis est dispensatio, vbi vtilitas
prouocat dispensatio laudabilis est, vtilitas dico com-
munis non propria. Nam cum nihil horum est non pla-
fidelis dispensatio, sed crudelis dissipatio est.*

Ex his Diui Bernhardi, verbis Thomæ

Campegius Episcopus Feltrensis in tractatu suo de pluralitate beneficiorum infert: Ne sibi dispensati blandiantur propter superioris auctoritatem quoniam etsi curi sint quoad militantem Ecclesiam ne desuper molestentur & ne poenas incidant iuris positivi, non tamen ipsi, nec dispensans tanquam infidelis dispensator curi sunt in foro conscientiae, hinc D. Albertus cuidam Canonico Coloniae redeunti ex curia cum dispensi. Poteras ire in infernum sine licentia, nunc ibi cum dispensi. (in plural. benef.)

3. An. Christ. 1238. Lutetiae disputatum fuit auctore Gulielmo Episcopo de plura sacerdotia obtinentibus, & tandem decretum determinatum ac constitutum, ut nemo nisi vni praesertim nisi lethali noxa se vellet obstringere, seu neminem sine periculo peccati mortalis duo beneficia posse tenere, quorum alterum sufficit ad sustentationem.

4. Scribunt contra pluralitatem beneficiorum Calixtus, item Dionysius Carthusius, Guilielmus Perardus (vel de petra alta) Episcopus Lugdunensis in summa virt. & vit. to. 2. tract. 4. de auaritia, c. 11. & multi alii. Prohibet eandem concilium Tridentense sess. 24. cap. 17. quod utinam Clerici aureis litteris describerent & obseruarent. Recte enim Picus mirad. in ep. Magna insania Evangelio non credere, cuius veritatem sanguis martyrum clamat, Apostolica resonat vox, prodigia probant, ratio confirmat, mundus recusat, elementa loquuntur, daemones confitentur. Sed longe maior insania est, si de Evangelij veritate non dubitas, vivere tamen quasi de eius falsitate non dubitas.

V. Langbo-
crucium de
vita & ho.
eccl. li. 4. c.
26.

Annal
Francorū.

Naucterus.

S. Ber. Qui
non unus
sed plures
in benefi-
ciis est, non
unus sed
plures erit
in suppli-
ciis.

5. Contra eandem ambitiosam plurimum beneficiorum cupiditatem militant hæ rationes
 1. ipsa cupiditas & affectus habendi plura est peccatum. Esaie enim 5. dicitur: *Va qui conuergis domum ad domum, & agrum agro cepulato*
Cum infer &c. nunquid habitabitis vos soli in medio terra? quo
nus eorum modo ergo non erit vix eis qui accumulunt beneficia
animas ab neficia beneficiis, & coniungunt dignitates ad
forbebit, dignitates, & copulant etiam more auarorum
plura de- negotiatorum minimas modicasque præben
siderare ces das maximis, ac si ipsi soli in medio Ecclesie
sabunt. viuere ac dominari deberent? Sanct. Chrysostomus
 ait: *Nullum malum Deus fecit, sed omnia vasa
 bona, quoniam bona etiam sunt pecunia, sed non
 demum si in eos qui possident dominatum non ob
 neant. Neque enim bona est lux illa qua non delet ten
 bras, sed eas auget. Neque eas dixerim diuitias qua
 pertatem non adimunt sed augent. Quare non sunt
 lum diuitie, sed pauper animus qui diuitias conuertit
 Rom. 12. paupertatem. 2. Est contra ius naturæ, quod vnus
 1 Cor. 12. membrum habeat locum in diuersis corporibus
 Eph. 4. ergo vnus Ecclesie minister in diuersis Ecclesie
 membrum esse nequit. 3. Eidem iuri naturaliter
 pugnat quod caput vnus corporis sit membrum
 alterius, ergo prælatus vel caput vnus Ecclesie
 non potest esse manus, id est canonicus vel ca
 tor in alia. 4. Nihil magis natura abhorret
 quam monstrum: at res monstruosa est, cum
 qui in vna Ecclesia debebat esse caput, vel
 culus, residet & officium explet in alia, atque
 priore in priuat capite, cum eodem tempo
 in diuersis locis esse non possit. 5. Ius Pontificis*

cum seu Iura Canonica passim prohibent plu-
 ralitatem beneficiorum, capite Sanctorum di-
 stinctione septuagesima, & quaestione prima
 capite Clericus, &c. 6. Ius Caesareum seu le-
 ges civiles improbant ut quis duas militiae pra-
 fecturas simul habeat. (qui militare non pos-
 sunt, l. his quidem, &c.) 7. Quid rationi na-
 turali magis aduersum quam unum varia Ec-
 clesiae stipendia in variis & distantibus saepe lo-
 cis, & quibus varia incumbunt onera in se su-
 scipere? Cum nulla Resp. humana suos iudi-
 ces, consules & alios officarios stipendiis in
 absentia frui & vagari permittrat, & nullus in
 sua quantumvis ampla & ditissima domo uni
 ministro absentis salaria plurimum persoluat cur
 sola domus Dei, Ecclesia Sancta, suo priuatur
 ministerio? Cur per hanc inordinationem
 multorum alit accipitres, educat canes, saginat
 equos, nutrit lenones ac adultores patrimonio
 Christi dilectissimi sui sponsi quos flagellis,
 alapis, effusione sanguinis acquiunt? 8. Mul-
 ta ex hac pluralitat. benefic. s. quantur incom-
 moda & absurda: Unus qui vix unicum offi-
 cium (propter quod datur beneficium) potest
 perficere nec rebus eius necessariam curam
 impendere, plurimorum sibi vendicat stipen-
 dia, quae multis literalis, vitae puritate ac bonae
 fame testimonio pollentibus viris abunde pos-
 set sufficere, si aequa fieret distributio. 2. Qui
 in diuersis distantibusque locis possident bene-
 ficia, eos necesse est vagari & saepe us huc atq;
 illuc discurrere, redire colligere, negotia, procurare

*In vet. test.
 leuita qui
 capiebat in
 Bethlehenn
 non pote-
 rat capere
 in Hierusa-
 lem.*

*Cultus di-
uinus po-
tius erat
augendus.*

nunc hic nunc illic aliquo tempore residere, qui
diuagationem corporis sequitur morum dilu-
lutio & animi inconstantia. 3. Deus priuatum
debito cultu, & obsequio quod sibi à pluribus
impendendum erat. 4. Numerus ministrorum
Dei Ecclesie minuitur, dum idem plura occu-
pat ministeria, sicut autem cœlum ornant stelle
sic Ecclesiam splendidiorem reddunt persone di-
uinum ministerium puto corde, morum grati-
tate, animi alacritate, ac mentis deuotione, non
non voce exequentes & fructus labiorum suo-
rum altissimo reddentes. 5. Detrahitur honor
& commodis Ecclesiarum. 6. Hospitalitas debi-
ta non obseruatur. 7. Iura & libertates Ecclesie
rum perduntur & negliguntur. 8. Ruinis paten-
t edificia quæ magnificentia maiorum extru-
ta. 9. Cura animarum negligitur. 10. Viti-
orum sibus fomentum præbetur. 11. Voluntas testu-
torum & fundatorum defraudatur, seu, sicut
uorum multi quibus hæc stipendia distribu-
berent condignis præmijs seu sustentationis
stipendijs, ita defuncti suis suffragijs & ipsi fun-
datores subsidijs à se intentis priuantur atque
ratione violatur iustitia, frangitur fides, com-
mittitur fraus, animæ defunctorum à pœnis
dius liberantur, à cœli gaudijs diutius suspen-
duntur, ac per hoc tota cœlestis curia lætitia
de eorum habent præsentia, spoliatur. 12. Multi-
gna hinc oriuntur scandala, cum multi patrimo-
nio pauperis Christi impinguantur, in crassantibus
dilatantur.

S. Antonius ait: Querere aut etiam recipere

male plura beneficia quam Cardinalis status, vel necessitas, vel decencia exigat, peccatum esse, propterea quod hoc nihil sit aliud quam auferre iis qui egent, imo non modo venari superfluas opes, sed etiam oblatas admittere putat esse culpam.

Aluarius Pelargus ait peccari à Cardinalibus cū nimis dilatant redditus occupantes multa beneficia, deuorantes stipendia multorum ministrorum. Quod enim multorum esse debet vni non est accumulandum, licet quo quisque altiori in statu est eo maioris illi sumptus sint concedendi.

S. Hieron. in c. 22. Eccl. asserit eos auare sectari sacra, qui nequaquā illo sunt cōsenti, qui seruiūt altari viuunt de altari, sed postquam ad ministerium Dei accesserint Cræsi diuitias congregant.

Paulus Curtesius iustum volumen de Cardinalatu scripsit ad Iulium II. in illo inter cætera collegit viginti rationes cur omnium Cardinalium redditus debeant esse æquales. Quisnam autem modus Clericorum redditibus statui debeat relinquendum est sapientum arbitrio qui tum dignitate tum dignitatis oneribus perpensis id æquilibrium atque decernant. Tantum illud maneat abundantiam quæ iustos & rectos limites excedat peccatum esse.

Eheu quam multi sunt qui licet multis beneficiis Ecclesiasticis sint non ornati, sed onusti, ut adeo tamen magno ære alieno obruti sunt, ut collati cum ijs qui vnico beneficio sunt contenti pauperrimi, miserissimi, & mēdicitati proximi mihi esse videantur. Cum aliquando vnum ex huius-

p. 3. tit. 21. c. 2.

Natura paucis est contenta. Tim. 6. habetes alim. etc.

2. de planctu Eccl. 6. 16.

V. Theatrū vind. diuina.

lib. 2.

huiusmodi Metaphysico hominum genere amice hortarer vel potius ab ipso peterem, vt ratione opimi q̄ possidebat sacerdotij (si nollet propter alia tua beneficia & officia) ad minimum diebus dominicis rem diuinam vellet peragere, adderemque, me, cum idem sacerdotium per alio me infcio & inuito pro me Romæ esset impetratum, omnium primo quaesuisse & legisse fundationem istius beneficij, cumque ex ea didicissem me illud sine vulneribus consciētiae obtinere posse, Bullam, vt vocant, summi pontificis ab omni mora Dominis qui eam impetrant retinuisse (licet monitus essem vt aliquem ex cognatis eo beneficio ornarem) doleo, & ex animo doleo, tum sacerdotem Dei altissimi mihi laico nihil aliud respondisse quam, fundationis istius litteras esse antiquas. Nam si antiquæ, certe illis satisfaciendum est, non enim propterea, sunt antiquatæ.

SIGNVM VIII.

Ad beneficia Ecclesiastica indignos non promouere.

v. locum de
ordinib. sac-
cris.

Milites qui parati sunt ad omnia bella, ne dijudicant sint ne iusta & ratione susceperint, sic & illi qui ad honores, ad gradus ad beneficia ecclesiastica promouent indignos, eos de quibus non satis eis constat an sint digni. Quod enim per se iniustum est, tum multo est iniustius cum alij digniores excluduntur.

SIGNVM IX.

Beneficum esse in proximum.

Beneficētia Clericus prope accedit ad Deum
 cuius natura est semper benefacere. Est autē
 beneficētia in proximum duplici in genere, vna
 quæ pecunia & subsidio rei adiuuat, altera quæ
 opere impenditur, vt dando consilio, eripiendo
 ex periculis & alijs huiusmodi factis. S. Ambr. ait.
 Sciopleroque sacerdotes quo plus contulerunt
 plus abundasse. 2. de off. cō.
15. 16.

SIGNVM X.

Benignum esse.

S. Paulus vult Episcopum esse benignum, non
 iracundum, non percussorem, (hoc est, ait Tit. 1.
 Ambr.) manus improbas ad eadem non habeat, 1. Tim. 3.
 & suspicionibus prauis minime percutiat cōsciē- li. de digni-
sacerdotali
 tias aliorum: ab alijs illatas patienter ferat iniu-
 rias, vt mentis modestiam cunctis hominibus
 tranquillam demonstret & firmam patientiam
 cunctis ostendat) & non litigiosum (id est, ait
 idem Ambros.) Ne per eandem linguam, per
 quam laudes refert DEO, & diuina libat sa-
 crificia, litium venena proferat, quia non de-
 cet de ore Episcopi benedictionem simul &
 maledictionem egredi, ne per eandem linguam
 qua DEVS laudatur homo maledicatur,
 F 4 quia

quia non potest de vno fonte dulcem & amarum
producere aquam.

lib. 3. de Sa-
cerdotio.

2. S. Chrysoſtomus docet Episcopum debe-
re esse ab omni iracundia & furore alienum. He-
iusinodi, inquit, ingenio pradi, qui ad contumelia-
rum, incommodum, moleſtum aliquod verbum gra-
uiter excandescunt, ab Episcopatus cancellis, à sacerdotij clas-
sibus procul arcenti sunt. Nam Episcopum inedia m-
me cruciari, extenuarique, tum eundem nudis pedibus
non ingredi, id certe nihil incommodabit Ecclesia vni-
uersitati. at vero agrestioris animi ferocitas furorque
tum domino possessorique suo, tum etiam proximorum
gentium calamitatum auctor saepe fuit. Atque is qui
dem qui virtutes illas non prestant, nulla à Deo com-
minatio, at temere excandescendibus gebenne flama-
mas aternas Deus comminatus est.

SIGNVM XI.

*Bibliothecas instituere aut colligere, atque
de quasi ex armamentariis tela depro-
mere unde fidei hostes atque ipsa
peccata confodiant.*

1. **A**lexander Episcopus & martyr instituit
bibliothecam Hierosolymitanam. 2. Ro-
mani Pontifices Vaticanam, vti & alteram quæ
apud Canonicos D. Petri Romæ habetur.
3. Franciscus Ximenius Archiepisc. Toletanus
& Card. eam quæ extat compluti.
4. Clariss. ille Bessarion Romanæ Ecclesie

Cardinalis, patriarcha Constantinop. Bibliothecam graecam triginta millibus numerum aureorum empram Venetiis extruxit apud S. Marci eodem.

5. Cogitabat Sixtus V. Pontifex se patrem patronumque orbis Christiani, nullumque maius emolumentum in Ecclesiam posse redundare, quam è S. Patrum scriptis & rubricis ad haereses omnes conuellendas, neque ignorabat omnium aetatum Sectarios in id incumbere ut veritatem suaeque sectae repugnantia dogmata studiose expungent, vel ab exemplaribus rejiciant. Bibliothecam instruxit tanta magnificentia in Vaticano loco quem Belvedere nominant, conuerso in eum vltimo antiquo theatro quod illic visebatur, ut omnem non modo eloquentiam, sed cogitationem superet. Ad hanc namque libros omnes intulit è priori loco, nouis auxit, deperditos restituit & marmoream in ea tabulam quae hanc inscriptionem refert appendit: Sixt. Pont. Max. Bibliothecam Apostolicam à sanctiss. prioribus illis Pontificibus qui B. Petri vocem audierunt in ipsis adhuc fugienti Ecclesiae primordijs inchoatam, pace Ecclesiae redita Laterani institutam, à posterioribus deinde in Vaticano ut ad vsus Pontificios pacatior esset translata ubique à Nicolao V. auctam à Sixto IV. insigniter excultam quo fidei nostrae & veterum Eccle-

v. in apparatu sacro. p. Ant. sessiori rorum Bibliotheca.

in nos deriuandam toto orbe celeberrimam, ei loco depresso, obscuro, & in salubri sita esset, aucto per amplo vestibulo, cubiculis circum & infra scalis, porticibus, totoque aedificio à fundamentis exstructo, subsellijs pluteisque directis libris dispositis, in hunc editum, perlucidum, seculubrem, magisque opportunum locum exultantibus picturis illustribus vndique ornauit liberalibusque doctrinis & publicæ studiorum vtilitati adcauit,

Bibl. Alexandrina à ptolomæo Philadelpho 70.000. luminum millibus ditata est.

6. Cum Ioannem II. Episcopum Hildesheimensem in Bibliotheca sibi commonstraretur rogantem aulici & Canonici in armatum optime instructum deduxissent hisce libris Episcoporum contra hostes defendendum esse dictumque ab eorum auge inquit talem Bibliothecam, nec vix meæ instituto nec moribus congruentem, statimque relicto Episcopatu ad priuatam vitam rediit non multo post Augustæ Vindelicorum factus Episcopus, vbi inter libros, quibus Bibliotheca illa munifice instructa est, tranquille vixit.

SIGNVM XII.

Blasphemos dignis pœnis mactare.

ho. r. ad pop. Ant.

De pœnis blasphem. V. Thantu wind. dio.

Sanct. Chrysostomus ad hoc hortatur etiam quemuis Christianum, cum inquit: *Si quem in publico in templo & foro Deum blasphemantem audieris accede, increpa & si verbera infligere oporteat, ne recuses: ipsius faciem alapa percute, conteres os ipsius percussione manum tuam sanctifica. Et si vlli accusaueris*

& si in carcerem traxerint, sequere, & si iudex penas
 pro tribunali repositas, dic cum libertate quod An-
 gelorum Regem blasphemavit si enim Regem terra blas-
 phemantes punire oportet, multo magis Deum contume-
 lia afficientes commune crimen est publica iniuria, cuius-
 que volenti licet accusare. Discant & iudei & gentiles,
 quod civitas saluatores sint Christiani, & curatores,
 & praesides, & magistri, & discant dissoluti, & perversi
 quod Dei seruis ipsos timere oporteat & si quis tale lo-
 qui aliquando eligant sese vndique circumspiciant, ac um-
 bras timeant anxiantes ne forte Christianus audiens
 influat & vehementius puniat. Non audisti quid Ioan-
 nes fecerit? Tyrannum vidit hominem nuptiarum leges
 subuertentem & cum fiducia in medio fori dixit: Non li-
 cet tibi habere uxorem Philippi fratris tui. Ego autem non
 ad tyrannum te duxi, neque ad iudicem, neque pro nuptiis
 temerarius, neque pro seruis contumelia affectus, sed pro
 favore in Deum aequaliter castigare deposui, &c. Et: is
 qui taliter illud fodere, non pro reatibus suis tunc
 accusabatur, integrum enim depositum reddidit
 sed quoniam ipsum non multiplicauit, quoniam
 non castigauit ceteros, quoniam argentum ad nu-
 mularios non detulit, non increpuit, non corre-
 xit proximos peccatores inordinatos, idcirco abs-
 que misericordia in illas intolerabiles penas mit-
 tebatur.

Mar. 6.
 Luc. 3.

SIGNVM XIII.

Bona Ecclesiastica non alienare, nec consanguineis & propinquis deferre.

Quia res Ecclesiae ex propria natura alienari non
 possunt cum humanae conuentioni nullatenus sub-
 iiciantur.

*Cōceditur
tamen cer-
tis urgenti-
bus casibus
necessitatis
maiorisue
utilitatis
alienatio.*

*Fulgos l. 4.
c. 3 Egnat.
li 4. c. 3.*

*Successor
male alio
nata possess
reuocare.*

ijciantur. v. li. i. septim. decretal. t. 7. c. v. constitu-
tionem Pauli II. & cap. 4. Paul. IV. cap. 6. Pij. IV.
I. Clemens IV. summus Pontifex factus Ann.
1265. ante Sacerdotium coniugatus Bononiæ le-
gum doctor atque professor, cum duæ eius filia
ex legitimo matrimonio susceptæ adhuc innuptæ
dotem ab illo pererent præsentî dignitati pater-
næ conuenienter respondit, *Papam non habere fi-
lias, sufficere illis debere patrimonium totum illis reli-
ctum*, atque ita inanes dimisit, seu (vt ait P. Pla-
tus de Card. ca. 25.) alteri filia vt in monasterio
collocaretur 30. libras Turonenses, alteri vt nu-
beret trecentas numerari iussit, ea lege vt aqua-
lis conditionis, viro nuberet Nepoti nihil ipse
vnuquam dederat, sed Gallia Antistites in gra-
tiam Pontificis tres contulerant in eum Canoni-
catus, multis deinde roganibus vt aliqua eum
dignitate cohonestaret non modo nunquam ad-
duci potuit, vt illud faceret, sed eum etiam com-
pulsit & coegit, vt ex tribus illis beneficiis vnum
quod mallet retineret, reliqua resignaret. Ali-
quanto post obitum eius repertum est hoc Breue
ad nepotem Petrum Grossum in cœnobio Do-
minicanorum Barchinonensi: *Multis de nostra pro-
motione gaudentibus, nos soli sumus qui certius immi-
sitationem oneris experimur. Et idcirco quod aliis gau-
dium, nobis metum subministrat & fletum. Sane, vt
scias qualiter his auditis debeas de habere, scire te vo-
lumus quod humilior solito debes esse. Neque enim quod
nos vehementer humiliat debet nostros extollere, ma-
xime cum honor huius seculi momentanius sit, & sicut
ros transeat matutinus. Nec ad vos, nec fratrem tuum,
vel ex aliis nostris aliquem venire volumus sine nostro spe-*

ciāli mādato, quia spe sua frustratus, si secus venire praesumeret, oporteret ut rediret confusus. Sed nec in sororia nuptiis gradum queras propter nos altiore, nec enim nos haberes propitios, nec in aliquo adiutores. Si tamen eam filio militis simplicis desponsaueris in tercentū libris Turonensibus tibi proponimus subuenire. Et si aliter quaesueris nec à nobis denarium speres unū. Et hoc ipsum secretū esse volumus, & tibi & matri solummodo notum esse. Illud etiam scias quod nullam nullamque de sanguine nostro sub nostra sublimitationis obtentu iustari volumus. &c.

Ann. 1334.

2. *Benedictus XII.* Pont. nullum ex suis propinquis ad vllum Ecclesiae munus accersuit, solebat enim dicere, Pontificem non habere propinquos.

3. *Nicolaus IV.* Pont. in cognatos & affines ita semper affectus fuit, ut ijs nihilo se plus debere diceret quam cuius bono, itaque hoc quasi domestico vinculo expeditus eo facilius omnes suas curas in communibus Ecclesiae commodis curandis defigebat.

Ann. 1288.

4. *Laurentius Iustinianus Patriarcha Venetus* rogatus à consanguineo quodam non ita paupere ut pecunia eum iuuaret in filiae dotem, respondit Confidera quæso frater, si parum dederō non est quo opus habes, si multum, defraudauerō multos ut vni satisfaciam, & præterea quidquid illud est quod est ad cibos potius pauperū quā ad intortos crines aut margaritas ab Ecclesia traditū est.

Hoc est publica non privata commoda querere.

Publica priuatis anteferenda bonis.

5. *Euectus* erat sacerdos quidam præter omnem expectationem ad Episcopatum. Affines tā in prospera eius fortuna exultantes non magis officij causa quam emolumentī spe ad congratulandum

landum confluebant. hic nepotem, ille patrum
 alius sororium se esse, dicentes ille, vero ab illo
 ferio perquirens quot annos nati essent, cum
 tem singulorum obseruasset: *Et quid hoc monstrum
 est, inquit, trium dierum spatium tot mihi natos esse, quod
 nudius tertius à nemine vestrum agnoscebar? Caterum si
 Episcopi amici esse velitis, qui sacerdotis esse renuissimam
 sic habetote, sacerdotem vestro destitutum auxilio
 nrope ad Episcopatum promotum esse, Episcopum vero
 Melchisedechi exemplo absque patre & matre suum
 nullos priuatos agnoscere amicos, nec pietati religio-
 que consecrata bona in consanguineos transfusurum.*

6. *Vrbanius VII.* Pont. pecuniam quam Cardini-
 lis parsimonia & moderatione sua collegerat
 propinquis (quos multos & tenues habebat) &
 virginibus collocandis reliquit.

7. *Adrianus VI.* Pont. difficulter cognatos ad be-
 neficia prouehabat, non quia eis candide non fa-
 ueret si idonei fuissent, sed quia, ut dicere solebat
adificari Sion in sanguinibus nollit, hoc est, quia
 sacris respicere necessitudines natura nollit, &
 quæ ibi locum non haberent. Quinimo in ijs et-
 iam in paribus dotibus, aliorum potius quàm suo-
 rum rationem habiturus videbatur proinde le-
 teris magnatum quorundam inferioris Germa-
 niæ sollicitatus ut quædam propinquum suum ad-
 lescerent & forma & ingenio præstantem, qui tum
 magister philosophiæ creatur studia altiora Lou-
 nij sequebatur galero Cardinalitio ornaret, ne-
 quaquàm voluit. Patruelis filium, ait P. Plat., in Sen-
 Gymnasio literis studentem, quod non vocatum
 Romam venisset confestim meritorio equo in-
 poli

de offic.

Card. c. 15.

positum remisit, & alios satis arcta affinitate con-
iunctos qui ex Germania ad eum accurrerant,
cum singulis sagum laneum & mediocre viaticū
donasset, pedibus item, vti venerant, reuerti
iussit.

8. *Cælestinus V.* vt narrat Aluarus cum audisset fratris filium in curiam venisse eijci statim iussit, & cum multi Cardinales deprecatores se interposuissent, multo labore & præcibus hoc ad summum impetrarunt, vt ei simplex ac tenue quoddam beneficium concederet quo accepto statim ille remissus est domum.

9. *Marcellus* Pontifex factus neminem suorum Roman venire passus est, ne fratrem quidem Alexandrum, cuius etiam filios duos quos ipse Rome educabat à nemine saluari, raro in publicum nec nisi ad sacrum fere audiendum prodire permisit. Narrat etiam Onuphrius, qui fuit ei, familiarissimus, eiusq; intinia consilia norat, fuisse ei deliberatum & fixum tantum fratri eiusque liberis largiri quantum nobili alicui eo loco nato habere conueniret, non tamen vt ultra priuatam conditionem se efferrent, nec ad vilam proueherentur dignitatem, imo vero de Ecclesie fructibus ne altem quidem donare constituisse, nisi ex Cardinalium omnium sententia.

Quia S. Vdalricus Episcopus Augustanus Adelberonem nepotem suū in successore studuit promouere per visum ad Dei tribunal raptus dicit se ob hoc studium erga nepotem ad purgatorum esse condemnatū (seu pœnis purgatorijs manci-

lib. 2. de
planctu
Eccl. ca. 15.

Tō. 10. ann. mancipandum. Plane vnus duntaxat Iesu Christi
Ch. 971. filij Dei (ait Baron) fuisse in diuinis scripturis le-
Ioan. 14. gitur gloriatio: *in me nō habet quicquam* (princeps
mundi.) Reliquorum vero (eiusdem Iesu Chris-
1. Ioan. 1. ti Deigenitrice Maria excepta) etiam ipsorum
Apostolorum vera est, confessio: *Si dixerimus*
3. Reg. 8. *quoniam peccatum nō habemus ipsi nos seducimus.* Nō
est homo quamuis sanctissimus qui non peccet
licet aduersus peccata bellum iurauerit sempiternū,
ea detestans, damnans, cauēs, fugiēs, abomi-
nans, infectans, ac puniens. Fallax diabolus anti-
quus hostis, decipiendi arte versutus, quos aper-
to Marte frustra se aggredi posse cognoscit, de lo-
ge, specie ostensa recti, fallere sanctos nō frustra
laborat. Ecce tibi sanctissimus Vdalricus anno
natus 81. & proxime moriturus, ablegare cupiens
Nota qui- secularia à se negotia quibus semper carere de-
bis armis re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
diabolus re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
pugnet cō- re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
tra sanctos. re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
2. Tim. 2. re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
ca. 24. re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
S. Vdalrici re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
testatur, re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
fuisse doctum, re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
in seruitio re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
De quo e- re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
studiosum re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
in bonis re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
operibus re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
strenuum, re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
in di- re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
scipando re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
eloquentem, re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
in donando re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
largum, re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
com- re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
patientem re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
aliorum re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
molestijs, re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
ad mileros re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
suble- re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
uandos re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
festinum, re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
atque re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
multis re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
virtutibus re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
et re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus
multis re rebus diuinis mancipatum monet Apostolus

mulatum. An non tot tantisque pollens virtutibus, etiam si fuisset extraneus, erat ab eo successor oprandus & dum vlueret coaptandus? eo- que magis quod cum Reges manus iniecissent in Episcopatus, saepe contingeret è militia saeculari, militantes inquam in Palatina militia sese obtudentes in Episcopos eligi. At laudauerit ista homo, atque iuste probarit, adeo autem impro- bato imo & punita admodum seuera fuisse scimus in primis Adalberone morte repentina ex hac vita subducto, ipsi vero Episcopo non nisi expia- to peccato digno sanctorum consortio iudica- to.

At ubi culpa dices, quam necesse est precedere poenam? nouit eam ipse cum ante diuinum il- lud terrificumque tribunal vocatus audiuit eam quam & ipse in se reuersus astantibus patefecit, dicens: *Quia secundum desiderium suum consentie- bam ei, nolunt me impunitum in suum recipere con- sorsium.* Quibus indicatum est, non spiritus, sed fuisse carnis illum impulsus, vt nepotem eligeret successorem seu sibi surrogaret, illo petente, obnixaque petente, & a viro san- ctissimo & timetandem assiduis precibus extorquente, quem ex hoc aestimare debuisset indignum, dum illud peteret, quod refugit omnis dignus. Po- tentissimum diaboli solum est, amor affinium, quo etiam sanctos appetit, quia *nemo carnem* Ephes. 5. *in diuina odio habet sed nutrit & fouet eam.* Eam au- tem pie odisse nos debere monuit Dominus si- Luc. 14. *subleues suos seque ad bellum gerendum aduersus* Matth. 16. *eos gladium ministrasse testatus est, adeo vt*

G euadat

euadat, nemo nisi qui eos non sibi propinquos
sed inimicos esse intelligat, & in eos, vt in hostes
arma spiritualia comparet, quibus non obstitit,
profit, eoque remedio se suoq; lucretur, per
vero se cum suis, quibus indulgear.

Regula Canonorum ipsis in Concilio
quisq; præscripta, ait, cap. 116. Res Ecclesie
sunt fidelium, pretia peccatorum & patrimonia
perum; fideles namque fidei ardore & Christi amore
censo ob animarum suarum remedium & celestium
tria desiderium suis propriis facultatibus sanctam
pletem fecerunt Ecclesiam, vt his & milites (nisi)
Christi alerentur, & Ecclesia exornarentur, pa
res recrearentur, & captiui pro temporum opportu
tate redimerentur. Quapropter vigilantia ac
cura prouidendum est, his qui eius facultates ad
ministrant, ne eas in suos solummodo vsus conuertant
&c.

Magna certe est dementia, magno suo damno
alijs vtilitatem comparare, & quidem suo
tuali damno, eoque æterno, vtilitatem cogit
emere temporalem & breuem. Recte ergo
Hieron. Moses cum posset successores principum
filios suos facere & posteris suam velut heredi
tariam relinquere dignitatem, non hoc tamen
legit, sed Iosuem ex aliena familia, atque etiam
aliena tribu, vt disceremus has dignitates non
gaini deferendas, esse sed vitæ, &c. Et Conc. Carth.
3. statuit vt quæ Episcopus vel quæ Clericus ex
pere ditior factus emisset ex bonis Ecclesie
Ecclesie cederent, nec illo in quemlibet quo
titulo transferendi eidem facultas esset.

In c. 1. ad
Tit.

Cap. 49.
Ecclesia si
bi vendica
bit qua Cle
ricus ex re
bus Ecclesie
bona qua
stia.

Adhæc est communis sententia (ait Binsfeld. in Pastoral. c. 13. p. 4.) Doctorum Clericos habentes Ecclesiastica beneficia, si fructus honestam & dicentem sustentationem excedentes expendant in viis profanos aut illicitos, & ad delicias, voluptatem, aut pastum, aut ut consanguineos & amicos ditiores reddant, aut augeant, si notabilis sit excessus mortaliter peccare.

*Quidquid
habent Cle-
rici paupe-
rum est, V.
Binsfeld.
Concl. 8.
1. de off. c. 3.*

S. Ambros. ait ad Clericos: Melius est, ut ipse tuis saluentis quibus pudor est ab aliis sumptum deposcere, non tamen ut illi ditiores fieri velint ex eo quod tui conferre potes in opibus: Neque enim propterea te Deo distulisti, ut illos ditiores facias, sed ut tibi vitam perpetuam fructu boni operis acquiras, & pretio miserationis peccata tua redimas, putant se parum postulare, pretium suarum bonarum vitam tuam fructum adimere contendunt, & accusant quod eos ditiores non feceris cum te velint æterna vitam mercede fraudare.

Canon Apostolorum 37. est: Omnem negotiorum Ecclesiasticorum curam habeat Episcopus, & ea, quæ Deo contemplante, dispenset, nec ei liceat ex eis aliqua omnino contingere, aut parentibus propriis, aut Deo sunt condonare. Quod si pauperes sunt tantummodo pauperibus subministret, ne eorum occasione Ecclesie depraudentur.

Etiam Concilium Tridentinum interdicit, Sess. 25. c. 2. de reform. ex redditibus Ecclesie Clerici consanguineos aut familiares suos augere studeant, & iuvet, ut omnem humanum erga fratres, nepotes, propinquos, carnis affectum, unde multorum in Ecclesia malorum seminarium extat petitus deponeret.

*Copiosus
hac P. Plat.
de off. card.
c. 24.*

Potest tamen Clericus de bonis Eccles. & re & dotare sororem aut consanguineum quod eget, & non habet aliunde, imo & filias quando aliunde non habet, in quo tamen seruare moderationem. Cum quanto timore na Ecclesiastica sint distribuenda, cum periculo possideantur & congregentur, ac maximo discrimine salutis propriae & alienae morte relinquuntur, de eo consule Scholastici Theologi disputant & accurate tractant hanc quaestionem, an qui Ecclesiasticis fructibus fruuntur eorum fructuum ac prouentuum sint domini, an vero vsus tantum eis sit conce- Certe si dominium non habent nihil sunt quam administratores qui non possunt ad libitum profundere, aut cui volunt, sed ut rem alienam caste sobrieque dispensent, vero dominium habent, tamen ea quae vitui superflua sunt in pauperum alimenta di oportet, cum ad huc finem redditus tuti. Non solum autem cum extrema necessitas (haec enim vel saeculares ipsos sed simpliciter in egestate pauperibus oportet. Fas igitur non est ista superflua ad suas vel suorum diuitias cumulandas, rum statum augendum & promouendum. Urbanus Pont. Res, inquit, fidelium qua Christianorum fratrum vel indigentium conuer- vota sunt fidelium, & pretia peccatorum & pauperum. Quare pro certo habendum est se omnino clericum sine magna culpa ex

fisticis opib. propinquos suos locupletare. Quo
 circa S. Anton. Non thesaurizent, inquit, nec tribuat
 sanguineis plusquam indigent, & plusquam eis con-
 grui. Andreas Barbatius in libro quem scripsit ad
 Bessationem Card. sentit, quidquid Cardinalis ac-
 quirat ex Cardinalatu acquiri Ecclesiae, nec dona-
 re posse nisi exiguam partem. Quod si ex ea pecu-
 nia emerit bona, illa bona Ecclesiae deberi, imo
 vero si in ipso paterno solo edificaret, non tantum
 id quod edificauit, sed etiam totum ipsum Eccle-
 siasticis sit cedere. Addit hoc eo certius esse si quis eo te-
 pore quo ad Cardinalatum prouectus est non ha-
 buit propria bona, si vero dubium sit an habuerit,
 sunt etiam praesudicium esse pro Ecclesia. Disputat etiam
 summus Pontifex concedere possit Cardinali
 ut, erogandi facultatem de rebus ex Cardinalatu que-
 ritis, multaque adfert cur non possit, quia cum haec
 bona Ecclesiae sint, non debet ea suo iure priuari,
 quod si concedat, ita intelligi debere ad pias so-
 ciales causas & ad eleemosynas faciendas, siue ad
 remunerandos benemeritos, non autem ad lo-
 cupletandos propinquos.

P. 3. tit. 21. c. 2.

De Card. p. 1. q. 11.

Part. 1. q. 3.

Part. 1. q. 4.

C. quisquis 12. q. 2.

Ut paupe- ribus parti- culam ali- quam liceat cognatis dare.

ni subiaceat. Et (cap. peruenit, i. q. 3.) Quicumque
Episcopus decimas & oblationes laicis confert, & fami- rates,
lis, vel. quod grauius est, consanguineis, inter maxime trimor-
bareticos & inter Antichristos, non minimus habet quocum-
tur. Concilium Tridentinum, vult vt hie idem
gnati pauperes sint ij, vt pauperibus distribu-
tur.

2. de off. c. 30

Certe pauperes cognati etiam aliis pauperibus
profertur & possunt & debent. S. Ambrosius
vt nec deferantur cognati cum opus est, nec
detur quam opus sit. Est etiam illa, inquit, proba-
liberalitas, vt proximo: feminis tui non despicias si
cognoscas. Cum autem graui tuo damno ex bo-

Necessaria
vita.
Necessaria
persona.

Ecclesiae aliis benefaciat Clericus, videndum
subleuetur necessitas, non vt expleatur cupi-
tas.

Potest subuenire cognatis, non solum
non habuerint vnde viuant, sed etiam si non
buerint, vnde decenter viuant & conuenienter
loco & conditioni suae, modo in eo ipso quocum-
gentibus suis benigne fecit, meminere non
tural amore propinquitatis duci ad benigne-
ciendum, sed studio Christianae charitatis. Neam pe-
qui hoc naturae duntaxat affectu impellitur, non ob-
dit meritum apud Deum. Potius igitur, quae hoc
facit faciat ex vera charitate, vt sit vera elemosina
na, ne diuina mercede frustretur.

4. de conf.

Sanctus Bernhardus de Cardinalib. loquitur
Qui, inquit, non de dote viduae & patrimonium
crucifixi se vel suos ditare festinent. Viduam vocatis
Ecclesiam, quasi orbam suo sponso Christiane

qui in caelum abiit, eius autem dotem, facultates, quibus illa instructa est, quas etiam patrimonium Christi appellat, quoniam haec quoque bona Christi sanguis adeptus est: ideo *Hom. Ecce* ut sic idem Sanctus Bernhardus: De altari, inquit, nos reliquit, *nos reliq.*
 non superbiat, non luxurietur, denique non ditetur, nec, contra sancti cuiusdam plane dignam omni acceptione sententiam, ex clericali ditior fiat. Non sibi de bonis Ecclesiae ampla palatia fabricet, nec loculos inde congreget, nec in vanitate aut superfluitate dispergat, non extollat de facultatibus Ecclesiae sanguineos suos, aut neptes (ne filias dixerim) numerum tradat.

Sanctus Hieronymus: Amico, ait, quippiam aperire furtum est, Ecclesiam fraudare sacrilegium est, ac episcopi quod pauperibus erogandum sit & esurientibus plurimis, vel cautum esse aut timidum, aut, quod si non periculis sceleris est aliquid inde subtrahere omnium rationum crudelitatem superat.

Si quis sibi ipsi totum mundum acquireret, animam vero perderet, stultissimus esset ac demerentissimus. Quanto ergo dementior, qui vitam suam perdit, aut periculo perdendi, se exponit, non ob suam, sed ob alienam vilitatem? Nonne hoc faciunt etiam illi qui beneficia sua mature resignant cognatis, ut de manu in manum transferantur, nec unquam ex illo domo exeant, ut loquitur Psalmo dicitur: *Hereditate possidemus sanctuaria Domini Dei.* Boni certe Clerici despiciunt peccatorem propinquos, quos sciunt DEO misericordissime esse charos & laudant promouent-

*Bern in vi-
ta S. Ma-
lach.*

*Epist. 43.**In Euang.
hom. 38.*

que duntaxat Deo acceptos Greg. Naz. in testimonio Alyplanam Gorgoniae sororis suae filiam mulierem frangi esse ait, sibi que ob id charitativam praedicat, despectis reliquis eius duabus sororibus Eugenia & Nonna iuxta illud Psalmi 14. *Ad nihilum deductus est in conspectu eius (viri boni) malignus, timentes autem Dominum gloriosum.* Sanctus Hieronymus sororem suam virginem lapsam, sed ad poenitentiam revocatam esse ad Chiomatium & collegas scribit S. Greg. Papa lapsa Gondiana virginis amicitiae suae ad populum pro conclone agit.

SIGNVM XIV.

Bona ex rebus Ecclesiae quaesita in pauperes erogare.

*Epist. 2.**Hier. 12.*

Cum reddita pace Ecclesia ubique bono afflueret, complures ex ijs, qui eadem ministrabant pietatem convertentes in quiescentem, tepescente in eis sanctitatis vitae studio vel cura pauperum frigescente, colligendi deliciae tantummodo ardore flagrant, agrum agro iungentes & domum domui copulantes hos plane fugillat S. Hieronymus, hos utroque admonet Nepotianum, cum ait: *Obsecro te, & repetes iterumque, iterumque monebo, ne officium clericus genus antiquae militiae putes, id est, ne lucra saecularis Christi quaeras militia, nec plus habeas quam quando mundanus esse coepisti, & dicatur tibi, clerici eorum non praesentem*

rini eis. Nonnulli enim sunt ditiores monachi quam fue- Ecclesia
 rant seculares, & Clerici qui possident opes sub Christo ingemiscit.
 pauere, quas sub locuplete & fallaci diabolo non habue-
 rant, ut suspiraret eos Ecclesia diuites quos mundus tenuit
 ante mendicos. Et: Negotiatorem Clericum & ex inope
 dittem, ex ignobili gloriosum, quasi quandam pestem
 fuge. Cum vero ad eiusmodi negotiatorum po-
 tentius dicendorum quam Clericorum auaritiam
 compescendam segniores essent Episcopi legis
 vindices, & ipsi interdum eodem morbo lague-
 rent, merito Episcopus Romanus ad vendicandam
 eiusmodi ex bonis Ecclesie partas ac male con-
 gestas opes per prouincias consuevit mittere ex-
 actores, quos nominant collectores de quorum
 importuna exactione cum multi querantur ait
 Baron. hoc facile vitabunt, & prudenter arte de-
 ludent qui bona Ecclesie quae supersunt non co-
 gregarint, sed in pauperes erogarint. Habitan-
 tes enim in terra saluginis (pauperes) clamorem no-
 audient exactoris. Lutherus autem edidit Anno
 1523. libellum quo principes prophanos hortat-
 ur ut omnia bona Ecclesiastica ad se trans-
 ferant & in suos vsus conuertant. V. Tho-
 mam Bozium de signis Eccles.

tom. 1. lib. 12.

ca. 13.

Hac Baro.
 to. 5. Anno
 Christi
 397.

Lib. 39.

V. locum de
 Eleemofy-
 na.

G 5

S I-

SIGNVM XV.

Breuiaria quibus diuina laudes recitantur, & lectiones sacrarum scripturarum ac vita sanctorum siue earum commemoratio- nes continentur, tanquam uxores spirituales ardentissime a- mare.

AD honestatem enim & munus proprium Clericorum pertinet vt multo amplius q̄ plebei vacent precibus iisque certis & secundum certa tempora distinctis. Nam & in veteri testa- mento, Leuitæ soli (qui typum nostrorum Cleri- corum gerebant) Psalmis decantandis vacabant vt patet ex c. 15. & 16. li. 1. Paralip. in testamento nouo (vt liquet ex c. 6. act.) Apostoli posthabita reu- temporalium sollicitudine orandi officium & cõ- cionandi sibi tribui voluerunt, Nos inquentes orationi & ministerio verbi instantes serimus. Sicut enim nõ omnium sed certorum Ecclesiæ Dei mi- nistrorum est verbum Dei publice exponere po- pulo, ita conuenit etiam certos homines sacros institui qui vacent publicis precibus habendis diuinoque officio celebrando. Si enim Resp. ci- uilis certos asciscit milites qui pro tuendis vrbis manibus noctu diuque vigilent & excubent, cur non & spiritualis vel Ecclesiastica Resp. pub. deligat sacros milites qui similiter nocturnis di- urnisque horis vigilent & armis spiritualibus ac-

fida-

fiduarum precum incursum hostium spiritualium
 auerant? maxime eum Dominus ipse dicat: *Super Esa. 62. v. 6*
 muros Hierusalem constitui custodes tota die & nocte,
 in perpetuum non tacebunt. Ad quæ verba scribit S.
 Hieron. Qui custodes (pastores Ecclesiæ) nec die-
 bus debent nec noctibus tacere, sed semper Domini cle-
 mentiam deprecari, ut grex illius & muri Hierusalem
 custodiantur & valentur eius auxilio. unde & ad eos ille
 custodes atque doctores sermo dirigitur: O vos qui recor- *V. locos de*
 damini Domini, eiusque clementiam die ac nocte precib. *horis Ca-*
 fatigatis cauete ne vnquam in ore vestro fileat oratio, *nonicis, &*
 Hæc S. Hieron. *de Oratio-*
ne.

SIGNVM XVI.

*Calumnias non leuiter contemnere,
 nec præter modum reformi-
 dare.*

Nulla enim, ait S. Chrysostr. res magis famam au- *Lib. 5. de*
 gere seu bonam seu malam quam vulgus incom- *sacerd.*
 positum, ut quod audire & eloqui temere soleat, nulla
 pro suo veritatis habita ratione. Si quis ob populi dicta a-
 nimio statim deiici cœperit, nã is nihil vnquam quod gene-
 rosam admirandumque sit parere poterit, siquidem me-
 stitia, itemque cura ac sollicitudines perpetuæ, animi
 vires maxime possunt prosternere.

S. Bern. Ego plagis conscientie meæ nullum iudico *Ser. de filio*
 accommodatius medicamentum probis & contumeliis prodigo.
 non est proinde quod permouear homuncio omni appro-
 prio dignus & despectione.

S. Aug.

2. Confes. c.
2.

S. Augustinus Tu Domine semper aderas misericorditer fauens & amarissimis aspergens offensionib. omnes illicitas iucunditates meas.

Lib. 3. Ep. 9.

S. Cyprianus; magis optamus & cupimus contumelias & iniurias singulorum clementi patientia vincere quam sacerdotali licentia vindicare.

SIGNVM XVII.

Horas Canonicas quotidie religiose & cum deuota cordis attentione tanquam persum seruitutis sue persoluerere.

dist. 29. c.
fina.

IN variis Episcoporum Synodis variæ leges late sunt de diuino officio à Clericis certis horis peragēdo. I. Synodi Toletanæ primæ verba sunt: Si quis presbyter, aut diaconus, vel quilibet Clericus Ecclesie deputatus, si intra ciuitatem fuerit, aut in quolibet loco in quo Ecclesia est, & ad quotidianum psallendū officium matutinis vel vespertinis horis ad Ecclesiam non conuenerit, deponatur a Clero, si tamen castigatus veniam ab Episcopo per satisfactionem noluerit promereri.

Cap. 131.

Patres Concilij aquisgranensis prescripserunt se Canonice Regulā.

2. Regula Canonicis in Concilio Aquisgranensi 1. sub Ludouico Imp. 1. anno Domini 816. prescripta (quam nostra Cathedr. Ecclesia monast. habet manuscriptam) *scrudeant*, ait. *summo prece Canonici predictas horas vigilantissima cura custodire, & in his diuinum officium humiliter ac deuote persoluerere.* Mox enim ut datum fuerit signum festinato omne

ad Ecclesiam conueniant, qua non pompatice aut inho-
 nelle, vel in composita, sed cum reuerentia & Dei timore cil.
 mediantur religiosissime illic standum & psallendum
 est. Omnes ab otiosis sermocinationibus auditum pariter
 castigent & lingua, in Ecclesia cum timore & veneratio-
 ne stantes aut orent, aut cantet, aut legant, aut audiat. secularium
 Laudes Deo in communi persoluentes, pro suis populorū-
 que oblationibus viuunt, delictis Dominum exorent. De-
 bent quoque iuxta Apostolum primo omnium ab his fieri
 obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actio-
 nes, pro omnibus hominibus. Caueant etiam ne pro requie
 sibi in locis diuino cultui mancipatis concessa otio tor-
 peant, sed magis in persoluedis diuinis laudibus prom-
 ptiores ac deuotiores existant, & per hanc quietem bene-
 ciprantes ad eam quae sine caret peruenire valeant. Qui
 vero has horas frequentare, & in his (vt dignum est) caele-
 ste neglexerit officium persolvere digna inuectione corri-
 piatur, vt & ipse emendetur, & caeteri timorem haben-
 tes huiusmodi negligentia caueant. Qui segniter aut
 corde ad matutinum aut ad aliud quodlibet diuinum
 obsequium peragendum occurrerit, dignum est vt non cū
 aliis in choro sed omnium vltimus, aut certe (vt erubescere
 discat) in loco huiusmodi negligentibus a Pralatis
 constituto stet, foris vero nullatenus remanere praesumat
 ne otio aut fabulis vacet, & a Dei laudibus penitus alie-
 nus existat. Psallentium in Ecclesia Domino mens con-
 cordare debet cum voce vt impleatur illud Apostoli (1.
 Cor. 14. v. 15.) psallam spiritu, psallam & mente. Quonia
 quamuis vbiq; Dominum per potentiam, praesentiam,
 & essentiam diuinitatis nouerimus esse, praecipue tamen
 eum, cum diuino assistimus officio per gratiam nobis cre-
 dimus adesse, de qua re Beda venerabilis presbyter in ex-
 posit.

V. To. 3. C8
 Omnia fere
 collegia Ca
 non. nunc
 fundata
 sunt secun-
 dum hanc.
 Regulam.
 c. Tim. 2.

Preparat se
 ad diuinū
 officium hu
 militate
 & contri-
 tione. Ter-
 ribilis est
 locus iste
 vt canit
 Ecclesia.
 Conueniat
 ad Ecclesia
 antequam
 officium sit
 inceptum.
 Ca. 132.

posit. Euangely Luca ita dicit: Non late, crebro Angelus electis inuisibili adesse presentia, ut eos vel ab hostibus laedi defendant insidiis, vel maiori celestis desiderij gratia susollant, Apostolo testante qui ait. Nonne omnes adstratorij spiritus sunt? &c. maxime tamen Angelici spiritus nobis adesse credendi sunt cum diuinis specialiter incipiamur obsequiis, id est, cum Ecclesiam ingressi vel in orationibus sacris aurem accommodamus, vel psalmodiam operam damus, vel orationi incumbimus, vel etiam missarum solemnia celebramus, vnde ait Prophet.: in conspectu Angelorum psallam tibi. Nec dubitare licet vbi corporis & sanguinis dominici geruntur mysteria supernorum ciuium adesse conuentus. vnde studendum est solertiter, cum Ecclesiam vel ad diuina laudis debita soluenda, vel ad agenda missarum solemnia intramus, semper Angelicam presentiam memores cum timore & veneratione competenti celeste compleamus officium. & ne si (quod absit) id negligenter aut inhoneste, vel tepide expleuerimus, & ad perficiendum pigri aduenerimus, in sententiam quae dicitur: Maledictus homo qui opus Dei fecerit negligenter, miserabiliter labamur. Ergo solerti industria nobis obseruandum est, ne quid in Ecclesia Dei ineptum, ne quid indecens, aut cogitatione, aut verbis, aut actibus perpetremus quatenus & conspectu Angelorum (al. Dominus) digni efficiamur, & Dominus ad nos veniens non quod dedemner in nobis sed potius quod remuneret inueniat. Tales ad legendum, cantandum, & psallendum in Ecclesia constituantur, qui non superbe sed humiliter debitas domino laudes persoluant & suauitate lectionis ac melodiae, & doctos demulceant, & minus doctos erudiant, pluresque velint in lectione vel cantu populi adificatione quam popularem vanissimam adulationem. Studendum summo opere

Heb. 1.

Ps. 139.
ca. 132.

Ier. 48.

ca. 133.

ca. 137.

opere cantoribus est ne donum sibi diuinitus collatum
 vitiis sordeat, sed potius illud humilitate, castitate, &
 sobrietate, & ceteris sanctorum virtutum ornamentis
 exornent, quorum melodia animos populi circumstantis
 ad memoriam amoremque celestium non solum subli-
 mitate verborum sed etiam suauitate sonorum erigat.
 Cantorem autem sicut traditum est a sanctis patribus
 & voce & arte praeclarum illustremque esse oportet, ita,
 ut per illectamenta dulcedinis animos incitet audien-
 tum. Psalmi in Ecclesia non cursim & excelsis atque in-
 ordinatis seu intemperatis vocibus sed plane & dilucide
 & cum compunctione cordis recitentur, ut & recitan-
 tium mens illorum dulcedine pascatur, & audientium
 aures illorum pronuntiatione demulceantur: Hæc &
 multa alia lege in Regula Canonicorum vide et-
 iam Concilium Agathense (quod citatur in de-
 cretalibus) dolentes de celebrat. Miss. ca. presby-
 ter) & Lateranense habitum sub innoce-
 ntio. III.

*ca. dolentes
 de celebrat.
 Miss.*

3. In Cornelio Senonens. Anno 1528. consti-
 tutum fuit, ut laudes diuinæ non cursim ac fe-
 flinanter sed tractim cum pausa decenti (præ-
 fertim in media cuiuslibet versiculi Psalmorum)
 reuerenter ab omnibus persoluantur: ut Cleri-
 ci in Choro seruent grauitatem quam locus &
 officium exposcunt, non cum aliis confa-
 bulantes seu colloquentes aut litteras, seu
 scripturas alias legentes, & cum psallendi
 gratia ibidem omnes conueniant, muta aut
 clausa labia non habeant, sed omnes præsertim
 qui maiori funguntur honore in psalmis hym-
 nis, & canticis Deo alacriter modulentur
 cum

*Tit. de de-
 cret. mor.
 c. 17.*

cum dicitur Gloria Patri &c. omnes confurgant cum nominatur gloriosum nomen Iesu, omnes caput inclinent, nemo ibidem cum horę in comuni cantantur legat vel dicat priuatim officium &c. Eadem in concilio Basil statuta sunt ca. 17. & simile quid in Coloniensi vt de Archiep. cathedra coll. Eccl. c. 5. vt & in Hildesemensi & Treuirensi Coloniense Concilium excipit eum quem alio officium Ecclesię aut publicum alio statim rapit.

4. *Misnensis Ecclesia* olim nullo neque diurno neque nocturno tempore à cantu vacabat, sed hymnis cęlestis concentus perpetuitatem intertata diuinas laudes quolibet die noctisque momento celebrabat. Estque laudanda Ernesti Albertique Saxonię Principum religiosa libertas qui continentem illum chorum inuenere annuisque fructibus stabilitum & fundatum liquerunt. P. Ioan. Brus. lib. 3. de instit. Christiani pueri.

Lib. 12. hist.
c. 47.

5. *Nicephorus* narrat quod zeno Episcopus puero coniunctionem fęminę auersatus totum in ministerio Dei fuerit, atque vbi ad eam peruenit senectutem vt iam centesimum attingeret, num haud quaquam vnquam neglexit aut pretermisit receptos, statosque vel matutinos, vel vespertinos hymnos Dei, & reliquam sacrum ministerium suum, principio psalmodiarum esse, eis que præire solitus, nisi grauis interueniens morbus eum impediuisset.

Tract. de ordine an-
siphonarij.

6. *Amalarius Fortunatus* Episc. Treuirensis ait: *Debitor es sumus nos qui ex oblationibus fidelium*

uimus tam pro eorum peccatis intercedere quam pro no-
siru.

7. Radulphus Decanus olim Tungtensis (li. de *V. Locum*
obseru. prop. 8.) omnes, inquit, Ecclesiastici ad librum de labore
Psalmorum per diligens studium merito debent se transf- *Etc.*
fere, vt ea qua tenentur quotidie orare & psallere di-
scant intelligere & sic intelligendo gustent interiore gu-
sta dulcedinem ipsius sapientie, salutaris scilicet libri, di-
uine laudis. S. Hieron. ad Rusticum. Discatur psalte-
rium ad verbum.

8. S. Bernardus ad Canonicos : Moneo vos pure *V Dionys.*
semper & strenue laudibus interesse diuinis, strenue qui- *Richel. de*
dem, vt sicut reuerenter ita & alacriter Deo assistatis, *vita Ca-*
non. An. 19
non pigri, non somnolenti, non oscitantes, non parcentes
vocibus, non pracidentes verba dimidia, non integra tra-
siliantes, non factis & remissis vocibus muliebre quiddam
halba de nare sonantes, sed viriliter dignum est sonitu, &
affectu voces S. Spiritus depromentes : pure vero vt nihil
aliud cum psallitis, quam quod psallitis, cogitetis.

SIGNVM XVIII.

Divina officia per se, non per substitutos, obire
& cum effectu, celebrando & cantando,
non instar mutarum statuarum,
iis adesse, cum sint omnia
personalia.

1. EX diuersis hymnis à S. Ambrosio compo-
sitis & in Ecclesia cum solis, nec non ex
H pre-

Beneficium subtrahi debet non seruienti. precibus & orationibus D. Augustini constat et sanctos praesules non solum Cathed. Ecclesiarum Canonicos) cum choro psallere solitos, & merito quidem cum qui sentit commodum, sentiri debeat etiam onus (iuxta illud: commoda sicutis iungas onus emolumentis) & meliori congruat, ut qui substituitur in honore, succedat onere, & S. Paulus dicat, 1. ad Thes. 3. qui non laborant non manducant, & 1. ad Cor. 9. qui in sacramento perantur, &c.

Nu. 18. seruiunt in tabernac.

2. Ipse Christus ad discipulos ait Luc. 22. Ego in medio vestrum sum sicut qui ministrat. Quicumque vestrum voluerit fieri maior erit vester minister, & qui voluerit in vobis primus esse erit omnium seruus. & filius hominis non venit ut ministraretur ei sed ut ministraret, & Ioan. 12. Si quis mihi ministrauerit, glorificabit eum Pater.

Matt. 10. Matt. 20. Deo seruire, est regnare.

3. D. Paulus ad Timotheum scribit Episcopi Diaconi probentur primum & sic ministrent, ne crimen habentes. Qui autem bene ministrauerint, gradum bonum sibi acquirent.

4. Deus decimas voluit dari solis filiis Leuitico tabernaculo seruientibus & porrantibus portanda populi, Nu. 18.

5. Canonici à iure Pontificio (in c. cum ad de Cler. non resid. & c. venerabilis, de praeb. Ecclesiae seruitutis (non domini) appellantur nam autem de nonnullis verum non esset Baldi (in c. eum, ca. de consti.) Canonici viuunt Domini, moriuntur ut serui.

V. Ioan. 10.

6. Ioannes Langhecuiclus in Speculo C...

Ib. c. ii. ait: Cum Canonici & alij beneficiati diuini obsequij & seruitus Ecclesie adscripti sint, & distributionibus (quæ sunt pars beneficij) ac alijs Ecclesie stipendijs sustententur, atque a laicis ac fundatoribus proventus, redditus, fructus, aliaque bona temporalia ipsis data & legata sint, ad diuina officia & seruitia pro salute animarum suarum ab ipsis in Ecclesia facienda: Clerico stillis officia & seruitia per seipsos non præstiterint, videtur quod contractent & usurpent rem alienam fraudulenter contra Dei, Ecclesie, & fundatorum ordinationem atque voluntatem, & per hoc quasi sacrilegium committant. fraudantes sic benefactores & Ecclesiam debitis seruitus & officiis imo quandocumque aliquid datur ob causam, ea non secuta, repeti potest. Ca. is probat Canonicos per actus suos capitulares à diuinis officijs Chori per se obeundis non excusari.

7. Baron. tom. 7. Anno Christi 528. asserit etiam Iustinianum Imp. sanciuisse vt omnes Clerici diuina munia per seipsos impleant, atque ita radiocinatum fuisse: Si multi laicorum, vt luganiam consulant ad sanctissimas Ecclesias confluentes studiosi circa Psalmodyam ostenduntur quomodo indecens non fuerit Clericos ad id ordinaros non implere suum munus.

8. Horæ Canonice (sub quibus & sacrificium *v. Bern. ser. 7. in cant.*) vocantur officium diuinum vel Clericorum, vt etiam ipso nomine ad magnam diligentiam eis adhibendam Clerici impellantur, vniuersique enim libenter ac diligenter exequuntur summum officium, & cui Clerici in hoc officio non essent calidi

calidi ac feruentis, cum eo Deus ad misericordiam fleatur, Angelorum munus perficiatur, cœlestis patria læticia perfundatur, dæmones cohibeantur?

9. Causæ & rationes propter quas Ecclesiæ preces in septenas horas ab Ecclesia sunt distributæ merito Clericos ad singularem in iis industria inflamment. Nam 1. teste Cypriano

*Ser. 6.
Dicuntur
Canonica,
quia regu-
lariter in
patribus ob-
seruata.*

*Pf. 118. Se-
pries in die
laudem di-
xi.*

*Pf. 62. in
matu.*

*Pf. 140. sa-
crif. Vesper.
Psal. 151.*

*Act. 2.
Act. 10.*

honorem sanctiss. Trinitatis tertia quoque hora Ecclesia Deum laudat 2. ad memoriã (vt volumus Athan. Basil. & Cassianus) redemptionis consuetudinem, propterea quod 7. horis omnia eius mysteria completa videantur. Nam *Vesperina* (vnde officium Ecclesiasticum initium sumit) Christus cenam cum discipulis faciens Eucharistiã instituit. Hora *Completorii* orauit in horto, captus ad Annam ac Caipham deductus & illusus et *Matutino* in Concilio Pontificum & Phariseorum de nece Christi actum est. *Prima* ad Pilatum & Herodem ductus. *Tertia* flagellatus & spinis coronatus à Pilati milite. *Sexta* Crucifixus, & à terra exaltatus se pro salute nostra maximum Deo patri sacrificium obtulit. *Nona* spiritum emisit, ad inferos descendit, & regnum satanæ destruxit. *Vesperina* rursus hora de cruce depositus & sepultus est. *Completorii* vero sepulchrum signatum est à militibus & custodia septum. *Matutina* sub aurora resurrexit, *prima* apparuit sanctis mulieribus. *Tertia* Spiritus sanctus descendit in Apostolos. *Sexta* S. Petrus oras mandatum accepit de gentilibus in Ecclesiam recipiendis. Et S. Paulus conuersus & Gentilibus Prædicator destinatus. *Nona* Con-

nelius centurio primitiæ gentium, per Angelam
 ad audiendum S. Petrum missus. 3. Angelico ma-
 gisterio Cano, horarū ordo est constitutus. A^{de} 9. Ioan.
 V. Cass. li. 2
 de instrum-
 tis mona-
 ch. c. 4. 7.
 narrat in martyrologio trucidatis tempore Dio-
 cletiani multis sacerdotib. circa eorum reliquias
 auditam cælestem psalmodiā, mane, vesperi, ter-
 tia, sexta, & noua, quibus martyres illi Deum lau-
 dare consueuerant.

10. Quia populus variis rerum curis & nego-
 tiis impeditur decet vt Clerici inter populum &
 Deum mediatores, pro populo frequentius orēt
 & subsidia necessaria remissionemque peccato ū
 à Deo petan, vnde Sacerdotes Osee 4. peccata
 populi comedere dicuntur.

Consule de his prolixam meam Orationem
 de prisca & nostræ ætatis Ecclesiasticis deque
 modo ac via auitam felicitatem ac venerandam
 antiquitatis faciem reuocandi: est inter themata
 mea oratoria partis 1. thema 18. Lege etiam Pasto-
 rale Binsfeldij par. 4. c. 8. 9. 10. 11. 12.

S I G N V M XIX.

*Castitatem corporis amare thesaurumque pu-
 dicitie in vasis fictilibus repositum con-
 stantissime tueri.*

4. **S.** Ambrosii castitatem probant libri ipsius de
 Virginitate ad sororem suam Marcellinam
 & è mundi remotioribus regionibus atq; ex ipsa
 Mauritania multarum virginum aduentus Me-
 diolanum vt à S. viro velamine sacro ornarentur.
 Diuina enim sapientia libenter vtitur ministris
Lib. 5. Am-
 brosi de
 virginibus
 vocat Ba-
 ronius ve-
 re aureos
 to. 4. anno,
 377.

H 3

qui

qui iisdem donis præditi sint, quæ vult confectio
in alios.

2. Continentiam & castitatem vitæ S. Chryso-
membra ipsa pene demortua dum adhuc viueret
horrationesq; perpetuæ ad eas virtutes, assidue
corporis mortificatio, summa vigilantia, quod
esset abstemius, mors deniq; ipsa, quam præcellens
ingens crux & cum cruce germina conuersionis
variorum populorum, indicarunt. Recte idem Chry-
in Matth. hom. 83. *Quo non oportet esse puriorem
fruentem sacrificio? Quo solari radio non splendidiorem
eam manum quæ carnem hanc diuidit? os, quod igne
rituali repletur, lingua, quæ tremendo nimis sanguine
rubescit?*

3. S. Aug. ait S. Ioannem Euangelistam à Christo
plus cæteris amatum quod neque uxorem dux-
rit, & ab ineunte pueritia castissimus vixerit.
Ioan. tract. ult. prope finem. De cœlibatu Ioannis
quod nunquam nuptias contraxerit.

F. Hieron. 4. Sophronius Hierosolymitanus ait: *Andreas*
contra Io- cœlibem vitam ducens. Præcursoris Domini
uin. li. 1. & cœtus est discipulus.

Ignat. Sp. 5. S. Hieron. ca. 36. & adu. Iou. li. 1. infert ex ve-
ad philad. bis Christi Matt. 19. *qui reliquerit, &c. uxorem, &c.*
ho. de certâ Apostolos omnes ex quo à domino electi ipsi
S. Petri & cuti sunt. Uxoribus relictis, qui coniugati erant
Pauli. carnali copula abstinuissent. Sicque reliquissent ux-
res, ut quod pertinet ad illum actum desisterent
esse viri. Petrus enim nomine omnium respondit
Ecce nos relinquimus omnia, &c. Idem ad Pammachium
Episc. 50. *Apostoli, inquit, vel virgines vel post nuptias*
continentes: Episcopi, presbyteri Diaconi, aut virgines

eliguntur. aut vidui, aut certe post sacerdotium in aeternum pudici. 6. Epiph. hæc. 29. ait: Iacobum Hieros. Episc. semper virginem permanisse, & nudis pedibus incedere consueuisse. Hinc etiam Iudeis admirationi erat qui ipsi soli sancta sancto-ram intrare permittebant, & plerique postea ob illius necem Hierosolymam euersam putabant. Eufos. lib. 2. c. 23.

7. Ignatius, & Trallianos. Quid Diaconi nisi imitatores Angelicarum virtutum Deo ministrantes ministerium purum & immaculatum vt Sanct. Stephanus S. Iacobo, Timotheus & Linus Paulo. Anacletus & Clemens Petro. Idem Scitbens ad Philadelphos adnumerat Clementem &c. Pont. inter eos qui virgines vsque ad & obitum permanferunt. Sic enim alloquitur virgines: *Fruar vestra sanctimonia, vt Iesu filij Naue, vt Melchisedech, & Elisæi, vt Hieremiæ, & Baptistæ Ioannis, vt dilectissimi illius discipuli, vt Timothei, vt Titi, vt Euodij, vt Clementis, qui in puritate exegerunt hanc vitam.*

8. S. Apostoli Pauli cœlibatum multis probat Cardinal. Baron. Anno Christi 57. inter cetera vt tur hoc argumento. cum ipse dicat: *Volo vos sine sollicitudine esse. Qui sine vxore est sollicitus est quæ Domini sunt quo modo placeat Deo: qui autem cum vxore est, sollicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat vxori, & diuisus est: quis adeo mente captus existimet eum, qui ad tam ingentem molem agitandâ, nepe Apostolatû Gentiû omniû administrandû*

1. Cor. 7.
Confert
virginitatem conu-
gio.

H 4 dele-

2. *Thim. 2.* delectus erat, voluisse insolubilib. coniugii vit
culis devinciri, ac negotiorum domesticorū cum
perstringi, cum ipse etiam Timotheum moner
Suo exem-
plo ad per-
petuum
cast. horta-
tur.
1. *Cor. 7.* dicat: labora sicut bonus miles Christi Iesu. Nemo mi
tans Deo implicat se negotiis secularibus, ve ei place
cui se probavit? Declarans quid à cunctis præstas
dum optet, ait: Volo autem omnes homines esse sicut
meipsum. &c. Quoniam vero hæc subobscuram
deri poterant, eadem dilucidius aperiens addit
Dico autem non nuptis & viduis, bonum est illis
sic permanerint, sicut & ego, &c.

9. Anno 1552. obiit *Franciscus Xaverius*, quibus
rum quanta terrarum spatia obierit, quot in locis
sit oneratus, quot hominum milibus domesticis
sit vsus, quotidie cum illis verba faciens & inspi
ctans, & nihilominus virgo migravit è vita.

Sur. in Ap. 10. Narrat *B. Greg. Turonensis* Episcopus S. Imper
cerdotem *Niceram* tantæ puritatis cultorem fuisse
vt reformidaret etiam infantium membra in
dis manib. contingere, & si quâdo ratione officio
tangere debebat, non nisi veste interiecta atque
gisse.

11. *Sozom.* scribit mirabilem *S. Ammonium* v
cum socio suo *Theodoro* ad *Lycum flauium* pe
uenisse, & cum navis ad traiciendum abesset, im
fisse socio vt longius secederet, ne nudus, erate
nimiamnis vadit, conspicui ab eo posset. Eo
ro digresso cum subpadiisset & seipsum cont
ri, ecce diuina manu in alteram ripam delatus
adeo Deo placebat tantum pudicitij studium.

12. *S. Anselmus* pius Monachus erat, qui
mortificandum se animo decreuerat à contr
corpore

corporis proprii manum abstinere, etiam licito, & sedulo seruabat. Dæmon vero inuidens tam sancto proposito. Pondere graui corpus eius afflixit, vt eum proliceret ad illud manu tangendum. Verum ille propositi tenax attingere noluit, S. Anselmus vero certior redditus corpus hominis inspexit, ac deprehendit, non esse nisi impesturam demonis mortificationem illam moleste ferentis.

13. Pieratis amantiss. Prior, vt nihil omnino cum perfidioso mundo contraheret, solitudinē, a terrenisque rebus vacuitatem, adamauit, Antiquosque quinquaginta in Eremo in Aegypto perambulauit, quo tempore ex propinquis suis nullum aspexit: Statuerat enim cum cæteros, tum matrem se feminas euitare. Verum cum sui Episcopi Imperio domum redire cogaretur, vt sororem suam viduam vetulam valetudineque afflictam, fratri desiderio tabescentem ipsiusque operam indigentem adiunaret, homo sanctissimus, clausis oculis germanæ, se aspiciendum fertur præbuisse. Cumque illa omnia quorum causa venerat effecisset, retulit se ad solitudinem, id est, perfugium portumque tutissimum, vbi nullis procellis sancti viri iactantur. Ad desertam speluncam: Nec sorori ingratum fuit, vt videns ille cæcus, qui nunquam oculos præsentem germanam peruerat, ad sedem pristinam quietis cœlique plenissimam remigraret.

14. Refert Palladius visum à se Monachum fuisse, cui ne dormienti quidem volapratibus vmbra libidinosa vllō vnquam tempore obrepserat.

H 5 rit

*Cass. lib. 8.
trip. c. 1. Pal
lad. Hist. 87*

*Cum ad fo
ros usque
profectus
esset quibus
egrediebatur
soror,
oculis oc
clusis con
sistit.*

Li. de vita rit. Narrat præterea aperte cum diabolo hunc
Sanct. c. vi. eundem pugnavisse pessimumque dæmonem
 impudenter ab hoc petisse, ut vel semel li-
 dinis flagitio consentiret, virginemque
 niun pulcherrimam se daturum promississe.
 terum impius Dæmon mendaciorumque op-
 fex vanissimis verbis, & verberibus pro-
 nihil. Nam Pugil strenuus virilique duricia
 ditus permansit inuictas, eumque nec vel
 inimici perfregit, nec languida voluptas li-
 fecit.

*Omnes cle-
 rici huma-
 ni generis
 infestissimo
 tracti, im-
 portunissi-
 mi & odio-
 sissimi esse
 velle debe-
 hant.*

15. Si fœda reperet cogitatio, præcordi-
 vel minimam mortiferi ignis scintiliã admo-
 ri intelligeret D. Hilarion, statim vel pugno
 cædebat. Atque hoc modo secum loqueba-
 paleis te, non herbis pascam Aselle, & ne luxu
 ac calcitres, dabo operam. fame, siti oneribus, astu-
 re, omnique molestiarum congerie disces te non
 sed iugum patienter tolerare. Nec vero quæ
 ri solebat non effecit qui herbarum succo,
 nisi quarto quoque die sumpto, vitam alere
 potius mortem perferre consueffet. Hanc
 ctu continentiam, extremamque parsimoniam
 non solam habuit, nam rasto humum exco-
 animoque & mente cum Deo colloqui non
 sinebat. Ita ieiunij, precum, laborisq; armis
 hostiles impetus, tum corporis appetitum
 comprimebat.

*In scalaca-
 stitatis.*

16. Narrat Climacus visum à se Monachum
 fuisse qui ne cogitationi fœdæ assentiretur
 ricas frequenter, vbi nares fœtore, oculos
 mundo visu cruciabat, mentiq; infitas turpitudines

rum imagines hæc faciens euellabat. Res Climacum minime laetit, qui socium & auctorem illius vitæ confortem in cloacas ventitantem puridissimamque in loco gentia flectentem, manusq; supplices tendent in loci indignitate & offensu reprehendit. Sed ex postulanti Climaco, is qui obiurgabatur, respondit, illuc se venisse, ut loci commoditate adiutus obscenæ voluptati resisteret, cuius erant impetus graues & metuendi. Præclare quidem, nam à libidine sensum commode auertimus, cum suauitatem respuimus carnisque leuocitima acerbitate & dolore temperamus.

17. Pugnam carnis difficilem confecit *S. Benedictus*. Nam cum foemina quam aliquando videbat, species animo obiecta esset, seque magis ac magis furioso igne inflammari sentiret, nudasse corpus dicitur, illudque in vepribus ac spinis non longe positis voluisse: dolore sedata libido est sanguinisque è cruentato corpore manantis fluctu, voluptatis incendium extinxit. Tanta ex eo tempore consequuta tranquillitas est, ut nulla amplius cogitatio turpis sacro Dei militi iniecta esse dicatur. Nam qui fortiter dimicant hostis audaciam comprimunt, redduntq; ad nocendum tardiores.

18. Cûs. *Franciscus* molliri animû cogitatione uapidas iuadente vidisset præclaro cõsilio tela refregit inimici. Etenim ad niuem quæ multa erat, accessit pilasque septem nudus ex gelidissima illa massa coi fecit, quas etiam amplexu fouens hoc modo loquebatur: *Francisce omnium maxima tua est uxor, & adsunt duo filij toridemq; filia, seruus & ancilla*

m.

*S. Greg. li. 3
dial. c. 2.*

S. Bonan.

magnam te alere familiam oportet, da operam, et
 etus & vestitus domesticis tuis suppetat. Conficiam
 vestes quamprimum, ne prae gelu & frigore liberum
 genuisti, quique tibi seruiunt famuli moriantur.
 Quod curarum multiplicium te moles non tam
 quam prouisa deterret, Deum sequere, cui
 secundant omni corporis & animi modestia
 tur.

Hæc Christi signifer Franciscus cum egi-
 verbaque huiusmodi protulisset, euerforem
 ducitæ Sathanam conuicit, elinguemque
 didit tergiuersantemque catnem edomuit. C
 stique iugum pati coegit. Nec solum Franc
 bella fortiter conficere solebat, verum etiam
 ci consulere, quæ nihil esset insidiarum hab
 fertur enim dixisse comiti aliquando nullam
 de facie cognitam esse mulierem.

*Ioan. Garz.
 in vita
 D. Th.*

19. D. Thomas, cum fratres ad labefactam
 ipsius constantiam mulierculam immisit
 nullaque ad propulsandum hostem arma
 terent, tionem ex foco sumpsit, quo in
 tem castitati sceminam egregie profligauit.
 enim permittunt vim vi repellere, ignemque
 superare.

*A Germa-
 no & curpis
 amor &
 timor est
 victus.*

20. Cum Germanus (& moribus pulcher-
 cie.) S. Dominici institutum complecti statu-
 meretricem ab improbissimo præceptore,
 ligationis consilia molesta erant ei immittam
 iniectam sancte fortiterque reiecit, ne faripe
 etoris animam immutauit, & in eandem
 liam regulamq; pertraxit.

21. P. Io. Bonifacius in instit. Christiani

lib. 1. qui agit de Castitate, refert de quodā Theologo D. quod iam Senex, & cum non procul abesset à morte de se narrare solitus sit, libidinis se ex parte esse, nilque neque amatorium, neque turpe sibi vnquam placuisse, idem octogenarius tunc cum negotio poscente ad foeminam quandam aduisset, nec eam toto colloquij tempore esset miratus, quæ fuit ex eo mulier, cur se non aspiceret? *Mulier es*, inquit. *Egregia sane vox*, inquit, *P. Bonifac.* quæ virum hunc non minus ornauit, quam præclara librorum volumina, quæ scripsit.

22. *Amon* Ægyptius Abbas à parentibus accipere uxorem coactus Virgini vt Virginitatem seruaret persuasit, diuisis ergo lectulis vsi, sed tamen eodem contubernio, cum iam 18. Annos corpore ac mente integri vna peregissent ipse ad solitudinem Nitriæ se contulit, &c.

Pallad. hist. 2.

23. *Amator* Antisiodorensis Episcopus parentum suorum voluntati cedens, inuitus puellam in genere & forma insignem, in matrimonium duxerat. Sed eam suadendo induxit, vt secum castitatem profiteretur. Sulcepto vtrinque voto, angelorum Domini viderunt, & virginittatis coronas de manu eius acceperunt, mox illa virginum monasterium ingreditur, ipse Clericus efficitur, & postquam Episcopus.

24. *Vando* Pipini Gallorum Regis nepos, à Dagoberto regni successore compulsus est ducere uxorem, sed is etiam nuptæ persuasit, vt sacrum virginum Collegium iniret, ipse monachorum,

rum, Abbatisque functus est officio, & miraculo nobilitatis.

*Greg. lib. 4.
dist. c. 11.*

25. *Vrsinus*, Presbyter ordinatus, ita ab uxore quam antea duxerat, alienus fuit, ut ex nulla causa ipsam ad se propius accedere passus sit. Post nos 40. in tali continentia transactos, dum illam nimiam ageret, & cessante nouissimi singulorum helitu decessisse putaretur, ipsa ad mortem auream adhuc spiraret, explorare coepit.

Mira res: persensit mulieris tactum, qui seipsum iam non sentiebat, tum quidquid vitalitatis mortuo pene corpore residuum erat, totum in se colligit, prorupitque in vocem dicens. *Recedente illa apparuerunt Petrus & Paulus Apostoli*, quos ipso vidente, caeteri videre non poterant, & dum ab eis (ut aiebat) inuitarent, venire respondisset, expirauit.

*Pramia ca
storu Cler.*

26. *Anianus Alexandrinus* Episcopus Marci Evangelistae successor & discipulus, mulierem quam intuitus, mortem sensit intrare per fenestram scandalizantem oculum eruit, & a se proiecit. Haec solebat corpus in gelidis mersare aquis, diuque & vigiliis fatigare, ut aestuantem in cordis libidinem exstingueret. Hinc montem citur transtulisse.

*V. in Triu-
pho virt.*

27. *Hadrianus VI.* Pontifex erat Christiani ueritate adeo uerecundus, ut nihil nisi sobria & pudicum vel ioculariter auribus admittere. Certe in omnibus Clericis requiritur Antiqua castitas. Hinc antequam discipuli Christiani sacerdotes consecrarentur, pronuntiati sunt

*Iouin. in
Had. VI.*

di, dicens
hacamp
ris legis
homo qui
secrara
no, in qu
Adhac
lam gest
tant, pra
Sic & Sa
Scriptur
tatur. Q
dor oste
nitorem
anima &
soluitur
mus. Ta
est, quia
fallitur,
lamur.
Præter
incipie
to castit
dent. E
ordinis
ab Apo
ordinar
rum ser
Religio
nem, qu
tuam ce
caltem i

di dicente domino: *Et vos mundi estis, & tamē ad-*
huc amplius mundati sunt & pedibus loti. Vete-
 ris legis Sacerdotibus dicitur (Leu. 22. v. 3.) *Omnis*
homo qui accesserit de stirpe vestra ad ea, quæ cō-
 sacra sunt, & quæ obtulerunt filiis Israel Domi-

Io. 13. v. 20.
Sacerd. m. 11
nus, nimis
eximiam
postulat
munditiā.
Vmbra ob-
scura indis-
citur can-
dor.

no, in quo est immūditia peribit coram Domino
 Adhæc candida vestis quam non occulte, sed pa-
 lam gestant Clerici, & suis aliorumq; oculis ostē-
 tant, præ se fert, & contestatur ipsorum castitatē.
 Sic & Samuelē iuncta succinctum veste describit
 scriptura. Quod S. Greg. Morali sensu sic interpre-
 tatur. *Quid, inq; in Ephod lineo nisi cōtinentiæ cā-*
 dor ostenditur? Quo Ephod accingimur cum ad
 nitorem pudicitiae omni ex parte retinemur. Cū
 animæ & carnis nulla pars à districtionis lege ab-
 soluitur, per quam ad luxuriæ caliginem de flua-
 mus. Talis itaque minister in conspectu Domini
 est, quia de omnipotentis Dei sperata visione non
 fallitur, cui cum tanto accinctionis nitore famu-
 lamur.

1. Reg. 7.
2. in lib.
Reg. c. 3.

Præterea omnes Clerici in ordinibus sacris
 suscipiendis, sancto & solemni & perpetuo vo-
 to castitatem & perpetuam continentiam spon-
 dent. Est enim votum solenne, quod fit vel sacri
 ordinis susceptione, vel professione approbatæ
 ab Apostolica sede Religionis. Quamvis autem
 ordinandi ad sacros ordines expressis verbis vo-
 tum seruandæ continentiae non præstent, sicut
 Religiosi, per factorum tamen ordinū susceptio-
 nem, quibus ius Ecclesiasticum annexuit perpe-
 tuam continentiae legem, hoc ipso facto & opere
 saltem implicite profitentur, maxime cū ab Epi-
 scopis

C. quod an-
tem de vo-
to in 6.

scopis ante sacri ordinis collationem moneantur
& requirantur, vt si coniugari sint, aut alicui
matrimonio contrahendo, fidem dederint, &
deinceps continenter & caste viuere nolint, dis-
cedant, si non, procumbant, & genua flectant ad
ordinem sacrum suscipiendum. Neque vt ita fiat
tioni & æquitati repugnat, hoc est, vt pari com-
nencia cum Presbyteris Diaconi & hypodiaconi-
eorum ministri obstringantur, quia de omnibus

Vsa. 52. 11.

Ep. 48. c. 0.

in iud. 32.

his dictum est: *Mundamini, qui fertis vasa Domini.* Vnde S. Leo Pont. ad Anastasium Episcopum scribens: *Omnia, inquit, Sacerdotum tam ex-
lense est electio, vt hæc que in aliis Ecclesia membris
cant culpa, in illis tamen habeantur illicita. Cum
extra clericorum ordinem constitutis nuptiarum
tari & procreationi filiorum studere sit liberum, ad
hibendam tamen perfectam continentiam puritatem
subdiaconis quidem carnale connubium conceditur
etiam qui habent, sint tanquam non habentes,
non habent permaneant singulares & in nuptiis
in hoc ordine qui quartus exstat à capite dignum
studiri, quanto magis in 1. vel 2. tertioque seruandum
ne aut Leuitico, aut Presbyterali honore aut Episcopali
excellencia quisquam idoneus existimatur, qui
luprate luxuria necdum refranasse deregitur.*

In cap. 44.

Ezech.

Rumpentes hoc votum sacrilegium committunt. Hinc S. Hieron. *Melius est non promittere
promissa non facere.* Anna obtulit Samuellem, Chryso-
in æterna sanctificatione permansit, & Maria
obtulit Samson filium, sed sanctificationem
pillorum eius Dalila libido turpauit, denique
minus recessit ab eo, & cæcitate damnatus est.

Magna profecto seruandæ continentiæ necessitas est in eo qui se omnipotenti Deo obligauit qui se ipsam eius maiestati suis labijs consecrauit, eiusque promissi innumerabilem illam cœli militiam testem aduocauit, in quot suæ tunc spõsionis testes habuit totidem deinde si fefellerit, in iudicio aduersarios, & accusatores sit habiturus.

Nemo dicat, exuperat meas vires hæc virtus, cum nemo eum promittere coegerit quod vires ipsius superabat. Cur tam promptus ad promittendum, tam imbecillus ad exequendum? aptissime homini tunc inconstanti quadrat illa B. Petri in Ananiam obiurgatio, de agri pretio fraudato: *Nonne manens tibi manebat, & venundatum in Act. 1.*

Quæ erat potestate? *Non es mentius hominibus sed Deo.*

Cui peccati magnitudo ex supplicij magnitudine apparuit: Etenim & ille & vxor vtra Petri voce tanquam fulmine icti subita morte perierunt, & factus est, ait Scriptura, *timor magnus in vniuersa Ecclesia, & in omnes qui audierunt.* Idem valet in Clericos, quibus integrum & liberum erat vouere & non vouere, postquam autem vouerint seq; Deo obligarint tum si datam fidem fregerint, non hominibus mentiuntur sed Deo, idque in suum caput, & in suam perniciem. Neque rei difficultas, verum propria ignauia & negligentia castitati ipsorum aduersatur. Recte enim ac vere Chrysostomas: *Non oportet, inquit, dicere, non possum continere & accusare conditorem nostrum. Si enim nos condidit, vt abstinere non possimus, accusandus est, quod in beat esse castos, certe omnes voluerint, omnes poterunt. Ideo & Paulus ait: volo vos omnes esse* *1. Cor. 7.*

esse sicut me ipsum. Pergit deinde Chrysof. ostendere in omnibus rebus & in omnibus artibus non sufficere solam voluntatem, sed necessarium esse studium & applicationem ad opus, ut in agris colendis, in honoribus adipiscendis, deinde in omnibus non satis esse desiderium sed oportere rem aggređi & constanter exequi. Quod idem de tuenda castitate dicendum ait, non rem adeo grauem ut sit supra vires, sed tamen quid applicationis & curæ ac studij diligentia requirere, atqui multi (ait p. Platus de officiis Card. cap. 14.) sic viuunt quasi hoc ipsum de industria ut dæmonem aduersus se ipsum ment, carnem incendant aduersus castitatem omnes commoditates, omnem mollitiã, omnia corporis blandimenta sectantur, ita refrenant omnem austeritatem. Quare nihil mirum debet si his difficilis omnis pudicitia videatur, riginem audient veterem doctorem, & huiusmodi virtutis amatorem acerrimum: Nescitis quid eum solum nutriatis, & ipsam frequenti mollitia & deliciarum luxu foueatis, insolescet necessarius spiritus & fortior illo efficietur. Quod si fiat, obediens eum in suam ditionem redactum suis cogitationibus ac vitis obedire. Nutrimenta igitur spiritus sunt lectio, orationes, assidua sermo doctrina. His aliter conualescit, his victor efficitur, Quod quia non nolite conqueri de infirmitate carnis, nolite dicere aduersus spiritum tuum armas & potentem facite eam caribus satias, vino nimio inundas, omni palpas & ad illecebras nutris. Hæc Orig.

hom. 9. in
Leu.

DE CASTITATE CLERIC. 131

Apostolus ait nos thesaurum hunc habere in *2. Cor. 4.*
 vasis fictilibus, id est, infirmis & maxime
 fragilibus, quæ ad omnem incursum rumpi to-
 lent. Ex quo sequitur vt omnis diligentia & at-
 tentio atque animi præuisio adhibenda sit in ijs
 seruandis, & nisi adhibeatur nemo euadere pos-
 sit naufragium. *Magnis*, inquit Sanct. Hieronym. *ep. 21. ca. 7.*
inimicorum circumdamur agminibus, hostium plena
sunt omnia, caro fragilis & cinis futura post modicum
pugnat sola cum pluribus. Non querit diabolus homines *ca. 2.*
de off. confideles & eos qui foris sunt & quorum carnes Rex as-
sumat. Esca eius, secundum Abacuc, electa sunt. Iob subuer- *Hier. 29.*
tere cupit, & deuorato Iuda ad cribrandos apostolos ex- *Abac. 7.*
citiam petit potestatem. Ecce diabolus omni quidem ho-
ra reterminum conditioni infestus est, multo tamen ma-
nirum gis exultat gaudio si clericos fæde misereq; præ-
deat. capitet, crescit enim peccatum ex eorum dignita-
z huius, crescit Dei iniuria, crescit hominū scandalum,
is quia crescit Ecclesiæ damnum, quibus omnibus im-
ollis probus ille gaudet mirum in modum ac tryum-
ario op hat. Declaratū est hoc eo viso, quod S. Greg. nar *2. dial. c. 7.*
fiat. fiat obiectum esse cuidā, qui in phano idolorum
roger magnam dæmonum cateruam vidit principi suo
s sunt venientium, & actorum rationem reddentium,
s alicui vbi cum multi multos variis hominibus fucos
a non factos exponerent, vnum postremo indicasse tē-
e dicentem Andree Fundano Episcopo iniectam,
ni tue. ita vt domesticæ mulieris amore tactus nutaret.
in fact Quare Principē illū qui reliquos nihil curauerat
mi non de Episcopo inhiāter audisse, & quasi de grā-
di lucro gauisum esse. Ecce quantum risum Cle-
 I 2 rici

rici dæmonibus præbent, cum se aut factio aut
 gitatione supplâtari sinunt. P. Platus dicto
 duo alia præsidia proponit: primum est, refre-
 re statim cogitationi subrepenti, quoniam vt
 stes cum ciuitatem aggrediuntur facilius repe-
 possunt: Si vero pedem intulerit, ita omnia
 cupant, ita dominantur vt exturbari neque-
 cupant, ita dominantur vt exturbari neque-
 cupant, ita dominantur vt exturbari neque-
 cupant, ita dominantur vt exturbari neque-

sp. 21. c. 2.

Psal. 117.

cap. 3.

Psal. 136.

1. Cor. 10.

1. Reg. 17.

vtroque S. Hieron. Statim, ait, vt libido in illi-
 ris sensum, cum blandū voluptatis incendium dulci-
 calore perfuderit, erumpamus in vocem: Dominus
 liator mihi, nō timebo quid faciat mihi caro: Nolo
 cogitationes crescere, nihil in te Babilonium, nihil
 sionis adolescat. Dum paruus est hostis interfice, ne
 ne Xizania crescant, elidatur in semine. Quia enim
 possibile est in sensum hominis non irruere inuati-
 dullarum calorem, ille laudatur, ille predicatur
 qui vt cœperit cogitare sordida, statim interficit
 tus & allidit ad petram, petra autem Christus est.

Iuuat præterea, addit P. Platus, vel me-
 Custodia sensuum, Præsertim oculorum, quæ
 si licentia vagandi permittatur, non potest
 quantam vim habeant ad perdendū. Quod
 Dauidem talem Dei amicū post tot reuelati-
 nes, post incerta & occulta diuinæ sapientie
 nifestata perculit atq; prostrauit nisi vn̄ conser-
 uatione oculorum, vt omnes tanto exemplo discant
 dignitatem, neque sapientiam, neq; sanctitatem
 satis resistere posse eiusmodi periculis iniqui-
 gnis quas aspectus affert, sensus omnium ac-

mus. S. Hieron. scribit ad Nepot. clericum: Offi-
 cii tui est non solum oculos castos seruare, sed &
 linguam: nunquam de formis mulierum dispu-
 tes. Quo præcipit nunquam loquendum esse,
 nunquam alios iudicandos de huius vel illius fœ-
 minæ elegantia aut specie.

5. Vltimum aduersus ignita hæc diaboli iacu-
 la adiuuentum est temperantia in victu. Cibus
 enim qui sumitur primum quidem in san-
 guinem & in corporis alimentum vertitur, quod
 si abundantio fuerit quam conseruando corpori
 sufficiat, ex eo quod superest generatur humores
 obseceni, qui sunt animantibus à natura insiti ad
 procreandos. Hi vero humores cum geni- *lib. 6. de lo-*
 fuerint, vt ait Galenus, extimulant animal, *cis aff.*
 & impellunt ad id cuius gratia facti sunt, co-
 que magis pro maiore copia. Quamobrem vere *ep. 15.*
 hoc S. Amb. Cibo, inquit, flamma alitur & deficit,
 quidem scænum, stipula, lignum, oleum, aliaq; eiusmo-
 di alimenta ignis sunt, quibus pascitur. Similiter ergo
 pro corporis cibo alitur aut minuitur, cibo excitatur, *orat. 6. de*
 soluitur: Luxuria igitur mater libidinis est. S. Chry *pron.*
 ost. Vt nauis, ait, cum plus equo onerata est, necessario
 mergitur, nec eam inuare potest maris tranquillitas, nec
 scientia gubernatoris, non multitudo nautarum, nõ ap-
 paratus copia, non deniq; vlla res alia: Sic qui delicate
 & mollior corpus tractant in exicij pelagus demergun-
 tur, nec eos doctrina & institutio, non admonitio, non
 consilium, non timor futurorum, non pudor presentium
 conseruare poterit, ita fluctuantem animam, sed nolen-
 tem deprimat, & eo proicit, vnde resurgere difficile est.
 In quas non miseras omnis prosperitatis affluẽ-
 tia,

tia, licentia (ruinæ proxima) lautarum mensuræ & 6. ira e
 rum abundantia, quotidianæ epulæ & mollis & 6. ira e
 etorum apparatus Clericos, nisi caueant, im-
 lere possunt? Extat Card. Borromei ep, ad
 dream Battorium Card. Poloniae Regis prop
 quum, in qua cum præter alia testatus esset
 Sanctiss. statu Cardinalium exigi omnino
 moniam, & quidem singularem adiungit
 nunquam assequeris nisi te carnis maceratione
 ueris, sensus omnes compresseris, otium ut pestem
 geris. Denique nisi in huius diuini doni pulcherr
 conseruationem, quod ille sibi custodiendum dedit
 nem animi ac mentis tua intenderis, mirum est
 quam facile ab iis perdat, qui in eius conserua
 nem non inuigilant. Nec aliam ob causam Sancti
 lus Timotheum quem ab infanzia educauerat
 que litteras edocuerat, qui corpore erat imbecill
 inferno, qui ieiuniis & aqua potu carnis per
 tiam fregerat, tum serio monet ut seipsum cast
 stodiat.

s. Tim. 5.

in e. 2. ad Mich.

S. Hieron. Ecclesia Principes, ait, qui delici
 fluunt, & inter epulas atque lasciuias pudicitia
 uare se credunt, propheticus sermo describit quod
 sunt de speciosis domibus, lautisque conuiuuiis, &
 labore, epulis conquisitis, & eiiciendi propter mal
 gitationes & opera sua. Et si vis scire quo eiiciend
 Euangelium lege, in tenebras exteriores, ubi erit
 & stridor dentium. Si in Apostolorum loco sum
 solum sermonem eorum imitemur, sed conuers
 quoque & abstinentiam complectamur.

Mat. 22.

v. locum de peccati oc- casione.

Utinam Clerici obseruarent aurea S. Hieron
 documenta de hoc argumento tradita ep.

mentis & 6. ita enim alloquitur Ne porianum Clericum: *ad Nepor.*
 Hospitolum tuum aut raro, aut nunquam mulierum
 pedes terant, omnes puellas & virgines Christi aut aqua *v. locum do*
 liter ignora, aut equaliter dilige. Ne sub eodem tecto *commora-*
 mansites, nec in praterita castitate confidas. Nec san- *tione mulie-*
 ctior David, nec Sampson fortior, nec Salomone potes *rum cum*
 esse sapientior. Memento semper quod paradisi colonum *clericis.*
 possessione sua mulier eiecit. Aegrotanti tibi quilibet *Gen. 2.*
 sanctus frater assistat, & germana, vel mater, aut pro-
 ba quilibet apud omnes fidei. Quid si huiusmodi
 non fuerint consanguinitatis castimoniam, persona, mul-
 tas anus nutrit Ecclesia, qua & officium prabeant, &
 beneficium accipiant ministrando, vt infirmitas quoq;
 sua fructum habeat eleemosyna. Scio quosdam conua-
 luisse corpore & animo aegrotare coepisse, periculose tibi
 ministrat cuius vultum frequenter attendis. Si propter
 officium Clericatus aut vidua visitatur, aut virgo, nun-
 quam domum solus introeas. Tales habeto socios quoru
 conubernio non infameris. Si lector, si acolitus, si psal-
 tes te sequitur, non ornentur veste, sed moribus, nec ca-
 lamistro crispent comas, sed pudicitiam habitu pollicean-
 tur. Solus cum sola secreto & absque arbitro vel teste
 non sedeas. Si familiarius est aliquid loquendum, ha-
 bet nutricem maiorem domus, virginem viduam, vel
 maritam: non est tam inhumana vt multum prater
 ea habeat cui se audeat credere. Caueto omnes
 suspiciones, & quicquid probabiliter fingi potest, ne
 fingatur, ante deuita. Crebra munuscula, & sudario-
 la, & fasciolas, & vestes ori applicitas, & oblatos, ac
 degustatos cibos, blandasque ac dulces litterulas san-
 ctus amor non habet. Mel meum, lumen meum,
 meum desiderium, omnes delicias & lepores, &
 I & risk

rifu dignas urbanitates & ceteras ineptias amato
in coemedia erubescimus, in seculi hominibus detestamur
quanto magis in monachis & clericis, quorum & sacro
d otium proposito, & propositum ornatur sacerdotio

Vtinam clericis nunquam excideret, Episcopum ordinaturum subdiaconos legem perpetuam continentiae huic ordini impositam esse, neminemque in hypodiconorum ordinem cooptandum esse cui vltro hanc legem accipere non propositum, his verbis admonere & edicere debere: Fratres dilectissimi ad sacrum subdiaconatum ordinem promovendi, iterum atque iterum considerare debetis attentius, quod omnes hodie appetitis. Haec enim liberi estis, licetque vobis pro arbitrio ad saecularia vota transire. Quae si hunc ordinem susceperitis, amplius non poteritis a proposito resilire, sed Deo, cui servite regimini est, perpetuo famulari, & castitatem illo adiuvante servare oportebit, atque in Ecclesiae ministerio semper esse mancipatos. Proinde dum tempus est cogitate, & si in sancto proposito perseverare placet in nomine domini huc accedite. Vtinam publicam Ecclesiae Catholicae constitutionem voto perpetuae continentiae hypodiconum maiorum maiouibus ordinibus iniciatorum diligentissime secum semper expenderint. Nam B. Gregorij Pontificis Romani lex est: Nullum facere subdiaconum praesument Episcopi (Sicilia) nisi qui se videtur promiserit & quia nullus ad ministerium altaris accedere debet nisi cuius castitas ante susceptum ministerium fuerit approbata. Et Synodi Toletanae decretum: ut quos voluntas parentum clericatus

in Pontif.
Rom. at
filiis

li. 1. ep. 42.
op. c. nulli
dist. 78.

C. I. C. de
iis. d. 28.

manipulavit, ubi 18. et at is sue complederint annum corā
 totum cleri plebisque conspectu voluntas eorum de expe-
 tendo coniugio ab Episcopo perscruterur, quibus si gra-
 tia castitatis Deo inspirante placuerit, & professionem
 castimoniae suae absque cōiugali necessitate sponderint
 servaturos, hi tāquam appetitores arctissima via leuif-
 sime Domini iugo subdantur, ac primo subdiaconatus
 ministerium habita probatione professionis suae à vigesi-
 mo anno suscipiant. Et concilij I. Aquisgran. (quod
 Regula Canonica praescribit. Completorio comple-
 to oportet vt Canonici epulis, non potationibus, vanis-
 que reseruiant loquelis, sed his penitus postpositis humi-
 liter & honeste dormitorium petant. Et nequaquam
 duo in vno lecto, sed singuli in singulis lectis quiescant. Lu-
 cerna quoque in eodem dormitorio noctis tempore iugi-
 tate ardeat. Nihil deniq; inhonestum aut indecens in dor-
 mitorio geratur ab aliquo, nec quisquam aliquem in-
 iudicium quietare praesumat, nec ad verba inutilia & otiosa pro-
 inilitur impere cogat.

Certe Dionysius Richelius ait Bestijs decies
 seuerius deteriores (sunt) qui Virginis filium ore
 & manibus tractant, quibus contrectant filias
 Veneris. Idem de vita Cler. art. 14. ait S. Hierony-
 mus in extremis positum in praesentia corporis
 Dominici Christum his verbis esse allocutum.
 Vt sumentibus te indigne certe ad sui reatum &
 penam te denuo crucifigunt. Heu quid dicam,
 Domine, quoniam sacerdotes te hodie come-
 dunt in altari, quemadmodum voluerū & pecu-
 dum carnes in mensa, quoniam noctu fruuntur
 mulierum actu turpissimo, & mane te comedūt
 celebrando. Vt vobis sacerdotibus qui eodem

I 5 ore

v locum de
 hom. Cano-
 nicis.
 ca. 136.

in c. 4. Osea
 vid. Clich.
 de vita &
 mor. sac. c.
 20.

ore osculamini filiam Veneris, quo paulo ante
 lumpfistis filium Virginis Mariæ, ô impij Iudei
 osculo filium hominis traditis? &c. idem Dionysius
 ait S. Augustinum in persona Christi dixisse: *Nam
 ô sacerdos me amplius peccando affligere, plus namque
 me ladir, hoc est, amplius displicet mihi vulnus tui peccati,
 quam vulnus lateris mei, magis delinquis qui me
 cælis regnantem fornicando offendis, corpusque meum
 & sanguinem irreuerenter tractas, & plebem meam
 pro cuius salute crucifigi dignatus sum, scandalizasti,
 me in terris ambulanti crucifixerunt.*

Vtinam sibi ob oculos ponerent viginti cano-
 nes pœnitentiales ad clericos pertinentes, quos
 ex sanctis patribus proponit Ioann. Langhorne-
 cius lib. 3. Spec. Canon. c. 10. inter quos hi sunt
*Presbyter si fornicationem fecerit, quanquam, ut
 dicuntur Canones Apostolorum, debent deponi
 men, vt docet B. Syluest. si in vitio non per-
 uerit, si sua sponte confessus adiecit vt reser-
 decem annis pœniteat, &c. Si quis sacerdos con-
 filia spiritali fornicatus fuerit, sciat se graue
 terium commisisse, ab omni officio deponatur
 & peregrinando duodecim annis pœniteat, post
 ad monasterium vadat ibiq; cunctis diebus
 suæ Deo seruiat. Si Episcopus fuerit, quindecim
 annos pœniteat, &c. Clerici qui illa incontinen-
 tia quæ contra naturam est deprehensi fuerint
 laborare, deiciantur Clero, vel ad agendam
 nitentiam in monasteria detrudantur, hoc est
 vitium maius est (teste Augustino) quam
 gnoscere matrem.*

Sanct. Paulus à Diaconis requirit pudicitiam

*c. Cler. de
 exer. prob.
 subdit.*

1. ad Tim. 3. vers. 8. *Diaconos, ait pudicos, Græce*
est ἀγνός, quæ vox etiam significat graues & con-
stantes. Et: Diaconi sint vnus vxoris viri, quibus v. 12.
 verbis indicat, si necessitas coegerit aliquando,
 ad diaconatum assumi coniugatos, non esse as-
 sumendos nisi monogamos vti de impudicitia
 minus suspectos. S. Ignatij ad Heronem diaco-
 num monitum est: *Te ipsum castum custodi, vt Chri-*
sti habitaculum, templum Christi es, &c. Sanct. Pau-
 lus 1. ad Tim. 3. vers. 2. & ad Tit. 1. vers. 6. vult
 Episcopum esse vnus vxoris virum, pudicum,
 continentem, filios habentem subditos cum
 omni castitate. Vnius vxoris virum vocat mo-
 nogamum, hoc est, qui neque simul neque suc-
 cessiue vxores duas habuerit, vt exponunt patres
 Tertull. lib. 1. ad vxorem, Epiph. hom. 59. Amb.
 ep. 82. Hieronym. in ep. ad Tit. Aug. de bono
 coniugali c. 18. Chrysostr. ho. 2. in ep. ad Tit. & B.
 Leo ep. 88. ad Afros ait hoc semper seruatum in
 Ecclesia, vt digami ad sacerdotium non admittā-
 tur. Cur autem monogami admitterentur causa
 est quia monogami minus quam digami vel tri-
 gami suspecti sunt de incōtinentia, vt habet Tert-
 ulli. 1. ad vxorem, Epiph. hær. 59. ac Chrys. in loca
 pauli, atq; ideo liberius hortari poterant homi-
 nes ad continentiam, vt tradit Ambr. 1. de off. c. vlt.
 Deinde vult Paulus Episcopum esse continentē,
 intellige ab vxoris amplexib' vt ad Tit. exponit
 S. Hier. si ante Episcopatū vxorē duxerit. Si. n. o-
 mnes cōiugati iuxta doctrinā Apostoli ex cōsēsu
 ad tēpus ab illis abstinere debēt, vt orationi insta-
 re possint, certe Episc. & alij sacri homines quib.
 per-

1. Cor. 7.

perpetuo vacandum est orationi, perpetuo enim ab illis continere debet, quemadmodum omnia veneranda docuit antiquitas, & Bellar. demon. li. i. de cleric. c. 19. Denique ab Episcopo siue coniugato siue non coniugato exigit ut sit pudicus & castus. Etenim sacerdotis animum (inquit S. Chryso. initio libri 6. de sacerdotio) solaribus radiis puriorem esse oportet, ut ne quando Spiritus sanctus desolatam illum relinquat, ut dicitur Gal. 2. illi liceat: Vino equidem non amplius ego, vino autem in me Christus. Nam si qui eremum inhabitant & perpetuo portus tranquillitate perfurorant, tanta diligentia dicere & facere omnia adhibent, ut cum puritate sincera quantam humilis captus ferre potest, ad Dei conspectum accedere possint, quantam putas sacerdotem prae se habere debere tum vim, tum potentiam, ut animam ab omni vindice scelerate, ut spiritalem pulchritudinem illam atque incolumem seruet?

SIGNVM XX.

Catechesin docere & promouere.

*v. inter the
mata mea
oratoria
26.*

1. **C**hristus in congregandis animabus comparauit se gallinae qua nullum animal esse fetus suos (ut Aug. ait) magis infirmatur pietate de mittuntur alae plumaeque; hirtae fiunt, rancida vox querula, obliuiscitur ipsa cibi & incredula supra vires animositate pullos tuetur. Hinc S. S. nodus Tridentina in Catechismo ad parochos

DE CATECHESIN DOCEND IAI

Si ipsa aeterni patris sapientia in terras descendit ut in
carnis nostra humilitate caelestis vita praecepta nobis tra-
dere, quem non compellat charitas Christi ut paruulus
fiat in medio fratrum suorum, & tanquam nutrix fo-
uens filios suos ita cupide proximorum salutem deside-
ret, ut quod de seipso Apostolus testatur, eis velit non so-
lum Euangelium Dei, sed & animam tradere. *Thef. 2.*

2. Ioan. Gerson monachus ordinis caelestinorū *P. Ant. poss.*
& Parisiensis Academiae Cancellarius quo tem- *bibl selecta*
pore schismatis turbo peruerterebat Ecclesiam, vi- *li. 4. 2. 6.*

dens animarum pacationem nunquam futuram
nisi quasi seminaria iuuentutis instituerentur, cu-
ram puerorum ad fidem pietatemque instituen-
dorum ipsemet suscepit, id ubi diligenter aggressus
fuit, ecce procellam obtreptantium, non ferē-
tium tantum Theologum & concionatorem, at-
que adeo Parisiensis Academiae Cancellarium ad
haec quae videbantur aut vilia, aut laboriosiora,
&c. debere se demittere, ille autem ut sicut fidelis
seruus paruulos traheret, quorum patrocinium
Dominus Iesus susceperat, tractatum edidit de
paruulis ad Christum trahendis. Ac cum in hac
re ageretur spiritu Dei, sciretque inflare scientiam
nisi intra humilitatis & charitatis terminos con-
tineretur, ab illo Domini verbo: *Sinite paruulos sapor.*

*S. Bern. v.
bi amor est
ibi non est
labor. sed*

venire ad me, &c. libellum suum aureum inchoa-
uit, in quo plurimas adfert rationes quibus esse
Theologis in sanctum hoc negotium incumben-
dum plenissime ostendit.

3. RR. PP. Soc. Iesu, vnum hominem per Cate-
chesin è mortis aeternae faucibus ereptum am-
plissimi regni loco habent. Cum à Christianae
fidei

*Salus vni⁹
anima.*

fidei explicatione, vt P. Ignatium auerteret fratrem
eius natu maior, auditorum paucitatem oppo-
fuisse r
nudus
fodi S
percut
petu e
Christ
mi.
2. A
non sc
eius pe
ut, eu
phæu
dem c
ipfom
ei cor
sus Na
quid m
re tan
alio m
postea
aliqua
Christ
Iesu f
fudit,
allare
bus a
diuina
do ex
confi
CH
nonn
in aff

*v. eundem
in ep. 1. ad
Cor. ho. 3.*

taxat pusionem quem erudisset sibi satis factis
confirmavit, nihilque vel fratris voluntatem
hominum aliorum iudicia veritus Christianæ
dei rudimenta docere cœpit in patria, ad quæ
explanationem frater etiam ventitabat, ad audi-
torium ingens multitudo concurrebat. Sic se
euenit vt vnico solum accedente puerulo, vel
vnico gallinæ pullo, Patres de Ignatij familia
chismum docentes exultent, ac gloriari perse-
rent fouere pennis arcereque miluum, & se-
præclare agi putent, si ei vni quem sunt nacti
duces præbere possint in cœlum. Quanti autem
vnus animæ salus concionatori esse debeat col-
dit S. Chrysin c. 2. ad Gal.

SIGNVM XXI.

Charitate Dei flagrare.

*1. ex em. A-
postol. &
disci. Chri-
sti.*

*Ardetissi-
mus erga
Christum
amor.*

Charitas Dei multos Clericos non mo-
diuitiarum dignitatumque sæcularium
rum etiam vitæ huius contemptores fecit. H
accensi complures nullis tyrannorum minis
pliciisque abstinere potuerunt ne nomen Dei
bique palam prædicarent atque extollerent
rus, Andreas, Philippus, (Apostoli) crucifigi
recusarunt, Iacobus & Paulus capite truncati; Iac
bus, alter de summitate templi dei jci & full
fu

fuste mactari, *Ioannes* in bullientis olei dolium nudus demitti, *Thomas*, & *Mattheus*, lanceis confodi *Stephanus* lapidibus obrui, *Matthias* securi percuti, *Simon* & *Iudas* cruenti sacrilegorum imperu elidi atque obteri. Reliqui omnes discipuli Christi diuersis tormentorum generibus absumi.

2. Amor quem *S. Paulus* erga Christum habuit non solum eius cor possedit, nec modo regnavit in eius pectore, sed plane de toto Paulo triumphavit, eumque veluti suæ victoriæ gloriosum trophæum ac spectaculum per totum prope orbem circumtulit. 1. Tunc possedit eum, cum ab ipsomet Christo vocatus & prostratus totum ei cor suum tradidit. Vix audierat: *Ego sum Iesus Nazar.* &c. Cum & ipse succlamavit: *Domine quid me vis facere?* Sensit tunc se adeo Christi amore tanquam aurea catena vinciri, vt iam nullo alio magis titulo gloriari posset quam eo quo postea vsus est, *Paulus vincus Iesu Christi*. Fuerat aliquando spirans minarum & cædis contra Christi Ecclesiam, sed vbi sanctissimi nominis Iesu suauitas tanquam balsamus cor eius perfudit, cœpit per omnes gentes illius odorem ita afflare ac spirare, vt dicere non dubitavit, *Christi bonus ador sumus in omni loco*. Si heroicas ac plane diuinas actiones quas in Euangelio permulgando exercuit, innumerabilesque ac grauissimas consideremus ærumnas quas pertulit, vna CHRISTI imperante & vrgente charitate nonne hanc recte dicemus in Paulo tanquam in affluentissimo regno sese iactasse & magnificū quen-

Paulus trophaū amoris Christi.

amor Christi cor eius possedit.

Act. 9.

v. s. Chryf. in pref. ep. ad Rom.

Eph. 3.

in eius pectore regnavit.

quendam in eo dominatū exercuisse? Quis enim
 amorem erga Christum & Ecclesiam in tot pro-
 claris obeundis facinoribus explicet dū ad Chri-
 sti nomen propagandum late omnes peregrinas
 terras, & omnibus se debitorē profiteretur Ge-
 cis & Barbaris, sapientibus & insipientibus? Quis
 si vniuersum mundum genuisset sic currebat,
 omnes in Regnum Dei festinabat inducere, pe-
 cendo, pollicendo, orando, terrendo, tanta
 prudentia & modestia vt omnibus morem gereret
 omnibus omnia fieret, vt omnes Christo lucrifaceret.
 Mirum est quod tantas tamque arduas
 inter pericula, molestias, atq; hominum facinoras
 minas & iniurias perpetraverit, adeo vt mortem
 omnes in Paulum conspirasse viderentur, & omnes
 mentem per Paulum conuertebantur ad Deum
 per illum quem volebant modis omnibus perire
 tum salutem æternam consequerentur. *Ma-*
in ipso erat in tam multis tempestatibus con-
stantia mentis, & inuidus in rebus aduersis to-
lantis animi vigor. Nullum mare ita sæuis fluctibus
agitatur vt assiduus quatiatur ærumnis per-
Pauli. Foris pugna: intrus timores angoresque in-
dum adeo graues vt ipsemet dicat, grauati sumus
supra modum ita vt taderet nos etiam viuere, in-
quotidiana sollicitudo omnium Ecclesiarum. Ex-
tra quis numeret, famem, nuditatem, catenas, per-
ceres, bestias, iniurias, pericula fluminum, latro-
num, falsorum fratrum, maris, mortis etiam, quod
dicat, quotidie morior propter vestram gloriam, vt
in hanc horam & esurimus, & sitimus, & nudi sumus
& colaphis cadimur, & instabiles sumus.

*Atlas hic
 totum ter-
 rarum or-
 bem hume-
 ro sustinet.*

*Chryso-
 st. cogita pel-
 gi facientis
 furor em,
 & vim gu-
 bernatoris
 intelliges*

2. Cor. 7. 1.

2. Cor. 15. 4.

Sed aspice tot inter procellas ac fluctus (incur-
 santes affi due ac vndique calamitates) scopulum
 eminentem ac firmum, maledicimur, inquit, & be-
 nedicimus, blasphemamur & obsecramus, persecutionē
 patimur & susinemus, imo super abundo gaudio in omni
 tribulatione, tanquam vas plenum, quod vndique
 effluit. *Gloriamur in tribulatione*, atq; adeo inuitat
 amicos, vt sibi gratulentur, ac si ad magnam esset
 dignitatem, aut fœlicitatem euectus, *si immolor*,
super sacrificium fidei vestrae in hoc gaudeo, & con-
 gratulor omnibus vobis, id ipsum & vos congratula-
 mi inibi. Totum hoc ardentissimo amori de-
 bet adserbi quo erga Christum & propter eum
 in totam Ecclesiam ferebatur, implebatur, cede-
 bat. Hic enim ita in eius corpore animoque re-
 gnabat, vt stimularer eum perpetuo ad multa a-
 genda præclare, ad grauiss. tolerandas ærumnas
 inflammaret.

Imo amor Christi ita de Paulo triumphauit, vt
 ipsum totum plane absorbuerit & transfurma-
 uit in eum, nihil vt aliud in Paulo videri posset &
 agnosci, quam Christus. Omnes eius cogita-
 tiones, desideria, verba, omnia denique studia
 in Christum tendebant cuius amore arden-
 tissimo flagrabat. *Non indicavi, ait, me scire aliquid*
Christum, existimo omnia detrimentum esse propter
scientiam Iesu Christi Domini nostri, propter
omnia detrimentum feci, & arbitratus sum ve-
nicora, vt Christum sacrificiam; Mihi absit gloriari
in cruce Domini nostri Iesu Christi; Quis nos sepa-
rat à charitate Christi, tribulatio an angustia, an
Si quis non amat Dominum nostrum Iesum

K

Christus

Act. 4.

Christum sic anathema, desiderum habeo dissoluere & a

1. Cor. 13.

esse cum Christo, non solum alligari, sed & mori propter

1. Cor. 1.

nomen Iesu. An experimentum

Gal. 2.

ritus eius qui in me loquitur Christus? Nos prae

2. Cor. 1.

Christum crucifixum. Christo confixus sum cruci

Gal. 2.

ut abundante Christi passiones in nobis, ita & per

Phil. 1.

stium abundat consolatio nostra. Stigmata Domini

in corpore meo porto, viuo iam non ego, viuit verum

Christus, & mihi viuere Christus est, & mori

cum.

De charitate Pauli vide etiam Act. 11. 21. Rom. 12. 10. 1. Cor. 13. 1. ad Cor. 13. ait: Sicut

hominum loquar &c. Es (mortuum instrumentum) &c. ad Eph. 3. vocat charitatem radicem totius

fundamentum omnium bonorum.

3. De charitate Petri erga Christum V. L. quasi vi

Ioan. 21. 6. Matt. 16. Marc. 8. Matt. 17. Mar. 9. 1. Pet. 5. 1. Pet. 1. 12. Mat. 26. Ioan. 20. 21. dicebat ad Christum &

Tascis Domine, quia amo te, & animam meam in oculis

ponam. Praemium charitatis Petri V. in Triumphantem

virt. Cum omnes Christianos Deo quam certam dig

nitissimos esse oporteat, quia S. Paulus contra exig

horratur, ut conuersatio eorum in caelis sit, eius ge

non decet clericos: B. Antoninus asserit Ca. 4. vili

les purpuram ferre in signum magni, feruore 4. I

incensi & ardentis charitatis, ita vt parati sint S. Amb

guinem fundere, qui est summus amoris gratiam Sac

Et certe omnes Clerici boni diligunt (vt loquitur S. C

tur S. Ioannes Epist. 1. capite 3.) non veritate, f

lingua, sed opere & veritate, id est, factis molest

Nam praeponunt semper Dei honorem ac amoris

tatem omnibus suis cupiditatibus, & cuius amore,

Anima
maxime
coniungi-
tur cū Deo
amando.

p. 3. tit. 22.
c. 1.

& quantuncunq; vtilitati, idq; impigre, constanter & alacriter, vt nihil sit tam charum, vel tam pretiosum, quod si Dei causa ita postulet, non statim contemnant & abijciant. Sæpe enim incidunt tempora cum ex vna parte magni alicuius commodi vel magni honoris spes proponitur, aut melius faciendi iacturam, siue honoris, siue fortunatam, ex altera vero parte proponitur ipsius Dei obsequium cui illa repugnare videntur. Quæ cum in contentionem veniunt, Dei respectus rebus omnibus huius vite præferendus est. Cum Dominus Rex arcam Dei deduceret, ad reliquam solennem ceremoniam hoc insuper addidit vt ipse radiorum totis viribus saltaret seminudus, quia etiam cum de hoc à Michol vxore derisus esset quod semel quasi vnus è scurris in populi conspectu nudasset. q. id est, quid illi respondit? *Ante Dominum, inquit, & lucidior & vilior fiam plusquam factus sum & ero humilior meam in oculis meis.* Idem debet Clericus quisque & contumeliam sedulo & profiteri. Cur enim non ad tantam contumeliam à Deo euecti cum opus est & cum alius contumeliam exigit Dei causa, & rem & honorem suum in celis sit, eius gratiam exponant, atque ipsi quoq; ludant & viliores fiant?

Amor hic vincet amorem vitæ, multo magis.
 2. Reg. 6.

1. de off. 41.

4. De S. Laurentio Card. c. 1. Sixto Pontifice ait S. Amb. *Talis erat contentio digna certe de qua certatoris gratiam sacerdos & minister, quis prior pateretur pro nomine Christi.* Ita decet, non modo, non recusat, sed vltro subire & cum gaudio quidem factis molestias pro Deo. Nam effectus & indicium amoris erga DEVM est zelus pro DEI honore, quo vno, (vt loquitur Sanct. Bernhard.

K 2 ser.

2. Cor. 11. *serm. 23. in Cant.) estuare decet eum qui alius pre-*
quem admodum estuabat doctor gentium, qui dice-
Quis infirmatur & ego non infirmior? qui scandal-
tur & ego non vror?

Hunc Clerici boni toto animo diuini hono-
 propagationem cupiunt, eiusque incremen-
 gaudent, dolent autem & cruciantur eius de-
 mentis, & cum vel religionis cursum impedit
 vel Ecclesie dignitatem aut vtilitatem imminu-
 vident, mouentur tanquam proprijs, vel
 etiam quam proprijs incommodis, & se
 tum possunt opponunt pro domo Dei, nulli
 rei parcunt, quin etiam cupiunt si fieri possit
 ipsorum iactura publicam redimere iactura

Ioan. 2.

5. Huius zeli exemplum Dominus ipse
 ricis dedit, qui cum suas iniurias, conuicia,
 bra, omnia tum leniter toleraret, idem tamen
 iuria Dei commotus, facto ex fuscis flagitiosis
 negotiatores omnes exturbauit e templo,
 viso scribit Ioannes recordatos esse discipulos
 ius, scriptum esse, *zelus domus tue comedit meos,*

Psalm. 68.

nam hic zelus prelatos angeret, cruciaret,
 mularet, atque etiam interdum partem aliam
 nocturnae quietis ipsis auferret. Non debet
 Clericus vt quisquam res suas quam ipse
 (tanto maiores & meliores) audentius at-
 curare videatur.

*Premia
 feruentium
 in cultu di-
 uino, V. in
 Triumpho.
 3. Reg. 19.*

6. Hinc Elize verba instar facis ignite erant
 cebatque, *zelo zelatus sum super Domino Deo
 tuum.*

7. S. Dominicus postquam iam multas
 habuisset conuersiones conquirebatur coram

de exiguo eorum fructu, ideo beatiss. Dei geni-
trix ei astitit, eumque blande consolata admo-
nuit, vt filij sui Christi nostri Saluatoris mysteria
in concionibus tractaret quam sepiissime, inde
iturum, vt magnum singuli fructum excerpe-
rent.

8. Cum M. Ioannes Auila esset singulari modo
in Christum animatus, maxime ad mysterium
incarnati verbi & SS. Eucharistia, dum Christum
in peauribus & cordibus inculcaret messem ani-
marum faciebat yberriam. Tantum valet at-
tens in Deum amor.

*V. Locum
de zelo ani-
marum.*

S I G N V M XXII.

*Ardentissima charitate prosequi
proximum.*

S. Augustin. libro de moribus Ecclesie Ca-
Scholice non solum in Monachis & Cleri-
s, sed in omnibus tam viris, quam foeminis Ro-
mae, vel Mediolani, sub vno Praefecto seuerissi-
m aliam vitam agentibus ardentissimam notauit
charitatem. Meminerunt, inquit, quantopere scri-
bitur omnibus commendata sit charitas, charitati vi-
gentium V. in Trium-
pho virt.
charitati sermo, charitati habitus, charitati vul-
gus aptatur, coit in vniam conspiraturq, charitatem,
ne violare tanquam Deum nefas ducitur. Huic si quis
offendit expurgatur atq, vitatur. Hanc si quis offendit vno
durare non sinitur. Scimus hanc ita commendatam
Christo & Apostolis, vt si hac vna absit inania, si
absit plena sint omnia.

*C. 32. 23.
Premia An-
tidy, Bern-
hardini,
Sanctuli,
&c. proxi-
mum dili-
gentium V.
in Trium-
pho virt.*

K 3   2. Quan

Hom. 10.
ad Rom.

2. Quanta fuerit charitas Apostoli Pauli eg-
gie describit S. Chryst. cum ait: *Quidquid* quis
ris nihil tamen hac dilectione dignum forebat proxi-
Fuit enim illa quouis pelago fufior, omnibus se-
flamma vehementior. Vnde est, quod miratus, qu-
queat sermone declarari. Solus illam nouit, ut profec-
diligenter illam possedit ac tenuit. Optabat
(dicebat Paulus) ego ipse anathema esse. Quia hem-
est, ego ipse? Ego ipse qui doctor omnium quoda-
constitutus sum, qui innumeris recte factis causa Chri-
mendos, qui coronas exspecto plurimas, proximo
Christum usque; adeo diligo ut illius dilectione se-
omnibus praferam, qui propter ipsum quomodo abar. &
veluti flammis, ira, molestiis & afflictionibus esse
pe consumor, & omnia dilectioni illi quam non renu-
ipsum habeo postpono. Hæc Chryst. lecturam,
diamus ipsum Paulum. Tantum ardebat charitate conte-
erga proximos ut diceret. *Testis est mihi Dominus*

Phil. 1.

modo cupiam vos omnes in visceribus Iesu Christi

2. Cor. 9. 6.

Filioli quos iterum parturio donec formetur Christus

1. Thess. 2.

vobis. Et: Os nostrum patet ad vos, cor nostrum

*Audi hanc
matrem.*

tum est. Et: Facti sumus paruuli in medio vestrum

Phil. 4.

quam si nutrix foueat filios suos, ita desiderant

2. Cor. 12.

cupide volebamus tradere vobis non solum Euang.

Rom. 4. v. 3

Dei, sed etiam animas nostras. Et: Fratres mei

1. Cor. 4. v.

risimi & amantiissimi gaudium meum & coronam

3.

Et: Non quero qua vestra sunt sed vos, ego libenter

1. Cor. 9. v.

pendam & superimpendar ipse pro animabus vestris

19. c. 10.

Optabam ego ipse anathema esse à Christo pro fr-

Ego per

meis. Et: In cordibus nostris estis. Et: Cum lib-

Cre.

ex omnibus, omnium me seruum feci, ut plures

cerem.

Infirmatur etiam cum in firmis, & vitur cū
 quid dicitur qui scandalizantur. Breuiter tantopere dilige-
 re facit proximos, siue amicos, siue inimicos, vt nul-
 lominus existerit quacunq; arumna vel afflictione gra-
 uod mutatus, quem non intima animi commiseratione
 nouit esse persecutus; idem pro capitalibus suis inimicis
 orabat non solum mortem obire: Verum etiam
 le. Quia hema fieri à Christo, hoc est à societate Chri-
 omni quodammodo excludi, non quo gratia & ami-
 factis causa Christi exideret (propter quem diligebat
 imat, proximos) sed societate elata visionis Christi in
 ectione glorie, quam supra omnes vitas lumen a-
 n quonabat, & ob quam suspirans dicebat: *Cupio dissol-*
uere esse cum Christo. Hoc summo bono priuari *Phil. 2.*
 quam non renuebat pro salute fratrum suorum Israeli-
 st. Ite, licet ipse in summo odio apud illos esset
 t char & contemptu.

Hic amor magnum illi vicissim conciliabat
 amore eorum ad quos verba faciebat: *Testi-* *Gal. 4.*
monium perhibeo vobis, inquit, quia si fieri pos-
set, ut oculos vestros eruissetis, & dedissetis mihi, in- *c. 10. v. 37.*
cedis cum Paulo discederet, procidentes o-
culantur eum flentes. Fructus huius mutue
charitatis erat illa admirabilis gentium conuer-
sio, prima ad Thessalon. secundo, ait: Cum
accepissetis à nobis verbum auditus Dei, accepistis illud
non ut verbum hominum, sed, sicut est vere, verbum
Dei.

3. Greg. Nazianz. cognomento Theologus
 charitatem coluit cum omnibus, sui etiam no-
 minis & honori dispendio. *Proiicite me, inquit,*
 K 4 in ma-

*¶ Lacum de zelo anti-
marum.* in mare, si propter me orta est tempestas. indeque
quidem Casare aliisque pijs gementibus, Ne-
rio, summo ac dirissimo Patriarchatu Constan-
tinopolitano post Apostolicum amplissimo, ce-
sit, ne vel minimum Schismatis inter Episcopo-
cerneret.

*Baron An.
Chr. 109.*

4. Cum S. Ignatius Antiochenus Episcopus
Traiano tyranno à decem militibus Romanis
sumendas, ut impostor quidam pœnas, perducen-
tur, & qui ipsum ducebant aliquantisper Smyrnam
in itinere consisterent, an ne ut opportunè
navigandi expectarent, an vero alia ex causa
corraderent quantas vellent pecunias, incertum
est, S. Polycarpus Smyrnetensis Ecclesie Episcopus

*Hæc mors
mucronum
custodum
erant num-
dina.*

pus eum omnibus, quibus licuit, officiis pro-
curatus est. S. Chrysostomus de transl. S. Ignatii, c. 6. V.
tates, ait, quæ erant in via undique concurrentes,
lem excipiebant, & cum magno comætu dimittentes,
precibus & legationibus ipsum adiuvantes: Et ipsi
vulgarem consolationem ex ipso percipiebant, cum
martyrem tanta cum alacritate ad mortem curre-
pote qui ad regna cœlorum proficisceretur. Honoratus
ctus, ferali militum custodia septus, ad bellum
damnatus vel Romæ damnandus, perinde
non ad pœnas, sed ad triumphum duceretur,
mnibus omnium officiis accipitur & honoribus
cumulatur. Cum enim Sanctissimi viri vincti

*Hæc ut sibi
liceret à
Truculentis
custodibus
ingenti pe-
cunia redi-
mabant.*

Asiae Ecclesiis innotuissent, & quæ propinqua
res erant, de eius adventu Smyrnam fuissent
ditæ certiores continuo unaquæque ex illis
gatos, qui debite Salutationis officia impend-
rent, ad eum misit, imo & ipsi illarum Ecclesiarum

rum Episcopi vna cum aliis eodem functi munere, ad eundem Smyrnæ agentem quantocyus accurrerunt. Ephesij ad eum miserunt Pauli discipulum Onesimum suum ipsorum Episcopum vna cum aliis. Hinc ad eos scribens: *Vtinam, ait, meam pro vestra liceat commutare animam, &c.* Ad Ecclesias à quibus honestissimas legationes acceperat literas scripsit Smyrna, easdem ad Ecclesiam discipulam conseruandam vehementer impellens. Tralliani miserunt ad ipsum Episcopum suum Polybium. E Magnesia ciuitate loniæ Demas Episcopus vna cum Presbyteris & Diaconis ipsi adfuit.

5. S. Francisco hoc solenne fuit, vt diem hominibus, noctem Deo daret.

6. Vt S. Paulus dolebat ob fratrum interitum ad Rom. 9. v. 2. *Tristitia mihi magna est & continuus dolor cordi meo,* & 2. ad Cor. 11. v. 29. *Quis infirmatur, & c.* ita & Esaias alienis malis potius condolebat quam exultabat, ideo enim ait; c. 21. v. 3. *Propter destructionem Babylonis repleti sunt lumbi mei dolore sicut angustia parturientis.*

7. Hellsæus vel sponte pro Sunamitide deprecatores se fore apud Regem & militiæ principem promittebat. 4. Reg. 4.

8. Cum Anno Christi 388. deploratissimus esset status ciuitatis Antiochenæ, propterea quod Antiocheni deiecissent statuas Theodosij Imp. & Placillæ Augustæ, ideoque Imp. misisset Iudices ac milites vindices sceleris, monachi qui multos annos in cauernis fuerant conclusi nemine aduocante, luadente nemine, quasi

K 5 cœle-

*Chryf. ho.
17. ad pop.
vt eos etiā
dolore pref-
ses fuisse
confolatos.
&c.*

cœlestes milites, & tanquam quodam classico
excitati conferto agmine properabant Antio-
chiam, & principibus ipsis arridentes cum fide-
cia loquebantur pro reis, & omnes sanguinem
effundere parati erant & capita deponere, ut ca-
ptos ab expectatis tribulationibus eriperent, &
dixerunt se non prius recessuros quam iudices
parcerent ciuitatis populo, vel se communiter
cum reis ad Regem ligatos mitterent. Reliqui
est, inquit, qui nostra genti dominatur fideliter
pietate viuens. Nos igitur ipsum omnino recon-
bimus, non permittemus vobis neque concedemus en-
polluere, nec vilius abscindere caput. Si vero hoc non
tis & nos cum ipsis omnino moriemur. Grauius quidem
parrata & nos confitemur, sed Regis humanitatem
excedit gestorum iniquitas. Dicitur quidam illorum
aliud verbum sapientiae plenum dixisse, quod
tua quidem deiecit & rursus erecta fuerunt & pro-
prium receperunt firmam & factum correctionem
buit celerrimam: si vos autem Dei imaginem occideris
quomodo rursus poteritis commissum reuocare
quomodo perditos resuscitare & animas corporibus re-
dere? Theodoretus li. 5. ca. 19. affirmat hunc factum
se Macedonium vita insignem Monachum
cum de ipso ait: In media vrbe prehensio alter
iudicum pallio ambos ex equis descendere
ber, illi vero cum viderent senem, statura ex-
pannis sordidis amictum, primo indignari quid
sed vt primum à quibusdam illorum qui antea
debant viri illius virtutem didicerant, desilire
equis, genua amplecti, veniam denique prece-
coeperunt. Macedonius diuina imbutus sapi-

*In li. SS PP
c. 13. ait eū,
quod nihil
nisi hordeū
ma def. i. c. tū
comedere
soleret, fuis-
se dictum.
ap. b. q. d.
309.*

talibus oratione compellat: Dicite viri Charissimi
 Imperatori haec verba, non solum Imperatorem eum esse
 sed hominem etiam, itaque ne oculos tantummodo ad
 imperium adiciat sed suam ipsius naturam mente com-
 plectatur. Nam cum homo sit, imperat illis qui sunt eius-
 dem naturae participes, humanam autem naturam ad
 Deum imaginem & similitudinem esse fabricatam. Qua-
 re tam crudeliter & inhumane imaginem Dei me-
 do tolli iubeat: nam bilem mouet opifit cum eius ima-
 ginem contumeliose tractet. Consideret enim quam
 in quo animo tulerit ipse aneam coniugis imaginem
 contumelia affectam esse, se tamen in imaginem Dei
 contumeliosum esse non dubitare. At quantum inter-
 sit inter imaginem inanem & animatam, viuum
 ac rationis compotem, omnibus qui sunt mente pra-
 ditus conspicuum est. Illud praeterea secum cogitet,
 nobis per facile esse pro vna aenea imagine multas
 fabricare, sed eum non posse omnino facere vel
 pilam vnum illorum qui interfecti sunt & caetera.
 S. Chrysostomus de studio horum Monacho-
 rum ait: Quoniam quadam reorum mater nu-
 dato capite & canis ostensis iudicaturi equum freno
 apprehendit, & per forum praetercurrens sic ad iudi-
 cum simul ingressa est, omnes obstupescere sumus, omnes
 admirati pietatem & magnanimitatem. Quomodo
 non magis hos obstupescere oportet? illa enim, etiam si
 mortua esset pro filio, nihil mirandum, magna enim
 natura vis, & inexpugnabilis viscerum necessitas. Hi
 vero non genuerunt nec eduarunt, imo vero quos
 non nouerunt, quorum nomen non audierunt, qui-
 bus cum nunquam conuersati sunt, quos ex sola noue-
 runt calamitate in tantum amauerunt, ut etiam si
 insini-

Ho. 17. ad
 pop. Ant.

infinitas habuissent animas, omnes pro ipsorum salute tradere vellent. Neque mihi dicas hoc quod non iugulati sunt nec sanguinem effuderunt, sed quod tanta contra iudices vsi sunt libertate, quanta solos de salute sua desperatos vti verisimile fuit, & talium sententia de iudicibus ad tribunal cucurrerunt. Nec enim, nisi prius se neci preparassent cuiuslibet, tam libere potuissent iudices alloqui, & tantam tunc exhibere magnanimitatem. Erant enim ante pratorij ianuas totos dies agebant sedentes abducendos de manibus carnificum eripere parati.

Lib. 3. de
Sacerd.

9. Idem Chrysost. agens de charitate & ex illa nata ingenti lætitia & concordia cœnobitarum. Sicut in tranquillo portu & securitate summa residentia velut ex cœlo ipso ceterorum naufragia prospectant. Neque conuersationem plane cœlestem elegerunt, nihilque deterius Angelis affecti sunt. Vt enim illis nulla inest æqualitas, nec alij successibus rebusque secundis gloriatur elati, alij extremis malis & incommodis oppugnant, sed omnes pariter in gaudio & quiete summa que illa & cœlesti gloria exultant: ita fieri quod per se in monasteriis, nullus ibi rupertatem exprobrat, nullus diuitum honestior est, inde id quod omnia per se & perturbat Meum & Tuum penitus eliminatum est. cuncta quippe illis communia sunt, mensa, domus, instrumentum, & quod sane mirabilius est, vnus etiam idem animus omnibus est. Omnes eadem sunt nobilitate vobiles, omnes eadem seruitute serui, eadem libertate liberi, vna ibi voluptas, vna iucunditas, vna delicia, vnum desiderium, vna spes omnibus inest. Nulla ibi inæqualitas, ceterum ordo summus, & moderatio, & conuenientia, & ineffabilis concordia seruanda diligentia, iugisque perpetua lætitiæ materia. Quocirca omnes omnia

pat...

patiuntur & faciunt vt vna latentur & gau-
deant.

10. RR. PP. Soc: Iesu vbique locorum suæ
charitatis impressa vestigia relinquunt, etiam tē-
pore pestis, dum peste laborantibus præsto sunt,
de ideo subinde contagio pereunt. Quam multa
perferant & sustinent dum ex suis collegiis ex-
cursionibus in oppida faciunt? annon libenter no-
te etiam intempesta surgunt vt vel animam agē-
tibus, vel urgente morbo peccata confiteri vo-
lentibus præsto sint? Sciunt enim verissimum es-
se illud Ciceronis: *Non vt sacrificij sic consilij certum*

est tempus. Semper hominibus salutare esse exo-
prant, hinc toties cum Christo ex alto (ex sanctis
meditationibus) descendunt, in camporum pla-
nitie, vbi est multitudo magna languentium,
consistunt, operam suam nulli denegant, & ma-
nus suas ad alienos vsus porrigunt. Alij remotis-
simas etiam nationes Christianæ lucis radiis il-
luminant, & gentes immanitate barbaras lociq;
disiunctas ad Christum adducunt, alij Christia-
nis Principibus difficillimo tempore piam ope-
rata nauant, alij recto & vmbra gaudere non cu-
piunt, sed Romanorum iussu Pontificum itinera
laboresque luscipiunt, atq; ita pro autoritate Ec-
clesiæ pugnant, vt nullos impetus, nullos ictus
nulla pericula reformident: alij semper in eru-
diendis sanandisque hominibus sunt occupati,
quos à se auersos vident cum illis amicissime col-
loquuntur, nec animi alienioris indicia præsefe-
runt. Agros, (vt cum S. Hieron. loquar cœnob.)
tatum ergo habentes charitatem antiquam extol-

*Notent hoc
qui verbo
pastores re-
lupè vorac-
es deceptis
vrum ouium
miserabile
stragem e-
dunt.*

Philip. 3.

*Epist ad Eus
stochium.*

len. e)

lente) et fouent vt non vrbis delicias non ma-
quærant affectum.

ii. Cum aliquando vnus è cubiculariis Pont.
Pont. senem verbosiores facere dicendi finit
apud Pont. clam submonuisset, Pontifex rep.
omnia iussit, conuersusque ad cubicularium
to similis, an nescis, inquit, ex quo inui Pontifici
aliis me viuere oportere, non mihi?

e 10. v. 17.

12. Christum apud S. Ioannem à Prælati-
tam exigit charitatem vt parati sint animam
nere pro ouibus suis, cuius exemplum illi
ipsemet præbuit, dicens: Ego sum pastor bonus
nus pastor animam suam dat pro ouibus suis. Et

Ep. 1. c. 3. v.
16. |

meam pono pro ouibus meis. Et S. Ioannes ait: In-
gnouimus charitatem Dei, quoniam ille an-
pro nobis posuit. Et: Nos debemus animas pro fratri-
nere. S. Chrysost. Sermon. 29. in Ep. ad Romanos: O-
stum diligens & gregem illius vtique diligit: Et Mo-
sen tum primum super populum Iudæorum
fuit, quando qua esset in illum beneuolentia
ipsa iam declarauerat. Dauid quoque similiter
do regni suscepit gubernationem posteaque
apparuerat quam amico esset in populum.

1. Reg. 17.

Et tu, ita quippe iuuenis adhuc populi causa de-
ac zelauit, vt & animam suam exponeret, cum
deret barbarum Philistæum quem occidit. Et
muel quoque amator populi erat, vnde dicitur
Absit à me hoc peccatum, vt cessem pro vobis orare
minum. Et Paulus multo plus omnibus ardebat
erga subditos: Et Christus optimi pastoris
canonem ferens dixit: Bonus

Isa. 30. v. 18

pastor, &c.

SIGNVM XXII.

*Pari amore nobiles & ignobiles prosequi cum
apud Deum non sit personarum
acceptio.*

AN matrum enim par est nobilitas ex Christi
sanguine, nec anima nobilis carius est em-
pra quam ignobilis, & oro homine rusticano to-
tus Christi sanguis effusus est non mirus quam
providano: Gehenna si pereant manet eadem
utrumque.

Hinc Regula Canoniorum in Concilio, A-
nglicano vult ut Canonici etiam ex familia
Ecclesie (seu seruos) probabilis vii & viros in con-
gregationem suam admittant, & inter cetera ait:

*Irrationabile iustumque coram Deo & hominibus ut in
vnaque congregatione canonica a minimo vsque ad
maximum cibum & potum omnes equaliter accipiant,
breuiam qui propter aliquam utilitatem in numerum
Canoniorum fuerunt admissi. Et: Irrationabiliter atque
iniquitate sit ut nonnulli clerici qui in diuitiis affluunt,
& aut parum, aut nihil utilitatis Ecclesie conferunt,
maiores ceteris, diuinum strenue peragentibus offi-
cium annonam accipiant, cum hoc fieri debere nusquam
in autoritatibus scripturarum, nec in tra-
ditionibus S. S. Patrum possit quoque modo san-
ctum reperiri. Et: In singulis locis in quibus
sacris Canonice Domino militatur, panem &
palamentum & partes Eleemosynarum equaliter*

Cap. 121.
Ad Cleri-
corum se-
clusa pers.
acceptio
vna erit ci-
bi & potus
equalitas.
Ca. 122.
Ergo abis-
sus iustitia
sacree refe-
candus est.
Ca.

Canonici accipiant. Et: Quando tempus sterilitatis
 ni extiterit, sicut crebro peccatis praepedientibus tunc
 solet, & praelati, quantum debent, dare vinum Ca
 nicis n: qui uerint id quod dederint sic discrete & ter
 rate distribuant, vt omnes communiter eo utantur.

autem id murmurantes sed magis cum gra
 rum actione quod dari potest accipiant. Vm S. S.
 aut quemlibet alium potum in Eleemosina lapidum
 tum in communi recondant cellario, quate is orauit
 imminente huiuscemodi sterilitatis tempore quod sibi
 suis eo suffragentur communiter necessitate. a. lac
 Non tamen eis propter hoc à praelatis potus omnia ter
 bitus penitus subtrahatur, si est unde detur. Meturbat
 vero & suis & Ecclesiae abundant rebus in theopimus
 sterilitatis tempore eis, quos pauperes pasci abatur.
 clesia, suis facultatibus cum charitate & humi. 3. Ve
 Rom. 15. rate suffragari procurent, vt iuxta Apostoli p. scopus
 frater fratrem adiuuet, & ambo consolentur. Matee
 tamen ob id superbiendo se extollant, quia peccat &
 in libro Prospero legitur non se debent huiusmodi ex
 di inani iactantia praefere his quos nihil habuissent m
 tes pascit ac vestit Ecclesia. Illud interea Prae vexatu
 semper caueant, ne id quod dare debent aut in tale
 sunt qualibet dissimulatione aut tenacitate in c. 15 &
 ditis subtrahant, ne paupertatis occasione c. 15 genter
 pulsa per diuersa vagari ac turpibus se imp. Christian
 negotiis cogantur, & praelati qui eis necesse non
 ria largiendo à Domino remunerari potendo De
 terant, districte & seuerè iu
 dicentur.

SIGNVM XXIII.

Etiā inimicis benefacere.

1. *Stephanus* Diaconus pro illis à quibus falso accusatus, iniquè damnatus, crudeliter lapidum ictibus impetebatur, genibus prouoluens orauit, ne ipsis hoc ad peccatum imputaretur, quod sibi cedere sciebat ad gloriam.

Act. 7.

2. *Iacobum Apostolum* Alphæi filium, cum de porta templi lapidum ictibus deturberetur, ac turbatus fullonis fuste caderetur, orasse acris in se ipsum, ut illis ignolceretur à quib. iniuste nequiter abatur.

Euseb. li. 2. c. 23.

3. *Venustianus* Tusciæ præses *Sabinum* Assisij Episcopum cum duobus diaconis *Exuperantio* & *Matcello* ob Christianam fidem comprehendit, quia crederat & in carcerem trudi. Diaconos diuersis tormentis excruciatos interfecit. Episcopo utramque manus incidit manum. Mox ipse graui oculorum dolore per vexatus ab eodem remedium poposcit, cui iam intulerat mala, atque ille veluti beneficiis obicitus & nulla affectus iniuria libenter accessit, orauerit & efficaciter sanauit, & ex infideli Christianum fecit. Maius bonum pro malo reddere non potuit quam ut inimicum suum diligendo Deum amicum faceret, & eum pro Christi ad patientiam suppliciorum animaret, à quo se pertulerat supplicia.

Beda & Adosur. tom. 6.

4. *Spiridion* Cypri Episcopus fures nocturnos cum multis ut eiusmodi scelerare

Metaph. Sur. to. 6.

L lere

lere abstinere, admonuisset, non solum im-
nitos, sed etiam veruece, quem furatum ven-
donatos, dimisit.

*Greg. lib. 1.
dial. c. 3.*

5. *Felix* Monachus cum hortuli curam ge-
ret, ac subinde illum expositum videret, terro-
re percipit ut aditum custodiret, neminem le-
Fur adueniens in primo statim ingressu
serpentem pavidus retulit pedem, quo ve-
alre implicato ipse in caput contruens proni-
pendit donec superuenit *Felix*. Qui pendens
miseratus confectum deposuit, & oleribus
de collatis amice hortatus est ne per scelus
reret, quod innocenter se largiente habere
quoties petitum venisset.

Syr. to. 6.

6. *Odo* Chiniacensis cœnobij Abbas
qui sibi equum noctu subducere attentauit
eoque concenso ne que descendere cum ve-
neque omnino descendere quiuerat, mane
peritum benigne ac perhumane corripuit,
pœnitentiam criminis adduxit. Data etiam
veluti equi mercenarium custodem, non
deprehenlum ab actorem dimittendum cum

Syr. to. 3.

7. *Clodouico* Rege aduersus *Gothes*
mouente, quidam ex militibus prædæ capti
Maxentij abbatis pictauensis monasterium
lerunt, & cum vnus abbatem sacrilegio (vt
rar) tententem ferire vellet, manum cum
sublatam demittere nequiuit, reliqui nesci-
stupiditate mentis correpti immobiles con-
re. A *Maxentius* immanitatis violentia quæ-
rum oblitus pœnam misere rerit cepit, & præ-
ne liberos ab ægritudine reddidit.

8. *Elphegus* Cantuariensis Archiep. Romam *Sur. tom. 2.*
 versus pergens cum in urbem Aufoniam diuertisset, omnib. quæ secum habebat exutus vrbeq; pietas fuisse dicitur. At cum, Deo uolente sancti in uicinia, repentino recta incendio cõflagrare cõcesserent, reuocatus oratione flamas extinxit. Quo miraculo malignitas hominum in munificentiam uersa est, ita ut plurima ei offerrent dona, ipse uero nihil accepit præter ea quæ sibi modo per vim accepta erant. Idem Deo supplicando & panem benedictam morbo affectis porrigendo pestilentiam sedauit in ipsos tantum grassantem qui Cantuariam occupantes magnam partem ouium sunderant, monachos interfecerant, templum incendierant, sibi graue vulnus inflixerant & carcere deterrimo constrictum menses septem inuenerant.

9. *Mauro* abbatu qui B. *Benedicto* in gubernatione successerat monasterium in agro Andeuacensi construenti quidam ex operariis detrahentes cõperunt dicentes; ipsum non ex pietate sed ex hypocrisis hoc monasterium construere, unde satanæ traditi, unus qui criminis causa caperetur & caput statim expirauit, reliqui mirantur à dæmonio vexati sunt. *Mauro* autem pro lacrimis deprecante, & mortuus reuiuiscit & qui nequitie Spiritu agitabatur liberatus est.

10. *Vitalius* Alexandrinus monachus hominem, à quo aliam acceperat, statim à dæmone liberatum dum pro illo orasset, omni profusum liberauit. *In uita PP.*

*Greg. lib. 3.
dial. c. 14.*

11. *Isaac Abbas* eum à quo: la pa perentium
erat, cum ob hoc à demōnio vexaretur, super
cumbens pœna liberavit. Idem iis qui nocte
tim in hortum suum irreperant & nec a
quicquam nec inde discedere potuerant, man
uentos de proposito quidem corripuit, sed
hospites prædio excepit, & collectis hortu
tibus quos furatum venerant donavit atque
euntes deduxit.

*Leontius
Metaph.
Suv. tom. 1.
Ibid.*

12. *Ioannes Eleemosynarius* conquerenti
de villico conuiciatore respondit, se ita in
vindicturum ut nemo non sit miraturus: ac
tumque villicum annuis pensionibus libe
fecit. Idem cum à quodam medico pro dāta
mosyna contumeliam recepisset, clericos in
insurgentes cohibuit, se in causa esse asse
perenti minus quam indigera: impendit
loque accito omnem quam habebat pecu
coram effudit, ut quanta sibi opus esset fu
trio sublatam ferret.

*Ioan. Pa-
triarch.*

13. *Ioannes Damascenus* non quidē sacerdos
omnib. disciplinis excultus, pro eo, cuius o
calliditate perfidiæ in Theodosiū Imp. Inno
dānatus dexteram amiserat, diu interces
dolo deprehensus capite puniretur. Imp
miratus hominis patientiam, ipsum pro qu
gabatur interfici vetuit, sed tamen ne tantu
lus impunitum abiret in exilium ablegari
sanctum honore affecit scribæ illi officiū
antea fuerat restituens, cum eidem manus
tegrata B. Mariæ Virginis beneficio fuisset
cessit deinde in eremum.

14. Samson Dolensis Archiep. eum qui sibi ve-
poculum propinauerat spiritu immundo
oppressum miseratus Deo supplicando sanitati
estruit, ad penitentiam hortatus est, veniam
dulsit, viue illum in æternum cupiens, qui si-
per insidias molitus erat necem.

Baldricus
Manualū
lib. 3. c. 3.

SIGNVM XXV.

Concionandi seu Concionatorium ponderosum
& grauiissimum munus haud grauato hu-
meris suis pati imponi & populum
Dei s. verbi pabulo libenter ac
feruenter pascere & su-
stentare.

Concionū
difficulta-
tes atque o-
nera non
deuit are

Apostoli vniuersum terrarum orbem per-
agrarunt vt eum luce Euangelij comple-
nt, in tantæ vastitatis pelagus rete piscationis
miserunt, vt apud omnes prædicatio Euange-
illucesceret.
S. Paulus assiduus erat in concionando: Vos
ait, quomodo nihil subtraxerim vtiliū quo minus
annunciarem vobis & docerem vos publice & per domos:
num nocte & die non cessauī cum lachrymis mo-
num quemque vestrum: memores estis laboris no-
& fatigationis nocte ac die.

Act. 20. at-
tendite.
1. Pet. 5. pa-
scite Con-
cil Triden.
sessio 5. c. 4.
Sess. 24. ca.
4.
Act. 20.
1. Thess. 1.
Act. 6. iti-
nera Pauli.

Cum S. Franciscus ait S. Bonau. animarum sa-
viserosa pietate appeteret & feruida emulatio-
zaret suauissime se dicebat repleti odorib. & quasi
quinto precioso liniri, cum sanctorum fratrum per or-
stantium odorifera fama multos audiret ad viam
tratus induci, ex talium auditu exultabat in spiritu,

c. 8. vita
Franc.

L 3 bene-

benedictionibus omni acceptione dignissimis fratre
 accumulans, qui verbo & opere ad Christi amorem
 du. erent peccatores.

4. RR. PP. Soc. Iesu ad Exemplum Apol
 rum, Vincentij Ferrerij Petri martyris, Anton
 padua, Bernardini Senensis & aliorum
 que se offert occasio diuina spargunt semina
 erubescunt etiam compitales conciones:
 dam non senectus à concionandi munere:
 hit, non retardat inualerudo: plerique
 exquisita doctrina & sine mentis ardore
 potest) sententiarum pondere mentes
 (vt loquitur Philon de vita contempl.)
 & ad hoc quasi parturientes lachrymis, preter quoti
 verberibus diuinum auxilium implorant,
 que inuocant Spiritum sine cuius afflatu
 mus vocisque sonos inanes fundimus.
 alacritate iidem PP. excurrant in pagos
 ad diff. minandum Christi Euangelium,
 tationem missorum à Christo Apostolorum
 circum. bant per castella Euangelizantes
 rantes vbi que, atque hac ratione tota
 da ita perpurgarunt & ad omnem pietatis
 instaurarunt, vt altera plane esse viderentur

Maro. &

Luc. 4.

2. Par. 15.

missi sacer-
dotes docer-
bant.

5. Sed & ipse Christus Circuibat
 uitates & castella docens in Synagogis
 cans Euangelium regni, & post ascensum
 eius Apostoli perpetuo in his missionibus
 cupati totum peragrauerunt orbem terrarum.
 instar solis omnia regna luce Euangelij
 runt. Sciebant parem esse animarum
 tem, ex Christi sanguine qui totus non

fratre pro homine rusticano effusus est quam pro vr-
 bano, & Christo nato prima Euangelij prædica-
 tio facta est pastoribus, & quidem ab Angelo cui
 Apoc. fuit multitudo cœlestis, vt non solum prædi-
 catione sed etiam diuino concentu commenda-
 tum videretur concionatoribus, pauperes quos ita Deus *Luc. 2.*
 semine Angelij quasi cœlorum Apostoli & Christus
 ies: o Dominus, qui eis natus dicebatur, honorauit.
 iere: Christus ipse libenter cum turbis & pauperibus
 (quod verabatur, atque ad ope Iaiam dicit, se missum *ca. 61.*
 ore fuit Euangelizaret pauperibus.

es & c. 6. S. Cyprian. nihil antiquius habebat quam
 l.) tunc Dei verbum assiduo prædicare, quippe qui sole-
 is, præter quotidie: l'ud populo annunciare, vt ipse in
 ranti cordio libri de discipulina & Bono pudicitia tra-
 flatu ait, dum ait: *Semper enitor vel maxime quotidianis*
s. Quinque horum tractatibus aliquando vobis fidei & scien-
gos & de per Dominum incrementa prestare. Quid enim a-
um, aut in Ecclesia Domini vtilius geri, quid accommodatius
olorum officio Episcopi potest inueniri quam vt doctrina diuino-
ntes omni per ipsum insinuata collataque verborum, possint
la sepe aduentus ad repromissum regnum peruenire cœlorum,
eratis de certo mei & operis & muneris quotidianum voti-
entiam negotium, absens licet, obtinere conuictar: Hæc
t omni p. perliteras exhibens quotidianum penum,
is & quod præfens tunc reddere minus posset, qui
centum verbo Dei semper intentus inter concionan-
onibus dum extremum diem claudere haberet in vo-
erratis. Tanra Sanctus Cypriano (ait Pontius eius
ij col. diaconus) fuit sacri cupido sermonis vt opta-
n non sic sibi passionis vota contingere, vt dum de
non Deo loqueretur in ipso sermonis opere necaretur.

L 4 Hæc

Hæc felicitas quæ S. Cypriano in optatis fuit
 detur amantissimo crucis *Andrea* Apostolo
 tigiſſe, qui ex deſiderato ſibi ſuſpenſus patib
 b: duo quo ſuperuixit non ceſſauit tanquam
 ſuggeſto populum docere.

7. In *Dunſtano* Cantuarienſi in Anglia Ep
 po inſignis erat verbi diuini prædicandi ard
 quo in opere dum verſaretur die quodam C
 ſti aſcenſioni ſacro, ecce in templo oranti ing
 multitudo Angelorum candidata affuit, mon
 tium, ſe veniſſe ad eum in cœlum deducend
 ſi tamen paratus eſſet: quibus ille, quod ad ip
 at ineret, ſe quidem eſſe paratum, ſed tamen
 leſte laturum ſi tam celebri die populus ſon
 cri verbi pabulo priuaretur. Tum Angeli
 ſatione accepta diem proximum eius migrat
 præſiniunt, quo deinde cum magno ſuo ga
 deſunctus eſt.

8. Ex *S. Bernardi* concionibus innumera
 ex vitiiſ ad bonam frugem ſe receperunt,
 diſſidentes eius oratione ſunt reconciliati,
 ex ſatanæ faucibus erepti, alios enim à turp
 ne ad caſtitaſ, alios ab illicitis lucris ad
 tem, ab ira & odiis ad concordiam & pacem
 traduxit: non paucos à mundi amore quo
 abſorpti erant ad eiufdem contemptum &
 rena omnia deſerenda impulit, quocunq
 tio eius accedebat, diuini amoris faces
 videbatur: quæ vel ex eo apparet, quod præ
 qui illius opera ad alios religioſos ordines
 culi vanitate recipiebant, nunquam ille
 vallem rediſſe dicitur niſi magna ſtipatus

novitiorum, quos illius sermones in rete Domini compulerant, & quidem ferme Theologia & eloquentia, tum etiam nobilitate insignium, inter quos Heinricum numerant Franciæ Regis germanum fratrem, & alterum Herueum nomine, ex sanguine item Regio. Idem (ser. 51. in Cant.) dilerte profitetur se fructum animarum, qui ex concione colligitur, suæ contemplationi antepone, dum ait: *Orare, legere, scribere, meditari & quæ sunt alia spiritualia studij lucra hæc arbitratus sum propter vos detrimenta.*

9. Bernardinum Senensem ex ordine minorum ita dicendo valuisse accepimus, ut quocunque tempore, & quocunque loco concionatus esset, nõ modo otiosi, sed ipsi opifices, tabernaculis, reliqui etiam omnes domibus occlusis ad concionam concurrerent.

10. Petrus Martyr ex ordine prædicatorum totam fere Italiam obiens, singulis in ciuitatibus, in pagis insistens omnes mortales clamoribus salutaribus ex vitiorum peccatorumque cœno excitauit. Cui ferunt ad urbem oppidumue aliud venienti solemne fuisse, ut omnes incolæ eam effunderentur, summi & infimi cum veuiculis & cum tubarum sonitu: quin etiam receperunt eadem cum pompa deducerent, tanta perseverantia ut vix ab eo diuelli possent, ad concionem autem tantam multitudinem confluere solitam, ut sæpe Camera ex tabulis facta gestari necesse fuerit, ne à turbis elideretur.

11. Ad *Anthonium Patauinum* audiendum tanta hominum multitudo concurrebat, ut cum

templa, quæ ad hoc ipsum deligebantur
 plissima capere non possent, suggestus in ca-
 pos, vel plateas latissimas deferretur, quæ
 etiam ad occupandum tempestive locum
 ab omnibus certatim properabatur, ut cen-
 re esset nobilissimos viros atque matronas
 re quam licetceret concursantes & ad multa
 horas vocem illam quasi de cælo venturam
 præstolantes. Illo autem loquente, cum
 pe aut millia hominum triginta adessent, ten-
 re non strepitus, non marmor, non exci-
 tus audiebatur, tantum erat, omnium silentio
 & attentio.

- Levit. 10. v.*
 10. Ad Aaron eiusque filios iam olim ita locutus
 est Dominus: *Habentis scientiam discernentiam
 ter Sanctum & Proprium, inter pollutum & mundum
 dum, docentisque filios Israel omnia legitima*
- Ezech. 44.*
v. 23. Ad Sacerdotes & Levitas: *Populum meum
 cebunt, quid sit inter Sanctum & pollutum,
 ter mundum & immundum ostendent eis: Et
 chæ secundo, versiculo septimo. Labia Sacerdotum
 custodient scientiam, & legem requirent ex ore
 quia Angelus Domini exercituum est. S. Paulus
 bit ad Episcopum Timotheum: Oportet Episcopum
 pum irreprehensibilem esse, prudentem, doctum,
 Exemplum esto sicut in verbo, in conversatione
 attende lectioni, exhortationi & doctrina &c. Ma-
 etiam viac vehementia orationis ipsum commo-
 tatur, ne propter homines quibus inservit
 prædicatio veritatis, aliquam sibi segnitiam
 dicandi subrepare sinat: *Quæ audisti à me
 quit, per multos testes, hoc commenda fidelibus**

numibus qui idonei erunt & alios docere, prædica verbum, inſta oportune, importune, &c. In Epistol. ad Titum, cap. 1. verfic. 7. Vult vt Episcopus potens fit exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt arguere. Hinc (12.) S. Ambrosius

*Docendi
prouincia
maxime
propria est
Episc. & Sa-
cerd.*

1. de off. cap. 1. agens de se ad Episcopatum com-
pullo, ait: iam effugere non possumus officium docen-
do, quod nobis refugientibus impoſuit Sacerdotij neces-
sario. Illius primi capituli Epigraphe est: Epi-
scopi proprium munus est docere populum. Esi enim
Presbyteris quoque & Diaconis prædicandi po-
testas concessa sit, ea tamen olim proprie fuit
Episcoporum. Nam Episcopi proprie succe-
dunt Apostolis, Apostoli autem Act. 6. dicunt:

Non est bonum nos derelinquere verbum Dei & ministrare mensis.
Possidius in vita S. Aug. c. 5. scribit Valerium
Episcopum concessis: se Sancto Augustino Pres-
bytero suo prædicandi potestatem. Et Synodus
Et N. Valensis vult vt cum deest Presbyter conciona-
tor Diaconi loco concionis Homilias S. Patrum
populo prælegant.

Can. 4.

Debent certe prælati Ecclesiæ prouidere, vt
quæ sibi commissæ sunt salutis consula-
tur, vt salubria eis pabula non desint, debent ar-
tere corruptelas & vitia quæ sunt quasi morbi &
pestes huius gregis. Deniq; debent veros se præ-
dicare pastores.
Sic (13.) Galdinus Sala Archiep. Mediolanensis

Sub Alexio

non solum assiduis precibus & ieiuniis omnique
vite sanctimonia enituit, sed etiam seruido a-
nimarum zelo, ita vt à concionibus ad populum
haben-

*V. Platun
de off. Car.
6.4.*

habendis Catharisque præsertim hæreticis con-
furandis nunquam cessaret, in quo etiam mun-
re immortalis est. Sic enim tradunt, quodam
concione finita simul etiam animam Deo tra-
disse.

Vtinam cogitatio prælatorum totum orbem
complecteretur, ipsamque Ecclesiam vni-
sam, quomodo hæreses adeo iam diffuse
beant profligari & prouincie à recta fide aliena-
tæ ad sanitatem renouari, & quomodo omnibus
incommodis, quæ quasi malum gramen in
mini vinea assidue suboriuntur, possint occu-
rere.

Vtinam hæc ipsorum essent studia, hæc cogi-
tationes, ut omnes suas curas ad Ecclesiam refer-
rent, & in Ecclesia consumerent, ut omnia
suam mentem & diligentiam, & industriam
hoc vnum excitarent. Vtinam secum expen-
rent illud S. Bernardi quo hortatur Cardina-
vt Abailardi pullulantes hæreses excindant.

Epist. 28.

*re pro loco quem tenetis, pro dignitate qua polletis,
potestate quam accepistis. Vtinam excubarent
bono communi & in continua quadam vigi-
essent aduersus hæreses & aduersus omnia
ne dignitas & potestas ipsorum nihil esset aliud
quam gladius vagina reconditus, aut talens
à seruo nequam in terra defossus, quæ cum
tenebris exterioribus, fletu & stridore dentium
æterno vindicata est. Vtinam Ecclesiam vel
rum & vitæ suæ oppositu defenderent, se ho-
nes communes existimarent, vereque omnia*

Matt. 25.

patres ac tutores, nec solum ita sentirent, sed etiam factis ostenderent, ac præ se ferrent.

Vtinam perpenderent id quod S. Bernhard.

ad Eugenium requirit in Cardinalibus, vt seruet

in legationibus sibi commissis: Qui, ait, legatione,

pro Christo fungi quoties opus erit, nec iussi re-

nuant, nec non iussi affectent. Qui quod vere-

cunde exulant, obstinatius non recusent. Qui

post aurum non eant. Sed Christum sequan-

ter. Qui quæstum legationem non æst ment,

nec requirant datum sed fructum; Qui Regibus

Ioanitem exhibeant, Ægyptij Moyien, forn-

icantibus Phinees, Heliam Idololatris, Helisæum

maris, Petrum mentientibus, Paulum blasphem-

antibus, negotiantibus Christum. Qui vulgus

non spernant, sed doceant, diuites non palpant

sed terreant, pauperes non grauent sed foueant,

minas principum non paueant sed contemnant.

Qui non cum turba intrent, nec cum ira exeant,

qui ecclesias non spolient, sed emendent, qui

in superbia non exhauriant, sed corda reficiant &

crimina corrigant, famæ prouideant suæ, nec in-

uideant alienæ. Quorum sermo ædificatio, quo-

rum vita iustitia, quorum præstantia grata, quo-

rum memoria in benedictione. Qui se amabiles

præbeant non verbo sed opere, reuerendos ex-

hibeant, sed actu non fastu. Qui ad te redeant fa-

ngari quidem non suffarcinati, simul & glorian-

tes quod non curiosa seu pretiosa quæque terra-

rum attulerint, sed quod reliquerunt pacem re-

se hõis, legem barbaricis, quietem monasteriis, Ec-

clesiis ordinem, clericis disciplinam, Deo popu-

lura

4. de cons.

Seruando

Primo in

suscipiendis

legatione.

Secundo in

admini-

strandis.

Phil. 4

lum acceptabilem, sectatorem bonorum: hæc Benedictus.

*In past. 1. in
proemio.*

Vtinam ponderarent & illud Sancti Gregorii
Præconis officium suscipit quisquis ad Sacerdotium
cedit, ut ante aduentum iudicis, qui terribilis, sequitur
ipse clamando gradiatur. Sacerdos ergo si prædica-
nis est nescius quam clamoris vocem daturus est
co mutus? Fortes perseverantesque Doctores
imputribilia ligna quærendi sunt, qui instrum-
sacrorum voluminum semper inherentes sanctæ
clesiæ unitatem denuncient, & quasi intro
circulis arcam DOMINI portent. Vectibus
que arcam portare, est bonis Doctoribus Sanctam
clesiam ad rudes infidelium mentes prædicando
ti. Qui auro quoque iubentur operiri, ut cum
ne alius insonans, ipsi etiam vitæ splendore
cant.

*In past. p. 3.
admo. 25.*

Et illud eiusdem Gregorij: Quo reatu
gantur respiciant, qui dum peccantibus fratribus
bum prædicationis fugiendo subtrahunt, morientur
animabus vitæ remedia abscondant. Et sunt non
qui magnis muneribus dilati dum solius contem-
nis studiis inardescunt, utilitati proximorum
prædicatione refugiant, secretum quietis diligunt,
cessum speculationis appetunt, de quo si districte
centur extantis proculdubio rei sunt, quantis ve-

*In dia. cum
Triph.*

tes in publicum prodesse potuissent. Nam recte
Iustinus Martyr: Qui possunt docere, nec docere
damnationem incurrunt. Et Beda. Qui prædicationem
verba retinet, maledicitur, qui in solius culpa
tij pro multorum quos corrigere potuit pena dam-
tur.

14. Guilielmus Hollandæ Comes idemque Rom. Imp. Christ animum ii. Moguntinum Archiepiscopum, ut in bellum secum proficisceretur mouerat, at ille: *Episcopi, inquit, munus est verbum Dei predicare, non armis decertare. Christus enim Petri gladium in vaginam recondere precepit. Etenim seruum Dei populo annunciare me iusseris, presbo sum. Scio enim id esse mei muneris.*

Boni Clerici Dei gloriam suo studio, zelo & industria ad veram pietatem religionemque publicis concionibus populum incitando augent & illustrent, multas à peccatis liberatos Deo restituant seu reconciliant, & verbo Dei antiquam gladio sibi à Deo dato bonam militanciam.

Norunt enim quanta sit dignitas pro Christi legatione fingi, cooperari Deo, ad eius & Christi Iesu gloriam, in Salutem animarum et ministerium verbi Domini. Norunt quis color animi, quæ contentio ad hanc cooperationem adhibenda sit, cum ipse Deus tantum in hoc opere effecerit. Norunt quantopere nos pro organum electum ac familiare sibi sanctum Apostolum Paulum dignitatem Evangelici concionatoris his verbis exponat: *Mihi omnium Sanctorum minimo data est gratia hæc gentibus angelizare inuestigabiles diuitias Christi, & illuminare omnes, quæ sit dispensatio Sacramenti absconditi à sæculis &c.* Norunt S. Chrysostomi de fructibus verbi diuini inter cætera dicere: *Hoc est medicamenti instar, hoc ignis loco, hoc ferri vice, hoc est salutem animam suscitamus, & tumescentem compescimus hoc.*

Ro. 10. Quo modo &c.

2. Mac. 15. accipe &c.

De Sacram. li. 4.

hoc & superuacua amputamus, & quae desunt supplemus. Quae
ceteraque omnia conficimus, quae ad animi conferunt in moliti
incolumitatem. Norunt quid sit munus obire Deum. Iohann. I.
Prophetarum & Apostolorum, interpretem terram ea
legatum esse altissimi, tubam Spiritus sancti, & gratiam facien
guam & os Dei.

*Psalm. 18.
Coeli enar-
rant &c.*

*Osee 6.
Scientiam
Dei volui
plusquam
holocausta.*

*Ioan. 17.
Haec est vi-
ta aeterna
& cogno-
scant, &c.*

Norunt opus maxime proprium Dei esse. Numen veri
notam facere gloriam, & cunctis in rebus illam g
sibi habere propositam, ac proinde nulla re illam qu
gratificari homines Deo, & ad eius imitationem illi, inqu
ita prope accedere, vt eius gloriae seruiant. Quae salute
quod conclonatores faciunt, Deum Deique personam De
mensas virtutes ac perfectiones praedicando. Quasi os me
populum ad Dei cognitionem & cultum peruenit, ait, n
cendo. Toti enim in eo versantur vt cognoscant. Quam ind
tur Dei magnalia, & debitis laudibus achom. Norunt
bus celebrentur.

Norunt quam magnum sit bonum procul Chrylo
salutem animarum. Quid enim est gratia Deo genitib
qua salus animae in hac vita consistit? Quibus pram
summa illa in caelo ac sempiterna felicitas. Quae in
qua salus consummata post hanc vitam sita. Quae in
Quid ex altera parte offensa Dei & supplicia. Quae in
na? tantum malum prohibere, & tantum bonum. Cleme
curare quid est? Antonius Papa Epist. i. ad Agricolum
copos Boetiae: *Quae precor, inquit, maior charitate pronur
aut quod efficacius pietatis patrocinium potest a operariis p
piam alicui impendi, quam si ignorantiae tenebras exierit. Qu
periti & caliginem ab eo repellat, & verae fidei pavul
ad quaestum, non ad ambitionem, sed ad eruditionem. Norunt
adificationem reficiat. S. Dionys. Omnium, ait, diuina agrun
rum diuinissimum est cooperari Deo in salutem. Quae in*

Quantum enim esset posse cooperari Deo *Hom. 15. in*
 in molitione cæli & terræ? Atqui apud Ch y. *c. ad Cor.*
 Deus ipse sic loquitur: Feci ego cælum & *& hom. 55.*
 terram eadem conditionis facultate te dono, ut ter- *ad pop. ten.*
 ram facias cælum: Accendi ego luminaria. accende
 tu clariora illis, namque potes his qui in errore sunt
 veritatis accendere, hominem facere non vales,
 gratumque Deo potes efficere. Vide quam te
 qui maiora tibi faciendi potestatem iribuo. Ut
 inquit idem Chrysostom. quantum bonum sit
 salute nostra & alias lucrari, audi Prophetam ex *Hom. 3. in*
 persona Dei dicentem: Si separaueris pretiosum a vili, *Gen.*
 quid hoc est? qui ab errore ad veritatem *Hier. 15.*
 duxerit, vel a peccato ad virtutem pro-
 gressum induxerit, me imitatur.

Norunt etiam opus prædicandi præcellere *Hom. 3. in*
 operibus misericordiæ corporalis: nam recte ait *Gen.*
 Chrysost. Ut anima corpore melior est, ita his qui
 pecunias & facultates suppeditant maiori-
 bus premiis digni sunt, qui admonendo & continue
 in viam rectam supinos & desides inducunt,
 monstrando eis diuinarum virtutum fragrantiam &
 vitiorum maleolentiam.

Clemens Alexandrinus loquens de spiritali
 agricultura, cum duplicem esse dixisset, & scripto
 pronuntiatione: Verius, inquit, modo Domini
 praeclarum frumentum seminauerit & spicas
 messuerit & messuerit, iure diuinus apparebit agri-

Norunt S. Greg. dicere: Recessurus ad percipien- *Li. 1. ep. 39.*
 agrum Dominus talenta seruis distribuens dicit:
 negotiamini dum venio, quod profecto negotium tunc

M tere

perenos agimus, si viuendo & loquendo proximo-
 animos lucremur, si infirmos quosque, calidius
 qui gaudia prædicando, in superno amore roboramur
 si superbos, ac tumidos, gehennæ supplicia terro-
 ter insonando flectimus. Et: Sed ad hoc ego
 mea infirmitatis expauesco, & quod accepto
 redeat paterfamilias rationem nobiscum positurus
 spicio.

Norunt se participes fieri omnium bono-
 operum, quæ fideles propter illorum ad-
 tationes efficiunt. Nam recte Moyfes & Ma-

Li. 4. ep. 26

*Diligentes
 Conc. con-
 stant sibi
 magnam
 summam
 meritorum*

minus Presbyteri & alij confessores Beato
 priano, qui ipsos ad constantiam adhorta-
 rat, in hæc verba respondent: Redder tibi
 nus pro ista tua charitate mercedem & huius
 noris representabit debitam frugem, non enim
 corona mercede condignus est, qui hortatus est,
 qui & passus est: non minus laude condignus,
 cuius quam qui & fecit: non minus honorandus
 monuit, quam qui dimicauit, nisi quod non
 magis gloria cumulus redundat ad eum qui
 quam ad eum qui se docibilem discipulum subm-
 uit, hic enim fortassis hoc quod exercuit non habu-
 si ille docuisset.

Li. 2. const.

Apost. c. 28

Sic & S.

Paulus eos

qui labo-

rant in ver-

bo à doctri-

na duplici

honore di-

gnos esse de

Apud S. Clementem habetur: Presbyteri
 asidue in studio docendi verbum Dei laborauerunt
 plam esse deponendam portionem, in gratiam Apo-
 rum Christi quorum locum tenent, ut qui sint con-
 Episcopi, & Ecclesiæ corona, concilium & Senatus
 te si vnus cuius seruatori honestissima olim
 manis dabatur corona, quam gloriosa red-
 in celo concionatoribus qui splendidam

...riam de dæmonibus reportarunt, dum multos cernit: dum
 celestis Hierusalem ciues ab interitu sempiter- ut qui do-
 nobis seruauerunt, & ad Martyrij ac uirginitatis amo- ti &c.
 rem hominum voluntates incenderunt. Chri- Mat. 5. Qui
 ego pofitus ait Matt. 10. *Qui confitetur me, &c.* Quantus fecerit &
 uero erit honor quando Christus Iesus in angu- doct. &c.
 stissima illa diuinitatis regia à totius curiæ cele-
 stis confessu confitebitur fideles famulos qui i-
 bono hic confessi sunt.

SIGNVM XXVI.

*Erudiendi populi prouinciam non suscipere
 sponte, sed legitima potestatis imperio cogen-
 te & prope vim affectante: seu. Non
 temere ad arduum hoc
 munus profili-
 re.*

E Saia Prophetæ cum se ab Angelo Carbonis Cap. 6.
 de altari sumpti tactu purgatum (labia e- Contra
 ius eius contagio populi erant maculata) anim- scabiosum
 uerisset, & Dominus dixisset. *Quem mitte am- concionadè*
 andem dixit, *mitte me Domine.* pruissum.

1. Cum Ieremias à Deo ad erudiendos rudes & Cap. 1.
 ignaros populos legaretur, suã inscitiã exposuit,
 uentiam excusauit, atq; onus illud ut effugeret
 ueriliter balbutiuit, clamans, *a, a, a, Domine Deus
 nescio loqui quia puer ego sum.*

3. Ipse Christus priusquam concionibus &
 ceptis mundum illuminaret, totos 30. annos
 uacuit, ne prius prædicare cœpit, quam tentatus
 M a famem

famem vicisset in deserto, auaritiam in morte
nam gloriam in templo.

*Bonau c. 4.
Facultatē
quā in con-
cionando
pollebat oc-
culabat.*

4. Antonius Patauinus ordinis minorum
dicare verbum Dei iussus imperitiam excusa-
maiorum tamen iussioni obtemperans talem
cit sermonem, qualis exercitatisimo tribu-
tuisset. Cum aliquando de cruce Christi verba
ceret, P. Franciscum qui viuis adhuc in alta
uincla degebat, prope astatē in aere vidit,
confirmantem omnia, quæ ab ipso dice-
tur.

5. P. Borgias Soc. Iesu in quodam suo breui
puculo: Angustia mihi, inquit, sunt vniuersa
quid eligam ignoro. Timeo, ne si prädicationi vacem
diam, quare tu enarras iustitias meas. & assumas
mentum meum per os tuum, tu vero odisti disciplinam
Quod si non vacem, dicere cogar aliquando, ne
quia tacui. Timeo negligentiam & incuriam in
opere ne sim auditorus, sanguinem animarum de
tua requiram. Timeo vanitatem ambitionis, & incedenti-
timeo ne absconditi alicuius talenti, quod à Deo
rim reus fiam in die mortis. Video Hieremiam ex-
tem se de hoc officio & Isaiam se Deo humiliter offi-
cendos
tem, ecce ego, mitte me, & vterque timorem in
meo videns Ioan. Bapt. non nisi post longam penitenti-
tiam, solitudinem, orationes & contemplatiua
ua vita perfectionem huic officio mancipatum, &
longe ab hoc apparatu abesse. Video ipsum Chri-
non cont-
non prius aggressum Euangelicam prädicationem
quam apertis caelis vox desuper delapsa sit, & per
tu Sancti presentia baptizatus fuerit, & per
ti asperitatem seipsum praparauerit. Timeo

*V. Locum
de ord. sa-
cri. S.
Luc. 19.*

quos perpeſti ſunt labores non ſolum Dignus Paulus, Act. 9.
 de quo Chriſtus dixerat, ego oſtendam ipſi quanta Matt. 10.
 ſportear pro nomine meo pati; Et omnes Apoſto-
 licis, quibus pronunciatum fuerat: Ecce ego mitto
 ſicut oves in medio luporum, & tam multi Apoſto-
 licis qui ſpiritu Dei repleti in hoc concionandi agone
 multa paſſi ſunt. Timeo, inquam, in tanto onere
 ſufficientes humeros non habeam, & ta-
 meo timeo ne ibi & abiecto animo minus Dei vir-
 tute confidens eius voluntati obluſtari audeam.

SIGNVM XXVII.

*Etiam paucos docere non erube-
 ſcere.*

Egimus Petro Hieroſolymis primum ver- Act. 2. 4.
 baſcente ad populum, die vno tria mil- & 10.
 hominum baptizata fuiſſe, in dies quoque
 ſcedentium numerum creuiſſe: & alio deinde
 quinque millia ſuperioribus addita fuiſſe:
 autem gentiles quoque Domini iugo ſub-
 ter efficiendos per viſum cognoviſſet, Cornelium
 Centurionem, & qui cum illo domi erant, cre-
 ditates baptizavit.

Qui Paulo ante vna ſolum atque altera con- Chriſtus
 ſione tam multos conuerterat, idem paucos Io. 4. vni
 non contempſit, neque itineris laborem, vt Samar.
 icatippe Caſaream vique euocatus, recuſa mulieri cõ-
 ſionabat.

Sitamen populus plane ſit obſtinatus, nec
 concionatoris

M 3

natoris est eum deserere, ne dum in sterili solo
mentem iacit, fecundæ interim glebæ, nullo
tro subacta, fructu vberiore fraudentur. Pro
Qui erudit derisorem. &c. Act. 13. Paulus & Bar
bas peragrant oppida Iudææ in Synagogis præ
cantes, invidentibus vero Iudæis & ad con
furente rabie prorumpentibus, conuersi fun
gentes, & c. 16. prohibiti sunt loqui in Asia.

Cron. lib. 3. 2. Aldebertus Pragæ Episcopus dum effrenes
Ser. To. 2. indomitam plebem nullis prædicationum
citationibus ad modestius viuendi rationem
digere potuisset, Episcopatum reliquit, & ad
mi Pontificis permisso ad cœnobium Cal
montis perueniens, monachum se fecit. Si
tanta animi sollicitudine vocisque contentu
in monendo vltus fuerat, ob incorrigibilem
men plebis peruersitatem Pontificatu se ab
uit, quanto magis timere debet lucerna sub
dio posita, sal fatuum, canis mutus non va
latrare?

*Exo. 3. &
33.
Esa. 6.
1. Cor. 9.*

SIGNVM XXVIII.

*In labore suo inanem gloriam deuitare,
concionibus suis laudes humanas & pe
puli plausus non venari, sed
gemitus & fle
tus.*

*1. CVM Sanctus Bernhardus Abbas Cl
wall. aliquando inter prædicandum*

placere cœpisset ad inanem gloriam occul-
 suggestione se illico animaduertens, aduer-
 sus dæmonem protinus inelamavit: Neque per
 maligne spiritus prædicationem hanc inchoavi, neque
 per te spernam.

Hocrepetens & arrogantiam cauit, & hu-
 militatem conseruauit. Idem ait: *Va qui bene* Ser. 41. Su-
de Deo & sentire & loqui acceperunt, si quæstum asti- per Cant.
per pietatem, si conuertant ad inanem gloriam quod
allucra Dei acceperant erogandum, si alta sapientes
humilibus non consentiant.

2. Sanctus Prosper ait: *Non se debet Ecclesia do-* De vit.
ctore de accurati sermonis ostentatione iactare, sed cont. li. 1. c.
magis sequantæ sit eruditionis ostendere. 23.

3. Sanctus Gregorius: Sanctæ & vniuersalis
 Ecclesiæ spiritualis quisque prædicator in cun-
 ctis, quæ dicit solerti cura se inspicit, ne in
 eo quod recte prædicat, vitio elationis se ex-
 tollat, ne vita à lingua discordet, ne pacem
 quam in Ecclesia annunciat, in seipso dum
 bene dicit, & male viuuit, amittat; Sed stu-
 det summopere contra maledicos mores ad-
 uersantium & defendere loquendo, quod vi-
 uit, & ornare viuendo, quod dicit: Nec
 in his omnibus suam, sed authoris, gloriam
 querit, atque omnem sapientia gratiam, quam
 proloqueretur, accepit, non suis se aestimat meritis,
 sed eorum intercessionibus pro quibus loquitur, acce-
 pisse.

Sic enim quod bona quæ innotescunt hominibus,
 sine periculo esse vix possunt. Idem ait octauo

Mor. cap. 26. Adulter non prolem, sed voluptatem querit: ita vanagloria seruiens prädicator, ete adulterare verbum Dei dicitur, quia per sacramentum non Deo filios gignere, sed suam scientiam desiderat ostentare.

SIGNVM XXIX.

Vomere verbi Dei Ecclesias reddere frugiferas.

Quum magno agricola Sancti Chrysostomi pene primo Antiochena Ecclesia reddita sit frugifera ad alimenta pauperibus præstanda exposita milia 33. ad pop. Anton. facile colligitur, quæ ait: Habens prouentum Ecclesia, quot periculosos dies viduus sufficiat, quot virginibus cognationam ad trium millium ascendit numerum earum catalogus, & præter has, quot carcerem inhabitantibus, quod in Xenodochio laborantibus, sanis peregrinis, corpora habentibus mutilata, altariis dentibus, & victus & vestitus causa suppliciter quædam accedentibus, & nihil ei de substantiis diminutum est.

Admiracione dignum pauperem adhuc Ecclesiam, quæ usque ad Theodosij tempora persecutionem diram passa fuerat, cum nec in ciuitate fideles consistere poterant, sed in campis collectas agebant, adeo in elemosinis pauperum abundasse.

SIGNVM XXX.

*Se primum quam alios doce-
re.*

S. Lucas de Christo initio actuum Apost. scri- Ca. 1. v.
psit: primum sermonem feci de omnibus quae cepit Rom. 2. v.
facere & docere. Nam S. Bern. Serm. 18. in Can. 19 qui alim
monet eum qui alios vult docere similem esse de doces, &c.
Concha, quae donec impleatur expectet, & sic quod Matt. 5. v.
abundat sine suo damno communicat, non canali 19. qui fo-
pene simul & recipit & refundit, S. Ambro. in Pf. cerit & de-
ait. ante vita quam doctrina querenda est. Chryf. cuert.
onens illud Pf. 4. peccatori dixit Deus: Habens
sua claram vocem eadem quae dicitur docentem.

SIGNVM XXXI.

*Accommodare se ad captum audi-
torum.*

Apostolus Paulus optimus Magister & vnicum
exemplar concionatorum, (quem à Deo vni-
ad Euangelium toto orbe disseminandum ab
aeternitate destinatum & segregatum ab vte-
poris, Iesus Christus ipsemet egressus è caelo
in portas Damasci grandi miraculo vocavit, & ad
ipsum munus vas electissimum reddidit,
nem nouimus tanquam auream tabam caelesti
spiritus afflatu personantem magnam totius or-
bis partem peragrasse, & Christi gloriosum no-
men circumtulisse, populosque quam plurimos

M s ad

ad Hierusalem cœlestem ac primitiuorum
 clesiam aggregasse) hic, inquam, paruult
 Christo (vt est ad Cor. 3. v. 2.) lac doctrinæ
 stianæ, hoc est, rudiorem exposi tionem fidei
 steriorum, uiris uero & prouectis solidum
 bum sublimiorum mysteriorum apponebat.
 Etus Iudæis tanquam Iudæus, gentilibus uer
 tis qui sine lege erant tanquam sine lege esse
 firmis infirmus, omnibus denique omni
 Etus ut omnes saluos faceret (Hab. 5. v. 13. ad
 9. v. 20.) Nam recte ait S. Gregorius 30. Mor.
 Sape alius officiunt quæ aliis profunt. Nam & pl
 que herba quæ hæc animalia rescunt, alia occidit
 lenis sibilus equos mitigat, catulos instigat, & m
 mentum quod hunc morbum imminuit, alter
 iungit, & panis qui uitam fortium roborat, paruult
 necat. Et Prosper 1. de vit. cont. ca. 23. Sermo
 fici ab intelligentia sui nullos, quamuis imperit
 cludat.

SIGNVM XXXII.

*Non plus a quo sectari elegantiam
 fucos sermones.*

S. Paulus, ait, 1. ad Cor. 2. v. 4. Sermo meus
 scatio mea non in persuasibilibus humana
 verbis, sed in persuasione Spiritus & uirtutis. Et
 20. Non est in sermone regnum Dei sed in uirtute.
 S. Augustinus lib. 4. de doct. Christ. ca. 11.
 Bonorum ingeniorum insignis est indoles, in uer
 rum amare non uerba. Quid enim prod

is aurea, si aperire quod volumus, non potest: aut quid obest lignea si hoc potest? quando nihil quærimus nisi patere quod clauis est.

SIGNVM XXXIII.

Non suum lucrum quarere sed animarum.

Oni Clerici animas aliorum tanquam Christi sanguine perfusas & omnes proximos ut Christi membra & Spiritus sancti temerè amant. Infirmos ad moriendum bene adiuuant, nec prius deterunt quam in gratia Dei se credantur. Mulierculis quæ turpi quæstui procurant loca quærunt in quibus à peccato recedant, orphanas Virgines nuptiis tradunt, atque ita grauibz earum periculis auxiliam eunt, omnia cum Paulo sicut omnia, accommodando se iis salua tamen conscientia, ut omnes lucrifaciant, sciunt enim certissimum esse illud: *Oderunt hilarem tristes, tristique seueri.*

S. Gregorius cornu Samuelis oleo plenum *Lib. 1. c. 26.*
 conacionatori accommodat, quia cornu debet
 ire peccatores acute redarguendo, sed idem
 debet esse plenum Oleo, quod tunc fit, cum
 conacionatoris sublimitas non habet asperita-
 minarum, sed blandimenta fauorum. *Eccl. 3. in Iob*
 quem quærunt, cur Iob conacionatores potius *c. 9.*
 ceruas

ceruas vocet quam ceruos? quia, inquit, doctores sunt qui cum per rigorem disciplinae patres per pietatis viscera matres esse nouerunt, qui sanctae conceptionis tolerant & proferendos Dei filia utrumque charitatis portant, in edenda enim plus matres laborant. Utinam omnes concionares ad suos auditores ex intimo affectu cordis in visceribus Christi dicere possent. Me putarem uestrarum animarum esse & id vos uelle committere, ut in uobis nec macula nec ruga possit ante troni aeterni iudicis apparere, animabus autem uestris huiusmodi ornamenta sed etiam medicamenta prouidenda fiderans studio disuta consueue, conscissa sarcire, & uata curare, abluere sordida, reparare perditas, & sunt integra spiritualibus margaritis ornare. S. Beatus ait. Matres vos fouendo, patres corripiendo beatis: Cur morsus à serpente paruulus conscientiam sacerdotis, ad quam eum oportuerat tanquam ad sinum matris recessisse?

S. Dominicus interrogatus qua ratione nimas Christo lucrifaceret? respondit, se ea praedicabat, in libello Charitatis & S. Spiritus uenire.

7. Cor. 9. v. 18. Matt. 10. Gratis datur. Cum S. Paulus potestatem haberet de Euangelio uiuendi, ea tamen non est usus ut plurimas lucrifaceret: Quae est, inquit, merces Euangelium praedicans sine sumptu ponam Euangelium ut non abutar potestate mea in Euangelio. Nam si habuer essem ex omnibus omnium me seruum fecissem plures lucrifacerem.

SIGNVM. XXXIV.

Non facile cessare à prædicatione propter
obstinationem auditorum: vel quam-
uis fructus exiguus se-
quatur.

August. ait de Christo. Quid Iesus Iudæos, Pha-
risæos, Saducæos non solum minime credituros, verū
maxime contradicuros & persecuturos eum, tam
multa locutus est? Et: Sicut malignus suasor peccati, et-
iam si non persuaserit, merito pœnam deceptionis incur-
rit, ita fidelis iusticia prædicator, etiamsi ab hominibus
non recipitur, absit ut apud Deum sui officij mercede frau-
detur. Et Dominus dicit in Euangelio: Cum ingres-
seritis, dicite, pax huic domui: si digni fuerint qui ibi
requiscet super eos pax vestra. Si minus, ad vos re-
vertetur. Numquid eos certos fecit quod essent
eorum pacem suscepturi quibus eam prædica-
tione certos tamen fecit ut eam sine cunctatione
prædicarent.

S. Chrysost. ait: aquarum venæ, etiamsi nullus ve-
nat ad aquatum, manant tamen, & fontes, quamuis ne-
qua aurat scatebras emittunt. Et allato exemplo
Jeremiæ, qui se ab hoc munere subtrahere co-
nabat, multis concionatorem, ne animum in
labore despondeat, confirmat, quorum sum-
ma hæc est: Non sumus polliciti te vno die om-
nes capturum, si vnus persuasus sit, sufficit. Imo
nemo sit persuasus, tamen fieri non potest, ut
nemo in tam multis disseminatus vacet omni
fructu,

Lib. 1. con-
tra Cresc.
c. 8.

Matt. 10.
v. 12.

In c. 16.
Luca. con-
cio. 1. de La-
zaro.

1.
2.

fructu, quia illi ipsi qui ad peccatum redeunt, non
haud tanta cum impudentia audaciaque

3. ciunt. Etsi non profuit sermo malis, tamen a nobis
nos in bonis propositis ac consiliis confirmat.

4. Adhuc hodie non persuasis cras persuadet. Quo-
tero, quod si minus cras, perendie aut

abhinc die, ut piscator qui per totam diem
cum attraxit rete, sub noctem iam abire parat

capto qui ipsum per totum se fellerat diem per salu-
discedit. Denique etsi homines in suis actibus

5. V. Chry. ho.
2. in tom.
de mercede
Conc. etiã si
fructus nõ
fiat.

crebro frustrentur optatis, nec res ex voto
cedant, tamen ad easdem redeunt: & concitentur

tor, qui etsi iactum semen auditor non recusat: Ego
tamen mercedem suam accipiet, non ante

stanti in ministerio ad quod vocatus est perimplere
raret.

Ad Tim.
ne forte det
illis Deus
pœnit.

S. Bern. ait, 4. de confid. Fac tu quod tuum
nam Deus quod suum est curabit, planta, riga, et

expleuisti partes, sane incrementum ubi voluerit
Deus, ubi forte noluerit tibi deperit nihil. Medicis

dicamenta adhibere, non est in manu medici semper
leuetur ut ager: En plaga tibi incumbit, cum eam
exigens non curationem.

Etiamsi Christus sciret Iudam certissime
nandum, tamen nunquam cessauit ei quod

erat muneris prestare. Dæmon non cessat te
re vitos sanctos, etsi non valde confidat te

quam effecturum, ut patet ex historia Iob, et
rentes ægrotantibus filiis, etsi medicorum

tentia sint desperati, tamen omnia quæ possunt
ad supremum usque halitum admouent.

Iacobi Laynij primi post Ignatium gener

...propositi Soc. Iesu consilium erat, versandum esse
 ...Deum quarundam rerum velle studia & cona-
 ...nobis, quarum omnino vel nolit effectum, vel ab
 ...idque ex his Dei verbis ad David doce-
 ...Quod cogitasti in corde tuo edificare domum nomi-
 ...hoc ipsum mente tractans: verunta-
 ...sed filius tuus. Igni-
 ...Loyolæ consilium erat in hac proximo-
 ...salute imitandam esse ex vna parte Angelo-
 ...industriam ex altera eorum-
 ...tranquillitatem si euentus non succedat ex
 ...S. Chrysoft. i. de Laz. generoso Spiritu
 ...Ego meo ipsius animo persuasi quoad spirauero &
 ...Domino visum fuerit nos in presenti vita versari,
 ...sive quis attendat, sive non at-
 ...

SIGNVM. XXXV.

*Paratum esse animam pro auditoribus, si
 opus sit ponere.*

S. Ioan. de Christo ait (Ep. i. ca. 3. v. 16.) animam
 suam pro nobis posuit & nos debemus pro fratribus
 ponere. Hinc S. Chrysoft. ho. 6. de laudibus
 S. Pauli: Neque saltem attingere quisquam de-
 bet præclari huius muneris (prædic.) functio-
 nem, nisi paratus sit millies animam suam tra-
 here in mortem atque discrimina: dicit enim
 Dominus Iesus: si quis vult venire post me,
 abneget semetipsum & tollat crucem
 suam & sequatur me.

SI-

*Summa animi magnitudine, liberrime
prudenter in vitia etiam Principum
uehi, & Dei gloriam propugna-
re.*

*Ca. 1. 6. 38.
annuntia
populo scelerata.
ca. 2.*

*Matt. 10
Nolite timere eos
qui corpus
occidunt.*

*1. Reg. 18. v.
37.*

4. Reg. 1.

OMnes Prophetæ & Apostoli peccato-
guunt, minis peccatores detinent,
Dei & pœnas in eos impendentes exaggerant.
Esaias sic orditur suam concionem. *Vagantur
trici, semini nequam, filius sceleratus.* Ad Hieremum
postquam ad prædicandum esset electus, dicitur
tur statim: *Ecce dedi te hodie super gentes & super
regna, ut euellas & destruas, ut dispergas & dissepas
fices & plantas.* In libro quem Ezechiel de uisitatione
scriptæ erant lamentationes & uæ. Beati Hieronimus
tendunt omnes Prophetarum conciones, ut
rigant & emendent.

2. *Apostolis Spiritus S. datus est ut per eos
Spiritus argueret mundum de peccato, & de
iudicio & de iustitia.* Iidem Christum sæpe
scribarum vitia accerrime increpantes
multitudinis corruptos mores cum magno
ritu corrigentem.

3. *Elias Propheta Achab Regi irato ac dicitur
Tunc es ille qui conturbas Israel audacter respon-
dit. Non ego turbavi Israel sed tu & domus patris tui
reliquistis mandata Domini, & secuti estis Baalim.
Idem Ochosiam Regem, qui ipsum compellere
dere quæsierat, ultro adiit, & eo morboque*

VI. peccatus iacebat, eo quod de recuperanda valetu-
dine Deum Accaron consultum miserat, peritu-
rum prædixit.

4. Azarias Sacerdos Ozia Regi super altare thi-
amatis incensum adolenti restitit intrepide,
quasi sacrilegio pollutum de templo Domini
reverti.

5. S. Paulus 1. ad Tim. 5. Peccantem coram omnibus
reprehende ut ceteri metum habeant, argue, obsecra, increpa
1. ad Cor. 5. Tradidi Satanae, &c.

6. Bernardinus Senensis tantam in dicendo liber-
tatem tenuisse scribitur, ut nullo respectu, cum
& causa postularer etiam in potentium ho-
minum viia publice inueheretur. Quod cum a-
ccidit Mediolani aduersus Ducem in concio-
ne fecisset, ille grauer offendit mortem denun-
tians, nisi absteret. At Bernardinus poste-
rie in magna populi frequentia idem vitium,
vnde etiam quam antea, obiurgare perrexit:
libertas ac fiducia Ducem ita fregit, ut mo-
dum ei ultra exhibere ausus non sit. Quin et-
iam illius animum pertentandum aureum ei
scutulum auro plenum misit, quod cum vir San-
ctus cum stomacho reiecisset, ille pluribus pre-
missis adiectis referri iussit, quas nuncij dum ita
proponerent, & urgendi finem non facerent, fur-
re Bernardinus eosque sequi iubens ad carce-
rem perrexit, quo obærat tenebantur, quos eo
omnes vinculis exemit.

7. Eandem legimus fuisse Columbanum fortitu-
dinem in Theodorico Gallorum Rege obiurgā-
re eius facinoribus, cuius aliquando aduentū

N cum

4. Reg. 15.

V. exem-
pla Mosin
in Pharonē
Nathan in
Davidem:
Helia in A-
chab Heli-
sai in Ioram
Ioan. Bapt.
(Luc. 3.)
praconis poe-
nitentia in
Herodem.

cū Rex cognouisset, cœnā regio cultu & re-
 necessaria ad eius hospitium longo famulo
 ordine deferri curauit, quæ ut vidit Columba
 vultu & voce auersatus est, prolato versu
 scriptura: *Munera impiorum reprobat altissimu*
 gnūque esse ut Dei seruorum ora eius cibis
 luerentur, qui cum ipsi istam iniustum bellu
 ret. Vix autem verba finierat, cū vasa omnia
 bus cibi illi continebantur, disrupa sunt,
 & sicera in terram effusa, reliqua huc illuc
 eta. Quare attoniti ministri, Rex ipse
 territus accurrit, seque in eius potestate
 bus omnibus fore pollicitus est, quem
 breui ad vomitum reuersum iterum Colu
 nus seuerioribus obiurgationibus & min
 gressus est.

Syr. 34.

P. Platus l.
 2. de bono
 status reli-
 giosi c. 6.

Ezech. 33.
 si specula-
 tor videns
 gladium
 venientem
 non inso-
 nuerit,
 quicquid
 damni se-
 quutum
 fuerit de
 eius manu
 requiretur
 &c.

8. Quid mirabilius animo Antonij Pat
 qui ut accepimus, cum ad Ezelinum adijll
 ille tempore Italiam cæde atq; incendiis ve
 his eum verbis compellauit; *Sæue ac*
 tyranne, quando iam humani sanguinis effund
 nem facies? Qui exordio cum reliquâ oratio
 congruentem adiecisset commemoratis
 pinis, cædibus, direptionibus ciuitatū, De
 ac pœnas imminentes denunciasset, hæc
 tes satellites nihil expectabant aliud quam
 ri illius pro eius more nutum ut tam mole
 monitorem confoderent. At ille contra
 collo imponens, atque ex lupo agnus esse
 in genua procidens humillime peccatoru
 niam precatus, insuper etiam pollicitus est
 quid pœnæ iniungeretur libenter subit
 &c.

idem tamen paulo post in sua flagitia relapsus de
 crevit sancti virtute in hoc modo explorare; Mi-
 lit ad eum quosdam ex suis cum præclaris mune-
 ribus, quibus ita mandavit, vt precibus & omni
 oportunitate id agerent vt ea acciperet; q̄ si fa-
 ceret, ilico eum obtruncarent, si nō acciperet, pa-
 nerent ferrent quicquid ab eo diceretur. Illis igitur
 ficta humilitate instantibus multumq; oran-
 bus vt munus illud Domini sui admitteret; An-
 tonius voce liberrima abite, inquit, quam primum
 vestri impiis donis, ne vel ruente tecto vel dehiscen-
 ter a nos quog, exitio vestro inuoluamur. Ita illis di-
 ctis Ezelinus re cognita temper illū deinceps
 hominem sanctum veneratus est. Tantū etiā
 impiorum animis contemptus rerū terrenarū
 mirationis habet. Ad hui⁹ exemplum, cum de
 more Dei agitur, propria dispendia non sunt ti-
 menda, cum ipsum dispendium pro Dei causa sit
 vnum lucrum. Matt. 5. Beati qui propter iusti-
 prosecutiones patiuntur. Melius est pro veri-
 tate supplicium pati, quam pro adulatione be-
 neficium adipisci.

Antonius cum ad eum Constantinus tantus
 imperator cum duobus filijs Constante & Con-
 stantino literas crebro mitterent tanquā ad pa-
 trem, officiosissimas & quam demississimas,
 eadeo eas non magnifaciebat, vt hoc suis di-
 gnitate soleret, nihil magnum videri debere, quod
 sæculi ad Dei seruos epistolas darent, quia
 nescio quid amplius potentia habere viden-
 tur eadem tamen esset omnium natura, eadem
 moriendi & moriendi conditio, illud vere magnū

*v. in thea-
 vindicta di-
 uina locum
 de pœnis
 periurii.*

& magno opere æstimandum esse, quod Deus stolas suas, id est, legem suæ volūtatis indicenos misisset, nobisque per filium loquutus. Quæ cum diceret, tamē rogatus à suis ut responderet, ne tantorum principum humilitatem aspernari videretur, ita rescripsit, ut eos stiticiam & clementiam hortaretur, ut que se mines esse meminissent, & à Christo, qui vniuersum Dominus est, iudicandos.

Non sunt prælia (10) *Basilii* contra valentem imperatorem hæreticum; Et (11) *Nazianzenis* contra *Arrianos* *Macedonianos* *Apollinaris* hereses, & ipsum *Iulianum*. Nota virtus & constantia (12) *Chrysostrami* aduersus *Gainam* *Arrianorum* principem, atque adeo aduersus *Eudoxiam* gustam, quam etiam pro concione alteram diadem appellare non dubitauit.

13. *Fulgentius* *Transamundi* Regis percellam in *Catholicos* solus sustinuit cum auctoritate & sanctitatis auctoritate & incredibili diuina, qua pollebat, tute suos confirmaret, tum aduersarios magnopere perterret, quam etiam ob causam relegatus est in *exilium*, eoque abiens mœrentibus omnibus firmare, quod etiam euenit, *Transamundi* ita multo post sublato.

14. Cum *Henricus* *Angliæ* Rex ab *Pontifice* maximo capitali schismate diuisus eiusque nomen in toto regno ne appellari pateretur, eius furorem *Anselmus* *Archiepiscopus* *Cantuariensis* in *Synodo* ad hoc ipsum

tertor Episcopos & Abbates aliosque principes regiarum minarum metu percultos, solus cum nobis aliis, quos ipsius autoritas retinuit, ita expugnauit, ut pontificias partes tueretur, atque super Angliam relicta exulatum abiret.

vi. *Dunstanus* Cantuariensis an. circiter 1020. Anglia Archiepiscopus tanta fiducia ac libertate duos Reges *Etelstanum* & *Eduardum* eius successores reprehendere solebat, ut ob eam causam iterum atque iterum in exilium pelleretur, semper tamen reuocatus est, & ob præstantem prudentiam ab iisdem ad grauissima quæuis publica negotia adhibitus.

6. Non veriti sunt Pontifices Romani in contemptum se dare (summam suam dignitatem retulissent) hostium suorum, eosque sola vultus maiestate & sermone grauitatis pleno ad officium regere. Numquid enim non maximus fuit animus *Leonis Magni*, aut cum *Attilæ* qui se flagellum terroremque orbis nominabat, occurreret bellissimarum gentium copias trahenti? aut *Genferico* ex Africa ad urbem diripiendam operanti?

7. Cum *Iustinianus* illicita quædam vellet exquirere ab *Agapeto* Pontifice & minacia verba daret, respondet imperterritus *Agapetus*. At ego me non ad *Diocletianum* sed ad *Iustinianum* putabam venisse, qua voce sic fractus imperterritus, ut protinus illi daret assentum.

8. *Theobaldus* ut cum Romani seditione facta tumultuarentur, & armis arreptis impetu facto in *Stadium* Papæ irrumperent, Pontifex haud ex-

v. *Thr.*
Boz. de signis Eccl. l. 11. c. 2. honesta animi magnitudo seu magna nimitas.
Liberii cum Constantio imp. virus sui stomachi euomente, constantie admirabilis & grauitatis plenissimum colloquium narrat
Theod.

territus pontificalia ornamenta poscens sumptibus intransi-
grauitate & dignitate in oculos seditionum
dedit, inquit id solum quem queritis? ad hanc rem age-
protinus exanimati conquierunt ac depelluntque qu-
rore iussa fecerunt.

*Galsiod. li.
10. ca. 3. in-
uicissimus
Christi bel-
lator Chry-
sost.*

19. Multa commiserat Gainas Celticus
nus intoleranda flagitia, & illud in primis
collectorum militum instructiq; exercitus
bis imperio potiretur, & cum auderet nem-
gationem obire, Christianorumque Princ-
ad barbarum metuendumque latrocinat-
data perferre, Antiochenus ille Ioannes
mento *Chrysofomus* ad illius est castra prof-
cuius aduentum multo ante Gainas prefecit Ariar-

*Baron. an.
Chr. 400.*

longo ei occurrit itinere, prorectamque locit, his
dextram oculis venerabūdis imposuit, facit Ariar-
Antistitis genua, liberos quos secum adduxit sibi
iussit osculari. Legati religionem, vt propriam det f-
defensione animi alacritatem is qui Ariariam ei cu-
& truculentus agnouit reueritusque est. Sic Ioann-

*Theod. lib.
5. c. 33.*

Præfules Regibus imperare volunt & barbaritatu
esse terrori, priscos istos Pontifices imitentiar
cesse est. Nam virtus, vt Theodor. ait vel imitentem
simos pudore afficere & obstupescere
Chrysof. regressus Constantinopolim neque, neque
cuius causa legatione functus erat, bene cōueniam
ad populum sic orditur suam concionem
tempore silui & post longum temporis spatium
ritatem vestram reuersus sum, quanquam id
dit vlla vel animi socordia, vel corporis desidia,
fui tumultus componens, fluctus sedans, tempore
corrigenz, eosque qui iam demergi cœperant ad

in tranquillum porrecta manu deducere studens.
 in enim communis omnium Pater, eoque necesse est
 ad hanc rem agere non tantum eorum qui stant, sed eorum
 qui collapsi sunt, non eorum modo qui secun-
 da nauigant ventis, sed & illorum qui tempestate ia-
 llicus ventis, non eorum modo qui in tuto sunt, sed illorum
 qui periclitantur. Harum sane rerum gratia reliqui
 ad temporis spatium, obambulans, exhortans, ob-
 ret nempe, supplicans vt à Domino ea calamitas dissolue-
 e Princeps. Postquam autem in amœnis illis ac tristibus fi-
 cinatibus inpositus, denno me ad vos recepi, &c.

lib. 5. c. 32.

Quomodo idem Chrysostomus antea huic
 ra profano ab Arcadio Imper. Constantinopoli
 s præfati Arianis templum poscenti intrepide resti-
 que locat, his verbis refert Theod. Iste labe asper-
 fuit, sacra Ariana postulat ab imperatore vnum ex sa-
 m addens sibi templis dari. Imperator autem re-
 proprium det se de ea re capturum consilium, & v-
 Ariamam ei curaturum promittit. Itaque diuino il-
 est. Sin. Ioanne accersito (Episcop. Constantin.) el
 t & basilicatum Gainæ exponit, commemorat eius
 imitentiam, molliri tyrannidem indicat, orat vt
 it velintem eius animum templo donato placet.
 facere nobilis ille vir: Nec (inquit) istud ei polli-
 lim negare, neque Sanctum Dei canibus mandes. Nam,
 bene ceterum equidem patiar, vt qui Dei verbum San-
 onem & auguste laudibus & hymnis celebrant, ex-
 atium a Sacro Templo, idem que tribuatur ijs
 em id contra eum loquuntur blasphemias. Atque
 esuliam barbarum illum omnino metuas imperator,
 rempore & illum in vnum locum conuoca, tu-
 ant ad silentio veriusque sermonem auscultra.

N 4

Ego

Ego certe me hominis linguam refrenaturum spero, vincitur
 suarumque ne postulet quod ei concedi non debeat. Quae, quae
 bus auditis imperator vehementer latantibus p
 postridie eius diei utrumque accersuit. Gaudeo
 quidem promissum exposcit, Magnus autrum h
 Ioannes respondet illi ex aduerso: Non liceret ex
 ratori, qui pietatem colere instituat, aliquid contra
 sacras temere moliri. Cui quidem dicenti tempore
 sibi dari oportere, respondet Ioannes: Tempus certe
 sacrum apertum esse, neminemque eum p
 bere quo minus in eo, si libeat, preces faceret, Po
 Tum Gainas At ego, inquit, alterius secta sum, &
 & cum hominibus eius secta vnum sanctum templum
 habere postulo, atque istud quidem non immerito peto
 lo, quippe qui multa bellica certamina pro
 confecerim. At praemia (inquit Ioannes) p
 pterea tributa labores tuos longe superant, nam
 & honore consulari dignatus. Quia etiam te
 considerare quis fueris olim, & quis iam sis, quoniam trad
 prae terita tua inopia, & in qua iam abundanti honorat
 degas, quibus quoque vestimentis indutus esse
 Istrum traiceret, & quibus iam operis. Com
 re igitur animo quam pauci sint labores & quoniam
 pla praemia, atque noli erga eos qui tibi honore
 detulerunt, ingratus esse.

2. Cor. 10.
 Arma no-
 stra non
 carnalia,
 &c.

Hac oratione habita Ioannes celebris
 orbis terrarum doctor, os obturavit Gainas
 que adeo obmutescere coegit. Hac Theo
 que ita qui iniquas atque indignas, imo
 pes coegerat Arcadium imper. pacis com
 nes accipere, vt tamen velamento pacis
 nidem violentus acciperet, idem ipse ab

um spero vincitur Sacerdote, cogiturque à cœptis desiste-
debeat. Cre, quæ instigatione Arianorum magnis spiri-
larum tibus petere aggressus erat, vsque adeo vt in ea
fuit, Gaudiam, vbi ipse præsidio militari summam re-
gnus ætatem sibi vendicabat, cogatur, vt hæreticus à sa-
n licentia extorris, carere basilica.

*Quem pa-
nent Reges
eum Chryf.
vi puerum
virga com-
pescit.*

*Bar. ann.
Chryf. 360.
Intrepidus
animus &
inuita con-
stantia.*

uid com. 20. Sancti Hilarius Episcopus Pictauiensis con-
ti tempore Constantium imper, Arianum scribens, in-
es: Tenet cetera ait, *Christus expectetur, quia obtinuit an-*
eum *Christus, clament pastores, quis mercenarii fuge-*
recesserunt, *Ponamus animas pro ouibus, quia fures introie-*
is scilicet furtur, & leo sapiens circuit, ad martyrium per has vo-
tum tenet excamue, &c. Quod per Antichristum intel-
meritum Constantium imperatorem, docet his ver-
a pro *tenet* quæ subdit: *Pugnamus contra persecutorem fal-*
nes) *tenentem, contra hostem blandientem, contra Constan-*
at, nam *tenentem* Antichristum, qui non dorsa cedit, sed ventrem
m *tenentem* palpat, non proscribit ad vitam, sed dicit in mortem,
fis, qui non tradit carceri ad libertatem, sed intra palatium
ordant *tenentem* ad seruitutem, non latera vexat, sed cor oc-
utus *tenentem* effundit, non gladio caput diffecat, sed animam auro
us. *tenentem* accendit, non ignes publice minatur, sed gehennam
& *tenentem* accendit, non contendit ne vincatur, sed
honore *tenentem* ut dominetur. Christum confitetur vt neget,
mutatem procurat ne pax sit, hæreses comprimit ne
lebris *tenentem* sint; sacerdotes honorat ne Episcopi sint;
it *tenentem* recta ponit vt fidem destruat.

Postquam deinde induxit in exemplum san-
simos viros qui veritatis amore ipsos Reges
tedarguerunt, vehementius in eundem inue-
tus, addit: *Proclamo tibi, Constanti, quod Neroni*
loquutus fuissem, quod ex me Decius & Maximini a-

Iob 28.

nus auderent, contra Deum pugnas, contra
 fiam seuis, sanctos persequeris, predicatores
 odis, religionem tollis, tyrannus non iam humanorum
 sed diuinorum, &c. Et: Christianum te mentis
 Christi nouus hostis es, &c. Qui autem facit
 tis pondus, non pro arbitrio eos perflare
 uit, sed nutu compefcuit, & quemadmodum
 ad Labande Jacob locutus est Dominus:
 uene quicquid asperum loqueris contra Iacob, sit
 pace sine abire: ita Constantio præcepit
 Hilario, quem in pace reuerti ex exilio
 ad suos.

hist. erip. li.
 9. ca. 36.
 prolixè hæc
 Baron. an.
 Chr. 390.

21. Quoniam Theodosius Augustus
 in Thessalicenses, supra quam quod in
 quumque esset, animaduerti fecerat. Me
 ni ab Ambrosio Episcopo Ecclesiæ adito
 hibitus palamque reprehensus, patienti
 pertulit, & commissam confitens pœnitent
 egit. Idem cum Paschali quodam die Ec
 siam ingressus intra Chorum confedisset,
 uit non eum locum purparatorum esse,
 cerdotum, iubentique Ambrosio ut inde
 deret, obediuit. Posthæc Constantinopolim
 Ecclesiam ueniens, ut in Choro sessum
 deret, à Patriarcha inuitatus, nequaquam
 quieuit.

2. par. 24.

22. Zacharias Ioiadam Sacerdotis filius
 dubitauit Ioram Regem Iuda palam arguere
 quod patriæ ritu relicto ad idolorum cultum
 conuersus fuisset: Prophetantem quidem
 trio domus Domini lapidibus obruerunt.
 Deo innocentis necem vlciscente ingentes

rum copiae à paucis Syris prostratae sunt. Sic & alij multi ex Prophetis extrema pati, quam Regum populorumque vitia non corripere, maluerunt. Esaias in duas partes sectus est; Jeremias lapidibus obrutus; Amos vecte per tempora transfusus, &c.

23. Eliseus cum staret coram Ioram Rege Israel idololatra, & coram Iosaphat Rege Iuda Deum colente ut pro illis Dominum consuleret, illum constanter redarguit, hunc autem reueritus est, Ad Ioram enim dixit: *Quid mihi & tibi est? vade ad Prophetas patris tui (Achal) & matris tuae (Iezabel) viuit Dominus DEVS Israel in cuius conspectu sto, quod si non vultum Iosaphat Regis Iuda contulerem, non attendissem quidem te, nec aspexissem.*

4. Reg. 3.
v. 13.

24. Ioannes Baptista Herodis personam non respexit, quo minus ei libere diceret: *non licet tibi habere uxorem fratris tui.*

25. Ipse Christus (de quo Esaias II. v. 3. praedicitur. *Non secundum visionem oculorum iudicabit*) etiam Scribis & Phariseis ac Iudaeorum Principibus dixit: *Vanus vobis hypocrite, auferetur à vobis regnum Dei & dabitur genti facienti fructus.*

Matth. 23.

26. Quia immodica occupatione in laboribus externis à consuetis deuotionis exercitijs Eugeni^{us} ex monacho Cisterciensi factus summus Pontifex videbatur arceri sollicitus de eius salute S. Bernardus quinque doctissimos libros de consideratione ad eum exarauit.

27. Miecislaus^{us} ut Polonorum Princeps auare ac superbeam pabat & praefectos suos populū expilabat,
Gedeon

Gedron Cracouiensis Episcopus blande primo
 Principem redarguere, mox ubi contumacia
 esse videt, pio astu rem aggreditur; Mulierem
 subornat, quæ sordido ac miserabili habitu
 sumpto ubi in conspectum Principis venit, lacri-
 tabili voce ac eiulatu ementito opem eius impo-
 rat; motus eius lacrymis ac importuno clamore
 re Miecislaus accitatus, quid sibi velit, rogatus;
 illa gregem se ouium numerosum habuisse, et
 lio commendasse, illum porro mediastinis
 cendum commisisse, eorum negligentia gregem
 à lupis dilaniatum, seque ad extremam inopiam
 inde redactam esse. Rogare ut cuius culpa de-
 num datum esset, ab eo præstaretur. Circa
 diastini qui pariter subornati venerant, neg-
 sua negligentia damnum datum esse, sed adole-
 tis, qui priuignus esset mulieris, culpa. Eum
 nim venationi deditum feris canes alere, qui
 luti partim ipsi gregem laniant, partim
 etum ac dissipatum lupis in prædam dederunt.
 Eum igitur præstare oportere, se neque
 abigere, neque dispersis ouibus succurrere
 tuisset. Adoret & adolescens crimenque in-
 diastinos referebat, se præsidio gregi canes
 re. Neque tamen satis illorum dicta refellebat.
 Cognita causa Miecislaus condemnat adole-
 tem damni illati. Approbant, qui tunc ad
 senatores principis iudicium. Ibi tum Gedron
 ste, inquit, & sapienter iudicasti, tu filius es huius
 plissima & florentissima Reipublica, sed tu te
 gnū eius habere maus, tu gregem tuum nummaria
 dicibus & magistratibus tradidisti tu feris canes, hoc

acerbos & crudeles exactores & præfectos facul-
tibus & sanguine innocentium hominum sa-
gines, quorum caeca cupiditate & asperitate fit,
tenuiores vt à potentioribus perinde quasi à lu-
pis diripiuntur & opprimantur.

*Proceres Re-
gem digni-
tate priua-
runt.*

SIGNVM XXXVII.

*Alios iuxta legem diuinam prudenter, & cum
lenitate, modestia & humanitate cor-
rigere.*

San. Bernardus, cum esset Abbas vel Præpo-
situs sui monasterij, dicebat: Quoniã in mul-
tis offendimus omnes, mihi tacere non licet cui
ex officio incumbit peccantes arguere, magis au-
tem urget Charitas: San. Augustin. (in Enchir.
ad Laur.) correctio ex charitate profecta spiritua-
lis est eleemosyna.

*Leu. c. 19. v.
17. Syr. 19.
v. 13. Ser.
42. in cant.
Ezech. 38.
v. 8. Va.
& c. abie-
ctum non
redux. c. 8.
v. 8. Fode.*

Hinc boni Prælati diligenter in subditos delin-
quentes inquirunt, vt pastor in oues aberrantes
vel scabiosas. Et palam delinquentes etiã cum
resipuerunt palam arguunt idque propter allo-
rum exemplum, iuxta illud: 1. Tim. 5. v. 20. Pec-
cantes coram omnibus argue vt & ceteri timorem ha-
beant. Et illud Gregorij in Registro: *Manifesta pec-
cata non sunt occulta correctione purganda, sed palam
sunt arguendi, qui palam nocent, vt dum aperta obiur-
gatione sanantur hi, qui eos imitando deliquerant corri-
gantur.*

Non autem increpando sed monendo leniter
& congemiscendo eos ad emendationem vitæ
inui-

inuitat, iuxta illud ps. 140. v. 5. *Corripier me in misericordia; Et illud ad Gal. 6. v. 1. Si praecipuus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spirituales estis inmodi instruite in spiritu lenitatis. Et 2. ad Tim. 24. Seruum Domini non oportet litigare, sed modicum esse ad omnes, docibilem, patientem, cum medicum corripientem eos qui resistunt veritati; S. Gregorius zian. ait. Christi discipulus es mitis & humilitatisque nostras portantis. Si primo luctetur, leniter expecta; si secundo, ne animo despondeas, nondum enim curationis tempus effluxit; Si tertio, benignum illum & humanum praeditum agricolam imitare, Dominum ad precare, ne infructuosam ficum excidat, veniat conuertat & curet.*

ho. 3 ad po.

Ant.

S. Chrylost. *vs fratrem corrigere? lacrymas Deum ex corde apprehensum admone, consule, curare; Sic Paulus faciebat. Demonstra charitatem*

2. Cor. 12.

v. 21.

2. Cor. 1. v.

20.

Non libenter

sectioni

buse & can

teris ut.

dum.

peccatorem, persuade ipsi quod consulens & iurans peruulgare volens peccati ipsum commonfaci. Prehende pedes, osculari ne erubescas, si modo vis. Haec & medici faciunt saepe diffidiles agrorum bentes, deosculantes, rogantes persuadent salutarum fumere medicinam.

Hom. 7. *Ipse Deus Adamum mansuetissimum rripuit; Sanct. Ambrosius lib. 8. in Luc. cap. Plus proficit amica correptio, quam accusatio bulenta, illa pudorem incutit, hac indignatio mouet.*

Collat. 2.

6. 13.

Ioan. Cassianus Chrylostomi discipulus exemplum commemorat de monacho qui acriter increpatione patris spiritualis in desperationem adactus est.

Cum tamen lenior correctio parum profu-
torum creditur, vsurpant duriores, sed ex charita-
te, animo dilectionis non ultionis, vt loquitur
August. in Psal. 102. Nouerunt enim Heli ob
missam duriores in filios animaduersionem 1.
Reg. 2. grauiter à Deo castigatum esse. Et quia
Paulus hunc modum præscribit Timotheo &
Tito.

2. Tim. 4.
v. 2,
Tit. 1. v. 13,
c. 3. v. 10.
vinum olea
iunge.
Luc. 10.

SIGNVM XXXVIII.

Concordia in omnibus rebus studere.

Apostoli post Christi ascensionem, Catho-
lica fidei consulturi, antequam in orbis pro-
uincias proficiscerentur, quid singuli essent præ-
dicaturi gentibus, ne vlla ex parte aliqua vel ap-
parens inter eos in annunciatione Euangelii di-
uersitas esset, quosdam fidei Canones, quibus v-
niuersam Christianam fidem perstringentes fir-
marent ac stabilirent, constituerunt, quos pro
nomine Dei Ecclesia nominare consuevit
Symbolum Apostolorum, vel quod singuli ex eis
ad perficiendum attulerint suum Symbolum,
quoniam, qui Christiani essent, eo Symbolo,
sicut tessera militari, dato, dignosci possent.
Iustinus in præf. expos. Symb. Apost. ait: Dis-
cessuri Apostoli ab inuicem, normam predicationis
commune constituerunt, ne forte alii ab aliis ab-
scissi, diuersum aliquid his qui ad fidem veniebant,
proponerent. &c. Et: Discessuri ad prædican-
dum, istud & vnanimitatis & fidei sue indicium
Apostol-

Mar. 16.
Baron an.
Chr. 44.
Discordia
perit. v. 17
theatro
vindicta de
una.

De unani-
mi consen-
su doctorū
Ecclesia v.
Theod. Bo-
zium li. 5.
de signis Ec-
cles. c. 10.

Apostoli posuere, non sicut filii Noe discessuri ab inuicem
alterutrum turrem ex latere cocto & bitumine con-
tinentes, cuius cacumen ad cælum vsque pertingeret
munimenta fidei, quæ scarent aduersus facientes
ex lapidibus viuis & margaritis dominicis adifican-
quam neque venti impellerent, neque flumina
rent, neque tempestatum ac procellarum turbæ
mouerent. Merito igitur illi ab inuicem separandi
rim superbia adificantes, linguarum confusione
ri sunt, vti ne quidem posset aduertere proximi
quelam: Iste vero qui turrem fidei construebant,
linguarum scientia & agnitione donati sunt, ut
peccati, hac fidei probaretur iudicium.
Ruff.

ep. 72.

2. S. Cyprianus scribens ad Stephanum
ficem Romanum significat mutuas inter
pos Catholicos contentiones sic agitas
nunquam tamen inter eos Catholicae com-
munionis pacis vinculum fuerit dissolutum.
indicans anno Christi 259. quam dispar es
leant controuersia quibus inter se Catho-
licam aduersantur, ab illis quibus hæretici
fictantur. Est, inquit, innatum eis cum sibi ad-
bus vehemens ac prorsus implacabile odium cum
coniunctum, vt nullo possint officio demulceri,
tione conuinci. Isti vero instar columbarum, post
mutuorixati fuerint, mox oscula sanctæ pacis
lica concordie Symbolo, se inuicem complectentur
fraterneque salutent: Et quod non nisi veritate
nes cupiant, ea semel elucidata atque perspicue
strata, ad eam velut optatam expositam et sciam
is penitus omnibus simultatibus conuolent.

Omnes certe Clerici debent inter se esse
 quam coniunctissimivinculo insolubili beneuo-
 entia & pacis in procurando communi bono.
 Quomobrem dissensiones, animorum aliena-
 tiones, æmulationes & reliqua eiusmodi quæ
 concordiam dirimunt, charitatem extinguunt,
 tum ab omnibus Christianis, tum vero à Cleri-
 cis abesse debent quam longissime, quia ad per-
 fectionem aspirant, charitas autem est vinculum *Coloss. 3.*
 perfectionis: & omnis inter eos rixa & iurgium
 meriam contentio eo deformior est, quo plu-
 ribus habent causas necessitudinis & concordia.
 Nam si similitudo amorem conciliat, quam mul-
 tas similitudines professionis, status, dignita-
 tis denique & ipsius habitus externi: si omnes
 Christo Domino seruire, seque Christi esse vo-
 unt, facile omnes erunt vinculo charitatis colli-
 gati, ac se inter se diligant ex animo, seque mu-
 tuis prosequantur officiis non in specie simulta-
 neis sed veris & solidis: & inter omnes quam ma-
 gnam voluntatum, studiorum sententiarumque
 consensio.
 Graua vero damna & magna detrimenta se-
 que necesse, non dico si aperta inter eos fuerint
 dissensiones, sed etiam si æmulationes occulta, ac de-
 sideria si minus inter sese consentiant. Vt enim,
 cum multi ingens aliquod pondus humeris de-
 bent vel manibus trahunt, multum promoue-
 unt quatenus vnum inter se omnes efficiunt
 que conspirant: si vero paululum aliquis dissi-
 dat aut in diuertum declinet potius alios im-
 pedet quam adiuuabit: ita si inter Clericos ali-
 qua

○

qua

qua obrepit discordia, ut alias alio trahat, sedes, ut & uicem turbabunt atque Ecclesie eiusque uicibus tibus oberant, & maximas ei plagas imponere ut p Quare si ij sunt, qui esse debent, fideles Deo & imbo- clesieque ministri, etiam si aliqua interdum panti- current causae pacis concordiaeque solueis uentat meminerint tamen communem utilitatem comm- utilitatibus anteferre, seque vincant, & suas uolunt- rias Reipub. donent. Idem etiam sit omnibus pro- propositum, publicum bonum, & unius Deo accept- nor atque obsequium: Nam si quisque quodlibet, l- utile aut commodum est spectabit, omnes face- dem ad sese rem trahent, ex quo necesse est sint r- magnas varietates voluntatum, opinionum, & ego se- multitudines quae cum aliquandiu fronte & non e- occultatae fuerint, tandem necesse ut pro me sa- atque erumpant, & offensiones grauiores, quales- quae indies nouis occasionibus recrudescunt. T- Contra si omnes suis commodis, ut debent, sua se- habitis unum Ecclesie commodum agitant, tum- nulla erit dissentendi causa, nulla materia, quae do- niam omnibus idem erit animus, eadem uolunt- tas.

SIGNVM XXXIX.

*Confessionem scelerum sine ullo tadio-
pere, & poenitentibus condolere. seu
excipiendis confessionum labo-
ribus sedulum esse.*

I. **P**eccata confitentium tum pius
tumque egregius curator erat S. A.

bat, fletus, & fletet ipse, & quos ad genua prouoluzos
usque uidebat impelleret ad plorandum, quo certe
is imponebat paucos uideret etas illa aut agris animis
delos Deu imbecillibus. Quotiescunque, ait eius Cleri-
interdum Paulinus de eo, ad promerendam pro pecca-
e soluetis penam illa ipsi confitebatur, adeo intima cor-
tilitatis commiseratione afficiebatur, ut deflens at-
, & suas sicut sua peccata, ad secum flendum pœni-
a sit omnis prouocaret affectum. Crimina autem ab
ninus Deu accepta nulli nisi Domino, apud quem inter-
que quæbat, loquebatur, relinquens exarsulum po-
, omnes sacerdotibus ut intercessores apud Domi-
celle em sint magis, quam accusatores apud homi-
tionum. Ego sciebam, ait de se ipso li. 2. de pœnit. c. 7. 8.
onte & non eram dignus vocari Episcopus, quoniam dede-
e ut pœnit. saculo hinc, sed gratia tua sum id quod sum, &
uiores, quidem minimus omnium Episcoporum & infimus
recedere. Tamen quia & ego laborem aliquem pro S. Ec-
deberet tua suscepi, hunc fructum tuere, ne quem
m agitur, vocasti ad sacerdotium, eum
nateria, sacerdotem perire patiaris, ac primum ut
adadem dolere norimus peccantibus affectu inti-

*Cum pœni-
tentium
audiret de
licta com-
miseratio-
ne collacry-
mabatur.*

*De seruato
sigillo con-
fess. v. pul-
chrum exē-
plum sacer-
dotis in po-
stilla P.
Schererij
Dom. Qua-
sim. concio-
ne 1.*

XIX. S. Chrysostomus philtro Charitatis imbu-
planeque delibatus dicebat, non die so-
sed nocte etiam paratum esse pœni-
tentium excipere confessionem. li. 3.
de Sacerd. ait. accedite ad me
dormientem.

*V. in the-
mat. meis
oratoris o-
rationem
de pœnit.*

*Tentationes suas & peccata patri
spirituali confiteri.*

*in vitis PP.
p. 2. contra
forn.*

Monachus quidam exagitatus à Dæ-
monum cogitatione fornicandi, nocte se con-
ad patrem spiritualem qui eum consolatus
monuitque vt quoties cogitatio repullularet
ad se quoque rediret, nihil enim æque afflic-
tæ Dæmonem quam cum fœdæ cogitationes
spirituali patefiant, contra vero nulla re
exultare quam earundem occultatione,
factum est vt undecies reperita tentatione
rit, ac tandem dæmonem fugauerit.

*De confess.
V multas
pp. auctori-
tates apud
Baron. An.
Christi 56.*

*Non confessis denegare S. S. Eu-
charistiam.*

S.Chrysoft. ho. 83. in Matth. Sacerdos
quens ait: Non parua vobis imminet pena
aliqua improbitate teneri scientes, ei huius men-
ticipationem permittatis. Sanguis enim eius de
bus vestris requiretur. Si Dux igitur quisquam
sul ipse, si qui diademate coronatus indigne
hibe, coerce, maiorem tu illo habes potestatem
Si ipse pellere non audes, mihi indica, non per-
ista fieri, animam prius tradam meam quam
nicum alicui corpus indigne, sanguinemque
effundi potius patiar, quam pretiosissimum illud

præterquam digno, concedam. Quod si quis ve-
 ritate sordibus ignoranter, nulla vestra culpa est,
 prius a d. oueris diligentiam: Nam hæc mihi
 & manifestis disputata sunt. quibus emendatus, hom. 60. ad
 ignotos Deus notificabit. Reperit eadem pop. Ant.
 fere verbis.

SIGNVM XLII.

*Generose confiteri Catholicam
 fidem.*

ANno Christi 511. Cum Anastasius Imp. Sur. tom. 1.
 die 11. Ian.
 ex metaph.
 V. Baron.
 to. 6.
 Acephalorem sectæ defensor & propa-
 tentaret auro Theodosium magni no-
 bis cœnobiarcham, is Apologeticam ad Imp.
 Epistolam, in qua inter cætera hæc sunt
 Cum hæc duo sint nobis proposita ò Imperator,
 & illiberaliter viuere consentiendo Acepha-
 vel honeste mori sequendo recta patrum dogmata,
 a nobis mortem esse præferendam. Tantum enim
 ut hæc noua sequamur dogmata, ut non solum in
 mansuri simus præcedentes patrum leges sequen-
 sed eos etiam qui præter hæc alia tueri sustinue-
 abdicabimus & subiiciemus anathemati: sed nec
 ex Acephalis ordinatum per vim suscipiemus.
 ut hoc fiat ò Rex Christe. Et si talis quid conti-
 gne acceperit, veritatis Deum præsidem testantes, vel potius
 ipsum qui nunc ab ipsis maledictis & blasphemis
 appetitur, vsque ad sanguinem resistemus, &
 pro patria, ita pro recta fide libenter animas
 offeremus, etiam si illa sancta loca igne perdenda
 visuri

○ 3

visuri simus. Quid enim opus est solo nomine,
 do ipsa sacra re vera afficiuntur contumelia? Ne
 nequaquam admittimus aliquid sentire (tantum
 est vt dicere) quod discrepet à sanctis & Oecum
 conciliis. Ex quibus primum quidem ornatur
 decem & octo patribus, qui cum aduersus
 Sancto Spiritu Nicæe conuenissent, anathema
 ferum subiiciunt, & à corpore abscondant
 co, alienantem à patris essentia eum qui est
 filius, & introducens dogmata aliena à re.
 Secundam autem, impulsu diuino, congregat
 uersus Macedonium, qui ipse quoque scelerat
 batur aduersus bonum Spiritum, eum abdicat
 tium autem aduersus prophanam & execranda
 quam Nestorij, qui ipse quoque absurda erat locu
 uersus Christi carnis susceptæ consilium, pulch
 si conuenit. Posthæc quidem etiam fuit Call
 sexcentorum & triginta diuinarum patrum,
 etiam ea dixissent quæ conueniebant prioribus.
 li dixerant accuratius adhuc exposuissent, inf
 execrandum Eutychotem vna cum Nestorio
 à corpore Ecclesiæ, & fidem confirmant Aposto
 quicumque non ita sentiebant decernunt esse
 Ecclesiæ. Aduersus hæc & ignis accendatur, &
 tur, & mors quoque nobis acerba asseratur,
 fieri possit pro vna innumerabiles nos vero nunc
 idemus veram religionem, neque ea quæ recte
 patrib. abrogando probro afficiemur. Testes sicut
 dores quos p fide susceperunt, & multa diuina
 2. S. Sabas Abbas ad eundem Imp
 tera scripsit: Quomodo non est absurdum nos
 Hierosolymitani modo doceri de fide, & qu

V. Baron.
 An. Chri.
 513.

...patres ad verbum pietatis, tam sero videri di- Magna in
 ...veram religionem? Quomodo non est hinc mani- fidei con-
 ...quod hac qua recenter apparet & videtur es- fessione cor-
 ...corruptio recta & sana fidei qua fuit tradita à pa- stantia.
 ...non est re vera correctio sed subversio & adulte-
 ...tra potius eius quod recte habet, eius suscepta mer-
 ...damus qui persuadentur procurans anima interitum?
 ...ergo nec patiemur aliquid aliud addere præter ea
 ...decreta sunt à trecentis decem & octo patribus
 ...sunt Nicæa, & tribus qua postea consecuta sunt
 ...neque quicquam aliter innouare, sed
 ...eis etiam animas profundere, & innumera-
 ...si fieri possit, mortes parati sumus susci-
 ...

Greg. Turonensis de gloria martyrum. ca. V. Baron.
 describit egregiam confessionem Clerici An. Chri-
 ...miple nouit, his verbis: Nostro tempore cum sti. 583.
 ...delulitas atque iniqua hæreticorum senecta in locis
 ...per malorum pessimas assertiones dissemina-
 ...fisset, quidam Clericus apprehensus Christianum
 ...esse confessus est, asserens æqualem Patri Filium &
 ...sanctum Cui Rex qui præerat delatis muneri- Confessio
 ...tanquam maiorem se suppliciter deprecabatur, ut fidei aper-
 ...pressa confessione de securitatis equalitate mino ta non sub
 ...Patre filium cum sancto Spiritu fateretur. Quod inuolucris
 ...faceret facultatibus ditaretur, & magnus ha- facta.
 ...tetur in populo. Quod consiliam ille tanquam
 ...sua viperæ fugiente ac iniqui virus mortife-
 ...respuente, anguis adiecit Rex, video duram inten-
 ...mentis insana, sed noui temperamentum tuum,
 ...que munera non desectunt, facile tormenta subiiciat.

O . 4

At

Non sentit
verbera.

At ille: *Vtinam dignus haberer, ait, in hac ingularum tortura confessione, nam munera tua tanquam stercus exhoras quae*
Tunc iratus Rex insit eum ad trochleas extendi, & extrinse-
titer cadi, interrogans: quid credis? Respondit, tanta vilitate
dixi, Credo Deum patrem omnipotentem, & filium patris &
Iesum Christum. Post haec casus est valde, sed semper
durabat in Confessione, neque vnquam eum a fide, &
nequa posuit hac tortura desletere. Nam in prima vilitate
cum caderetur tres tantum verberis ictus sentit, quod ad
postea deferebat) ipsam animam penetrarunt, & vili igni
vero flagella nequaquam, tanquam si aliquod velamentum
tum dorso superpositum fuisset: ita non sentiens, sed
fidem quam coeperat, inter tormenta positus prostrabat
bat. Itaque cum Regi satis, factum de eius cade non deba-
dimissus est obestante eo, ne in terminis Hispaniae vnquam
inueniretur, at ille letus discedens in Gallias peruenit
gressus.

Apud Sur.
17. Octob.
V. Baron.

4. Anno Christi 761. Cum Constantinus etiam
 Copronymus imperator iconoclasta ob curgisse a
 imaginum persequeretur Catholicos, Anthonicus
 sanctissimus Monachus audiens minas Imperatoris nos-
 toris: Non te nego, inquit, Christe saluator, tuum co-
 pulchra frustrabo confessione, non tuam contempnam cu-
 bebo imaginem, cadatur autem meum corpus, oporteret ce-
 tor, lingua secetur, pedes excindantur: Nam ego quod
 paratus sum omnia pati potius quam meum Christum si-
 vel umbratenus vili pendere quem habeo pro omnino. A
 quem olim solum sequi constitui, &c. Non tibi vident
 pati pro Christo qui pro eius forma patitur, neque confes-
 primum exemplum credis transire ignominiam prophete
 imago afficitur? Et quomodo vos sepe qui imperatores, Ch-
 contumelia affecerunt statuas perinde ac eos qui imperatores sunt.

ic irregulariter ipsum sunt infectati vltimis affecistis supplicis,
 ricus ex quo quidem ego noui in statuis aeneos, vel etiam aureos
 extendis, & extrinsecus, pice intus esse repletos & stuppis & lignis &
 pondus, tanquam vili & abiecta materia. Quod si vos, qui nunc estis
 & si non pice & cras non estis futuri, sic adoramini statuis &
 de, sed sanguibus, & propemodum tanquam Dij vultis ado-
 eum a parati, & eos qui in Imperatorias peccauerunt statuas,
 in primis vobis punitis, aduersus Christi sacram imaginem
 sentit, quod audere, non reputatis esse architypo ipsius exem-
 tarunt, vobis ignominiam? Nec eos qui sunt parati pro eo pati
 quod vel vobis estimatis a dire periculum pro veritate? &c.

5. Anno Christi 832. Confessores diuersi Theophi-
 situs pro Imperatori etiam iconoclastae in faciem resistebant o-
 ius eade[m] modo, ait Ioannes Curopalata, ex dictis pa-
 lissimam nostrorum Dionysii magni Herothei & Irenaei, non
 Gallis curant paulo ante monachorum Rempublicam adin-
 uitam & statum, sed antiquam atque adeo priscam,
 Constantiam etiam Sanctarum imaginum figuras cum Apostolica
 ca ob congruisse demonstrabant, siquidem S. Apostolus Lucas Dei
 os, Ananiam formam expressit, & ipse Christus Dominus ac
 inas Imperator noster suam in quodam linteo depictam effigies nō
 Caluator manu confectam nobis reliquit. Monachus etiā qui-
 contempnam qui ad Sacerdotis principatum ascenderat
 ypus, & cetera tyranno dixit illud Apostoli: Si quis
 am ego quod Evangelizauerit praeterquam quod accepistis, ana-
 zem Christus sit. &c.

6. Anno Christi 850. Presbyter Ecclesiae Cor-
 nubiensis Perfectus nomine ad publicam fidei
 confessionem adductus Mahumetum Pseudo-
 prophetam scita oratione infectatus ac detesta-
 tus, Christum Dominum verum Deum confes-
 sus est. Hic postquam capite esset detruncatus,
 O 5 confes-

confessores multi vltro è montibus & progredientes pro fide morti se obulerunt. Saracenorum sectam detestati sunt; Plurimum exemplorum sunt annales Ecclesiastici.

SIGNVM XLIII.

Animi seu conscientia puritatem & cordis munditiam diligentissime curare.

In via luctulenta ferre semper aliquid ad harescit luti.

1. Reg. 4.

1. Mar. c. 19

Quotidie actiones & cogitationes suas seruare examinare.

Inter scopolos & syrtes periculis.

VT Clerici boni munditiam cordis (quod primum est visio Dei) conseruent, & leuiores & minora vitant peccata, cum quicquid ad animæ salutem pertinet, non esse parum, sed maximum & grauissimum mandam esse, quippe quo contineatur vitas. Etsi Isboseth Rex esset, tamen miserus est parua res preta, quoniam ianuæ custodiam mandarat, quæ obdormiscens in mini mortem insidiatores admisit. Nequaquam (ait Diuus Gregorius) Isboseth hac morte buisset, si non ad ingressum domus mulier hoc est, mollem custodiam ad mentis ad deputasset. Fortis namque virilisque sensus poni cordis foribus debet, quem nec negligentia somni opprimat, nec ignorantia errat.

Adhæc vt conscientia integritatem tue crebro vtuntur sacramentis, hæc enim si percipiuntur, magnam omnino vim habent.

animam abluendam si quid maculę aspersum est, *lofas perpe-*
 rum etiam in suo nitore atque innocentia con- *tuo nau-*
 servandam. Card. Borromeus suadet Cardinali *gamus.*

Batoneo ut aliquem habeat spiritualis vitę, do-
 ctina, prudentia & virtute idoneum magistrum
 & patrem, qui curam gerat eius informandi &
 instituendi, cuius munus sit eum monere, qua
 ratione multiplices dęmonis insidias vitare &
 pugnas superare possit, Clerici boni non solum
 patefaciunt confessario sua delicta, sed etiam
 scrupulos & dubitationes communicant, ab eo
 consilium petunt, apud eum deponunt mole-
 stias quę nonnunquam incidunt vel occurrunt,
 illius iudicio acquiescunt, denique illi totam
 committunt animam, ac perinde ad duci in du-
 bio itinere parent. Animum quoque torpescere *v. locum da*
 non sinunt nihil agendo, sed semper aliqua re *otio.*
 bona & utili atque etiam fructuosa occupatum
 tenent; nihil enim æque eum contaminat atque
 otium desidiosum, propter ea quę ex eiusmodi
 otio consequi solent, cuiusmodi sunt confabu-
 rationes superuacaneę, vanationes rerum no-
 tarum, & quod Paulus condemnat, turpes ser- *Col. 3.*
 mones, stultoquia, scurrilitates quę ad rem *Eph. 5.*
 non pertinent, detractiones, assentationes, & alia
 eiusmodi.

Certe qui grauia crimina cõmisere, ij patiun-
 tur occultũ conscientię flagellum, quo interdum
 ita exagitantur, ut sibi ante peractam pœnitentiam
 vitam abrumpant, illa enim assidue eos ac-
 cusat & condemnat, & dignos supplicio pro-
 munciat, & tanquam ingens malum impendat
 dira

dira apprehendere & timere facit. Hinc fit vni industria conentur mentem auertere & cogitationes discutere, vt ista molestia careat. Dedunt se lusbis & conuiujs, symposijs & fabulationibus, & ad omnia externa se effundunt, vt internum illum accusatorem & tormentum fugiant: Nihil illis grauius est quam esse cum & cum animo suo colloqui: Hæc omnia sunt prælagia futuri iudicij & vindictæ quæ hanc vitam sceleratos animos manet: ipsa citra sunt velut semina impendentium suppliciorum, & ideo naturæ quodam instinctu percutitur & sentitur illa modestia ex criminum retributione.

Pro Milone

De consci-

tia V. The-

mata mea

oratoria,

vbi hæc

verba S.

Bern fere

explican-

tur.

Syr. 13.

Prou. 15.

2. Cor. 1.

Act. 13.

Contra conscientia recte factorum magna adfert solatium. Magna est, ait Cicero, vis conscientia in vtramque partem, vt neq; timeant qui nihil miserunt, & panam semper ante oculos versari qui peccauerunt. S. Bern. in lib. de confid. ad Euan. ait: Quid ditius? quid in corde dulcius? quæ terra quietius est & securius bona conscientia? de rebus non metuit, non verborum contumelias, non corporis cruciatus, quæ & ipsa morte magis erigitur quam deprimatur. Certe conscientia pura facit conuenire omnia tormenta.

SIGNVM XLIV.

Consiliis non solum doctiorum prudentiorum & seniorum libenter uti, sed etiam inferiorum.

Prou. 3. v. 5

c. 12. v. 5.

S. Chrysostomus hom. 9. de laudibus S. Patris ait, Consiliariis omnes opus habent etiam si inferiorum.

confirri possint. Multa enim sunt quæ magni & admi- Syr. 32. v.
 rabilis viri ignorant, quæ tamen parui abiectique scire 24. c. 8. v. 11
 solent. Nam postquam Moses ex Ægypto exiit & in soli- Ro. 12. v. 16
 tudinem venit præfuit sexcentorum millium populo & Moses Sa-
 omnium contradicentium lites diiudicauit, quod cerdos.
 præfuit socer eius Iethro, homo alioquin barbarus & in-
 sapiens (nihil enim gentilibus est insipientius) eum
 correxit, non curans quod sapiens esset Dei amicus. Ille Gen. 18.
 sapiens, ille tot myriadam dux omni mansuetudine
 dicentem audiuit & consilio acquieuit. Non tam
 miramur hodie Iethro, quod Mosem correxerit, quam
 miramur Mosem, quod non erubuit tot presentibus
 corrigi, & factum hoc memoria commendare.

SIGNVM XLV.

etiam ab inferioribus in rebus leuioris mo-
 menti consilium petere, eorumque sententia,
 quando nullum timetur periculum, li-
 benter subscribe-
 re.

Romanum Pontificem Eugenium III. Di- Proprium
 uis Bernardus, qui eius adolescentis Re- iudicium
 gior admonitorque fuerat, præceptis, & consiliis mortificare
 parere non destitit, quæ orbes ille Christiani
 moderator & princeps libenter audiebat; ut quid
 præceptoris vox possit admonitioq; noscamus.
 Nam qui Magister est omnium & eum locum
 tenet infra quem sunt omnes dominus, eius
 qui se docuerat, cui Monachus Abbas aliquan-
 do paruerat, accipit obseruatq; consilia. O gra-
 uissi-

uissimum Præceptoris auctoritatem! cuius eruditionem illam, qua nihil potest esse sublimius vel oraturo suppliciter vel liberius admonitum carianua non clauditur: monet, instruit, hortatur Bernardus Eugenium, neque summus ille Christiani pater Imperij aures vacuas attentas præber.

Metaphr.

2. *S. Arsenius* vir sanctissimus diuinaq; humana sapientia instructus, qui in sæculo Imperatorum Honorij & Arcadij magister fuerat, in Eremum secessisset nō modo à monachis doctrina & scientia magna præditis, sed etiam indoctis & rudibus salutaria ad progressum virtute faciendum consilia sciscitabat, ingenti animi submissione, persuasus hoc medium subministraturum, quæ magis commodata essent ad suam salutem.

Leander.

3. *B. Reimundus* à doctrina celeberrimus cum facultate summi Pontificis abdicaret, S. Dominici religionem ad coercendum iudicium proprium sebat se religiosi cuiusdam fratris non eruditi voluntati ac arbitrio, atque huiusmodi fatione tantum sanctitatis nomen breui conciliauit, vt in generalem ordinis sui electus sit, multisque miraculis claruerit.

*Metaphr.
Surius in
Maio.*

4. *S. Pachoncio* degenti in monasterio & manu cum alijs fratribus exercenti, texendo iunco sportulis, cum discipulus eius quem præfecerat, diceret eum non recte texere, conueno surrexit dicens: Fili, doce me quomodo ma texenditatio, quem docentem humiliter

! cui ceterus est, posthabito pristino suo more. Qua
 sublimi humilitate, inquit Metaphr. arrogantiae Spiriti-
 dmonitum carnisque prudentiam repressit.

t, horte. Cum s. Franciscus diuturna familiaritate *In Chron.*
 as ille cum Deo diuinisque illustrationibus ac expe- *Franc. p. 1.*
 entia ipsa edoctus probe sciret, quid, quo lo- *l. 1. c. 69.*

co & tempore agendum esset, tamen malebat
 naq; & in maximis rebus aliorum etiam simplicium ac
 alo Imperatorum iudicio & sententiae acquiescere
 uerat, etiam suam. Et idcirco omnes fratres quos ad or-
 onachis suam recipiebat sedulo commonefaciebat, vt
 ed etiam hoc exercitium faciendo ea quae proprio iudicio
 gressum contraria forent auide completerentur.

tur, id 6. Cum quodam tempore ab eo postulassent *Ib. c. 70.*

s Deum sanctum ordinis habitum adolescentes duo,
 a magis eduxit eos in hortum, monuitque sibi vt ad-
 memento essent in plantandis caulibus, & ean-
 errimur secum plantandi rationem tenerent. Cum
 iscopato ille praeposterum plantandi modum data
 complepera tenuisset, vt frondes deorsum preme-
 a submittitur radix sursum extaret, alter iuuenum
 admocentia, & paruit, alter vero iudicium suam
 ac subsonsubiiciens, contendit perperam plantari:
 ut sibi eade factum vt illi, non huic, habitum ordi-
 rapositu concesserit, sciebat enim Sanctus ille sine
 erit. proprii iudicij contemptu parum profi-

ci in caeteris virtuti-
 bus.

SI

SIGNVM XLVI.

*Illis qui è vita migrant libenter adesse,
eos consolari quorum flebilis or-
bitas est.*

*Leontius in
vita Ioan.
Eleemofy-
narij apud
Metaph.*

Ioannes ille Alexandrinus Patriarcha
ignomen misericordia ipsa dedit, ad
rum, qui in extremum certamen venerant
ctulum assistebat, morientes armabat ad
mortuorum oculos manu claudebat, quos
à morte intacti in mendicitate viuerent,
mortis instar homines putant, eorum in-
subleuabat. Hoc est opere & veritate non
& lingua diligere, hoc est charitatis opera
cere: sic & alij veri Clerici media nocte ad
iuuandos aduolant, quos æternus Iudex
intempeste, inquam, noctis vigiliis mor-
dedicant, animamque agentibus præsto
morti vicinos, ne animo succumbant, er-
incitant, confirmant, eosque vt omnia pro-
& foelicia sibi de Dei infinita bonitate & cle-
tia promittant, moneant.

1. Ioan. 6.3.

Nullum enim aliud est tempus in quo
uiora à teterrimo hoste pericula hominibus
tenduntur. Siquidem neruos omnes diaboli
in eo contendit, vt qui tu Jupiter vixit, tu
in morte perseveret: qui autem minime
fuit, turpissimo interitu virtutis obruat &
taminet extremum tempus ætatis. Quem
nem vitæ superioris errata suggerit: Deitatem

& recondita consilia sensibus obicit, iudicandi
 severitatem amplificat, tartarorum æterna sup-
 plicia ponit ante oculos; morbi doloribus ac tor-
 mentis abutitur ad perniciem morientis; fasti-
 dia ingenerat; metus gravissimos inuehit; nefas-
 tas cogitationes immitit, patriæ, parentum ac
 propinquorum desiderium renouat, vitæ amo-
 rum alienissimo tempore in animo imprimit. Ira-
 dauid mortis gemitibus & inferni doloribus
 esse clamat circumfessum.
 Venim qui arcem expugnare vult omnes adi-
 obstruat, exitus obstruit, portas claudit, cu-
 que quantum potest, vt, qui, intra mœnia sunt
 cumclusi, teneantur: Sic noster ille hostis an-
 quos quos mors obsedit, tot eis horribiles in-
 operas circumdat, vt se commouere non possint.
 has angustias adductus extrinsecus Hilatione
 lion exalbescit, Arsenus perturbatur. Me-
 ergo quam diligentissime clerici opem &
 illium ferunt ijs quibus mors imminet.
 Tempore pestis omnia officia detulerunt
 boni Clerici peste correptis. Sic tempore
 Imperatoris multi clerici & laici (teste
 bio l. 6. hist. eccl. c. 16. & 17.) cum Alexan-
 gravissima pestis grassaretur, cum maxima
 pestiferis seruerunt. Virtutis ergo inquit,
 Dionys. Episc. Alex. multum laudati erant.
 in eo ministerio obierant, adeo vt hoc mor-
 genus quod propter incredibilem pietatem &
 tantam fidem suscipiebatur, nihil à martyri-
 splendore abesse videretur.

*Fidei, spei,
 charitatis
 armis ager
 tellus dia-
 bolo resi-
 stit. Et sibi
 persuadeat
 Christum
 Iesum, qui
 inferos spo-
 liauit, ho-
 stem in fis-
 gam ver-
 tere.*

*Huc refer
 qua Clima
 cus gradu 7
 narrat de
 morte Ste-
 phani, qui
 annos 40.
 monachus
 fuerat: v.
 c. 13. partis
 1. m. a ger-
 manica
 Theologia
 moralis.
 v. Signum*

P noua

noua Clericorum religio infirmis ministratum.

4. Illustre quoque exemplum in hoc officio charitatis & fortitudinis præbuit Anno 1707 Sanctissimus Cardinalis Carolus Borromæus Archiepiscopus Mediolanensis, qui grassante peste inuentus Mediolani ædes ciuium peste infectas uisit, confessiones ægrorum audiit, & Eucharistiam administrauit, uide eius vitam.

Simile habes in uita S. Bernardini Sur. 20. Maij.

SIGNVM XLVII.

Consortium bonorum amare.

PLurimum ad honestatem Clerico parantem & conseruandam prodest conuersatio bonis. Nam ut Regius Propheta ait: Cum Sanctus eris, & cum uiro innocente innocens eris, electo electus eris, & cum peruerso peruerteris. Salomon ingenue profitens quam institutione à Deo patre acceperit, ait: Ne delecteris in semitis impij, nec tibi placeat malorum uia, surge ab ea, nec tibi per illam, declina & desere illam. Et: Qui cum stultis graditur sapiens erit, amicus stultorum confunditur, qui tetigerit picem inquinabitur ab ea, & communicauerit superbo induet superbiam.

Pf. 17. 26.

Prou. 4. 5.

Prou. 13. 20.

Syr. 13. 20. 1.

S. Clemens Rom. ad Iacobum fratrem Domini scribens, ait: Ornent tam Clerici quam secularium suas ornamentis dignissimis, dogmatibus ueritate, decore pudicitie, splendore iustitie, candore pietatis, & aliisque omnibus quibus compositam & completam

Epist. 2.

...ationabilem mentem: Tum præterea declina-
re à consortiis inhoneſtis & infidelibus, & ſocietates
habere fidelium, atque illos frequentare conuentus in
quibus de pudicitia, de iuſtitia, de pietate tracta-
tur.

S. Cyprianus de vnitate Eccleſiæ inquit: Con- 2. Theſſ 3. 6
ſuetudo Apoſtoli vox eſt: Præcipimus vobis in nomine Do- In conuerſ.
mini Ieſu Chriſti, vt recedatis ab omnibus fratribus adu- mali deſe-
ſantibus, inordinate & non ſecundum traditionem rendi, probi
quæ accepſiſtis à nobis. Et: Recedendum eſt à delin- inquirendi
quentibus, vel imo fugiendum, ne dum quis male am-
mirationibus iungitur & per itinera erroris & criminis
adit a via veri itineris exerrans, pari crimine &
teneatur.

SIGNVM XLVIII.

Conſtantiam & magnitudinem animi
in rebus gerendis adhi-
bere.

Portet Clericos hæreticis magna conſtan-
tia reſiſtere. Nam Chriſtus cum emitte-
re Apoſtolos ad prædicandum, dixit (Mat-
thæi 16.) Ecce ego mitto vos ſicut oues in medio lu-
pæ. Nolite timere eos qui occidunt corpus, &c. Eccl. 7. 6.
& Paulus I. ad Tim. 5. D. & ait: Peccantes coram Hier. 1. 17.
vobis agite vt & ceteri timorem habeant, &c. & Exo. 3. 8.
Titum 3. verſic. 10. Hæreticum &c. Cum præ-
ſens Valentis Imperatoris hæretici Baſilij E-
pſcopi libertatem in dicendo miraretur, for-
taſſe,

Hæc Greg.
Naz. orat.
in laudem
Basily.

tasse, dicebat Basilius, in Episcopum antequam
cidisti. Alioqui profus hoc modo differ
in certamen veniens. Nam cæteris quibus
in rebus, ô præfecte clementes & placidi
mus, atque omnium abiectissimi, quemadmodum
hoc nobis lege præscriptum est, ac
dicam aduersus tantam potentiam, sed ne
uersus plebeium quenquam, & infimi
hominem supercilium attollimus. Verum
Deus nobis prædicatur ac proponitur, tum
num alia omnia pro nihilo putantes ipsam ac
lum intuemur, ignis autem & gladius &
& vngulæ carnes lacerantes, voluptati
potius sunt quam terrori. Proinde con
liis nos affice, comminare, fac quicquid
libuerit, potestate tua fruire, audiet hæc
Imperator, nequaquam profecto nos
eoque adduces vt impiæ (arianæ) doctrinæ
sentiamur, ne si his quidem atrociora
ris.

Hæc postquam dixit ipsiusque in res
virtutem insuperabilem præfectus cogn
eum quidem excedere, iussit, non iam
dem minis, sed cum quadam reuerentia
missione. Ipse autem quam celerrime pot
peratorem adiens, Imperator, inquit,
ius Ecclesiæ antistite victi sumus.

Præstantior est, quam vt minis, firm
quam vt sermonibus, fortior quam vt
rum blanditijs superari possit. Qua de
ctum suum improbens Imperator (quod
re eum tentasset ad Arianismum) cogi eum

Hæc constantia Clericorum efficit, vt delinquentes ex zelo dure corripiant. Hoc zelo *Ioannes Baptista* (Matt. 3. 7. 14. 4. c. 13.) delinquentes corripuit *Pharisæos & Saducæos*, atque ipsum *Herodem regem*. Hoc zelo in scribas & Pharisæos longa oratione inuectus est apud Matth. (23. 13.) *Christus & ementes ac vendentes templo Hierosolymitano* (Io. 2. 15.) exturbauit. Hoc zelo *Petrus* *Simoni Mago* restitit, & *Ananiam ac Saphiram* è medio sustulit. Hoc zelo *Paulus* incestuosum anathemate multauit *Hymeneum & Alexandrum* *Satanæ* tradidit: *Gregorius*, eos qui hoc zelo destituti sunt his verbis reprehendit. Sæpe rectores imbecilli, humanam emittere gratiam formidantes, loqui libere recta peritescunt, & iuxta veritatis vocem, nequaquam iam gregis curam pastorum studio, sed mercenariorum voce deserunt, quia veniente lupo fugiunt, se sub silentio abscondunt. Hinc namque per Prophetam Dominus increpat dicens. *Mutes muti non valentes latrare.* Hinc rursus querens dicens: *Non ascendistis ex aduerso, nec oppositum murum pro domo Israel, vt staretis in prælio in die Domini.* Ex aduerso quippe ascendere, est in defensione gregis voce libera huius mundi præstatibus contraire, & in die Domini in prælio stare, est prauis decertantibus ex iustitiæ amore resistere. Hoc zelo usus est (cum *Ozias rex* vellent adhibere incensum super altare *Thymiamatis*) *Azarias*

Esa. 58.

Sacerdoti dicitur:

Clama, ne cesses, &c.

Tit. 1. 9.

qui contra dicunt arguere.

Act. 8. 20. c. 5.

1. Cor. 5. 5.

1. Tim. 1. 20.

In Past. P. 2. c. 4.

Esa. 56. 10.

Ezech. 13. c. 5.

V. Aug. 1. de Civ. Dei

c. 9.

2. Par. 6.

Nota liber
tatem spiri-
tus in ar-
guendo re-
ge.

Hier. 4.

zarias Sacerdos & cum eo Sacerdotes Domini octuaginta viri fortissimi, qui resisterunt, atque dixerunt. Non est tui officij Ozias, sed oleas incensum Domino, sed Sacerdotum, est, filiorum Aaron, qui consecrati sunt ad huiusmodi ministerium.

Quod factum expendens Sancti Chrysostomi in verba Esaia: *Vide Dominum*, ait, *vide tatem, vide mentem seruire nesciam*, vide linguae caelos attingentem, vide libertatem incensibilem, vide hominis corpus & angeli mentem, vide humi ingredientem, & in caelo sanctam, vidisti regem, nec vidisti diademata. Ne mihi dixeris esse regnum, ubi est legis transgressio. Non licet tibi adolere incensum, sed sacerdotibus illud datum est. Num tuam usurpare purpuram? ne usurpes sacerdotium. Non licet tibi adolere incensum. Hoc est filiorum Aaron, non dixit, cogitantes passi sint Dathan Abiron, & reliquos gentes in Aaron laena deuorauit, sed ad recordationem historiae adduxit. Rex vocem non sustinuit admonitorem. Quid Deus, ubi Sacerdos contemptus est, & eiusque sacerdotij conculcata, nec quicquam praeterea potuit Sacerdos (nam Sacerdotum est arguere libenterque praestare admonitionem, non mouere arma, non clypeum surpare, non vibrare lanceam, nec arcum mittere, nec iacula mittere) postquam rex non cessisset, sed arma moueret, ibi Sacerdos Deo:

Ego, inquit, quod erat mei officij præstiti, amplius possum, succurrere sacerdotio, quod concuatur. Quid igitur ille hominum amor? continuo effloruit lepra in fronte re- ubique est impudentia, illic est vltio. Vltio humanitatem vltionis diuinæ, non fulmen non terram concussit, sed effloruit lepra, non in alio loco quam in fronte, vt facies se ferret vindictam, vt tanquam in columna essent impressæ.

S I G N V M XLIX.

Contentiones vitare.

Anct. Paulus Timotheo Episcopo scribit: Noli contendere verbis, ad nihil enim vtile est, ad subuersionem audientium. Consilium Toletanum & c. cant. I. Act. In benedictionis (in conuentibus capitularibus) Sacerdotes, nullus debet aut indistincte, aut quibuslibet tumultibus, aut quibuslibet vanis vel risibus, & (quod est deterius) obstinatis disceptationibus tumultuosas voces effundere. V. Concilium Colonienſe Anno 15. 36. celebratum, & de Metropol. Cath. & coll. Ecclesiastici cap.

*Ep. 2. c. 2.
Prov. 20.
Honor est homini qui se parat se de content.
Iac. 1. Si quis sapiens.*

SIGNVM L.

Continentiam suadere & seruare.

*Detemp.
ser. 144.
Vide Baro.
An. Chr.
428.*

S. Augustinus suadet cōiugibus à tempore dragesimæ vsque ad octauam pasche continentiam ab vsu coniugij, similiter & festiuitatibus & contestatur euenire sepe, vt si secus agerint intemperantia coniugum nascantur filij leprosi & arreptitij vel lunatici.

S. Paulus 1. ad Tim. 3. vult presbyterum esse dicum & continentem. Quod exponens S. Hieronymus in Ep. ad Titum ait: *pudicitia sacerdotum stulat, vt non modo ab opere immundo se abstineant, etiam à iactu oculi & cogitationis errore mens corpus confectura sui libera.*

S. Ambr. in commet. ep. 1. ad Tim. Veteres inquit, idcirco concessum est Leuitis, aut Sacerdotibus vxores ad vsam habere, quia multum tempus otio vacabant à ministerio aut sacrosancto. Multitudo enim erat sacerdotum, & vnusquisque certo tempore seruebat diuinis ceremonijs. Nunc autem septem Diaconos eligunt, & aliquantos presbyteros, vt sint per Ecclesias, & vnus in ciuitate Episcopus, ac per hoc omnes à conuentu fœminæ abstinere debent, quia necesse eos quotidie esse in Ecclesia, nec habere dilationem, post conuentum legitime parificentur, veteres, omni enim hebdomada offeruntur.

est, etiamsi non quotidie peregrinis, incolis tamen vel bis in hebdomada. Si enim plebeis hominibus orationis causa ad tempus abstinere se precipit (Apostolus) ut vacent orationi, quanto magis leuitis aut sacerdotibus, quos diu noctuque pro plebe sibi commissa oportet orare? mundiores ergo esse debent cæteris, quia actores Dei

SIGNVM. LI.

Infideles ad fidem Catholicam conuertere.

Postoli, tota mundi potentia, sapientia, eloquentia repugnante carne & sanguine, corrupta natura & inueterata consuetudine obtemperante, mundum conuerterunt. Nec ad religionem facilem, & sensibus blandientem, sed ad arduam, seueram, moribus humanis insolentem mundum traduxerunt, quæ hominem cruci affixum Deum statuit, quæ diuitias, honores, voluptates, & quicquid magni ponderis in vita, despicienda, quæ carnem domare, cupiditatibus cognare, crucem ferre, inimicos diligere, bonum pro malo reddere, sanguinem & vitam pro malo proferre, maledicentibus benedicere, persecutoribus bene precari mandat. Mundum idololatria excæcato, & omnem felicitatem in opibus, honoribus & voluptatibus reponentem, contra morem & authoritatem maiorum, contra omnium gentium usum, contra commune sensus humani iudicium, contra omniū Phi-

losophorum sententiam contra principum
nas & edicta ista acceptanda esse persuaserint,
nibus vitæ huius commodis & incommo-
lecebris & tormentis contemptis.

*Pf. 50. doce-
bo iniquos.* S. Iacobus c. 5. act. Si quis ex vobis erraverit
veritate, & conuerterit quis eum, scire
quoniam qui conuerterit fecerit peccatorem
errore vitæ suæ saluabit animam eius à
te & operiet multitudinem peccatorum
rum (vt habet Sanctus Paulus 1. ad

*Syr. 24.
Qui eluci-
dant me vi-
tam eter-
nam habe-
bunt.* Syrorum paraphrasis) 4. 5. 16. *attende*
doctrinæ, instat in illis hoc enim faciens
te ipsum saluum facies, & eos qui te
dignant.

S. Chryl. ho. 18. in acta. *Si quis scandalizauerit*
iam vnum tantas pœnarum minas audit, qui tot
non seruabitur.

*V. Consul-
tat. P. Lessi.* Hoc & superiori seculo innumerabiles
uerfi sunt, & assidue conuertuntur per

auctoritate Romani Pontificis ad hoc
India orientali, in Iaponia, in maximo
regno, & in intulis plurimis indici maris, ite
nouo orbe, vbi plurima & amplissima
V. Sur. 10. 2. gna : seculo 14. Vnus Vincentius ferrerius
dinis prædicatorum conuertit ad viginti
que millia partim Iudæos, partim Sar-
nos, teste D. Antonino eiusdem ætatis scripto
p. 3. hist. tit. 23. ca. 8. § 4.

Seculo 13. duo dominicani conuertent
plurimos in tartarea teste Paulo Veneto.

Seculo 12. Adrianus IV. priusquam pontifex
esset conuertit Noruegos. Plat.

Seculo II. Episcopi ad hoc à Rom. Pont. Cent. 1. c. 2.
conuerterunt magna ex parte Hun-

Seculo X. Opera Adalberti Boemiorum & Cent. 10. c. 2.
Methodij morauorum archipræfulum, conuer-

Seculo 9. Conuersi per clericos sunt Wan- Cent. 9. c. 2.
Bulgari, Sclau, Poloni, Dani, Mo-

Seculo 8. S. Bonifacius à Gregorio II. ad Cent. 8. c. 2.
missus conuertit magna ex parte germa-

Seculo 7. Conuertit S. Kilianus quem Rom. Cent. 7. c. 2.
ad hoc miserat Francones.

Seculo 6. Monachi ad hoc à S. Gregorio desti- Cent. 6. c. 2.
conuerterunt Anglos.

Numquid Brabanti, Flandri, Hollandi, Fri-
Westphali, Franci, & reliquæ gentes à
Tutissime de his vide:
Bozium de signis Ecclesiæ. lib. 3. ca. 1.
E. lib. 4. c. 3.

S I G N V M L I I.

*conuiujs abstinere ad conseruandam
& bonam conscientiam & existima-
tionem.*

S. Hierony. ad Nepot. *conuiuia*, inquit,
sibi vitanda sunt secularium & maxime Ep. 2. ca. 13.
qui honoribus tument. Turpe est
ante

*Conuiuia,
peccatis
sunt fecun-
dissima.*

Ep. 18.

ante fores sacerdotis Christi Crucifixi & parent con-
ris, & qui cibo quoque vesceretur alieno ubi amat
res consulum & milites excubare, iudicemus eos co-
prouinciæ melius apud te prandere, quam in penur-
latio. Et: consolatores nos in mæroribus fuerint, turp-
tius quam conuiuas in prosperis nouerint. In magno
contemnitur Clericus qui sæpe vocatus ad munerum qu-
dium ire non recusat. Nunquam petentes, sed uix lo-
accipiamus rogati. Nescio enim quomodo deus qui ea
ipse qui deprecatur ut tribuat, cum accepit
liorem te iudicat, & mirum in modum
rogantem contempseris, plus te postea
ratur.

*Exemplū
Augustini
V. in Signo
de gula.*

2. S. Ambrosius Episcopus nunquam ad
uiuuium inuitatus accessit, imò licet factus
omnia omnibus, ut omnes lucrificeret, ab
tamen perpetuo se continuit, ut nemini ut
quæreret, nullique militiam suaderet, nec
conuiuuium inuitatus accederet. possidit
Aug. c. 27.

*In carmine
de uita dis-
ferent.*

3. E si Theodosius Imp. *Gregorium Naz.*
venerabatur ut dignissimum sacerdotem &
bat ut amantissimum patrem) conuiuuiis ex-
ret, tamen illis ad quæ inuitus abducebatur
caruisse Gregorius maximo lucro duxit, ut
metestatur his uerbi: *Nom iam imperatori*
contubernalis erit Gregorius, utri suo nomi-
gratificare, atq; inter medtos epulones
stis & tacitus, accumbēs ægre anhelitum dicit
& seruillem in modum edens.

*c. 39. Ep. ca.
presb. d. 34.*

4. In concilio Agathensi statutum fuit ut
byteri, diaconi, subdiaconi &c. Nuptiarum
alteram

ixi & parent conuiuia, nec his cœtibus miscebantur,
 alieno loqui amatoria cantantur, & turpia, aut obscœni
 iudicentur motus corporum choreis & saltationibus exhi-
 quam tur, ne auditus & visus, suis ministeriis depu-
 bus sumant, turpium spectaculorum atque verborum
 uerint contagione polluantur. Certe quia in conuiuuiis
 atus ad ueterinque vetus homo reniuiscit, & ædificati-
 etentes, uix locus relinquitur, prudenter faciunt cle-
 modo qui ea deuitant.

*De S. Chry-
 sost.
 V. signum
 de tempe-
 rantia.*

S I G N U M L I I I.

*Detractores & detractionem exe-
 crari.*

Augustinus cum Episcopus esset, & multos
 ad cibum uia sumendum admitteret, con-
 detractionem in mensa vel pariete hos duos
 iculos descriptos habebat.

Quisquis amat dictis absentum rodere vitam *Poss. c. 22.*

Hanc mensam vetitam nouerit esse sibi.
 omnem conuiuiam à superfluis & noxiis fabu-
 & delectationibus se se abstinere debere ad-
 nebat, & quosdam suos familiarissimos coe-
 opos illius scripturæ oblitos, & contra eam
 inquentes, tam aspere aliquando reprehen-
 commotus ut diceret: aut delendos esse illos de
 a versus, aut se de media refectioe ad suum cubicu-
 surrecturum. Quoties alicuius sermo ab aliis
 in maledicentiam delapsus esset, hos ei
 us digito indicabat, addebatq; seueram ob-
 gationem, nec fere in re ulla adeo se præbebat
 iterum.

2. S.

Ho. 40. in
Evang.

2. S. Greg. ait in conuiujs abundare loquacitatem, eoque pertinere quod in Eua-
lio legimus, diuitem illum qui quotidie
de epulabatur, grauius in lingua cruciatum
qua corporis parte maxime deliquerat,
maxime plecteretur. Ad hos ergo noxios
nes excludendos optima est ea ratio
scripsere sacra concilia, vt in omni sacerdotis
uio diuinarum scripturarum lectio misceretur
nim & anima edificantur ad bonum & oculos
prohibentur. Hæc sunt verba concilij
quæ etiam inter pontificios canones sunt
lata. distinctione quadragesima quarta,
ultimo. Lectio autem ista cum mensura
re debet æquari, non initio solum
beri, hoc enim esset non legem seruare sed
dere.

Epist. 2. c.
27.

3. S. Hierony. ad Nepot. Caue ne aut lingua
aures habeas prurientes, id est, ne aut ipse alius
aut alios audias detrahentes. Scito quia per
de alijs loqueris tua conscientia iudicaris & in
prehenderis, quæ in alijs arguebas. Neque vero
est excusatio: referentibus alijs iniuriam facere
sum. Nemo inuito auditori libenter refert. Sagitta
pidem nunquam figitur: interdum resiliens percutit

pro. 24. ca.
25.

rigentem. Discat detractor, dum se videt non
audiri, non facile detrahere. Cum detractoribus
lacion, ne miscearis, quoniam repente veniet
eorum & ruinam vtriusque quis nouit? tam
detrabit, quam illius qui aurem accommodat
henti? Idem rustico monacho viuendi forma
præscribens, ait: Nulli detrahas nec in eo re

Ep. 4. c. 8.

...ndare loquens si ceteros laceres, accusamus saepe quod facimus
...d in Eusebio contra nosmetipsos disertis in nostra vitia inuehi-
...ridie splendeat, multi de eloquentibus iudicantes. Et: Detra-
...cuciatum cum tristem faciem viderit audientis, imo ne au-
...era, etiam quidem, sed obrurantis aures suas, ne au-
...oxios loquens iudicium sanguinis: illico conticescit, pallet vul-
...o quam loquens haerent labia, saliva siccatur. Et: Quid mihi
...er dotati si aliis mala referas mea? Si me nesciente,
...retur periculis meis immo detractionibus tuis alium vulne-
...o eo loquens cum certatim omnibus narres, sic singulis lo-
...lij Tobias quasi nulli dixeris alteri. Hoc est non me e-
...nes sumere, sed vitio tuo satisfacere. Praecipit Domi-
...arta, et peccantes in nos argui debere secreto, vel adhibito
...a mentis. Idem de Nepotiano: Sermo eius per om-
...olum de scripturis aliquid proponere, liben-
...are se loquere, respondere verecunde, recta suscipere,
...na non acriter refutare, disputantem contra
...e lingua magis docere quam vincere.

Cap. 9.

Cap. 10.

Matth. 10.

modestiam

ep. 3. c. 7.

Disputatio

non nimis

exaradescat.

...alis dicitur. Carolus vicecomes Episcopus postea vi-
...per curiam militem. Ego, inquit, potius omnibus
...in hunc indignis benefecero, quam de inimico meo
...vero in hunc loquar. Detractorum poenas vide in thea-
...tate, in pulverem detractores sufflant, &
...Sagittas in terram in oculos suos excitant. Ioan.
...autem Ep. 1. c. 3. ait: Qui de-
...trahit fratri homici-
...da est.

SIGNVM

Disciplinam Ecclesiasticam restituere.

1. **L**ucas scribit in actis Paulum circum-
 lasse regiones in quibus prædicaverat
 bum Dei ut videret quomodo se haberet
 & ut confirmaret eos in fide. traditiones Ap-
 lorum & seniorum eis etiam præciperet
 re. Vnde apparet Episcopi esse visitare sua
 cesin, & quæ ad visitationem pertineant,
 in formula reformationis Caro. V. dicitur
et visitatione religio omnis corrui & impietas
acquirat.

Diamper.
est oppidū
in Asia pro-
pe ciuita-
tem. S. Tho-
mas.

2. P. Ant. posseu. to. I. Apparatus sacri
 de concilio Diamperienſi: *Epistola*, inquit,
 ad nostros missam, ab eo qui toti rei interfuit,
 nexam: sic autem scribit. Archiepiscopus
 tim ab Archiepiscopi obedientia omnibus
 subtrahit, illumque comitari reculat,
 communicatos ab Archiepiscopo recipit
 triarchæ nomen delendum negat,
 alia submurmurat, redolentia impietatis
 Paucis post diebus Archiepiscopus
 nem ordinum celebrationem indicit. Archi-
 conus autem maximum iurisdictionis angu-
 tum impedire laborat, timorem incutit pro-
 uendis, eorumque parentibus, sed frustra.
 batho ante dominicam passionis plurimos
 cros ordines promouet, ministrantibus
 dantibusque vniuersis Ecclesiæ Romanæ

ceremonias. His absolutis confert se carturem
 hebdomadę sanctioris sacramenta peragat.
 palmarum ramos solenni apparatu benedicit,
 quinquagesima feria in cęna domini sanctum chrisma
 unctis: pedes duodecim sacerdotum abluit la-
 vatis & aqua, sanctissimum Christi corpus de
 sepulturę mandat, virtutem Spiritus S. ad-
 hęc ceremoniis: maxima enim hominum
 frequentia tum diuinos intuens ritus diuinitus
 emollescunt lapides, Petrę scinduntur,
 lacrymę, talia siccis oculis contemplari v-
 neant, quicquidque sacrilegium ducit, mixtis vocibus la-
 tes omnes proclamant: *Pastor hic noster est, nos*
hunc omnes recipimus, huius vocem audire vo-
lentes. Babylonię mercenarij, lupi rapaces abeant in ma-
nuem, discedant a nobis operarij iniquitatis, quo-
rum Dominus magnificauit facere nobiscum, Romane
filij sumus hanc omnium Ecclesiarum caput esse
magistram confitemur. Talia iam corde cre-
ditibus, ore oculisque confessio fiebat ad salu-
tem quę tum essent Archiepiscopi gaudia, qui
latus, lacrymarum impetus latificantes
veritatem Dei declarabant; Sacrosancto domini
resurrectionis die maxima pompa fit procel-
sus Franciscus Roz grauissimam ad populum
sermonem, eo fructu vt si quid veneni ad-
uersum latitabat prorsus expeileret, vni-
uersaque ciuitas cum Christo ad veram fidei Ca-
ritatem vitam resurgeret. Maximo igitur fructu
Archiepiscopus eo consilio, vt si nolit obe-
diat, itaque ad illum literas mittit admonens,

Vinam Ec-
clesia prala-
ti diuina
charitatis
factibus ac-
censi disci-
plinam, Ec-
cles pristino
suo vigori
resitueret.

Chrysost in
c. 21. Ma-
ho. 40. do-
cet secula-
res facilius
reformari,
quam Cle-
ricum, qui
legem Dei
contemnit.

Hic P. Soc.
Iesu eius
tractus po-
stea crea-
tus est Epi-
scopus.

Q VI

vt resipiscat, & intra sex dies quibusdam conditionibus acceptis Vaipicottam se cōferat, sin- nus, anatemate, vtpote pertinacem Hæreticus, q- sciat se publice ferendum esse. Ipse metu per- sus, respondit condiciones oblatas se recipere, quod eis in omnibus parere paratum esse. Interim simp- trem Franciscum Roz rogat per litteras, vt de em- conferat, vbi ipse statutum diem expectabat. modo A- ter paterno affectu admonet, hortatur, oblatas condi- finem imponat scandalis misereatur animarum decre- in quot pericula se coniciat, contempletur, vbi se it- tistitis clementiam & facultatē agnoscat, nos & Epi- buratur patientia Dei ad pœnitentiā ipsam, vbi tria- tis, ne ponat spem suam brachiū carnis, scilicet amin- ges omnes infideles, quorū auxilio defēctū habent, & aggressus erat, ei futuros parū fideles. Vnde genere- tandē, siue verbis patris, siue metu accedit, vbi ma- chiepis copū, Pius Pater Filium prodigū, vbi ma- plectitur, largitur veniam, crucem preciosā magni- in amoris signum donat, maiora promittit, vbi ma- stet in bono; sequenti die in Ecclesia indicatur acce- ciliū prouinciale ad Hæreses extirpandas, vbi ma- corrigendos, superstitiones euellēdas, vbi ma- nū ad diuinum cultum spectantia componit, vbi ma- Convocantur per litteras omnes Ecclesie, vbi ma- omnib. oppidis; præcipui viri quatuor statim componi- maxima omnium lætitia, summoq; omnium, vbi ma- sensu celebratum est in oppido Diamper, vbi ma- hæreses omnes, earumq; auctores sectatores, vbi ma- præcipue Babylonie patriarcham anathematizate, e- uit, Romanū autem pontificem Christi vbi ma- & Ecclesie caput agnouerunt, eiq; obedientiam, vbi ma- miserunt, nullumq; Episcopum nisi à Roma

*Vtinam
sancti in-
quisitionis
officio suis
ubique sta-
ret vigor
atque au-
thoritas: v-
tinam mo-
rum refor-
matio, atq;
abusuū
emendatio
promouere-
tur.*

ad amorem destinatum recepturos se Sacramento obstrin-
 gerat, singulis Ecclesiis Parochi depu-
 Hereticis, quod quidem in hac diocesi novum fuit. Ad
 metum sustentationem mille aureos è suis reddi-
 tis se recipere quorannis ipse Archiepiscopus assignavit.
 Interim in hac visitatione pius Pastor fere sex
 eras, videlicet millia, sed fructu millesimo. Peracta
 octavo Archiepiscopus totam diocesim visitare
 ur, obsequitur, ut executioni mandentur, quæ legi-
 timate decreta fuerant in concilio. Statim igitur
 nplentur, officitur Angamale (Metropolis est diocē-
 scat, magis & Episcopi sedes) excipitur ab omnibus ma-
 i ipsum triumpho. Ipsum solum stratum candidis
 rnis, scilicet aaminibus, floribus, frondibus respersum,
 defecabant 30. fere viri ex nobilioribus læto tripu-
 s. Victore, subsequebantur alij ludentes armis
 ccedit, magna celeritate, plaudebat immensa hominū
 odignitudo manib. vocibus, tympanis, tubarū so-
 preciosa magnis acclamationib. aerem cōplebant, nec
 omittunt bellica instrumenta, quæ ex tanti viri ad-
 a indicata acceptā lætitiā cæteris testabantur. Hic
 andas, minor in Ecclesiis sacro chrismate maximū ho-
 as, omnium numerū confirmat, sacerdotes clericiq;
 ompone concilio non interfuerūt publice hæreses &
 celestia archā abiurant, Romano Pontifici obedi-
 or statim respondent, sicut in concilio sanctū fuerat.
 mniū, sicut P. Franciscus Roz, & ego, in libris exami-
 mper, in his incūbimus, delēmus, scindimus, integra
 ēctarōmina in ignē coniicimus, quanta animi vo-
 mathemate, explicare non possum; duodecim pene
 hristi in hoc labore consumpsimus: volumina. n.
 bedierunt tam defuncti Episcopi quam aliorum sa-
 à Roma

*Maxima
 orbis impe-
 ria, Babyl.
 persicum,
 Macedoni-
 cum, Roma-
 num, reuer-
 ta discipli-
 na steterūt
 neglecta
 conciderūt.*

cerdotum, fidei Catholicæ puritati, aut flammam restituimus. Miraculo tribuebant omnes opus: adeo enim prius libris suis addicti erant, ut à nobis nec aperiri paterentur. Iam vero perbitu eos abradere, detruncare, integrosque aburere non moleste ferebant. Prosecutus est archiepiscopus visitationem, maxima, ut ipse scribitur, animi suavitate, ubique excipiebatur. Pastor bonus, ipseque boni pastoris officium quebatur, confirmabat, pueros baptizabat, rati sacerdotes expellebant socias: pueris quoque, induitur pontificii vestimentis, docentur Christianam per alumnos nostri seminarii, in quomodo fructu tradebat, concionabatur quoties petuas eleemosynas pauperibus erogabat, et videbant Reges singuli Malabarum, ut videlicet, neminem Virum, tam humiliter benigneque suas tractantem, ipse res omnes ad Ecclesiam, et numerum spectantes statuebat, superpellicea, et lamque chrisimatis, aram consecratam, et faciendum sacrum necessarias in singulis suis collocabat. Baptizandi, inungendos, nuptias celebrandi modum à P. Fr. Roz è latina in Syriacam linguam contra una cum doctrina Christiana lingua Malabarica conscripta, singulis parochis tribuebat, libere bique examinabamus, expurgatis eis maxime diligentia, iam huius Ecclesiæ faciem alterantem res, ubique enim in Ecclesiis summi Pontificis nomen resonat, Augustini, Hieronymi, et aliorumque sanctorum, quos Catholicus veneratur Ecclesia, nomina sanctissima exornant.

Amb. 2. de off. in Mis- sa Dei, ubi communitio nis periculum est, etiam dissimulare peccatum non leue.

Ios. Bap. incepit reformationem à Rege Herode non licet tibi, &c. Marc. 6.

obmutuit Nestorij aliorumque Hæretico-
 rum impudentissimum os, Sacramentorum vsus
 de more Ecclesiæ Romanæ frequentior, maxi-
 mum denique in omnibus æger dominicus vber-
 ritatem promittit in segete. Hæc in genere, nam
 minutissima quæque scribere esset immensum.
 Pares Soc. nostræ proximorum salutis amore,
 indefessum laborem deuorabant, ducebant
 Archiepiscopum, reducebantque in omnibus
 consilij, studij, laboris participes effecti (vt
 solus dicam) auctores; agnoscit ipse Archie-
 sco. nostrorum operam, prædicat diligentiam,
 prædat societatis institutum. Hæc Ioan. Maria
 compareus Societ. nostræ ex collegio, eiusdem
 S. Crucis, Vaipicottæ in India Orientali 28.
 an. 1599.

Metaph. refert de S. Chrysostomo ipsum cle-
 ricum sacris assistentem cum mulierem sursum
 tabulato (templi) manentem procaciter inspe-
 xit, ab altari amouisset. Non tam facile resol-
 uetur vigor Ecclesiasticæ disciplinæ, nec cano-
 nicæ censura languescens extingueretur, si hunc
 non omnes prælati imitarentur. Quomodo
 Episcopus Constantinop. designatus cleri
 Constantinop. mores exquisiuerit & correxerit,
 confestim etiam ad praua, quæ erant amputanda,
 eam correctionis immiserit prolixè refert Ba-
 r. 10. 5. An. Christ. 398.

Anno Christi 257. cessante persecutione vt
 alias, ad componendam quassatam Ecclesiam
 Episcopi conuenerunt, & non solum quæ ad re-
 stitutam fidem & Catholicam virtutem spectabant;

• Q 3 sed

*Dum disci-
 plina cessat
 regnatque
 similitas
 Deficit Ec-
 clesia vir-
 tus pariter
 quo facul-
 tas.*

*Impediens
 aspectus pu-
 nitur.*

sed quæ ad bonos mores instituendos, colle-
que Ecclesiasticam disciplinam restituendâ
tinere videbantur, tractarunt. Perlatæ sunt
tunc inter alia ad synodum litteræ Rogari
piscopi, de diacono suo proteruo expositum
quo fuerat conuictis imperitus. Quod veter
rescripserit S. Synodus reddita à Cypriano
nomine omnium litteræ produnt, ut in e
par erat) animaduerneret, vel abstinendo
nius deponendo. Quam vero sit pericu
subditis clericis contumacia, ex qua in
facile prolabantur, eadem docent his ver

Epist. 6.5.

*Clerici con-
tumaces co-
ercendi
sunt.*

sunt initia hereticorum, & ortus atque conar-
maticorum male cogitantium, ut sibi placuit
positum superbo tumore contemnant. Sic de Eccl
ceditur, sic altare profanum foris collocatur, su
pacem Christi & ordinationem atque ciuitatem
bellatur.

5. Clerus Romanus cum post Fabiani Pa-
tyrium, sedes romana vocaret, scribēs ad
carthaginensem (Cum incumbat nobis, qui
prepositi esse & vice pastoris custodire gregem
tes inueniamur dicitur nobis, quod antecessorib
est, qui tum negligentes prepositi erant: quoniam
tum non requisuimus, &c.) hortatur Carthage
cos ut & ipsi pastoris optimi specimen
vicem gerant, ad quod præstandum suo
corroborat. hæc addens: Non enim hoc solum
vos hortamur sed discere poteritis à pluribus, qui
vos venientibus, quoniam ea omnia nos, Deo ad
& fecimus, & facimus cum omni sollicitudine
lo seculari, ante oculos plus habentes timore

*Apud Cyp.
c.3.*

*Cleri Rom.
in persecu-
tione Decij
diligens stu-
dium.*

Ezech. 34.

*Nota hæc
de iniuncto
clericorum
Rom. Eccl.
robore &
vigilantia.*

perpetuas, quam timorem hominum & breuem
 amorem, nam deseretes fraternitatem & exhortantes
 in fide & paratos esse debere ire cū Domino, &c
 Clerus de Eccl. lesiastica disciplina etiam per-
 secutionis tempore, retinenda, hæc scribit ad S.
 Cyprianum carthaginensem Episcopi. Quid magis tenacissi-
 mus disci-
 plina.
 pace tam aptum aut in bellis persecutionis tam ne-
 cessarium, quam debitam seueritatem diuini vigoris te-
 nentem, quam qui remiserit instabili rerū cursu erret sem-
 per esse est, & huc atque illuc variis atque incertis ne-
 cessitatibus dissipetur & quasi extorto de ma-
 gistrorum gubernaculo nauim Ecclesiastica salutis
 in scopulos. Vt appareat non aliter saluti Ecclesia
 conseruari posse, nisi si & qui contra ipsam faciunt, qua
 aduersi fluxus repelluntur, & disciplina ipsius
 custodita ratio, quasi salutare aliquod guber-
 naculum in tempestate seruetur. Nec hoc nobis nunc
 concilium cogitatum est, nec hæc apud nos ad-
 versus improbos, modo superuenerunt repentina sub-
 iectio, & hæc antiqua apud nos seueritas, antiqua fi-
 disciplina legitur antiqua &c. Et: absit ab Eccle-
 Romana vigorem suum tam profana facilitate di-
 uertere, & neruos seueritatis, euersa fidei maie-
 state, dissoluere, &c. Idem lapsis pœnitentibus
 Ecclesiam redire conantibus has præscribit
 Reges. Pulsent sane fores sed non utique consrin-
 gant: adeant ad lumen Ecclesie, sed non uti-
 que transileant: castrorum cœlestium excubent por-
 tibus, sed armati modestia, qua intelligant se de-
 trotores fuisse, resumant precum suarum tubam, sed
 non bellicum clangant: arment se quidem modestia
 & quem negando mortis metu fidei dimiserant cly-
 peum

Apud Cyp.
 Ep. 31.
 Clerus Rō.

Romana
 Eccl. sem-
 per tenacissi-
 ma fuit a-
 uita disci-
 plina & pæ-
 ternarum
 traditionã
 vigilantif-
 sima cu-
 stos.

Rom. Eccl.
 non fuit
 passa Eccle-
 siasticam
 disciplinam
 vlla ex par-
 te, quauis
 occasione
 conuelli.

pcum, resumant: Sed vt contra hostem diabolum
armati, non contra Ecclesiam, qua illorum dolor
armatos esse se credant. Multum illis proficiet
destra, postulatione verecunda, humilitas necessaria,
tia non ociosa: mittant ligatas pro suis doloribus
mas, aduocatione fungantur ex intimo pectore
gemitus, dolorem probantes commissi criminis
rem, &c.

3 Reg. 12.
2. Pral.
24.

6. Antoninus Florentinus Episcopus, C
magnoperere reformabat, omnemque
cesim per se semper lustrabat,

7. Rex Ioas primis annis Regni sui pie
uit, suoq; exemplo totum populum in
cultu continuit. Quia Pontifex Ioas doctus in
sua & zelo non passus est Regem a via recte
flectere: multo magis pij Ecclesie Prælati
Christus in Apoc. c. 1 (cum B. Ioannem E
listam docet, stellas quas manu dextera
esse Prælatos.) vocat Angelos Ecclesie, in
continebunt & seipsos & omnes Clericos
riores. S. S. Athanasius Episcopus Alexan
yniuersum eandemque ampliss. Alexan
clesie subiectam diocesim perlustrauit, cum se
Hæresis & schisma prauique mores in
corruerant, vigilantissimo studio restaura
stituit in eis fidem & pacem exulem mo
corruptos Ecclesiastica disciplina compo
que solum cunctas Ecclesias in ciuitatibus
d s a que vicis positas visitauit: sed & qu
tudibus desertisque locis penes sanctos
nachos erant, inuisit.

V. Baron.
An. Christi
328.

8. S. Ambros. Episcopus Mediolanensis

abolam... propensius, quam exactam absolutamq; Clerum Ec-
 rum dolo... Ecclesiasticam disciplinam Clerum componere, ^{clericali}
 ficier pet... cuius rei causa, tres illos egregios de officiis li- ^{disciplina}
 cessaria... scribere est aggressus, cum aliquandiu, po- ^{solutum}
 dolorum... docuisset. Qualem autem delectum, ha- ^{correxit.}
 peccore... erit in Clericis deligendis, quamque in singu-
 rimus... ad officia Ecclesiastica cooptandos fixerit ocu-
 rum obtutum, his verbis significat,

Li. I. de off.

ppus, C. Meministi filij quendam amicum cum sedulis sevi- c. 18.

ue sum... commendare officiis, hoc solo tamen in Clerum
 me non receptum, quod gestus eius plurimum deduce-
 sui ple... alterum quoque cum in Clero reperissem, iussisse,
 in in ver... ve nunquam praeiret mihi, quia velut quodam inso-
 adas doct... incessus verberare oculos feriret meos. Uterque ab
 à via rec... recessit, ut qualis incessu prodebat, talis perfi-
 Prælat... anni demonstraretur.

Namque alter Arianae inuestationis tempore, fidem
 terage... alter pecunia studio, ne iudicium subiret sacer-
 fia, in... senum negavit. Lucebat in illorum incessu
 Clerico... golenitatis &c.

Alexan... Quomodo Gelasius Papa aduersus genti-
 alexand... ritus pugnaverit, & aduersus Androma-
 trauit... tum senatorem cæteroque Romanos, qui Lu-
 s in Em... calia secundum morem pristinum colenda
 restant... tituebant, scripserit, refert Baron. Tom. 6.
 m mon... Christi 496. inter cætera scripsit, in Apo-
 mposit... aduersus Andromachum: Multa sunt, quæ à
 catibus... Pontificibus diuerso tempore sublata sunt noxia,
 & quæ... abiecta. Non enim simul omnes in corpore curat me-
 sanctos... languores, sed quod periculosius conspicit immi-
 lanen... condatione mortali simul omnia possit auertere. Et:

Q 5 Debet

Debet & Pontificis in omnibus male factis sollicitudo
& seueritas non deesse, & ab omnibus Ecclesijs seruati
gari.

10. Carolus Borromeus Cardinalis Archiepiscopus
Mediolanensis totam suam reuerentiam in
uit Ecclesiam Mediolanensem, quæ ante
tempora dissolutissima erat licet inuiti
& armati se opponerent, ipse tamen
proprijs manibus cruce ingressus est locum
dam armatis hominibus obsessa. Sæpe
excubitores siue exploratores nocte mitti
qui inquirebant quid sacerdotes domi
rent, & sicubi deprehenderentur vel
liceribus impudicis, vel aleis male tempore
re, præter alias pœnas grauiores mulctari
pecunia, quæ in seminarium, aut alios
conferebatur.

Si aliquantulum plus nummorum in
suis retinerent, quam esset necesse pro
statu, illud quoque pauperibus cogebant
gare. Sæpe ipse Ecclesias suæ Diocesis
& tum bis, vel ter, vel quater in hebdomada
cionabatur.

*Sess. 6. de
repor. c. 1.*

11. Sacrosancta Synodus Tridentina
tuendam collapsam admodum Ecclesiam
ciplinam, deprauatosq; in populo
Clero mores emendandos se accingere
iis qui maioribus Ecclesijs præsunt in
esse sumendū. Integritas enim præsentium
est subditorū; Et honestius est pisces a
capite, quam à cauda aggredi, quia caput
stantius membrum. Apud Sigismundum

Reformando Ecclesiastico statu aliquando actum
 fuerat, dicentibus quibusdam à Minoribus (ex
 Franciscana familia) fratribus incipiendum. Non
 Imperat. à Minoribus, sed à Maioribus incho-
 anda est reformatio.

12. In vestibulo & foribus formulæ reforma-
 tionis per Carolum V. statibus Ecclesiasticis in
 Comitibus Augustanis ad deliberandum exhibi-
 ta, & ab eisdem probatæ & receptæ, habentur

Sæpe
 verba: *In primis necessarium est, ut redinte-
 retur, repurgeturque ordo Ecclesiasticus quo confuso,
 in verro, tota Ecclesia facies confusa est variis iactatur*

13. Vacantibus Ecclesiis nullus Pontifex cele-
 stis ac maturius consuluit *Nicolao V.* cum eas sta-
 tim optimo cuiq; & idoneo committeret. Prius *Plac.*
 enim mores & doctrinam hominum inspiciebat,
 inde vacantes sedes his statim committebat,
 quod diceret in mora periculum esse, cum non
 essent, qui diuina etiam cupidissime diriperent
 occuparent.

14. *Hogerus* Hamburgensium Archie. discipli-
 nae Ecclesiasticæ seuerissimus ac diligentissimus
 actor erat, pro suo in omnes incredibili affe-
 ctu visitabat enim quam frequenter loca fratrum,
 quod quid per iniuriam obreperet, quod sanctitati
 derogaret. Vnde cum apud Hamburgum confi-
 nitum esset, nocte intempesta exploraturus quid-
 am in Ramsola ageretur ad vigilias eo prope-
 nit matutinas, fidelis dispensator & pru-
 dens, qui & ipse vigil pernoctauit suamq; familiã
 dormire prohibens, venienti sponso lætus oc-
 currit

currit dicens : Ecce ego & pauci, quos dedit mihi
minus.

V. Chron.
Mogunt.

15. Henricus Moguntinus Archiep.
nonicorum suorum dissolutos mores ferret,
let, ab ijs apud Pontificem accusatus Eugenius
III. Mittit ille Arnoldum suum Cardinalem
Romam, perfidus homo crimina auget. Per
gatos duos mittit ad cognoscendam causam
quibus Henricus deiectus, Arnoldus sufficiens
Henricus, puocatione ad Pontificem omittit
sui iudicem Christum prouoco, inquit, altero an
iit. Eius morte audita Cardinales duo, eo
periere, alter in latrina animam excicans,
digitos manuum, instar feræ, arrodens, eius
num salutis 1155. Stumpfius Vormatiensis
piscopum facit, & ab Adriano missos le
ait, ut visitatores Ecclesiarum, in nullo
& nihil prætermittant, sed omnia recte
terque faciant, proderit ipsis perspectum
re urbium & pagorum statum ac conditi
qui in eis sint nobiles & magistratus, qui
quæ animorum inclinationes, quis curia
gor Catholicæ sit fidei, aut si ea labefacta
quæ spes eius redintegrandæ, quæ ratio
præsidia, ad eam vel reuocandum, vel sus
dum. Hac enim notitia, quasi luce eorum
illa illuminantur, & turpe est eum, qui in
alicuius vigilia positus est, non sic excubi
tum eius vniuersæ statum, tum etiam
eius perspectum habeat. Hanc autem cog
nem, sine qua semper in tenebris versab
haurire poterunt à vris peritis, & intell

... qui eorum quæ dixi locorum consuetudinẽ
 ... etiam habeant, quos cum nacti fuerint
 ... debent autem diligenter inquirere) ita auide
 ... erunt, ita omnia scrutabuntur & notabunt, vt
 ... re magni momenti & magnopere ad suum of-
 ... tinum pertinente. Vtinam tandem extermina-
 ... tur Clerici, qui nihil vel parum in Ecclesia fa-
 ... unt boni, & insuper illam suis sceleribus fœ-
 ... ac deformant. Vtinam tanquam putrida
 ... bra, à sano Ecclesiæ corpore præscriberen-
 ... maxime cum etiam, si in Rep. civili gens ali-
 ... reperiatur, quæ & nihil fere in publicum
 ... fert commodi, & leges ac iura Reipublic.
 ... ue violat & pessundat, statim è medio tolla-
 ... ens, quia perniciofa bono publico iudicatur. Ar-
 ... certe recisa repullulat, euulsa vero non refru-
 ... tur, ita mali si penitus tollantur, non rena-
 ... nullo.

Recte S. Chrysostom. ait, sicut videns arborem *Hom. 15. in*
dentibus folijs, intelligis vitium esse in radice: ita sic ad Tim.
veritas plebem ac populum indisciplinatum, argumen
est in statu Ecclesiastico defectum esse, ad quem cul-
De vit. cõt.
li. 1. c. 2.

Sanctus Prosper: Ille cui dispensatio commis-
 ... etiam si sancte viuat, si tamen perdit viuentes
 ... re aut erubescit aut metuit, cum omnibus qui eo
 ... ate perierunt, perit. Certe si horologium perperam *Ezech. 3. 33*
 ... significat, culpa est eius cui cura incumbit. *Uti- 34 sangui-*
 ... ergo omnibus Prælati semper ob oculos *nem.*
 ... careatur, quam male cesserit Heli Sacerdoti *1. Reg. 2.*
 ... gentia in filios, & ab Apostolis constitutum *Cant. 57.*
 ... : Episcopum aut Presbyterum, qui negli-
 ... gentius

gentius circa Clerum, aut populum agit, ne
 pietate eos erudit, à communione segregat.
 Si vero in ea socordia & negligentia perleue-
 rit deponendum. Utinam ipsis perpetuo in
 memoria versaretur, quod S. Bernardus Pontifex
 (3. de confid.) in hæc verba scripsit: Super
 generaliter super vniuersum Ecclesia statum
 consideratio tua, si plebes Clericis, si Clerici sacerdotibus
 si sacerdotes Deo in ea, qua oportet humilitate
 sint: si in monasteriis & religiosis locis seruetur
 disciplina, si super praua opera & dogmata
 Ecclesiastica vigeat, si floreat vinea honestate
 monia sacerdotum, si flores fructus parturiant
 tia fidelium populorum. Si demum vestra ipsorum
 solica mandata, & instituta qua dignum est
 ne obseruentur, ne quid in agro Domini sui
 etu incultum aut fraude surreptum inueniatur
 rum culpa ad nullos magis referenda sunt quam
 des negligentesq; Rectores. Impuritas incuria
 solentia mater, radix impudentia, transgressio
 trix &c. Certe si scandala ex vniuerso Clero
 pellerentur & Ecclesie potissimum Cathedra
 & Collegiata in primas suas fundationes &
 genes restituerentur hæreses sua sponte
 quiescerent ac diffluerent.

S. Bas. in Mor. c. 12. probat Episcopi officium
 vicos omnes, & ciuitates eius curæ committimus e
 uisere, idq; probat exemplo Christi, de quo apu
 Matt. & circuibat, inquit, Iesus totam Galilæam
 cens in Synagogis eorum, & predicans Euangeliu
 & sanans omnem languore &c. Quem locum
 nens Chryl. Nos, ait, qui sumus vnius regionis

*Prælatorū
 est intende
 re super vni
 uersum Ec-
 clesiam sua
 statura.*

C. 4. v. 23.

*In imperf.
 leom. 7.*

regiones circumire opus non habemus, tamē singulas
legregiōnum populi circumire & considerare debe-
perferent, id est, diligenter attendere qui sunt in popu-
petuo in avaritiā morbo laborent, vt aliquem ser-
dus Peccatorem de avaritiā malo faciamus ad medicamē
Sanctatis illius qui avaritiā stimulis agitatur,
tem debemus illis prouidere, qui in populo
dentibus libidinis febrib. valde laborant. Quē-
modū enim paterfamilias studiosus scit in do-
mū, quid vnusquisq; necessarium habeat, ita &
ad singulorū mores, & actus, & cōuersatio-
nem debet discere vt quale, quibusq; medicamē-
tum necessarium fuerit, subministret Greg. Naz.
ologia) prima copiose probat Episcopum de
esse peritissimum medicum animarum, pa-
rum enim est, non solum pascere oues sanas,
etiam mederi ægris, vt Deus ipse tradidit apud
ech. c. 34.

SIGNVM LV.

*Vt alij corrigantur, seipsum immunem
à vitiis custodire.*

Merici boni vt alios possint corrigere, seu vt
idonei & efficaces sint Correctores, studēt
vitæ inculpatæ, aut saltem immunem à vitio, ^{Pf. 40. v. 5.}
magis enim Pfaltes ait, *Corripiat me iustus, &* ^{Pf. 49. v. 16.}
deceas apud eundem. Quare tu enarras &c. Et s. ^{Mat. 17. v.}
Hypocrita eyce, medice prius cura te ipsum. ^{Luc. 4. v. 23}
(3. de sum. bo. c. 32.) Nō debet vitia aliena cor-
locum tenere, qui adhuc vitiorum contagionibus seruit, im-
munem esse enim arguere quemquam in alio, quod adhuc
depre-

deprehendit in semetipso Cardinalis Baron. *Annal. Anno Christi 401. air. Equidem magis admiratione capior, dum Ioan. Chryf. Episc. Confl. triennium in sede agentem, adeo brevis temporis tot tantisque vallatū erumnis, atque molestiis septum, cui aduersus hereticos, aduersusque Episcopos tyrannos, barbaros, ipsamque matricem Eudoxiam fuerint adeo crebra, atque ineunda certamina, cum tamen interea totum*

In acta A. post. ho. 44.

Imago veri patris ac pastoris.

functionis Episcopalis esset, atque perinde ac otio pacem coleret, creberrime conciones habere pulum, quem quotidie ferme docebat. Explicat clesia actus Apostolorum inter alia ait: Nonne dies, saepe etiam per septem exhortamur? Quae assequimur, quam quod reprehendimus in la chrymas fundimus, dolemus, & si non foris corde?

Nisi quis iudicaret me supra modum honoris vidissetis quotidie me fontes Lachrymarum quarum conscia sunt domicilium & solitudo enim mihi de salute quidem mea desperavi, haec praetermissi, & res vestras deploravi. Non vacat la deplorare, adeo rotus deditus sum vobis. Et vos obtemperantes, pra gaudio non sentio, si si video vos minus obtemperantes pra dolore termitto mea.

SIGNVM LVI.

Disciplinam à domesticis inchoat.

1. **P**ius V. Pontif. Romanam liberatam riam variis grauissimis que calumnia

arum. Tunc propter aulicorum corruptos mores labora-
dem magis, primum omnium in suos ipse familiares
Conf. non induerit, quod reliquorum Ecclesiasticorū
temporales exemplum inde petituras arbitrare-
rolesit. Nam optimus ille & vere pius Præsul
usque Carus dicebat talem sese familiam cupere, quæ
e domum, moribus, vestitu reliquos ad virtutem ex-
atque.

Hanc domesticæ disciplinæ cogitationem
inter tot tantasque orbis terrarum curas
inimo Pontifice suscipiendam esse, docet
ct. Bernardus dum sic ad Eugenium scribit: *4. de consia*

quæ te ignorare nolim, mores tuorum & studia.
oportet ut vitia domus tuæ ultimus scias. Domum
si decet sanctitudo, decet honestas, horum disci-
custos, in vultu, in habitu, in incessu illorum qui
te sunt, nihil residere impudicum nihil indecens
honoris.

Illustrissimus Cardin. Carolus Borromeus ad
coreum collegam scribit: Curabis familiam
nem, nec patieris inter domesticos tuos quenquam
re, cuius non modo impudica sint facta, sed cu-
ritam non sint verba & mores admodum pudici,
que domi probata virtutis viros, qui in hanc
vigilant, & qui te crebro de domesticorum
commonesciant, modestia in verbis & cultu
nis cernatur. Insuper curabis ut iuramenta à
familia absint, turpes sermones, scurriles ioci,
tia, contumelia, & omnium verborum genera
dicos ledant, inter tuos nec dici, nec audiri fines.
tus autem et si decens esse poterit, cauebis tamen

R vt

vt à familia viri Ecclesiastici procul sit is corpora
tus, quo milites & profani iuuenes vti solent.
itaque quod vanitatem & ostentationem præ se
in tuo & tuorum ornatu conspiciatur.

SIGNVM LVII.

In irrogatione pœnarum magna
discretionem.

REGVLA Canonicis in Concilio
Aquilgranensi capite centesimo
quarto præscripta ait: Iuxta modum
mensura extendenda est corruptionum.
cessse est vt Prælati circa delinquentes
peritissimi imitentur factum, vt adhibe
gnæ discretionis cura quod cuique con
quodue conueniat adhibeant, hoc sum
re perpendentes, vt iuxta quantitatem
rum exhibeant fomenta curationum,
nus nec alteri dent quod noceat, nec al
trahant quod iuuat. Si quis frater in
tione Canonica constitutus horas Can
frequenter neglexerit, Ecclesiamque
ligiose, sed pompaticè, vel incompo
trauerit, & opus DEI negligenter ex
fuerit, ad collationem venire distulerit,
dientiam à magistris sibi iniunctam
cusauerit, in legendo vel cantando,
teris Ecclesiasticis disciplinis iuxta
dium non exhibuerit, ad Missam non

Regula dis
ciplina &
corruptio
nis Cano
nicis præ
scripta.

corpore, sed vitio tarde accurrerit, è claustris
 licentia exierit, per licentiam vero egres-
 sus, extra constitutum siue placitum moras
 fecerit, in plateas ire, aut in biuiis residere
 remaneat, in dormitorio aliquid indecens
 aut inhonestum verbis aut actibus perpetra-
 verit, alicubi nisi in dormitorio cum cæteris
 obsequie causa ineuitabili dormire præsumpse-
 rit, fratribus charitatis officio obedienter ser-
 uare neglexerit, discordiam, quam (dicente
 scriptura Prouerbiorum sexto capite) DEI a-
 nimam derestatur, inter fratres seminauerit, hic
 primo secundum præceptum Domini non so-
 lum semel aut secundo ac tertio, quin imo
 quæpiam admonetur. Et si his admoni-
 tionibus non cesserit, publica obiurgatio-
 ne corripitur. Quod si & his renisus fue-
 rit, cæteris sibi alimentis interdictis pane
 ac summo usque ad dignam satisfactionem utatur
 aqua. Si vero nec sic se correxerit, separetur
 a mensa, & societate fratrum & choro psal-
 micum remoueatur, & seorsim in loco hu-
 milioremodi negligentibus à Prælati constituto
 cogatur, vt saltem rubore sequestratione
 emendetur. Deinde si his modis correptus
 incorrigibilis extiterit, & ætas permiserit,
 iuxta Salomonem Prouerbiorum capite
 octauo, versiculo secundo. Et capite
 vigesimo nono, versiculo decimo nono) stul-
 tius verbis non corrigitur, congrua ei, verbe-
 ratione adhibeatur castigato, quibus utpote fi-
 lius verberetur, quatenus (secundum Bea-

ti Gregorij sententiam) qui iubentis
 ba non audiunt, verberibus admonentur
 vt ad bona desideria pœnæ trahant quos
 mia non inuitant. Cæterum si talis fuerit
 aut ætas, aut qualitas personæ verberari
 siuerit publica obiurgatione, & contumacia
 iuniorum afflictione & sequestrationis
 re huiuscemodi corripiatur, vsque dum
 pœnitentiæ satisfactione veniam consequatur
 Si vero vterque & qui flagellatur, & qui
 gellari ætas aut qualitas personæ prohibet
 hoc incorrigibiles extiterint, sit locus
 claustra Canonorum, sicut multis in
 poscitur esse, quo ad tempus retrudantur
 condum modum culpæ castigentur, vt in
 postolâ (in Epistola prima ad Corinthios,
 tota pite, versiculo quinto.) tradidi satanæ
 tentum carnis vt spiritus saluus sit in die
 ni. Quod si etiam tot saluberrimis admonitionibus
 nibus & castigationibus necdum pariter
 fiat pro eis ab omni congregatione communitatis
 oratio vt à Domino sanentur.

Postremo si inemendabiles & incorrigibiles
 apparuerint, ne per plures eorum dira
 contagia, necesse est vt à cæterorum societate
 (vt pote oues morbidæ) segregati ante portam
 tiam deducantur Episcopi vt ab eo Canonice
 autoritate publice damnentur. Si vero
 in Collegio Canonorum culpam criminalem
 lem admiserit, huic nulla danda est dispensatio
 quia aut sponte pœnitentiam pro admittenda

gerat, aut si id agere resultaerit coram Epi-
 scopo dedicatur vt ab eo publica mulctetur pœ-
 nitentia. Meminisse enim oportet Rectores,
 columba est in Diuinis Scripturis Eccle-
 siæ appellata, (Canticorum sexto capite, ver-
 siculo octauo, & capite secundo, versiculo de-
 cimo quarto) quæ non unguibus lacerat, sed
 stipe percutit. Vnde etiam ipsis summo pe-
 nitentiæ obseruandum est, vt iuxta modum culpa-
 rum & personarum atque ætatum omnino
 correptio sit temperata, vt nec vitium de-
 terius inoleat, nec correptio mansuetudinis
 modum excedat, ne (vt ait Beatus Maximus)
 solutior lenitas conuentionem præbeat
 peccanti, aut immoderata seueritas à lapsu non
 detinet delinquentem. Cauendum etiam il-
 licite errata delinquentium alicuius rei liuore
 fatiant, sed potius, vt ait Beatus Augustinus
 in diebus criminum persecutores & hominum li-
 beratores, oderunt vitia, diligant homines,
 vitiant quod instinctu diaboli ingestum est,
 diligant quod DEI bonitate creatum est.
 teneant in manu baculum & virgam, bacu-
 lum quo aliorum virium imbecillitates spiri-
 tualiter sustineant, virgam vero qua vitia de-
 linquentium zelo rectitudinis feriant. Fu-
 git hæc in Canone seu Regula Canonico-
 rum, quæ vti iam iussu alicuius Prælati Eccle-
 siæ tertio Tomo Conciliorum seorsim impri-
 metur breuibus notis ex aliis Conciliis ad-
 scriptis.

*Vide S. Ba-
 siliæ anim-
 aduersio-
 nes aduer-
 sus Cano-
 nicos de-
 linquen-
 tes constituta.*

Sanctus Gregorius libro vigesimo sexto

R 3

moral.

moral. capite vigesimo secundo & tertio, Prælati monens ait: *Summe bene regitur cum is qui præst vitii potius quam tribus dominatur. Sanctus Augustinus* (Epistola centesima nona) ad seruos Dei scribit: *Prælati tanquam patri obediatur, ipse vero non seculi potestate dominante, sed charitate seruientem.*

Ioan. IV.

Matt. 23.

Vtinam non esset etiam in hoc mundo verum quod ait Sanctus Chrysostomus in re imperfecto homilia quadragesima quarta Matthæum: [Sacerdotes (Iudæorum) autem] pleni, si quis de populo decimas non obtulisset, quasi magnum crimen commisit, ita eum corripiebant, quasi magnum commiserat, si quis decimam alicuius rei vel minimæ non obtulisset, si quis autem de populo in Deum peccabat aut lædebat aliquid aut aliquid tale faciebat, nemo curabat punire eum, quasi nullam culpam fecisset in Deum peccabat. Et de suo quidem sollicite agebant, de gloria autem Deum in salute hominum negligebant. Ideo dicitur vobis: Væ vobis qui decimas etiam rerum minimarum exigitis à populo, & misericordiam & iustitiam non facientes, populum contumeliosè monentes. Sic & modo fit. Ecce enim clericus si debitum honoris non accipit à diacono, aut presbyter non accipit à diacono, aut diaconus à lectore, irascitur & turbatur, si autem viderit aut Episcopus presbyterum aut presbyter diaconum circa Ecclesiæ obsequium non permanentem, aut alias peccantem

DEVM, neque irascitur ei neque curat, quia
 omnes quidem de suo honore solliciti sunt,
 de honore autem DEI nullus. Et portio-
 nes quique suas secundum dignitatem suam
 diligenter aspiciunt & defendunt, & secun-
 dum dignitatem suam curam impendere cir-
 ca obsequium Ecclesiarum attendunt. Si po-
 tuit decimas non obtulerit murmurant o-
 mnes, & si peccantem viderunt nemo murmu-
 rat contra eos.] Hæc ille.

SIGNVM LVIII.

*Disputationes doctorum virorum li-
 benter audire.*

CVM Alexander Farnesius Cardinal. Eccle-
 sia Romanæ Cancellarius ipse littera-
 rum expers esset, semper tamen ad prandium
 cenam viros quosque eruditionis fama
 clarissimos adhibuit, quibus præsertim peracta
 digestionem, varias de rebus variis quæstiones
 proponens, eosque illas in diuersas partes dis-
 cutientes diligenter attendens, tandem admi-
 rante sagaci quo præditus erat ingenio ex
 cellentissimus euasit, atque omnium rerum
 scientia instructissimus. Nam recte dicebat
 Ioannes Picus Mirandula, eas disputationes
 præcedere, quæ placito animo ad inuestigan-
 dam perquirendamque veritatem priuatis in lo-

*Ioannes
 Francis in
 vita Picus.*

cis se motisque arbitris exercebantur, las obesse plurimum, quæ in propatulo bant ad ostendendam doctrinam, vel ad tandam vulgi auram, atque imperitorum plausum. Vixque posse fieri omnino certis ut honoris cupiditati qua effrenes isti disceptatores exagitantur inseparabili vinculo xum non sit illius cum quo disputatur delirium infamiae confusionisque, lethale vana animæ & venenum charitatis mortiferum. Cum autem veritas anguis inuoluens occiditur, ac quasi corticibus tegatur, disputata dicta est, ut quemadmodum vites, mices, rum, aurum putantur reiectis inutilibus in examine veritatis, remotus vel falsis verbiguis, ac incertis, ad ea veniatur, quæ in dubio sunt vera.

*Logica est
fax mentis
humana.*

SIGNVM LIX.

Diuitias aliasque res terrenas non veniunt sectari, sed amore Christi contemnerent seu pro suis commodis non laborare, nec privata utilitati studere.

*Sab. li. 2.
ca. 7.*

1. **M**attheus Publicanus statim ut à Christo vocatus est telonium delinquens curiosis vectigalibus Apostolicæ conuersionis nuditatem præposuit. Ex qua stuorinquam, hominum ordine, à paupertate

Abbas accersitus grandem pecuniam reliquit co-
 opatulo rerum spem secutus.

*Abbas
 & reliquit
 Apostoli
 omnia di-
 miserunt.
 Matt. 19.*

Bartholomæus Syriæ Regum origine clarus,
 regio stemmate fulgens, non est dedigna-
 no centes in piscatorum numero haberi vt placeret
 CHRISTO, & cœlestis regni spem animo
 incipiens seruire maluit in terra, quam impe-
 ratur de & persecutiones pati, quam seculi honori-
 hale videretur perfrui.

Sanctus Petrus inter Apostolos primus ex-
 amavit: *Ecce nos reliquimus omnia*, (Matthæi
 monono capite, versiculo vigesimo septi-
) ille claudo Hierosolymis petenti elee-
 synam confidenter respondit, *aurum &
 entium non est mihi, quod autem habeo, hoc tibi*
 (Actorum tertio capite, versiculo sexto.)
 e commouit primos Christianos, vt quot-
 ot possessores agrorum aut domorum erant,
 dentes offerrent pretia eorum, quæ vende-
 & ponerent ante pedes Apostolorum. (Acto-
 quarto capite, versiculo trigesimo quar-
 Recte ponebant ante pedes eorum vt osten-
 ent se ea contemnerent & quasi iam conculca-
 pedibus.

Sanctus Augustinus ait in Psalmo centesi-
 tertio de Petro: multum dimisit, non so-
 dimisit, quidquid habebat, sed etiam quic-
 id habere cupiebat. Quis enim pauper nõ tur-
 dit in spe speculi huius? Quis non cupit quo-
 e augere quod habet? Ista cupiditas procisa
 bat in immensum, accipit modum & nihil di-
 missum

R 5

missum est. Prorsus totum dimisit Petrus, 6.
totum mundum Petrus accepit. Quasi nobis tam de
bentes & tamen omnia possidentes. in Epistola secunda ad
daad Corinthios, capite sexto versiculo (1mo.)

*Ioannes
Diaconus
lib. 1.*

4. *Sanctus Gregorius*, antequam eueh
ad Pontificatum, vrbis Romanæ senato
neque diuitiis minus quam nobilitate po
in Sicilia sex monasteria sua impensa com
xit, Romæ enim paternas aedes in
commutans, in quod seipsum quoque co
rens, vitimque indigentibus quicquid
norum reliqui erat, diuidens, ex nobilitate
milis, ex diuite pauper factus, monachi
duxit donec communi patrum populique
sensu ad pontificale culmen vel inuitus
promoueri.

*Ioan. Dia-
con. Sur.
Them. 6.*

5. *Sanctus Nicolaus* Myræ vrbis Episcopus 8.
cum sibi hæreditas satis ampla obuenuisset
hil prius animo agitabat, quam quod quæ
distractis in pauperum alimenta reb
peditius liberiusque soli DEO obsequ
tur atque deseruiret. Hinc cum vicin
dam virgente in scelus inopia prostrat
um natarum corporibus victum sibi qu
re decreuisset, ille nocte intempesta
leemosyna in oculo fieret) per
stram vicini tantum auri iniecit ut
de virgines honeste locarentur, &
ipse in spem sustentandi se non iniquam
deueniret.

*Effren in
vitis SS.*

6. *Abraham* Ægyptius eremita grandem
tam defessis atate parentibus) heredita-
tam mox aditurus non expectavit, sed in fo-
ramine sibi cellam constituit. Deinde pa-
rentibus vita defunctis cum ad capiendum tan-
tum opum patrimonium vocaretur, tanti illud
loco pedem non efferret, per procura-
torem autem rebus diuendis pecuniam om-
nem mendicantium turbæ, viduisque & pupil-
lis dimisit.

7. *Hilarion* Palestinus parentibus defun-
tis partem substantiæ fratribus partem pau-
peribus largitus est, nihil sibi omnino re-
mans. Erat autem annorum quindecim,
cum sic nudus solitudinem ingressus est,
duntaxat & pelliceo pallio membra coo-
vertus.

8. Cum primum *Sanctus Augustinus* Epi-
scopus conuersus est ad DEVM ita de re-
sequendo seculo cogitavit, vt transmittens
Africam, vendens omnia, & dans pau-
peribus, mundo valedixerit, paupertatem
coluerit, ac monasterium in-
stituerit, in quo cum sociis Euangelicæ per-
soni operam dedit. Testamentum (ait
nullum fecit, quia vnde faceret pau-
per Christi non habuit. Optime vir fan-
ctissimus sciuit etiam antequam designaretur
Episcopus, Episcoporum ordinem non esse
Christo institutum vt possessionibus & pe-
cuniis & externo isto splendore abundaret:
quin

S. Hieron.

Luc. 14.

Qui non re-
nunciavit
omnibus

quin potius contra Christum ad pariter m
 tem eum informasse cum illam regulam scribit
 didit: Nolite portare sacculum neque perambrosio
 uitias vero postea esse ex indulgentia ac dispensatione
 tione, temporibus sic exigentibus in Ecclesiis
 tas tradit Diuus Thomas Opusculo contra reuocata ac
 restitur. cap. vltim. Hoc autem diuitiarum
 num desperatam Clero imposuit plagam, nam
 ligio peperit diuitias & filia deuorauit
 Rectissime autem D. Hieronymus ad
 tem: Clericus qui Christi seruit Ecclesia, Tur
 pretetur primo vocabulum suum, & nom
 finitione prolata, nitatur esse quod dicitur. S
 Κληρος Grace, fors latine appellatur: proter
 cantur Clerici, vel quia de sorte sunt Domini
 quia ipse Dominus fors, id est, pars (vel h
 tas) Clericorum est. Qui autem vel ipse
 mini est, vel Dominum partem habet, tal
 exhibere debet, vt & ipse possideat Dominum
 possideatur à Domino. Qui Dominum possidet
 cum Propheta dicit (Psalmo decimo quinto)
 mea Dominus nihil extra Dominum habere
 Quod si quippiam aliud habuerit preter Dom
 pars eius non erit Dominus. Verbi gratia
 rum, si argentum, si possessiones, si variam
 lectilem cum istis partibus pars eius fieri non
 bitur.

9. Cum Sanctus Ambrosius designatus
 Episcopus curam rerum domesticarum
 fratri reliquit, (Orati. in Satyrum fratrem
 se vero totum spiritualibus Ecclesie curam

ad paucos mancipavit. Sanctus Basilius autem de regulam scribit (Epistola quinquagesima prima ad que perambrosium) quod projectis huius vitæ opibus ac dissipatis, proque damno habitis, vt Christianis lacrifaceret, commissa sibi Ecclesiæ gubernacula acceperit.

no. Robertus Gaguimus in historia Re-
Franciæ (libro quinto, Rebuffus in tra-
nom. quæstio. vltima) narrat quod tem-
Caroli Calui Regis Ecclesia Sancti Mar-
Turonensis multis opibus abundans in
mutata fuerit, cum antea Canoni-
communem vel cœnobiticam vitam duce-
Cuius temeritatis Canonici mox pœ-
luerunt. Nam missa in eos cœlitus pesti-
omnia (præter vnum Vedastum qui in
Sanctorum relatus est, & nomi-
illius ibidem sacellum dedicatum) extincti
Quo facto audito à Canonicis San-
Martialis Lemouicensis relicto suo sa-
habitu se ad monasticam vitam conuerte-

*Notât hæc-
& Canonici
ci & vir-
gines sacra
libertorem
viuendi ra-
tionem pe-
tentos.*

epist. 2.

Sanctus Bernardus scribit D. Fulconi
monico: *Surgis ad Vigilias, vadis ad Mis-
horis chorum nocturnis diurnisque frequen-
benefacis, sic Ecclesiæ præbendam gratis non
Dignum est qui altario seruit, de alta-
riuat, &c. sed hoc faciunt (de altario luxu-
inquit, cum quibus habito, si non facio
ceteri de singularitate notabor, propterea in-
exi de medio eorum, ne aut in vrbe notabi-
liter*

*Reliqua vi-
de in signo
de vestitu
Clerici.*

liter viuas, aut exemplo aliorum pereas. Etiam Conc
clam. super illo: Ecce nos reliquimus omnia. Et vige
ptus Ecclesiasticos gratis habere te reputat
tando, vt aunt, tibi prouenire videntur, f
num erat magis sedere aut mendicare, peccat
populi comedis, &c.

12. Dionysius Richel. de vita Ecclesie p
ctorum vigesimo secundo capite, refert quon
dam diuitem Prælatum ex conscientie reue
dam diuitem Prælatum ex conscientie reue
su ac diuina illustratione dixisse: Dives
sum vt fiam spiritualiter miser, mundi
adeptus sum, vt perderem Deum, sequor
principum, vt à coelesti curia excludar,
magnatum consiliis vt de aliis sollicitus,
u fiat.

De vit. con
temp. lib.
2. c. 10.

Beatus Prosper ait: Qui Ecclesia seru
ea, quibus opus non habent, aut libenter acc
aut exigunt, nimis carnaliter sapiunt. Sati
gnum est si fidelis & operosa deuotio cler
propter stipendium seculare premia sempitern
terminat.

Lib. 2. c. 11.
ca. 12.

Si propter hoc non vult sua quisque relinq
habeat vnde viuat, vt quid accipit vnde
reddat? vt quid peccatis alienis sua mult
Qui sua possident, & dari sibi aliquid volun
ne grandi suo peccato vnde pauper victur
non accipiunt. Clerici quos voluntas aut ne
pauperes fecit, in congregatione viuentes
vite accipiunt, quia ad ea accipienda, non
cit habendi cupiditas, sed cogit viuendi
Prolixius hæc in Regula Canonicorum.

Epist. ad
Agerneliã
viduam c.
5.

Concilio primo, Aquisgran. capite centesimo vigesimo.

Sanctus Hieronymus ait: melius est rem factam minus, quam salutem animam perire. Melius est amittere quod velimus nolimus aliquando periculum est. Melius est sponte dimittere, quam a ta Ecclesie pro quo omnia dimittenda sunt. Quis non refert non dicam cubitum quod enorme est, vnius vntiae rem decimam partem adicere potest ad staturam. Dives? (Luca duodecimo capite, versiculo ymundo quinto) Et solliciti sumus quid manducare, aut quid bibamus? Ne cogitemus ergo, sufficit diei malitia sua. (Matthaei capite, versiculo trigesimo quarto.) Iacob fratrem fugiens magnis in patris domo derelictis, nudus pergit in Mesopotamiam, (Genesis vigesimo octavo capite, versiculo quinto & sexto.) & vt nobis fortitudinis probaret exemplum, lapide capiti suppositus, vidit scalam ad caelum vsque subiectam, dominum innitentem super eam per quam ascendebant angeli, & descendebant, (item versiculo vndecimo & duodecimo.) vt nec peccator desperet salutem, nec iustus de sua virtute securus sit. Atque vt multa praeteream, quae enim tempus est, vt assumpti testimonia edisseram, post annos viginti diues trinitus & pater ditior, qui dudum Iordanem in baculo transferat cum tribus turmis regum reuertitur. (Genesis trigesimo secundo capite.) Apostoli toto orbe peregrini non

æs in zona, non virgam in manu, non calceas
 habere in pedibus, (Matthæi decimo capite, ver-
 ficulo decimo.) & tamen dicere poterant
nihil habentes, sed omnia possidentes. (in episto-
 la secunda ad Corinthios sexto capite, versu
 decimo.) Et aurum & argentum non est nobis
*autem habemus hoc tibi damus, in nomine
 Christi Nazareni surge & ambula.* (Actuum
 tertio capite, versiculo sexto.) Non enim erant
 iuciarum sarcina prægrauati. Et ideo
 cum Helia in foramine petræ, per angustias
 cunctas transire poterant, & posteriora domus
 templari. (tertio Regum decimonono
 te.) Nos vero ardemus avaritia, & con-
 cunias disputantes auro finem expandimus
 nihilque nobis satis est, & illud quod de
 rebus dicitur iure miseris cooptari per
 Aedificant quasi semper victuri, viuunt
 altera die morituri. Et hæc facimus quod
 tibi verbis non credimus, & quia ætas
 cunctis non viciniam mortis, quæ debetur
 talibus lege naturæ, sed cassâ spe annorum
 spatia pollicetur, &c.

15. *Sanctus Bonauentura* (tractatu de
 præpar. se ad missam capite octauo.) *Va-
 domine Deus quanti hodie infelices ad sacra-
 mentum accedunt & diuina mysteria accipiunt,
 celestem panem sed terrenum, non spiritum
 crum quarentes, nec Dei honorem, sed suam
 tionem, non salutem animarum, sed questum pec-
 rum, nõ Christo seruire mundo corde & corpore*

non ch...
ecimo c...
ere pot...
(inep...
ite, ver...
est vol...
omine...
etorum...
nim em...
ideo...
r angu...
domin...
nonono...
& cont...
andim...
od de...
prari p...
viuunt...
nus qu...
a cert...
lebetur...
orum...

...erius sed delitiani, ditari, superbire, & luxuriari de
...monio Christi. & eleemosynis populi. & Ecclesie di-
...ant, ambiendo multis litigiis & simonis potius ra-
...quam assequuntur non vocati a Deo, sed impulsu
...uolob.

Certe qui Clerici omnia metiuntur suis com-
...ois, ij nec a Deo aeterna praemia referunt,
...e ipsimet minime quaerunt) nec plerumque
...a ipsa temporalia perueniunt, pro quibus
...laborant. Sic enim S. Augustinus Iudaeis co-
...le ait, vt quia in Christo recipiendo tempo-
...a perdere timentur, & vitam aeternam non
...tarunt, vtrumq; simul amiserunt, quoniam
...in Dei & Romanorum ipsorum iram odium=
...ciderunt. Quam multi etiam aureos mon-
...ac mundos sibi somnantes mortis spiculis
...fossi omnia reliquerunt?

Tract. 49.
in Ioan.

Vtinam omnes numerarent animas, quas
...nito aggregant, non stipendia ac eleemosy-
...quas corrodunt, vtinam ponderarent fideles
...ardore & Christi amore succensos ob ani-
...rum suarum remedium & patriae caelestis de-
...erium, Ecclesiam suis opibus fecisse locuple-
...a, & non solum Christum dixisse: *Va vobis di-*
...us & diues difficile intrabit &c.

Luc. 6.
Matt. 19.

Sed etiam S. Paulum. *Qui volunt diuites &c. &*
...monem Proverb. 28. *Qui festinat ditari non*
...vocens. Et S. Greg. 4. Mor. c. 4. *Rarum est, qui*
...um possident, tendant ad requiem. Vtinam cogita-
...primam capitis tonsuram, per quam primu
...etici esse inceperunt seu detonsionem illam
...corum capillorum ab Episcopo factam reru

1. Tim. 6.

S tempo-

temporalium contemptum designare, seu
lunt B. Isid. 2. de off. & Hugo dub. 2. de fact.
gnificari Clericos debere omnia superflua
p̄cipue vitiosas cupiditates amputare, vt
capitis, id est, animus maneat liber, & ap
contemplationibus.

Epist. 239.

Sed recurrat oratio ad magnum pecunia
contemptorem S. Aug. Hic Alypio scriben
ribus agit de non accipiendis bonis illorum
ex sæculo ad religionem, vitam que monach
conuertuntur, ne obrectandi daretur occ
nihil præter luctum in receptione conuer
viros Ecclesiasticos aucupari. Possidius de
ait: Pauperum semper memor erat, eisq; inde
vnde & sibi suisq; omnibus secum habitantibus
tur, hoc est, vel ex redditibus Ecclesiæ, vel etiam
tionibus fidelium. Et dum forte (vt assolet.) de poss
bus ipsis inuidia Clericis fieret, alloquebatur plebe
malle se ex collationibus plebis Dei viuere, quam
possessionum curam vel gubernationem pati:
tum se illis cedere, vt eo modo omnes Dei serui
stri viuerent, quo in veteri testamento legantur
deseruietes de eodem participari, sed nunq

2. Cor. 9.

Laici suscipere voluerunt. Domus Ecclesiæ curam
que substantiam ad vices valentioribus Clericis
bat & credebat, nunquã clauem, nunquam annu
manu habens, sed ab eisdem domus præpositis, cano
accepta & erogata notabantur, que anno comp
dem recitabantur, quo sciretur quantum accep
quantumque dispensatum fuisset, vel quicquid
spensatum, vel dispensatum remansisset, & qu
tis titulis magis illius præpositi domus fidem

*Quare Aug.
gust. in pecc
nomia.*

are, seu probatum manifestatumque cognoscens. Do-
de fact. eorum vero, vel agrum seu villam nunquam emere vo-
uperflua.

Verum si forte Ecclesia à quoquam sponte tale a-
vel donaretur, vel titulo legati dimittere-
non respuebat, sed suscipi iubebat. Nam & Notent hæc
eum hereditatis recusasse nouimus, non quia nimis auar-
ibus inutiles esse possent, sed quoniam iustum heredi-
um esse videbat, vt à mortuorum vel filijs, pete.

parentibus, vel affinibus, magis possiderentur,
ab eis deficientes dimittere noluerunt. Qui-
etiam ex honoratis Hipponensium apud Car-
fidius de viuens Ecclesie Hipponensi possessionem do-
z, inde voluit, & confectas tabulas, sibi vsufructu
ntibus eto, vltro eidem Sanctæ memoriæ Augustino
etiam ei, cuius ille oblationem libenter accepit, con-
de postulatans ei, quod æternæ suæ memor esset salu-
ur plebe

Verum post aliquot annos, nobis forte cum eo
cominus constitutis, ecce ille donator literas per
suum nirtens rogauit, vt illa donationum ta-
suo filio redderentur, pauperibus vero ero-
das direxit solidos centum. Quo ille Sanctior. co-
ingemuit hominem, vel finxisse donationem,
eum de bono opere poenituisse, & quanta po: uir
suggerente cordi eius condolenti animo ex eadem
gatione dixit, in illius, scilicet, increpationem &
uisionem. Et tabulas quas ille sponte miserat, nec de-
ctas, nec exactas, confestim reddidit pecuniamq; il-
respuit, atque rescriptis eundem sicut oportuit,
arguit, & corripuit, admonens, vt de sua simu-
latione

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

latione vel iniquitate, cum penitentiâ humilitate
satisfaceret, ne cum tam graui delicto de saeculo
Hæc possidius.

Serm. 49.
de diuers.

Adeo alienus erat S. Aug. à philargia
amore pecuniæ, vt aduersus eum fuerit dec
tum, quod defunctorum hæreditates m
fufciperet, quod dicerent inde euenire, vt
retraherentur, quo minus Ecclesiam hæ
instituerent idque in detrimentum pau
verti. Cuius rei causa opus eidem fuit
concione palam parare defensionem, cum
alia dixit: *Quicumque vult exheredato filio
facere Ecclesiam quærat alterum qui suscipiat
imo Deo propitio neminem inueniat.* Adducit
ad sui excusationem exemplum: dicens
gere Arelij Carthaginensis Episcopi imit
& à cæteris Episcopis ageretur cum subdit
laudabile factum sancti & venerandi, Episcopi
Carthaginensis, quomodo impleuit eos omnes
uiunt laudibus Dei quidam enim cum filios non
neque speraret, res suas omnes retento sibi v
nauit Ecclesie, nati sunt ei filij & reddidit Episc
opinanti quæ ille donauerat. In potestate habebat
pus non reddere, sed iure fori, non iure poti.

Sane etiam hoc nouerit charitas vestra
fratribus meis, qui mecum manent, vt qu
habet aliquid aut vendat & eroget aut donat
mune illud faciat, &c. Hæc de his quos
ceperat in consortium fra-

trum.

SIGNVM LX.

Recte diuitiis vti.

EVs in veteri lege magnas diuitias tum Pontifici, tum Sacerdotibus ac Leuitis assignavit, licet enim nullam partem certam pro Hebraeis terrae attribuerit, attribuit tamen annatas, primitias & alia eiusmodi, ex quibus integram omnino summam conflare necesse erat. Recte ait Sanctus Gregorius. *Non census in re est, sed affectus. Cuncta enim quae Deus con-* Num. 18.

bona sunt, sed qui bonis male vititur, profecto agit, quasi per edacitatis ingluuiem eo, quo viuere debuit moriatur. 10. Mor. 6.

Hinc boni Clerici vt prauum diuitiarum vitiu vitent, obseruent illud quod Psalm. 61. praecuratur: *Diuitia si affluant, nolite cor apponere, apponite cor,* ait P. Platus de officio Card, cap. 15. *cor amat, qui iis gaudet, qui eas magnum aliquid* Amos va vobis qui opulenti estis, &c.

Itaque adhiberi quidem debent ad vitae necessitates vt terra, sine qua ne viuere quidem possumus, & Hom. 19. in Ezech.

vt adeo non habetur in pretio, vt etiam pedibus 15. Mor. c.

vt, & si quid forte adhaeserit, statim excutatur. 19.

Sanctus Gregorius ait, *Cuncta temporalia vsu non possidenda esse. Et: Quisquis temporalia nimie di-* Clerici habeant opes, non habeantur ab illis, sint superiores omnibus rebus quas possident.

se magis illis quam sibi ipsa supponit. Multi enim

in hoc mundo diuites fuerunt, rebus & honoribus

fulsi. Habere multa videbantur, quorum mentem,

eorum quae aderant delectatio nimia non posside-

bat, bona illorum in manu erant, quia potestati animi

subiecta tenebantur.

S 3 Boni

*Ho. in Eu-
rop. Tom. 6*

*Hom. 45. in
Matt.*

*Hom. 10.
ad Philip.*

Boni Clerici in diuitias liberrime dom-
 tur imo altas etiam subter se habent, despici-
 contemnunt, non autem illis quasi capi-
 uiunt. Norunt enim quam hæ res sint infa-
 quam vanas, quam nullius momenti, im-
 iam quam sæpe noxiæ & damnosæ. S. Chrysostomus
 diuitias seruum, ait, esse fugituum, nec am-
 gacem, sed etiam hericidam, quia non eo
 tenta, vt possessorem deserant, sed etiam
 ingulant. Perpendit idem Chrylost. quod
 nus eas non simpliciter diuitias, sed fraudem
 deceptionem diuitiarum appellat, quom-
 quit, nihil aliud est in diuitis præter deceptionem
 voluptas, & gloria, ornatus & pompa, hæc
 similia phantasmata quædam sunt, nullas
 vere continentia. Vere phantasmata stultiti-
 re, falsaq; mentis imagine nixa. Quid enim
 dem boni inest in domo aurata, in super-
 læis, in capitibus sumptuosis? aut quid in
 conditam habere multam vestem ornati-
 ris, quæ ex eo utilitas? Nam quod sol-
 etus ex domo existit, vt frigus aut æstus
 tur, id quidem perinde existit ex domo
 cri. Quare ornatus illi ex marmore, ex stat-
 picturis, illi magnifici apparatus, & cæteræ
 modi pompa, nihil solidæ utilitatis adferunt
 eoq; verissimum est, quod idem Chryl. docet
 rena omnia pro nihilo habenda esse, neque
 se pretium ac dignitatem habere, sed ex
 nione nostra, idque probat exemplo gentium
 in quibus ipsis nil sit cur tanti æstimentur
 communes lapides & magnitudine & vtilitate

moderate, interdum etiam pulchritudine multo
 superiores sint.

Norunt etiam bona hæc caduca ostentare po-
 tuerunt quam continere, cum satis appareat si
 non habeant utilitatis, vel splendoris id ita flu-
 tuante esse, ita incertum ut nunquam securo ani-
 mo possidere possis. Hinc S. Gregorius ad illud
 apostoli: Præterit figura huius mundi, addit, ac si a-
 postolice diceret, nolite constanter diligere mundum,

3. part. Pa-
 stor. adm.
 28.

quando & ipse non potest quem diligitis, stare. Incassum
 quasi manentes fugitis dum fugit ipse quem amatis.
 totum hunc mundum ruinosa domui cõ-

Hom. 4. in
 Euang.

at: Si, ait, ruinam sui domus quassata minaretur,
 quis illa habitaret, fugeret, & qui stantem di-
 citur recedere quanto citius a cadente festinaret. Si igitur
 mundus cadit, & nos eum amando amplectimur,
 non potius volumus, quam habitare, quia nulla nos
 a ruina illius separat, quos eius passionibus amor

S. Amb. ait: Si Euangelio Domini etiam populus ipse
 conscientiam opum informatus, atq; institutus es,
 magis nos Leuitas oportet te reuerti non teneri cu-
 ratibus, quorum Deus portio est?

Quantæcunque bonis Clericis affluant o-
 portet retinere humilitatem, comitatem, & sermo-
 niam affabilitatem. S. Greg. laudat Abrahamum,
 sed cum tam locuples & opulentus esset, ta-
 men adeo demisse loqueretur, ut etiam se (non
 diuitias) pulueris & cineris loco habe-
 re. Quando, inquit, hunc res possesse extollerent,
 de se quoque earum possessore, tam abiecta senti-

1. Mor. c. 17

3. Non solum non efferuntur diuitiis, sed etiam pen-
tius extimescunt ne præsens fœlicitas famam, ve-
fœlicitatem, vel impediatur, vel certe immutetur.

Hom. 40. in enim Greg. ait: *Si qui estis qui in hoc mundo carnis
Euan. Luc.* ris boni aliquid accepistis, ipsum, ut ita dicam, *quod
is. Recepisti* pertimescere debetis, ne vobis pro quorundam *quod
bonū in vi* rum actuum compensatione sit datum, ac iudex *quod
ta tua.* exteriora bona restituit, à restitutione boni interiorum *quod
Luc.* ne honor hic, vel diuitia, non adiuuentum *quod
sed remuneratio sit laboris.*

4. Intelligunt ex ijs sibi nouam causam *quod
uamq; obligationem iniectam esse ad bene-
ctaque viuendum. Quid enim sunt alia
Ecclesiastica, quam res Deo dicatæ, atque
dicatæ, ut ipsius Ecclesiæ ministri alantur
autem ad finem vtantur, nisi vt Ecclesiæ
uiant, quemadmodum decet ministros?
etiam eo magis valet, quo maiora sunt ha-
na, vberiores redditus, ampliores facultates
quo apparet quales, ex hoc etiam capite
oporteat ditiorum Clericorum mores,
sanctitatem, quantam alacritatem, ad omnia
& ad omnem laborem pro Domini Ecclesiæ*

Hom. Ecce eundem S. Bernhard. ait: *Væ, væ, tibi
reliquimus* mors in olla, mors in ollis carniū, mors in hinc *quod
deliciis est, non modo quia secus introitum
tionis posita esse cognoscitur, sed ob id maxime
populi constat esse peccata, quæ comedis, ac si
tibi minus sufficere viderentur. Sollicitus esto,
rationem redditurus, pro eis gemitus fundere,
agere penitentia fructus, alioquin tibi ea
imputanda, quæ modo inter delicias com-*

diuitiis, *Seu pendis, tanquam nihil attinenda tibi. Ve-*
nicitas facient, venient ante tribunal Christi: audietur populo-
querela grauis, accusatio dura, quorum vixere sti-
mundo carnis, nec diluere peccata, quibus facti sunt duces caeci,
dicam, insipienti mediatores. Quid tibi insipiens delicia sa-
orundam? quid diuitia illa cecos delectant oculos, quibus
ac iudex, tantam graue indicium, tam dura temetipsum
oni inuenerunt? Hæc S. Bernard.

Pf. 9.

6. Norunt quam multa vitia ex diuitiis scate-
scoleant quasi vermes ex putri limo. Hinc S.
causam *Christi. Nemo opum & facultatum copiam perse-*
ad bene *curatur. Multa hinc mala exoriuntur in qui non atten-*
nt aliud *arrogantia, socordia inuidia, vana gloria, & alia*
e, atque *multo grauiora. Et: Diuitia sunt omnis absurditatis in Pf. 38.*
antur: *inuentrices omnium malorum, luxus animi,*
Ecclesi *trivies corruptionis, hostes continentia, inimica*
stros? *comparantia, denique occulri fures omnis virtutis.*

in Pf. 38.

6. Norunt quod rerum quæ possidentur
curatio mentem in varias partes distrahat, at-
ta aggrauet temporalibus & terrenis cogita-
nibus, vt se ad cœlestia erigere (ad Deum fa-
lariter euolare) non possit, aut si interdum e-
Ecclesi *cur statim ad hæc infima reuoluatur. Ex hac*
te occupatione subit paulatim Dei & diuina-
rerum obliuio, ex obliuione cæcitas & ob-
citas, hæc vero in tetra flagitia præcipitat,
S. Greg. *Solet rerum abundantia, inquit, tanto*
a diuino timore mentem soluere, quanto magis
exigit diuersa cogitare. Nam dum per multa spar-
stare in intimis fixa prohibetur.

2. Mor. c. 4.

7. Norunt ea omnia quæ naturæ adeo pla-
(sensibus arrident) & iucunda sunt, dissoluat
S 5 homi-

hominem, & facere vt euanescat & effluat
2. de consid. ac diffluat. Hinc S. Bern. *Quando prosperitas
 cautis non fuit ad disciplinam, quod ignis ad ceram
 solis radius ad niuem, vel glaciem: Sapiens Dauid
 piens Salomon, sed blandientibus nimis secundum
 alter ex parte, alter ex toto desipuit.*

Si omnia quæ ad vitam transigendam ne-
 ria sunt abunde omnibus clericis absque
 suppetant, nec ullius rei quisquam inopi-
 matur, mox duo grauissima mala consequi-
 se est, omnium artium ac rerum pulchritu-
 ditatem, & morum externam corrupte-
 litudinem omnibus in comestationes & lib-
 effusis. Nemo enim laboriosa opera subire
 nemo alteri seruire. Et otium rerumq; abun-
 dia summam suppetat morum correptionem
 Docent hoc homines illi qui ante diluuium ser-
 rūt, quos otium & luxus perdidit, & gentes
 dam Barbaræ apud Brusilios, quæ cum pauca
 bus ob clementiam cæli opus habeant, & abun-
 na abundant, ventri penitus sunt mancipata
 assidue abdomini seruiunt omnibus vitis gra-
 natissimæ. Duo sunt quæ mores hominum
 xime corrumpunt, otium & rerum afflu-
 Hæc materiam omnibus vitiis subministrat. S-
 lud animum ad eis vacandum expeditum
 vtrumque submouet paupertas, nam formidant
 modorum abscondit, & mentem innocens
 & cogitationibus occupat. Vt hæc conclusio
 decet virum Apostolicum esse vacuum omni
 licitudine rerum temporalium, etiam earum
 vitæ necessariæ sunt, & in Deum fiduciam

...e, eiusque providentiæ se committere. Hinc *Matt. 10.*
...stus misit Apostolos sine sacculo & pera, & *Luc. 22.*
...nihil eis defuit.

S I G N V M L X I.

Ebrietatem execrari.

...*Petrus*, ut testatur B. Clemens Papa & Martyr *Iuo in 1.*
...*Epif. 1.* ad Iacobum fratrem *decr. par. 1.*
...mini ebrietatem valde cohibeat & ebriosos *c. 84.*
...pore & animo mortuos esse prædicabat.
...*Carolus Borromeus* (ad Archiep. Mediolan. tria
...axat, eaq; per parua vitra diluta aqua in pran-
...a subire ebibebat.

...q; abun- *Cheræmon Stoicus*, teste S. Hieron. 1. contra *Langhecrn*
...narrat præfatos *Ægypti* sacerdotes catinibus & *cuis de vi-*
...no semper abstinuisse ab eo tempore quo cæ- *ta & ho.*
...rent diuino cultui vacare, ut sensus experiretur *Eccl. li. 3. 6.*
...tenuitate vegetiores. *Diodorus Siculus* *c. 14.*
...ant, & *(lib. 2. c. 2.)* *Ægyptij* sacerdotibus certum cibû
...ramque vini portionem dabant, ne cibo cor-
...s viris graualetur, & vini immodica ingurgitatione
...cipere, & indigna sacerdotibus facinora per-
...arent.

...4. S. Augustinus *serm. 232.* de tempore ait: id-
...anta infelicitate se inebriant homines, quia
...ebrietatem aut paruum aut nullum pec-
...ocui sunt esse, sed pro ista ignorantia maxime sacer-
...otes in die iudicij reddent rationem, si commif-
...sibi populis quæ & quanta mala de ebrietate
...cuntur assidue noluerint prædicare, & *ser. 231.*
...a aliqui etiã clerici q; hoc deberet prohibere
... ipsi

ipsi cogunt bibere aliquos plus quam ex
 amodo incipiant & seipfos corrigere & alios
 stigare, vt cum ante tribunal venerint, nec
 nec de aliorum ebrietate incurrant supplicia
 sed magis dum & ipsi se emendant & alios
 gare non cessent, peruenire ad æternum
 mium mereantur.

*v. in thea-
 pro vind.
 diuin. de
 pœnis ebrio-
 forum.*

5. De pœnis, quas concilia & pontifi-
 briosis constituerunt clericis, agens Frid-
 Fornerus de temulentie malo lib. 3, c. 26. cl-
 nones Apostolorum Can. 41. Concilij Car-
 Can. 41. concilij Agathensis. Can. 2. concilij
 ronensis 1. Can. 11. concilij Wormacien-
 cilium Treurense, legem Eutychiani Pape
 nocentij III. & addit conclaodicense, textu
 nodum, & Cartha. III. etiam tabernarum in
 sum illis inhibuisset, nisi peregrinationis
 neris necessitate compulsis. Consule Ioan-
 ghecrucium de vita & honestate cler. l. 2. c.
 que ad c. 19. Norunt clerici pij quam sit res
 & homine indigna ebrieras, & eos qui huius
 aliisque voluptatibus sunt dediti in bel-
 censu locati. Nihil enim adeo ad brutorum
 tatem hominem abiicit, ac voluptas con-
 que gusta & tactu percipitur, vnde meri-
 chitan Tarentinus persuadere conabatur,

*Leu. 10. vi-
 num.
 1. Tim. 3.
 sobrium.*

*Cic. de se-
 nect.*

lam capitaliorem pestem, quam corporis
 voluptatem à natura hominibus
 esse datam,

SIGNVM LXII.

Magna constantia Ecclesiasticam Dignitatem ac immunitatem defendere.

Antonius ab Eugenio 4. ad Florentinam cathedram compulsus magno ardore ecclesiasticam dignitatem aduersus summum imperatorem non semel defendit: qua in causa aliquando acrius minitanti, nihil se time respondit, quoniam angulum haberet quo se certissime reciperet, quæ dum diceret, simul etiam quam adhuc in monasterio retinebat, clausulam ostentabat, vt intelligeretur, vnde ei illa animi magnitudo veniret.

Fabianus Papa in Philippum Imp. Ambrosius in Theodosium, Symmachus in Anastasium Imperatorem, innumeri Sacerdotes, in alios Principes vniuersæ Sacerdotali fortiter æque ac laudabiliter inuenientes, factas ab iis Deo iniurias vindicarunt, quæ se uere admodum offensam disciplinam ecclesiasticam vlti sunt, sed id tamen non nisi neccitate quadam astricti, omne remedium prius persequentes, quam gladium Apostolicæ authoritatis exercerent.

Hosius Episcopus Cordubensis Constantino Imp. Ariano inter cætera scripsit: *Memineris te*

*Bar. Anno
Chri. 315.*

*mentalem esse, reformida diem iudicii, serua te in illam
purum, ne te misceas Ecclesiasticis, neque nobis hoc
genere præcipe, potius ea nobis disce. Tibi Deus imperiū
com-*

Pœnas vio- commissit, nobis quæ sunt Ecclesiæ concredidit. Et
lantium admodum qui tuum imperium malignis oculis
immunit. contradicit ordinationi diuinæ, ita & tu caue, ne
Eccles. v. in sunt Ecclesiæ, ad te trahens magno crimine ob-
theatro. fias. Dicit scriptum est, quæ sunt Cæsaris Cæsari
Matt 22. quæ sunt Dei Deo. Neque enim fas est nobis in ter-
Luc 20. perium tenere, neque tu thymiamatum, & sacra-
 potestatem habes, Imperator, &c.

4. Eidem Imperatori Hilarius Pistorum
 Episcopus inter cætera scribit: Catholicus
 nolo esse hæreticus, Christianus sum, non
 nus, & melius est mihi in hoc seculo mori
 alicuius priuati potentia dominante, casti-
 ritatis virginitatem corrumpere &c. Quis
 videt quis non intelligit? post quadringen-
 re annos, postquam virginus Dei filius,
 no generi pereunti subuenire dignatus est
 ante non Apostoli, non post eorum marty-
 excessus fuerint Christiani, nouella nun-
 terrima lues, non corrupti aeris, sed execra-
 rum blasphemorum Ariana effusa esse ita
 qui ante crediderunt inanem Spem immo-
 tatis habuerunt? Nuper didicimus com-
 hæc fuisse inuenta &c. s. cum 2. Mar. Helio-
 vellet templum Hieros. spoliare, sacerdot-
 te altare cum stolis sacerdotalibus iacta-
 se, & implorarunt auxilium Dei, & Helio-
 liodorus diuinitus est pu-
 nitus.

SIGNVM LXIII.

incipiti Ecclesia negocio, & summa rerum
difficultate, strenue pro vniuersa Eccle-
sia militare, nec alios spectare
otiose.

Ant. posse
Bibl. selecta
lib. 1. c. 16.

Nil Deo gratius à clericis fieri potest, quã
si sponsam & corpus eius Ecclesiam om-
nium fidelium parentem, procreatricem ac nu-
tram, omni amore, omni studio, omnique ob-
sequio complectantur & colant. Et certe, hoc
Clerici & laici debent omnes, propter ex-
traordinaria beneficia, quæ in ea & per eam acceperunt
etiam. Nam quicquid gratiæ, quicquid luminis,
quicquid spiritualium charismatum in nobis est,
totum à Deo Ecclesiæ collatum, ab eius fi-
delibus nos peruenit, vt illi secundum Deum,
totum & educationem nostram, & om-
nia spiritualis huius vitæ alimenta, accepta
debeamus. Quam ob causam recte
Augustino dictum est: amemus Dominum
nostrum, amemus Ecclesiam eius illum si-
cut Patrem, istam sicut matrem, illum sicut Do-
mum, hanc sicut ancillam eius, quia filij an-
cipis sumus. Cum Deus in tali quasi
tuto suo tuendo & custodiendo omnem
solicitudinem, curam ac sollicitudinem ponat,
potest certe maior esse honor, quam
socio-

Ecclesia est
pulcher. &
absolutiss.
Dei opus.

Quid non
donarit
tam diues
sponsus tã
diuiti spon-
sa.

Cant. 1. au-
reas, &c.

Pf. 88.
Saluti ani-
mar. in stu-
dere habet
magnam
cum Deo
similitudi-
nem.

focietatem habere cum Deo, tanti & tam
 clari muneris. Hinc S. Paulus ait ad Episcopos
 20.) attendite vobis & vniuerso gregi, &c. Et
 illi Theologi Gallia: vt refert Ant. pollo, d

Pramia pu Quod iniecto adibus incendio, ac iam vel summa
gnantium vel infima seruitia occupante facere solet, qui pro
pro liberta- vt opem ferant primi, excitent que clamore vniuersi
te Eccl V. quam quisque potest operam sedulo adhibeant. In
in trium- magna domo, qua: Ecclesia est, deflagrante eius
pho. aliqua parte, sed delicatissimo sponsi thalamo, in
 tis mille ac ducentis annis, & placidissime sp

& primogenitos sponse sua constituit, quod regnum
 lia est, ambusti ipsi, & vix e medio igne erepti, tam
 gis prestare opera & a ceteris impetrare debuerunt
 to & certior inde totius adificij ruina, & pro
 Propheticum illud. Vae mihi quia tacui, ruitur enim per

Esa. 6. batur. Nulla vt vnq. Atus illi Croesi filio in
 ti in historis est) patris iugulo hoste taa causa

Herod. li. 2. qua: vocalem ex muto efficeret, & o homo ne
 cidas in clamare adigeret: quanta in hoc tam
 melioris parentis, qua: Ecclesia, imo etiam & p
 discrimine atque periculo fuit, perquam sonant
 mosi vndique redderemur. Ne si id non faceremur
 rum probe, quod gallorum est, qui ceteros exci
 fecisse videremur, qui nos potius ab anseribus
 pitolium olim clangore suo seruauerunt vinci

ea. 3. Hæc illi. Non igitur debent Clerici retine
 bum (Syr. 4.) in tempore salutis, neque
 (Luc II.) sub medio ponere, ne veniat super
 quod miratus est Deus per Ezech. Prop
 dicens: Sanguinem eius de manu tua requir
 comparentur idolis, quæ os habent & loquuntur, qu

& tam (113.) posuit ipsos Deus sal mundi, vā igitur il-
scopos hunc salē negligant, aut si etiam infatuari se
r. Et illa illa prudentia, atq; inani metu patiatur.

Matth. 5.

SIGNVM LXIV.

*Ecclesiam suam non temere dimittere sed
in eam tota vita permanere, nec tenue
beneficium pinguiori muta-
re.*

crebra locorum mutatione illud inesse so-
incomodi, vt clerici Ecclesias suas non fe-
ment, aut curent tanquam proprias quod pu-
eas se propediem relicturos. Ex quo fit vt
quæ ad Ecclesiasticum nitorem, Deique
tam pertinent negligantur & pereant. Hinc
n. i. vigilate in custodia Sanctua-
Prouerb. 27. agnosce vultum præconis tui.
an. 10. Bonus pastor animam suam pro ouibus suis,
tam eas vadit, & vocat eas nominatim. Zacharias pōt.
ad Pipirium Regē & Episcopos ex canone
epistolorum c. 15. citat hæc verba: Si quis presby-
ter aut diaconus aut quilibet de numero Clericorum re-
exiit in propriam parochiam, pergat ad alienam, & o-
bus illa declinans præter Episcopi sui conscientiam in alie-
ci parochia commoretur, hunc vltterius ministrare non
retinetur, præcipue si vocatus ab Episcopo redire contem-
nequeat, in sua iniquitudine perseverare, sed tanquā lai-
at si quæ communicet. Rusticus quidam dicebat ad Ar-
Proprietatem suam (ait mensa Philosophica) du-
uram, quæorem pauperem, at iam cupit mihi nubere
& loquens, quid faciam respondebat Archid. hoc tibi

F non

non licet, intulit Rusticus, ergo nec te dimittere
siam pauperem, & transferre te ad diuitem.

SIGNVM LXV.

*Ab Ecclesia sua non nisi graui ac legitime
de causa abesse.*

*V. Pastora-
le Binsfel-
di pa. 4. c.
7. de resi-
dentia.*

Act. 20. dicitur Episcopis: attendite
uniuerso gregi in quo Sp. S. vos posuit Episcopi-
gere Ecclesiam Dei. Atqui si absint non recte
Nam Ioan. 10. grauius arguit Christus Pastorem
qui tanquam mercenarius gregem suum non
Et Zacharias Propheta exclamat c. 11. Oportet
idolum derelinquens gregem suum, in canoni-
solorum (in tractatu de residentia Episcopi a
sco Turriano citatis) Christi communione prae-
qui a grege suo absunt. Quod idem docet S. Basil-
in Ep. ad Episcopos suas dioceses repetens
S. Damasus Ep. 4. Concilium etiam Tridentinum
23. cap. 1. de reformat. sanxit. 1. Diuino prae-
mandatum esse, omnibus quibus anima
ra commissa est, oues suas cognoscere, pas-
crificium offerre, verbique diuini praedicatione
Sacramentorumque administratione, &c.
re. 2. Haec omnia nequaquam ab his praesertim
impleri posse, qui gregi suo non inuigilant
neque assistunt, sed mercenarium
more deserunt.

SIGNVM LXVI.

*Nalli hominum tantum tribuere ut non
multo plus Ecclesie Catholice
tribuatur.*

Um Alphonfus Borgeas postea Calixtus
III. vt Aragurenfis, Alphonso regi sub-
iectus esset, nunquam tamen illius gratia, se in-
currit aut flecti passus est, quoniam debebat. Quin-
tini cum is aliquando instaret, & vrgeret vt
Basiliense concilium, quod sine pontificis
auctoritate fiebat, sese conferret, libere ac for-
titer recusauit, imo vero Regi ipse persuasit, vt
imperialium bellum, quod ille aduersus Ec-
clesiam dignitatem gerebat, omitteret. Idem ab
omnibus Clericis faciendum est, & si quam ha-
bitum cum principibus propriam ac peculiarem
coniunctionem, eam quidem conseruare &
habere debent, sed ideo vt illos ipsos princi-
pes, facilius retinere possint coniunctos
in publica causa, non vt ipsi à publica
causa, ob illorum gratiam respectumque de-
cedant.

SIGNVM LXVII.

*lectione praelatorum Ecclesie, suam utili-
tatem non spectare.*

*Dei iusta
iudicia.
V. p. platū
de off. Card
c. 31.*

Um Alexander VI. Pont. quorundam Car-
dinalium suffragatione suam magis quam
Eccle-

Ecclesie vtilitatem spectantium ad pontificem
 prouectus esset, pro magnis commodis, que
 sponderant, magnas a deo cuncti calamitates
 acceperunt, ita enim memorie proditum est
 omnes qui illi in dignitate adipiscenda fuerunt
 non multo post alios alias penas dedisse, partim
 exilio, partim teterrimo carcere, partim etiam
 morte damnatos, quin etiam multos Romanos
 proceres, quorum propinqui Cardinales
 extulerant variis ex causis vel sublatos, vel
 exutos. Pij autem clerici in electione pontifi-
 cum secum statuunt ac decernunt, nihil
 velle quod Deum offendat, malis que omni-
 dere ac perpeti, ideoque tum se Deo
 commendant, eiusque opem ac lumen
 rant, tum largas Eleemosynas tribuunt,
 quod ad diuinam maiestatem concilianda
 tineri pratermittunt. Denique cum electio
 operatur, hoc vnum student, vt se
 voluntate & inclinatione exuant, ne ob
 amorem, aut ob priuatum commodum
 propendeant, aut contra ab aliquo abhor-
 rentur. Post maximum concipiunt desiderium
 ascendendi diuinæ voluntatis, vt eam sequantur
 exequantur. Quid enim iustius est, quam
 in seruitio Dei nihil facere, nisi quod Deus
 & obseruare tantum animo Dei hono-
 rem, Ecclesie vtilitatem & fi-
 delium salu-
 tem.

*Act. 1. Tu
 domine qui
 corda nosti.*

SIGNVM LXVIII.

*elemosynas dare largas seu munificum esse
in pauperes, misericordia opera obire, egen-
tium inopiam subleuare, & mendi-
citatem multorum pasce-*

re.

Christus. Non solum misericordiae affectū *Mar. mise-
reor super
turbam.*
ostendit erga eos, qui morbis spiritali-
laborabant, sed etiam in eos qui corporalib.
mebantur calamitatibus. *Matt. mi-
sertus le-
prosi.*

S. Paulus: qui in conuertendis animabus ad
Christum totus erat, adeo vt ab Euangelij præ-
dicatione, ne baptizandi quidem causa se distra-
deretur, tamen collectis faciendis serio in-
tererat, seu & inducebat & colligebat, & ad fra-
trem egentes perferebat, ex multorum colla-
tione factam collectam scio collectas pecu-
nias, ad eas inquam saepe fideles in Ep.horta-
tur, eas aliquando ipsemet Hierosolymam de-
ducebat.

Alexander V. Pont. munificentia in paupe-
rum tanta fuit reliqua quoque vita, vt se perio-
dicam quendam dicere soleret, deuitem Epi-
scopum, pauperem cardinalem, mendicam
munificem. *V. Sur. to. 4
de Ludo. &
Episcopo
Tolesano.
Anno 1309.*

Andreas ille Fisulanus Episcopus ita fuit be-
nignus & liberalis in pauperes, vt omnes nomi-
nate descriptos haberet, nec eos sine lacrymis aspi-
cere possset.

*Anno fer-
me 1316.*

T 3

S. An-

Chryf. Eleemofy. esse omnium quæstuosissimam.
S. Paulinus Epi. 81. vocat pauperes animarum nostrarum patronos.
 5. Antoninus ab Engenio 4. ad Florentinam thedrum compulsus, ingruente pestilentia, etos, & tabidos vltro visebat, solabatur, recedendo adducto etiam secum iumento, medicamentis: ita etiam profusa in pauperes erat liberalitate, vt ne tribus quidem panibus, quibus mi solos habebat, pepercerit, quanquam quidem cum scœnore, eadem enim arca, et nobis to pane eoque admodum candido statim facta est.

Greg. 13. quot. annis aureorum 70. millia inegenos erogabat Roma, &c. Vab. quam turpe est, audire concubinas, canes deuorare patrimonium Christi, iniuria temporum hominum cupiditate quassatum & dispersum.
V. locum de seminariis.
 6. S. Gregorius XIII. Pont. Max. vt antequam Episcopus esset, aut cardinalis, quidquid in sumptibus detrahebat, id pauperibus diuosis è suo patrimonio suppeditabat: inquam ex iis magistratibus, siue, vt vocantur, ciis, quæ gerebat in vrbe, auctiores aliquid stipendia est consecutus, postmodum idem promotus est ad Cardinalatum (quo tempore vt sapiens œconomus, vt quidam stos pro ratione illius dignitatis reditu tute compensabat) tot Christianæ Ciuitatis edidit argumenta, vt materia feruoris copiosæ historiæ non defuerit. Vt ait, m Spica, ex hac spicæ plures, è pluribus cis magni prouentus erumpunt, ita ex aliis plurima continentur ad plurimos ad ipsas ciuitates, ad regna, siue Schismaticæ, siue manabant, vt viri cordati, qui sub fice tanto clauum regebant Ecclesiæ insignibus verba illa Psalmi adscribere sperfit dedit pauperibus, iustitia eius manabit.

III. *faculi.* Tantum certe pecuniæ diuersis tem-
 poribus est ab eo adolescentibus, siue Romã
 alio ad studia litterarum confluentibus e-
 rit, ut præter ipsam quæ permagna fuit,
 seminaria insumptam, summa peruenerit ad
 centena millia aureorum. Decies item
 centena millia pauperibus virginibus (inter quas
 et nobiles collocandis in matrimonium cu-
 rantur. Nemini vero qui in aliquas vel pauper-
 um, vel morbi, vel captiuitatis (etiam Turcicæ)
 manus incidisset, viscera illa misericordiæ vn-
 de clausit, cui aptissime illud quadrabat: *Quis
 matris & ego non infirmor.* Baron. (Anno Chri-
 sti 1775.) agens de Soteris Pape erga egenos Ec-
 clesiæ munificentiâ, addit Greg. XIII. incompa-
 rabile studium in iuandis pauperibus non so-
 lum omnibus & mendicis & honesto præsertim
 in quibus Romæ agentibus, sed & longe positis
 in quibusque causa pietatis extorribus, toto plane
 christiano orbe spectatum fuisse, adeo ut nulla
 Comincia fuerit, quam eius effusa largitas non
 iam feruenter, quæ etiam ad Antipodas penetrarit:
 Ut ait, memorabilis munificentia ex publicis
 omnibus accurate summa collecta, meruit ex
 ita ut consulto, præclaro gloriæ monumento in
 templo vna cum statua omnium votis publice
 ad memoriam, digno plane omnium, patris atque
 eius elogio, quod inter alia hæc verba in mar-
 mure habet incisa: *Sestertium octingenties singu-
 laris beneficentiâ in egenos distributum.* Est ho-
 rum summa vices centena millia aureo-

*P. Anto.
 possidemus
 in appara-
 tu sacro.*

7. *Paulus* Diac. scribit à *Symmacho* Papa de missum unde se alere possent Episcopi canoni, qui suis eiekti sedibus in Sardinia bant. *Humericus* namque Rex Vandalorum Episcopos Africa expulit, *Thrasamundem* tem 225.

8. Liqueat ex Epistolis *Gregorij* magni pontifici Rom. semper curæ fuerit, in illis totius orbis regionibus, egentes subleuare, & benigne iis facere. Ob id demus esse cunctis nationibus vel remotis hospitales ædes cum suis redditibus antiquis temporibus, ita ut neque Chalcedomus neque Indis & Æthiopibus desit.

V. Theo.

Bozium de

notis Eccle-

siæ li. 5. c. 2.

Et trium-

phum virt.

de premiis

Eleemos.

Cramerius

li. 23.

2. de offi. c.

28.

9. Immo *Leo* 4. urbem condidit in vana in quam se olim tuto recipere possent quæ sita insula, aut aliunde metu Sarracenorum fugissent.

10. *S. Bignus* Cardinalis & Episcopus *Cracovæ* discedens An. 1455. facultates suas omnes & studiosis adolescentibus, & Academiis, & Monasteriis (propinquis præsertim) testamento legavit, &c.

11. Cum *S. Ambrosius* omnia sua pauperibus distet, & necessitate adactus etiam mysticæ vasa, ut captivos redimeret, confregisset: *Necessitates aliorum quantum possumus interdum etiam plusquam possumus: multo magis animas, quam aurum servare domino, qui sine auro sit Apostolos, & Ecclesias sine auro congregavit. Ecclesia habet non ut seruet sed ut erogat & in necessitatibus.*

12. Tale aurum S. Martyr Laurentius Domi- 2. Par. 36.
 referuauit, à quo cum quærentur thesauri 4. Reg. 24.
 promisit se demonstraturum sequenti 25. Aurum
 numerosissimos pauperum greges produxit, in obgidio-
 interrogatus vbi essent thesauri quos promise- ne seruans
 ostendit pauperes, dicens, hi sunt thesauri Ec- id amisit.
 ces, & vere thesauri, in quibus Christus est, in
 quibus Christi fides est, &c.
 13. S. Benedictus, cum videret prouinciam in Greg. 2.
 fame grauiter laborare, omnia quæ Dial. c. 28.
 in monasterio reperire potuit, pauperibus ero-
 gavit.
 14. S. Gregorius cum pecunias omnes & ve- Io. Diacon.
 stes, quas domi habebat pauperibus dedisset, li. 1. c. 10.
 et vineam etiam vas & scutellam, quod vnum
 manserat, pauperibus dari iussit, dicens, malle
 nihil habere quam pauperes sine consolatione
 mirere.
 15. Quoties pauperes mirarentur effulam li-
 bertatem Sancti Ioannis Eleemosynarij, ipse
 respondit: Frater nondum pro te sanguinem
 effudit, sicut mandauit mihi Dominus meus Chri-
 stus.
 16. S. Paulinus, teste eodem Gregorio (2. Dial.
 cum omnia sua in captiuorum redemptione
 pauperum sustentationem impendisset, ad
 nem se in mancipium vendidit, vt filium
 cuiusdam seruitute eximeret. Hinc pro- Lib. 2. de
 uer aquitanicus ait: S. Paulinus ingentia prædia, vit. cont.
 que fuerant sua, vendita, pauperibus erogauit. cap. 9.
 S. Martinus omnia bona sua aut parentibus reliquit,
 & vendita pauperibus erogauit. Tales ac tanti
 viri

*Venenum
diuitiarū
desperatā
Clero im-
posuit pla-
gam.*

viri (qui volentes esse Christi discipuli re-
ciauerunt omnibus, quæ habebant) non
possessores, sed vt procuratores, facultate
Ecclesiæ possidebant. Et idcirco scientes mi-
liud esse res Ecclesiæ, nisi vota fidelium,
peccatorum & patrimonia pauperum, non
vendicarunt in suos vsus vt proprias, sed vt
mendatas pauperibus diuiserunt. Quod
Ecclesia, cum omnibus nihil habentibus
habet commune. Eis qui militant Deo fugiunt
ex toto corde sunt diuitiæ, quas qui habent
volunt, sine labore non quærunt, sine
cultate non inueniunt, sine cura non ser-
uunt, sine anxia delectatione non possident, sine
labore non perdunt. Quem possidendi de-
bitus est ambitio, Deum, qui possidet omnia,
creauit expedita mente possideat, & in-
debit quæcunque habere sancte desiderat,
prosp. Episc.

Hom. 67. in

Matt.

Hom. 33.

ad pop. ant.

Luc. 14.

17. Olim vna Ecclesia Constantinopoli
tempore Ioannis Chrysostomi, quorundam
tra tria millia virginum & viduarum præter ali-
quos, egrotos, leprosos, incarceratos, aduenas, quæ-
sum & indumenta præbebat.

18. Legimus etiam Imperatores, Ro-
summos Pontifices, Episcopos, & alios
auctoritatis & Sanctitatis Viros tantam
curam pauperum, vt etiam ad mensam suam
hibuerint, & iisdem cibus quibus se, eos par-
iuxta CHRISTI præceptum: Cam-
prandium voca pauperes, debiles, claudes,
cæcos, & beatus eris, quia non habent rem-

tibi, retribuetur autem tibi in resurrectione
fororum.

Sanct. Augustinus (sequens Sanct. Am-
) ita, teste Possidio, munificus atque profu-
fuit, ut cum deessent eroganda pecunia, Ec-
z vala frangi atque conflari iuberet, pretium
eorum in vsum distraheret indigentium.
modo erga suos sanguine cōiunctos se gef-
narrat ita Possidius: *Nec suos consanguineos,*
proposito vel extra constitutos in sua vita & morte
more tractavit. Quibus dum adhuc superesset, id si
fuit, quod & ceteris erogavit, non ut divitias habe-
sed ut aut non, aut minus egerent. Habet idem
hanc auream de auro sententiam (ser. 49. c.
diversis): *Non est Episcopi servare aurum, & re-
are a se mendicantis manum.*

erat eiusdem de auri continentia præclarum
exemplum Ser. 50. de divers. Leporius quidam
nobilitate sæculari conspicuus, & prædi-
bic sua omnia dimittere cupiens, & pauper
Christi pauperibus August. fratribus Deo
are, non ante eum recepit Augustinus, quam
egatis omnibus bonis, egenum profus red-
um viderit, &c. & suaserat ut de divitiis eri-
ce monasterium, nec non Xenodochium, &
alicam martyrum.

Absens Aug. cum audisset suos Hipponenses
ingruentium malorum metum, in erogatio-
eleemosynarum refriguisse, scripta epistola
ita redarguit: *Non solum non debetis minus fa-
re opera misericordie, sed etiam debetis amplius,*
soletis. Sicut enim ad loca munitiora festinantius
migrant,

*Possidius
c. 24.*

Cap. vlt.

*An. Chr.
409. Cum
interitus
romani ri-
mebatur
imperij.
Epist. 138.*

migrant, qui ruinam domus vident contritus parare r
 imminere, sic corda Christiana, quanto magis sanctifi
 mundi huius ruinam, crebrescentibus tribulatio etum
 propinquare, tanto magis debent bona, que in tiora iu
 condere disponebant, in thesaurum coelestem, m sibi re
 celeritate transferre, vt si aliquis humanus cogit nos
 derit, gaudeat qui de loco ruinoso emigravit, si tui vic
 nihil tale fuerit subsecutum, non contristetur, quous feru
 doque moriturus immortalis Domino ad quem vult. Cu
 est bona propria commendauit. Hæc Aug. cum tæ S. Ba
 & orbis excidium timeretur. oration

Cap. 8.

20. Sulp. de S. Martino scribit, eum aperti
 occurrenti, cum nihil præter chlamydem tibus
 indutus erat, haberet (pecuniam enim fame
 mnem in pauperes erogarat) dimidium m
 mydis impertiuisse, quo Christum ipsum partii
 tum fuisse nocturno visu cognouit. Nam vulne
 stus ei per visum oblatu dixit: *Martinus ad*
techumenus hac me veste contexit. am spir
 erulos.

21. Card. Baron. inquit Tom. 4. Annal. dignan
 Christi 367. magna animi nostri voluptas depe
 ctum est, quod his ferme diebus cum hec orum,
 da exhiberemus S. D. N. Clemens Papa VII. idum
 primo sui Pontificatus exordio, inter alia propo
 ciplinam Ecclesiasticam componendam sicut
 rime instituta, quo cæteris hospitalitatis am gra
 pauperes beneficentiæ exemplo prætorum
 quotidiana illi mensæ tredecim ex ipis m oper
 instituto parari solitæ adiecit alteram, præbat, h
 naculum suum, pauperibus peregrinis pttens,
 mum, è remioribus regionibus in vrbem dit Ger
 fluentibus in singulos dies parandam, è S. Basi

pare referta dapibus, iisdem sacro ritu ex mo-
sanctificatus, sedens ipse arbiter continentia,
etumque adhibens, pretiosiora quæque ac
iora iubet afferri pauperum mensæ, viliori-
sibi retentis ac modicis, tanto solum iudica-
ignos honore Dei seruos, ipsos pauperes
militi vicem agentes, Vicarius ipse Christi &
us seruorum Dei.

Cum fames grassaretur Cæsareæ Cappa-
S. Basil. ait Greg. Naz. Orat. in laudem Ba-
oratione sua & cohortatione locupletum hor-
apertis facit, quod est in scriptura: *Cibum
entibus frangit panibusque pauperes satiat, alitq;
fame atque esurientes animas implet bonis. Quo-
idem modo? neque enim ad laudis cumulum
parui momenti est. Nam cum eos, quos fa-
vulnerauerat in vnum coegisset, nonnullos
spiritum ægre trahentes, viros, fœminas,
erulos, senes omnem ætatem commiseratio-
nam, omnia ciborum genera, quibus fa-
dePELLI solet, corrogans atque ollas pulmen-
orum, salisque nostratis opsonij, atque ad le-
dum famem pauperum accommodari ple-
proponens, ac deinde Christi, qui linteo
cinctus discipulorum, pedes lauare nequa-
am grauabatur, ministerium incitans, simulq;
orum siue conseruorum suorum ad eam
opera vtens, corpora pauperum animasque
abat, honorem cum necessari o alimento con-
tens, ac dolorem eorum vtrinque leuans &c.
Germanus eiusdem Basilij Gregorius Nyse-
S. Basiliam etiam ipsum patrimonium tum in
paupe-*

Ioan. 13o

Orat. in lau-
dem Basilij.

pauperes erogasse. Cum, inquit, fames alibi
 grauis & seua tam ipsam urbem in qua habitabat
 quam omnem vrbi subditam regionem affligeret,
 ditis suis pradiis & possessionibus, atque pecunia
 alimenta conuersis, cum etiam rarum esset, vrbes
 valde sibi prouidissent & instructi essent, ea
 mensam & victum pertinent sibi conficere, &
 ditare possent, ille per omne tempus famis, cum
 vndique confluerent, tum iuuentutem vrbanam
 alere perseuerarit. adeo vt etiam Iudeorum liber-
 tatis benignitatis & liberalitatis ex aquo particeps
 ceret.

*Epist. 4. ad
 rusticum.*

23. S. Exuperius (ait S. Hieron.) Tolosa-
 copus, viduæ Sareptensis imitator esurien-
 scit alios, & ore pallente ieiunijs fame tor-
 aliena, omnemque substantiam Christi
 bus erogauit. Nihil illo ditius qui corpus
 mini canistro vimineo, sanguinem pat-
 vitro, qui auaritiam eiecit è templo, qui
 funiculo & increpatione cathedras vendentes

Matt. 21.

columbas, id est, dona Spirit. S. mensasque
 uertit mammonæ, & nummulariorum
 perfit, vt domus Dei, domus vocetur orationis
 & non latronum spelunca.

Bib. 7. c. 25.

24. Prædicatur à Socrate Attici Episcopi
 stant. erga pauperes munificentia, idem que
 tat eiusdem Epistolam ad Calliopium Ecci-
 Nicænæ presbyterum, cum ei dedit aureos
 gandos in pauperes, qua præcepit illorum
 perum habendam esse potissimum rationem
 mendicare erubescunt, addens nec ab accip-
 egentes esse excludendos hæreticos cū opus

ent natura necessariis: Certior, scribit, equidem,
 illis sunt infinitos in vestra vrbe fame opprimi, piorum
 erogare elemosyna: cum infinitos dico intelligo mul-
 tudinem, cuius certum numerum ostendere nequeo.
 nam igitur numerum pecunie ipse ab eo accepi,
 cuius largitus & quasi plena manu, ijs qui eas pro-
 ducunt administrant suppeditat, vsuque venit vt nonnulli
 premantur, quo alij qui opes habent, eas
 minime istis largiuntur, penitus explorati sint,
 frater charissime, istos trecentos aureos à me ac-
 ceperis, easque in pauperes vti volueris impende. Ve-
 niam in eos conferre, non qui ventris causa, quasi
 creaturam per totum vita tempus mendicando ex-
 ercent, sed qui mendicare erubescunt. Neque in
 istius parte, vsquam secta vel religionis cuius-
 dam rationem ducas, neque porro respectum ad
 eos qui a nobis in fidei sententia dissentiunt, ha-
 beris, sed in illud vnum incumbas, vt qui fame cru-
 entur eos alimentis subleues. Hactenus Episcopi
 Gregorius Nazianzenus scri-
 bit in pauperes sollicitudo eius monstra-
 in testamento suo pauperibus posthabuit
 cum ita à parentibus fidei commissio-
 nem accepisset hereditatem. in orat. (Baronius
 in fine Tomo 5.) habita in funere patris,
 de matre sua, quod adeo fuerit erga
 pauperes amore propensa, vt dicere soleret
 si licuisset, & filios ad alendos paupe-
 rum distracturam fuisse, ipse vero non fundos
 & domos in pauperes erogauit, sed &
 in eorum vsum conuertit. Cum enim
 Adaman-

*Immensa
 erga paup
 res cura*

Adamantius Rhetor. amicus Gregorium alio
do rogaret dari sibi libros Rhetoricæ faci-
misit ipse quidem illos Gregorius, sed pre-
illorum petiit, scripta ad eum Epistola, in
finem ista facete admodum: *Quod si hæc*

Epist. 11. 9. recte dici videntur, & minime philosophicum
rum pretium postulare, tu mihi pecuniam solu-
tionem autem tuam soluent pauperes.

26. Sylvester I. Pontifex viduarum & Co-
Ioan. Gers. notum, reliquorumque Christi pauperum
mina in codicillo seriatim descripta lecitabat
quem die villo præteriret cuius miseriam
ope non iuuaret.

Metap. 27. Idem ante eum Clementem (Pontifex)
factitasse tradunt, sed ita vt etiam ad longas
regiones transmitteret indigentibus suis
Neminem ex iis quos ad veritatem ab extor-
uerat passus est mendicare, vt qui se ad
iam Christo viuerent, se quoque adiutores
non timerent.

Leontius 28. Cum Ioannes Alexandrinus Patri-
Epis. in vi- (elemosynarius dictus) mendico sibi ob-
is SS. PP. facto sex nummos dispensatorem dare iussit
ille acceptis diuertit paululum à via & per
dientium præuertens vestigia, gestu habens
alium mentitus alios sex, non quia non
ceretur, accepit, sed quod talem nactus
datorem, qui etiam deprehensa dolo sit
num subtrahere poscenti nesciret. Et iam
pariastu vso, cum patriarcha duplici cam-
niam numerari præcepisset, subclamare
fator in malitiam hominis cœpit. Conuenit

III. Ioannes: *Tace*, inquit, *fili* nam fortasse hic dominus noster Iesus Christus periculum nostrum faciens, ac tandem offensi crebris repetitionibus abibimus misereri. Idem omnia profus quæ habere potuit, etiam lectorum stragula distribuit. In pauperibus, cumq; pauperes tam profusam libertatem mirarentur, respondebat: *Fratres non sanguinem pro vobis fudi, sicut mandavit mihi Dominus meus Iesus Christus.*

Idem pauperes Dominos suos appellabat, cum à diuite quodam plumeam culcitram donatam accepisset, vbi primum in ea cubavit, noctem illam totam insomnem egit, identidem ingemiscens, mollius se iacere quam suos dominos: cumque illaxisset culcitram venundavit, pecuniam pauperi erogari mandavit. At diuites ille ab emptore redemptam iterum misit, precatus ne munus suum ultra venale haberet, sed eo ipso frui velleret.

Veram dicitis precès superabat Patriarchæ egenos misericordia, neque vlllo modo Ioannes tenere se potuit quin rursus itidem faceret prius. Diues autem iam secundo recuperatam eidem referri iussit; *Videbimus*, dicens, *nostrum citius defatigabitur, tu vendendo an ego emendo.* Ille hæc modesto admodum risu excipiens: *Deo gratias ago*, inquit, *quod inituri sumus tamen diuini salubre, pauperi commodum, mihi iudicium.* Itaque quoties id muneris missum sibi accepit, toties vendendum curavit, vt inde dominis suis, id est, Christi pauperibus subueniret, sciens sibi sacculos qui non veterascunt.

29. *Laurentius* Leuita à Decio tyranno
 stione agiturus vt argentum indicaret, quod
 lippum Philippi Augusti filium oim Ecol
 obtulisse constabat, propensa in pauper
 nu, quibus iam dudum erogatum erat,
 hos, inquit, *Philippi argentum depositum*
tur.

Baron. c. 8.

30. *S. Franciscus* ordinis minorum Patet
 iter ageret incidit in hominem, cuius vestit
 ra diutino vsu detrita vix pudenda corporis
 ruerant, & nuditatem eius dolens subfite
 spirauit, ingemuit, frater vero qui illum cor
 batur, inquit: *Quid ita tristaris Pater? et si
 mentis eget, forsan abundat concupiscentia.*
Franciscus fraterni erroris non dissimulato
 corrector, iussit protinus, vt ille sua se tuni
 uens pauperem tegat, & quod de ipso
 ram opinatus fuerat, ab eodem veniam ro
 tandem discat nefas esse miserorum motu
 gillare, indigentiam negligere, vel oportet,
 vt mantellum meum reddamus, pauperculo
 ipseus est, mutuo enim ipsum accepimus, don
 riorem inuenire contingeret. Socio oblitente
 profuturo mihi reputo à magno elemosin
 imputandum, si hoc quod fero non dede
 gis indigenti.

31. *Paulus I.* Pontifex nunquam malum
 malo reddebat, sed contra malos, à quibus
 saepe iniuria afficiebatur, in bono vincebat
 ctu cum duobus aut tribus familiaribus, cui
 la pauperum ægotantium circuebat, vni
 que eorum & verbis & elemosynis ad re

dam valetudinem cohortatus, carcerem frequenter adibat indeque plerisque ere alieno neperfoluto creditoribus precio liberabat, pueros & viduas circumuentas fraude caudico tuebatur, & eleemosynis sustentabat.

Leo III. Pontifex ægrotos visere, eosque ad pietatem adhortari, eleemosynas indigentibus tribuere, desperatos consolari & errantes in viam rectam deducere prædicationibus, & adorationibus solebat. Certe si omnes Christiani decet facultates suas conferre ad pauperes erandos, quanto magis eos qui Ecclesiasticis creditus administrant, qui potissimum huic destinari? Hinc boni Clerici cum sibi ipsis necessaria ad victum, & decencia ad statum sumunt, reliqua ita tenuioribus erogant, ut non se ipse putent, sed quod debeant reddere.

Card. Borromei arca eleemosynis pene semper exhausta, quotannis etiam ad multa millia obrata. Neque tamen timebat nouas subueniunt in gratiam pauperum. Quin etiam Oirensem principatum quadringentis autem millibus vendidisset, intra dies viginti quinque omnia in egenos & pia opera contulerat.

SIGNVM LXIX.

Eleemosynas dare Religiosis.

Gregorius, ut legitur in ipsius vita, capitulum 27. tribus millibus ancillis DEI, quas

quas Græci monasticas vocant, quindecim in
bras auri prolectisterijs dedit, eisque pro
tidianis stipendijs octoginta libras annuo
conferebat, de quibus Theoctista patri
bens: Harum, inquit, talis vita est, atque in
lachrymis & abstinentia districta, ut credamus
si ipsæ non essent, nullus nostrum iam per totum
loco hoc subsistere inter Longobardorum gl
tuisset.

2. Regula Canoncorum seu concilii
Aquilgr. ait: Quia Religiosi sua Christo
merito de facultatibus Ecclesiæ subsidium
temporale, ut quia toto mentis desiderio
tunt, sic in hac peregrinationis via sumptibus
nicis sustententur, quatenus ad ea qua contem
minime redire, qualibet necessitatis causa
lantur, & quia nihil sibi proprium reliquerunt
nifestum est illos copiosioribus Ecclesiæ sumptibus
Canonicos, qui suis & Ecclesiæ licite utuntur
digere.

v. Signum
de auaritia

3. 2. Efd. 8. num 10. ait Sacerdos Esdras
pulum: Mittite partem (ciborum) his qui
parauerunt sibi. Sanct. Ambros. (serm. 14.
dom.) non extranei sunt alimoniis qui frater
cramentis.

Ecclesiasticus cibum sumpturi recitant
ba. 1. Ioan. 4. Deus charitas est, &c. Vt
sint memores pauperum, atque eos de
paratu quantulocunque etiam reficere
gligant.

Norunt enim Dei præceptum Deuter
15. aperias manum fratri tuo. Syr. 29. concla

quidec
 que po
 as ann
 e patri
 que in
 redama
 per tot
 am gla
 concu
 risto di
 dium
 io cele
 impio
 e cont
 causa
 iquero
 mptio
 entur
 E. S. d
 his qu
 m. 1.
 i. f. a
 citant
 c. Ve
 os de
 cere
 Deute
 concl

in sinu pauperis (Prouerb. 21. Tob. 4.
 11. Iac. 2.) Norunt pœnas quæ non seruan-
 tis hoc præceptum infliguntur, docet hoc exi-
 tum, & eius qui congregabat opes, vt
 deret, & eius qui eas cum luxu profun-
 deret. Norunt dignitatem & splendorem hu-
 munitis. Qui enim charitas erga Deum me- ^{1. Ioan. 3.}
 exerceri potest, quam si pro eius amore ^{Qui fratrem.}
 benefaciamus? Christus nobilissi- ^{Matth. 9.}
 actam religionis, sacrificium, postpo-
 misericordiam ait: *Misericordiam volo & non* ^{Heb. 13.}
 & Sanctus Paulus ait: *Beneficentia* ^{Iac. 2. Reli-}
 monitionis nolite obliuisci, talibus enim hostiis ^{gio munda}
 reetur Deus. Norunt, quod nullum opus ^{visitare}
 nos similes reddit Deo. Recte enim ait ^{pupillos.}
 anenus de pauper. amore: *Nil tam diui-*
 homo habet, quam de alijs bene mereri, fac ca-
 mptis Deus, Dei misericordiam imitando. No-
 nihil tam homini esse proprium, quam
 manitatem erga alios homines. Norunt ni-
 esse quod hominem tam reddat illustrem &
 quum, vt hæc virtus, Regia, crede mihi,
 est succurrere lapsis. Imperator Leo homi-
 ad benefaciendum miseris promptos soli
 parabat, cuncta lustranti & omnibus sui
 & luminis aliquid impertienti. Norunt
 opus meritorium, nouæ gratiæ & iustitiæ,
 simile oleo quod Elias à Deo impetrault vi-
 Rom. 4. qui parce seminat, &c. Sanct. Augu-
 tus sermon. 25. de verb. Domin. cap. 3. ^{2. Cor. 9.}
Facun-
 est, ager pauperum cito reddit donantibus fru-

V 3 Norunt

Prou. 19 & Norunt huius operis misericordie fructus ab e
 28. Nam i. mirum in modum hoc auget bonum DE V

rena, foeneratur enim Domino qui misericordiam ad pre

pauperis, & : qui dat pauperibus nunquam orant

Ioan. 6. Discipuli Christi turbis fatiatis pro quibus Ang

nibus duodecim cophinos, panibus plenis T

3 Reg. 7. tulerunt : Quia Tobias bona sua pauperibus De

nigne distribuebat ingentes diuitias bene Vnde

secutus est, quia vidua Sarephata, modicum v

rinae & olei, in usum Prophetæ libenter Et

psit, id à Deo obtinuit, vt farina & oleum abita,

tempore nunquam sibi deesset. Recte illa p

Eleemosy- na etiam in hac vita opes auget, & plus pau- per qui re- cipit dat largienti, quam ipse dat paupe- ri. Plura exempla V. apud Greg. Tu- ron. lib 5. hist. Franc.

B. sil. (orat. ad diuit.) diuitias, comparate spiritu

puteorum, qua si frequenter hauriuntur, est qu

per meliores & copiosiores scaturiunt, si in

conseruentur, putrescunt atque decretaur pecca

S. Cyprian. de opere & eleem. Patrimonia monlor

credendum nec fiscus inuadit, nec calumnia alienigenas t

sis euertit, in tuto hereditas ponitur, qua Deo ch elemof

uatur. Amb. ora. 81. ait: aqua stagnans cito vras ad fi

cit. 2. Conciliat beneuolentiam eorum S. An

benefactoribus DEVM precantur, nibus e

vel gratiam conuersionis, vel donum e capst

uerantiae, vel incrementum gratiae & Chry

impetrant. Christus ait: Facite vobis am pades

Syr 29. mammona iniquitatis, vt cum defeceritis, vestib

Luc 16. vos in aeterna tabernacula. Et: qui recipit res re

Matt. 10. nomine iusti, mercedem iusti accipiet, hoc est m. vele

torum ipsius particeps erit. m. diue

Sicut Petrus (Actorum 9.) Tabitha

poraliter morituram, ad preces vidu

ordie fin
get bo
qui m
ad p
pauperum, qui pro benefactoribus
unquam
orant.

o quinc
bus ple
pauper
ias bre
a, mod
benter
oleum
Recke
ompar
aurium
riūt, si
recrele
atrimo
nia ab
Deo ch
a cito

4. Auger fiduciam apud Deum & gaudium spiri-
Tobiz quarto. Fiducia magna erit coram
Deo elemosyna omnibus facientibus eam. Heb.
Vinctis compasistis, nolite itaque amittere confi-
antiam vestram.
4. Et factio pro peccatis, (seu soluit
quibus ad pœnas tenemur etiam post
peccata) & præseruatio à malo & mor-
tali. Hinc angelus Raphael: Eleemo-
syna est qua purgat peccata. Syraides (capite 13.)
ardentem extinguit aqua, & elemosyna re-
detur peccatis. Daniel [capite 4.] ad Nabucho-
nosor: Peccata tua elemosynis redime, & ini-
quitates tuas misericordiis pauperum. Christus: Da-
te elemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. To-
mas ad filium [capite 4.] Elemosyna ab omni pec-
cato & morte liberat & non patietur ire in tenebras,

orum
ntur,
donum
tia &
vobis
ritis,
cipit
hoc
abit
s vid

S. Ambros. Quamuis pollutus quamuis multis cri-
minibus circumseptus, si elemosynam feceris innocens
recepisti: abstergit enim quod auaritia polluebat, &c.
Chrysost. Elemosyna ex mortis manibus eripit, &
pedes nostras non sinit extinguere, nec sordidis indu-
mentibus in nuptiis videri, sed liuat & niue mun-
dities reddit, si namque fuerint peccata nostra vt cocci-
um, velut nix dealbabitur. Nec sinit nos eo decidere,
deus ille: nec audire verba tremenda, sed in
abraham sinum deducit. Hac Christi adstat tri-
bunali,

Tob. 12.

Luc. 11. &
19.

Prou. 13.

Serm. 30.
maiora
dicit.

Serm. 31.
Hom. 33. ad
pop. Ant.

Hac intel-
lige de ele-
mosynis per
charitatē
informatis

Esa. 58. 1.
Esa. 7.

bunali, non tantum patrocinians, sed & ipsi merentur: dens iudici, vt reo patrociniū praeferat, & licet millies peccauerit, & licet in

Hom. 25. in sententiam ferat, & licet millies peccauerit, & licet in
acta. & victorem promulgat. Et: Non est peccatum, non potest purgari elemosyna, quodue non possit purgare, omne peccatum infra illam stat.

In cap. 28. Esai. Sanct. Cyprianus cum dixisset (Esaias) nec si orationibus & ieiuniis vtens satisfacere pro delictis posse, nec si in cinere voluerentur, iram Dei posse veni- nouissima tamen parte demonstrans solus mosynis Deum posse placari, addidit: Frange esurienti panem, &c.

Comparant etiam Sancti Patres elemosynas ex poenitentia procedentes, vel (vt fructus) coniunctas, cum Baptismo enim is poenam & culpam tollit, ita haec iam per poenitentiam remissa,) porali satisfaciunt, imo eiusmodi elemosynae in eo, baptismo indulgentiores sunt, quitur Sanctus Ambrosius, quod baptis- mel duntaxat, elemosynae saepius peccata- tunt.

Matt. 25. 5. Eleemosyna, a iusto & ex vera facta meretur vitam aeternam. Christus: cipite regnum, &c. Esuriui enim & deditis

Epist. 6. manducare, &c. Sanctus Ambrosius: mini pecunia sua nisi viaticum, id est, sic diuitiarum, vt parent viam in caelum. bernaculi, (quod vitam aeternam dicebatur, & sancta sanctorum dicebatur, oliuae,) quae misericordiam significat,

& ipsi nocent: porta vero inferorum ferrea describitur Ps. 106.
et, & sic, ut intelligamus per misericordiam aditum
aeris misericordiam ad coelum, per inhumanitatem ad Ge-
peccatum, nam iudicium sine misericordia ei, qui
non possit conferre misericordiam.

6. Valet ad alia beneficia à Deo obtinenda
sais) ecc. 29. Conclude &c. Plurimum præbet consola-
tis vte morituris Psal. 40. Beatus qui intelligit, &c.
si in clauib. 12. à morte (mala) liberat. Syr. 11. Mitte panem
Te venio Syr. 16. Omnis misericordia, &c.

Tob. 4.

7. Nihil est validius aduersum peccata, cum
didit: dicitur: ceterorum curet vulnera, & aduersus futura
muniat Syr. 3. Deus prospector &c. Inuitat

es elemosam clericos ad hanc pietatem summa Eleemo-
vel comenecessitas. Nam i. dicit scriptura Eleemosy-
pissimo tam pauperib. deberi, eosque defraudari si ipsis
a hæ. 3. negetur, Syr. 4. Eleemosynam pauperis ne defraudes
o peccata. Na pauperi sine tristitia aurem tuam, & redde de-
l elemosinam tuam, & responde illi pacifice in mansuetudine.

Matt. 23.

sunt, 2. Ob huius actus negligentiam aliqui in ex-
baptismo iudicio condemnabuntur.

3. Per eius negligentiam alienatur à nobis
Deus, Prou. 21. Qui obturat aurem suam ad clamo-
era clamor pauperis & ipse clamabit, & non exaudietur.

4. Cum eius negligentia non potest consistere cha-
ritas nostra erga Deum & proximum. 1. Ioan. 3. Qui ha-
us. Quærit substantiam huius mundi, & viderit fratrem suum
sic dispense esse habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodo

Leu. 19.

n. Potest charitas Dei manet in eo? Et certe iubemur proxi-
Matth. 22.

nam diligere sicut nos ipsos, opere & veritate
Rom. 13.
r, ex non lingua & verbo) hoc est, ei indigenti succur-
cat, fructu, ergo.

V 5

5. Diui-

Matth. 6.   5. Diuites opes superfluas nature & statu
Luc. 3. &   ac suorum sine peccato retinere non possunt
11.   Christus: *Non potestis Deo seruire & mammona*
Multi etiã   est, congregare & otiosas custodire
sibi necessa-
ria paupe-   qui habet duas tunicas det non habenti, &
ribus dede-   scas habet (duplices) similiter faciat:
runt, vt S.   perest (ultra necessitatem adest) *nam.*
Mar. Amb.
&c.

Lucã 12. Diues quidam cum haberet
 plurima, cogitare cœpit, vbi nam ea recedat
Ho. 7 in 50.   posset, dictum autem illi est: *Stulte hac nocte*
Hom. lib.   *tam à te animam tuam, & que parasti cum me*
 quem locum tractans Augustinus, scribit
 tem illum non ob aliud peccatum fuisse
 natum, nisi quia superflua retinebat, illud
1. Tim. 6.   sequitur: *Sic est omnis qui sibi thesaurizat,*
 gnificat, sic perituros omnes qui student
 dis opibus non necessariis. Paulus monet
 theum vt præcipiat diuitibus facile tribuere
 & ea re sibi thesaurizare bonum fundum
 tum in futurum, & diuites fieri in
 operibus.

Lucã 16. Alius diues non alia de causa
 ste Augustino damnatus est, nisi quia
 fluas opes in superfluo cultu & deliciis
 sumebat, cum eas pauperibus distribuere
 buisset.

Lucã 18. *Facilius est Camelum ingredi*
ramen acus, quam diuitem (superflua natura)
 rogantem) intrare regnum cœlorum.

S. Iacobus (cap. 5.) diuites eos damnat.

superflua reconduunt, & ipsis hoc nomine insultat,
 non potest: Agite plorate & ululantes in miseris vestris quae
 acciderunt vobis. Diuitiae vestrae putrefactae sunt, & vesti-
 menta vestra à tineis comesta sunt, aurum & argentum
 vestrum, & arugo eorum in testimonium vobis
 datur: & manducabit carnes vestras sicut ignis,
 & calcetis vobis iram in nouissimis diebus,

S. Ambrosius. Cur tu abundas ille vero mendicat, ni- In illud
 si tu bona dispensationis merita consequaris, ille vero Luc. 12.
 contentus brauius decoretur. Nonne spoliatores, qui quae Destruam
 tibi sancta accepisti propria reputas? Est panis famelici horrea,
 tu tenes, nudi tunica quam in conclauis conseruas,
 calcet calcibus, qui penes te marcescit, indigentis ar-
 gentum quod possides inhumatum, quocirca tot paupe-
 rum in iram facis, quot dare valeres. Idem serm. 81.
 Non est maius crimen habenti tollere, quam cum abun-
 danti indigentibus denegare.

Chrylóstomus. Non ad hoc accepisti vt in deliciis absume- Hom. 34.
 res, sed vt in Eleemosynam erogares. Nunquid enim tua ad pop. ans.
 possides? Res pauperum tibi sunt credita, siue ex
 laboribus iustis, siue ex hereditate paterna possi-
 deas.

Augustinus Superflua diuitis, necessaria sunt In Ps. 147.
 pauperi, aliena retinet qui ista tenet. Et: desert tibi Hom. 8. lib.
 Deus honorem & quasi dicit tibi, prior de communi tol- 50. hom.
 le quod sufficit necessitatibus domus tuae, quod reliquum
 da Christo, & quicquid excepto victu mediocri & Ser. 219. de
 restitutu rationabili superfuerit, non luxuriae referuetur, temp.
 sed in thesauro caelesti per Eleemosynam pauperum Similia Be.
 reponatur: quicquid enim Deus nobis plusquam opus da super x.
 dedit, non nobis specialiter dedit, sed per Luca.
 nos

nos aliis erogandum transmisit, quod si non delectamur
res alienas inuasimus.

Ep. 42. ad
Henricū
Seronen-
sem.
Archiep.

S. Bernhardus his verbis accusat vanitatem
Ecclesiasticorum, qui longo famulorum or-
stipati per plateas incedunt: Clamant nudi, clamant pec-
famelici conqueruntur & dicunt: Dicitur ponitur in
frano quid facit aurum? nostrum est quod effunditur, &
crudeliter subtrahitis, quod inaniter expendi-
Dei plasmatio & nos sanguine Christi redempti
Nos ergo fratres vestri, videte quale sit de fraternitate nostris
tione pascere oculos vestros, vita nostra cedit vobis in
per suas copias: nostris necessitatibus detrahatur, quod
accedit vanitatibus vestris: Duo denique mala de vobis quae
deunt radice cupiditatis, dum & vos vanitando perimitis
& nos spoliando perimitis. Huc accedit quod haec omnia quibus
nec negotiationis studio, nec proprio manuum exercitio
vobis elaborastis, sed nec iure hereditario possidetis.

Respectu
Dei sunt
dispensato-
res à Deo
suorum bo-
norum con-
stituti non
domini.

Adhuc licet non sequamur sententiam multorum
ad prodigium eruditorum theologorum aliquid effe-
rium, Ecclesiasticos non esse Dominos suorum bono-
redituum, sed debere ex iustitia dare pauperibus
quicquid iis superat, sub obligatione restitutionis non da-
ipsis, si in alios usus id conuertant, tamen certum est
est apud omnes sani capitis Christianos, Ecclesiasticos
fiasticos strictissimo praecipio esse obligatos ad Eleemosynas
aliis, ad Eleemosynas pauperibus faciendas, quae reco-
uissimeque peccare, si donatione, testamento, vel aliter,
vel aliter, in alios usus non pertinentes ad decorem
riam status, superflua statui expendant. Quae si
nim carent prole, facilius ac citius accidit, ut
habere superfluum. In Conc. Trid. iure dicitur
dicuntur astringi, Episcopi, ut gerant pecunia

Sess. 23. c. 1.
de reform.
1. Tim. 3.

Adhuc licet non sequamur sententiam multorum
ad prodigium eruditorum theologorum aliquid effe-
rium, Ecclesiasticos non esse Dominos suorum bono-
redituum, sed debere ex iustitia dare pauperibus
quicquid iis superat, sub obligatione restitutionis non da-
ipsis, si in alios usus id conuertant, tamen certum est
est apud omnes sani capitis Christianos, Ecclesiasticos
fiasticos strictissimo praecipio esse obligatos ad Eleemosynas
aliis, ad Eleemosynas pauperibus faciendas, quae reco-
uissimeque peccare, si donatione, testamento, vel aliter,
vel aliter, in alios usus non pertinentes ad decorem
riam status, superflua statui expendant. Quae si
nim carent prole, facilius ac citius accidit, ut
habere superfluum. In Conc. Trid. iure dicitur
dicuntur astringi, Episcopi, ut gerant pecunia

in de d... am pauperum, Paulus maxime vult eos esse *Tit. i.*
 ospitales, & misericordes & iubet viduas ex *Eccl. i. Tim. 5.*

vanitate bonis ali.
 rum or... Adhuc quis nescit eos ceteris paribus defor- *Multos peo*
 nudi, clamans peccare, si communia praecepta charitatis, *care facit*
 te ponit... misericordiae negligat, qui in perfectiore sunt *egestas: at*
 fundit... am, & quorum bona sunt oblata Christo, qui *clericorum*
 di is, peculiariter in pauperibus vult honorari. Hinc *est peccata*
 tempore S. Greg. *Ostensa nobis est via, quam sequamur, pri-*
 fraternum nostrum est exteriora nostra misericorditer ouibus *propedire:*
 lit vobis... impendere, postremum si necesse sit etiam mor- *ergo, &c.*
 tur, quoniam nostram pro eisdem ministrare. Et 3. p. past. 22. *Matt. 25.*
 la de vobis... qualibet necessaria indigentibus ministramus, sua *uni ex mi-*
 tando... reddimus, non nostra largimur. S. Ambro. in Luc. *nis &c.*
 od haec... quibus reconditis in hunc mundum detulisti (bona *Hom. 14.*
 rum ex... Basil. in diu. hom. 1. *Esuriens est panis quem tu*
 rio poss... nudi est vestis, quam in arca custodis, discalceati *Ep. 42.*
 m mult... qui apud te marcescit. S. Bern. Nostrum est
 rum al... quod effunditis, clamant nudi, clamant famelici,
 nos su... crudeliter subtrahitur quod inaniter ex-
 pauper... enditis. *Esa. 3. rapina dicitur superfluum quod paupe-*
 restit... non datur.

nen cer... Propter has & multas alias grauissimas causas
 nos, Eccl... merito largas & frequentes dare Elee-
 rigatos... osynas ostendi in Cynosura Clericorum, in
 endas, p... oeconomia ac dispensatione patrimonij Chri-
 estame... Adde eorundem esse officium, pauperes ditio-
 s ad dec... bus commendare, iuxta illud Greg. hom. 9. *Qui*
 t. Qu... familiaritatis locum apud diuites meruerunt, talentum
 cidit, p... familiaritatis acceperunt, si ergo nihil eis pro in-
 iure di... digentioribus loquuntur, pro talenti retentio-
 pecul... ne damnantur.

SIGNVM

Fulg. li. 8. c. 9. **L**EO I. Pontifex Valentiniani iunioris
Volat. l. 22. colloquium venit, itaque Hannorum Regis
Ignat. l. 8. c. 9. ab vltima Tartaria profectum, nec Alpes
 munita loca, neque arma auertere potuerat,
 quo minus in Italiam veronam vsque defecerat,
 magna Rom. Imperio clade illata, cui totius
 ternecionem minitabatur. Eum autem discor-
 do adeo commouit Leo, vt persuaderi sibi
 la passus sit, vt in Vngariam regredi vellet,
 que iam vltra Romanum imperium infu-
 ret.

2. Cum Rachisus Longobardorum
 magnis viribus, Perusiam urbem obsideret,
 eum in castra Zacharias Pontifex cum paucis
 fectus, non solum eum impulit, vt urbis ob-
 nem solueret, verum etiam dicendo, ita prae-
 tis vitæ vanitatem, præmia pœnalque futu-
 eius animo impressit, vt tradito Astrilpho
 regno, ipse monachalem ordinem Romæ
 teretur.

3. *Arnulphus* Lexouiensis Episc. (in proce-
 orat. quam habuit ad Synodum Turonen-
 iussu Alexandrini III.) in Euangelio oratore
 quirit sanctitatem conuersationis, plenitudinem
 scientiæ, & fecundiorum eloquentiæ ver-
 Sanctitas conuersationis, ait, requiritur, quia

X. erit concionatoris vita commendabilis, non
 X. eius prædicatio gratiosa, cuius enim vita de-
 catur restat vt eius prædicatio contemnatur.
 nere habet ne forte dicere incipientem diui-
 na reprimat, & condemnet, illud oblitciens,
enarras iustitias meas, qui proiecisti sermones
errorum? Perfecto scientiæ quæritur, vt ha-
 prædicator vnde possit de thesauro suo no-
 vetera proferre, & eruditum nouerit expe-
 potuerit explicare sermonem, ac sciendum per-
 e defecerunt qualitates temperare quod dixerit, vt
 a, cuius debet lac potum dare, non escam,
 autem dicitur solidiorem cibum ministrare. Eloquentia 3.
 eri sibi desideratur, quoniam sicut si non habuerit
 vellet scientiam, non habebit quod dicat, ita nisi elo-
 um in scientiam habuerit, non habebit quomodo di-
 utrumque autem necessarium est, & habere
 dicat, & scire quomodo dicat. Sententiarum
 sideret eandem excellentia sermonis postulat elegan-
 pancia, vt rerum maiestati sermonis dignitas re-
 bis obliuiscat, & sibi inuicem quasi concentu quo-
 ita præter res & verba concurrant. Hæc tria S. Chryso.
 que fuerunt. Beda per *maxillam, pectusculum & humerum*
 ilpho fructificant quæ sacerdoti in veteri testamento de
 imz pectusculum immolata dabantur, quia sermo in maxilla
 scientia in pectore vel corde, in humero vel
 in proceris operibus sint.
 Innoc. III. (in operum suorum proemio) præ-
 orator (ait) *debet habere aurum, argentum, & balsa-*
 nitiditas *sapientiam, eloquentiam & honestatem, vt quod*
 iæ veniat *intelligat, & quod dixerit & intellexerit, agat.*
 ar, quia S. Isidorus (de sum. bo. lib. 3. ca. 36.) *Sicut,*
 ait,

Hom. xi. in
 Mar. in Lesa
 ca. 12.

Pf. 18. ait, in numismate metallum, figura, & pondus
Per qualitat. tur, ita in omni doctore Ecclesiastico quid sequatur
metalli in- doceat, quomodo viuat.

tellige do- 6. Apostolas Paulus tanta loquebatur
ctrinam, cia vt merito S. Aug. optarit ipsum prædicare
per figuram audire, & Lycaonij (vt est Act. 24.) eum M
similit. Pa rium appellarint, tanquam eloquentiæ De
trum, per eo disputante tremefactus sit præles Rom
pondus hu- Chrysoft. (4. de sacerdot.) probat eum vi
militatum. quetiæ antequam miracula ederet, Inde
1. Cor. 2. Damascum colebant confudisse, Græcos
Act. 26. v. tasse, & sola eloquentia per id tempus vici
28. reportasse, aduersus eos qui Antiochiæ
In modico mum sequi cœpissent, Areopagitam vna
suades me xore ob vim eloquentiæ illius audica con
Christianū sequutum eum fuisse, cum Epicureis, cum
feri, ait A- disputationes habuisse. In vrbe Thessa
grippa. Epheso, Corintho, Roma ipsa acriter & e
In Apol. ter disputantem multos ad Christum ad
ad Pani- S. Hieron. de eius Epistolis ait. quem (Paulu
mach. riescunque lego videor mihi non verba audire
 trua.

SIGNVM LXXI.

Eruditione se ornare & arma-
re.

NOrunt Clerici se egregie à doctrina
 tos esse debere cum Mal. 2. dicatur: Sa
 cerdotis custodient scientiam, & legem requirent
 eius, quia Angelus Domini exercituum est. Et O
 habear

scientiam repulisti, ego te repellam, ne sacerdotio
 sequatur. *arsu mibi.*
 S. Hieron. Epi. 128. ad Fabiolam, Tanta, inquit,
 esse scientia & eruditio pontificis Dei, ut & gressus
 & motus, & omnia vocalia sint, veritatem mente
 & toto eam habitu resonet & ornatu, &
 quod agit, quidquid loquitur, doctrina sit popu-
 les Romani.
 apostolus requirit ut Episcopus sit doctor &
 tantus vel potens sit exhortari in doctri-
 ana, & eos qui contradicunt arguere. Quæ
 exponens S. Ambrosius ait: Sic polleat Episcopus
 ut non solum creditum sibi populum sufficien-
 tiam doceat, verum etiam cunctarum queat hæresum con-
 ditiones à Catholica repellere Ecclesia, ne sua impe-
 ritos minime doceat, & huiusmodi casu præ-
 Theophrastus eueniat illi quod scriptum est, cæco cæcus ducat
 ter & eueniat ambo in foveam cadunt. Et S. Hieron. in eun-
 dem locum: Si Episcopi tantum sit sancta vita, sibi po-
 tuisse sic viuens, porro si & doctrina & sermone
 eruditus, potest se cæterosque instruere, & non so-
 lè instruere & docere suos, sed & aduersarios reper-
 ere, qui nisi refutati fuerint, atque conuicti, facile
 simpliciū corda peruertere.
 S. Chrysostom. (lib. 4. de sacerdotio) prolixè o-
 mnia Ecclesiæ Antistites non modo omnige-
 na doctrina, sed etiam eloquentia insigni debere
 instructos & perpolitos. Concilium Triden.
 præcipit futuris Episcopis ut sint Doctores vel Li-
 centiati in Theologia, aut iure Canonico, vel sal-
 tem publicum testimonium alicuius Academiæ
 habeant, quod idonei sint ad docendum vel
 X Theo-

Theologiam vel ius Canonicum. Adhuc
 pturæ reprehendant in P. æ'tatis imperitiam
 56.v.ii. Ipsi pastores ignorauerunt intelligentiam
 2.v.8. Sacerdotes non dixerunt ubi est Dominus
 & tenentes legem nescierunt me. Vnde S. Ger. A. Ge.
 in p. st. p. i. c. i. ait: Ab imperitis pastoribus
 sterium pastorale suscipitur in magna temeritate
 te, quoniam ars est artium regimen animarum
 &c. Pastorum imperitia voce veritatis innotet or
 tur, cum prophetam dicitur: *Ipsi pastores cogitauerunt*
intelligentiam. Quod rursus deest a rationis
 minus dicens: *Et tenentes legem nescierunt*
 nescire se ergo ab eis veritas queritur, & meri fu
 re se principatum nescientem se protulit ad v
 quia profecto hi qui ea quæ sunt Domini
 à Domino nesciuntur, Paulo attestante quæ illu

2. Cor. 14.

38:

Si quis autem ignorat, ignorabitur. Quæ imperitia
 sæpe pastorum meritis congruit, sæpe subiectionis
 rum, &c.

S. Bern. ser. 76. in Cant. ait: *Quomodo in sacerdote*
diuinorum educet eloquiorum greges dominicos & disci
idiota? Sed et si doctus quidem fuerit, non sit auaritia
nus, verendum, ne non tam nutriat doctrinam vitæ quam i
sterili vita noceat. Temere itaque & in hac parte sac
nus subitur absque scientia pariter vitæ laudat
 S. Hier. lib. 3. de summo bono, cap. 35. *Sicut in peccati*
peccatores ministerium sacerdotale assequi prohibentur
ita indocti & imperiti à tali officio retrahuntur. Et maxi
me exemplis vitam bonorum corrumpunt, istius magnitu
ignavia iniquos corrigere nesciunt. Quomodo Ab
poterunt quod ipsi non didicerunt? Desinat hoc officium
sendi suscipere, qui nescit docere. Ignorantia quæ

Adhuc *vita non congruit subiectorum.* Et ca. 36. *Tam peritiam quam doctrina clarere debet Evangelicus doctor: doctrina sine vita arrogantem reddit, vita sine do-*
est Domini mutilem facit.

c illit. dist.

Unde S. C. A. Gelasio Papa institutum est, vt illiteratos
 oribus præsumat ad clericatum promouere, quia
 gna tenens carens sacris non potest esse aptus officiis,
 n animo populum Dei docere, cum ignorantia sit
 ratis in omnium errorum. Etiam Ethnicorum
 astures sacerdotes insigni doctrina supra alios suæ
 et est nationis semper effloruerunt. Apud Ægy-
 ierunt sacerdotes à rerum secularium curis
 ur, & liberi fuerunt: A Regibus enim annona il-
 e protela ad victum assignata fuit, quo rerum ar-
 omni in contemplationi vacarent: fuitque
 stante quoque illustris & celebris eorum in toto orbe
 que impotentia, vt Lycurgus, Pythagoras, Plato,
 xpefatus Democritus, & fere omnes Græci qui sin-
 lari claruerunt doctrina, in Ægyptum ad
 modo in sacerdotes profecti sint, vt monita, institu-
 omnia de disciplinam illorum perciperent. Apud
 on sit in Babilonios Chaldæi eorum sacerdotes illum
 rina vti in sua Republica, quem Ægyptio-
 hac parte sacerdotes, quondam habuerunt. Ad
 ue laudatum enim Deorum, teste Dioro Siculo,
 Sicut imputati per omnem vitam Philosophari so-
 ui prohibent. Apud Persas Magi illorum sacerdo-
 abuntur in pretio fuere, & id nomen à
 nt, istius magnitudine scientiæ sunt assecuti.

Ab illis profluxerunt Indorum Gymno-
 sicut philosophi, qui ab omni opere immunes soli
 X 2 rerum

rerum contemplationi & scientiæ fuerunt in
ri, & sacrificiorum Diis offerendorum con-

*Caesar. lib.
6. cõ. de bel
lo Gall.*

habuerunt. Apud Gallos Druidæ olim sci-
dotes habebantur rerum omnium periti. *Stm*

Serapion Patriarcha Antiochenus octavo
Petro Aposto'lo suorum temporum doctissimus
& eloquentissimus fuit, & multa ad aliorum
litteratam egregie conscripsit. *Chr*

Anno 1050. *Humbertus* ex ordine S. Benedicti
Constantinopolim à Pontifice legatus ad
corum Schisma confutandum, cum Nicetani
gressus coram Constantino Imperatore, ita
disputando conuicit, vt librum quem confici-
rat comburere coegerit. *Pre*

Gregorius XIII. Pont. tanto amore litterarum
studia profecutus est, vt ab eius ore hanc

sæpius profectam ferant. Nullum magis de-
scire quam Romanum Pontificem. *Aeneas Syluius*

ad pontificatum euectus P. j. II. nomen pos-
surpauit, illud frequenter in ore habuit. *In p*

homine doctrinam argento, in nobili auro, in
aut rege meris gemmis equiparari posse. Inter
debent Clerici notitiam canonum habere.

in Ep. Ignorare, inquit, nunquam licuit sacerdoti
Canonum fuit regulis definitum. *Cælestinus*

Dist. 38. ca. Nulli liceat sacerdotum Canones ignorare, nec
nulli. *facere quod Patrum possit regulis obuiare. Greg*

In Past. 1. p. quæ Dei sunt sapiunt, à Domino sapiuntur, &
c. 1. quæ Dei sunt nesciunt, à Deo nesciuntur. *Notus*

rus:

*Hoc est nescire sine Christo plurima scire.
Qui Christum bene scit, satis est si plurima*

SIGN

SIGNVM LXXII.

SS. Eucharistiam diuinis honoribus
afficere.

Hieronymus diem agens extremum, sacrum *Eusebius.*
Christi Corpus dari sibi petiit, illud vero sum-
marus, de lectulo humi se deponi fecit sacco-
operiri. Tunc genibus prouolutus lacry-
tus ad celum fudit, pectus pugno percussit, & sic sanctam
Nicena oblationem hausit, gestu habituque se illa indi-
tore, ita equum contestans.

Premia SS. Eucharistiam digne sumentium &
venerantium in Triumpho virtutum: Pœnas
tam peccantium vide in Theatro vindictæ di-
hanc vitiæ.

SIGNVM LXXIII.

Exemplo suo multos ad virtutem inuitare,
nec unquam scientiæ conscientiaque dis-
sidio improbissimos Phariseos
imitari.

Paulus scribit ad Timotheum Episcopum, *1. Tim. 3.*
& ad Titum de omnibus Episcopis & sacer- *Tit. 1.*
dotibus: Oportet Episcopum irreprehensibilem esse, so-
rium, prudentem, iustum, sanctum, continentem, pu-
icum, hospitalem, doctorem, non superbum, non iracun-
tum, non vinulentum, non percussorem, sed modestum,
benignum, non litigiosum, non turpis lucri cupidum,
sed sua domui bene prepositum. In quæ verba S. Chry-
sost.

Hom. 12.

Softomus ait: Cum dixit Episcopum debere esse exemplum
prehensibilem, omne genus virtutis expressit. Itaque non
sibi alicuius culpa conscius est, male profectus non
eam rem appetens, qua indignum se per opera faciat
enim decet huiusmodi regere, sed potius regi. Eum
qui regendos alios suscipit, decet tanta virtute
excellere, ut instar solis ceteros veluti stellarum
los in suo fulgore obscuret. Debet huiusmodi vitam
habere immaculatam, ut omnes in eius vitam veluti

Ps. 1. ca. 2.

Os. 9. 8.

Ezech. 44.
12.

exemplar aliquod excellens intueantur. Et S. Gregorius docet
in Pastoralibus: Scriptum est per Prophetam: laqueus in
na populi mei sacerdotes mali. Hinc rursum per Pastorem docet
tam de malis sacerdotibus Dominus dicit: Facti sunt sicut
muri Israel in offendiculum iniquitatis. Nemo qui in via
Ecclesia amplius nocet, quam qui peruerse agens in
vel ordinem sanctitatis habet. Delinquentem namque
nemo redarguere praesumit, & in exemplum culpa sua est
menter extenditur, quando pro reuerentia ordinis sibi
cator honoratur. Certe clericorum vita respectu causa
doctrinae necessum est. Nam S. Chrysostomus ait: Nemo enim
doctore frigidius qui verbis duntaxat philosophatur, sed
enim hoc doctorum est, sed histrionis & hypocrite nocere
nocet qui quod docet non facit. Arist. 10. Et sic: Ceteris illu

de duplici
martyrio.Lib. 4. de
instit.Ad Princi
pium virg.
Ocean.

in Luc.

manas actiones minus creduntur sermones quam
nisi sint operibus. Concordes. S. Cypr. Efficacius est
linguae testimonium, habent & opera suam linguam
bent suam facundiam, etiam tacente lingua. Lactantius
Malunt homines exempla quam verba, quia loqui
est prestare difficile. Hier. Erubescit quamuis praedicator
doctrina, quam propria reprehendit conscientia. Erubescit
dit auctoritatem docendi, cuius sermo opere deficiat.
Theoph. Quando docens facit quae docet, aliter docet illis

debere esse in exemplo suo consolationem adfert discipulis, quando
 sit. Itaque nihil horum facit quae docet, tunc quae docet gra-
 e profecto non videntur discipulis. Greg. Cuius vita despicitur *Hom 38. in*
 opera facit ut eius predicatio contemnatur. Et: ad amorem *Euang. Et*
 regi. Eum quia Caelestis quidam in: itantur magis exemplis quā *in Proem.*
 virtutibus. Leo magnus in ser. de S. Laur. Vali- *1. Dial. 1.*
 ellarum sunt exempla quam verba, & plenius est opere do-
 no di: ut: quam voce. Isid. li. 3. de summo bono. c. 37. Tam
 am videri quam vita clarere debet. Ecclesiasticus doctor,
 Et S. Gregorius doctrina sine vita arrogantem facit, vita sine do-
 m: laqueum inutilem reddit. Auctoritate magisterii caret qui
 um per Praedocet non facit. Doctoris vitio etiam ipsa doctrina *2. de off.*
 : Facti sunt. Pulchre S. Ambr. In acquirendis consiliis pluri-
 Nemo quoniam valet vitae probitas, virtutum perarogantia, bene-
 se agens in vita vsus facilitatis gratia. Quis n. in caeno fonte re-
 tem namque: quis de turbida aqua potum petat? Itaque vbi lu-
 um culpa est, ibi intemperantia, vbi vitiorum confusio. quid
 tia ordinata sibi aliquis hauriendum existimet? quis vtilem iudi-
 ca respectu causa aliena, quem videt inutilem vitae suae. Quomo-
 y. ait: Nolo enim potero cum iudicare consilio me superiorem, quē
 ophat: Nolo moribus inferiore: Supra me debet esse cui me co-
 pocrite: Nolo parere. Anne eum idoneum putabo qui mihi det
 Et si: Cuius filium quod non dedit sibi? Et mihi eum vacare cre-
 es quam: qui non vacat sibi?
 Regula Canonicorum, seu Concil. i. Aquisgr. *Cap. 123.*
 m lingua: solerter praelatis satagendum est, ut eos quibus pra-
 . Lactantius verbis & exemplis ad bene viuendum informent,
 ui loqui: quoque corde tenendum, ut eos quasi proprios seruos, sed
 muis pro: Domini sui gregem tractare meminerint, iuxta illud
 entia. Et quod Petro dicitur: si diligis me pascere oves meas: meas, Ioan. ult.
 ere de: qui Dominus, non tuas: Et terrena subsidia diligen-
 aliena: illis praebe, & exempla virtutis simul cum
 X 4 verba

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

Matt. 24.
Luc. 12.

verbo prädicationis solícite impendere debent. Quisquis quoque
 propter studeat unusquisque praelatus, ut familie Christiane inuita
 nonam spiritualem carnalemque fideliter submittat, et in passione
 ut effici mereatur Euangelicus ille seruus, de quo dicitur: Mater pro
 fidelis seruus & prudens, quem constituit Dominus in possessione
 familiam suam &c. Ut subditis necessaria tractanda, su
 ita studere debent, ut iidem religiosissime ordinatae prae
 nomicum seruent. Et praelatis suis ac magistris honorandis
 debitum humiliter impendant: ut horum Canonibus perpe
 uinum officium deuotissime expleant, intus forisque Euangelicus n
 solum habitu & actu, sed etiam ipso incessu irreprensam totis
 sibi existant: ut non otio vacent, non vaniloquiis non ipsi
 seruiant, non detractionibus & ceteris vitiorum passionibus est
 bris incumbant, sed potius aut orationi, aut lectio
 quibuslibet Ecclesiae, aut certe propriis utilitatibus. Omn
 cent, aut etiam doctrinis sanis, & diuersarum operu
 erudiantur disciplinis, ita ut nullus in congregatio
 inutilis aut otiosus existens, stipendia Ecclesiae inuane
 accipiat: Ut quotidie ad Collationem veniant, ubi ipse Chri
 institutionem, & aliarum scripturarum sanctarum (circ
 ctiones perlegant, & pro admisso veniam postulationis
 sententiam pro qualitate admisso suscipiant. De quibus oper
 muni profectu & utilitate Ecclesia pertractent, et non qui in
 nes in dormitorio, nisi quem infirmitas aut senectutem
 facere prohibuerit, dormiant. Item in refectorio collatione, in
 vna resiciantur, nisi quem necessitas abesse compellat, manifeste
 & hoc non sine permissu magistri fiat. Illis qui abesse te
 medentibus & silentium religiose tenentibus, congregante,
 tim lectio legatur, ut ab eis intentissime audiant. Veteres
 vicissim in refectorio & ceteris communibus
 sitatibus sibi fraternitatis officio seruiant, et non
 lus foras, nisi per licentiam egrediantur. Quaeque fi

...nt. Quisquis quoque nullum de se detractioni locum det, sed
 ...mabilem se cunctis exhibeat. Hanc igitur gemi-
 ...passionem prelati sibi commissis ouibus impendere
 ...nter procurent, utpote pro animabus earum Domi-
 ...ationem reddaturi, quatenus eas pastori omnium,
 ...summo Pontifici secum in tremendi examinis
 ...presentantes, non cum reprobis & diuina vl-
 ...ferendis damnentur: sed potius cum electis pa-
 ...perpetua felicitate à Domino remunerentur.

...gelicis monemur præceptis, ut Dominum Deum
 ...totius præcordis diligamus, & proximum tan-
 ...nosipos. Si ab omnibus fidelibus his præceptis to-
 ...est fauendum, quanto magis ab his qui diuinis
 ...mancipati sunt, & alijs exemplo virtutum esse
 ...sapietia ac bo-
 ...operum exemplis condiant. Qui alium de pecca-
 ...ipse à peccatis debet esse alienus: qui negligit
 ...recte docere.

...Christus ait ad Apostolos: Vos estis lux
 ...circumferentes facem Euangelicæ præ-
 ...] sic luceat lux vestra coram hominibus, ut
 ...glorificent Patrem ve-
 ...qui in cælis est. Sanctus Paulus scribit ad Ti-
 ...theum: Exemplum esto fidelium in verbo & con-
 ...atione, in charitate, in fide, in castitate, ut profectus
 ...manifestus sit omnibus. Et ad Titum: In omni-
 ...te exemplum bonorum operum, in doctrina, in
 ...itate, in grauitate.

...Veteres sacerdotem delineare volentes de-
 ...gebant honorabilem senem, vna manu te-
 ...ntem solem, altera horologium. Per solem
 ...que significabant, vitam Sacerdotis debere

X 5 esse

Cap. 145.

Matt. 5. v.
14. 16.

Epist. 1. c. 4.
v. 12.

Cap. 2. v. 7.

esse luminosam, claram & illustrem, contra
 nem merito loqui possit, iuxta illud Pytha-
 ræ: *Aduersus solem ne loquaris*, id est, ne
 eum cuius vita sole illustrior est. Per haec
 gium vero innuebant, à vita & regimine
 dotam dependere vitam ac regimen totum
 puli, sicut ab horologij directione pende-
 et o ciuitatis & negotiorum, quæ in ciuitate
 ctantur: Est enim hora quasi mensura quæ
 & regula rerum gerendarum.

*Li. 3. de Sa-
 cerd.*

Hinc ait Sanctus Chrysostomus: *Sacerdos
 animi pulchritudinem vndique splendescere oportet
 oblectare pariter & illuminare possit eorum animos
 suos in illum oculos conijciunt.*

*Chrysi
 Christiani
 foret qua-
 les deberet,
 tam pridè
 in mundo
 nullus esset
 reliquus in
 fide.*

Rectissime Clerici student imitari
 STVM, qui dixit: *Ioannis 13. Exemp-
 vobis, vt quemadmodum ego feci, ita &
 tis. Sanctus Leo ait sermon. 1. de ieiunio
 nem ideo ad imaginem Dei esse conditum,
 tor sui esset authoris, & hanc esse nostri
 gnitatem, si in nobis quasi in quodam speculo
 tatis forma resplendeat, ad quam quotidie
 reparat gratia Saluatoris, dum quod cecidit
 primo erigitur in secundo.*

Et Laurentius Iustinianus in fasciculo
 ris capite 2. *Speculum praeclarissimum omni-
 imperfectionis macula, omnique deformita-
 riorum, Christi vita fuisse dignoscitur. Et
 humilitate, capite vigesimo primo. Est
 vita IESV liber vita, exemplar verum,
 ctionis speculum, forma recte viuendi,
 via, religionis magisterium, cunctarum virtutum*

Et Sanct. Bernhard. sermon. 15. in Can-
Cum nomino Iesum, hominem mihi pro-
mitem & humilem corde, benignum, sobrium,
misericordem, & omni denique honestate ac
quitate conspicuum, eundemque ipsum Deum omni-
um, qui suo me & exemplo sanet & roboret adiu-
pendentem.

Quia autem Christus noster Saluator, teste *Aff. 1.*
 cepit facere & docere. Sic ergo decet, vt
 nitur Sanct. Gregor. *Dominicum sacerdotem Ep. 32. li. 2.*
 & vita clarescere, quatenus in eo, tanquam in
 sua speculo, plebs commissa & eligere possit quod se-
 m. *car, & videre quod corrigat.*

Quid magistro illo turpius erat, qui, cum
 quem per viam ducebat, ficum vidisset, ac
 illet humi iacentem, eum vehementer
 arguit, ficumque extorsit e manibus,
 cum projcere debuisset, vt pueri vel eda-
 s vel leuitas non solum verbo, sed etiam ex-
 plo castigaretur, impudentissime voracissi-
 que comedit? Non defuit huic Sybaritæ lin-
 qua pueri auaritatem corrigeret, sed de-
 virtus qua seipsum vinceret, & gulam re-
 arret. Cum hoc legeret in Sybariticis histo- *Lib. 14. de*
 lianus, facere non potuit, quin rideret, *Var. hist.*
 eidcirco scripsisse ait, quod non inuideret
 nis etiam materiam occasionemque ridendi.
 enim tam ridiculum quam magistrum in
 sa re peccare, quam in discipulo acri-
 reprehenderat? Perfectus certe Magi-
 non instar Cyclopi vno (scientiæ)
 viroque (doctrinæ & virtutis) oculo
 prædi-

præditus est. Quid perniciosius & Deo magis peccatum esse potest, quam quos tu ipse docere intendas, eos tu ipse prauo exemplo ad malum certum ducas & impellas? Socrates Alcibiadi superbia præiueni nil eum hominis esse, neque quædam inter Alcibiadem summo loco natum & magis nobilitatis uis hominum interesse persuasit, atque in ratione Socratis sic interdum mouebatur, ut in indignitate rime fleret, lachrymansque socrati supplicabat, ut ut sibi uirtutem traderet, turpitudinem non impelleret. Xenocrates Palæmonem uitiolam adolescentem mirabiliter immutauit. Cum in illius Scholam amictu amatorio, id est in licato & molli, ebrius etiam & coronatus ingressus, oratione Xenocratis sic est in uirtutem uelut in uirtutibus relictis, & corporis ornatu illico, capto; Xenocrati se in discipulum dedit, a quo modo Philosophari didicit, sed etiam libere & cæteros animi motus refræquare. Fuit autem eo tempore Palæmon ita industrius & laboriosus, ut condiscipulis superatis, magister in Schola successerit. Duos hosce perditos a parentibus desperatos magistrorum fregit auctoritas, quæque permouit, quam orationem uirtutis reddidit fortiorem. Cum enim ad uirtutis præsentias feruorem accedunt exempla, nil est quod in discipulo magistri non impetrent, & obtemperant tanquam harmonia consequantur. Sic bene uidebitur in Aristoteli sermonem cum honestate uirtutis, quæ in Aristoteli monij fœdere quodam in omni tempore præstantur, exgant, atque hac ratione & uiriliter & uirtute cionantur, nec non in Apostolicorum doctrinam fer-

3. Tusc.
V. Signum
de scandalo.

Diog. Laert.
de uitis
Philos.

Clim. gr. 27
Nec est tutum cum uelle natare. Ne cum perturbatione aliqua (uicio) Theologiã audire.

Deo magis pedem statuunt. Sciunt enim nihil tam
 esse, quam ut vitæ repugnet oratio.
 certe tam turpe est, quam vox magna
 Proinde cauendum est Clericis, ne fi-
 que quæ Evangelica prædicatione procreatos vitæ
 um & illorum quasi somno extinguant. Grego-
 atque *Mulier, inquit, quæ filium vigilans nutrebat,*
 atur, *quando peremit: sic prædicator malus doctrinæ ed-*
 supple- *entibus occidit.* Τὸ πρῶτον ἐστὶν ὁ πειθὼν τὴν λέγοντα,
 lineam *et persuadent, non oratio.* Proinde necesse
 vitiosum *est.* Clerici cum imperio & potestate [ut iubet
 it. *id est Titulus] propriis obtemperent præceptis,
 oronant *inguentique temeritatem, & licentiam in-
 est in *tertia vitæ cohibeant. Christus certe, teste
 tu illo *cap. 1. Erat tanquam potestatem habens, quia
 erit, a *deus erat factis comprobabat. Cogitent igitur
 iam lib- *erici, verissimum esse quod Iuuenalis asserit,
 Fait *tantum exempla plus habere ponderis apud
 is & la- *os, quam multorum doctorum monita &
 , mag- *cepta. Vnico certe malo facto grauius nocet
 ditos *parentes, quam multis sancti consultis præ-
 torica *doctrines profuerint.
 a vitæ *Antonius cum in adolescentia maximas pœ-
 vitæ *pericias fecisset, multisque annis incredibiles
 t quod *pericias cum Dæmonibus sustinisset, quando ad
 , & *remam senectam, in qua quieti aliquid dan-
 Sic *bonum videbatur, peruenisset, reuocare cœpit o-
 e, quæ *pristinæ pœnitentiæ exercitia, ad dandum
 temp- *orarium exemplum aliis quibuscum tunc ver-
 & vult-
 um do- *idem fecit S. Franciscus, qui etsi multis mortifi-
 cat omi-*******************

In Moral.

Ad Tit 2.

*Lat. 15. Nil
distuscedi.
Horat. li. 2.
ser. Lat. 4.*

*Athana-
sius.*

Li. 1. vita
c. 42.

rationibus, quas initio conuersionis suae
rat, viribus esset debilitatus & æger, atque
co non opus haberet tanta vitæ asperitate
mandam carnem, quam spiritui iam perfecti
iecerat, tamen vt suo exemplo præiret aliis
broiterabat opera abstinentiæ & mortificati
nis. Quia qui recens ingrediuntur religio
oculos conijciunt in exempla seniorum. Sed
illi Patres à pristina viuendi seueritate nihil
ferunt.

Lib. 4. vita
c. 9.

S. Dominicus tantum operæ ponebat in
nibus bono exemplo iuuandis auertendis
omnibus offendiculis, vt ne æger quidem
tiores cibos admitteret, & dum iter faceret
pedibus lassusq; & sitibundus diuersis
iret, ne aquam quidem ad satietatem bibe
deret, ne cuiquam in re tam parua malum
plum daret. Vnde ad firim restinguendam
fontes in via inquirebat. O quam longe
sanctorum spiritu absunt, qui suis commo
student, & neglecto bono exemplo, id
borant, vt laute cuticulam curent, & cum
stirum in habitatione nihil desideretur
optari queat.

SIGNVM LXXIV.

*Nimias familiaritates & crebras
tationes vitare.*

CLericus bonus non est multæ con
nis amicus. Nouit enim illud Seneca

Quid tibi vitandum precipue existimem queris? *Amici sunt*
 Nuncquam mores quos extruli refero. Nemo non *fures tem-*
poris.
 vitium nobis aut commendat, aut imprimit, aut *Nimiam fa-*
miliaritatem
 allinit.
 Nolit etiam Ethnicum Platonem in Timæo *parit con-*
 Sacerdotes separati ab omni turba vitam *temptum.*
 Et optimam esse hanc regulam: Cunctis
 benignus, nemini blandus, paucis familiaris
 cunctis æquus.

Sanctus Gregorius ait: Egressus Samuelis expe-
 bat in *1. Reg. c. 9.*
 qui viri sancti in secreto sui silentij veneran-
 tiam, inquietandi non sunt. Raro videbatur in
 quidem, tarde veniens, cito recedens: quo magi-
 ter in sancta Ecclesia doctor instruitur, ut raro sit in
 foris, frequens in secreto, ut quo tardius aspici-
 m bibet, tantus veneratur, quia quo amplius in secreto
 alium contemplationis latuit, verbi Dei thesauros ad eos qui se
 endamant, ditiores trahit.

Christus noluit discipulos circumcursare per
 s commos, vel hospitium mutare, sed voluit eos
 id vivere in eadem domo, in quam primo ingre-
 z, cum tentur, donec ciuitate exirent.

SIGNVM LXXV.

Bene praeesse domestica fa-
milia.

Et alit hoc signum S. Paulus in Cathalo-
 gum virtutum Episcopaliū dicēs: Oportet
 Episco-

Episcopum esse domus suae bene praepositum, filiosque
 rem subditos cum omni castitate: ut non solum
 Hier. lib. I. Contra Pelag. opere, sed sermone
 & nutibus se abstineant ab impudicitis. Si quis
 sua, addit B. Paulus, praesse nescit, quomodo
 gentiam adhibebit? Oportet [inquit Hier. ad
 num] eum esse domum suam bene regentem,
 opes augeat, non ut regias paret epulas, non ut
 patinas statuatur, non ut phasidas aues lenitur
 coquat, qui ad ossa perueniant & superstitem
 dissoluant artificum temperamento: Sed ut
 praecipiturus est prius a domesticis exigat. At
 Iouia. Vide quanta pudicitia exigatur in Episcopo
 filij eius impudici fuerint, ipse Episcopus esse

1. Reg. 4.

Hom. 10.

& eodem vitio offendat Deum, quo offendit
 qui corripuerat quidem filios, sed quia non
 rat delinquentes, retrorsum cecidit & mortuus
 S. Chrysof. In haec verba causam reddit,
 Et a domus cura ab Episcopo requiratur.
 bat, inquit, ex vicino atque re domus
 praeberet indicia. Quis enim crederet illum
 subiectos habiturum, qui filios non habuerat
 Hoc & externa sapientiae auctores aiunt, ut
 miliarem suam rite administraverit, Rei
 conuenienter possit contrahere negotia.

SIGNVM LXXVI.

Optimos quosque & aptissimos duntaxat
 familiam suam recipere, seu admittit
 sentina fiat vitiorum.) Et omnia
 domo sua exturba-
 re.

Anctus Hieronymus præcipit ei, quem ad perfectam Clerici vitam instituit: Tales habeant, quorum contubernio non infameris. Carolus Magnus. Neminem in suum recipiebat gregem, non lente ac cunctanter periclitatus esset. Nisi omnino essent ex diuturna familiaritate perspecti, eos ad menses aliquot in alia quadam domo retinebat, ubi plane perspiceret, quæ essent.

Si quis peccat, teste S. Antonino, Clericus si non proficiat, ut familia quam habet, sit honesta, non auctans computationibus, non obscœnitatibus, Episcopis, aut inimicitijs, aut etiam adulationibus esse debet.

Quare omni diligentia, ac prudentia conmittitur Clericos ne dum Dei se seruos esse profiterentur committant Vt Dei hostes domi suæ accedant, & alant ex eo ipso, quod à Deo accipiunt, & cedant Ecclesiasticis opibus, quæ sunt Deo consecratæ. David Psalmo 100. ait, *superbo oculo, invariabili corde cum hoc non edebam.* Superbiam vanitatem remouet, & qui his vitijs laborant, his ne cibum quidem capere se posse profiterentur, ut addit: *Oculi mei ad fideles terræ, ut sedeant in via immaculata, hic mihi ministrant.* Quasi diceret ita se viros integros inquit, ut ubique terrarum essent, ad se vocaret. *Non habitabit in medio domus meæ, qui facit superbiam, qui loquitur iniqua, non direxit in conspectu oculorum meorum, id est, nullo apud me loco nulla gratia.* S. Bern. ad Eugenium Pontificem de confid.) *Non oportet, inquit, ut vitia domus tue*

P. 3. tit. 22. c. 2.
Bern. 4. de confid. aula bonos facilius recipit quam facere consuevit.
Pius II. Pont. dicebat ut in mare flumina omnia sic in aulas magnas omnia vitia confluere solent.

Z vltimus

ultimus scias, quod quam plurimis nouimus
 Quapropter alius alia dispensat, de disciplina tu
 illud nemini credas, si insolentior coram te sermo
 rit, vel habitus apparuerit, manus tua super
 vlcisere iniuriam tuam, impunitas ausum parit
 excessum. Domum Episcopi decet sanctitudo, decet
 stas, horum disciplina est custos. In vultu, in habitu
 cessu illorum, qui circa te sunt, nihil residere im
 nihil indecens patiaris.

V. speculū
 boni magi-
 stri.

Cardinalis Borromeus Epist. ad Battore
 dinalem. Curabis, inquit, familiam castam, re
 ris inter domesticos tuos quempiam viuere, com
 do impudica sint facta sed cuius etiam non sunt
 mores admodum pudici, huius domi probat
 ros, qui in hanc rem inuigilent, & qui te crebro
 sticorum vita commonefaciant. Modestia in ver
 tu corporis cernatur. Insuper curabis vt iuram
 milia absint, turpes sermones, scurriles ioci, con
 tumelia, & omnia verborum genera, quae ali
 inter tuos nec dici, nec audiri sinas, vestitus aut
 cens esse poterit, curabis tamen vt à familia
 stastici procul sit is corporis ornatu, quo mille
 phani iuuenes vt solent. Nihil itaque quod v
 ostentationem praeseferat in tuo & tuorum cor
 spiciatur.

Nulla autem aptior & compendiosior
 ad formandos mores, familiae, quam si
 pius exemplum prelucent in omni virtute
 & hoc efficacissimum est ad mouendū,
 frustra in alios inducere conabitur eam
 in qua ipsius mores dissident, vt quantum
 in praecipis efficere studebit, in suis tantū
 struit factis.

SIGNVM LXXVII.

*Mercedem instam solvere familia, & omni
liberalitate eam prosequi, nec non pari
amore omnes in ea com-
plecti.*

4. de consid.

Emhardus ad Eug. scribit: *Necessaria de mani-
bus tuis accipiant, his contenti sint, tu vide ne ege-
Carolum Borromeum Card. tradunt eum in tri-
amasse suos omnes domesticos, non ut ser-
bata viderent, sed ut filios & fratres & large suppeditasse,
crebro oportebat, quia etiam quanquam nollet ab
in verbi tibi seruire, spe vllius beneficij Ecclesiastici,
iuramentum tamen merita pro ratione personarum,
ioc. conque pro meritis cumulate remunerabatur. In-
que etiam consueuerat, quotquot domi habe-
re alios colloqui, interdum etiam cum singulis collo-
que etiam cum infimis, atque ex ipso stabulo, aut
o milite quina vt resciret quomodo tractarentur, & ne
od v. an fieret iniuria.*

hæc cum ipse in seipsum adeo esset seue-
tamen in famulos omnem moderationem
debat. Itaq; cum nocte ad sua studia surgebat,
am si cuiquã onerosus esset, ipsemet manu sua lu-
i virtute petebat ex lampade, quã ob hanc ipsã causã
adũ, & cubiculo ppetuo ardere volebat. Ipse quo-
eam fano agnoscit cū maturũ erat, lumẽ deferebat
antum filitio ne dormientẽ excitaret, vt cū per se ex-
is tantũ gigneret, accensã inueniret lucernã. Idem et
cum

cum aliquis eorum ægrotaret iubebat eo
minimo quam diligentissime curare, eiq; ma
certos homines peritos & charitate flag
præfecerat, ac subinde ab aliis domesticis
volebat, & ipsemet etiam visitabat non
nobiliores, sed infirmos tanta charitate, s
te, vt nemo esset, cui non illa domini sub
nitas morbum leuare videretur.

Etiam *Iulianus Casarinus* Card. familiar
præcipuo quodam amore complectebatur
uebat, in morbis ipse quoq; necessaria præ
omnia, tum etiam vltro inuisebat, & con
tur ægrotos, multisq; contigit, vt in eius
bus cum magno suo solatio spiritum De
derent.

*Facilitas in
tolerando
est index in
sita graui
tatis. Et im
patientia
Et morosi
tas indicat
leuitatem.*

Pium II. Pontif. ferunt hanc humanit
omnes (non quosdam duntaxat) famulos
se, vt cum inscitia aut etiam ignauia & ne
tia peccaret, paterna potius charitate eos
neret, quam seuera obiurgatione exciperet.
Si autem pater familias nimium se ded
suis domesticis ac nimis familiariter eum
beat (nisi ei familiaritas ex officij, quod ge
cessitate proueniat) nascuntur in familia
amulationes, delationes, iurgia, sermo
non in eum solum qui amatur, sed in ip
trem familias erumpunt, quoniam omne
gnantur, vnum sibi deo præferri, & qui
ris præferuntur, vt plurimum in soleseunt
uore inflati sensimque non solum in a
sed in ipsum etiam dominum
dominantur.

SIGNVM LXXVIII.

*Firmum & constantem esse in fide
Catholica.*

Doctorem gentium Paulus, quam firmam
fidem habuerit, ostendit in Epist. ad Gal.
ad nutantes in fide: *Licet nos aut Angelus de* *Cap. i. v. 8.*
euangelizet vobis praterquam quod euangeliza-
uimus, anathema sit. Et in Epistola 2. ad Tim. c.
6. dum exitu vltia iam impendente, de se ita
testatur: *Tempus resolutionis mee instat: bonum*
certaui: cursum consummaui, fidem seruaui.
& Tim. ad eandem constantiam hortatur di- *2. Tim. 3.*
Tu permane in ijs, qua didicisti, & credita sunt *v. 16.*

Christus, vt hanc proprietatem boni Eccle-
siae insinuarer, Ecclesiam suam aedificare
vult, nisi super Apostolorum Coriphæ
immota & constanti fide, de hac enim ipse
Ego Petre pro te rogavi, vt non deficeret fides

Glicerius sacerdos Galerio Maximiniano Im-
peratori immanitati humanitatem coniungenti
Apostolorum minis, ac bonorum promissis ora-
tionem varianti respondit, pro se & aliis Chri-
stianis: *Neque tua promissa, & dona desideramus, ò*
imperator, neque tuas minas omnino curamus illa
quomodo appetemus, aut quomodo ea nostrum
conueniant, qui quaecumq; sunt mundi, habemus
in manu: malum autem quid iis miniteris qui poenam

Z 3 potius

potius existimant non vel grauis ma sustinere
 Christum? Quæ vero dicis & de quibus gloriaris
 ph eis inquam aduersus gratos cretis, eam agi
 à nobis & meis verbis suffragabuntur. Quam
 tu, qui vicisti plurimos, mox conspectus es vi
 nis & pueris, ahjs inquam, qui colunt religionem
 stianam, quemadmodum non erit mei Christi
 multo manifestior? & præterea qui est adeo att
 stultus, vt sit oblitus tonitruum & fulminum,
 lo ante fuerunt & illius horrenda Dei signifi
 cantia.

Magna con mortisque violenta, & eius quæ prope sunt
stantia. & fructuum interitus? & quod hoc tuis di
De marty- vero potius Deo adscripseris, qui opportune
rio Glicery vid. infert iram aduersus eos, qui illos honorant
Baron. An. Ne sic ergo bellum contra nos susceperis sunt
Chr. 301. quoque desuper, quibus sicut hodie tui à te
 nos a Rege munimur vniuersorum, per quæ
 in aciem prodibimus, & adipiscemur victori
 admirabilem, percussi enim interimemus,
 contra te trophæum erigimus.

4. Berianus Diaconus à Rege Perfarum
 iubebat ei, vt Deum quem colebat, deneg
 sciscitatus, quo supplicio mulctandus sit is
 gnium deserat & alterius ditioni se subicere
 inducat? morte, inquit, Rex & pœna grauis
 rursum sapientissimus vir: Quo pacto igitur
 coercendus est homo ille, qui effectorem &
 mnum delinquat, & vnum è conseruis Deum
 cret eique cultum, vero Deo debitum tribuat:
 verbis Rex grauirer commotus, vigentia
 nes præcutas per vngues manuum ac
 trajci iubet.

Vbi autem vidit eum hunc cruciatum habere
 ludo, aliam rursus arundinem in membrum
 intrudi mandat, quæ sæpius ex racta
 que dolores ei incussit plane inexplicabi-
 Post illud inflatum supplicium, impius ille,
 manitate effectus tyrannus virgam robu-
 crassam, & propter ramos vndique eminentem
 de asperam, in imamalui sedem configi iu-
 quo cruciatus genere generosus Christi ath-
 oppressus extremum spiritum edidit. Con-
 in fide præmia S. Ianuarij Episcopi vide in
 ampho virtutum.

SIGNVM. LXXIX.

*Pro veritate & fide Catholica paratum
 esse mori.*

Cornelius Musius Delphius, qui sacræ Diuæ
 Agatæ virgibus annos fere 35, magna per
 metlam Barauiam innocentia sanctita. isque
 præfuit. Solitus sæpe Deum venerans pre-
 vt deplorat ssumis hisce temporibus sangui-
 ipsi donare à quo vitam accepisset, merere-
 In D. Cornelij cognomen hymnus sæpe de-
 atus ab ipso testis est sui erga martyrium de-
 zij.

*V. locum de
 patientia.*

Beate Christi Pontifex
 Christique martyr inelyte
 Hanc gratiam Cornelio
 Tuo benignus impetra
 Et exprimo quem nomine
 Te charitate, te fide

Y 4 Et

Et afferendæ audacia
Te veritatis exprimam,

Allūmeno Ab impiis Caluinianis, hoc est, à Lumæo, qui
Duplici milites ductabat naso, & auribus truncatis
laurea Poe nuum pedumque digitis, & iis quæ natura
te marty- nestas abdidit præcisit, duos & septuaginta
risq; orna natus, trahi in foro affixus ac laqueo strac
tus est Lug- tus est, An. 1572.
duni Bata-
norum.

2. S. Ignatius Episcopus Antiochenus,
sub Tyranno Traiano vincis Romam ad
tyrium duceretur, in itinere ad Ephesos
suorum gloria vinculorum scripsit. Hic
hic mea gloriatio, hic meæ indeficientes diuitiæ,
à Syria Romam vsque hæc vincula circumfero,
les margaritas in quibus contingat mihi confor
precibus vestris. Et: Audistis me vincitum
abduci, idque pro Christo communi spe nostra,
vestris precibus me consecuturum. vt Romæ
bestias pugnem, quo per martyrium discipul
possim illius, qui pro nobis seipsum obtulit
tri.

In ea quæ ad Romanos hæc de Martyrio
totus flagrabat ardentissimo desiderio:

Citat hæc me ferarum escam fieri, per quas licebit Deum
verba Iren. Frumentum sum Dei, dentibus ferarum mol
lib. 5. adu mundus Dei panis inueniar. Et: Vtinam fruar
hæreses. mihi paratis (seu quæ mihi sunt præparata
Citat hæc opto truculentiores mihi inueniri, (& veloci
verba S. interitum, & ad supplicia,) quas & illi
Hier. de tiis demulcebo, vt crudelius me deuorent, (vt
sump. Eccl liciam ad comedendum me) ne, vt

meuentes non attigerūt, non audeant corpus at-
 gere, & illa si sponte venire noluerint, ego illas vi adi-
 rem faciam, & me vrgebo vt deuorent. Ignoscite
 mihi, quid mihi vrile sit (p̄ osit) ego noui. Nunc
 Discipulus Christi esse cum nihil expetam vel de-
 am, aut visibiliū aut inuisibiliū vt Iesum Chri-
 ueniam, seu assequar, ignes, cruces, ferarum con-
 sectiones laniena, osium discerptiones, membro-
 concisiones, totius corporis solutio seu contritio,
 a diaboli tormenta in me veniant, tantumodo vt
 Iesum nanciscar seu Christo fruuar. Nihil me iuuabūt
 mundi, nec regna huius seculi, melius est mihi emo-
 propter Iesum Christum, quam imperare sinibus

Epistola ad Tarsensem Ecclesiam, quam Ep. 7.
 in itinere scripsit) etiam quam ardenti
 animo, ad subeundum mortis supplicium,
 constrauit, cum ait: Nihil pendo supplicia hæc, nec
 facio vitam meam, vt eam plus amen quam
 offero igni, ferris, gladiis
 dummodo Christum videam saluatorem meum,
 propter me mortuus est. Obsecro vos ego vinctus
 Christi qui terra marique exagitor, state in

iam in teatro cum feris esset pugnatu-
 ideoque vniuersa Ciuitas Romana federet
 teatro, conuersus ille, ait Metaphr. apud Sur.
 ad populum quodam generoso & inflexi-
 animo, vt qui gloriaretur, & sibi placeret, pro
 am quæ pro Christo suscipi cernebatur i-
 miniam: Viri, inquit, Romani, & presentes huius
 spectatores, non mihi hæc sūt vt luam penas

Leonum
 dentibus
 dilaniatus
 gloriosam
 martyrii
 coronam
 consequi-
 tur.

Z 5 male-

Gentiles di maleficij alicuius, sed vt Deum assequar, cuius quominis
 cebat Chri- teneor desiterio, & quem cupio insatiabiliter. Somnarem &
 stianos esse eius frumentum, & molor per dentes bestiarum, vridurum
 maleficos, eius purus panis. Hec dixit, & dimissi leones etiam eria
 atque vt maleficos, t'm lanauerunt & deuorauerunt, a solis abpa
 aut scelerate alicuius actionis auctores damnan-
 dos. dros.
 Sepulchru S Ignarij bestia erat.
 cifixi testimonium adferrent, demonstratis in quibusdam p
 debebant, se presentem vitam tanta cum voluptate: Ta
 quam fuisse despecturos nisi sibi omnino persuasum debi
 quod ad Crucifixum Iesum essent adscensuri. Et in eam il
 dio theatro vniuersa ciuitate seorsum confidente, vt cib
 etante, bestis in ipsum immisis & concitatis in arborum horar
 pertulit, vt sub omnium oculis aduersus Diabolus, qua ei
 phcum erigeret, cunctosque suorum certaminum valate ro
 tores efficeret, cum non modo fortiter, sed etiam in qui pre
 titia mortem oppeteret, fera s'q, cum omni voluptate pro
 etaret, non quasi raperetur e vita sed tanquam ad vitam
 meliorem ac prastantior em vocaretur, &c. Tertio pre
 scap. c. vlt. refert Anno Christi 123, omnes fidei doles
 qui erant in ciuitate quadam Asiæ Christianos conuerti
 consulem, Antoninum pro tribunali sedente. Ordoq, in
 adisse ac palam dixisse se Christianos esse, et effecit
 de causa omnes se libenter mortem appetere. ad hoc v
 An. Christi Cum Lucius quidam constanter se Christianus possu
 164. esse asseuerasset ideoque illum in cruciatum sub flar
 Iustinus V. pi mandasset Urbicus Praefectus; Lucius per
 Euseb. li. 4. gnam se praefecto debere gratiam fatebatur. exarde
 c. 26. ita se non iniquis solum & improbis eius Ver

cuius precibus liberatum fore dixit, sed etiam ad bonū
ter. Summam & clementem Regem Deum recta pro-
arum, virtutum. Eiusmodi flagrans martyrij deside-
ones enim etiam fuit in prædicto Episcopo Igna-
olis alpe.

S. Chry. Postquam ij qui S. Polycarpum omni cura
ulus, & diligentia conquirebant, eum comprehendif-
ati, ut oculos in canam eius, & ingrauescentem
o sanguinem, in venerandam quoque & constantem
u Chry. in moderationem coniecissent videbantur
is in quædam per miram videre, rogabantq; ab se ipsi
voluptatis: Tantane queso festinatio in tali senæ præhēdēdo
persuadēdi debuisset? Ille abiecta cunctatione primam
iri. Et mensam illis actutum apponi iussit, deinde ora-
sidente, ut cibum large & affatim sumerent, vnam
tis in antea horam quo libere orationi vacaret, postula-
D. ab oculo, qua ei concessa, surrexit, & gratia domini cu-
m in unum plene repletus, adeo ardentem precatus est,
etiam qui præsto illum audirent orantem, admira-
voluptatis prope obstupescerent, compluresque illo-
quam ad tantam spectatum tamque eximia & diuina vir-
c. Terræ præditum senem morte affici vehementer
mnes hinc dolerent. Cum vero Proconsul ipsi dice-
ristiam conuictis Christum afficito, & te dimittam. Respō-
ali se dicit. Rogant a sex annos illi in seruiui, & nullo me hactē-
s esse, ut afficit incommodo, quomodo igitur Regem meū, qui
appetit ad hoc vsq; tempus seruauit incolumē contumeliosus
Christus possum afficere: Cum Proconsul dixisset? Te ar-
ciatum. flammæ incendis domitum & mansuetum
cius per. Respondit? Ignem mihi minitaris qui ad tē-
te barut. exardescit ille quidē, sed paulo post penitus exstingui-
is eius. Verum ignem illum futuri iudicii ad perpetuum
im-

*Ex ep. Ec-
clesia Smyr-
nensis cui
præfuit Po-
lycarpus.*

impiorum supplicium & cruciatum reſeruatam cruciatum ab
ignoras, &c. Poſt vinculis colligatus vt in roſa cruciatum
conluceretur, gratias egit Deo pro marſu cruciatum
dono.

V. Baron
An. Chr.
1. 2.

In Epiftola Viennenſis & Lugdunenſis Ecclēſiaſiarum, apud Euseb. lib. 5. cap. 1. Inter cetera leguntur: Diaconus ille, ſanctus nomine ſupra cruciatum
credibile eſt, & ſupra omnem humanum captum cruciatum
ra à carniſicibus impacta toleranter ſuſtinens, cruciatum
lerati illi carniſices, propter aſſiduitatem & magnum cruciatum
nem tormetorum qua ei infligebant ſperarent ſe cruciatum
quod indecorum, & eius profeſſioni parum conſiderent cruciatum
videretur, ab eo audituros, ipſe tanta animi ceſſitatem cruciatum
cōſtantia illis ex aduerſo reſtitit vt ne nomen quod cruciatum
ſuum, vel gentis ciuitatis, vnde fuit, neque vtrum cruciatum
an liber, illis vellet dicere, ſed ad omnia rogata cruciatum
no ſermone reſponderet, Chriſtianus ſum, iſtius cruciatum
nomine, pro ciuitate, pro genere, & denique pro cruciatum
que iterum ac ſepius eloqueretur. Aliam autem cruciatum
Gentiles ab eo elicere audireque non poterant. cruciatum
gravi & acerbabile, animus cum præſecti, tum cruciatum
rum contra illum inflammabatur, vt cum nihil cruciatum
quod ei deinceps imponerent, ad extremum cruciatum
neas, feruentes. & ignitas tenerrimis corporis cruciatum
affigerent. At ille quanquam corporis membra cruciatum
bantur, firmus tamen, conſtans, & immutabilis cruciatum
confeſſione perſtitit: quippe qui diuino, & celeſti cruciatum
aqua vitalis, qua ex Chriſti ventre profluit, cruciatum
rore cum aſperſus, tum roboratus erat: corpus cruciatum
ſtimonio fuit egrum qua ipſi acciderant, vt pote cruciatum
bus & vibicibus totum cruentatum, quod quidem cruciatum
rugas erat contractum, vt exteriorem hominis cruciatum

atum omnes abieciſſet, in quo Chriſtus afflictionis particeps,
 ut inrogat praeclaras ad ſuam ipſius gloriam eſſet, cum aduer-
 ſo martiris proſtigando, tum ceteris praeclarum exemplum
 dendo nullum eſſe metum, ubi Dei Patris charitas,
 mens Ecce ſuam moleſtiam, ubi fides Chriſti viget. Nam quan-
 t cetera impij carniſices paucis diebus poſt, cum martyrem
 e. ſupra torquerent, putabant, ſi corporis membris ſuperio-
 r capiti cruciatu tumidis, & inflammatione quadam ef-
 ſens, cum ſentibus, eadem ſupplicia accumularent, vel ſe il-
 & magis facile euicturos (praesertim cum ne manuum prope-
 trarent ſe ſuſtinationem perferre iam poſſet) vel illum tormentis
 in conſuetudinem exſtinctum, grauem reliquis horrorem incuſſu-
 mi ceſſit: tamen tantum abſuit vt in illo aliquid eiusmodi
 nen quod iungeret, vt etiam praeter omnium hominum opinio-
 e vtrum corpus in illis poſterioribus tormentis recreatum &
 rogata integrum reſtitutum, formam priorem atque uſum
 ni, iſtius corporum recuperaret: adeo vt in ſecunda illa carni-
 que praerogativa non afflictio poena ſed medicina per Chriſti gratia
 a autem videretur, &c.

De Martyrio Photini Lugdunensis Episco-
 ti, cuius loquitur dicta Epistola: B. Plotinus, cui Lug-
 mensis Episcopatus ministerium erat concre-
 tum, cum nonagesimum suae aetatis annum
 teriſſet, & corporis imbecillitate ita languet-
 eret, vt vix poſſet propter virium infirmitatem,
 ut ab illa diſtinebatur, libere ſpirare, ſpiritus tamen a-
 ritate, propter ardentem, qua flagrabat marty-
 rium cupiditatem plurimum recreatus, ad tribunal
 abſtatur, & tametsi corpus eius iam praedece-
 rat e, & cruciatu morbi pene exhaustum
 ſet anima tamen in ipſo ſeruabatur integra, vt
 et eam Chriſtus glorioſe triumpharet, &c.

6. Ori-

An. Christi 204. *Euseb. li. 6. c. 2. 3.* *Orig. initia tus est presbyterio An. Christi. 230.* Origenis animum sub seверо imperatore
 tus amor, tantaque martyrii cupiditas, huc valde tenera esset ætate, occuparet, ut
 se vltro offerret periculis, & alacri ac pro studio in certamen insiliret, irrueretq; Aci
 rum aberat, quia per martyrium vitam de
 set nisi mater diuina quadam, & cœlesti pro
 tia, quæ illum ad maximam plurimorum
 tem seruabat in colamem impulsa enixe
 piditati ad necem a deo incitate percutere
 ftitisset. Ipsa enim verbis supples primu
 vt materni erga se amoris misericordiam
 vbi autem eum cum iam intelligeret patre
 hensum carcere custodiri, cupidius ad ma
 8. Cur

*Origenis de
 fiderium
 subeundi
 martyrii.*

properantem animaduerteter (toto enim
 tu & animi conatu tum ad martyrium fecer
 omni eius vestitu clam ablato, & in inter
 quosdam ædium recessus abdito, domi
 nere necessario coegit, iste autem, cum ar
 la præter ætatem ad martyrium propensior
 magisque inflammaretur, adeo vt quiescere
 posset, ad patrem, vbi aliud nihil agere lice
 teras, quib. eum ad martyrium impelleret
 in quibus eum his fere vocibus adhortat
 Obfirma te pater, martyrium fortiter sustine, ni
 quidquam nostra causa molire. Hæc Euseb.

7. S. Ambrosius i. de offic. ca. 4. de S. L.
 tio agens, Cum, ait, videret Sixtum Ep
 suum ad martyrium duci, flere cœpit, non p
 nem illius, sed suam remansionem. Itaque
 verbis appellare cœpit. Quo progredieris sine
 ter? Quo sacerdos sancte sine diacono properat

sacrificium sine ministro offerre consueueras,
 me ergo displicuit pater? Num degenerem proba-
 ret, ut Experire certe vtrum idoneum ministrum elegeris,
 iussisti Dominici sanguinis dispensationem, cui
 mandorum consortium Sacramentorum, huic
 tui sanguinis negas? viden periclitetur iu-
 tuum, dum fortitudo laudatur abiectio discipuli
 mentum est magistri. Quid? quod ipsi illustres &
 nates viri discipulorum certaminibus magis quam
 ant? Denique Abraham filium obrulit, Petrus
 pramisse, & tu Pater in filio ostende virtu-
 nam, offer quem erudisti, vt securus iudicii tui, co-
 tu nobili peruenias ad coronam.

Cum persecutio Maximi furore vesano va-
 Ecclesiam Sanctis quoque martyribus A-
 dinam perductis relicto monasterio, etiam
 gnus ille Antonius securus est, futuras victimas
 Pergamus ad gloriosos fratrum triumphos, vt
 ipsi congregiamur, aut spectemus alios prestantes.
 amiore quidem iam martyr erat, sed cum tra-
 se vltra non valeret, & sociari confessoribus
 metallis vel in carceribus constitutis, magna
 libertate & cura ingrediens ad iudicem, ex-
 tatur, ne terrore impiorum subacti domi-
 negarent, iamque sententia coronatus ex-
 ans quasi ipse vicisset ad locum felicitis sangui-
 prosequatur.

*S. Achar in
 vita S. An-
 thonii.*

Basil. Episcopus Amasæ Licinio Regi seu
 a quo sibi maximos honores promitti audie
 diis sacrificare vellet, Tribuno respondit.
 Regi. Licet totū regnū mihi dare volueris, niq̄
 mihi dabis quantū auferre vis, cū à Deo viuent
 me

*Baron. An.
 Christ. 316.*

me separare studeas, & demonibus animarum
 ribus adiungere, atque ab infinita, sempiterna,
 talique gloria abalienare, & ad caducos honore
 re, quorum honestas turpituō est & splendor ab
 dam inutilis. Sed si vis me bonum consiliarium
 mihi obtemperes, & redeas illuc unde discessisti,
 reprobaturū contempsisti, ad eum te supplicem
 Bonus enim Deus noster, nec quisquam alius est
 ipsum iustus, sanctus & saluator, pœnitentiā
 gus, & a vanis istis rebus discedas, ne propter
 tuam mala & calamitates in te veniant, illa
 ipso iusto iudice, quem tu negans dixisti Deum
 Hæc Basileus ad Licinium quod ille in
 Constantini speciem quandam præ
 Christianitatis, quam ab eo repellans exu-

SIGNVM LXXX.

*Magno zelo, seu infracto animo fidei
 tholicam Romanam tueri, ac propo-
 re, & animas Deo offer-
 re.*

Prælatorū 1. **P**Risci patres sub tempore Con-
est corrige- Magni exortis iam Arianis, non fuit
re & puni- vel syllabam in articulo fidei, vel verbulo
re subditos. licis vsitato, ut erat homouision vel confes-
Ro. 13. v. 4. tiale immutari. Fides namque auctore
V. locum de liano in lib. de præscript. Virgo est integ-
zelo ani- talisque nobis à Christo tradita, quam ut
marum. conantur hæretici, sic Catholicos eam
 incorruptam caste tueri necesse est.

Talem zelum habebat. S. Clemens Romanus
 S. Petrum de fide in Christum differen-
 disse. Deo gratias ago, inquit, qui ut optavi in-
 sum, ac certo scias, Petre fieri non posse, ut dubite
 ex te audiui de Christo Propheta, etiamsi tu
 iter doceres, & me in aliam fidem, transferre co-
 ples, &c. Eodem zelo excelluerunt omnes
 pres, qui nullis neque blanditiis neque sup-
 adduci potuerunt, ut vel fidem veram ne-
 ant, vel etiam simularent se aliquid in ea ne-
 V. Sur. 17. sep. c. 29.

Quot Patres Societat Iesu ordinis S. Fran-
 dominici, &c. Cum perspicuo periculo vita
 otas regiones adeunt? quot proficiscuntur in
 que Indiam, Iaponiam & Chinas ut infide
 onuertant? quot non reformidant in Angliã
 Proficisci, ut hæreticos ad matrem Ecclesiam
 uocant? Quam tamen prouinciam inquit R.P.

Busæus in viridario virtutum non ante su-
 unt aut suscipere à superioribus suis permit-
 tur, quam vires suas gratia Dei nixas egregie
 culculos reuocarint, & iuxta parabolam Euan-
 cam subdixerint sumptus ad perficiendam
 tantam necessarios; ne si post iactum funda-
 tum oneri succumbant, omnes qui vident
 ant illudere eis, dicentes: quia hi homines cœ-
 adificare, & non potuerunt consummare.

Zelus Dei in scripturis maxime tribuitur
 nis in populo dignissimis, ut Sacerdotibus,
 mmis quibusque Prophetis. Zelum habuit
 ees, qui & Sacerdos erat, & nepos Sacerdo-
 & filius sacerdotis.

Luc. 14. &
 28.

Amb in
 Ps. 118.
 1. Mach. 2.
 v. 57.
 1. Reg. 19 v.
 10.
 1. Mach. 2.
 v. 27.

Z s. Ze-

Antiochi.

5. Zelum habuit & Elias, & ideo raptus est in celum.

6. Zelum habuit & Matathias qui ad faciliorem sacrilegia fortiter excitavit Dei plebem. Zelum mine illustres etiam fuerunt præcursores dei in antiochia princeps Apostolorum Petrus, gentium Princeps Paulus, & protomartyr S. Stephan. & quod præcedenti post Apostolorum tempora doctrina sancta excelluerunt in Ecclesia Dei, iidem quoque in virtute excelluerunt, & Cyprianus, Hieron. Aug. Gregorius filius, Ambr. Chry. Hieron. Aug. Gregorius putamus, Bernardus.

7. S. Paulus Zelo animarum cruciatus est.

2. Cor. 11. v. Quis infirmatur & ego non infirmor? quis scandalizatur & ego non vrro? Vnde S. Greg. ipsum suum zelum

li. 1. ho. 12. marum Zelo succenderat, quid aliud quam sarragenam ad

ho. 52. in a. rat, in qua amore virtutum contra vitia ardentem Ger. Recte S. Chryl. de hoc Zelo Dei cum magister mi fortitudine iuncto: Qui, ait, igne cruciatus fuerit, talis fit qualis esset homo solus super terram ambulans, adeo nihil curæ est, ei gloria & ignominia. Vincetiones autem sic contemnit & flagella, & carceratur in in alieno corpore pateretur vel quæ admodum sua Zach. tinum possideret corpus. Quæ autem sua vita sunt in super ta, ita, ridet & non sentit, sicut nos ipsi corpora in omnibus.

in Ps. 118. Et S. Ambr. Zelum qui habent, omnes sibi invidiosos.

Luc. 14. v. putant, quod sunt hostes Dei, quod sunt Patres, fratres, & cognati.

16. Certe hæc virtus maxime competit pastoribus & pastoribus Ecclesiæ, omnibusque super quia munera quæ in veteri lege Prophetis præscribitur nova Episcopis & Pastoribus. præscribitur virtutem exposcunt, in veteri. n. iubentur.

raptus... non populum solum, sed Reges etiam
 gravissimis criminib. reprehendere, eaq; illis
 qui ad... quae ipsos in luculentum vitae disci-
 dem... In noua vero à pastorib. exigitur, vt
 arfor... in tantum pro ouib. ponere, incorrigi-
 nitium... & publicanos declarare, atque etiã
 a. & qu... entiam excommunicationis Satanæ tra-
 na sancti... peccantes coram omnib. arguere, instare oportune,
 n quoq... nere & obsecrare, increpare in omni patientia &
 H. lant... increpare quoque dure cum opus est, vt Apo-
 gregem... putauit Cretenfes increpandos, quia ven-
 titierat, & ignaui. Hinc factum est, vt Deus
 ciatus... nam vtriusque Ecclesiæ, veteris & nouæ
 is scan... cturam & magistratum non elegerit nisi vi-
 suum... Zelo quantumuis infami celebratos, vt
 ar ag... ad veteris qui Ægyptium occiderat, do-
 ia ar... Gentium Paulum (qui Ecclesiam Christi
 er: mag... cutus fuerat) & principem omnium Chri-
 ze Chri... norum Petrum (qui Malcho ex prauo Zelo
 er terr... lam amputarat) ad noue gubernationem.
 omnia... tiam Sp. S. in verbo diuino grauitè in-
 car... tur in pastores ignauos Ier. 2. 8. c. 5. 6. Ezech.
 odium... Zach. 11. 3. Apoc. 3. 17. & mandat vt sedulo ad-
 ea sunt... ent supra gregem suum. Christus tertio mo-
 corpora... omnium pastorum coriphæum: *Pasce oues vel*
 ubi in... uos. Et Apostolus Paulus alios: *Attendite,*
 vray... tens, vobis & vniuerso gregi in quo vos posuit Sp. S.
 petit... opus regere Ecclesiam Dei quam acquisiuit sangui-
 ne sup... Et Apost. Petrus: *Pascite qui in vobis est gregem*
 phetis... uidentes non coacte sed spontanee secundum Deū
 ibunt... que turpis lucri gratia sed voluntarie, neque vt domi-
 bentur... tes in clero, sed forma facti gregis ex animo.

Ioan. 10. 11.
Mala. 18. 6.
1. Cor. 5. 13.
1. Tim. 5. 10.
2. Tim. 4. 2.
Tit. 1. 14.
Ex. 2. 12.
Act. 9. 1.
Ioan. 18. 20.
Ioan. 20. 16.
Act. 20. 19.
1. Pet. 5. 2.

Z 2 Augst

Auget obligationem Prælatorum quod animab. omnium subditorum reddi in ratione in die iudicij, vt indicat Apostolus ad 13.v.17. Et S. Greg. scribens ad Panthaleonem episcopum Aphricę non compescentem Diastaram audaciam. *Perditorum, ait, animas Deo strum de manu vestra scitote requirere, si tamquam quoad fieri potest, emendare negligitis.*

8. Anachoretę quidam spe lucri animas etiam solitudines suas deseruerunt, vt S. Basil. temporibus imp. Constantij, qui relicta hęc ne venit Alexandrinam & totam illam, vt Theodoretoli. 4. hist. Eccl. c. 25. circuibat quo omnes doceret tum Athanasium præ veritatis, tum Arianos veritatis hostes elu-

9. Aphraates Monachus tempore Valeriani Imp. ex zelo Antiochiam, quo confectus lens dixit, *Cedo quo te confers?* ille tum sapienter apposite: *Pro tuo, ait, regno, precaturus.* Tum ille domi, inquit, tibi manendum est, & intra cellam monastica postulat orandum. Cui diuinus ille clare admodum dicit, *o imperator, istud certe manendum est, & hætenus feci, dum oues saluatorum perderentur. Verum quoniam iam magnopere committitur, & multum illis impendet periculi, necesse est ut persequi, non modo ne a feris capiantur, sed etiam seruentur incolumes. Nam dic mihi quæso o imperator, si filia alicuius essem, & sederem in conclauis viderem, atq; deinde cernerem flammam, in eas non desque paternas iam conflagrare, quid me faceret intusne manere, & ades imensas negligenter deo conclauis sursum deorsumq; cursitare, &...*

XX. *...qua flammam extinguerem. Hoc certe te respon-*
...nam haec sunt partes filiae prudentis & pro-
...que hoc ipsum nos agimus o Imperator. Etenim
...iam in Patris nostri ades flammam inieceris, nos
...sustinamus quo eam, mature possimus extingue-
...cum locutus esset Aphraates, imperator
...terminatus conticuit &c. Magna. n. est vis
...gentie, in utramq; partem, ut & illius lingua
...at, incalcescat, exardeat qui praecipis diui-
...preperat, & qui se se flagitiis inquinat, ob-
...at, ut S. ...

Postquam magnus ille *Gregorius Thaumata-*
...cognouit suum instare obitum, totam cir-
...cum regionem & ciuitate est perscrutatus,
...ens scire, an essent aliqui reliqui extra fidem.
...ntem cognouit omnes qui permanserant in
...errore non esse amplius quam septende-
...dixit, hoc quidem esse dolendum (ad Deum
...ciens) quod aliquid desit ad plenitudinē eo-
...qui saluantur, & tamen magnas Deo esse a-
...as gratias, quod suo in Ecclesia successor tot
...queret simulachrorum cultores, quo ipse
...perat Christianos. Cum iam precatus esset,
...qui iam crediderant crescerent in perfectio-
... & infideles conuerterentur, ita ab huma-
...ta migravit ad Deum, mandans suis necessa-
...r nullum proprium locum ei comparent ad
...triam. Si. n. viuis non sustinui vocari alicu-
...oci Dñs, sed inquilinus vixi in alienis, neque
...mortem pudebit esse inquilinum, sed hoc,
...narratur posteris, quod Gregorius, neque
...alicui loci possessor est nominatus, & post

V. Baron.
An. Christi
266.
Greg. Nyss.

mortem fait inquilinus aliorum sepulchrum vel
seipsum seiungens ab omni in terra possessum ab eo
adeo vt nec in proprio quidem loco voluerit mori. T
pelit. Solam enim eam possessionem in qua
pretiosam, quæ in se avaritiæ nõ suscepit regionem, &

*Sigeb. in
Chronico.*

11. Valerianus Episc. Octogenarius captus in Africa Vandali libros diuinos : exueruntque fidei
cris palliis ac vestib. facerent vestes, noluerunt. Eandem
na Sacramenta profanis tradere, à rege Geuderinde
co omni vrbe & domo exclusus reliquit. Eandem
vsque ad mortem nudus, sub nudo aere, Cæsari
maluit, quam quicquam profanare remanere c

12. Cardinales leu Consiliarij summi, fortissimi, for
cis deuouent Deo sese ad fidem Catholicam, hinc terro
stianamque religionem totis viribus, conueniunt, et
etiam si in ea causa sanguis profundendus foret, quid
pro Dei honore & propugnatione Ecclesie gerere non
dent animas exponere).

Premia fidem propugnantium, & hæreticorum. Cum
titer resistentium. S. Chryso. S. Basilij, C. III. legat
Ignatij, Polycarpi, Ambrosij, Bernhardi, et aliam po
sij, & aliorum V. in triumpho virtutum. Et nos nunc

SIGNVM LXXXI.

Fortem esse non tam virib. corporis quam animo.

Boni Clerici & generosi pectoris est
tius quæ sepe ardua & multis impedi
obfessa, vel obsepta incidunt, pro re Ch
non contrahere, aut dimittere animum
mit, perse obrui, tanquã fluctu rerum
dine & difficultate, sed cõtra vltro nego
modi occurrere, neque sinere vt vllum

epulchram vel damnum, vel mortis ipsius metus
a possibilibus ab eo absterreat.

o voluit, Ioan. Turrecremata tam excelso fuit animo,
mem iniquā vel precib. vel minis, in iis quæ fidei ac
ceptis, & omnino quæ Ecclesiæ utilitatib. con-
trarius curarent, à sententia deduci posset, hinc dum vi-
erent, ac fidei defensor appellabatur.

Eandē laudem tribuunt *Marcello* Cardinali
rege. Deinde pontifex eodē nomine fuit: hic, n. in
eliqua Romana Synodo, vbi Apostolicę sedis legatus
lo accretus, Cæsaris ministris, nescio q̄ intentantibus, q̄
re retulit, manz cathedrę auctoritatem minuere vide-
um munitur, fortissime obstitit, à qua sententia etiam,
atholice terroribus, q̄ admouebātur vnquā potuit
us, cu moneo, in quo discrimine dicitur exclamasse,
den dicitur quidē homines vitā sibi auferre, animū vero
Ecclesię gerere nō posse, suaq; facta summi Dei iudicio
seruari, qui pro suo cuiq; merito gratiā refert.

& hæc. Cum *Reginaldū polū* Card. in Galliam à Pau-
lij, Cleric. III. legatum, Rex Anglię hostis infensissimus
hardi. suam potestatem redigere conaretur, idq; per
atum. suos nūcios cū Francisco Gallorū Rege ageret,
XXI. liter ab eo monitus, vt si saluus esse vellet, sta-
oris. abiret, in eo tanto periculo, in re subita, cum
ris est. omnes viæ armatis militib. & grassatorib. & An-
imp. nis ipsis refertissimæ essent, nihil vnquam de sua
re Ch. mit constātia & grauitate, imo vero comitib.
num. amib. adeo exterritis, metuq; trepidantibus, vt
ram. mo esset qui crucē, vt mos est, pontificiis lega-
neg. pferre auderet, ipsemet crucē sumpsit in manū
villu. tectamq; gestauit, donec famuli pudore impul-
tā repeterent, Deinde cū in Belgium euasisset,

Z 4 nec

*Vixit circō
ter Anno
1450.*

nec tamen cessaret impius ille Rex ab infidelibus sententiam p
 liendis, eiusque caput quinquaginta aureorum cum
 millibus proseripisset, nec maius posset esse illis om
 periculum, semper tamen pro munimento tenet, &
 hanc fortitudinem tenuit Dei fiducia nixam habentem
 certe non defuit. Opportune enim Leodigum contra
 Euerardo Episcopo & Cardinali humanissimus, p
 inuitatus est, quo cum venisset, ibique audire Domini
 gnas quasdam vixque credibiles conditiones prosequutio
 Anglus Belgis offerebat, si sibi polum tradere placeret
 miratus hominis amentiam ita dixisse fertur
 quidem iam dudum vitæ huius tædio affectus
 mortem optare, ac perinde, cum Henricus
 sua impensa & labore, hoc ipsius desiderium
 iuuare conaretur nihil aliud facere, quam
 dormitum ire cupienti, vestes ipsas detraxerit
 lit: neque ante discessit ex illo loco, quam
 tifice in urbem reuocaretur.

*Beatus qui
 in Ecclesia
 causa & in
 obsequio
 Christi vi-
 tam ponit.*

SIGNVM LXXXII.

*Frugalem & sobrium in cibo & potu
 tu esse.*

*Marul. li. 4.
 ca. 2.*

A Postoli spicas segetum manibus conturbatis
 & hoc tam simplici cibo esuriem quæ
 do possunt, leuant. Cumque numero essent
 hil aliud quam quinque panes hordeaceos
 pisces habuerunt in deserto, quando Dominus
 turbam quinque millium pavit. Item in
 mnino præterquam septem panes, & quatuor
 culos pisciculos, quando quatuor millia & frag
 rorum satiata sunt. Rursum transfectantur, Cur

ab infidelibus sunt panes secum ferre, vsque adeo cibata aureorum curam non habebant, dum eius, quem offerentibus omnibus securi fuerant, dulcedine satiamur, & tamen quod non ieiunarent adhuc exiebantur, quia sponsus cum eis erat; Quanto in Leodice continentius & tenuius eos victitasse censemus, postquam ablato sponso, hoc est, crucifixione Domini nuptiarum gaudium verum est in ditione securionis luctum, & iam terrena omnia minima placere comperiunt desiderantibus caelestia.

SIGNVM LXXXIII.

vanam & inanem vt pessimum furentem fugere, & nulla eius cupiditate ardere.

Christus non semel vetuit publicari miracula a se facta, vt cum leproso curato dicitur. *Vide nemini dixeris, vt doceret, inquit, Chry-* Matt. 10. Mar. 5. Matt. 9. v.
(Hom. 16. in Matth.) *non diligendam ostentandam & gloriam, nam quod Luc. 8. sanatum a se iudaeum publicari, non diuulgari seipsum iussit, sed* Matt. 6 ca. uete ne iustitiam.
gloriam Deo, narra, inquit, quanta tibi fecit. Num. 39. Ioan. 8. non quero gloriam mea.

Ioannes Baptista fuit speculum contemptus a caeteris gloriæ in vita, habitu & moribus, ideo doctus solitudine omnem vitam egit, ideo nec, Elias, nec Propheta, nec Messias, cum posset, haberi, sed vox clamantis in deserto, qua nihil valet & fragilius.

Cum Paulus Apostolus audisset verba arcana, **Z s** quæ

2. Cor. 12. quæ non licet homini loqui, annos 14. remanere, ac illi silentio textit, conscientia sua contentus dicitur. S. Corinthis (veritus ne Pseudoapostolos sui similibus præferrent, alienati à veritate ipso didicerant) eam aperuit. Sed & hanc gloriæ di necessitatem insipientiam vocat.
1. Thess. 2. ipso didicerant) eam aperuit. Sed & hanc gloriæ di necessitatem insipientiam vocat.
1. Cor. 4. v. 4. S. Paulus & Barnabas cum Listrenses natum claudum diuinos honores ijs deferrent, conscissis tunicis suis, eos ne hoc facerent, præpediuerunt. Act. 14. v. 14.
3. *Mihi pro minimo est ab hom. ru dicari.*
5. Petrus & Ioannes concurrente populo mille miraculum dixerunt; Viri Israelitæ quæramini in hoc, aut nos quid intuemini, quæstra virtute aut potestate fecerim? huc ambo turbamur.
6. De S. Hilarione ita scribit S. Hier. 63. anno, cernens grande monasterium, & 9. S. dinem fratrum secum habitantium, turbamur, qui diuersis languoribus & immundis, cum tibus occupatos, ad se deducebāt, ita ut 10. nere hominum solitudo per circuitū repugnabatur, & incredibile desiderio, quæ fationis antiquæ recordabatur, interrogatis v tribus quid haberet cur se conficeret? ait: *Meus v ad seculum redij, & recepi mercedem meam in rec. En homines palæstina, & vicinæ prouinciæ ex alicuius esse momenti &c.* Mirentur alij signa, cit, mirentur incredibilem abstinentiam, titiam, humilitatem. Ego nihil ita stupe rebant Episcopi, Presbyteri, Clericorum nachorū greges &c. Sed & potētes viri vt benedictum ab eo panem & oleum

4. remanet, ac ille nihil aliud nisi solitudinē meditabatur.
entus dicitur 7. S. Greg. Turonensis Episc. reliquias Sancto-
colos sibi in collo gestabat, vt quoties miraculum e-
deritate quæ, non suis meritis, sed reliquiarum beneficio
nancglo scriberet.

Sur. Tom. 4

8. S. Vdalricus Augustanus Episc. cum die Iouis
renes sancto visi essent cum eo sacrum facientes sancti
s defere curunatus & Adalbero antecessores dextra quo
hoc facere manus consecrans tempore consecrationis
per eum apparuisset, tempore porrectæ com-
populo nationis Clericis, qui viderant os compressit, vt
elitz quædam occultarent, & post sub pœna amittendæ
ini, quæz vetuit ne patefacerent. Eadem de causâ cum
uc ambrosium caducum curare posset, publice id pe-
er. 63. v. m. b. negavit.

n, & m. 9. S. Nicer. Treuirorum antistes, ad cauendam
a, turbamam gloriam, signum crucis sub veste forma-
m undiq, cum publice curaret dæmoniacum,

Greg. Tur.
de vita PP.

ta vt om. 10. S. Anna Archie. Colon. cum ei cæcus qui-
itū repulsi obuiam fieret, dicēs se v. sione monitum, vt
derio com. qua man⁹ in missa abluisset illiniret oculos,

Sur. Tom. 6
li. 2. c. 3.

errogat. peris verbis eum repulit, vocans impostorem,
ret. ait: cæcus vero cum à sacri ministro aquâ impetrasset
reâ in v. n. u. recepit. Et cū postea gratias agere Episcopo
cia exisset, longe acrius eū excepit q̄ Deū tentasset, mi-
lij signa. vtro aut, qui aquam dederat, leuiter alapam im-
ntiam, p̄git, ac vtriq; prohibuit ne se viuo cuiquam rem-
eup eo opalarent, sed Deo tantum gratias agerent.

tuiffe. C. 11. S. Bern. ne ob crebra miracula aliquid sibi
corum esse videretur, in hæc verba prorupit: Ex scripturis
viri & m. signa fieri vel per perfectos vel perfectos. Ego nec
pleum a p̄fectionis mihi sum conscius nec fictionis. Nihil ergo mi ne vana
hi & gloria.

Ex. 3. vita
c. 6. in Sur.
In concio
hi & gloria.

dicebat: hi & signis istis, quandoquidem mea illa fama magis
Nec propter vita nouerim exhiberi, nec ad meam fieri commendationem,
te incipit, nem, sed ad commonitionem potius, ad fructum
nec propter aliorum, & ad fouendam de me bonam opinionem.
te finiam.
In vitis pp.

12. Ioannes Ægyptius monachus cum S. reuelante multis futuri euentus responderet, inferebat non suis meritis eam reuelationem sibi factam, sed illorum qui rogatum adueniunt. Morbo affectos corā se curationis gratia acci vetuit, quoniam vltro citro commendationem ostentationi esse potuisset, oleum benedictum mittebat, quo peruncti conualescebant, atque à languoribus liberabantur.

Greg. li. 7. 13. Constantius Anchaorita Ecclesiarum
Dial. c. 5. chus, cum è longinquis partibus, quidam
Exultat cō plsum videret, aduenisset, ostensumque de
temptus. set, eo quod statura admodum breui esset, corporis vitium animi virtuti officere possessoris suum osculo excepisse dicitur, laudans affirmans, quod tandem nactus esset hominem à quo iure paruipendendus existimaretur. uuum enim se esse, vt habitu pusillum, ita quæ facta opus erunt ignauum inertemque prorsus inutilem.

Io. Diac. li. 14. Cum Gregorium Pontificem quidam
4. c. 62. probus laudaret, respondisse fertur: *Deum
 care frater, vt his quæ de me prædicas dignus efficiam
 ut & tu dignus es cuius opinio improbari non debeat
 plerumque euenit, vt ea quæ de ijs quos amamus
 diu proferimus maiora vero sint, itaque quam
 commendatione tua longe inferiorem me esse agnoscam
 charitati tamen gratias ago.*

*Pf. 113. Non
 nobis.*

15. Cum *Appollonius* Abbas annos 40. inde *In vitis pp.*

solitarius vixisset, iussus voce sibi è cœlo
data, iam tandem ad sequentem locum perge-
re, ad nobilium construere, discipulos comparare,
constanter Dominum rogasse dicitur, ne
se deinde inter homines versantem, iactantię
perstringi sineret, vt non aliud olim magis
gratus, ad eremi latebram confugisse videatur,

ante vitæ finem fortassis inde discessurus, ni-
hil intercessisset diuina, quæ postremo di-
um illum indicauit, vt auctor fieret salutis
aliorum. Idem sæpe monachus præcipiebat, ne
propterea aliis se præferret, quod miraculi
gratiæ ornatus esset, cum Dominus dis-
cipulos suos non ideo gaudere iusserit, quod dæ-
monibus imperarent, sed quod in libro vitæ ater
scripti essent. Iterum admonebat, si quam ali-
quis ex illis vel secretæ visionis, vel spiritalis frui-
tionis dotem à Deo accepisset, nemini nisi neces-
sitate coactus proderet, ne in vanam incideret
gloriam.

16. *B. Franciscus* cum se inter homines fama
gloriatæ efferi percepisset, ne quam ex eo vo-
luntatem caperet, alteri negotium dedit, vt con-
probriis petulantiaque ipsum incesset. Et cū
rusticorum idiotam, ignauum, inutilemque
appellasset, calumniæ gratias agebat, affir-
mas verius de se sentire oblocutores suos, quam
laudatores, qui opinione decepti, supra id quod
et se aestimarent.

Nouerunt hi S. Patres exercitio virtutis appe-
re gloriam, esse bonum virtutis corrumpere,
solam

Luc. 10.

Bonau. 6a.

*Arist. 2.
Eth. c. 4.*

solam externam speciem, & veluti virtutis. Hoc enim
uam relinquere, & hypocritam, non virtutis cum quo
torem facere. Virtus certe est amor honesti, quem, quod
honestum. Quare si opus honestum facias, ostenditur
affectu interno honesti, sed amore commotore enim
luptatis, laudis seu gloriae, non est opus vere philosophi
tutis nisi externa facie, abest enim vita interius, hoc ipsa
quasi anima virtutis. Adhuc virtutis praestantia quae viget
debet esse solidum quoddam bonum, & in interioribus aliter
cum quod animum ipsum afficiat & perficiat. Hac in
que virtute praestantius. Finis enim debet esse perfectio,
praestantior mediis, atque gloria humana est ipsius,
extrinseca, in hominum persuasionem & iudicium, ne
ta, nihil animo conferens perfectionis. Quod & est
nim miserorum mortalium opinio mihi praestantior
se potest, quid sermone & rumulculi? Atque in h
cur ergo etiam viris sanctis interdum haec quod sur
ctio cenodoxiae & philotimiae subrepiat? Respondit
Quia omnibus innatus est appetitus excellentiae corporis
honor autem est excellentiae testimonium, quod ex
ria eiusdem excellentiae notitia & opinio, nullum g
praedicatio, unde dum haec exhibentur, non habere, pl
in homine apprehensio & cogitatio suae est men
lentiae, qua mirifice delectatur. Sicut est contenturatur
per conuitium concitatur apprehensio vilitatis in o
que illi est exosa & mœrorem adfert, itaque in prob
amant laudem & gloriam, quia haec sunt signa dignitatis
cellentiae, oderunt conuitium & contumeliam, quod probor
quia sunt signa vilitatis & abiectionis. Sicut in dignit
sicut animus maxime desiderat eminere, in publico, &
cellens esse, ita quoque desiderat videri & degen
haberi in mentibus hominum.

*Val. Max.
lib. 8. nulla
est tanta
humilitas
qua dul-
cedine glo-
ria non
tangatur.
V. P. Lessius
de provide-
ria numi-
dis.*

Hoc enim censet ad se pertinere, tanquam
 quoddam esse, & nouam vitam intelli-
 gibilem, qua cognitum sub illustri specie & for-
 tificas videtur viuere in mente cognoscentis, intel-
 ligibile enim est quoddam rei intelligibilis esse, vt
 philosophi docent.

Hoc ipsum indicat Cicero cum ait: *Eam esse
 præterquam quæ viget memoria seculorum omnium, quam
 & inuentus alit, qua absentes adsumus & mortui viuim-
 us.* Hæc itaque memoria, hæc æstimatio &
 debet estimatio, est vita quædam animi & ornamen-
 tum animi, quæ non oculis videtur, sed mente
 & iudicatur, non natura constat, sed animorum iu-
 dicio. Quæ & æstimatione, non intrinsecus inhæret,
 sed extrinsecus possidetur: qua sibi videtur in-
 viuere, ac si in aliis hominibus viuere, & tot habere vi-
 uos, quot sunt homines, in quorum cordibus ma-
 gis videtur. Hanc tanti plerumque facit, vt vi-
 uere corporalem præ illa aspernetur, & malit
 magis exponere certissimæ morti, quam vel
 illam gloriæ & nominis sui detrimentum
 sustinere, pluris æstimans viuere in aliorum men-
 tis, quam in proprio corpore
 esse naturam. 3. Quia gloria & fama retinet ho-
 minem in officio, retrahens à turpitudine, igna-
 vitæ, & improbitate, ne bonum nomen amitrat. Pessi-
 mus est de pudore, pudoremque exuisse contem-
 ptum proborum hominum iudicio, deinde efficit vt
 dignitate & voluptate possimus versari in
 publico, & hominum proborum conuentibus, vbi vi-
 & degeneres non audent comparere. Itæ vt proue-
 niat ad magistratus, honores, & munia publica,
 cum

*Ea est ani-
 mi præstan-
 tia, vt hoc
 bonum eius
 (gloria) &
 in diuitiis
 & volu-
 ptatibus,
 & maxi-
 mis bonis
 corporis
 præferenda.*

cum infamibus portæ dignitatum non par
Denique vt cum fructu versemur inter hom
Siue enim de doctrina agatur & monitis, s
officij administratione, neutrum fructuofe

Prou. 22.

stari potest sine bono nomine, vt merito

Syr. 41.

sapiens: Melior est nomen bonum quam diuitia

Li. 5. de Sac.

Et: curam habe de bono nomine, hoc enim
manebit tibi, quam mille thesauri pretiosi
S. Chrylost. ait: Difficile est plane superare
laudis, sed certum est eos, qui eius cupidi sunt, magis
dolor affici, quoties non assequi contingat, vt opes
tunt opes, si in paupertatem inciderint merore
tur, vt delitiis assueti tenuem victum tolerare nō

Contemne

ita qui laudum amore, capti sunt, non solum con

aliorum

vituperantur, sed etiam cum ab aliis assidue non

plausus ac

tur, quasi fame quadam animum conficiunt, id

laudes. Ex-

me si alios apud se laudari audierint. Qui vero

cute pulue-

dum apperentia huiusmodi in docendi certamen

rem inanis

rit, quam multis illum doloribus obnoxium putat

gloria de

neq; mare vnquam potest vndis carere, neq; illius

pedibus,

curis atq; angustia. S. Hier. in illud Prou. 5. 23

aqua com-

diuide, habeto eas solus, ne sint alieni participes

punctionis.

Hoc accidit quando exterius late predicacionem

Noli velle

mus, & tamen per eam laudes humanas minime

predicare,

mus, immundi autem spiritus, qui alicui dicuntur

cum vis

participes fiunt doctoris, si eius mentem vel fidei

Dominum

nis, vel alio vitio corrumpunt. S. Aug. lib. 1. contra

predicare.

stum man. c. 10. Debet predicator fratre deservire

2. Cor. 11.

est, Christo prolem generare non sibi: Cum enim

disponite

tus sit Christi, non debet sponfam, quæ

vos &c.

Domino suo tenetur procurare,

sibi retinere.

SIGNVM LXXXIV.

Gratum esse in suos praeceptores.

Celestia diuinus ille præco genitumque Do-
ctor insignis *Paulus* gratum se vbique, be- *Act. 22.*
torumq; memorem Gamalieli præbet ma-
to, à quo tamen Mosaicam legem, priscaque
patrum cæremonias solum didicerat, magna
institutori habenda gratia est licet modica
docuerit, modo sint proba, ipse namq; opem
stulit quam potuit.

SIGNVM LXXXV.

*gula præclaram referre victoriam, non
vsquequaque satisfaciendo ap-
petitui, &c.*

Augustinus fatetur se cupiditatem gulæ re-
frenasse, partem aliquam ei adimendo *10. confess.*
in affectabat. Freni gutturis, inquit, temperata *c. 30.*
atione & constrictione tenendi sunt. Possidius c.
tribit eum mensa vsum frugali & parca, quæ
olera & legumina, aliquando carnes pro-
hospites & infirmiores quosque contine-

inde in ipsa mensa magis lectionem vel dis- *C. 27.*
ationem, quam epulatione potationemque
exisse, adhæc secum commorantibus & con-
uiuan-

Aa uiuan-

uiuantibus numerum poculorum præfixisse, & in
 nique exemplo Ambrosij in sua patria petere
 ad conuiuia non iuisse, ne temperantiam per-
 rer.

2. Palladius scribit de S. Isidoro sacerdote
 nunquam satietatem à mensa surrexisse, & con-
 tantum cibi sumpsisse, quantum ad vitam & sa-
 tatem sarram rectam tenendam sufficeret.

3. S. Saba Abbas licet conuersionis, sa-
 tio magnum studium poneret in acqui-
 virtutibus omnibus, mortificandisque
 dinatis cupiditatibus, præcipuam tamen
 in refrænanda gula. Cum aliquando horum
 gressus pulcherrimum pomum vidisset,
 que cupiditate victus apprehendisset mor-
 gens se aduertit tentationem esse dæmoni-
 edendum instigantis extra tempus & ma-
 tatem, itaque in terram abiecit. & ap-
 mum suum constituit nihil ex eo degere.
 Qua mortificatione sui tantum à Deo meruit
 gratiam, vt deinceps summus fuerit cultor
 nentia.

Sur in Ian.

4. S. VVolstanus Episcopus die quodam
 sacrum missæ per actum delitescens in
 abdito, odorem carnis, quæ pro iplo afflu-
 perceperat, & quoniam cogitatio inde
 oborta ad eam comedendam appetitum
 ens, non sinebat eum orationi attentius
 proposuit, nihil neque tunc neque in post-
 vitæ tempus de carne delibare, sicut &
 Quo medio mirifice adiutus est non solum
 sanctissim. vitam ducendam, sed etiam

mortem multis miraculis illustrem obeun-

S. Robertus Abbas cum totam quadragesimam, solo pane & aqua contentus transegisset, *Sup. in Ian.* paschæ festum desiderio teneri cœpit vesperis pane auenaceo, sed cum eò ad mensam viri Dei animaduerneret, se pauillum contentiæ indulgisse, vehementer expauit, & rigidus in se ipsum vindex gustare inde non potuit, sed pauperibus ad monasterij fores distribuit. Erat ibi tum iuuenis quidam splendida, qui eum vna cum scutella accepit, & enauit ita tamen vt loquentibus illis de scutella subito ea in mēsam desiderit. Erat angelus Domini à cœlo missus, qui electionem viri Dei acceperat.

Sanct. Dorothei discipulus, *Dositheus* fuerat primarij filius, laute educatus, & miles ac ex sæculi milite factus miles CHRISTI & religionis. Huius instituendi curam acceperat Sanctus Dorotheus, & cum eum omnium virtutum frangendarumque animi libertatum campo exercere vellet, initium vitio gulæ, ac nimium quidem potestati illi fecit comedendi quantum vellet, de quo paululum illi, de consueta portione demit, de duodecim partibus vnā, & abbat nam sentiret famem, cumq; ille responderet se exiguam sentire, iussit eum aliquot dies eadem portione cōtinuare, donec fateretur se amplius famē experiri. Dein cœpit ex

In Mich. 2.

duodecim partibus statæ portionis subtra-
 binas, donec ad moderationem ventum est.
 bus temperantiæ consentientem. Aduer-
 ricos deliciosos, seu eos, qui carni indulgent.
 Christi patrimonio obsonantur: iusta est
 Hieron. reprehensio: Ecclesia quoque Principum
 deliciis affluunt & inter epulas, atque lasciuia-
 tiam seruare se credunt, propheticus sermo
 quod efficiendi sunt è spatiofis domibus, lauitio,
 & multo labore epulis conquisitis, & eiciendi
 malas cogitationes & opera sua. Et si vis san-
 efficiendi sunt, Euangelium lege, in tenebra-
 cet, exteriores, ubi erit fletus & stridor dentium
 non confusio & ignominia est Iesum Christum
 xum magistrum, pauperem & esurientem san-
 dicare corporibus, ieiuniorumque doctrinam. Carni-
 tes buccas tumentiaque ora proferre? Si in tenebra-
 rum loco sumus non solum sermonem eorum mitem erat
 sed conuersationem quoque & abstinentiam. atque de-
 mur. Sanctum vtrique est & Apostolorum ministerium.
 viduis & pauperibus ministrare. Non oportet, S. Go-
 quiunt, dimisso verbo Dei, ministrare nos meminerunt
 nunc non dico pauperes, non dico fratres, & quibus sub-
 sum inuitare non possint (ex quibus, excepta pamen-
 nihil aliud Episcopalis speret manus) sed militibus vici-
 accinctos gladio & iudices, excubantibus ad herbi-
 suas centurionibus & turmis militum Christi. An-
 inuitat ad prandium. Tota Clerici vrbe desunt, nisi to-
 querunt exhibere iudicibus, qua illi in pratorum arte p-
 inuenire non possint, aut certe inuenta non possint, & n-
 Nec vero arbitrandum, quod generaliter ad omnes Sand-
 dirigatur inuectio, sed ad eos qui tales sunt. Archiepisc-

Act. 6.

Ps. 34.

propheticus, & comminetur eis supplicia, & te-
mporalia, & sempiternas, vt qui pudore & verecundia non te-
rentur, agant poenitentiam saltem comminatione poe-

SIGNVM LXXXVI.

Abstinere à lautitia eduliorum, seu non qua-
erere edulia opipera, magnaue coquorum
arte condita, sed communia nulla-
que arte singulari pa-
rata.

Sanctus Augustinus fere abstinebat ab esu
carnium, aliisque ciborum lautitiis, & ves-
tibus herbis ac leguminibus, in quibus exi-
stebat oblectamentum gustus: conuiuia
declinabat, ne consuetam violaret absti-

Quanta vi-
ctus tenui-
tate vsi
sint etiam
Episcopi &
Pralati.

S. Godefridus Ambianensis Episcopus, etsi
magna sua charitate qua flagrabat, nihil de-
stitit subditis quoad victum necessarium sine-
re, tamen ipse solo pane paucisque herbis & fru-
ctibus vitam tolerabat: Cumque coquus nescio
quibus herbis miscuisset, eum accersitum coarguit
dicens: An ignoras tu miseram carnem subigi non
potest, nisi tormento ieiunij? Cur mihi apposuisti cibum
arte paratum? Vide ne deinceps in hoc genere de-
clinare, & me ad iracundiam prouoces.

Nicolaus
Monachus
ineius vita

Sanctus Chrysostomus post susceptum etiam
episcopatum, carnium aliorumq; edulio-
rum

rum saporum esu abstinuit, solo comestivo
ad vitam sustentandam pulmento h
ceo.

Bern. Iust. 4. Beatus *Laurentius Iustinianus*, etiam
olefcentia sua, vt erat p̄nobili ortus p̄
multis assueuisset mundi delitiis, tamen
Venetum Patriarchatum euectus, vulgari
tum mensa vsus est, eduliisque Palato
sapidis. Vnde si errore aliquo quandoque
lenta poculentaue ad gustum acerbiora
essent, vt pro vino acetum, neminem arguit
sed silentio dissimulabat.

Sur. in Dec.

5. *S. Thomas Cantuariensis* Archiepiscopus
martyr Christi gloriosus, quamuis ante
diuinitus esset illustratus, multis laudibus
rentibus genere nobilibus & copiosis
innutritus, tamen postquam persecutio
gia pro iustitiæ defensione exagitari ceperat
randã vitæ mutationem inuit. Nam teste
do p̄cipuo vitæ eius scriptore, qui ante
tur mensa opipare instructa, magnolque
nos, atque adeo ipsum quoque Anglorum
gem habebat conuiuas, leguminibus
vilissimis cibis, pauperibus ad mensam ad
vesci voluit.

*Athan. ex
Monachis
creat Episcopus.*

6. Sanctus *Athanasius Alexandrinus*
pus sanctissimos monachos, quos carere
let moribus & peritia antecellere, in Episcopatu
diuersarum Ecclesiarum adsciuit, quod
simos hos sciret fore aduersus ingruentes
hæresin pugnatores, & quasi munitissimos
res contra Meletianos schismaticos.

hi essent, qui ad Episcopale munus obeun-
 fuerint ab eo postea accersiti, idem Atha-
 nas ad Dracontium monachum scribit, quem
 gentiosius reluctantem, ad idem ministe-
 rium suscipiendum his post multa excitat ver-
 ba. *Neg, tu solus ex monachis es constitutus (Episco-
 neg, solus monasterio praefuisti, neg, solus à mona-
 doctus es. Nosti enim Serapionem Monachum
 & quot monachorum praefectum? Neque à te
 natus, quot monachorum pater fuerit Apollo-
 Nosti Agathonem, neque ignotum habes Aris-
 tonem: memor es Ammonij cum Serapione peregre
 iti. Fortassis etiam audisti de Cue in superiori
 parte. Poteris etiam resciscere de Paulo qui est a-
 ctos, & de alijs multis. Et tamen isti Episcopi
 non contradixerunt, sed habentes pro exem-
 plis, & consij quid Elias egerit, & eruditi
 discipuli Christi Apostolique fecerint, suscepe-
 runt curam, neg, ministerium hoc aspernati sunt,
 propterea seipsis deteriores facti sunt, sed & labo-
 rantes expectant, proficientes ipsi, aliosque
 adhortantes. Quot ab idolis conuerterunt?
 Quot à furiosa & demoniaca consuetudine suis ad-
 uersionibus compeuerunt? Quot adduxerunt Chri-
 stianos? adeo ut qui ista signa conspiciant, admi-
 rantur. An, quaso, non ingens signum, puellam
 parere ut virgo maneat, & adolescentiorem adhuc,
 continentem, & idololatram ut cognoscat Domi-
 nus? Et post aliqua, quod non sit impedimento
 Episcopalis monasticæ obseruantia, hæc
 scribit: *Quapropter cum istiusmodi habeas exempla,
 nec dicentibus credas, Episcopatum esse cau-**

sam peccati, aut quod inde nascantur
delinquendi licebit tibi in Episcopatu esurire,
cum Paulo, licebit vinum non bibere, sicut
Iesus fecit, & ieiunare frequenter, ut Paulus
latus: Ita ut secundum illum ieiunans alios
bus nutrias, & abstiens abstinendo à potu aliis doctis
tum praebeas. Ne igitur talia obiiciant consiliari
uimus enim Episcopos ieiunantes & monachos
dentes.

Ad Eustoc.

ep. 22.

7. Sanctus Hieronymus de Monachis
tius Cœnobitis Ægypti: Viuitur pene legum
& oleribus, quæ sale solo conduntur: Vnum
tum senes accipiunt, quibus & paruulis saepe
dium, ut aliorum fessa sustentetur atas, aliorum
frangatur incipiens.

Bonfinius

li. 4. Dec. 1.

8. Sacriannaes vsque adeo austeræ
tum Germanum fuisse ferunt, ut vbi à Beati-
tore inuitus sacris initiatus est, mox animo
tato, & erogato in miseros patrimonio,
pro sorore habuerit. Ad nouissimum vsque
frumentarium panem, vinum, oleum,
carnesque sibi interdixit, quin etiam
quo gulam condimento suscitaret.
mos fuit prælibare cinerem, moxque panem
hordeaceum, item cucullo simplicique
& interiore cilicio uti. Hæc eadem

hyeme iuxta ferre, supra dolatas trabes
superiniecto cinere, dormi-
re, &c.

SIGNVM LXXXVII.

hereticorum consortium & liberos abominabilem
 seu abhorrere ab omni nota hereseos, hereticorum colloquiis & conuersatione,
 librorumque hereticorum lectione & tractatione.

ne.

P. Antonius Possevinus in apparatu sacroagens de scriptis Erasmi Roterodami proptis : Romæ, inquit, incidi in opera D. Hieronymi, fuerant Cornelij Musci Episcopi Bitontini, qui ea doctarant Capucinus Tusculani, in quorum operum fronte ipsius Episcopi manu verba scripta erant : Cogitoperas, Erasme, vt erasum te velim ex omnibus libris & vt ex tota Bibliotheca mea erasum te putet, quis *Matth. 18.*
 in eam ingressus fuerit. D. Hieronymus omnium *v. 17. Si Ec-*
 prororum præ te magister hoc ipse frõtisipicio suo orbi *clesiam nõ*
 meam aduersus te sententiam contestetur, & ille *audierit,*
 rogamus vos õpõ viri, sit pro omnibus, ex quo etiam *Ec.*
 quid sentiam de cæteris nouatoribus, quos eras
 libro viuendum, vtinam & omnes Christi fideles
 de suis ipsorum memoriis.

2. Cum S. Polycarpus Smyrnæ Episcopus (qui *An. Christi*
 Apostolis versatus erat,) Romam sub Ani- *17.*
 Pontifice venisset, Marcioni in eius conspe- *Euseb. lib.*
 venienti, dicentique ac roganti, Nosce nos a- *4. c. 13. Ira-*
 do, respondit? Noui equidem te primogenitum sa- *neo li. 3. c. 3.*
 na.

3. S. Paulus. Hymenæum & Alexandrum à fide *Tit. 3. v. 10.*

Aa 5 nau-

Hereticum naufragos tradidit Satanæ, vt ipse mettet
hominem ad Timo. i. vers. 20. quo discerent non blas
post vnã. mare.

Et.
1re. lib. 3. c. 4. Apostoli, ait Irenæus, & horum discipuli
3. Euseb. li. habuerunt in more, vt neque verbo tenuis commo-
4 c. 14. rent alicui eorum qui adulterauerant veritatem, ut
 annes Euangelista reperti cernitho heretico in
 repente exiit non lotus, timens balneas corrumpere
 ne balneum concideret, cum esset intus inimicis
 tis. Balnea cum discipulis erat ingressus
 qui illo conueniunt, Euangelium doceret
 scribit epist. 2. c. 10. Si quis hanc doctrinam naufragis
 nolite recipere eum in domum, nec aue ei dixeritis.

5. De Magno S. Antonio sic S. Athanasius
 nichæis aut aliis hereticis nunquam saltem
 verba largitus est, denunciãns talium amicitiam
 sermones perditionem esse animæ. Sic etiam Arius
 restabatur, vt omnibus diceret, ne iuxta quod dicitur
 accedendum: Et ipse iam moriturus: Hereticorum
 & schismaticorum venena vitæ, meumque conuictis ali-
 dium sectamini. Scitis ipsi quod nullus mihi nec
 quidem sermo cum ipsis fuerit.

Summo dio 6. S. Hieronymus erat omnium hereticorum
persequen- tui æui hostis acerrimus: vnde ita scribit
tur hereti- sus Pelagianos. Fateor me nunquam hereticorum
cos, ac vicis- cisse, & omni egisse studio, vt hostes Ecclesie
sim summo hostes fierent. Et ad vigilantium: Cur me, qui
perere exo- tici non amant: Et in Apologia aduersus Rufinum
erat illis. ostendit quantopere horreret consuetudinem
Ep. 75. v. 4. hereticorum: Nobis, inquit, in monasterio
Ep. 61. ad litas cordi est, omnesq; ad nos venientes læta
Pamma- fronte suscipimus. Veremur enim ne Maria
chium. Et
Ep. 77.

non inueniat in diuersorio: ne nobis Iesus dicat ex-
hospes eram, & non suscepistis me. Solos hereticos
recipimus.

Leo Pontifex scribens ad Anatolium Con-
stantinopolitanum Episcopum, eum obiurgabat
quod non ageret censura canonum in aliquos
hæreticos ipsius Ecclesiæ clericis, qui cum aduers-

Baron. An.
457. Ep. 76.

(hæreticis) habere consuetudinem dicere. t.
Fautores
hæretico-
inuestigan-
di & coer-
cendi.
Matth. 16.
Mar. 19.

scribit inuestigandis & seueritate congrua co-
debet diligentia tua vigilanter insistere, ita ut
quibus prodesse non potuerit correctio, non parcat ab-
Opportet enim nos Euangelici meminisse mandatis
ab ipsa veritate præcipitur ut si nos oculus aut pes,
dextra scandalizauerit manus, à compage corporis
amittatur, quia melius sit in Ecclesia carere membris q̄
missis in æterna ire supplicia. Nam superflue extra
quam positus resistimus, si ab his qui nitus sunt in eis
decipiunt, vulneramur Abiicienda prorsus pestife-
sacerdotali vigore patientia est, que sibi aut
aliorum parcendo, non parcat, &c. Signi-
S. Leo O. l. quibuslibet peccantib. præsto ef-
debeant sacerdotes spiritu lenitatis atque cle-

Fautores
hæretico-
inuestigan-
di & coer-
cendi.
Matth. 16.
Mar. 19.

Premium
hæresis ab
negantis, &
in Trium-
pho.

mitate fracta membra componentes, & paucos
solidantes, aduersus tñ hæreticos atq; fauto-
eorum absque mora seueriore debere insur-
disciplina, & quam celerime acriori medi-
amento, atque etiam sectione, si opus sit, vt, ad-
sus eos nimirum quos ignorantia non excu-
sed perfidia obstinata condemnat. De iisdē sic
imperator ē Leonem: Sacerdotalem & Apostolicū
peratis animū etiam hoc malum ad iustitiā vltionis
debet

Ep. 75.

Sint nostri
inimici,
qui Dei
sunt inimi-
ci.

debet accendere, quod Constantinopolitana Ecclesia
ritatem pestilentes obscurent, in qua inueniuntur
quidam hæreticorum sensui consonantes, & inter
Catholicorum viscera assertionibus suis hæreticorum
rem adiuuantes. In quibus deturbandis si frater
natolius, cum nimis benigne parcat; segnior inueni-
dignamini pro fide vestra etiam istam Ecclesiam
medicinam, vt tales non solum ab ordine clericatus
etiam ab vrbe habitatione pellantur, ne vltima
ctus Dei populus peruersorum hominum contageat
tur.

8. S. Hilarius quantum abhorruerit à
poris hæreticis Arianis, non obscure declarauit
ita scribit lib. contra Auxentium: *Mihi non
hæreticus, sed Diabolus, quia Arianus est.*

9. D. Ephrem duos pestilentes Apollinarianos
retici libros cum à fœmina quadam mutuo
pisset, ita singula folia conglutinauit, vt non
vsiui cuiquam esse possint, rarus optime
tione de Ecclesia Catholica mereri.

Timete eum
qui potesta-
tem habet
mittere in
gehennam.
Quid pro-
dest homini,
si hoc.

Falsum bo-
num est ve-
rum malum,
ait Philo-
sophus.

SIGNVM LXXXVIII

Heresi ob metum mortis, aut ob rerum
rum amissionem, nunquam simul-
lare.

Sialiquando anteq̃ Synagoga Iudæorum
retur, Apost. aliquid visi sunt in obler-
Mosaicæ legis simulasse, id non erat hære-
gere, cum Euangelio nondū plene prom-
illa Apo-
ad salu-
qui
quæ in

illa (quæ fuerat ad tempus à Deo instituta, ne-
ex se mala erat) vim aut saltem dignitatem
tam diu obtineret, donec Euangelij
ulcius exoriens, præteritarum rerum umbrâ
ulcius abigeret. Itaque cum quidam antiquitas
oblati vescerentur, (etsi nō ad eum finem
iderentur idololatriæ consentire) quoniam
ul scandalum patiebantur, eos damnat Pau-
accertime: quanto acrius damnasset eum, qui
non hæreticus nec idololatra, vna tamen
hæreticis voluisset sentire videri.

1. Cor. 8:

Cum Eleazarō sub capitis pœna iussu fuis-
carnes suillas ederet, & secreto carnes alias
prohibitās, quæ speciem porcinae haberent,
offerrent, intrepidus mori maluit quā fin-
re, ne aliqui putarent ipsum legem transgredi,
idololatriæ acquiescere. Quanto minus licebit
simulare, aut hæreticorum falsis sacra-

2. Mach. 6.
Et 7.
Eleazarus
maluit crui
deliter occi-
di quam si-
mulari se
edisse suis
lam.

mentis, vel eiusmodi aliis rebus sese immiscere,
de alij vel erroris, vel confirmationis in errore
ant occasionem? Multi martyres cruciatu a-
bilissimos pertulere, ne vel solo nutu perfidia
num aliquod ederent, & Ecclesiam quam De-
as veritate & amarissima morte fundavit, mē-
to polluerent, & vitæ fœda conuersatione de-
erent. Nota enim ipsis erat veneranda illa &
menda Christi sententia: Si quis me erubescet co-
m hominibus, & ego erubescam eum coram patre meo
illa Apostoli: Corde creditur ad iustitiam, ore fit co-
ad salutem. Quam nam, quæso, salutem spe-
li, sed rem
quoque ma-
li habet.

Paul. ait. r.
Thes. ab
omni specie
mala absti-
ne. At si-
mulare ha-
resin non
speciem so-
li, sed rem
quoque ma-
li habet.

red-

*Abituum
scandalū ex se
(licet inde
alij scanda-
lo non affi-
ciantur)
peccatum
est.*

reddere, confessionem fidei suę oportuno
pore non facit? Profecto cum ea quę ad diuini
cultum fidemque pertinent, ad primam De-
gi Tabulam spectent, legetque alias omnes
naturalia pręcepta pręcellant, vbi agitur de
sincere testanda, diuinus honor intrepide
vitę pręponendus est.

SIGNVM LXXXIX.

Hæreticos urbibus pellere.

*Bar. to 5.
An. Chron.
400.
Metaph. in
vita Chryf.
Chryf. to. 1.*

Chrystomus Episc. Constantinop. h
tuit quiescere, quo ad vsque Arian
toris Arcadij mandato vrbe penitus pell
Quod hac ratione consecutus est: Oppor
tempus nactus quando imperator veniat
festo eum ad id vocante (erat enim dies Ep
niorum) ipsum his verbis compellauit: *Di*
Imperator. si quis huic pulchra & pretiosa (ostend
ronam quam habebat in capite) quosdam abieci
si uros lapides inseruisset, videretur hoc esse r
dum & non tanquam vniersa per illos afficer
tumelia, egre tulisses? Cum is autem veniat
annuisset: quid vero, inquit, non existimas vni
regem irasci si in pia ciuitate, qua omnino recte
pars qua male sentit, sinatur habitare, cum opor
ab illis exigere vt conuertantur, vel si per seuer
rimus expellas?

Hęc cum audisset imperator, non distulit
est cunctatus, sed primos eorum statim acc
& ex eis scire voluit, num in animum ind

...genda defistere opinione, minatus exilium
...honorum suorum priuationem iis qui non
...erent. Cum autem vidisset eos esse immedi-
...les, minas deduxit ad effectum, & iussit eos
...lli à Ciuitate. Hoc effecit vt nonnulli er-
... dediscantes se rectæ adiungerent opi-

Can. 6.

XIX. Synodus Laodicensis mandat, non patiendum
...mplum Dei hæretici ingrediantur, quandiu
...eresi perseverant. Et vetat contrahere cum
...eticis nuptias, item filios aut filias ipsis col-
...re, etiamsi promittant fieri Christiani.

Can. 32.

Anno M.

C.LXII.

Gualterus Neubrigensis: Tunc, ait, Episcopi (in
...ha sub rege Henrico II.) ne virus hæreticorum
...esperet, eosdem publice pronunciatos hæreticos
...ali discipline subdendos Catholico principi tradi-
...nt. Qui præcepit hæreticæ infamiæ characterem
...ebus eorum inuri, & spectante populo virgis coerci-
...it; Deinde expelli.

SIGNVM XC.

...ma contra fidei hostes sumere, & cum hæ-
...eticis in furore persistentibus, veluti cum
...furiosis agere, seu in eos asperere
...acerbe inuehi.

2. Cor. 11.

2. Tim. 42.

Tit. 9. po-

tens argue-

re &c.

c. 3. v. 10.

post unam

& secundam

corrept.

Paulus Apostolus de hæreticis iam tum erum-
...pentibus: Eiusmodi Pseudoapostoli sunt ope-
...subdoli transfigurantes se in Apostolos Chri-
...Scribens ad Galatas qui seducti fuerant corrept.
...ab istis,

ab istis, quamuis speret eos ad mentem re-
ros, sic tamen inquit: *ô insensati, &c.* Ad
2. *videte canes.* 2. ad Tim. 2. *Sermo, &c.* Iudas in
vide Bozium de signis Ecclesiæ Tom. i. in
Lectorem.

*De his fu-
se in prefa.
Thesauri
Phrasium
Pontani.*

2. RR. PP. *Soc. Iesu*, ne canes se mutos
luporum gregem Christi inuadentium tan-
vastitate præbeant, in fidei & religionis
multa eruditionis & virtutis tela conuicium
nam autem quo tempore insanire Lutherus
pit, Germania clauam Herculanam qua
illud conficeret, habuisset, eruditionis præ-
nodis grauem atque terribilem: Nullus
spurcissimi hominis (si homo ille dice-
qui nostra in effigie truculentissimæ bea-
turam gessit) error ille faneltus terro-
quelues in hominum animis radices ag-
tuisset, si exculti doctrina viri ab ipso præ-
restitissent, falsitatisque veneno sanæ do-
antidotum obiecissent.

3. S. Athanasius Epist. ad solit. vitam
Imperatorem Constantium Arianum vo-
tichristi imaginem, & enumerans Antichri-
tas, eos ostendit Constantio ad vnguem
nre, licet Constantius totius orbis Romanum
derator adhuc viueret. Væ certe omnibus
gnorant Deum. Væ, væ omnibus qui cum
Deum, non seruiunt illi, nec seruant sancti-
eius leges. Væ, væ, væ omnibus qui oppro-
vel contemnunt salutarem doctrinam, qui
Filium reuelant, & per sponsam eius Ec-
Catholicam nobis proposuit.

SIGNVM XCI.

Hereticorum hypocrisis exercitia varia pietatis opponere.

Um Ariani ad oratoria sua extra urbem procedentes, inter eundum suavissime & sin- Socr. li. 3.
 quidam pietatis specie per Choros & re- Soz. li. 8. c. 8.
 priorum modum sibi alternatim succin-
 nerent, ne simpliciores Catholici illa hypo-
 crisi fide alienarentur teu abducerentur, si-
 S. Chrystomus quoque instituit, & quidē
 ricam splendore ac magnificentia, additis
 tibus facibus, & argenteis quibusdam cru-

SIGNVM XCII.

Hereticos aliosque infideles convertere, seu religionis propaganda causa strenue laborare.

Uomodo veri Ecclesiastici fidem per totū orbem propagarint, & cunctas gentes ad Christianitatem conuerterint, prolixè docet Tho. Boetius de signis Ecclesiæ lib. 4. cap. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. modo etiam Christi cultum semper reparatum in locis in quibus fuerat imminutus, colunt religionis disciplinam erexerint, & numerum sustinuerint, docet li. 5. c. 12.

S. Hieron. in Chronico vndecimi anni Valentiniani. *Ambrosio, inquit, constituto Episcopo,*

Bb

omnis

omnis ad fidem rectam Italia conuertitur, enim Ariana labe erat infectus Episcopus diolanensis, cæteris Episcopatibus non tatis, liberatus est, & ipsorum Imperatorum in quibus pestis illa grassabatur, extincta vniuersa conatibus & scriptis Ambrosij, imprimis aspirante, cum & vnica die in iensi synodo prorsus illam confoderit.

*P. Platus
li. 2. de bo-
no status
religiosi c.
30. docet
multis exē-
plis quomo-
do religiosi
integras
provincias
& regna
Christo ad-
iunxerint.*

*Id opus in
Frisia dein
de conti-
nuauit
Vvillibror-
dus, Traie-
ctensis post
ea Episcop.*

2. *Remigius* Remensis Archiepiscopus ferme 530. Clodoueam regem, & Franciam uersam ab Idolorum cultu ad Christianam traduxit.

3. Anglia ab Augustino informata ad tota se conuertit, vna cum rege Erelbertino 603.

4. Anno 622. *Lambertus* Leodensis chus Tessandriam Germaniæ provinciam

5. Eodemque tempore *Kilianus* Moscorum gentem ad fideliū aggregauit, atque hic quidem in eo operam rium subiit.

6. *Vildefridus* ex Hirpuensi monasterio glia, postea Eboracensis Episcopus, annis 683. Cum Romam peteret, repente in landiam & Frisiam eiectus, ne hyemem fructuose poneret, aggressus est Euangelium nullum adhuc ibi auditum fuerat, prædicatione que in patriam reuersus, cum ab improbo Egfrido in sua sede hæere non sineretur, tit ad australes Saxones, adhuc in infidelitate nebris iacentes, iisque fidei lumen imiecit simul toti insulæ quæ Verrula dicitur

7. Eodem tempore *Suibertus* Lindisfæ in cenobio Angliæ educatus, vna cum vnde-
 non ex aliis (ad Apostolorum numerũ præsentandũ
 atores se contulit, ex quib. innumerabiles
 de Christi instituit, post Verdensis Ecclesiæ
 olis, quos nuquã tamen à laborib. suis cessauit.
 Bonifacius à Gregorio II. Pont. in Germa-
 missus, Thuringiam, Frissiam, Hassiam,
 ito adiunxit, Anno ferme 716.

Villeardus & Ludgerus in Franconia Germa-
 ouincia plurimos Christo filios pepererunt
 plurimos eadem causa labores pertulerunt.
Ansgarius cum tribus sociis plures regiones
 gelij causa peragrarunt, Daciam, Suetiam,
 nam, Grolandiam, in quibus omnib. vix cre-
 dit quantum fructum reliquerint.

Stephanus qui Ansgario in Suetica messe suc-
 us, Helingensem prouinciã totam ab errorib.
 lium veritatis adduxit, ibi ab impiis mactatus
 opere martyrij palmam euolauit.

Adalbertus cum Gaudentio fratre totã Pan-
 nam Christi cultu imbuit, mox ad Sarmatas
 ellis, Russis, Lituanis, Moschis, Prussianis,
 recipue Polonis, eorumq; regi Bolislao, Eu-
 emum promulgauit. Deniq; in Prussia cum ab
 is ad stipitem alligatus, septemq; lanceis cõ-
 palpitaret, egisse Deo gratias dicitur, quod
 martyrij (q̄ tam diu optarat) compotẽ fecisset.

Bruno ex ducali familia (Lotarij Saxonie du-
 us) à Ioan. 19. ad Ruthenos missus, multos
 ad salutis viam reuocauit. Post martyrij
 ornatus est.

An. circiter
 800.

14. *Otho* ex monasterio Vabergensi
1125. à Calisto II. in Pomeraniã missus, V
principem conuertit cum suis, loca etiam
maritima, Daciæ Poloniæque finitima
gna animarum conuersione peragrauit. D
complures saxoniz ciuitates obiens, mag
bique ad salutem motus effecit.

15. *Vicellinus* non multo post hunc, com
tuor focus ex Gallia ad Vandalos profect
ginta totis annis incredibili labore v
lam regionem labore (in qua Innumerif
rant populi) Christianis imbuit præcept
volumina scripta sunt de laboribus eorum
multas barbarorum prouincias peragra
quibus nulla adhuc Christi noticia, null
erat, idque eo fructu, vt iniri non possit
animarum ad rectam fidem per eos trad

16. *Odoricus* Foroliuensis ex familia F
na, tum vt honores fugeret, qui illi ab om
bebantur, tum feruenti animã u Zelo ad
impetrata à superioribus facultate, contr
ter infideles, vbi per varias percurrens
cias, versus orientem & meridiem, eo
annis decem & septem positis, v ginti m
mas solus baptizasse, & salutari doctri
tuille dicitur.

17. In Hungaria octo Franciscani qu
ginta diebus ducenta millia hominum
stum adduxerunt, quo successu impulsus
Ordinis Generalem diligenter scripsit,
mille fratres ad se mitteret, quoniam
turum esset opus.

Joannes Capistranus vna excursionē duode- *Circiter*
cimifidelium milia, & multos præterea Schi- *An. 1450.*
maticos Ecclesiæ agg egavit.

Vincētius ex Prædicatorum familia quot a-
nas ex vitiorum cœno, ex ipsis inferni portis
ocavit? quæ vitia ex totis ciuitatibus & pro-
cis eradicauit? quantam vbique lucem diui-
rerum reliquit? Iudæorum supra 25. mil-

Saracenorum octo millia ad Christum addu- *Quam mul*
Christianorum vero perditorum, qui se ad *tas autem*
am frugem receperunt, plus quam centum *regiones*
la. Quocunque (vt scribitur) pedem intu- *Euangeli-*
stati in illic sequi consuevit generalis pœni- *zando per*
tia priorum delictorum, generalisque mo- *agrauit.*

reformatio: Tanta denique fuit om-
nium contritio, religio, modestia, vt pri-
us tradita illa Apostolorum ætas redisse videre-

Quantis laboribus ac sudoribus Franci-
scani, Dominicanæ, Augustiniani, & Patres societ.
Euangelium in nouum orbem intulerunt?
quæ fides in illis oris, (in quibus mera erat
superbia, cæcitas, scelerum & flagitiorum im-
munitas) plantarunt, rigarunt, adhuc excolunt &

propagant? Quanti laboris erat tantam rudi-
tatem, ac feritatem hominum ad Dei notitiam &
veritatem adducere, vt tanquã mansuefacta Chri-
stus collum infereret, bruiisque illis morib.
superbis, Christianam humilitatem, modestiam,

modestiam disceret: Ad hunc laborem accedunt *Tho. Boz.*
multæ difficultates atque incommoda, & innu- *de signis*
meræ tum corporis tum animi molestiæ: ipsa *Ecclesi. li. 6.*
c. 3.

Bb 3 nau-

nauigatio tam longa tamq; difficilis: regi-
 ditio & natura (alibi frigo: ibi grauissimis
 pone, alibi intolerandis caloribus, vt Horatius ad Con-
 vbi homines æstate in ipsa aqua collo-
 merfi iacere dicuntur) tum sæpe inopia
 torum, (vt in locis sterilibus atque incultis
 vero sunt alimenta, valde insueta atque
 sunt: accedunt etiam frequentia naufragia
 lis syrtibus atque typhonibus, & crebra
 à barbaris fidei hostibus. Quam graui
 Christo sint labores, tum fructuosi nobis
 lutares proximis, tam ipsi Domino gloria
 claratum est aliquando cuidam Alphonsus ve-
 zæ, qui pluribus annis in eo opere ex-
 eum se quasi colligere, & ad mortem diligenter
 comparare cuperet, & in Hispaniam reuocari. The-
 quouies diuinarum rerum meditationi
 veller, toties Christum ipsum in cruce
 tem intueri videbatur, qui cum quere-
 iurgatione quadam interrogaret, cui se in-
 illa reliquisset, & suæ potius quieti confu-
 Quo ille viso tam sæpe iterato commo-
 multum commotus, Indicam messem
 dam decreuit, in qua etiam deinceps
 nos se exercuit. Pluribus hæc P. Plinius
 2.c.30.

21. Imagini S. Hieronymi appingitur
 quam hieroglyphicum (ait Baronius) Syn-
 nempe infracti roboris in hæreticis
 standis, & instar leonis rugitus ar-
 moris.

22. Iohannes Eccius (Sueuus) Catholicæ

regis Lutherum & reliquos hæreticos propu-
 timis, prætor insignis, qui vere de seipso dicere potuit,
 ut Florentinæ ad Conradum à Thügen Herbipolensem E-
 lo tenentem scripsit Anno 1529. Et, inquit, ego om-
 minus cum his bestis dentatis iam saepe & e-
 ror & cominus pugnavi. Cominus quidem Lipsiæ, com-
 atque in Dracōnis capite Luthero, & Carolstadio 20.
 uitrago disputando sp. Et ante nonnunquam Christianis-
 ebraeæ Principe D. Georgio Saxonie Duce: Et in Beden
 gratia Caparnaita Oecolampadio, & afflicto, assidentib.
 nobis, in contonum Heueriorum, & quatuor Episcopo-
 gloriæ Ambassadoribus (legatis) pluribus diebus confixi.
 lphonius vero editis aliquot in Germania & Ita-
 re ex bellis, cum hæreticis manum conserui, &
 diligenter.

Theodor. Anno Domini 452. consecratus
 copus Cyri civitatis 800. sub se paræcias ha-
 ruce, multos ad Ecclesiam reduxit hæreticos;
 uere in. in eius diocesi Marcionis peste infecti in
 ui se in pagi, quos omnes magno cū labore vitæq;
 confectamine Catholicæ Ecclesiæ conciliauit, imo
 monita quā decem millia ipsorum conuertit, uti ipse
 testatur Ep. 146. Cū vel vnū ex eis ipsum esse
 statū quasi miraculū videri poterat. Nam faci-
 est inuenire Marcionitam à Gētilib. olim oc-
 , quam à Christianis Ecclesiæ redditum. E-
 itur. Si. Hæc scribit; Vicos octo Marcionis hæresi labo-
 res vna cum vicinis locis ad veritatis agnitionem li-
 reticis animo duxi. Alium præterea vicum Eunomiano-
 s acqui plenum, & alium Arianorum, in lucem veritatis
 llicæ hære- vere procuravi, & diuina ope ne vnum quidem a-
 nos extat hæreticorum zizanium aut germen.

*Vt epist. de-
 dic. Enchi-
 ridii loc.*

*Quomodo
 Dei Eccl.
 hæreticos
 diuersis tē-
 porib. erum-
 pentes sem-
 per consu-
 tarint do-
 cet Tho.
 Ba. de st-
 gnis Eccl.
 li. 5 c. 6. & c.*

Nec ista sine periculo feci, sed sanguinem sapientie meum, saepe etiam ab ipsis lapidatus fui, & sepe a rorum & mortis portas perueni. Sed iure insperatum sum dum glorior, haec autem ex necessitate est. Cum enim grauiissimo procellarum impetu tereretur, haec prodere impulsus est, ut docere bene administrasse Ecclesiam.

*Oues inter
lupos, qui
ad ouium
mansuetu-
dinem con-
uersi sunt.
Princeps
Apostolorum
& orbis pa-
stor mitti-
tur Romam
ad totius
mundi prin-
cipem cui
tatem seu
primariam
urbem.
Intrepida
charitate
in oues Chri-
sti.
Baron. An.
Christi. 46.
Petrus di-
scipulos
quos habe-
bat in di-
uersas pro-
uincias a-
mandauit.*

24. S. Chrysostr. ad gentiles: Per agrorum
quit, Apostoli orbem terrarum, & infirmum
tes reduxerunt ad sanitatem, & in ruina postu-
bilitatem reuocarunt, &c. S. Leo (ser. i. in nat. A-
Beatissimus, ait, Petrus princeps Apostolice ordi-
cem Romani destinatur imperij, ut lux veritatis
omnium gentium reuelabatur salutem, efficaciter
ipso capite per totum mundi corpus effunderet.
Et: Hic conculcanda Philosophiae opiniones, hinc
uenda erant terrena sapientiae vanitates, hinc
di demonum cultus, hic omnium sacrilegiorum
tas destruenda & cat. Et: Syluam istam
tium bestiarum & turbulentissimae profunditatis
num Constantior (Petre) quam cum supra mare
reris, ingrederis: nec mundi Dominam tem-
mam, qui in Caiphæ domo expaueras sacerdotis
lam, &c.

25. Franciscus Xauerus à Romano Pa-
ce in Portugalliam ad Regem missus, m-
extremos Indos nauigans vsque ad extre-
Iaponios peruenit, & ex innumeris gen-
cuiusuis sexus, conditionis, ætatis, &c.
num trecenta millia ab impijs ritibus ad
stiani cultus religionem perduxit. Thom.
lib. 6. c. 3.

26. Duo monachi in turri habitabant mona- *P. Io. Boni,*
 etis illis imminente, quæ tam multa Abbas Sa- *de hist vir-*
 erexerat. Erant hi monachi ex Nestoriana *ginali li. 2.*
 in Christum virginemque blasphe- *ma,* quo-
 alterum inficiatur esse Deum, alteram negat
 Deiparam. Horum cæcitatem Sabas est mise-
 rus, doloreque consequuta vilio duplicauit.
 enim solus & secum ipse, vel potius cum
 colloquens, Paulo alienior ab his corporis
 bus, fratres suos sibi videre visus esset ad sa-
 synaxim venientes, cum illis quoque duos
 taricolos appropinquantes agnouit. Quo
 tem tempore diuina erant vsurpanda mysteria
 panis ille Angelicus ore gustandus, cæteris ad
 sam inexplicabilis cibi libere ac secure acce-
 deret, tribus, illos duos à fide auersos, & Christo ac
 gini maxime aduersos veluti à quibusdam li-
 bus, non solum ab altari cum vocis contu-
 da repelli, sed à templo etiam præcipites ex-
 tari, seque pro illis deprecantem ab apparito-
 & administris grauius reprehendi negan-
 tus perfidos ad cœleste epulum admitti debere
 plane Iudæi essent, ac neq; Christum verum
 rum, neque Virginem Mariam Dei matrem
 faterentur. Hæc visa Sabam miserationis
 to magis quam indignationis amantem quã
 time commouerunt, itaque & preces arden-
 tissimas pro hæreticis fratribus fundebat assidue,
 in eis ad sanitatem adducendis laborabat dili-
 gentissime. Nam ad eos crebro ventitans sincera
 doctrina præcepta inculcabat, monebat eos, ter-
 rebat, vrgebat, inuitabat. Quos tum demum sibi

Bb 5 consu-

consulere ac prouidere coegit, cum animi
intolerandum errorem horribilemque deu-
tiam aspexerunt. Ergo & ab infania & à tur-
ductos in communi monasterio versari in illa
uita illa communis & concors credendi cum
tholicis communitatem & concordiam te-
tur.

7. Contra

Crescentiū 27. S. Augustinus, *prædicamus omnino, in qua
c. 6. à prisco adiutorio Dei nostri Christiana ueritate uisita-
testatur fe- ditatem, pietatem; prædicamus uolentibus oppo-
dei tramite renitentibus importune, & quantis ualentibus
exerrantes istam inter nos partemq; Donati controuersiam
in uiam re- re ac sopire conamur. Quis nescit quantos la-
uocare de- S. Augustinus priuatim & publice in hæreticis
set Clericū.*

*In libello
sacro syllab-
bo ad elipā-
dum resolu-
tam, & a-
lios Episc.
Hispania.*

Orthodoxum reducēdis, & lupis, ne gregem
dilatarent, propulsandis, & si ille p-
lauerit, idque temporibus periculossimis
to maxime, ut loquuntur Patres Concilij
fordensis, Christi miles impetum irruentium
debet eneruiter expanescere? nec effugij latibulā-
palando appetere? sed armis militie suæ præcisi-
rum pentium hostium pectora spiritualibus iaculis
intorquens scripturarum, intrepide perforare, &
& semetipsum fidei clypeo munitus illa sum custodire
inimicorum latera spiculis cruentet acutis.

28. Ferunt Petrum Canisium plures
nos à Lutheri dogmate auertisse sermone
quam Carolus V. Imperator
gladio, cum eos iam sub-
egisset.

SIGNVM XCIII.

*ratum esse potius mille subire mortes,
quam templa & bona Ecclesie Catho-
licae hareticis tradere possi-
denda.*

CVM Anno Christi 387. Iustina Augu-
sta, Valentiniani iunioris Imperatoris
inter, Sanctum Ambrosium Episcopum Me-
lanensem vi conaretur cogere, vt Arianis tra-
deret Basilicam, respondit: *Si ille (Naboth) vi-*
am non tradidit suam, nos trademus Ecclesiam Chri-
sti hereticis? &c. Responsum est, quod Imperatoris est faciat Impera-
toris: prius est, vt animam mihi quam fidem aufe-

*Reg. 21.
Ambro in
Auxent.
Absit à ma
vt tradam
Patru ha-
reditatem.*

Hac & similia in Romanum Imperatorem
Ecclesiam invadentem sacerdotali libertate est
tutus. Populus intra Basilicam, obseratis ia-
tis, pluribus diebus ac noctibus vigilantissi-
mo studio custodiebat Ambrosium, obsidenti-
bus interea militibus Ecclesiam, vt abriperent
sacerdotem, vbi autem missi sunt cum Imperato-
ris precepto tribuni, à quibus Ambrosius iube-
tur recedere à Basilica, tradereq; Ecclesie sacra-
mentum, & populus sollicitior custodia vallat Episco-
pum, timens ab eo deserere: tunc S. Ambros. populū p-
patione allocutus, quo ipse animo esset in defen-
denda

denda Dei Ecclesia, inter cætera sic decla-
Video vos præter solitum subito esse turbatos a-
uantes mei.

Miror quid hoc sit. Nisi forte quia per tribunos
 distis aut audistis imperiali mandato esse conuen-
 quo vellem abire hinc, & si qui vellent, sequenti-
 statem haberent. Metuistis ergo ne Ecclesiam des-
 & dum saluti meæ timeo, vos relinquerem? Sed
 ipse mandauerim, potuistis aduertere, deserentem
 Ecclesiam voluntatem subesse non posse, quia plus
 mundi, quam seculi huius imperatorem timeo.
 si me vis aliqua abduceret ab Ecclesia, carnis
 exturbari posse, non mentem, paratum me esse,
 faceret quod solet esse regie potestatis, ego subito
 Sacerdotis esse consueuerit. Quid ergo turbamini
 lens nunquam vos deseram, coactus repugnare
 ui, dolere potero, potero flere, potero gemere, ad
 ma, milites, Gothos quoque lachrymæ meæ ar-
 talia enim munimenta sunt Sacerdotis, aliter
 nec possum resistere. Fugere autem & Ecclesiam
 quere non soleo, ne quis grauioris pœnæ metu
 terpretetur, scitis & vos ipsi, quod Imperatoribus
 deferre, non cedere supplicis me libenter offerre,
 tuere qua parantur. Utinam essem securus quod
 hereticis minimè traderetur, ad Palatium Imp-
 irem libenter, si hoc congrueret Sacerdotis officio.
 Palatio magis certarem quam in Ecclesia. Sed
 storio non reus solet Christus esse, sed iudex. Cui
 in Ecclesia agendam quis abnuat? Si quis con-
 veniat, inclinatum iam vel Imperatoris iudicium
 lata lege patefecit, quo impugnat fidem, vel
 bicientium quorundam studia non requirat.

c delectat ut quisquam vendat iniuriam Christi. Circumfusi
 armos, armorum strepitus, quibus vallata est Ecclesia,
 non terrent meam, sed mentem exagitant, ne dū
 percipis, perniciosum aliquid vestra oboriatur saluti.
 enim iam didici non timere sed vobis timere plus cō- 1. Pet. 5.
 sequi et quæso vestrum Sacerdotem congregari: habemus
 aduersarium qui laceſcit, aduersarius enim noster dia-
 bolus, sicut Leo rugiens circuit, quærens, quem deuoret,
 Et: Cum esset propositum, ut Ecclesia vasa iam tra-
 dia, hoc responsi reddidi: me si de meis aliquid pos-
 sederem, aut fundus, aut domus, aut aurum, aut argen-
 tum, id quod mei iuris esset libenter offerre, templo Dei
 offerre, nec decerpere, nec tradere illud, quod custodiendum
 tradendum acceperim. Deinde consulere me etiam
 aduersarij salutem, quia nec mihi expedit tradere, nec illi
 accipere.
 Accipiat enim vocem liberi Sacerdotis, si vult sibi esse
 salutem recedat à Christi iniuria. Hæc plena humili-
 tas est, et plena ut arbitror, affectus eius quem impe-
 detur debet Sacerdos. Sed quia lucta nobis est non solum
 pro carne et sanguine, sed etiam (quod gra- Eph. 6.
 uis est) aduersus spiritualia nequitia quæ sunt in cœ-
 lis, tentator ille diabolus per ministros suos certamen
 gerit, vulneribus corporis mei experiendum arbitratur.
 Si fratres, vulnera hæc quæ pro Christo excipimus, non
 vulnera quibus vita amittitur, sed propagatur. Sini-
 ter quæso esse certamen, spectatores vos esse decet. Consi-
 derate quia si quem habet ciuitas vel athletam, vel alte-
 rius nobilis artis peritum, optat offerre certamini. Cur
 maioribus rebus trepidatis, quod vel in minoribus vel-
 let consuestis? Non metuit arma, non barbaros, qui mor-
 tem non timet, qui nulla carnis voluptate retinetur. Cer-
 te si

te si Dominus huic nos certamini deputavit, fructus
 uigiles tot noctibus & diebus custodias exhibebit:
 Vult popu- bitur Christi voluntas: Omnipotens enim
 lum inniti Dominus Iesus, hæc est fides nostra. Et ideo quæ
 diuina pro- mandat implebitur, nec conuenit nos diuina
 uidentia cu- mandata sententia, &c. Et: Si uult Dominus, certum
 ius arbitrio nullus obsistat. Et: Seruum CHRISTI non
 cuncta dis- ponuntur dia corporalis, sed Domini prouidentia seipre conseruare
 ponuntur in terris. &c.

2. Cum Nicolaum à Castro Middelbruggium, Antistitem Anno Christi 1561. See- rogaret, ut paulisper se furori imperialis eriperet, alias præsens sibi imminere culum, animo infracto hoc responsum dedit: *quæso sicariorum aduentum mihi denuncietur, ut indutus Pontificalibus ab aliis secerni ualeam, & habere pro grege meo tanquam Episcopus.*

SIGNVM XCIV.

Hereticos cum non parent excommunicare, vel à Catu fidelium exturbare.

*Tim. 1. v.
 20.
 Lib. 1. Ep. 3.
 Ep. 30.*

- i. Sanctus Paulus Hymenæum & Alexander circa fidem naufragantes in Satana.
2. S. Cyprianus cum Cornelio Papa Felicitum, ista hæreticum abstentum fecit, vel excommunicauit.
5. Sanctus Ambrosius, ut liquet ex Epistola, &c.

Valentinianum Imperatorem data, velut Episcopus restitit gentilibus Senatoribus, qui
 ebant aram erigi Romæ simulachris. *Causa*
mens, religionis est Episcopus conuenio.
 Sanctus Hieronymus ad Riparium: *Miror*
Episcopum, in cuius parochia esse presby-
dicatur, acquiescere furori eius, & non virga
solida virgaque ferrea confringere vas inutile,
trudere in interitum carnis, vt spiritus saluus

SIGNVM XCV.

Honoribus recte vti.

Magnam boni Clerici adhibent curam,
 non solum ne honor, antequam habe-
 re, oculos præstringat sui desiderio, sed etiam,
 postquam habetur, præstringat item sui
 amore, cum hoc & per se malum sit, & alia
 mala secum aduehat. Non enim infi-
 entium more (qui nihil nisi oculis corporis
 sent, interiora autem oculis animi perspi-
 cere non possunt) honorem magnum quid
 & Ale existimant, ac pene diuinum, & in quo
 magna quædam in sit vitæ felicitas: Error hic
 insipientium, qui istum externum splendo-
 ra Felicitatis, ista hominum obsequia, istam caducam glo-
 l excom suspiciunt & mirantur, quia præ men-
 s hebetudine, nec aliud melius cognos-
 ex Episcopat, & hæc ipsa non satis penetrare nec præ-
 uidere

uidere possunt quid intus lateat. At vero
Clericus, qui recto iudicio rem quamque
mare & ponderare consuevit, facile videt
sint omnia inania quæ mundus defert, et
in seipso, tum in aliis intuetur ut rem futili-

Li. 11. ep. 23

vanam, ut fumum & vmbra, denique

2. in li. Reg.
c. 1.

Sic enim ait S. Greg. *Pompam mundi seculi
despiciat, considerans quam nullum sit quidquid
subiacet, quidquid sine concluditur. Et: Quid sunt
res lingue, quid sunt aliud labentium dignitate
le, nisi puluis? Nam mentem quam blandiendo
à veris splendoribus cecant. Et quid diuitia per
transitoria facultates nisi stercora sunt aterna
tibus? Stercora quippe sunt quæ sancta anima
ptu vilitatis habens, non in appetitu desiderij.*

Hom. 28. in
Euang.

Huius autem erroris tam prauis causa est
error, quem etiam S. Greg. indicat, quia in
nibus non naturam, quæ ad imaginem De
sunt, sed diuitias & honores veneramus, con
penlamus, quæ circa eos sunt, negligimus
re quod ipsi sunt, quia externa illa videmus
hæc interna hebetes & cæci sumus.

2. Ad hæc vident quam hæc gloria, quæ
que est, sit breuis & fluxa, quamque cito ab
cum abierit, quam nullam sui memoriam
stigiū relinquat.

Li 6. exam.
c. 8.

S. Ambros. ait: *Nonne hæc omnia sicut vmbra
tereunt? Nonne hæc omnia fabula? Nonne seculi
rus vanitas est? Nonne tu ipse cinis? Respice in seipsum
hominum, & vide quid ex te nisi cinis & ossa
bunt, hoc est, ex corpore tuo. Respice, inquam, & vide
quis ibi diues, quis pauper.*

Discerne inopes & potentes. Nudi omnes nascimur, vtere honore
 morimur, nulla discretio inter cadauera mortuo-
 re (uti de o-
 nisi forte quod grauius fuerent dimitum corpora
 mundi ait
 luxuria.

Sanctus Gregorius Nyssenus omnia hæc scenæ
 parat, in quam actores prodeunt persona-
 tanquam
 aureaque aut purpura veste nudentes, pro
 non utaris,
 partibus quas agunt: Vt enim hi plane ij-
 id est, vt re
 sunt, qui erant antea, eodem corpore,
 volatili &
 fugaci.
 Quod animo, pauloque post ornatu deposti-
 De beat.
 illam quoque honoratam personam, de-
 ser. 1.
 sent: sic qui magistratum aliquem gerunt,
 inter homines dignitate excellunt, etiamsi
 in quadam specie differre videantur, non
 tenent eos naturam mutasse, & illam ipsam spem
 externam quam gestant, breui tempore ex-
 tos vel inuitos.

Quare etiamsi in præsentem quidem super alios
 inere aliisque dominari videantur, id quidem
 breue tempus esse, dum hæc huius mundi
 fabula peragatur. P. Andream Spinulam, P. Platus de
 proxima spe Cardinalatus contempta (erat
 off. Card. 6.
 Clericus Camerarius, & in magna gra-
 17.
 tiae iugum Christi & leue onus religionis
 d. Iesu magno animi fertiore super se tolle-
 rauerat. Audiui, ait Platus, cum diceret:
 se esse commotum, cum antiquis Conciliis vel
 cum bullis euoluendis, multa nomina veterum
 animalium legeret, qui omnes sua ætate clari fu-
 erunt, & celebres, magna pompa per urbem inces-
 sibus, clientela, con:unctione principum floruis-
 sime, nunc autem videret ita eorum obliteratedam me-
 moriam,

moriā, vt illos extirpasse aut natos esse nemo illorum quidem nomen casu in scriptis illis habet, vero innumerabiles alios esse, quorum numero minino ac penitus euanuerit, ac si in rerum natura quam fuissent.

Quare non potest esse maior stultitia, concludit Platus, quam ob tam breuem diem splendorem, tamque paucorum dierum inflari & intumescere, aut etiam ita delere quasi re aliqua magna & valde optabilia, vero stultius & miserius eius amore aliquid mittere, quo Deum offendas, & prope æterna vita possis excidere.

3. Norunt etiam humiles Clerici, quibus gaudij in ista ipsa breuitate, id admixtum est molestiis & angoribus & perturbantibus, vt multo plus habeat spinarum quam plus doloris quam lætitiæ. Cum alibi Bessarionem Card. Nicenum nescio quis diceret in tanta dignitate, respondit, magis illum errare, vt qui nunquam esset ex nã reuera multo plus tædij ac miseriarum delectationis inesse ac voluptatis.

Cum idem quidam proposuisset Dionysio Cardinali Papiensi, ipse, vt olim Dionysius rogauit, an fortunam illam experiri & delectari vellet. Cum se ille cupere respondisset, iussit minem in suo ipsius cubiculo collocari, & famulos, & cubicularios ad nutum illius admittere, tum admitti salutantes, & qui negotia aditum quærent: Sed hac conditio

*Paulus Cor
thesius lib. 3.
de Card.*

tuendam dignitatem, cubiculo egredi non
 iller, nisi cum magno comitatu, neque vn-
 am cardinalitæ illius personæ grauitatem re-
 at. Quamille molestiam cito per æsus mul-
 rogauit, vt abire liceret, dicens Cardinales
 as teruos esse quam beatos.

Norunt quanto cum periculo animæ & æ-
 lalutis honores sunt coniuncti: Sic enim S.
 g. interpretatur magnas illas fouens, de qui-
 scriptum est in libris Regum, vt per eas ho-
 ipsi & dignitates intelligantur. *Quicquid*
inquit, in hoc seculo altum cernitur, non est
alutudo, sed fouea, qua omnes quos in sua am-
errecipit, ad inferna deponit. Quare pij Cle-
 non modo nihil sibi ex honore suo blandun-
 sed potius ita timent & trepidant, quasi
 prruptam foueam repente sibi obiectam

Præterea nullam lætitiæ titillationem ex
 omni caduca fluxaque gloria admittunt, sed
 us in teipsis exprimunt, quod Gregorius
 m, ex sua vtiq; experientia, iustis omnibus
 bonis commune esse ait, qui cum valde de-
 et, inquit, *quia tarde ad patriam redeunt,*
 iffer *De* *re in super honoris onera compelluntur.* Amor
 a Dion *aternorum conerit, & gloria de temporalibus*
 in & de *et.* *Qui dum cogitant, qua sint, qua in in-*
 difset, *tenent, & qua sint que de sublimibus non vi-*
 locari *prosperitatibus sua mœrore mordentur, quia*
 m illius *vident se nequaquam ab ea funditus opprimi,*
 qui ne *ant tamen solite cogitationem suam in amo-*
 onditi *DOMINI, & in eius dispensatione partiri.*

*Honor res
 plena mola
 stiarum &
 seruitutis.
 In lib. Reg.
 c. ult.*

*Res pericu-
 losa multis
 que lapsib.
 exposita.
 s. Mor. c. 2.*

Hic animus dignus est Clerico ut præter
 tatis amore etiam odiosa fiat ei hæc præter
 prosperitas, quoniam fieri non potest, quæ
 quo modo impediatur distrahatque cogitatione
 à cœlestibus. Beata Elisabetha Turingij
 pis vxor, die quodam cum ornatu & com
 regio Ecclesiam ingressa statim ac crucem
 Christumque in ea pendentem, cœpit in
 mas tolui, & dolore acerrimo torqueri,
 intimam cogitationem, quod cum Deus
 uator suus in patibulo moreretur, ipsa
 auto, purpuraque fulgeret, illius caput
 corona cruciaretur, suum aurea ornaretur
 le ab amicis & discipulis desertus, vultu
 derisoribus circumseptus esset, ipsi autem
 ti famuli adessent, omnes eam colerent,
 suspicerent.

Quare cum se propterea infelicem
 ram, ac propemodum damnatam appetens
 quæ tam male suum imitaretur creatorem
 tum in ea valuisse hanc meditationem ferunt. H
 exanimis in terram collapsa sit, vixque
 labore & opere ad se reuocari potuerit.
 dem secum debet meditari Clericus, cum
 omnibus laicis honorari, omnes sibi afflicti
 suosque nutus obseruare videt, ut non
 non his inaniter gaudeat, sed potius
 rat & erubescat, quod tam longe à
 Saluatorisque sui humilitate discedat,
 scriptum est: *Ego autem sum vermis, & non
 opprobrium hominum & abiectio plebis. Quia
 timeat, ne qui in hac vita exaltatur de*

Psal. 22.

altera, impari sine dubio compensatione, si
 pro tam breui honore probrum subeundum sit
 est, quod perpetuum.

Nihil etiam facilius esse sciunt, quam ut
 per magnos honores obrepat animo tumor &
 & concupiscentia, quæ cum per se innata sit homini,
 que eum vnquam deserat in hac vita, quanto
 magis & alitur & inflammatur, hoc quasi pabulo
 gratato ac dulci? Hoc enim est quod Beatus
 Gregorius tantopere reprehendit in præla-
 tis, qui humanam gloriam intenta mente
 capunt, qui eo ipso quod ceteris prælati sunt ad agen-
 dum libet maiorem licentiam assumunt, qui denique
 ministerium vertunt ad ambitionis argu-
 mentum.

Hoc etiam est, quod Sanctus Bernhardus
 acerbissime condemnat, cum dicit plerisque in
 ecclesia deignobilibus nobiles, de pauperibus
 factos subito intumescere, & dignos se
 mare dignitate, ad quam ambiendo perue-
 niunt. Hinc pij Clerici tanto se submissius ge-
 runt, quanto externo isto splendore alios ante-
 ferunt, perpendentes illud Sancti Bernhadi
 Archiepiscopi: *In alto posito tam altum sa-*
bi altum difficile est, & inusitatum, sed quanto inusi-
tatum tanto gloriosius. Et illud ad Eugenium Pon-
 tificem: *Cum omni indifferenter persona humili-*
tas sit quidem turris fortitudinis à facie inimici,
sed quo pacto tamen vis eius maior in maioribus, &
et in maioribus clarior comprobatur. Nulla splendi-
ditur gemma in omni præcipuo ornatu summi Ponti-

*Hom. 17. in
 Euang.*

*Ho. 4. mis-
 sus.*

*In honore
memoris
tua fragili-
tatis.*

Li. 3. consi.

Quo enim celsior ceteris, eo humilitate
illustrior, & seipso. Ob diuersas causas boni
citoro se animo subiciunt Deo, ei obediunt
omnibus, cum timore ac tremore labo-
luam operantur, ab jciunt sese coram Deo
puluerem ac cinerem putant. Nec aduer-
feriores insolescunt eos contemntes,
mnes eiusdem naturæ esse meminerunt,
demque patrem, eundem habere
Deum: neque impensis sibi honoris sig-
tionibus gaudent, necebrij, vt dicitur,
ci fortuna suæ infirmitatis obliuiscuntur
homines se esse meminerunt, id est, fra-
atque mortales. Quia etiam, vt Sancti
hardi verbis utar, non se ex eo estimant,
postea facti sunt, sed ex eo quod nati sunt,
niam adhuc sunt quod erant, nec illud
ctum, sed hoc adiectum. Dirumpe, ait
Bernhardus Eugenio, Velamen filiorum
rium ignominiam, non plagam curantium.
fucum fugatis honoris huius, & male colorata
gloria, vt nude nudum consideres, quia nudus
sus es de utero matris tuæ. Nunquid insulatus
quid micans gemmis, aut floribus sericis, aut
cinatis metallis? Si cuncta hæc veluti nubes
matutinales velociter transeunt & cito per-
ras dissipet, & exsufflet a facie considerat
occurreret tibi homo nudus, & pauper & miser
ferabilis, homo dolens, quod homo sit, erubescens
nudus sit, plorans quod natus sit, murmurans
sit.

Homo natus ad laborem non ad honorem,

de malire, & ob hoc cum reatu, breui viuens
 ideoque cum metu, repletus multis misere-
 & propterea cum fletu. Hæc & alia multa S.

Ponderant etiam & secum expendant se
 quatos esse, vt tantum emineant sancta vita,
 tantum inter alios eminent gradu. Recte enim *Li. 4 Ep. 51.*
 Greg. iam nunc studio maioris res indiget, vt cum
 crescit, etiam sollicitudo proficiat, & vigilantia
 fiat. Vita quoque merita subiectis in exemplum
 sunt, &c.

Ad extremum si ad honorem aliquem sunt
 facti, eum non ad gloriam suam, & familiæ
 incrementum, sed ad Ecclesiæ commoda,
 & vtilitatem referunt, & eo dirigant vt
 suum recte exequantur. Habet, inquit B. *4. in li Reg. c. 16.*

Spiritalis prælatio exteriorem gloriam dignita-
 tem, & interioris magnitudinem oneris. Honor
 dignitatis per se magnum est onus mentis, quia con-
 siderari debet & placet. Contemni quippe debet, ne *Ber Ep. 42.*

per superbiam eleues, & suscipi debet vt co-
 que doctor loquitur subiecti venerentur. Grauius præesse, sed
 de honore nascitur, quia electus pastor ma-
 ximi virtute ferre potest, vt despiciat illud in se, *prodesse pul-
 chrum est.*

pro Deo recipit in se, vt talis pro Deo sit & semet-
 ipso abneget & non abneget, vt sit quod est pro Deo,
 quod est pro semetipso non sit. Existimant igitur *Li. 2. conf. 2. Cor. 11.*

etiam S. Bern. Eugenio præcipit) non do-
 nium sibi datum sed impositum esse ministe-
 rium, Pauli exemplo, qui de se ait: Ministri Christi
 & ego. & addit in quibus id consistat, in laboribus, plu-
 rimis, in carceribus abundantius, in plagis supra

modum. Nec adhibent honorem ad suam
 rumque gloriam propugnandam, sed ut
 mentum diuini obsequij & publicæ utilitatis
 ut stimulum ad vitam meliorem & sanctiorem
 Denique cum Nepotiano clericatum non
 norem, sed opus esse intelligunt. *Sanctus*
rius in Prologo quatuor libr. pastoralis
 1. Pensandum valde est, cum rerum necessitas
 2. culmen quisque regiminis qualiter veniat, &
 3. rite perueniens qualiter viuat, & bene viuens
 4. doceat, & recte docens, infirmitatem suam
 3. Reg. 7. In
 Basilis columnarum
 Cherubim
 leones &
 boues, quia
 pralati e-
 runt sancti,
 zelosi, &
 ad labores
 impertenti-
 ti.

SIGNVM XCVI.

Hospitalem esse.

Sanctus Paulus à Sacerdotibus & Episcopis
 Sexigit hospitalitatem. Oportet, in
 ad Timotheum 2. & ad Titum 1. Episcopos
 hospitalem. Hinc Sanct. Hieronymus in Epistola
 ad Titum. Si omnes illud de Euangelio audierint
 rant: Hospes fui & suscepistis me, quanto magis
 copus, cuius domus omnium commune debet esse
 tium. Laicus enim vnum aut duos aut paucos recipere
 implebit hospitalitatis officium. Episcopus nisi omnem
 ceperit inhumanus est.

2. S. Ioannes Epistola 3. Caium (quem
 rotheus in Synopsi existimat fuisse Episcopum
 Ephesinum) ab hospitalitate laudat, & contra
 Diotropē de inhospitalitate fugillat, seu

ad suam reprehendit, quod nec fratres suscipere
sed vultus de suscipientes de Ecclesia eiiceret.

7 I. Duo discipuli in Emmaus cogeabant Chri-
stianum ad hospitium Luc. 24. v. 29.

Et si S. Basilius in regulis fusius disputatis
sua quaestione, quae ratio Morachis tenenda
in accipiendis hospitiibus respondeat. 1. Mo-
rachi non decere ut apponant exquisitas epu-
los hospitibus, & rem esse prae exempli siue illi
Machis sint, siue saeculares, illis enim sufficit do-
mestica mensa, hi vero discunt formam vitae fru-
gantis, & si tractatio non placeat non facile re-
uertunt. 2. Martha à Domino reprehensa est, quod

7 I. Martha esset circa plurima fercula paranda. Chri-
stus quinque hominum millibus parcissimam
portulam posuit. Salomon postulat solum sibi tri-
um necessaria tamen non semel docet Ioan-
& Epiphanius Collatione 21. ca. 14. & 24. ca. 20. & 21.
B. Prosper (lib. 2. de vita contemp. cap. vlt.)
Machum in aduentu hospitiū de leueritate
sua ieiunij relaxare aliquid posse ad recrean-
dum hospitem.

S. Ambrosius lib. 1. de Abrahamo ca. 5. ait: Om-
nium hoc incolatu hospites sumus ad tempus enim habi-
tandi habemus hospitium. Emigremus propere, cauea-
mus ne si nos duri aut negligentes fuerimus in recipien-
dis hospitibus, etiam nobis post huius vitae cursum sancto-
rum hospitium denegentur.

Epiphanius S. Augustinus sermo. 32. de verbis Dom. Su-
, & c. hospitem cuius & tu es comes in via, quia omnes pe-
seu inuicem sumus, ipse est Christianus qui & in domo sua &

*Pro. 30 v. 8.
Pro. 15. me-
lius est ap-
ponere cle-
ra cum cha-
ritate, quā
victimas
cum tristi-
tia.*

in patria sua, peregrinum se esse cognoscit: patriam suam
 sursum est, ibi hospites non erimus.

30. dec.
 Omnibus
 ad urbem
 a luentan-
 ribus apud
 se hospitan-
 di ius de-
 dit.

7. Hinc S. Sylvester Pontifex teste Metaph. S. Sa-
 sto apud Sur. Omnes peregrinos Romam veni-
 tes libenter excipiat, mensam hilariter apponit, et
 aqua pedes abluens, & ad quiescendum in
 gulis eos collocans, ita vt cum B. Iob. 31. de extrax-
 posset: foris non mansit peregrinus, ostium meum aper-
 ripatuit.

8. S. Spiridion, teste eodem, ad labores in-
 cientium recreandos, cum iam esset Archiepiscopus
 prierat adeo dexter & officiosus, vt ipse mensam vel p-
 mulis mensam eis apponeret, pedes abluens, et qu-
 liaque officia humanitatis exhiberet. Non enim qu-
 ignorabat, se toties hospitio Christum ipsum laude
 cipere, quoties Christi nomine peregrinus in hanc du-
 sam & lectum præparabat.

9. Greg. Naz. & S. Basilius, teste Gregorio Naz. Gerb-
 bytero in vita Naz. pro peregrinis & hospitibus
 excipiendis hospitem domum à fundam. minas
 erexerunt.

10. S. Hieron. ad Nepot. ait: Mensulam feroc-
 pauperes, & peregrini, & cum illis Christus commu-
 uerit. Et in proemio li. 7. Ioan. in Ezech. ita scribit: feræ
 Fateor me explanationes in Ezech. multo ante
 promississe, & occupatione de toto hoc orbe re-
 implere non posse, dum nulla hora nullumque
 tum est, in quo non fratrum occurramus turbis, & paru-
 nasterii solitudinem hospitum frequentia commo-
 in tantum, vt aut claudendum sit nobis ostium, aut
 pturarum, per quas aperienda sunt fores studii, & a pos-
 da. Et in apologia in Ruffinum: Nobis in mensam q-

...patris...
...cordis est, omnesque ad nos venientes lata hu-
...fronte suscipimus.

...Metaph. s. Samson hospitem exceptor dictus, teste
...licet genere clarus ex urbe Romana
...Theologiae & medicinae operam de-
...Constantinopolim se contulit, aedesque in
...struxit pauperibus & peregrinis hospicio
...idoneas, quos postea sacerdos factus
...corporaliter iuuit.

Sur. 27. Iur. a

...s. Ivo ex iudice Ecclesiastico moderator
...in minore Britannia factus semper pau-
...vel peregrinos mensae adhibuit, totoque
...annos domi suae virum quendam cum
...quatuor liberis egenis aluit. Huius vir-
...etiam praestantes sunt S. Anselmus. S.
...Traiectensis Episc. &

Sur. 19.
May.

...Gerbonius Episc. occidi potuit, cogi autem
...prodere non potuit. Totius Regis
...contempsit, nolens prorsus latebras
...qui ad se confugerant, & cum
...obiceretur lacerandus, at-
...inter illos illaesus versaretur, hominem
...belluae parcebant, Rex dimitti ius-

Greg. li. 3.
dial. c. 12.
Præmia
hospit.
Goar, & c.
V. in triumpho
pho.

...Regula Canonorum seu Concilium
...ait: Oportet ut praelati Ecclesiae, proceden-
...parum exempla sectantes, aliquod præparent re-
...vbi pauperes colligantur, & de rebus Ecclē-
...tantum ibidem depurent unde sumptus necessarios
...habere valeant exceptis
...qua de Ecclesia viliis ibidem conferuntur.

C. 141.

Sed

Sed & Canonici tam de frugibus quam etiam de
 nibus Eleemosynarum oblationibus in vsus pauperum
 cimas libentissime ad ipsum conferant hospitali, et
 testimonii frater constituatur, qui hospites & peregrinos
 aduentantes, vtpote Christum in membris suis suscipere
 eisq; necessaria libenter pro viribus administret, et
 iam ea que in vsus pauperum cedere debent, nequaquam
 in suos vsus reflectat, ac cum Iuda locuos Dominus
 te sententiam damnationis excipiat. Clerici si ad
 poribus nequeunt, saltem quadragesima tempore
 pauperum in competenti lauent hospitali, iuxta
 angelicum: Si ergo Dominus & magister vester,
 bis pedes &c. Si is cui hospitale commissum est
 pauperum neglexerit, eorumque res in suos vsus
 quaquam diuina ultione dignus sit, seuerius et
 ceteri delinquentes a prepositis iudicandus, &
 sterio remouendus est. Nec immerito quippe
 tia peccatorum, & alimenta pauperum, & tibi
 celo recondendum, suis quod fas non fuit
 sibus.

Ioan. 13.

Ibid
 V. Signum
 de pauperum
 cura.

Li. 1. c. 14.
 Matt. 25.

15. In Concilio Parisiensi sub Ludouico
 Lothario Imp. celebrato dicitur: Cum hospites
 in tremendi examinis die ab eterno iudice sit
 da qui dicturus est: hospes fui & collegisti me, &
 omnibus Christianis summopere sit sectanda, magis
 gis tamen vigilantiusque ab his qui dictis & ex
 vitam aeternam alius ducatum prebent, postposita
 tie peste, & alia qualibet occasione profusus
 quenda.

16. Quis nescit cur milites S. Ioannis Bap
 dicantur hospitalarii & cur sint fundati? Qu
 ia originē & officiū Teutonicorū militū
 SIG

SIGNVM XCVII.

Humanitatem in alios exercere.

Agatho I. Pontifex tantæ mansuetudinis & humanitatis fuit, vt neminem à se vniuersum tristem dimiserit. Platina.

Leo 10. Pont. componebat vocem, vultum Iouius in eius vita. & nunquam in omni occasione negocij aptissime li. 4. neque celerrime, transferebatque mores ad perniciam diuina quadam præsentione petentium occurrens, vt cum forte aliquid esset negatum, tenerrimis excusationibus supplicantis animum præoccuparet, speque vltro iniecta nouæ liberalitatis, totum imminentis repulsæ doloré mitigaret. Quod si erat, vt ferme semper fiebat, rogantibus obsequendum, tum vero naturæ suæ propensius indulgebat, & ad cumulandum beneficium, tota benignitatis & gratiæ vela pandebatur.

SIGNVM XCVIII.

Humilem esse, seu parui se facere, nullo loco habere tanquam rem vilem despiciere.

Quam alte cordi S. Ambrosii hæserit radix humilitatis docent hæc ipsius verba: De offic. *Homines discunt prius quam doceant, & ab alio accipiunt quod*

E secreta- quod aliis tradant. Quod ne ipsum quidem moribus
 rio iudicium, Ego enim raptus de tribunalibus atque a dantibus
 ait Baron. infulis ad sacerdotium, docere vos cepti, quod ipse
 ad sacra dici. Itaque factum est ut prius docere inciperem
 rium de ve discere. Discendum igitur mihi simul et docere
 stigio trans latum, al. quoniam non vacavi antea discere. Tanta erant
 terius in- fio animi in viro genere ac magistratu indige-
 terdum Romane lingue apprime sciens, Graecorum
 pennis ad uirtus patrum, inter primos latinae puritate
 volatum tres in occidentem ex oriente intulit: quos
 indigebat gustinus venerandum suum doctorem nec
 (script. Gra quem Nicolaus Papa clarissimam & splende-
 corum pa- mam lucernam Ecclesiae appellat, qui ex
 trum) meno, diuino praesagio, ad Episcopalem per-
 li. 1. contra tinuos gradus, promotus fuerit digni-
 Iul. pelag. quem Marcellinus in Chronica vocat
 tom. 7. Ep. 6 pum sanctum, Arcem fidei, Oratorem C
 ad photium cum, &c.
 Constanti-
 nopol.

2. Erasmus Rot. ordinis S. Augustini
 Natus An. 1469. obiit Canonorum apostata, quanto plures ed
 An. 1536. bros, tanto crebriores cumulauit errores,
 futurus (ait Cæsar Scaliger) si minor esse uol-
 & non, magno superbiae typho, lute lentos
 in diuinos codices inseruisset. In S. Athana-
 || signis animi demissio erat, quæ magnum
 momentum, ad sapientiam diuinitus hinc
 dam: nam & tantus vir à Serapione Episcopo
 Thmucos emendari sua scripta cupiebat. Er-
 bens ad solitariam vitam agentes rogat
 nullum exemplar eius scripti edant, vel sibi
 describant, sed contenti sint, ut probi trape-
 sola lectione: non enim (inquit) tutum
 S. A.
 in
 me
 Do
 ens,
 sup
 tation
 natus
 gere
 admi
 otium
 nium
 purga
 de

teros peruenire nostra illa scripta, quæ ut
 turbantes & indocti confecimus. At tamen
 Gregorius Nazianzenus atque Basilius ex A-
 thanasio tanquam è fonte fluuios sui sermonis
 effuisse dicuntur à Photio. Et symbolum i-
 nter ab Ecclesia cantari solitum Apostolicam
 humilitatem sapit: & in prato spirituali c. 40.
 ad Sophronium extat Cosmæ Monachi san-
 ctæ scriptis Athanasii præclarum elogium:
 ait, inueneris aliquid ex opusculis S. Atha-
 nasii, nec habueris chartas ad scribendum, in vesti-
 bus tuis scribe illud: adeo enim post tot tan-
 quam Athanasii pro recta fide certamina e-
 nomem posteris doctrinæ & sanctitatis
 monumentis clarum effulsit, ut quæque i-
 nter scripta non modo auide legerentur,
 sed singulari quadam reuerentia coleren-

1. De modeste
 S. Atha-
 nasii V. Ba-
 ronium to.
 3. Anno
 Chr. 328.

S. Aurelij Augustini Episcopi modestia cer-
 uicibus in libris confessionum, quos humilitatis
 memorem (ait Possidonius) laudem non suam
 sed Domini, de propria liberatione ac munere
 gratias, noluit, ut de se quisque crederet, vel pu-
 blicè supra quam se esse nouerat. 2. in libris re-
 tractationum, quos ut scriberet iam 72. an-
 nis ætatis, rogauit populum, ut sibi liceret
 legere Eradium (sicuti fecit) in Episcopatu
 administrando: futurum enim dixit: ut
 quæquam haberet magnum negotium, relegen-
 diturum atque emendandis suis scriptis,
 purgata posteritati reliqueret. 3. in fine li-
 bræ de bono perseuerantiæ, ubi inquit:

Cum

Cum per eos qui meos labores legunt, non solum
 verum etiam emendatior fio propitium mihi Deo
 gnosco, &c. 4. Cum scribit, se non audere rem
 minare, quæ in nullo Concilio generali definita
 2. contra Parmen. c. 13. & lib. 7. de Baptismo
 Idem dicebat: Si me posses docere quod nescio
 te verbis agentem, sed pugnis etiam cedentem
 risime ferre deberem. Tanta erat animi decore
 tanto viro, in quo S. Hieron. scribit se dilex-
 tantem Dominum saluatorem, & quem S.
 Florentina illustrissimum latinorum doctorem
 vocat: Paulinus Episcopus Nolanus: Salu-
 lucernam digne supra candelabrum Ecclesie pos-
 apem Dei (Ep. 31. & 37.) Prosper Episcopus
 sis: prapriam sui temporis portionem domini
 tum (Ep. de gratia & lib. arb.) Hilarius Episcopus
 rensis: Excellentissimum doctorem, defensorum
 diuina meditatione semper assiduum, metu
 trepidum, destructorem sacrilegorum, atque
 rem hereticorum (Ep. ad Arabum diac.) Casimirus
 gium litterarum omnium magistrum, & (quod
 tate rarum est) cautissimum disputatorem, firmis-
 rissimum nulla fece pollutum, totum Catholice
 tum orthodoxum, radiantem superni
 charitatem. (in prologo super Pl. Bernardus: in)
 lidissimum mallum hereticorum (ser. 80. super)
 Rupertus Abbas Tuit. Columnam & firmamentum
 veritatis (li. 7. de operibus Sp. S. c. 19.)
 4. Cæsar Baronius Card. cum decem
 lium Eccles. tomos felici progressu, nullo
 laborem tantum interurbante, absoluit
 pendicem decimo tomo adtexuit, quæ ad
 ducis

& sincera ingenuitate S. Augustini incita-
retractat & colligit scribi opus esse ex iteratis
mandandum, atque adeo ex aliorum monitis iu-
uit. Scribit autem lectori his verbis: Prima il-
In fine To.
10.
feri debet scriptorum felicitas, si à veritate ynquã
offerre contingat, sed istud diuini duntaxat li-
concessum, vt nullum penitus in eis sit reperire
lacum grauisimi Ecclesie doctores affirmant: quã-
cum eis ita feliciter actum sciamus, quin librario
curia, vel interpretum imperitia, aliquod mendũ
erit, quod corrigatur. Secunda vero felicitas illa
excusari, si qua humana imbecillitate errata no-
uar, eadem cognita emendare, quam nos assequi cõ-
pud eundẽ.
Episcopus, ita comparati sumus, vt monitores nostros
quam insignes colamus benefactores: à quibus nec
Episcopus separemus eos, qui seipsos aduersariorum loco con-
ferunt, dum nostra in senso animo carpunt, & tanquã
meruere, vbi sunt laute epulati, quæ supersunt putore
atque actionis inquinant, & vt musca in corpore sano sa-
in medio do-
mus mea
qui fecit
superbiam.
Cassiodorus sic aude querunt. At quod à detrahentium
(quod) a te nullus immunis sit (inquit S. Hieronymus) nisi
rem, si scribit: conuertamus in nostrum lucrum aliena
atque bella, & si quid vane obiectum confutemus: si quid
datur erratum, corrigamus: si quid obscurum elu-
ernat: insuper & si quid super addendum deuenit in-
o. superius, pariter adiuciamus. Nihil cum oritur statim per-
& firmum est, neque in longa & per difficili via, ille so semper
edere pede conceditur, atque vbi multe vigiliae, non le-
decem. Hæc Baron. Card. de cuius annalibus quid
interrogatur Anastasius Germonius vt
qua ad ducis, apud Clementem VIII. Pont. Max.

In fine To.
10.

Hieron. Ep.
67. & Aug
Op. 79. a-1
pud eundẽ.

Ps 100. non
habitabit
in medio do-
mus mea
qui fecit
superbiam.

Dd Ora-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator &c. Respondit: Ego vero Baroni-
 riam quasi caelestem facem suspicio, atque oblatum in ip-
 bis lucem cupidissime intueor. S. Humilis etiam pretio-
 talem qualis ex se & suapte natura est, hoc tran-
 hilum, è quo Deus illum eduxit, & talen-
 lem suo pte motu se fecit ac faceret si De-
 misisset, hoc est innumeris peccatis ob-
 Hinc S. Hieron. (Ep. ad Abigaum) scribitur
 uis mihi multorum sum conscius peccatorum,
 die in oratione flexis genibus loquar. Delicta
 mea & ignorantias meas ne memineris, tam
 scriptum esse ab Apostolo: ne inflatus superbia
 iudicium diaboli, & in alio loco scriptum: Dum
 resistit, humilibus autem dat gratiam. S. H.
 Ep. 23. mus (Epistola ad Abigaum.) Nihil ita
 Summa a- conatus sum vitare, quam tumentem animam
 nimi sum- cem erectam, Dei contra se odium prouocantem
 missio. enim magistrum, & Dominum & Deum me-
 Matt. 11. nis humilitate dixisse: Discite à me quia
 humilis corde, & ante per Os David cecimisse
 Psal. 137. Domine Dauid & omnis mansuetudinis eius
 108. Fateor nunquam me in diuinis volumi-
 prius viribus credidisse, nec habuisse opinionem
 sed etiam de quibus scire me arbitrabar
 rogare me solitum, quanto magis de
 bus anceps eram, & cat. Hæc ille.
 Clerici quanto ad altiorem locum
 runt tanto se submissius gerunt, ab
 ab illis loquutionibus: feci, dixi,
 auctore confecta res est, si me
 riores audissent aliam Ecclesiam habere
 omnia de re nulla de se loquuntur

Ps. 24.

1. Tim. 3.

Ep. 23.

Summa a-
nimi sum-
missio.

Matt. 11.

Psal. 137.

...sunt & candidi, serpentes & columbæ. Et *Gloriosus*
 ...et in ipsorum ædibus nihil sit præter *idista ani-*
 ...pretiosum, tamen se nullius esse precij *mafastum*
 ...ostendant.

SIGNVM XCIX.

...orum bonorum operum meritis humili-
...entire & loqui. 1. Quia nemo absque re-
...elatione certo scire potest se habere vera
...merita. 2. Quia facile ex bonorum
...operum consideratione super-
...bia gignitur.

Daniel capit. nono, versicul. octavo.
 Sic Deum precabatur: *Non in iustifi-*
...cibus nostris prosternimus preces nostras, an-
...faciem tuam sed in miserationibus tuis mal-

S. Ambrosius morti vicinus sic circum-
 stantes allocutus est: *Non sic vixi ut me pudeat Paulinus.*
... vos vivere, nec mori timeo, quia bonum Do-
...num habemus. Quæ verba S. Augustinus val-
...laudare solebat, dicebatque Ambrosium
...locutum, ne videretur præfidens de suis
...gariffimis moribus præsumpisse, & ideo ma-
...de bono Domino, quam de suis meritis con-
...sum.

S. Bernardus Epistola 310. quam paulo
 ante mortem dictavit ita loquitur: *Orate*
 Dd 2 *salua-*

saluatorem vt tempestiuum iam exitum non differt, quer
 custodiat: curate munire notis calcaneum nudum, si grabu
 tis. Idem Ep. 42. & in Pl. 90. docet vtilissim. S. Hieron
 se coram Deo, non iustitiam prætere, se
 fericordiam postulare.

SIGNVM C.

Ob eruditionis thesaurum non su
 perbire.

S. Augustinus ait, eo magis solæcismus
 barilmus offendi homines, quo infirmiores
 sunt, & eo esse infirmiores, quo doctiores
 velint, non rerum scientia quæ ædificat, sed
 rum quæ non inflari difficile est, cum de
 rum scientia sæpe conuicium erigat, et si
 co reprimatur iugo. Christus laudat fatum
 tem eique gratias agit, quod se submitte
 bus arcana patefaciat, & regni secreta
 periat, cælet arrogantes, illisque abscon
 cultet, qui se esse sapientes arbitrantur.

Matt. xi.

SIGNVM CI.

Non iactare genus suum.

VT enim illa arbor generosa habetur
 quæ frugifera est, ita homines non
 nascendi, sed virtute & recte factis veram
 litatem assequuntur. Nam fructum à nobis

quem qui non fecerint sempiterno igne
 gradunt.

Hieron. in Epitaphio Nepot. Ego, inquit,
 bona in anima laudibus non requiram, nec me ia-
 de genere, ul est. de alienis bonis, cum Abraham &
 sancti viri Israellem & Esau peccatores genuerint,
 regione Lepie in Catalogo iustorum Apostolico: enu-
 (Matth. 3.) teste pra
 titus de meretrice sit natus. Anima inquit qua pec-
 catoris
 cetera morietur, ergo qua non peccauerit ipsa viuet. Hec
 Christi 10-
 Hieron. annis.

SIGNVM CII.

audes in rebus suis refugere & nolle homi-
 sermonibus ob dona diuinitus accepta
 celebrari imo omnia bona vni Deo ad-
 scribere, eaque in eius honorem
 & gloriam refer-
 re.

Non aucupantur pij Clerici hominum lau-
 des, sed auditas poenae & tormenti loco ex-
 unt, quia enim omnia dona à Deo manasse
 possunt, eorundem solum Deum praedicant
 ctorem.

Cum Otto Bambergensis Episcopus apud
 in magna hominum existimatione esset, sic
 totus clerus populufque illum aliunde ve-
 nientem cum canticis & hymnis solemniter in-
 nem receperit: deserta diocæsi sua, contu-

Dd 3 lit se

lit se in Pomeraniam ad annunciandum E
lium infidelibus, à quibus licet deterrere
retur, & luto aliquando sordidaretur, fimo
ornaretur iniuriis, ille tamen à prædicatione
cessavit, humilitatisque & patientiæ ex
prædura peccatorum gentis tandem ad fide
duxit.

*Sur. in in-
nio.*

2. *B. Norbertus* Colonienfis & Xan
quondam Canonicus, postea vero ordinis
monstratenfis institutor, cum concionator
celeberrimus (quem *S. Bernardus* voca
lam cœlestem) tamen neglectis urbibus
lebat verba facere in vicis & pagis, nec
paucis quam multis, pauperibus quam
tibus, rusticis quam nobilibus operam
præstabat.

*Theod. li. 4
c. 10.*

3. Cum *S. Dominicus* propter admirabilem
fructum, quem concionibus in lucrandis
bus colligebat, admodum esset charus
fano Episcopatu maluit se conferre Car
nam, vbi non solum non afficiebantur
ad eius conciones, verum etiam eum per
bantur & irridebant. Rogatus aliquando
faceret, respondit: *Quia Tolosa multi me
Carcaffona vero multi mihi contradicunt.*
ad mortificandum honoris appetitum
in iis locis concionabantur, vbi parum
grati, aut vbi exiguus erat populi nu
sus.

4. *S. Cuthbertus* sanctitatis miraculorum
fama celebris, in villis montanis locis
riis & horridis, quo nulli prorsus concionator

...tabant, multos dies libentissime verbum
...annunciabat.

... S. Franciscus pro sapientia & gratia, quam
Deo ad prædicandum acceperat, cum à
... libentissime, nec sine ingenti fru-
... adiretur, in oppidis tamen crebro con-
... bar se ad loca vilia, vbi à paucis au-
... batur.

... S. Hilarion magis expauescebat fluctus hu- ^{V. S. Hiero.}
... arum laudum, quam ingruentes gurgites
... limi pelagi exundantis.

S I G N V M CIII.

*Potiores partes in omnibus aliis de-
ferre.*

Agidius Columnius nobilis Romanus, di-
scipulus Diui Thomæ Aquinatis, pro
...o tanquam magistro defensorium scripsit,
... mirum in eruenda veritate ingenium Fun-
...issimi nomen assecutus, & ab Hieronymo
...ripando Cardinali eiusdem familiæ (Augusti-
...ana) viro doctissimo, prora & Pappis Theo-
...gorum appellatus, cum tanto esset ingenio
...enacisque memoriæ vnam cum generis clari-
...ate animi demissionem ita coniunxit, vt et-
...am in alienis opinionibus refutandis nil ap-
...pareat temperatius. Quin cum in scriptis
...is Diui Thomæ præceptoris sui aliquid mi-
...nus sibi arrideret, id supra captum suum esse
Dd 4 in

ingenue scribit, ac doctorem ipsum, *supplicatis* (v
nomine, virum magnum siue præstante
cat.

2. *Gregorius Magnus* Pont. Max. eius non
primus. Hom. in Ezech. de seipso: Scio, ait, qu
rumque multa in sacro eloquio quæ solus intelli
potui, coram fratribus meis positis intellexi: ex
lectu & hoc quoque intelligere studui, vt scire
rum mihi merito intellectus daretur, &c. Et cum
esset sacerdos, tamen sacerdotem se esse ne
ait: *Et si sacerdos non sum, scio grauem esse haec*
Sacerdoti, vt veritati seruiens. fallax credatur.
quidam Imp. te dominos vocari veterum
Domini rerum essent. Et Paulus Apostolus
dignum dicit fuisse vocari Apostolum, &
postea cum erat opus de se ipso aiebat: a
sum Apostolus? Nonnunquam etiam n
dici vniuersalem Episcopum, quippe qui p
ciam dignitatem non solum animo sed et
pore fugerat. Cæterum cælesti lumine in
Spiritum sanctum specie columbæ sibi d
beret dictantem habens, summis autem ca
morbis conflictatus, quo magis laborat, et
& quidem profundissima emittens, intelli
super vere humilem & tementem verb
vere Spiritum sanctum requieuisse. Hoc
loquens de scriptoribus Eccl. eum vocat
num Spiritus sancti.

3. *Apostolorum vertex Petrus*, à Nerone exorn
fixus cruci Martyrio coronatus est, & in sublimi pedibus
ad terram verso, & in sublimi pedibus

...natis (versus cœlum sublatis) afferens se in-
 ...um esse, qui sic crucifigeretur vt Dominus
 S. Ignatius Episcopus Antiochenus, cum
 ...o tyranno Romam ad martyrij coro-
 ...ducere. ur, ex itinere scribens ad Trallianos
 ...m humiliter de se sentiret ostendebat, his
 ...is: *Vinctus sum propter Christum, sed necdum
 ... sum dignus: Si vero consummatus fuero, for-
 ... dignus ero: Et ad Magnesianos scribit: Tametsi
 ... sum, comparandus tamen vti vestrum soluto-
 ... sum. Rursum ad Romanos cum de pasto-
 ... agit: Me, inquit, pudet de illorum numero dici,
 ... dignus sum cum nouissimus eorum sim, & ab-
 ... quidpiam. Et ad Ephesios: Non precipio vo-
 ... si aliquid, quamuis vinctus sum propter no-
 ... tus, necdum tamen perfectus sum in Christo Iesu
 ... incipio discipulus esse, & alloquor vos vt conseruus.
 ... am vinctus abducor nouissimus fidelium eorum
 ... sunt, qui ad honorem Dei has gestare catenas di-
 ... habitus sum.*

*Sic Paulus
 vocat se
 minimum
 Apostolorum*

SIGNVM CIV.

*Non erubescere humilitatem parentum
 & cognatorum.*

Sumus Pontifex Benedictus vndecimus
 natus infimo genere matrem pretiosa ve-
 exornatam Perusinis honorifice eam dedu-
 entibus, & coram nouo Pontifice sistentibus
 it se non agnoscere, matrem enim non esse
 Dd 5 prima-

*ExLean-
 dro Bono-
 niensi.*

primariam & nobilem fœminam dicebat, fœdica & tenui veste vti solitam, vt quæ ad ueritatem pugnam consueffet (vel, cum matrem gratulandi causa Romam aduolasset, & ad artificis conspectum cum elegantiori cultu, amici large suppeditarant, introducta esset per dissimulationem, quasi eam non nollet scire quænam ea esset tam nobilis mulier, responsum esset eius esse matrem, nequaquam matrem meam scio admodum esse inopsitum sumptum habere ad tales vestes.) Quo audito sita serici operis resumptaq; ignobili vestem illum patremq; redijt (seu verbis filij iacta que rubore perfusa abcessit, pauloque propriis vestibus reducta est) ille confestim de surgens & occurrens amplexusque hac vero, inquit, mihi charissima est parens prior, ingentiq; gaudio acceptam honorauit, ac deinceps non modo Perusinis, sed vicinis remotisque populis mus fuit.

2. Extat Rom. Pont. Clementis 4. egressus suos cognatos Epistola, qua vetat eos vultu, alio incedere vestitu, neque enim istus Pontifex suos propinquos inani lætari cupiebat, & à veteri fortuna & conditione cedere.

3. Sixtus V. ex obscuris natalibus ad Pontificatum euectus, per iocum ex illustrissima domo ostendere aiebat, eam enim in qua ipse natus fuit (te alto ignobili oppidulo) per mille rimas, solis lumine admissis totam vno collustrari.

W. Wildgastius (alio nomine Willicundus) Archiep. Mogunt. quamvis esset & primus elector princeps, tamen quia fuerat plaustrarij filius, ob nimiam principis dignitatem non clarior factus sed in simplicitate & humilitate sua plaustrarij rotam in omnibus conclauibus & mensis pinxit addito Symbolo: *Cogita Wildgasti quisnam & quis modo sis.* Postea Henricus Claudus Imperator Archie. Mogunt. rotam hanc permisit in omnibus solennibus haberi & circumferri curauit,

SIGNVM CV.

Solum cupida voluntate amplecti iniuriarum & opprobria hominum, sed etiam omnium vitiorum occulere, quicquid laudem & honorem homines conciliare potest, ut sunt diuinae gratiae, dona Dei eximia, bona opera, aliaque virtutes, & naturales dotes, nisi de anima salute agendum sit cum confessario, & edificatio proximi ac gloria diuina propagatio aliud exigat.

S. Tho. Aquin. sublimi praeditus ingenio & diuina aequae humana instructus sapientia tantum studium in ea occultanda posuit, ut propter iuge silentium tardissimi ingenij habetur, & per conuitium a sodalibus suis bos minus appellaretur, nec ante sapientiam suam disputando in scholis praelegendoque prodidit quam id superioribus exactum fuisset.

sup. in Ian.

2.

S. Franciscus de Padua cum esset eloquentissimus, doctissimusque, ac singulari, prædicationum dono ornatus, existens in S. Francisci orationum thesaurum hunc cælavit, vt pro vili & in fratre haberetur atque ad infima culinæ dorumque cubiculorum ministeria deturatur. Multoque tempore in hac functione iecta perduravit, donec Deus cuidam inspiravit, vt imponeret illi munus in triclineo, tum enim vt obedientiæ prædicavit, & donum, quo præditus erat, cit. Certe Deo gratius est honoris mortificare dando operam humilitati & ptui sui, quam iuuando alios huius fructus iacturam facere.

SIGNVM CVI.

Ro. 12. v. 10

*Nunquam plus suo quam aliorum in-
dere, seruareque illud Apostoli:
nore inuicem prauemien-
tes.*

Gal. 2. v. 2.

Licet Apostolus Paulus de cælo vocatus, tamen non fidens prædicationi sui Hierosolymam abiit, vt cum composita creta examinatione illam conferret.

SIGNVM CVII.

Amare humilia officia, & vilia ministeria, in iisque libenti animo se exercere.

1. **L**icet Christus Dominus esset prædicatorum & Dominus dominantium

et eloquentiam cum admiranda humilitate suorum discipulorum pedes lauit, & lotionem peracta dixit: *Ex-*
cedite pedes vestros, & ego lauabo vos, & ut sciamus, &c. Io. 13. 15.

Albertus cognomine ob virtutes & doctrinam insignem (non ob familiam) magnus quantulumcumque parentibus quoque illustribus sit natus in regibus Bolstatensibus in Suevia cum in ordine Dominicanorum ingressus pietati ac literarum studiis operam dedisset, Parisijs autem, & in Agrippina complures docuisset, inter quos fuit D. Thomas Aquinas, Urbano quarto Imperatore cum cogentibus Episcopatu Urbaniensis, praefectus, ubi hunc aliquandiu administrasset, ad consueta studia & humilitatis officia suspirans, ea deposita administratione, rediit ad sui ordinis fratres, scribens, anno aetatis suae (vt post alios scribit Sixtus Senensis) 81. seu potius (vt inquit Eysengreolus) 87. diem obiit Anno 1208.

Effrem Syrus Basilium inuisens reuelatione a domino ab ipso cognitus est, à quo Presbyter orationis, nunquam adduci potuit vt sacrificaret, in cuius vita erat in eo humilitas, alteri tamen eius ministerio parti egregie satisfecit, populos docendo, instruendo, in quo ita valuit eloquentia, vt inter disertos sui saeculi esset clarissimus, multa etiam scripsit, quae, vt ait Hier. in plerisque Orientalium Ecclesijs post scripturarum lectionem publice recitabantur.

4. *Celestinus V.* Pont. cum primum in solitudine, quam puer adhuc perierat, multos annos habitauisset, deinde religiosum quoque ordinem ingressus, ipse

Actus humilitatis externus, exercere se in officiis abiectionis & vilibus personis ministrare.

Annot. 1294.

ipse fundasset, valdeq; multiplicasset, etiam
 tum victus asperitatem, tum vero frequenter
 etiam miraculis sanctitatis famam collegit. Venit
 post totius biennij dissensionem in illorum
 absentem & priuatum Cardinaliū suffraganeū
 nauerint: cuius est cōsecratio plurimum quatuor
 millium hominū concursu celebrata dicuntur
 vero quanquā Pontifex, nihil tamen de
 vitæ rigore, nihil de sua humanitate remissum
 etiam breui adeo strepitum illū ac fumū
 stidire, suæq; pristinæ quietis desiderio
 pit, vt omnino molestā illam sarcinā ab
 creuerit, etsi multum renitente Carolo
 ipso populo Neapolitano (nam in illam
 concesserat) idq; importunis clamoribus
 occurreret deprecante. Itaq; vix mente
 acto ipse se abdicauit, alijs dolentibus,
 tam humilitatem stupentibus.

5. *Petrus Damianus* diu Cardinalis & Episcopus
 stiensis munere functus, deniq; pertaxatus
 Nazianzeni exemplo, ad pristina se recep
 chorum studia, cuius etiam facti ratione
 lento scripto reddidit.

S. Bern.

6. *S. Malachias* post susceptum Archiepiscopi
 monasterij officia repetere nō dubitauit,
 ministrando & mensæ inseruiendo, & re
 mensæ in triclinio legendo, aliaque id gen
 eris.

S. Fran.

7. *S. Bonauentura* licet opinione hominū
 simus, tamē non refugiebat abieci
 monasterij officia siue culinæ, siue mensæ
 uerrendæ domus obire, sic vt opus fuerit
 hoc genere ardorem temperare.

B. Antoninus iam factus Archiep. suis famulis
 creuit bar, aliaq; officia domestica subibat.
 Venerat Antiochiā magnus ille *Basilus*, cau- *Amphilo-*
 ad quē forte diuerterat, filiū vidit tristio- *chius Epif.*
 Mæroris causam rogatus adolescēs. *Magistri Icon. in ur-*
 inquit, *dictata conturbant*, erant autē Versus *ta B. Basil.*
 merici, quos Sophista Libani pueri doctor
 orōe dictauerat: Basilus illarū rerū minime
 versus triplici explanatione illustrauit, hila-
 remq; puero reddidit, cumq; Basilij mirabilē
 Libani ex scripto legisset, q̄ scriptū
 uerū puer detulerat, obstupuit, negauitq; hu-
 esse interpretis rē tā abditā, tamq; difficilem
 cogere cœpit & vrgere discipulū vt
 puer, peregrinus quidam,
 diuersor his tenebris attulit lucem. Adiit
 Libani ad diuersoriū, videt agnoscitq; Basi-
 de via languenti cibū apponit,
 Basilus adhibet, quo lum-
 Libani discipulos Libanio ipso rogāte Chri-
 ad animi puritatē, ad
 ad verecundiā erudiuit, & ad cœlestis
 salutiferæ con-
 fons & origo fuit Homeri explicatio, quæ
 conciliauit, viamq; ad maiora diuinio
 exponenda muniuit.
 S. Hier. idcirco Gramma- *De scrip-*
 & Rhetoricam, vt huius vtriusq; ar- *cles.*
 Ethnicorum filios Christianæ vitæ
 imbueret.
 S. Hier. nobiliū pueros Grāmaticā, poetas & hi-
 oricos docuit, puerulisq; fact⁹ est paruul⁹, vt eos
 lucr-

lucrifaceret. Idem iam senex cum multa
 pra in Epistola ad Læram pro recta in
 filia dedit, tandem his verbis eam con
 Ipse si Paulam miseris, inquit, magistrum me
 cum spondeo, gestabo humerus, balbutientia
 formabo, multo gloriosior mundi philosopho, qui
 gem Macedoniam Babilonio periturum veneno
 cillam & sponsam Christi erudiam regni calop
 ferendam. Ecce S. Hieronymo grauissima
 ti puellarum institutio pudori non fuit, qu
 gientes adhuc nutricumque matris in
 tes præceptis adiuuit, & legibus, vt doceat
 natione mali dæmonis ad nocendum
 tatem promptissimamque audaciam præ
 ret.

12. Ioannes Gerson Monachus ordinis
 lestinatorum demum magnus Parisiensis
 miæ Cancellarius & Gallia in Constantien
 cilio legatus, tamen in tanto honore
 vitæ occupatione pueros erudiuit ipse per
 alios ad idem faciendum exemplo libris
 incitauit. Non dubitauit, inquam, se ad
 catecheleos institutionem dimittere, om
 que ob singularem vtilitatem, quæ in de
 stianam Rempubl. dimanaret eam com
 re. Extat enim eius liber de pueris ad
 trahendis.

13. Munera in speciem humilia etiam
 ter obeunt nostro tempore PP. Soc. Ies
 enim atque vulgus de rebus iudicant ac
 Et certe sapientibus hisce viris nihil ab
 vile, sordidumque videtur quod super
 erat, qui

*Rectissima
 illa norma
 est qua res
 non splen
 dore, sed
 pondere*

rant & imponunt, cum ipsorum vel volunta- ipso meli-
 tis, vel nutum quasi diuinam aliquam legē ob- mur & pen-
 raret, & quæ Dei nomine imperantur parua dimus.
 non possint. Hac de causa iudicia populi con- Et sapiens
 nentes homines doctrina exculti, artibus quas pueros ad
 cas bonasq; didicerunt, quasi nūcium remit- se erudien-
 tad puerilem institutionem licet in speciem dum inui-
 ctam se dimittunt, nomina & verba in infi- tat.
 classibus quotidie declinant, cum pueris bal- Prou. 9. v.
 ant in primo aditu vestibuloq; Grammaticæ 4. & 10.
 Rudimentorum spinas & dumeta) ver- & Ierem.
 libenter, & illam incudem quatunt sem- Thren. 4.
 istis pusionibus erudiendis horas & tem- v. 4 con-
 male collocari non existimantes. Præcipien- queritur eis
 tandi, regendi, percontandi, reposcendi, subtrahi
 eadem iterandi, murmur minorum cō- panem do-
 cendi, puniendi, parentibus & propinquis fa- ctrina spi-
 ciendi tædia proferre, quis non videt esse mo- ritualis.
 ram, graue difficile? Sed parturiendi dolorem
 ipse compensat. Ideo enim Grammatici
 & Rhetores etiam rara eruditione in hac So-
 viui, vt hæc scire cupientibus bene viuendi,
 que in religione sentiendi dent præcepta. 2. Par. 23.
 arum, inquam, virtutumq; hi doctores lo- 2. Tim. 1.
 sacerdotis exemplo in summa vastitate rerū, Propter ele-
 tanta bonorum inopia virorum regiam seruāt, Et os omnia,
 nem, quæ adulta dominetur, & occisa Athalia, sustinea-
 est, impudentia repressit, atque edomita pu- mus & per-
 e introducat, qui sanctitatis & religionis diu- feramus.
 nis est custos. Et quod vni præstant ex min- Hæretico-
 istis Deo præstant, qui dolorē laboremq; cō- rum filios
 etat, qui improbitatis punitor est, remunera- eiusmodi li-
 Ee teris cu-
 torque piunt, vt
 esca pisces,

torq; virtutū. Hanc ob causam tā sunt se do-
 riosi, industrij, quā si prāmiis & pecuniā
 amplissimis afficerētur. Ad hęc quo vite
 possit esse diuturnior, religioq; integrior,
 scientiā (Theologiā) cognitione priuāt, in
 confessionibus & cōcionibus operā dare nō
 sibiq; Grammaticā despondent, ex genere
 plebeio, sed mille thesauris affluentem, quā
 diuinare potuit in agro latentes, omnia
 vt agrum emat, & auro potiatur.

SIGNVM CVIII.

*Boni Clerici vt mortificent appetitione-
 norum, querunt contemptum sui, aut
 nera obeunt ob qua homines ab hoc
 do videri & contemni solent.*

I. **S**. Ioannes Damasc. eruditione prāstans
 nobilis, & magistralib. gestis clarus
 vrbe Damascena à cōsilijs fuisse principis
 monastica vita suscepta nō dubitauit. Damasc.
 sportis oneratus, quas monachi exuerāt,
 easq; publice vānū exponere, ac ad maiorē
 fessionem carius pretiū exigere, vt plurimū
 brio in loco vbi ante fuerat honoratissimū
 neret, cū .n. in monastica disciplina tenē
 ditus esset, is eū infimis quibusq; perfrange-
 bat: ollas tergere, verrere sordes, scaphis
 omnia deniq; obire seruilia ministeria, in
 quasi nullā rē recte ageret, crebra eū re-
 ne atq; obiurgatione tentare, in qua eum
 menses aliquot exercuit, tanto eius pro-

quantum deinde totius vitæ sanctitas declaravit.
 S. Plato Bizantius, qui in seculo magna nobilitate & auctoritate præditus fuerat, religionem
 gressus ad mortificandum appetitum honorum,
 contentus ab alijs reprehendi & contemni,
 tamen vllam culpam suam, à superiore ver-
 tari exoptabat, qui vt desiderio eius faceret
 s, confensit, quod loco magni beneficij ille
 cebat.

S. Franciscus semel se curavit à fratribus suis,
 publice coargui & ludibrio affici, appellariq; ru-
 tum, indoctum, nulla virtute præditum, & os
 pede conculcari. In oppidi cuiusdã ingressu
 maduertens homines honoris cã sibi obuios
 vt ludibrio exponeretur, se vna cū socio ap-
 uit ad collem terreum viæ proximū, magnaq;
 eritate, puerorum more, in eum incurrit, atq;
 obtinuit vt opinionem sanctitatis, quam de eo
 conceperant, deponerent.

Matt. 11.

Pontifex noster Christus: *Discite à me*, inquit,
mitis sum & humilis corde: mitis in tolerandis
 orum defectibus & iniurijs, & humilis in præ-
 ando cunctis obsequia Quid autem aliud so-
 discite à me, quam, attendite quomodo a-
 & imitami. *Discite*, inquit Aug. *non mundum*
curare, non in ipso mundo mirabilia facere, sed quia
is &c. Idem piscatores sibi comites elegit, nec
 blicanum auersatus est, & grauatim tulit à suis
 icipulis submoueri paruulos, qui à parentibus
 offerebantur. *Et complexans eos & imponens manus*
per illos, benedicebat eos.

*Ser. 10. de
 verb. Do-
 mini.*

*Matt. 19.
 v. 13.*

*Mar. 10. v.
 13.*

Lu. 8. v. 18.

Apostolus Paulus non semel testatur, se
 Et 1 factum

factum cum paruulis paruum : tanquam
 trix foueat filios (1. Theff. 2. v. 7. 1. Corin.
 Gal. 4. v. 19.) vt S. Petrus Ep. 1. c. 2. v. 2. optat
 repuerascere.

Apud Sur.

5. April.

Vinc. Ferra

riensis vi-

rorum con-

cionatore

gregius, vt

fidei Chri-

stiana qua-

si elemen-

ta pueros

doceret,

dies certos

& horas

destinabat,

cunctisque

& coniu-

ctis viam

salutis

iterque

monstra-

bat.

Epist. 6.

Epist. 6. ad

Seuerum.

Baron. An.

Chr. 394.

conscius infirmitatis horresco. Sed is qui sapien-

uulis dedit, atq; ex ore infantium, atq; lactentium

cit laudem sibi, potens est in me etiam opus facere,

& munus ornare, vt se dignum faciat, quem

gno vocauit.

Seruilibus

officiis se

addicere.

6. De S. Vincentio Ferrerio ordinis S. Domini

ita scribit Petrus Ranzanus: Neque dum acci-

te proiectos subumium rerum capaces erudire

etiam pueros certis ad se horis euocatos instruat

cens eos quemadmodum cruce se signarent, et

dominicanam, & angelicam salutationem, atq;

symbolum enuntiarent, Deum colerent, amantibus

& proximis quibusque honorem habere

debita officia persoluerent.

7. Paulinus Romanus. An. Chr. 394. re-

vi multitudinis (vt ipsemet testatur) p-

ratu iniciatus est inuitus, qui & ab adultis

nomine & officio optauit sacram incipere ser-

Quantiautem ponderis aestimari muras

byteratus, quem acceperat his verbis de-

Data ceruice in iugum Christi video maior a m-

& sensibus opera tractare, iamque arcans & p-

bus Dei summi receptum & insertum commun-

lestia, & Deo propius admodum in spiritu ipso Ch-

corpore & splendore versari: vix adhuc intell-

crea malis capio mentis angustius, & onus m-

conscius infirmitatis horresco. Sed is qui sapien-

uulis dedit, atq; ex ore infantium, atq; lactentium

cit laudem sibi, potens est in me etiam opus facere,

& munus ornare, vt se dignum faciat, quem

gno vocauit.

8. Apollonius Abbas suis ipse manibus h-

lauabat pedes.

9. *Hor Abbas* primum cum peregrinis genua *In vitis*
 stens Deum adorabat, deinde pedes eorum *PP.*
 uebat, postremo ablutis præcepta salutis da-

10. *Thomas Cantuariensis Archiep.* quotidie 13. *Sur. To. 6.*
 pedes domi conuocabat, sedere iussit genu
 stens pedes lauabat, discumbentibus ministra
 abeuntes cum dono dimittebat, singulis
 uor nummos largitus.

11. *Galicanus Constantini Augusti gener prius Terent. in*
 mani dux exercitus, post monachus omnibus *pass Ioan.*
 re Christi contemptis, in monasterio serui *& Paulo.*
 ritus est officio ardentem, pauperum lauabat
 12. *Monachorum* manibus aquas dabat, men
 tuncinnabat, pauimenta verrebat &c. non
 morans multo maiorem certioreque felici
 esse seruire Christo, quam dominari mun-

13. *Martinus* adhuc Catechumnus & stipen- *Salp.*
 sciens vno seruulo contentus eundem vt
 em dilexit, vt Dominum coluit, cænantim
 ababat, cubicum eunti calceamenta detrahe-
 u ipso &c.

14. *RR. PP. Soc. Iesu*, vt illum imitentur, qui cum *V. Trithe-*
 celestium virtutum Imperator (vt loquitur *mium in*
 gor. VII.) tamen homo factus in hunc mun- *hist. mona-*
 venit, non tam ministrari quam ministrare, *sterij Hir-*
 ma etiam culinæ amant officia, cuiusque pro- *saugiensis.*
 ctæ optimates, ipsique Generalis lances la-
 doctissimi & nobilissimi quique ligna com-
 rant, focum extruunt, ægrotantibus præsto

*Admonitionibus aliorum etiam in
rum libenter locum relin-
quere.*

Divus Chrysostomus gratias agit cuius
quo monitus fuerat, quod eius
prolixa essent.

Ho. de fer. reprob. Epist. 75. habetur 24. q. 3. c. se habes.

2. S. Augustinus dicit: Ego adsum senex a
piscopo, ego Episcopus tot annorum a collega
niculo paratus sum discere. Nullus Episcopus
probrum senectutis, vel nobilitatē generis, a
quid est utilitatis vel salutis inquirere negligit
pigebit me si ubi habito querere, nec pudebit
discere. Proinde quisquis hac legit, ubi pariter
pergat mecum: ubi pariter habitat, quarat
errorem suū agnoscit, redeat ad me, ubi meū

1. de Trin. 2. 11. 3.

3. D. Thom. Angelicus doctor roganti
modum doceret in studiorum progressu
dum, quo ad perfectionē scientiē pertinet
præscripsit: Tardiloquum te esse iubeo, consuetu
tatem amplectere. orationi vacare nō desinas, et
quenter diligas, si vis ad cellam vinariā intro
bus te amabilem exhibe, nihil quare penitus
horum, nemini te multum familiarem ostend
mia familiaritas parit contemptum, & subter
studio materiā subministrat. Discursus super
gias. Sanctorū & bonorum imitari vestigia
non respicias, a quo audias, sed quidquid boni
moria comenda. Ea quæ legis & audis fac vi

... te certiffices, & quidquid poteris in armariolo men
... ponere satage, altiora ne te quassieris.

SIGNVM CX.

Indicare se esse indignum munere
concionandi.

Baro. To. 4
An. Ch. 391

Vm S. Aug. ordinatus esset Ecclesie Hipponensis Presbyter & a S. Valerio Episcopo, Hipponensi cogere tur Dei verbu[m] populo ministrare, ipse cu[m] non tantae esse doctrinae sibi videre, ut tanta graede munus obiret, inducias saltē petijt, quousque pascha, quo in diuinis scripturis fieret, extat ipsius libellus precu[m] seu supplex, de causa tunc Valerio oblatus, licet ante hoc tēpore pro defensione & illustratione Christianae religionis tot tamq[ue] disertos edidisset cōmentarios, de philosophis & haereticis (Academicos Manichaeos) & elucubrasset libros de B. vita, de fine, & aurea illa soliloquia, de immortalitate anime, de disciplina, de moribus Ecclesiae de antiquitate, de libero arbitrio, de Genesi ad Manichaeos, de Musica, de Magistro, & de religione. Qui ergo talia tantaq[ue] praestiterat, an non sufficiens erat Ecclesiae Catholicae, an non sufficiens erat publice doceret populum Hipponensem? Erat indignu[m] se iudicat munere concionandi, sed sciret nihil in Ecclesia Dei maioris esse, ne quod qua Evangelium praedicare, susceperant, n. hoc ministerium Christus & Apostoli ab eo missi, & prophetarum; cum tamen ijde[m] ante id ipsum muneris a Deo vocati, resiliētes interdum, & non

Epist. 148.
Soli Episcopi in Africa
solebant
Euangelium
praedicare.

Hier. 23.

nisi magna Dei gratia roborati susceptum
 cuti sint opus, (tales esse consueverunt
 nes Catholicae veritatis, haeretici vero
 lis similes, de quibus Dominus: Non
 prophetas & ipsi currebant.) Libellum
 quem S. Valerio obtulit, sic incipit: An
 peto ut cogitet Religiosa prudentia tua, nihil
 vita, & maxime hoc tempore facilius, & la
 minibus acceptabilius Episcopi, aut Presby
 Diaconi officio, si perfunctorie atque adu
 agatur: Sed nihil apud Deum miserius,
 & damnabilius, item nihil esse in hac vita
 hoc tempore difficilius laboriosius, periculoso
 aut Presbyteri, aut Diaconi officio, sed apud De
 beatus, si eo modo militetur, quo noster imp
 bet, &c.

Epist. 3.

Idem Sanctus Augustinus licet di
 scripturarum mare magnum ac spatiosum
 bus sapius nauigio firmæ fidei & remig
 clari ingenij, atque secunda diuini spiritus
 aura tentarat, tamen eius immensa val
 peratus vix extremas vndas littora
 sibi visus est attingisse. Hinc ipse ad Vol
 sic scribit: Tanta est Christianarum
 tas literarum, vt in eis quotidie profice
 eas solus ab ineunte pueritia vsque ad
 tam senectutem maximo otio, summa
 dio, meliore ingenio conaretur
 addiscere,
 &c.

SIGNVM CXI.

*enter seruire proximis, æque infimis ac
 infimis, atque adeo cum pauperibus & in-
 firmis, & sortis hominibus, cum chari-
 tas postulat, versari liben-
 ter.*

Rlandinis in annuis litteris prouincię me-
 diolanensis. Anno 1584. ait: Sacerdos dum in
 confessionibus tenuissimo cuique
 operam, tanta est diuinę dulcedinis vbertate
 completus, vt nunquam se meminerit expertum
 maiorem. Voluit nimirum Dominus in hoc
 ordine declarare, quantum iis sacerdotibus de-
 betur, qui in eo obeundo munere pannosos
 homines æque ac diuites amplectuntur. Nam
 terolentes paganorum animas, pædorumque
 stis amictus in suauitatem quandam admi-
 bilis incunditatis sensit, idque cum in templo
 Soc. Iesu) non semel, tum multo illustrius
 focomio quodam, cum ægrum tractaret in-
 abilem, atq; vlceribus deformatum, quo qui
 ederet propter intolerabilis odoris feditatem
 nemo, at eum locum ille non sine egregia
 tentis naturę victoria ingressus, vbi agere cū
 ceo cepit, & ad os propius admouere, tantum
 vt villo amplius perfunderetur horrore, vt
 omnes odorum suauitates admoueri sibi ad na-
 opinaretur, eas vero intimis sensibus dulce-
 dines hauriret, vt ab ægri complexu diuelli
 postea non posset.

Ee 5 SIGNVM

*Gal. s. alter
 alterius ce-
 nera porta-
 te &c.*

*Dum tem-
 pus habe-
 mus opere-
 mur bonū
 ad omnes
 Phil. 2. in
 humilitate
 superiores
 sibi inuicē
 arbitran-
 tes.*

*Aurium,
 oculorum,
 narium in
 confessione
 improba-
 tur fasti-
 dium.*

*homines nō
 fortuna sed
 virtute di-
 stinguendi.
 Præmium
 humilita-
 tis.*

*Ecclesiasticos honores etiam ultro
latos constanter repudia-*

re.

*Dignitates
recusare.*

*Episcopatū
oblatum
repudiare.*

*Bona vita
religiosa,
vide apud*

*P. Platum
li. 1. c. 1. &
li. 2. c. 25.*

I. **G**regorius Nazianzenus in præ-
Apologia qua rationem reddit
scopatum oblatum repudians in pontum
set, hanc in primis causam adfert, quod
remota à turbis vita (asylum vocat) im-
habeat bona: & addit: Nihil mihi felicius
tur eo homine, qui clausis compressisque corpori
atque extra carnem & mundum positus, in se
Etus, nec, nisi summa necessitate impellente,
humanarum rerum attingens, atque ut seculum
cum Deo colloquens, vitam agit rebus omnibus
superiorem, diuinaeque species & imagines, per
per, nec ullis terrenis & errabundis formis per
se ipso circumfert, & Dei rerumque diuinarum
omnino speculum est, indiesque efficitur & con-
versatur, ac licet in terris agens, terris
atque à Spiritu in caelo collocatur. Hac
gorius.

P. Platum

*de bono sta-
tus religiosi
li. 1. ca. 38.*

Sur in Aug

.2. S. Bernardus à tribus opulentis
in Episcopum, à duabus in Archiepiscopum
Etus, nunquam adduci potuit, ut eam dignitatem
admitteret: plures vero etiam elegissent, si
omnibus constitisset, frustra eum rogatum
rrarat enim à Deo ne mandato aliquo
to mortali, obligante ad id adigi posset.

B. *Dominicum* quatuor Episcopatus, va-
 tempore oblatos recusasse legimus, cum et-
 diceret, malle se à vita exire, quam eiusmo-
 nere grauari duo eius disciplinæ alumni, S.
Aquinas & *Vincentius Ferrerius*, quorum *Sux. in*
 Neapolitanum Cathedram à *Clemente 4.* *mar.*
 atam, fortissime reiecit, neque illius vel pre-
 vel auctoritate vinci se passus est. Cum il-
 Pontifex ei Archiepiscopatum Neapolita-
 detulisset tot rationibus suam sancitatem ab-
 voluntate reuocauit, vt nec illum, nec alium
 princeps offerret. Hic (5.) *Valentinum* pri-
 deinde Clendensem Episcopum, quia Car-
 latum etiam, quem *Benedictus* Pontifex pa-
 iam pileo deferebat, inuicta virtute repu-
 lente, quauit.

6. *Bernardus Senensis* à tribus populis, Se-
 ubi, vt binate, Feuariensi postulatus, nulli
 quam assensit: quin etiam cum *Eugenius* ipse
 Pontifex ad genua sibi prouoluto mitram impo-
 neret, ille humiliter detrectans, professus est,
 ideo nolle ea dignitate illigari, quo vbe-
 & liberius mortalium saluti se impen-
 deret.

7. *Andreas* ex eadem Franciscana familia A-
 andri 4. Pontificis Maximi nepos, ab eo Car-
 malis creatus, & illi ipsi honori, & cætera am-
 titudini, quam ex tanta Pontificis propinquitate
 consequutus erat, constanter nuncium re-
 sistit, cum mallet in religiosa humilitate, quam
 egerat permanere vt suo tempore exaltare-
 tur.

8. *Chri-*

8. *Christus* (Ioan. 6.) Rex fieri noluit, ad
 vero patibulum sponte peruenit, oblatam
 riam culminis fugit, pœnam probrofac
 appetiit, vt membra eius discerent fauore
 di fugere, terrores minime timere &c. G
 Pastor. p. i. c. 3.

9. 10. 11. PP. Soc. Iesu *Iacobus Lainez*,
Cisus Borgias ad Cardinalatum, & *Casus Lainez*
 piscopatam electi, tanta omnes ope repugn
 vt denique vicerint. Neque hic ipsorum
 sensus fuit, sed idem etiam totius Societatis
 stræ, inquit P. Platus, cum omnes quasi
 mune incommodum, quod immineret,
 lendum, & precibus & multis missarum
 & variis etiam corporis pœnis, ob eam
 vltro susceptis, concurrissent. Itaque re
 confecta, tam commune etiam omnium
 consequutum est, vt solennis hymnus in
 rum actionem, quasi pro magno beneficia
 solutus sit. Cui nostrorum inter se gratia
 ac lætitiæ, cum nobilissimus quidam ad
 in Lusitania forte interesset, ita admiratum
 ædificatum accepimus, vt ea re sola imp
 ad nostrum institutum, quod etiam per
 complectendum.

22. *Epiphanius* parentibus Iudæis ortus
 Luciano Monacho occurrens, lucidum g
 super eius caput descendente vidisset,
 solum Christianæ, sed etiam monasticæ
 nis desiderio exarsit, vt ei statim adiungi
 monasterio Deo famulari voluerit. De
 cum ad Episcopalem curam postulatus

occurrerat, fugisset, incidit in illā ipsam
 effiam, quam summo studio vitabat. Nam in
 infulam delatus S: lamine, vbi de eligen-
 tore agebatur, diuino admonitu, omnium
 ei muneri inuitus ac repugnans conle-
 us est.

Nicolaus 4. Pontifex à Gregorio X. Cardi-
 renunciatus, litteris hac de re in Gallia ac-
 tis, rescripsit Pontifici quam diligentissime
 ut cum honorem deprecaretur, neque in-
 ulla in restatum mutare voluit, donec nouo
 cepto adactus est. Quin etiam hoc aiūt
 eum dicere solitum, *multo se malle fratrum co-*
esse quam Cardinalem.

Hic merito adscribitur *Gulielmus* ex Cister-
 ordine sanctissimo, quem ad Bituricensem
 opatum nulla alia res ad gere potuit, quam
 aris præceptum & pontificij legati, qui vter-
 grauib; ac seueris litteris, ne se Dei volun-
 abtraheret, iniunxerunt, in eo vero magi-
 nunquam religiosum habitum deposuit,
 quam carnes gustauit, denique nihil omni-
 de veteri disciplina imminuit aut relaxa-

Andreas Fesulanus ex Carmelitana familia *An. ferme*
 episcopatum assumptus est inuitissimus, cum *1316.*
 primum hoc agi sensit in Carthusiensium
 sese occultauit, donec infantis voce in Ca-
 ticorum, qui eum elegerant, confessu diuini-
 plane proditus est, cum eodem temporis ar-
 ipfimet *Andreas* p̄ter in veste candida ap-
 iussit iubens ne amplius diuinæ voluntati re-
 sistere

sisteret, qua factum esset vt Episcopus creatore Por
datum autem ei custodem Angelum, qui essit, acc
Dei beneplacito deduceret. nus, qu
Lud
Lud

*Circiter
An. 1435.*

16. *Laurentius Iustinianus* ab Eugenio a
rali sarcina oneratus, omnia primum tent
mnes preces adhibuit, omnes etiam, quae apud
amicos interposuit vt eam excuteret &c. remotus.

*P. Platus
l. 2. c. 19.*

17. *Martinus Sarmientus* Franciscanus
Mexicana prouincia indica fructuosissima
res diu sustinuisset, delatum deniq; Episcopi
tam constanter repudiavit, vt nisi a praepo
& quidem sancto obedientie nomine im
to, adigi nunquam potuerit. Eo autem
nihil de vitae austeritate, nihil de humilitate
nuit. Nam eodem plane quo prius habitare later
tantum fratre comitatus, totam obibat. Sed po
sim, & quidem pedibus semper. Denique mag
neri immortalis est, cum confirmatione & solert
mentum tribus continuis diebus impetratum ad

18. *Robertus Bellarminus* Soc. Iesu Th. quando
in ordinem patrum purpuratorum non inter se
ferri se passus est, qua in virtute obedientie noc ver
mo pontifice cogere, seu Cardinalis a iam ille
te VII. Pont. Max. contra quam voluisset, tum ef
est, quippe qui instituti eiusdem Societatis sacerdo
quo nemini ad dignitates vllas aspirare. Nosra, a
id nuncium accepisset, omnemq; lapideum impe
set, ne ad illum gradum ascenderet, ab ipso stud
Max. compulsus est, vt assentiretur, sub peccatum, c
communicationis latae sententiae, ac sub peccato abera
tati mortalis, & in virtute obedientiae, mens,
de plenitudine potestatis, nam haec omnia hora a

Pontifex detrectati Card. Bellar. enuncia-
 accessit postea ad Cardinal. Archiep. Ca-
 quem idem pontifex illi contulit.
 Ludonicus Blossius Abbas monasterii Lati-
 S. Benedicti, nobili Blossiorum stem-
 apud Hannonios natus, ab omni ambitio-
 Camerac. Archiep. à Carol. V. (cui ab-
 solim fuerat) oblatum, cōstater repudiavit
 Cum Phædimus Amalensium Ecclesi. anti-
 omni studio laboraret (ait Greg. Nyss.) ut Ma-
 Grego. in potestatem redactum Ecclesiæ admi-
 ni præficeret, ne tantum bonum otiosum &
 giferum vitam transigeret, ubi hæc sacerdotis
 conari Gregor. sensit, cogitare cepit, quare
 latere posset, alias ad aliam solitudinem tra-
 Sed postquam nihil non intentatum relinquens
 Denique magnus Phædimus, & omni machinatio-
 solertia utens, non poterat virum ad sacer-
 adducere, innumeris oculis præcauentem,
 quando manu sacerdotis caperetur, atque vter-
 inter sese studio certarent, illo quidem cape-
 noc vero persequentis manus effugere cupien-
 nam ille sciebat se sacrum Deo donarium ob-
 esse, hic autem verebatur ne quo modo
 sacerdotij cura tanquam onus quoddam vite
 ad Philosophiam impedimento esset) id-
 impetu quodam diuino Phædimus ad pro-
 studium prouectus, nihil curas interiectum
 quod à Gregorio dirimebatur (quippe
 aberat itinere tridui) sed ad Deum su-
 precatusque ut & ipse & ille pariter in
 hora à Deo respicerentur, loco manus impo-
 sitio-

V. Baron.
An Christi
31. ubi ex
Sophronii
prat Spir. c.
1. refert. Se
nem quen
dam noluis
se fieri Ab-
batem
De Greg.
Thaum. ad
Episcopatum
Neocæsar.
vocatione
potius quã
ordinatio-
ne.

Baron. An.
Christ. 233.

Privatio
spiritus im-
pulsu.
Non fuit
tunc ordi-
natus Epi-
sco, sed
potius diui-
na operan-
te virtute
quodam in-
uisibile

verbi fune
 verentur
 inustus ad
 Episcopatu
 pertractus.
 Greg. Nyss.
 in rebus ge-
 stis Greg.
 Thaumaturg.

Phil. 1.

Ep. 12.

sitionis Gregorio adhibet sermonem, De religio-
 secrans eum, qui corpore coram non ad opatum
 illam ei ciuitatem destinans atque attraxerit, c
 quam contigerat, &c.

21. Anno Christi 233. quidam Philo-
 Alexander nomine, non solum bonorum, p
 rumque suorum, sed & æstimationis pro humil
 voluntariam iacturam fecit, nunciū rem-
 omnibus quæ sunt in mundo, Christi opp
 præferrens cunctis rebus, ipsum que excip
 (quantum fas est homini diuina consec- Greg
 cum in forma Dei esset non rapinam at-
 est, esse se æqualem Deo, sed semetipsum
 uit, formamque serui accepit, seipsum fa-
 ab omnibus attollebatur, exuens Philo-
 vili indutus indumento, atque ad modum
 do, in comaniam pontificiam ciuitatem
 rens, vbi vt occultus agere posset, inter
 rios voluit profiteri: ea enim quoque de
 lud deligens ministerium, quo vultu so-
 veluti fuligine tinctus, à nemine vnquam
 agnosci. Latuit eo modo diutius, donec
 rio Thaumaturgo Episcopo iam facto, quæ
 quodam instinctu Comanæ ciuitatis, com-
 omnium accedente suffragio Episcopa-
 ctus est.

22. S. Cyprianus ad Antonianum scribit
 de electione Cornelij in Rom. Pontificem
 Non iste ad Episcopatum subito peruenit
 per omnia Ecclesiastica officia promotus
 diuinis administrationibus Dominum se
 meritus, ad sacerdotii sublime fastigium

em, De religionis gradibus ascendit. Tum deinde Episcopatum ipsum nec postulavit, nec voluit, nec, ceteri, quos arrogantia & superbiae suae tumor invasit. Sed quietus & modestus & quales consueverunt qui in hunc locum diuinitus eliminantur, pro pudore virginalis conscientiae suae, & humilitate ingentiae sibi & custoditae verecundiae, non ut quidam vim fecit ut Episcopus fieret, sed ipse vim passus est, ut Episcopatum coarctaret, &c.

Gregorius Magnus Papa teste Ioanne diacono in summum Pontificem à Romano Clero, precibus neque tam incredibili omnium consensu in hunc locum potuit, & efficaces ad Imperatorem Mauricium litteras dedit, obtestans eum enixe ne electio consentiret: ementitoque habitu urbis egressus in montibus & caernis terrae, ne reperiri posset, se abscondit, seu, cum exitum omnem diligentia scrutata septem videret, dolio se exportari fecit in montem & in eius antro latuit. Sed ignis indicio proditus & in latebra decessit, donec dignitatem acceptare coactus est, seu quaezaretur lucida nubes loco incumbens abscondit latentem, ipse quoque illo tam manifestae voluntatis indicio deterritus est ne voluntati amplius obfisteret.

S. Martinus, autore Sulpitio, tantopere ab Episcopatu abhorrebat, ut ne quidem S. Hilarii Diaconatum suscipere voluerit, conuersam deinde voluntatem euectus ad Episcopatum, cum Episcopi quidam, qui ad eum confugerant, conuenerant, vilitate personae & habi-

Ff tus

tus offensus & deterriti, eius electionem ir-
barent, cōsecrare eum nollent, & indignum
sublimi loco iudicarent, ille vehementer
sus est, illosque Episcopos maiori amore
nore deinceps quam alios persecutus est.

25. S. Ioannes Chrysostomus sex libros de
dotio scripsit in quib. ostendit quam
periculosam prouinciam suscipiat, qui ad
gubernationem suscipit. Hom. 3. in acta. A-
nouisses quod Episcopus debet omnium onera gē-
ralis irascentib. detur venia, ipsi vero nequaquam
aliis peccantib. superest excusatio, ipsi vero minus
quaquam festinasses ad primatum, haudquam
currisses. Hic enim omnium linguis expositus
iudicis obiectus, & sapientium & insipientium
perpetuis obtunditur cum diurnis tum nocturnis
arbitror inter sacerdotes multos esse qui saluti
multo plures qui pereant, multas res adesse op-
scopo, vt sit appositus ad docendum. vt tolerans
vt tenax sit ac fidelis in doctrina sermonis, quae
difficultatis? & quod alii peccant illi imputant
vnus decedat non iniuriatus, nōne totam ipsius
salutem? pauperes tribolares conuicia in
iaculantur. Rursus nisi se praebeat omnibus
uunt in otio, & iis qui in negotio mille vniuersa
nationes. Si vehementius comoueat crudeliter
si non moueatur frigidus, &c.

Hæc Chrysoſt. qui tanto studio fugi-
nores & laudes, vt flagitiosus homo
topere labore in celandis suis sceleribus
tum ille laborabat in occultandis suis vitiis
& rebus cum laude & gloria gestis. Cum

ma duceret, sibi quamdiu inter homines vi-
 eret, ob virtutis & doctrinæ præstantiam ma-
 ios deferri honores, confugit in solitudinem,
 quarum diuinarum contemplationi vacans
 diu permansit, donec graui morbo coactus
 redire in urbem. Deinde renuit gradum sa-
 dotij, donec Flavianus Episcopus diuina re-
 tione edoctus, de spelūca in quam se abdide-
 tractum in sacerdotem cōsecrauit: Antio-
 quoque arte doloque pio euocatus, vi Con-
 stanopolim pertractus est, & Archiepiscopus
 urbis constitutus.

S. Augustinus tāta cura & sollicitudine ho- *Ep. 148.*

res respuit, maxime sacerdotij & Episcopatus,
 cognita morte sui Episcopi fugeret ex urbe il-
 ligitur. Cum autem degeret in Episco-
 Hipponensi sub Episcopo Valerio, vi per-
 tus est ad sacerdotium, licet ipse cum fugæ
 non restaret, postulante populo, & Vale-
 antistite urgente, tandem consenserit, sed cū
 animi dolore vt cum ordinaretur totus per-
 teretur lacrymis. Creatus est presbyter à Va-
 Episcopo Hipp. cum ageret annum ætatis

Catholici, ait Possidius, c. 4. manu iniecta tenu- *V. Baron.*

Vigebat namq; mos ille, vt quem eruditio- *An. Chri.*

motib. insignem populus nosset, eundē vi *391.*

nam, reclamantē licet, offerrent Episcopis or-
 andū. Hinc ait Possidius de Augu. Eum ergo te-
 & vt in talib. consuetum est Episcopo ordinandū
 lerunt, omnib. id vno consensu & desiderio fieri per-
 perentib. magno studio & clamore flagitantibus,
 Cum eo flente, nonnullis quidem lacrymas eius

(vt nobis ipse retulit) tum superbe interpretantur
 tanquam eum consolantibus & dicentibus, quod
 presbyterii licet ipse maiore dignus esset, appropriatum
 tamen Episcopatu. Cum ille homo Dei (vt nobis
 maiori consideratione intelligeret, & generatim
 multa & quam magna sua vite pericula de regni
 gubernatione Ecclesie impendere iam, ac proinde
 claret, atque ideo sleret. Ipsemet Augustinus
 pulum pro concione ait: vsque adeo timendum
 patum, vt quoniam caperat esse alicuius momenti
 Dei seruos fama mea in quo loco sciebam non esse
 pum, ne illo accederem cauebam. Et hoc agebam
 tum poteram, vt in loco humili saluarer, ne in
 clitarer.

De diuers.
 ser. 49.

Epiph. Ep.
 ad Ioan.
 Episc. Ma-
 riam.

27. S. Hieronymus tam diligenter & se-
 nibus honorib. eorumq; captandorum
 nib. restitit, vt licet sacerdos tam e mlytan-
 dotis in suo monasterio exercere reformam
 Sic vt Epiphanius, cum Monachi quereret
 penuria sacerdotum ob Hieronymum qui
 militate functione sacerdotij abstinebat,
 nianum minorem S. Hieronymi fratrem
 uerit sacerdotio initiare. Et quia ille quod
 dignitatem deprecabatur, opus fuit vt illi
 nate, & ne tempore ordinationis diuini
 reuerentiam inuocaret, os illi obturaretur
 ordinatio perfecta esset.

28. S. Nicolaus vt fugeret honores
 abiit, vt ibi ignotus delitescere posset, &
 rius. Sed Deus diuinitus Antistitibus ibidem
 l gendo Episcopo congregatis patefecit,
 rent, qui summo diluculo primus Ecclesie

deretur, nomine Nicolaum, qui vt vidit diu-
voluntate se electum, acquieuit.

9. *S. Eulgentius* contra voluntatem suam in *Sur. in Ian.*

rica præfectus cuidam monasterio, intelli-
scilicet securius esse parere, quam imperare aliis, fu-
capus est, & clam omnibus secessit in cæno-
pauperrimum, quod in medio mari in in-
quadam extabat, omni solatio humano desti-
tum, sed inde postea magna vi extractus est, &
episcopatum Ruspensem promotus.

10. *S. Casarius* magna sapientia & pietate vir *Cypr.*
episcopalem dignitatem postulatus aufugit,
ceris monumentis, ne inueniri posset, tam
deliruit, donec diuina reuelatione proditus
extraheretur, & ad Arelatensem Ecclesiam,
restituitur, promoueretur.

11. *S. Edmundus* licet ab omnibus in Anglia, *Sur. in Not.*
que pontifice Romano Gregorio nono di-
ctus Archiep. Cantuarien. iudicatus, non
consensit, quã auctoritate p̄tificis summi
pœna lethalis peccati imperatũ esset, vt susci-
peret, eoq; suscepto palam protestatus est, se non
suscepturum, nisi obligatus fuisset, sub p̄-
sumendi Deum.

12. *S. Antonius* litteris diuinis humanisq; excul-
Archiepiscopatum Florentinum ab Eugenio
episcopatum repudiavit, omniaq; media adhibuit
Papam ab hac voluntate abduceret. Verum
omnibus rationib eius neglectis, sub pœna
communicationis illi imperauit vt susciperet,
nec tum, nisi quæstione discussa ab omnibus
tatis quod teneretur consentire, in sententiã

Papæ concessit, tot lacrymis profusus, vt & c. bus &
stantes ad lacrymas prouocarit.

*S. Bern. in
eius vita.*

33. *S. Malachias* Archiepiscopatum non
acceptauit, quam Episcopi congregati
minarentur anathema, ni pareret. Omnem
locum excelsum & sublimem, velut animæ non po-
pitium, ait S. Bern. reformidabat & fugiebat.

*Sur. in Julio
1072. 4.*

34. *S. Goar* Monachus bonorum operum selectionis, miraculorumq; gloria clarus, à Francorum rege Sigeberto vrgebatur, vt Archiep. Terræ P. suscipere, ille vero cum se purgasset, videret magnam animam flecti non posse multis laboribus inducias petiit orandi, diuinamque voluntatem ea de re consulendi. Rex viginti dies in d. S. vero à Deo petiit liberari à dignitate. S. se ad omnia dura pro Domini amore subleuatum esse, tantum ne hoc Episcopatu onere se grauari fineret) & impetrauit, ac tum omnium vsque annum deinceps lecto afflicto ad mortem decubuit, potius eligens febrem (febrim) quam dignitatem, quam animam magnum missionem multis miraculis Deus illustras super-

*Insanabili
morbo cor-
ripitur reli-
quum vita
lecto affli-
xus per-
git.*

*Vegain hist
S. Hieron.*

35. *S. Franciscus de Thalauera* Archiepiscopus Granatensis multa sanctitate & eruditione spicuum à Rege adlectus ad Salmanticensis Episcopatus fastigium, multis viis & rationibus ad eum culauit. Scripsere Reges ad summum p. & capta vrbe Granatensi, eum Archiepiscopus Granatensi ornare voluere, sed quoad p. vbe tergiuersatus est. Verum cum ob instantiam & gum non posset omnes Episcopatus obsequium cutere, maluit Granatensem vt pote p. mai-

...is, vt & ... bus & arumnis obnoxium, amplecti. Et
 ... ante semper plurimum abhorruisset à
 ... regaturis, tamen quamprimum experientia
 ... edoctus, clarius cognouit earum dif-
 ... & discrimina, consuevit dicere, se cape-
 ... non posse, quomodo homo ratione & pruden-
 ... præditus tantum onus, quod tantam vitæ
 ... postulet, sponte optare & acce-
 ... possit.

ep. Treu. 46. *Pinnus* sanctiss. Abbas ne suo præficere- *Cassian. li.*
 ... et, videtur monasterio, confugit ad Tabennositarum *3. c. 30.*
 ... ultis lazariorum longe illo districtius, ibique maluit
 ... hortularij famulus, quam in suo prælatus.

ies ind. 47. *S. Marcellus* diuina iuxta ac humana sapien- *Sur. in. Dec.*
 ... itate constructus tanto studio fugit monasticam præ-
 ... re subleuam, totque viis ac rationibus à se repulit,
 ... scopalitandem voto sit potitus, tantoque gaudio offi-
 ... auit, ac cum omnium in cœnobio vilissimum recepit,
 ... o affixæ peruenit in eo per omnem vitam perdurare.

ens ind. 48. Cum *B. Thomas Aquinas* Lutetiæ Theolo-
 ... am magna cum laude doceret, itaq; visum esset
 ... illustribus superiorib. vt doctoratus etiam laurea in si-
 ... rchiepiscopatu, ille præ sua modestia valde recusare cœ-
 ... ditum honorem, prætereum doctrinæ, vt
 ... quidẽ de se sentiebat, tenuitatem, tum etiam
 ... nis adolescentiam, vt qui nondum vigesimũ
 ... mpleret annum, in qua cogitatione versans,
 ... te quadam visus est videre (cum ob hanc cau-
 ... vberius fleret) astitisse sibi virum vultu
 ... & venerabili, qui eius tristitiæ causam
 ... citatus, iussit illum secure & intrepide
 ... maiorum suorum iussa exequi, eam

enim esse ipsam Dei voluntatem: quin etiam Theodosio
monuit, ut pro orationis, quam in gradin accipere rel-
do habiturus erat, thymate illum palmi ramis ei rel-
lum acciperet. *Rigans montes de superioribus montibus*
quibus ille ita confirmatus est, ut omnem trepidationem
rem ac trepidationem deponeret.

Ps. 103.

*Carolus Si-
gon in vita
S. Petronii.
P. Ioan. Bo-
nif. de hist.
virginali.
Lib. 2. c. 11.*

39. *S. Petronius* petronij Constantinopolitani
viri clarissimi filius, ob sanctitatem vite à Theodosio, n-
minore religiosissimo principe Romam in diuina
missus, qui de Nestorij hæresi reprimenda ad
pontifice cælestino diligenter ageret: factus
autem Dei consilio, ut quo tempore is à Theodosio
fio missus Romam venit, legati quoque ad eum
quos mortuo Felice Bononiæ Episcopo successit
mus S. Ambrosii Mediolani Ep. sodalis eius Petri
Bononientes Pontificem rogatum miserant, ut illi
illius locum successorem sibi Episcopi fore
ret. Paulo autem ante quo ij legati Romam deinde
tassent, diuina voluntate à S. Petro Apostolo
nis Cælestinus pontifex admonitus est, ut Felice
Felix Bononiæ Episc. à vita hac migrasset, ad
nium qui legatus à Theodosio Imp. missus
bem propediem ad futurum erat, Bononiæ
Episcopum præficeret, cum neminem esse
affirmaret, qui & Episcopatus munere
suis perfunderetur, & Bononiensium
sane iustum expleret. Quæ quidem re
Pontifex, cum iam Petronius & Bononien-
essent, ac sua utrique postulata exposuissent
per quietem acceperat eis ostendit, ac
tronium idoneum Felicis successorem
pronunciauit. De re autem Nestorianorum

quoniam Theodosij nomine retulerat, collaudata pri-
gradum religionis illius principis voluntate, priua-
placuit ei respondit, se, ne ea pestifera hæresis latius
superioribus oecumenicam, vt moris esset, synodum
omnium sanctorum. Diuinæ igitur voluntatis significa-
tione declaratur à Pontifice Bononiæ Episcopus
antiochenus, vt is qui cerneret Episcopale onus gra-
tè à Theodosio, neque facile sustineri, nisi singulari qua-
omnium diuinarum virtutum præstantia, id primo re-
primere contendit, vt cognita constanti voluntate
ret: factis, qui diuinitus delatum ei munus plane
re is à Theodosio, illius iussui obtemperauit. Bo-
uog; ad eam vbi venit, primo doctrina & sanctæ vitæ
scopo, quæ civitatem instruere, propositoque S. Am-
dalis episcopi Mediolanensis exemplo fidem
miserant catholicam Ariana perfidia violatam restituere,
opu fuit impere contendat.
Romæ Deinde templi Dei disturbata atque euersa re-
Apostolice, & alia item noua, quo maior ad Dei cultum
s est, vt accessio fieret, summo Bononiensium stu-
grasset, & edificauit, &c.

o. millio. 40. S. Athanasius ne post Alexandrum Episco-
noniam crearetur Alexandrinus, aufugerat, diuinitus
em esse denuo repertus est, quando quidem diui-
unere quibusdam indiciis præsignificatum fuerat
sum deo illi viro, qui Episcopatum administrauerat
re commisso Alexandro) non alium, quam hunc ei successo-
noniam fore, nam cū ex hac vita vocaretur, essetque
suisse morti vicinus, Athanasium qui nequam
t, atque erat nominatim appellat, atque vbi eius genti-
lorem, qui forte aderat, cum nomen illud audiret, re-
toriam dicit, obtulit ille, quasi eum non vocasset,

Ff 5 rursus

Sozo. lib. 2.
c. 16. ex A
pollinario.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

rursum vocat Athanasium & quia hoc se-
 cisset, ille alter Athanasius qui aderat, demum, simul
 silentio usus est, siquidem ille qui aberat, in
 cabatur. Quod etiam Beat. ille Alexander
 propheta aperte indicavit, cum diceret,
nasi putas te posse effugere? non tamen effugis,
 bus verbis ostendit eum ad certamen vocato,
 esse.

Baron. An. 41. Cum extincto Auxentio Ariano Episcopo
Chr. 347. Mediolanensi, in electione noui Episcopi
Fulg. li. 4. tium studia inter se essent diuersa, magna
c. 1. merentur conuari diffidia, *Ambrosius*

*Amb. com-
 muni Cleri
 & populi
 approbatio
 ne eligitur
 in Episcopu.*

*Paulinus.
 Vt eos ab
 hac volun-
 tate dedu-
 ceret dir-
 & tribunali
 de torquen-
 dis reis (en-
 tentiam tu-
 lit, ut a quo
 crudelior
 haberetur,*

uincia prefectus, Mediolanicum esset,
 ne quid nouarum rerum diuersa
 lirentur propere ad Ecclesiam contendere
 (inquit Paulinus) cum alloqueretur
 subito vox fertur infantis in populo
 brosius Episcopum, itaq; qui ante
 me dissidebant, quia & Ariani sibi,
 sibi Episcopum cupiebant superatis
 ordinari, repente in hunc vnum
 credibili concordia consenserant.
 vero repentino casu percussus ac
 lo quodam tonitruo terrefactus, ut
 collegit, cogitare cepit, quibus
 populum & Episcopos ab eius
 nocare. Quid facit? egressus
 sibi parati fecit, quippe mox
 pus altiora conscendit, tunc
 nem suam personis iussit adhiberi
 se iam ut Episcopum, sed seueris
 exhibet.

Conscendit tribunal, truces carnifices assiste-
rat, demum simulque tormenta congeri, victosque Ca-
beratque miseris reos adduci, palamque torqueri
exandit nulla adhibita commiseratione, minaci vultu
liceret, incutiendum terrorem composito præcipit
effugere, nisi vir languinis esset, indignus altaris mini-
men vocatio, & à pastoralis consuetudine alienissi-

Sed cum hæc spectans populus magis ma-
que clamaret Ambrosium Episcopum, spe
magis stratus ad potiora remedia conuertit ani-
mum, eoque progressus est, vt speciem quan-
dam præ se ferens hominis impurissimi, & ab-
scopali castitate & vita remotissimi, quo
populum ab eo consilio dimoueret, impudi-
citer mulieres ad se publice ingredi faceret, eas
non vestigium facere vix sinebat, sed vna
turba ingressas alia exire cogebat (turpioris e-
& castitatis suspicionem ingenerare voluit, quæ
populi honorem illum vitro deferentis volun-
tatem mutaret.) At cum hæc velut in scena,
Ambrosio representari populus non ignoraret, ea-
que ex causa ardentiori studio postulare Am-
brosium Episcopum non intermitteret, se-
valeret populus peccati illius, quod specie quadam
simulatione effectum esse non dubitabat, reum
clamaret, totamque adumbrati criminis poenam
se reciperet, sibi que imprecaretur, omni-
potens ille consilio destitutus, quod duntaxat re-
rum esse videbatur in sola fuga spem po-

Itaque nocte intempesta ciuitate egressus
Tici-

*Episcopi ho-
nore se indi-
gnum arbi-
tratur, ideo
sanguina
riume ad-
alterum se
ab omni-
bus credi
voluit.*

Prout 16.

Ficinum versus dirigit seu intendit iter, ad moriam non reuocans, *non esse hominis dirigitur* *suas.* Cum enim Ticinium se peruenisse quodam diuino quodam interceptus numine cursum in Mediolanum redijt, iamque luce clara (in his tenebris) portam Romanam (qua Mediolanum effugerat) ante oculos positam vidit. Tum

Prout 17.

incredibili stupore affectus animoque conatus re ipsa experitur *non esse consilium comminum.* Quid faceret? qui magistratui praeteritis fasces deponit, victum se fatetur, totum puli voluntati, imo verius diuinae auctoritati subijcit. Audit populus, custodiam adhibere rum fugam accipiat, idque ad extremum quaque perfici sedulo curat, quod tanto exoptauerat. Igitur ad Valentinianum princeps relatio mittitur illius enim requiri videbatur sentus nam imperatoris sanctionibus veniente decurionis vel publicis obligati functione adficerentur in Clerum. Ea re percepta, Valentinianus summo opere laetatur, ac tales a se constituit magistratus esse, qui in Episcopos eligantur. Igitur libentissimo animo. At pendente ad hoc relatione Ambrosius fallens suos custodes in fuga sibi consuluit, atque in Suburbano Leoncio Clarissimi viri delituit.

*Li. 3. c. 9.
de Episc. &
Cler. c.
Theod.*

*Theod. lib.
4. c. 6.*

Sed vbi relationi responsum est, & Imperatoris decretum publicatum, quo iubebat Ambrosium ex templo sacris initiari mysteriis (ad hoc enim Catechumenus erat) & Episcopum decessit idque Vicario in mandatis datum, vt rebus faciendis instaret, mox Leoncius Ambrosium

qui statim Mediolanum perducitur, vbi tan-
tem cedit &c.

2. Quam procul ab ambitione fuerit S. Basilius Epist. 184.
ipse de se testatur, cum ait: Se oblatum Neo-
castriensem Episcopatum penitus accipere re-
felle, licet mitteretur legatio virorum qui ma-
tratu apud eos (Neocæli.) fangebantur: Ad-
dicit: *Hi quid non dabant omnes? quid non pollicebantur?*
carum obtinere nos nequibant. Neque enim prudens
quam nauigium gubernatore desitutum ingredie-
re, neque ad Ecclesiam temere accedet, in qua qui ad
sedem sedent tempestatem ac turbines ipsi excitant,

Ad hæc Eusebio Cæsariensi Episcopo celeri mor-
tuo Basilius qui aderat, quippe qui a gro-
no Episcopo assiduo ministerio vsque ad eius
exitum præsto fuit, sciens plurimorum in se
conspicere, ut crearetur Episcopus conspirasse, matu-
ritatem arripuit, ita tamen vt in destituto pasto-
ris Ecclesiam oculos conuersos haberet, timens
ne à schismaticis & hæreticis inuaderetur. Ad
Gregorium Naz. etiam literas dedit, quibus fin-
te morbo laborare, ne Episcopus crearetur.
autem ad electionem futuri Antistitis com-
munitates omnes conuocarentur Episcopi at-
que pater Gregorij Nazianz. Episcopus Nazian.
senio, tum mala detineretur valetudine, quo
minus se Cæsariam conferre valeret, suffragium
petens, quo decerneret Basilius deligendum esse
Episcopum ad Cæsarienses filio perscribens in-
ter cetera his vsus est verbis: *Non de paruis ac le-*
uibus rebus deliberatis, verum quibus vel recte, vel secus
haben-

habentibus rempubl. quoque vel hoc vel illo modo
bere necesse est. De Ecclesia enim nobis sermo est
qua Christus mortuus est, ac de illo qui hanc
stat & conciliet. Lucerna enim corporis est
(vt docet scriptura) non modo hic corporalis
ciens, & aspectus, sed etiam qui spiritualiter
ac cernitur. Lucerna autem Ecclesia est Episcopus
itaque quemadmodum illo puro atque incolore
quoque recte ducitur, impuro autem & vitio
recte, consimili quoque ratione utrolibet
se antistes Ecclesia habuerit, omnino vel
vel salutis participem esse Rempubicam necesse
&c.

Matt. 6.

Li. 3. c. 15.

43: Sozomenus de S. Cochram Diacono
dam, ait, tempore quidam ei ad Episcopatum
suffragati, comprehendere hominem conantem
locum in quo crearetur Episcopus, deducerent
sineul vt intellexit in forum cursum, atque
site incedendo, vestem lacerando, & cibum
capiendo se furere monstrat, vbi vero hi qui
prehenderant illum e mentis potestate exierunt
trarentur & appetitio qua ad eum constituen
copum ferebantur, restincta esset, ille idoneum
nactus clam aufugit, & tantisper latitauit, donec
eius loco creatus esset Episcopus,

Apud Hie.
Ep. 60.

44. De Hieronymo & Vincentio testatur
phanius nec precibus adduci, vnquam potest
vt vel saltem in monasterio Sacerdotis
fangerentur. Baronius tamen Anno
378. ait: Placuit Paulino Episcopo Antiocheno
no Sanct. Hieronym. ordinare Presbyterum

tamen sic ipse assensit, ut non pateretur a-
 scribi Ecclesie, quippe qui sic consenti-
 rin Clerum ascribi, ut tamen nollet deserere
 Monachus, sed pro animi arbitrio liber
 vellet pergeret. Ipse Sanct. Hieronym. de
 Vincentio (quem Presbyterum vocat) ad
 nem Episcopum Hierosolymitanum scri-
 ptus ait: *Ob id & ego Antiochiam & ille Constan-*
tinopolim vrbes celeberrimas deseruimus, ut in agris
solitudine adolescentie peccata deslentes, Christi in
misericordiam deflecteremus. &c.

Soz. li. 8. c.

19.
 Nilammon etsi ad monasticæ vitæ fasti-
 dium conscendisset, tamen potius delegit mo-
 quam fieri Episcopus. Habitabat ante ci-
 uitem Geras, in domuncula, in quam se i-
 coneluserat, ianua lapidibus obturata, eo
 posito ut sacerdotium auersaretur. Theo-
 phylus itaque Episcopus Alexandrinus hortat-
 ur eum, ut Episcopatum ad quem electus
 acciperet, apud quem ille, quamuis
 querenter se excusans, nihil obtinuit. Tan-
 tum tanto viro instanti aperte repugnare vi-
 detur. Cras, inquit, ita facias, si placet,
 ut ego hodie res meas ante disponam, diem
 ad deliberandum sumpsi.) At cum
 theophilus postridie ex condicto venisset, at-
 que eum fores aperire iussisset: Age vero (in-
 Nilammon) oremus primum. Quo laudato
 theophilus quidem orauit, sed Nilammon in-
 orandum hanc vitam reliquit, hoc autem
 theophilo & ijs qui cum illo foris stabant igno-
 tum

Hieropoli
 electus Epif-
 cop. nullius
 vel precib.
 vel consi-
 liis cessit.

Diem istū
 non delibe-
 rando, sed
 eam mole-
 stiam apud
 Deum de-
 precando
 transigit.

t am erat. Verum cū paulatim tereretur
 sapenunero intentius euocantes non
 deiectis qui ad ianuam erant lapidibus
 runt hominem mortuum.

46. *Synesius* philosophus diu reluctatus
 tus fuit Episcopus scribens enim ad sua
 Episcopos de se testatur, se omnem adhibere
 tem, vt Episcopatus onus effugeret. Quare poterat
 simulate dogmata Christianæ fidei ad
 inculcauit, vt omnino à munere Episcopatus
 iiceretur. Hoc præstans verbis quod S.
 sius exhibuit factis, dum ne Episcopus
 tur, se adulerum & sanguinarium
 fessione ab omnibus credi voluit. Ad
 ros suos inter cætera scribit: *Ego sapiens*
hac rerum sacrarum administratione malis
scilicet suscipere illam. Non enim mearum
iudicabam huius rei gubernationem. Cum autem
induxerit, non quod ego petebam, sed quod ipse
precor eum qui vitæ largitor est, vt etiam quam
perfecturus sit, &c.

Epist. 17.

Scribens autem contra Andronium
 etiam quam expetierit mori potius quam
 pus fieri. Cum vero è quietis tranquillo
 turbatum vastumque pelagus inuitas
 solutisset, multiplicium mole negotiorum
 pressus, iam cum vix septem menses
 perfunctus esset, de abdicatione
 pit.

V. Baron.
An. Ch. 710

An. Chr.
471.

47. *S. Remigius* immaturus æuo, ma-
 tem tenior, populi voce comprouincialium
 coporum consensu, diuino cooperante

Rhemensem Episcopum ex inferioris Cleri mi-
 nis assumptus imo raptus prius quam electus
 annuum ætatis agens 22. Vir autem beatiss. (alt
 emarus in ipsius vita. Die 13. Ian.) his angu-
 depressus, nimis afficiebatur angorib⁹, quia
 fuz. Et fagez locus vsquam patebat, nec populò, vt
 adhibere opinionem cœpta respiceret, vno modo satis-
 Quare poterat. Cum his acclamationibus se vi-
 i adu conspiceret, de infirmitatis & ætatis suæ
 ilicore, conqueri cœpit, & quia Ecclesiasti-
 od S. ardo infirmam ætatem ad hanc non recipe-
 ous cognitam voce publica fatebatur. Timebat
 pub. ne immatura ætas inimici versutis impu-
 Ad p. alliquid contraheret sinistri. Addit Hinc-
 ap. : Cum sanctissim. vir magnaniteretur
 mal. antia, videntibus cunctis qui aderant, de-
 um. nit subito radius noui luminis super ipsius
 em. acti viri verticem, ac si ipse Sol de cœlo motus
 od. ip. er ipsum ceciderit, (quia illuminandarum
 m. qu. parabatur animarum) & sensit capiti suo vin-
 ium. tis sacri infusum liquorem, quo totum eius
 quam. roturum est caput, &c.
 illo. Cum in aliquo eminentissima virtus atque
 orio. antia egregia cernebatur, de minori ætate ra-
 s. Ep. tion habebatur. Sic S. Chryso. non nisi fuga
 e age. consulere potuit, ne eiusdem ætatis Episco-
 mo. ordinaretur.
 cial. S. Sidonius Episcopus Aruernensis crebro
 nce. queritur & deplorat, se indignum ad Episco-
 Gg te pro-

Sur. To. i.

Li. 5. Ep. 3.

ta professionis pondus impactum est, qui
compulsus docere quam discere, ante pra
dicare quam facere, tanquam sterila
non habeam opera pro pomis, spargo verba
lys.

Hæc de seipso Sidonius, cum alloqu
catione Gregorij & aliorum sanctissim
tus sit Antistes. Ad Faustum quoque
tum Regientem Episcopum eius exigent
inter alia scribit: *Is precatibus obtine
stra sit Dominus, atque ut adscripti tur
rum nec remaneamus terreni quibus terra
inchoemusque sicut à seculi lucris, sic quos
peregrinari.* In diuersis alijs Sidonij Episcopi
sunt throni quibus se indignum ad Episcop
assumptum deplorat.

Li. 9. Ep. 3.
V. Baron.
To. 6. An.
Chr. 472.

49. Sanctum Ammonium eremitam
genis Didynique discipulum, cum com
lus ad eum cucurisset, ut eum Episcopo
ret. Cum autem animaduernerat, se pe
piendum ad gubernacula Ecclesiastica
tionis, autem sibi præcidisse ferunt,
stinctu, ut creditur, ne idoneus Episcopus
officio haberetur, & cum nihilominus
dignitatem suscipiendam ab omnibus
etiam linguam (ob cuius facundiam
tur) sibi se amputaturum (excisurum)
sum facerent iuravit seu protestatus est
illi audito molestiam viro sancto exhibe
terunt. Tam periculosam rem Episcopus
tauit.

Thomas Cantuar. Archie. vbi primum digni
inuit, continuo inanis gloriae lasciuientes
tactus carnis macerationibus reprimere cœ-
stantius orauit, frequentius ieiunauit, cili-
m induit.

Senex quidam eremi cultor (ait S. Hiero.)
S. plenus nepotem suum quarentem, vtrū
episcopus electus munus accipere deberet, su-
disco satis alte à terra erecto diu fecit voluta-
Cumque ille postremo casum se timere di-
iussit vt descenderet, atque itidem su-
tatem mollioris soli planiciem sese agitarer.
multa volutatione sudanti ac defesso: Surge,
& iam facere perge quod tibi tuus factu pu-
taque edoctus de præminente periculo
enisi electioni renuntiauit. Addit S. Hieron.
iuenem illum postea vita defunctum se-
apparuisse, & postquam gratias egisset dixisse:
quia nunc essem de numero damnatorum, si
sem de numero Episcoporum.

Reg. mona-
chus c. 50.

Maiores Archiepiscopus Balensis, iu-
Episcopus Lugdunensis, & Remalchus E-
piscopus Traiectensis officium deposuerunt,
solitudinem sunt ingressi, hic cœno-
bus

Aeneas Syluius Pontifex Romanus in Co-
Cardinalis proclamatus, prorupit in la-
mas, attonitus aliquandiu cum excitaretur,
erandum amici contenderet, dixit, Latari tãto
igio imperij eos posse, qui labores & pericula
cogitarent, sibi vero iam omnia præstanda

Gg 2 alijs

alijs fore, quæ ipse ab alijs & in Germania Pannonia, & in Italia toties postulasset. Cardinalibus & cætu Antistitum, ac populi civibus per ordines singulos consalutaret dem perstitit vultu.

54. *Victor III.* Post Gregorij tertij monachum voce & approbatione ad Pontificatum expetitus semper recusavit, atque hanc fam distulit ad urbem accedere, cum annis mensibus aliquot hanc illorum voluntatem habuisse existimans accessisset, raptus est a omnibus ordinibus, & in ædem S. Lucie ductus, & veste purpurea ornatus, cum alba vestis imponi non potuisset. Sed ille quatuor Tarracinum profectus Pontificatum deposito, professus est nolle se Pontificatum esse, neque amplius adduci potuit, ut rediret, donec anno proximo (1087.) in monasterio conuentu, cui ipse quoque ut vnus ex clericis tereretur, virginibus & obsecrantibus demeritis, & Card. multisq; principibus, & quibus eius genua suppliciter prouolutis, vix de vincis passus est.

*De sig Ec-
clesia lib. 11
c. 10.*

Thomas Bozius probans humilitatem Pontificis Roman. præstare aliorum Episcoporum principumque humilitati recenset 17. Pontifices, qui inuiti Pontificatum susceperunt. *Clemens 2.* (teste Epiph. hæc. 27. Tertullian. script. & Ruffin. in præfat. recogn.) *Gregorius Magnus*, *Greg. II.* (An. 827.) *Leo IV.* (847.) *dictus* (855. teste Platina) *Nicolaus I.* (858.) *Platina* ait fugisse ac latitasse *Hadrianus* III.

scribit) Victor II. (1011.) Paschalis II. Calli- Li. de regno
 II. Henricus II. Alexander III. (de quibus post a- Italia.
 Ngonius) Cælestinus V. (de quo Ian. Vitria-
 & Nicolaus V. (de quo Platina.)

SIGNVM CXIII.

Clerici cum ad honorum sarcinam sub-
 dam compelluntur & plane coguntur,
 cum gemitu ut maximum
 onus perferunt.

Utm S. Martinus dolo bono è cœnobio e-
 ductus esset, quo ægrotantem mulierẽ,
 rogatus, spiritualis officij causa inuiferet,
 onensi populo, qui eum in infidiis exspe-
 rat, raptus est vna omnium voce & acclama-
 ad cathedram pontificiam, in qua ille pri-
 quietis amorem retinens, duobus ferme
 milliaribus monasterium extruxit, vbi
 fratribus suis maxima humilitate ac pauper-
 ta viuebat, vt Rachelem à Lia non seiunge-
 hanc quidem gregi sibi commisso, illam si-
 Deo impenderet.

P. Platus
 de bono sta-
 tus religio-
 si li. c. 39.

Religiosa
 vite studiũ
 retinet.

Sic Cassianus scribit Archebium de Anacho-
 rum cœtu abreptum, & Panephysi ciuitati
 sectum, nihil vnquam de suæ pietatis & hu-
 ratis tenore laxasse, aut de adiecto honore
 blanditum esse. Quin etiam solitum dicere,
 se tanquam idoneum ad munus illud pro-
 tum, sed velut indignum è religiosa disci-
 plina

Coll. ii. c. 2

plina electum, ad cuius, vt aiebat, tante puritatis puritatem 37. annis, qui in ea vixerat, dum peruenisset.

3. Laudat Sanctus Bernardus qui primum Episcopus electus diu ille detrectauit, verum accedente & super & Metropolitanani iussu, cessit denique, cessit, vt nihilo quam antea minus quoque officii satisfaceret. Nam Bernardus, in ordine vicis suæ, coenasterium obibat, ipse fratribus curaberent, seruebat, & inter Sacerdotum cantandum in Ecclesia vel legendum teriri patiebatur: denique sanctæ tis non modo participem se exhibens, sed ipsius præcipue super omnes abundantior existens.

4. Cum Fulgenius audisset Catholicæ clesiis omnibus pastore orbatis, Episcopatu restituere decreuisse, fugit ex monasterio que diu latuit multis populis ipsius fratribus, donec ab vno conscio ad monasterium omnibus Ecclesiis iam esse prospere, ubi ad cœnobium reuersus est. Ruspensis multitudo, quæ casu quodam præfule carebat, eum inuadunt, Pontificem esse non rogant, sed cogunt in illa sua molestia hoc primum à Ruspensibus beneficij loco postulauit, vt monasterium caret, in quo deinde ita Felici Abbatibus vixit, vt quiuis è grege, cum ad domesticam disciplinam spectaret.

ductu atque obedientia plane penderet, tamen interea de pastoralis cura in populo gerendo, assidueque pascendo nihil remitte-

Anselmus Archiepiscopus Cantuariensis quoque negotiis subripere poterat, seque monasterio suo reddere, tum demum respirare vitatur. Cum enim aliquando in fratrum suorum confessa de religiosis institutis ex more distulset, magnopere illorum aspectu exhilarata per iocum quendam dixit: Similem se *Buboni*, qui dum in cauerna cum pullis regit, lætatur, & suo modo bene illi est, cum vero prodierit inter coruos & corniculas, tumur & lacessitur ab omnibus: Sic se dum inter suos fratres esset magnam percipere voluntatem, dum autem inter sæculares, tormenti accruciarum illorum negotiorum concursu, quo etiam timere se ac tremere animo, ne de salute periclitaretur. Quæ dum diceret in ipsa caritate prorupit in lachrymas vberes, vsurpans *Iob 19.* *Domine illud, miseremini mei, saltem vos amici mei,* &c.

Antonius cum Florentinam Ecclesiam si ab *Eugenio 4.* mandatam cognouisset, exire in Neapolitano, in quo tunc erat fugam periclitatus est, in insulas nescio quas, inque in cæperat, cum à propinquis Senas retraheretur, ibi litteris, obsecrationibus, deprecationibus etiam adhibitis, omnem mouit laudem vt euaderet, donec Pontifex pene Sublimachans anathema etiam comminatus est.

Gg 4 Tum

Tum vero concilio aliquot doctorum bonorum aduocato, cum omnes ita sensissent, non diutius salua conscientia reluctari, in facie cadens, multumque illachrymans, palatina humeros subijcit, quam tamen cepit, vt religiosam non abijceret. Nam de vestitu, neque de victu quippiam suamque domum quasi monasterium in qua & culinam saepe adire, ollas purgatum id genus famularia ministeria saepe erat, quo ijs quasi solatijs Pontificias temperaret.

*Gregorij
magni de
sua distra-
ctione la-
mentatio.*

*Scribens su-
per Ezechie-
lem ita de
conqueri-
tur.*

*In monaste-
rio postius
valebam,
Et ab otio-
sis linguam
restringere
Et in inuen-
tione ora-
tionis pene
continue
mentem
tenere,
at post-*

7. Cum *Gregorius* ab ineunte aetate mandata munda vitam professus esset, postea etiam Diaconus creatus, ita tamen eum retinuit, vt cum Constantinopolim postolicus mitteretur, noluerit discere cum aliquot suorum Monachorum vt quoniam in monasterio ipse esse quodammodo monasterium tecum ceret, illud vero maius, quod officia dignitate, (qua nulla in que illo honoris fastigio, adeo disciplinae desiderio lugeret, vt ne suis scriptis testatur: in Dialogo *Infelix animus meus occupationis suae nere meminit, qualis aliquando in quomodo ei labentia cuncta subtererant, bus omnibus, quae voluntur eminebat, nisi caelestia cogitare consueuerat, tentus corpore ipsa iam carnis claustra transibat, quod mortem quoque, qua*

rum honoris, videlicet vt ingressum vite & laboris sui pre- quam cor-
 nt, non tam amabat. At nunc ex occasione cura pastoralis se- dis hume-
 in faciem arum hominum negotia patitur, & post ita pulchra rum saxi-
 s, patitur sua speciem, terreni astus puluere foedatur. Per- ne pontifi-
 amem in dolo itaque, quid tolero, perpendo quid amisi, dum- cali suppo-
 Nam tunc illud quod perdidit, sit hoc grauius quod por- re se ad se
 piam enim. Ecce enim nunc magni maris fluctibus quatuor, at- metipsum
 erium in nauis tempestatis valida procellis illidor, & non potest
 purgare prioris vite statum recolo quasi post tergum reductis assidue ani-
 e obitu suo littore suspiro, &c. admulta
 ficias. **Alfonfus** Compostellanus Archiepiscopus spargitur.
 bis vrgentibus, graue illud Ecclesie admini- Similia i.
 atate munda munus sponte vltroque abiecit, cumq; regum Ep.
 ea etiam sancti & sapientes, ne Archiepi- 4. & se.
 n eius patu se abdicaret identidem disuaderent, ma- P. Ioan. Bo-
 olim legumique authores essent, quod & Ecclesiam il- nis. li. 2. de
 discedere commodum ab eo regi dicerent, & agrotum fructuoso
 um Castorem ac debilem, etiamsi remissior esset sapiente.
 esse notatum, venia dignum esse affirmarent, tamen
 cum commissurum se esse negauit Alfonso vt vel ho
 d in re ac diuitiarum cupidior, vel occasionis obla
 rris abiecit relinquendi munus perampli illius qui-
 o tamen, laboriosi tamen atque difficilis existimator
 t omnia fuisse videretur: vires enim & valetudine
 talogis in modo voluntatem, Alphonso indice res tan-
 tue paterat. Ergo & a Sixto pontifice Maximo, &
 monasterio Philippo Rege Optimo vt sibi priuato esse lice-
 ut, obtinuit, liberumque secessum maximis illis
 ebat: annis anteposuit. Fuitque in illo otio multo
 quod otiosior, & mirabilior, quam in negotio fuerat
 a conuictum tamen ita se vel agrotus morbisque confe-
 qua pergeret, vt preclare cum illis agatur qui in-
 tegris

Gg 5

tegris viribus & robusto corpore communi-
 clefias similiter administrant.

9. *Celestinus V.* Papa inuitus euectus
 summum Pontificatum, excelsio animo
 dignitatem contempfit & post sextum mensis
 signavit, audiui narrātes (ait Frāciscus Petrus)
 qui viderant, tanto illum fugisse cum gaudio
 signa lætitiæ spiritualis oculis ac fronte
 dum à conspectu Concilij iam tandem
 ditus & liber incederet, quasi non humeribus
 do oneri, sed collum diris securibus sub-

10. *Vribanus VII.* cum sacro habitu
 tur, stolaq; linea eius humeris indueretur
*Ecquis credat tam subtili & leui indumento
 ponderis subesse.*

S I G N V M   C X I V .

*Reprehensiones etiam inferiorum non
 temnere, & ab iisdem veniam delin-
 ctorum petere.*

1. **S.** Cyprianus in Ep. ad Quintum S. P.
 gularē humilitatem laudat, quod
 lo reprehensus non dixerit se primatum
 nec debere reprehendi. S. Aug. ad Hieron.
 ait, & sanctius exemplum Petrus posterus pro
 dedignarentur à posteriorib. corrigi, quam Pa-
 confidenter auderent minores maiorib. pro
 veritate salua charitate resistere. S. Greg. hoc
 zech. Se, ait, minori fratri ad consensum de
 eadem re factus est sequens minoris sui, ve

quatenus qui primus erat in Apostolatus culmi-
ne, et primus etiam in humilitate. Et: à minore suo
comprehendi non dedignatus.

2. S. Augustinus ad populum suum ait: Diversa- *Ho. 24. 28*
curarum astibus ac difficultatibus conturbatus, si so.

forte non ut poscebat audiri: si quem tristius quam
erat aspexi, si in quem verbum durius, quam oportet
emisi: si quem corde contribulatum & opis indigū
provisione incongrua conturbavi, si quem Pauperem

in aliud intento importunius insistentem vel pra-
sumpti, vel distuli, vel etiam nutu aspero contristavi: si
in sua conscientia non agnouit, quod de illo huma-

sus suspicatus sum, vos quibus pro his atque huiusmodi
reus esse me fateor debitorem, simul me vestrum cre-
ditorem. Nam pullos quos fouet sepe in angustiis,

non toto pedis pondere calcat, & mater, nec ideo de-
bit esse mater. Dimittite ut dimittatur vobis, Dimittite
amanti vos debita difficultatis, qui nec contra ini-

quos debita crudelitatis tenere debetis, ad summam o-
mnium vos obsecro, commendare Domino curam pro vobis
curam, ut Clerici veram cordis submissionem

quam Sanctus Basilii tutissimum virtutum
thesaurum vocat, Bern. custodem
iudiciorum & matrem patientiae, Cass. totius
spiritualis structurae solidissimum fundamen-

tum) i. sapissime eam atque enixe à Deo
petant, secundo imitentur D. Paulum, qui
sepe repetebat: Blasphemus fui non sum dignus

vocari Apostolus, persecutus sum Ecclesiam Dei. 3. pon-
derent verba S. S. patrū quib. humilitatem nobis
commendant, B. Xaverius ait, ad Christianā humilitatē

comparandā, cū in ceteris tū in concionandi munere caput
est,

Ho. 24. 28

*V. Greg. 26
mor. ca 21.*

*de const.
mor. c. 17.
de ord. vita
coll. 19. c. 12*

*Ep. ad P.
Gasparem.*

est, Deo bonorum omnium fonti, quicquid inde
 ni, acceptum referre, sis memor quicquid in concione
 rectique expresseris, nequaquam esse tuum, sed oratoris
 quentis Dei. Nec quicquam tibi tribue praeferat de
 cordiam, elationem, ingratumque animum in
 populum, in socios quorum deprecatione, non tuum
 talentum communicatum tibi est a Deo. Et illud
 uero te meminisse velim ac saepius animo reperere
 tos concionatores apud inferos cruciari, qui p
 rint ved copia, vel leporis in dicendo, quam tu, p
 a scelerata vita, ad piam honestamque traduce
 quod monstri simile est, cum plurimis saluti fuerit
 tamen miserrime periere. Cur ita? Ob eam macula
 sam quia ab elatione & arrogantia insolentes
 bona non Deo retulerunt accepta, sed vendicari
 quocirca humana auidos laudis, vnaque sui op
 flatos insana gloria cupido praecipitem in locum
 ynde in exitium ruerept sempiternum.

Ho. 17. in
 Ep. ad Rō.

S. Chrysoft. tradens remedia contra vanitatem: Elegerim, inquit, potius innumerorum hominum seruitutem, quam semel vnus inanis gloriae enim captiuus illi suis talia praecipunt, qualia suis ista iubendo mandat. Omnium, inquit, seruam animam contemnito, virtutem negligito, libertatem deto, salutem suam destruito, et si bonum quid feceris ad hoc facito vt Deo placeas, sed vt multis ostentetur coronam qua beneficientes manet, perdas. Quid querit hisce praecipis crudelius fieri? Et si quando tuis bus hic titillauerit, vt conseruis tuis qua recte faceris gloriando narres, cogita quod nihil inde fructus cum dixeris sis accepturus, & absurdam hanc conscientiam extinguas, anima tua in hunc modum

rans, Ecce tantum temporis parturiendo laborasti, ut
 articulo gesseras alius inuulgares, & cum tantum tem-
 poris non haberes, ut silentium seruares, omnibus ea
 confisisti, iam dic queso quid utilitatis amplius inde ca-
 veris: nihil plane nisi extremum damnum, quod irrita
 sunt omnia que magno labore congefferas. Posthac
 perpendas quod multorum sententia sit corru-
 ptumque iudicium, imo non solum corruptum,
 & quod subito marcescat, nam etiam si ad horam ad-
 iudicatur, puncto tamen temporis vix preterito, omniu-
 m sciantur, quanquam etiam si manserit, multa ta-
 ra serie fuerit, diuinam illam ista commutasse. Si Luc. 6.
 mirum videtur quod dico audi Christum idem cen-
 tem, Va vobis, inquit, cum benedixerint vobis homi-
 nes, non enim cuius arti non quosuis sed ipsos opifices iudi-
 cas, quomodo virtutis probationem multis comit-
 tur, non vni illi pre omnibus, qui cum omnia sciat, so-
 lam vel exturbare vel coronare potest. Hoc itaque
 verbum inscribamus & parietibus, & ianuis, &
 dicamusque continue nobis ipsis: Va nobis, si quan-
 dauerint nos omnes homines, nam ipsi etiam lau-
 dantes te postremo velut vani honoris praconis que,
 ab ipsis sit, stulte amantem vituperabunt. Matth. 11.
abcondisti
&c.
 Leo, ait: Totam Christianam sapientiam disciplina non Isa. 66 super
quem, &c.
 abundantia verbi, non in astutia disputandi, neque in Ser. 7. Epip.
dom.
 laudis & glorie, sed in vera & voluntaria hu-
 militate consistit, quam Dominus Iesus Christus ab vte-
 raris usque ad supplicium crucis pro omni fortitudi-
 ne elegit & docuit.
 Greg. summa cura prouidendum est, ne accepta sa- Li. 27. mor.
ca. 27. c. ult
caue ne vo-
 luntate cum ignorantia tenebras illuminat, lumen hu-
 militatis tollat. Et: virtus dum in vsu transitoria
 lau-

lens place- laudis assumitur, quia vitio militat, virtus
re hominib. contemplari Dei sapientiã non possunt, qu
Deo displi- sapientes videntur, quia tanto ab eius luce
ceas. sunt, quanto apud semetipfos humiles non
Iob. 37. quia in eorum mentib dum tumor elationis
scit, acie contẽplationis claudit, & vnde se
p̄ cæteris astitit, inde se lumine veritatis

S. Francisc. obfuit aliquando concionẽ
tius præparasse, vt disceret nihil sibi tribu
(teste D. Bonau.) plangendũ dicebat præ
tanquã vera pietate priuatũ, siue qui in
tione non animarũ quærit salutẽ, sed prop
dem, siue qui prauitate vitæ destruit quos
cat veritate doctrinæ, præferendum dicit
fratrem simplicem & elinguem qui bono
plo alios prouocat ad bonum.

Lib. 5 hist. De Origine scribit Nicoph. eum marty
di amore incensum incredibili etiã iuuan
mos cupiditate flagrantẽ plurimos ac
Christi causa suscepisse labores, quin etiã
vitæ discrimini sese obiecisse cũ perfosso
foratis conclauũ parietib. ex aliis ædib. in
des sese concionabundus infereret, hic
ipsi minus præcauens, virtutique suæ
confidens, in multos errores miserime
& de sua salute incertos nos dubiosq; reliquit

Syr. 32. Ed- Clemens li. 6. ὁ πόλις πῶς ἐὼν αἶτ, Petrus
forem te bum, & Ioannem Apostolos Christi, pe
passerunt. toris ad cœlos ascensum, cum essent à Di
nolite extolli, mũ dignitatis gradũ adepti, non de glori
esto in illis nore contendisse inter se, sed vno consensu
quasi vnus bũ iustum Hierosoly. Episc. designallie. H
ex ipsis.

enim virtutem Christus Apostolis cum ad pre
 ram aspirarent maxime commendauit. *Qui* *Matt. 23. 10*
c. 10. 28.
 inquit, est vestrum erit minister vester. Et:
Syr. 3. 20.
 Filius hominis, &c. S. Petrus Ep. i. c. 5. v. 2. ait:
 qui in vobis est gregem Dei, prouidentes non coa-
 gnus es hu-
 spontane secundum Deum, neque vt dominantes
 milia te in
 nis, sed forma facti gregis ex animo. De hac
 omnibus
 &c.
 te multa Cassianus Monachus præcepit lib.
 titur c. 13. inter cætera ait: Nullo modo poterit
 nostra virtutis structura consurgere, nisi prius
 fuerint verae humilitatis in nostro corde fundamē-
 qua firmissime collocata perfectionis & charitatis
 valeant sustinere. S. Ambrosius loquens de *Ter. 10.*
 & Monachis ait: Humilitate peruenitur ad
 simplicitate peruenitur ad cælum. Quisquis er-
 diuinitatis tenere fastigia, humilitatis ima se-
 Qui unque vult fratrem præuenire regnando, *Rom 12. 10.*
 præueniat obsequendo, sicut ait Apostolus honore
 præuenientes. S. Bernardus scripsit contra
 gradus superbiæ monasticæ, 21. & S. Benedi-
 recenset 12. gradus humilitatis monasticæ
 Apologiam suscipit. S. Thom. 22. 9. 161.

SIGNVM CXV.

Corpus castigare ieiuniis.

Chrysostomus ho. 1. de ieiunio ait: Ieiunium
 Angelorum incitatio est pro nostra virili, con-
 item Bas.
 presentium, schola precum, alimonia an-
 Amb. Cyp.
 oris, mitigatio concupiscentiæ, vt probe
 & alios de
 ieiunio.
 norunt

norunt qui ieiunant: mollit furorem, compescit
 dat fluctus natura, excitat rationem, claram ve
 iem, alleuiat carnem, fugat nocturnas sedet ar
 dolores tollit, claros adfert & colores aspectus
 stus compositi, expedita lingua recta cogitatio
 cetera.

Recte ergo Clerici pij hoc corporis
 mentum medullitus temperamarunt.

Ca. 10. v. 3. 1. Propheta Daniel de se ait: Lugebam
 domadarum diebus panem desiderabilem
 medi, & caro & vinum non introierunt
 meum.

Mat. 3. v. 4 2. Ioannes Baptista locustis & melle
 vescitur, non carnibus, ait S. Hieron. (2
 Iou.) non volucrum suauitatibus pasce
 Aug. (ser. 65. de tempore.)

3. S. Petrus Apostolorum princeps
 gorio Naz. orat. de pauperum amore, si
 per ieiunauit solis lupinis vescens mimi
 comparatis.

4. S. Mattheus authore Clemente Al
 poed. c. 2. tantum holeribus vitam tolera
 petuo abstinens à carnibus.

5. S. Iacobum fratrem Domini carnes
 inedisse testatur apud Euseb. li. 2. hist. ca. 17.
 gesippus.

Rom. 4. 6. S. Paulus, ait: Bonum est non manduca
 & non bibere vinum. Et dum scribit ad Tim

7. Modico vino vttere propter stomachum tuum
 quentes tuas infirmitates: ostendit Timotheo
 sanus esset aqua esse vsu.

V. de morti 7. S. Hilarion (vt scribit S. Hieron.)

corporis pugnam sentiebat, sic ei insultabat: Ego *ficatone*
faciam ut non calcitres, nec te hordeo aliam, sed & austero
fame te conficiam & siti, graui onerabo pondere, vita culta.
 us agitabo & frigora, ut cibum potius, quam lasci-
 cogites. Nec diebus festis licet grauissime de-
 mberet soluebat ieiunium ante occasum solis,
 duro admodum parcissimoque victu utere-
 herbarum Syluestrium, hordeacei panis, &
 cocta sed aqua frigida maceratae lentis à 63.
 usque ad 80. cum pane quoque abstineret,
 trunculis ex farina & oleris comminuto su-
 aus fuit.

S. Hieronymus de se ad Eustochium Virg.
gnantem Spiritui carnem hebdomadarum inedia
gabam pallebant ora ieiunius, &c.

Odilo Cluniacensis Abbas quadragesima-
 ieiunium sollicitius obseruans cum panem ci-
 asperum comedisset, aquam potui poposcit
 accepta & statim in vinum mutata ministrū
 cepit, quod vinum pro aqua attulisset. Illoq;
 mitante & rursus de fonte haustum afferente
 secutum est miraculum, vbiagnouit Dei
 tantam timuit recusare quod ab ipso of-
 batur, & asperiore cibum molliore poculo
 perauit.

Petr. Dam.
Sur. to. 1.

Carolus Borchomæus Card. Archiep. Mediol. *Langhecu*
 simplissimo victu herbarum & olerū, *cin. de vi-*
 communium ciborum contentus fuit, quater *ta & hone-*
 gulis hebdomadis à carnibus abstinebat, feria *state.*
 & sublato, aliquando tamen propter aduē-
 hospitem si forte essent Magnates feria 2.

Hh

car-

carnes comedebat, feris sextis pertotum
cum omni familia ieiunabat.

Athan.

11. Antonius Ægyptius semel in die
spertina panem cum sale comedit, & aqua
quidam bibit, & cum perseverantius ieiunaret
nunc bidu, nunc tridui in ediam passus est.

Baldus.

12. *Samson* Dolensis Arch. episcopus
fuerit, modo biduo modo triduo transacto
do post hebdomadam cibum sumere. Totius
quadragesimæ tempore bis aut ad sumendum
parcissimo victu lassum & effœcum viribus
pus recreare.

V. Marul.

13. *Seuerus Abbas* dominico quoque die
sacram communionem, vesperi panem
sumebat, reliquis vero diebus, cibo pariter
tu vacuus perdurabat.

li. 4. c. 1.

14. *Elpidius Abbas* per annos 25. tantum
hebdomada, hoc est, Dominicis & quatuor
diebus vesci solitus dicitur.

Idem de

Mederico

abbate le-

gimus.

Bulla Laus.

hist. 106

Bonifacius

li. 4. dec. 1.

Pramia ie-

iu. S. Mar-

tini. Ioan.

Eadmundi

Ec. V in

triumpho.

Sur. 10. 3.

15. *Lupus Trecacensium Episcopus*, ter-
dentissima concupiscentia corpus arce-
duano ieiunio semper id afflixit, nullo
ientaculo refocillatus diuinis pro cibo
vesci solitus.

16. *Iuonem presbyterum* omnia ab
indicta ieiunia sola panis & aquæ refectio-
seruare solitum legimus.

17. *Bonifacius Mysiæ Archiep. dominicus*
lum diebus & quintis feriis cibum capere
tendat.

Proitu PP.

18. *Mutius Abbas* diebus dominicis
sibi diuinitus allato nutritus est, aliis diebus
cibo ieiunus permanfit.

19. Ephesum anachoretam annos 40. quos in *Ibid.*
 eremo peregit sol non vidit manducantem, nun-
 quam enim ante vesperum quicquam gusta-

20. S. Hiero. in vita Pauli Eremitæ ait: Iesum te-
 & S. Angelos eius in ea eremi parte, quæ iuxta Syriã
 accensis ungitur, vidisse me Monachos: de quibus vnus
 10. annos clausus hordeaceo pane & lutulenta aqua
 vitæ, alter in cisterna veteri quinque carnis per singulos

sustentabatur. Et li. 2. ad. Iou. ca. 9 Chæremen *Sacerd. g-*
 titulum.

ecus, vir eloquentiss. narrat de vita antiquo iu-
 Egypti sacerdotum, quod omnibus negotiis cu-
 que postpositis semper in templo fuerint, & re-
 naturas causasque ac rationes siderum con-
 templati sint, nunquam mulieribus se miscue-
 runt, nunquam cognatos & propinquos ne libe-
 ros quidem viderint, ex eo tempore quo cœpif-
 erant diuino cultui deseruire carnibus & vino se-
 mper abstinerint propter tenuitatem sensus
 vertiginem capitis, quam ex paruo cibo patie-
 rantur, & maxime propter appetitus libidinis,
 ex his cibis & ex hac potione nascuntur. Pane
 vescantur, ne onerarent stomachum, & si
 quando comedebant, tusum pariter hysopum su-
 bebant in cibo, vt escam grauiorem illius
 ore concoquerent, oleum tantum in ho-
 nibus nouerant, verum & ipsum parum,
 propter nauseam & asperitatem gustus le-
 tendam. Quid loquar inquit de volatilibus
 omni ouum quoque pro carnibus vitant &
 quorum alterum carnes liquidas, alte-
 rum sanguinem esse dicebant colore mutato.

Hh 2

Cu-

Cubile eius de foliis palmarum quas bates
cant, contextum erat, scabellum acclive, & om
na parte obliquū in terra propuluo capite
ponebant, bidui triduique in ediam sustine
Humores corporis qui nascuntur ex otio
mansione vnius loci, vnica victus castigat
siccabant. Hæc S. Hieron.

*De discret.
grad. 36.*

S. Augustinus de morib. Ecclesie agens
Nihil de iis dicam qui secretissimi penitus
mni hominum conspectu pane solo, quibus
certa temporum interualla affertur, & aqua
tentis desertissimas terras incolunt. Sciebat
te illi omnes verissimum esse illud Clim
exiccatum lutum iam non porcis vsui esse potest
voluent, ita & caro per abstinentiam marce
demonibus vltra non præbebit in se quiescendi

SIGNVM CXVI.

*Intemperantiam vt nouam mortem
abigere.*

*V. signum
de sobrieta
te.
Contraria
causa con
trarias h
bent opera
tiones &
effectus.*

Quemadmodum sobria diæta morbo
lit, corpus agile, sanum, purum, a
fæditate alienum præstat, longæuitatem
somnos quietos & placidos inducit, e
munes suaves iucundas efficit, sensibus
mitatem, memorię vigorem, ingenio per
claritatem, & ad diuinas illustrationes
das aptitudinem confert, passiones ledat
diam & mærorem pellit, libidinis impetu
git. Denique corpus & animam maxi

ut merito mater sanitatis, hilaritatis, sapiē
 & omnium virtutum dici possit: Ita è contra-
 vita inordinata, seu intemperantia exiguam
 am, momentaneam & breuem voluptatem,
 am gulæ adfert (quæ tum solum sentitur, cum
 manditur, & in ventrem traicitur, cum be-
 nobis communis est, & exigam partem cor
 afficit, linguam palatū & fauces (innumeris
 pensat incommodis. Nam & ventrem suo
 dere grauat, sanitatem perdit, morbos pluri-
 s introducit, corpus fœdum, olidum, sordidū
 & excrementis plenum reddit, libidinem
 passionibus animam subiicit, sensus ob-
 mem, memoriam debilitat, ingenium & iudi-
 am obscurat, denique mentem ad omnes suas
 rationes, ad disciplinas, ad orationem & me-
 rationem, ad sublimia & salutaria omnia hebe-
 & ineptiorem reddit, quo fit vt & in pulcher-
 rum rerum scientia, & in vitæ sanctitate, &
 meritis bonorum operum minor sit profe-
 s. Quam miserum est & homine indignum,
 ppter vilem & momētaneā gulæ oblectationē
 reddere mancipium intemperantiæ, eiusque
 tanta incommoda & dispendia sustinere?
 tantum fellis & absinthii pro illa modica dul-
 tate refunditur? Quid turpius est aut magis
 decorosum, quam esse mancipium gulæ &
 intis? Quid stultius quam propter modicam
 voluptatem renuntiare omnibus animi &
 corporis bonis, quæ nobis adfert sancta sobrie-
 , & exponere se omnibus incommodis &
 malis quæ corpori & animo irrogat intempe-

rantia? Hæc perpendentes Clerici boni
speciem boni delectabilis intemperantiæ
fiffime deuitant, sobrietatem vero vitæ
& instrumentum optimum sanitatis corporis
vigoris mentis in longam senectutem con-
uandi, & maxima bona vtrique parti
temporalia quam spiritualia consequenda
ligenti time colunt, inter epulas esorire
runt, & cæteris affatim appetitum acve-
expleantibus, illum intra angustos limites
cent, & nunquam appetitu cibi potius
mensa discedunt, sequentes dictum com-
Se non satiare cibi, studium est sanitatis: & illud
multum vult comedere comedat parum, quia parum
medendo protrahit vitam. Hinc quia Paulus
Card. Bembus vitam ordinatam seruauerunt
diu vixerunt. E contrario homines
(sensuum serui sensibus dediti) & in-
rantes volentes suos appetitus satiare, & g-
dulgere, etsi videant ab intemperantiâ
subinde tractari, nihilominus vitam sobriam
fugiunt.

SIGNVM CXVII.

*Intentionem habere rectam in omni
actione.*

Clericus bonus in omnibus quæ agit
tractat finem sibi constituit Deum
omnibus non suam sed Dei voluntatem

i boni... studet, in ipso quoque ordine sacro
 erantie... accipiendo, nihil aliud nisi Dei obsequium seu
 vi reme... ac diuinum spectat. Nam si in rebus o-
 tis corpo... bus etiam profanis & humanis, tamen Deus
 utem cor... finis esse debet, quanto magis in ministeriis
 ue parti... celestibus, quæ cum Deo consecratae sint, prophæ-
 nequena... tur & deprauantur, cum alio quam ad Deum
 esorire... uertuntur: itaque iure S. Bern. peccatum hoc
 n ac ven... magnum & tamen vald frequens reprehendit.
 s limites... Omnes, inquit, *Christiani & omnes fere quæ sua*
 otu fua... *quarunt, non quæ Iesu Christi, ipsa quoque Ecclē-*
 m comm... *æ dignitatū officia in turpē questum & tenebra-*
 & illud... *negorum transiere nec in uis animarum salus, sed*
 quia pro... *quæritur diuitiarum. Propter hoc tondentur, pro-*
 a Paulus... *hoc frequentant Ecclesiam, missas celebrant, psal-*
 seruatur... *ter decantant. Pro Episcopatibus & Abbatibus alique*
 ines ser... *titatibus impudenter hodie decertatur, ut Ecclēsi-*
) & in... *redditis in superfluitatis & vanitatis vsus dissipare,*
 are, & g...
 erantia...
 m sobri...
 II.
 in omni...
 uaz agi...
 Deum
 untatem

Ser 6. qui habitat.

*Ps 50. spiritum re-
ctum. &c.*

4. de conf.

Hh 4 mes

mercedem etiam copiosam præberent, illi propositum alteri cuiuspiam interuaret, ne via gratia hora eum domi suæ perferrent. Quare Cyprianus bonus oblitus commodorum suorum quid agat, quidquid molitur, refert ad Dei honorem, vel quod idem est, ad fidem & glorificationem Ecclesiæ utilitatem, pacem & firmitatem, neque opes aut potentiam suam amittere ratum care studet, sed id tantum curat, quomodo unus cultus & humana salus amplificaretur, ut ex Ecclesiæ administratione crescere possit præterea verum eo omnia dirigit, ut sua opera terra que labore crescat Ecclesia. Denique eius spe di mentem induit, quam bonus & fidelis in re aliena. Ut enim tutela non est ad utilitatem eorum quibus commissa sunt, sic omnia illorum qui commissi sunt, sic omnia curatio Reip. quanto autem magis Christiana? præsertim cum hoc eius conditio, quod non modo ex eius damno lucrum facere, sed utilitates postulent, etiam iactura eius obeunda est, & rei & gloriæ & vitæ. Hoc est seruire Deo, se totum & sua omnia obsequium conuertere, non Dei obsequium suas utilitates. Quamobrem Samuel scribens, quales animos Deus in multis requirat: *Seruite*, inquit, *timete eum in veritate, & ex toto* *suo*.

*V. platum
de off. Card
c. 9.*

1. Reg. 7.

*V. in li. Reg.
c. 2.*

*Vbi S. Greg. Qui de bono opere temporalium
dem expetit, Deo in veritate non seruit.*

erent, *in proposito in sua operatione non diligit. Qui autem*
ne vna curam habeat Deo seruire cupiunt, totum cor in diuinis ob-
 Quare *componere iubentur, vt sic quæ Dei sunt agant, vt in*
 in suorum *aliquid quod contra Deum sit, non retineant. Ex*
 efferat *apparet quanta sit peruersitas, si Clericus qui*
 ad fidei *Ecclesiæ operarium & Dei famulum profite-*
 cem & *sui magis commodi quam Dei vel Ecclesiæ*
 suam *beat rationem. Taceo quod sæpe eadem ipsa*
 quomodo *(modo ad Deum erigatur) nullo labore*
 ficaretur *in celo, cælum & magna in cælo præmia, vel ma-*
 escere *in præmiorum cumulū consequi possit, qua,*
 sua ope *terram deprimatur exigui & temporalis com-*
 nique *in specie, præmia illa sempiterna atque infini-*
 & fidei *perdantur. De hac stultitia S. Hieron. differens,*
 on est *quod dicitur de Clericis: O quanta apud Deum mer-*
 omnia *in presenti præmium non sperarent? S. Greg. Hoc*
 ic omnia *ait, in terra vobis retribui nil queratis, quia su-*
 magis *desiderantibus temporalia nulla sunt, sed ibi desi-*
 hoc me *fugite, vbi quicquid retribuitur finem non suscipit.*
 odo nos *terrenum quid sibi proponunt illorum o-*
 ed si ita *labor irritus est & inanis, totos dies laborāt,*
 eius *fatigantur sine æterno præmio, vt verius*
 ita. Hoc *dici possit, quam de Mose dixit Iethro, stul-*
 omnia *labor consumi. Nam si vno anno eorum*
 obsequi *vel grandine, vel pluuiarum inundatione,*
 muel *contra æstu & siccitate, aliaue eiusmodi causa*
 us in *illos ferrent fructus, magnam eam ducerent ca-*
 it, Deo *ritatem. Quāto maior est hæc perpetua iactu-*
 toto *perpetuum animæ, qui in finicis partibus melior*
 per alia *ager? Præsertim cum ex eiusmodi damno ege-*
 seruit, *tem animæ prouenire necesse sit sempiter-*
 ma? *imo multum etiam perditur in præsentis*

Hh 5 vita

Epist. 2.

Li. 10. ep. 7.

Exod. 10.

vita. Non enim iniustus est Deus, nec reus
aut qui sese largitate & charitate vincit
Itaq; nulla est aptior ratio ad eius eliciendam
ralitatem etiam in hac vita etiam esse eiga
liberalem, & se totum, suasque actiones
mini consecrare.

Hinc S. Greg. Brunechildi Francoꝝ Re
bit: *Quia ipse bonarum mentium consueta esse
qui etiam largitor est, confidimus quod tanto
causas vestras sua pietate disponat, quanto
sua vos videt esse causa sollicitos. Facite quod
Deus faciet quod vestrum est. Contra qui
lium amore Dei honorem negligunt, sapie
quidem ipsa caduca bona consequuntur,
rum causa peccarunt.*

Ij Clerici qui humanis respectibus d
quiq; propriam spectant utilitatem, quales
& illigati sint, ita nihil vnquam præclaro
Deo & Ecclesia agere possunt. Contra
se omni eiuſmodi respectu exiunt Deum
intuentur, liberi sunt & expediti ad præclar
que agenda, quoniam nullis vinculis retin
entur.

Cum Anno 1414. esset in Ecclesia fidei
ma ex tribus Pontificib. Ioannes Dominicus
dinalis qui Gregorio XII. adhærebat, si
modi rationem habuisset, eum potius fouisset
masset ad retinendam dignitatem, quippe
ctus esset Cardinalis, & pene solus apud
posset, & tamen propter publicum bonum
quam destitit eum mouere, hortari, & imp
vt se ipsum Pontificatu abdicaret, quin
huius rei gratia à Gregorio ad Constantiam

missus non solum eius nomine publice Gre-
 Pontificatū, sed tanquā officio functus, suū
 Cardinalatū ab illo sibi tributū depoluit, seq;
 inferiorē locū Episcoporum, quorū in nume-
 rat, recepit. Quāquam id quidem minime
 lant, eius concilij patres, oēs. n. vno consen-
 suū gradum cum summo eū honore reduxe-
 Christus ait, *si oculus simplex fuerit*, id est, men-
 ties in purum sincerumq; finem dirigatur, to-
 actionū corpus lucidum erit. Sin autē oculus
 nequam sit, ipsæ etiam actiones tenebricosæ
 uariæ sint necesse est. Quare bonus Clericus
 in omnibus actionibus rectam mentē custodire
 borat, & propositum fixum ac certū exequen-
 in omnibus diuinam voluntatem. Quia enim
 bus dicitur iustius est, quam vt creatura obediat crea-
 n, quālibet filius patri, seruus Domino, nihil molitur ni-
 oræ clarior agit, quod non putat placere Deo, atque adeo
 ontra negotiis etiam quotidianis suscipiendis hunc
 Deum adhibere solet, vt antequam suscipiat,
 prælucet & inquirat, an Deo placeant, maxime cum
 lis negotium occurrit dubium, & in quo aliquid
 fia fieri latere potest. Breuiter ita strenue ita diligen-
 omnia etiam anxie diuinæ voluntati totum se tra-
 bat, si sua, vt suam ipsius voluntatem, suo ipsius cordi
 uisset exoptet. Adhæc aduersa quæ Dei iussu eue-
 pe eū ob hoc ipsum libenter perfert, vt Dei vo-
 pud eū obsecundet. Sic. n. animo constitutus est, vt
 bonum de damnū aliquod in re familiari patiat, siue
 i, & inopino quorū quempiā subita & inopinata morte
 uin eū occurrat, siue negotiū aliq; graue & magnum ad-
 haro dicitur sententiam succedat, siue (quod acerbius
 videri

*Resignatio
 propria vo-
 luntatis.*

*Qui sic ani-
 matus est
 vt nihil ali-
 quid expe-
 ctat nisi Dei
 voluntatē
 excolere, eū
 Deus nun-
 quā potest
 deserere.*

videri solet) honoris atq; existimationis
 mentum accipiat, denique quæcunque
 molesta eueniunt, ea putet casu aut fortu-
 disse, sed certo Dei consilio ac providentia
 ipso ei placeant, quia Deo placere. *Sic*
1. Reg. 16. Rex David à Semei tāta premeretur mille-
 etiam hostem ad misericordiam mouere
Ioan. 6. maledictis ultro & contumeliis, in super-
 pidibus appetitus, nihil dixit præterquam
nus præcepit ei vt maledicat David Certe si filius
 diuit, vt faceret voluntatem patris, quantum
 obedire debet seruus, vt faciat voluntatem
 mini Dei? Legati & eius qui illum mittere
 pratum legationis exitum, opus est vt eorum
 voluntates. Sit igitur Clericus tanquam
 deferens in fronte mentis semper auream
 nam diuinæ charitatis, in qua sit sancti
 Dei nomen in sculptum. Hoc habeat præcor, vltima
 mentis, semper vt Christum magnificet, & est qui
 dibus aliorum imprimat, vt animas Deo conue-
 tur, & peccata ex orbe terrarum exterminet

*Isai. 27. hic
 est omnis
 fructus vt
 auferatur
 peccatum.*

Epist. 42.

S. Bernhardus puritatem intentionis
 pue docet consistere in quærenda Dei
 vtilitate proximi, vt in omnibus actibus
 hil Sacerdos quærat nisi Dei honorem, aut
 moram salutem, aut potius vtramque, *Cur*
 maxime rectam eius peruertunt intentio
 inanis gloriæ ambitio & lucraliculus appetitus
 appetitus, vnde præstantissimi muneris
 ministratio vitiatur. Nam recte Gregorius
 peruersa est, ait, intentio quæ præcedit, præu-
 opus quod sequitur quamuis esse rectum videatur

Li 1. Dial.

1. Thess 2.

*non quasi
 hominibus*

mel cor intentione corrumpitur sequentis ^{placentes,}
 nis, medietas & terminus ab hoste callido ^{sed Deo, qui}
 possidetur, quoniam arborem sibi fru- ^{probat cor-}
 ctate conspicit, quam veneni dente in radice ^{da.}
 ferat S. Bern. ait: *Queris quem dicam impu-* ^{Serm. 62. in}
qui laudes requirit humanas, qui non ponit sine ^{Cant.}
Euangelium, qui Euangelizans vt manducet, ^{Luc. laxat}
sum astimat pietatem, qui non requirit fructum ^{retia in ca-}
 pturam ^{(anima-}
 rum) diui-
 tiarum.

SIGNVM CXVIII.

Omnes animi motus praesertim iracun-
diam frangere.

Letico iurandum est vt teneat in sua pote-
 state animi motum, nec se de gradu, vt di-
 beat preter, vlla re deijci finat, sin hoc plane vitare non
 nificet, quin animus interdum subito occupatus
 mas Deo melcat, illud proximum est vt saltem verbis
 xtermis detur, & linguam diligentissime contineat,
 tionis cum Propheta: *Turbatus sum & non sum* ^{Psal. 76.}
 a Dei gratia. Sic enim etiam paulatim assuescet, vt in-
 actibus motus mitigentur, & vel non incitentur
 rem, aut non adeo vehementer.

Cum Abbas Ioannes (vt refert Cassianus
 inst. c. 27.) in eremo venerandum quendam
 Pasiam nomine amicum suum inuissit
 illerque ab eo quem fructum his 40. annis
 tus se mutuo non viderant, fecisset, & alter
 ondisset, nunquam me vidit sol reficientem, sub-
 iur Abbas Ioannes: *nec me iratum.*

2. Cardinalis *Borroneus* cum se maxime
 lari sentiret, tenebat sese & comprimebat
 lum verbum efferret, donec motus ille
 ter. Solebat autem interea annulum verum
 digito gerebat, quod cum aduertissent do
 ci, hoc ipsum erat eis indicio quod vim
 ret. Consul *Iosephi* opusculum cui titulus
 ὅτι ἀνακρίστωρ τῶν παθῶν ὁ λογισμός, quod
 affectuum sit *Domina*.

SIGNVM CXIX.

*Boni prelati causas populi cognoscunt
 dicant non solum cum dissidentibus
 partibus arbitri sunt electi, sed etiam
 male à secularibus iudicibus inducuntur
 retractentur atque rescin-
 dantur.*

EXercuisse Episcopos quam Apostolus
 rinthios scribens (Epistola i. capite
 Ecclesia ordinavit iudiciariam potestatem
 causas litigantium Christianorum ad
 easdem definirent complura veterum
 exempla.

1. De *S. Ambrosio* testatur *Augustinus*
 adeo fuisse obrutum cognitione alienarum
 rum, ut vix daretur ei respirandi facultas,
 adeo, ut toto tempore, quo ipse *Augustinus*
 diolani resedit, nunquam nactus sit *Ambrosio*
 ab his liberum & otiosum, ut quod dicitur

operat, mentis suæ tricas, quæ animum in di-
strahebat, et per ol xiori sermone apud illum
coneretur. conf. l. 6. c. 3.

Greg. Thaumaturgum Neocæsareæ Episcopū
negotiorum cognoscendarum causarum definien-
tium; iudicium fuisse implicitum G. ego. Nyffe-
s testatur verbis: Ne secularium quidem ac-
tualium controuersiarum aliud vllum iudicium sibi
procuratum ac firmum, maiorisue autoritatis esse pro-
bat, sed omnis que estio disceptatio, & omnis in rui a-
liis que negotiorum nexus illius consilijs & ad-
monitionibus resoluebatur & dirimebatur, &c.

A. g. l. de operibus Monachorum c. 29. Do-
minus se sum teste, ait, inuoco super animam meā, quo-
modo malle per singulos dies certis horis, quantū in
monasterijs constitutum est, aliquid mani-
operari, & certas horas habere ad legendū & orandū,
quod de diuinis literis agendū liberat, quā tumul-
tatis perplexitate causarum alienarū pati de ne-

cessitatibus. Quibus nos molestus dum affixit Apostolus,
suo scilicet eius qui in eo loquebatur arbitrio &c.
addit, quem tamen laborem non sine consolatione
suscipimus pro spe vite æternæ ut fructum fe-
cum tolerantia. Dirimebat (ait Possidius) li-
quando vsque ad horam refectionis, ali-
quando tota die ieiunans &c.

Synesius ex Philosopho gentili factus Chri-
stianus, ac deinde licet inuitus, creatus Episco-
pum iudicandarum secularium causarum pres-
bitero onere, se abdicare curabat, si licuisset,
declarat literis cōtra Andronicum scriptis
quibus

Iudicij Ec-
clesiastici
tribunal e-
rexit Pau-
lus.
V. in specu-
lo boni ma-
gistratus
locum de
pietate in
Sacerdotes.
Melchisede-
chus simul
Rex fuit &
Sacerdos.
Queritur
se fatigatū
litrib. Chri-
stianorum.
Paulus ta-
libus causis
Ecclesi-
sticos consti-
tuit cogni-
tores.
V. eundem
in Psal. 118.
& Baron.
Tom. 5. pa-
62.
Ep. 57.

quibus missionem petit: Otio, ait, opus est
 cum philosophia sacerdotio fungitur. Non conueniunt
 piscopos, qui in rerum negotijs versantur, sed
 ror eos qui vtrumq; possunt: mea facultas non est
 Dominis seruire, &c. Et: Radius solis si conuenit
 versabitur purus manet, non inquinatur, eodem
 idem hoc fecerunt fontibus & mari opus habent.
 multa id genus in conuentu Episcoporum
 cutus, cum missionem peteret, quam re
 tibus omnibus assequi non potuit. At
 laecularia iudicia quantum posset, declina
 raret, cum tamen necessitas imperauit, tunc
 tum illa suscepit, sed & ipsos prouinciarum
 fides, in administratione se inique gerentem
 cauit atque damnauit. Nam tum in And
 Pontapolitanæ præfectum prouinciarum, tunc
 nantem ibidem magistratum gerentem, qua
 municationis sententiam tulit. Si exigua
 tis Episcopus eam in prouinciarum
 des, quid putandum fecisse cæteros, qui
 bus præerant Ecclesijs, vt Metropolitanis
 rriarchas, & Episcopum Episcoporum
 Pontificem?

Baron. An.
Christi 57.

Epist. 58.

5. Apud Israelitas grauiores causæ
 & sacerdotibus proponebantur ad
 dum, qui quodcunque respondissent

sacrosanctum tanquam ex aduerso depre
 ptum habebatur, contumacia
 eis pœna mors e
 rat.

SIGNVM CXX.

Non temere de aliis iudicare.

Abbas Moses (vt est in vitis PP. in libro
quod non oportet iudicare quempiam)
reversus vt lentetiam diceret, in fratrem lapsum
qui peccauerat) aduenit sacco arena pleno
rogatusque quid ferret, respondit: pec-
unia, quæ quoniam vix ferre valeret, multo
aliena iudicare posset. Hoc præpositi mo-
nasterij audientes, memores se quoque esse pec-
catorum noxam fratri condonauere. Cumq; Io-
nanciz quidam percunctatus esset Abbatem pasto-
rentem, qua ratione requiem in hoc seculo & futuro
merere posset, respondit: *Si in omni causa diceret*

Doct. 63

sum ego? & ne iudices quemquam.
Apud Dorotheum anachoreta quidam vt
nouit fratris sui lapsum, dixit: *Hei mihi quia*
die: Cras ego, noluit fratrem suum iudicare,
sed sibi metum vt caueret à lapsu simili. S.
ait, eum amarissime fleuisse, addens: Qui
bat super se putas, quia non compassus sit fra-

Serm. 3. de resur.

Esse rem Eremita columnam ignis ad cœlum
porrectam viderat, audieratq; talem esse ma-
num Basilium Episcopū, & hac visione illectus
venerat, vt tantæ exstimationis homi-
ni videret. Sed cum Solemni Epiphaniæ die,
artificiali pompa in magno Clericorum cœtu

In vitis pps
Sur. To. I.
Pœnas inis
storum V.
in theatro.

ii ful-

*In vita Ba-
sily.*

fulgentem conspexisset, ipsam elata super
columnam esse censuit non ignita chara.
Postquam vero ab illo accitus eiusmodi cogi-
tionis errorem sibi obijci audiuit, cognovit
esse in homine, qui aliorum arcana illi re-
& ostentis quam magnus apud se esset re-
tur. Prostravit ergo se & peccatum confite-
ntiam petijt. Alius eremi cultor cum festi-
dam die in Ecclesia multo compositum
ac in loco editiore sedentem cerneret, non
Episcopali dignitati, sed cuidam inanis
fucos atque oblectamento imputavit. Quo-
rem voce ad se de caelo lapsa audiuit, multa
ipsum voluptatis capere solere, selem
quam in cella habebat manu demulcend
Basilium Episcopum sacris indumentis se-
do.

4. *Ioannes* Episcopus Alexandrinus,
iam qui publice peccauerunt absentes ca-
x-rique prohibuit. Fieri enim posse
tum poenitendo diluissent, & iniquum esse
homine petulanter exprobrari, quod a
menter esset condonatum, itaque domi-
suos grauitur increpuit cum quendam
raptorem morte dignum dixissent. Et quod
inquit. *si ille iam peccare destitit, cum vos fuerit*
cesseris? Certe si homo in se nescit utrum
re an odio dignus sit, qua ratio-
ne id in altero
sciet?

SIGNVM CXXI.

Labores grauissimos constanti animo perferre.

Mirum est quoniam modo *Augustinus* *Steuclus* Eugubinus siue Iguinus (Catholicus regularis congregationis S. Saluatoris Episcopus Kisami sedis Apostolicæ Bibliopæarius) ex satis honestis parentibus ortus, vitam egenis, vt vix haberent vbi pedem ponerent in suo) sustentandæ vitæ causa eam parcè agens, ferreoque pectine dies ac noctes lanam carpens in tantum nihilominus vitam euaserit.

v. locum de otio. Insignis patientia, studii, labor. An. 1540.

Quin & cum deformi esset corpore, atque omnibus maximo odio haberetur, pugnis & verberibus electus è pauperi casa, siue potius gurgulio, sub dio quavis tempestate somnum capere cogebatur, quod vitæ genus vsque ad duos vix annos æquissimo animo tulit.

V. Epistolâ P. Francisci Xaverij ad otiosos.

Quin de in ordinem S. Saluatoris cooptatus cum vix annis pene omnibus esset, necasse qui posset lucernam, ad quam noctu lucubraret, summa animi contentione cuncta superata. Quamobrè de multa nocte è lecto surgens & templum contectus in templum descendens ad huiusmodi, septennio integro oë literarum genus vorat. Et quidem eius virtus, atq; discendi desiderium religionis sui ordinis nota esse cœperat, quando in admiratione ludibrio, cauebât, ne tam

tus vir nimio studio se conficeret. Is retrogratione n
 bat occulte agere quod agebat. Linguas, *Deus co*
 Græcam, Hebraicam, Arabicam, Syriacam *quo comm*
 tias omnes philosophiam in primis & *Deus*
 giam perdidit, unde ad præclara Ecclesiam
 nera, siue ad Episcopatum in insula Creta *Or*
 est, &c. Libri, quos posteritati reliquit *nam A*
 mos sunt distincti: V. apparatus sacrum *no me*
 Possuini. *mbrosi*

2. Venerab. Beda tria per omnem vitam *adum*
 familiaria. *Orare, scribere, docere, & quia*
 disciplinarum genere excelluit, in proce *edita*
 apud eius sæculi doctiores abijt, *hominum*
 mo orbis angulo (in pago Iaru seu Giruico *habeba*
 vniuersum orbem suo ingenio perstrinxisse. *) &c.*

Floruit

An. 1340.

V. Iosephū

Pamphilū.

3. Henricus de Vrimaria Germanus, *Mille &*
 Augustiniani, ab omni procul otio *(ait lo*
 verborumque vanitate, nunquam a *numera*
 terarum & oratione cessabat, nisi *es nos*
 in re vtiliter occupatus: illudque in ore *scripsi*
 ter habebat, quod quando orabat ipse *Deo*
 quando studebat Deus sibi loquebatur: *Cum*
 filium aut doctrinam impendebat, aut *negat*
 disponebat, ipse de Deo & propter *Deum*
 tur. *filio r*

Cum benignissimus Deus ipsi vellet *Ecce*
 quem post laborem, ac prius per bienn *refectu*
 uibus eum, renum & vesicæ doloribus, *quebat*
 quoque ac stranguriæ passionibus *6. De*
 gasset, ipse vero tandem ad cœlestem *manum*
 migraturus, sacramenta Christi religio *manum*
 cepisset, oculis ad cœlum erectis, hac *um C*

Is vero in oratione maxima pronunciauit: *in manus tuas Pa-*
nguas. Deus commendo spiritum meum: in manus tuas Fili
us commendo spiritum meum: in manus tuas spiritus
is & Thome. Deus commendo spiritum meum. Quibus dictis
a Ecclesia Deo reddidit animam.

Origenes Alexandrinus ob indefatigabile *v. Signum*
studium Adamantij & Chalcenteri, hoc est, ænei *126.*

nomine est assequutus. Huic commentanti
Ambrosius Alexandrinus, vir ut nobilis ita ad-
modum diues, membranas, notarios, vi-
s & quibus omnia quæ huic rei necessaria erant abunde
in processu ditabat, nihil non faciens quo felix illud
genium ad scribendum prouocaret. Hunc er-
rorum habebat Ergodictin (operis pensum exigen-
tibus) &c.

Mille & eo amplius tractatus, quos in Eccle-
sia locutus est, ait Sanctus Hieronymus edidit,
innumera præterea commentarios, &c.
si quis nostrum potest tanta legere, quanta ille
in ore descripsit? Hæc Hieron. ad Pammachium &
Deo gratiam.

Apostolus Petrus vniuersi gregi cura adstri- *vniuersi*
ctus, seu cui vniuersa gregis cura à Domino com- *gregem pa-*
missa erat, ut omnibus prospiceret. Officio & *storali re-*
consilio non deerat, peragrabat prouincias, inui- *gimine gu-*
dit Ecclesias, & omnes quæ sunt vniuersalis *bernabat.*
officij functiones pastoralis sollicitudine ex-
ercebatur & consumebar.

De S. Pauli itineribus v. c. 16. Act. de labore *Paulus fa-*
annuum eiusdem cap. 18. Testatur ipsemet se *ber taber-*
annuum suarum artificio queritasse victum, non *naculorum*
annuum Corinthi, sed & alijs in locis vbi consiste- *Baron. An.*
ret, vt *Christi 52.*

Act 9. Dū ret, vt Thessalonix, Ephesi &c. (Act. 20.)
 transiret sui instituti rationem reddit cum ait: (2. Th.
 vniuersos v. 6.) Non inquieti fuimus inter vos, neq; gratia
 &c. manducauimus ab aliquo, sed in labore & fati-
 1. Cor. 4. nocte & die operantes, ne quem vestrum gratia
 1. Thess. 2. Laboris no non quasi nō habuerimus potestatem, sed vt nos
 stri. &c. formam daremus vobis ad imitandum nos &c.
 leuem occasionem captantibus daret occa-
 ac dicendi Euangelij prædicationem fuisse
 stum pretextum, quæstus gratia circumuen-
 bem, sibi à necessario quoq; cibo tempera-
 esse existimauit, & faciendis tabernaculis
 ad cœlestia construenda, tabernacula terræ
 est, inquit Orig. Hom. 17. in lib. Num.

7. Idem à Barnaba quoq; inuiolabiliter
 uatū scribens ad Cor. Ep. 1. c. 9. declarat ac-

Cur Pau- rum rationem: Omnia sustinemus ne quod
 lus nobili- lum demus Euangelio Christi. Complures autē
 tate insti- ni tradunt communem quandam legem
 gnis & cru- ptam fuisse illis, qui sacras vellent literas
 ditione ri, vt manuale (manuum) quodpiam
 prastans addiscerent, quo victum quærerent (ne pe-
 opificium, quod ex- essent ad peccandum.)
 erceret di- dicerit.

Li. 2. Con- nam & alios ad hoc ipsum faciendum hortat
 stit. c. 17. Apud Clementem enim hæc leguntur:
 Ecclesia iuuenes estis, curate in omnibus rebus
 sedulo ministrare, cum omni sanctitate operi-
 cate, vt omni tempore & vobis & egentibus
 possitis, ne Ecclesiam Dei oneretis: etenim nos
 cantos verbo Euangelij, subcisiuas operas non neg-

...nim ex nobis piscatores sunt, alij serrarum artifi-
 ... alij agricolae, nec vnquam otiosi sumus. Iustinianus
 ... ait de vit. CHRISTI: Pudor ille in vi-
 ... uis, vereamur si ipsi manibus nostris opus feceri-
 ... &c.

9. Epiphanius scribit antiquitus multos S. Sa- *Hier. 80.*
 ... dotes proprijs manib. fuisse operatos, qualem
 ... tandem iuxta proportionē dignitati & Ec-
 ... cliaestice curæ assiduitati conuenientē reperirēt
 ... tem: quo cum verbo & prädicatione (inquit) conscien-
 ... tiosa gaudeat. dum etiam per manus proprias fructum
 ... & sibi ipsi suppeditat, fratribusq. ac indigentibus
 ... operit ministerij fructum.

10. Idem & de Monachis omnibus id ipsam *Ibid.*
 ... laborantibus hæc scribit. Laborant proprijs manibus
 ... ad auxiliandum etiam indigentibus, quemadmodum
 ... in singulis monasterijs, tum in Aegyptiorum regio-
 ... ne, tum in alijs omnibus sic laborant ad iustitias, velut
 ... in manibus quidem habentes ceram opificij, in ore
 ... roscetas mellis, cum propria hymnifera voce vni-
 ... versorum Dominum iuxta proprium sensum lau-
 ... dant.

11. S. Augustinus egregium scripsit commenta- *C. 14. 15. 16.*
 ... tulum de opere Monachorum, quo acriter in-
 ... uectus est in vagos & desidiosos Monachos, opera
 ... manuum prætermittentes, qui tamen eius vide-
 ... tur esse sententiæ, vt non semper vel vbiq. Paulus
 ... operatus sit manibus suum artificium, sed cum
 ... prædicatione verbi daretur otium, cætero au-
 ... tem tempore non tantum ab offerentibus ac-
 ... cepisse, id exposcente necessitate, sed etiam li-
 ... teris suis id præcepisse pro alijs faciendum, vt cum

scribit ad Galatas : *Communicet qui catechizat in omnibus bonis : re-
collectam faciendam indicit Ecclesiis Mace-
doniæ, & Antiochiæ, & Achaïæ pro fratribus
in Iudæa agentes paupertate grauissima pre-
rentur.*

Nicoph li. 1 12. *Lucam* Euangelistam arte picturæ
c. 34 li. 2. c. spiritualibus negotiis fatigatum remittentem
34. sueuisse accepimus. Romæ duæ imagines
tur altera Christi in sancta sanctorum, altera
Mariæ Virginis in Ecclesia quæ Mariæ
dicitur eas ab ipso pictas ferunt, &c.

Athan. 13. Antonius Abbas hominum ad se con-
uentium frequentia inquietatus relicto ma-
ritimo vltiorem eremum petijt, ac ne frater
etiam ipsi deferendo vexarentur (tridui enim de ar-
nere ab eis distabat) terram coluit, semina
que fecit, & oluscula plantauit, vt etiam
inuisendi gratia eo accessissent ad conuen-
satis esset. Si quid insuper otij suppeteret
las de palmarum folijs texebat. Idem soliti
tædio affectus, cum dubius animi æstua-
mare cœpit: *Saluari cupio Domine & esse
ziones meæ mihi aduersantur.* Mox vbi
prodijt, conspexit hominem monachalibus
succinctum, nunc calathos texentem, nunc
randum procumbentem, & ab eodem
Sic tu age Antoni, sic enim agendo saluaberis. Cum
hæc dicens disparuisset, angelum Dei
lexit, ac deinde operum orationumq;
mitu eius diligenter seruauit.

14. S. Hieronymus non ieiunia solum ad carnis
 appetus infrenandos adhibuit, sed & iuge stu-
 dium litterarum, seu assiduam laborem, sic enim
 Rusticum scribit: Dum essem iuuenis & solitudinis
 deserti vallarent, incensua vitiorum ardoremque
 ferre non poteram, quam cum crebris ieiuniis
 mens tamen cogitationibus assuabat. ad qua
 mandam cuidam fratri, qui ex Hebraeis crediderat,
 discipulam dedi, ut post Quintiliani acumina, Ci-
 ceronis fluuios, grauitatemque Frontonis & lenitatem
 Alphabetum discerem, & stridentia anhelantia-
 verba meditarer. Quid ibi laboris insumperim,
 sustinuerim difficultatis, quoties desperauerim, quo
 cessauerim, & contentione discendi rursus inceperim
 conscientia, tam mea qui passus sum, quam eorum
 mecum duxerunt vitam. Et gratias ago Deo meo
 de amaro flumine litterarum dulces fructus carpo.
 de Aegyptiorum monasteriis idem scribit: Aegy-
 ptiorum monasteria hunc morem tenent, ut nullum abs-
 que opere labore suscipiant, non tam propter victus ne-
 cessitatem, quam propter animae salutem, ne vagetur
 cogitationibus mens.

15. Idem docet Ioan. Cass. libro de Spiritu a-
 sancto 10.22. addes c.24. exemplum Abbatis Pauli
 inter Patres probatissimi, qui singulis annis om-
 ne opus manuum suarum (hoc est folia palmarum
 mantrum suum collecta) supposito igne concre-
 tabat, pro sola, ut loquitur, Purgatione cordis & co-
 gnationum soliditate, ac perseuerantia cella, vel ac-
 tibus ipsius victoria & expugnatione.

16. Abbas Pambo cum esset moriturus in
 ipsa hora excessus dicitur dixisse: Ex quo veni in hunc
 locum

Pallad. in
 hist.

Laus. c. 10.

Li 5

locum

locum solitudinis & meam edificavi cellam, & habitavi, nulla fuit dies qua non aliquid operis fecerim manibus, nec memini me ab aliquo panem gratia comedisse, &c.

In vitis pp. 17. Ioannes Abbas qui in Thebaidis vitam duxit, singulis Dominicis diebus per angelo delato se sustentasse perhibetur, & in aliis vero diebus fscellas texendo victum parauerat.

Pallad. hist 76. Scabell. le. 2. c. 9. 18. Serapionis Abbatis Monachos ita comendasse fuisse accepimus, vt manuum mercede sibi alimenta conquireret. Eisdem cum in agris pestiua messis esset rusticis operam locare, quid stipis inde exegissent totum indigentibus (hisq; maxime qui vinculis publicis arctati) erogare atque distribuere consueuisset.

In vitis pp. 19. Danieli Ægyptio Abbati & Presbytero Scythioto monasterio degenti, sicuti factum quid operis post spirituales labores libenter, quæ confecerat, ad vicum aliquem deferendū ditare rubori non fuit. Pretium omne pro rebus dilargiebatur, eleemosynas de propriis rebus impendens.

Metaphr. 20. Arsenius Abbas dum opus faceret, lacrimas effundebat, quia longe aliud cogitabat (terrena & cœlestia) quam quod manibus fabricaret.

Cass. de gest. stu c. 38. 21. De Archebio Cassianus refert, quod huc in cœnobio cum fratribus versaretur, quod quibus ibi omnes suis horis exercebantur, quando inopiam soluendo non esset. Deinde solitudinem institutum securus, cum in insula Nili vitam duceret.

Cap. 37.

illiano eo aduentanti, atq; ibidē inter Anachoras residere cupienti, cellam cū suppellectili donobrutit se inde transmigrare velle dicens, post quos aut dies reuersus alterā multo labore sibi construxit, mox & illam simul cum instrumento ad se eo appulsis concessit, & iam tertiam sibi potestatem moliebatur, hanc etiam datus si habitatio inuenisset. Tali liberalitate aduenas ad seruum Dei inuitabat.

In vitis pp.

22. Cum Pacomio Abbate in quodā Thebaidis monasterio mille quingenti Monachi erant, oēs manibus sibi victum comparantes, ita vt et extra monasteriū pauperibus elemosynæ subsidia mitterent. Plurima inter eos erant artificū opera, & necessitatis & exercitij gratia, vt edomita assiduis peregrinationibus caro disceret seruire spiritui.

23. Apud Syluanum Abbatem in Scythioto quodam nobilio quidam hospitatus cū fratres eius multam manibus operantes vidisset, eam sollicitudinem quasi rem superfluam cauillatus. *Maria*, inquit, *optimam partem elegit sedens secus pedes Domini et audiens verbum illius.* Post hæc cum hora cœnæ ex industria ipsum non vocassent, vbi cœnatum est, miranti ac quærenti cur ita se prætermisissent? Abbas respondit ratos fuisse ipsi qui se totum spiritualem profiteretur, cibo potuq; minime opus esse. Tunc illo errorem confitente subiunxit. Scias igitur Mariam etiam Marthæ ministerio indigere, auxilioque iuuari.

24. Dorotheus in desertis Ægypti Abbas minimo somno indulgens noctis quoq; partē operi manuum

hist. trip. li. 8. c. 1.

manuum dabat contexens sportulas, in
pides conuehebat, & cellas ædificabat, quibus
habitare volentibus vltro offerebat. Spontas
autem diuenditis pretium omne indigentibus
donabat.

Ho. 17. in
Euang.
V. signa de
horis cano-
nicis & de
negotii sa-
culi.

Greg. Mag. ait. Quid nos pastore agimus, qui
cedem consequimur & tamen operari nequaquam
mus: fructus quippe Ecclesia in stipendio quotidiano
pimus, & tamen pro Ecclesia minime laboramus:
mus cuius damnationis sit sine labore hic mercedis
boris percipere. Ecce ex oblationibus fidelium
illa in stipendium animarum sumimus, quæ pro
dis peccatis suis fideles obtulerunt, nec tamen curam
cata eadem vel orationis studio, vel prædicatione
sterio, vt dignum est, insudamus. Nulla animarum
querimus, ad nostra quotidie studiavacamus, tamen
cupiscimus. Hæc S. Greg. Optimus autem clericorum
labor est conuersari semper in celo, & conuersari
cum Deo & sanctis, vel de Deo & sanctis, &
semper agitare vel altissima & diuina, vel
vel quæ odium vitiorum & amorem virtutum
ingenerent.

SIGNVM XXII.

Ob sua & aliorum peccata lacry-
mari.

Christus Luc. 19. peccatum (non mortuum)
Cuitatis Hieros. defleuit Ioan. c. 2. n. 17. dicitur
bunt Sacerdotes, &c. Præmia pliarum lacrymarum

Episcopi, Seueri presbyteri &c. V. in Triu-
cabat, quod De utilitate lacrymarum consule conciones
funebres.

SIGNVM CXXIII.

*Ad Dei gloriam pro Ecclesiastica causa eru-
ditissimos libros conscribere, & proprij
ingenij monumentis Christ.*

*Remp. locupleta-
re.*

Beda Anglo saxo presbyter & in monaste- <sup>Gal. Mat-
mesburien-
sis.</sup>
rio Wemuthensi Monachus, vitæ mo-
ralicæ opera assiduus fecit iuxta regulam
scriptam, ita vt quis non immerito mi-
retur quo pacto potuerit tot volumina exara-
re, nam si ad numerum scriptorum eius respicias
videbitur toto tempore vitæ haud aliud egisse,
quam commentatus esse. Sin vero consideres
ordinis eius præcepta & mores, putes eum vix a-
liud agere potuisse, quam psallere & orare. Euan-
gelium Ioannis lingua Anglica interpretatus est,
subinde discipulos admonens, *discite filioli dum vo-
bis sum.*

2. *S. Augustinus* cum iam nonagenarius esset nõ-
minus operose exercuit diuinarum litterarum
tractata, quam iuuenis media ætate fecerat, atque
hanc ob causam tam multa scripsit. Quanquam
nonagenarius semper tamen aliquid velle gebat
vel scribebat. Sabel. l. 1. c. 8. Fulg. li. 8. c. 7.

3. *Qui-*

3. *Guilielmus Linolarum* Episcopus Ruten-
denſis tanta exigua temporis periodo ſue
tionis monumenta protulit, vt vere de eo
olim de Terentio Varrone Auguſtinus dicit
plura eum ſcripſiſſe. quam vt legere cuique
caret, ac plura viciffim legiſſe, quam vt ſer-
otia ſupperere.

4. *Ceſar Baroniſ* immenſum annaliſ Ec-
ſticorum opus ad XII. vſq; totum prodidit
quo, non ſine miraculo, diſertis verbis pre-
to vix menſtruo vitæ ſuæ ſpatio calamum
& velut XII. Herculis labores cum vita mi-
minauit, vt cuius extremum punctum va-
dio vacuum fuerit.

Quot fuerunt Clerici quorum nulla in-
ret memoria, niſi eos monumenta ingenio
bri ab ipſis ſcripti ab obliuione hominum
carent? Quot ſunt qui duntaxat ſcriptione
rum multos infideles & peccatores ad Chri-
adduxerunt? Plures certe librorum ope, quam
etorum viua voce edocti Chriſto nomina-
runt, maxime eiufmodi librorum ope, qui
ſunt ſapientiæ, ſanctitatis, & grauitatis, &
bus nulla eſt vanitas, nulla inutilis curioſitas,
omnia ſunt ſeria, & animis formandis ad om-
virtutem aptiſſima, ſeu in quibus id agitur, vt
mines ab omni flagitio deterreantur, & ad
mnem pietatem, iuſtitiam, benignitatem, &
ſuetudinem, patientiam & temperantiam in-
mentur. Huiusmodi libris infiniti ad ſancti-
ſanctitatem & numinis diuini familiaritatem
uenerunt.

SIGNVM CXXIV.

Libros bonos disseminare ac distribuere.

Via bonum quo communius est, eo esse di-
 uinius norunt. Hinc et si antiquis sæculis li-
 bron dabantur populo, describebantur tamen
 inimi, ideoq; Apostoli, Synodi, Patres, Pontifi-
 ces maximi, martyres, & hi quidem è cõped. b. &
 sacris literas vel libros quoquo versù scribebãt
 Christianos populos vbiq; ad professionẽ
 impietatemq; inflammarent, errantesq; cõuer-
 tent. Quod si inter pietatis opera connumerã-
 retur, & calicis aquæ frigidæ porre-
 tio, & quantũ charitatis fuerit opus, cum captata
 occasione eodẽ tempore optimi in varias ciuita-
 tes libri mittuntur, &c. Adhæc cũ ab hæreticis in-
 numerabiles pene quotidie disseminentur libri,
 idcirco tanto ac tam præsentì veneno eadẽ qui-
 sed contraria ratione adhibendũ est. Floren-
 tissimi certe Galliæ regni cõsus hi fuere cuni-
 culi initio latentes & machinæ. Nam è Geneuen-
 civitate in ipsam Regis aulam & in prouincias
 ab hæreticis conducti fuerunt homines ne-
 quam cum minutis mercibus, vt fraudem pri-
 mo tegerent, libellos & Catechismos Caluini
 liberos inferrent, quorum alij comparati or-
 natissime, aliis specula adiuncta, sub quibus latebat
 virus, & hæc argẽ eis catenulis appēla subinde
 vrbibus aulicis donabãtur à nobilib; ijs, in quo-
 rum

*Ant. possi.
 V. Biblio
 theca sele-
 ctæ li. 1. c. 12*

rum animis iam fouebatur hæresis. Inde
est ad Bibliothecas replendas, & publice
das, &c.

Huic malo vt occurrant boni Ecclesiasti-
cos coeunt atque ita distribuunt libros
cuilibet profuturos intelligunt. Hac arte
modum Reuendum & religiosissimum
stopatrem. P. Hermannum monasterij
hardi ordinis Benedicti Hildeshemij abbatem
dignissimum, ibidemque serenissimo
Coloniensi à consiliis &c. Diuersi me docent
Typographi.

P. Anr. Possuinus Bibliothecæ sele-
12. inter cætera optat vt nauigaturis libri
buantur quibus animam pascant, cum oc-
sum tenebūt, & captiuis vt iis solatio sint
fidio, & addit: *Qui morientes ad aliquod pi-
titare cupiunt, moneri eo commode possunt, vt
in libros pios disseminandos legent: penitentia
quorum & mens & opes id ferre possunt, prop-
hanc bene merendi de Ecclesia Dei ac fructus
rentia dignos faciendi occasionem omittant, &
omnia efficiant, vt inde vberissima breuissimi tem-
cio messis ad Dei gloriam erumpat.*

*Libros mysticos & spirituales tractat
benter euoluere.*

*Sur. in mar-
tio.*

Tomas Aquinas, cum per otium licent
quid in collationibus patrum lectu

ex rerum subtilium speculatione affectus eius
 nihil reperceret, & ut facilius posset se rur-
 sus ad diuina contemplanda colligere & e-
 gere.

Et in hoc S. Dominicum sectatus est, quem
 libri lectione constat magnopere fuisse de-
 lectum, & ad magnam vitæ perfectionem inci-
 tum atque promotum: dicebat enim S. Thom.
 solus facere homilias Chryso. super Mat-
 theum, quam ciuitatem Parisiensem, magnum
 & affectum rerum spiritualium.

Dacrianus autem Monachus ait: Non turberis
 in qua legis vel audis vniuersa in memoria non re-
 teneas. Nam quemadmodum vas quod sapius aqua per-
 ditur purum permanet, etiamsi aqua infusa statim
 effluit: ita si mentem beneuolam doctrina spiritualis
 pertransierit, quamuis ibi non persistat ipsam ta-
 men mentem nitidam Deoque placentem reddit & con-
 tinuat.

P. Ant. posseu. Bibliothecæ selectæ le. I. c. 12.
 legendum est quod mores ad virtutem instruat,
 quod sensum ad stabilitatem acuat. Ea enim vera
 est malle præceptis informari, quam questio-
 nem implicari ne quod quærendum est ad refectionem,
 mutatur ad suffocationem.

Edmundus Cantuar. Archiep. dum Biblia
 soporatur, candela ardens super paginas de-
 consumitur, sed librum inoffensum re-
 liquit. Flamma ceras deuorauit, chartam non
 velli, vetita litteras delere quas dominus exten-
 dit perlegantur voluit. Idem cum aliquando in
 legendum obdormisset mox expergiscens,

Kk lucer-

*In speculo
 Monacho-
 rum to. 5.
 Bibliothecæ.*

*Abb. Flo-
 riacon.
 Sur. to. 6.*

Marul. li. 2 lucernam extinctam reperit, & legendi theolo-
c. 5. casionem sublatam dolens, S. Virginem in
 uit, lucernaque repente illuxit.

Æn. Syl. li. 6. *Iulianus* Cardinalis S. Angeli, qui Be-
3. concilio præfuit libros veterum cum in li-
 theca lectitaret, accessit quidam qui dice-
tu hic inter mō. tuos latitas? ad nos tandem que mitt
exi. Et Iulianus, imo, inquit, *ij fama v. uam, p. nze Ca*
nomine neque re viuis.

Platina. 7. *Pij II.* Pontificis voluptas omnis, *celegiof*
 munere publico vacabat, in lectione & *premiu*
 ne frequenti reposita erat libros plurim *per c*
 phiros & Smaragdos charos habuit, quos *Hay*
 solithorum magnam copiam inesse dicebat, *tora*

Iouius in 8. *Leo X.* Pont. legendi ac relegendi ob *pro*
eius vita. que & præaltos codices absque vlla *falsita. Rab*
 cione, audissimus æque ac patientissimus *Mog*
 adeo, vt cum incomparabili memoria *fructu edidi*
 omnium gentium sæculorumque *histo. Hay*
 exemplum actionum suarum oportuna *memer*
 citaret.

SIGNVM CXXVI.

Libris suis ora hereticorum obstruere,
crā scripturam commentariis illu-
re, &c.

Ditissima **P.** Antonij Possellini apparatus sacer *do*
ingeniorū gnis tomis, plix recēset i *Scriptore*
suppelles & noui testamenti 2. eorum interpretes *Sc*
magna do- & Patres Latinos & Græcos 3. Horum *re*

Theologos Scholasticos, quique contra here-
 ticos egerunt. 5. Chronographos & historiogra-
 phos. 6. Eos qui casus conscientia expli-
 gunt. 7. alios qui ius canonicum sunt interpre-
 tant. 8. Poetas factos. 9. libros pios quocunque
 nomine conscriptos. Boni enim clerici nunquam
 mittunt studium quo illibatum fidei ac do-
 ctinae Catholicae depositum seruetur. P. Platus
 de bono status religiosi c. 31. docet quam mul-
 tum religiosi in doctrina & eloquentia excelluerunt.
 Praeterea scriptores omnes Ecclesiasticos à Christi
 tempore per omnem aetatem accurate collegit.
 Haymo Monachus Fuldensis, postea Episco-
 pus, totam scripturam commentariis illustravit,
 propria ingenij monumenta reliquit.
 Rabanus ex Fuldensi Abbate Archiepisco-
 pus Moguntinus iustam pene Bibliothecam so-
 lida memoriae edidit.
 Hugo Cardinalis totam scripturam S. optimis
 commentariis illustravit.

*etorum he-
 minum se-
 ges.
 Pauci ex
 insigniori-
 bus nomi-
 nantur.*

4. Origenes sex millia voluminum (v. Hiero. Fulg li. 8. c.
 7) ingentis doctrinae scripsit, cum
 7. V signum
 121.
 VII. due septem notarios scribendo, ac totidem ad
 eas eis pueros fatigaret.

8. Ecclesiae doctor & lumen Ambrosius senex S. Paulin.
 dictavit, mortique vicinus commentarios
 Psalmum 43. inchoavit, quos mortis inter-
 ventu consummare non potuit.

6. D. Thomas in monasterio Fosse noue, quo se Sur.
 rogatus receperat, hospitiu rogatu cant. cant.
 explanavit & vsque ad extremum Spiritum
 tradenda salutaris doctrinae perpetuo labore

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

permanfit. Salomonis vero cantam illum
bentius diuinus doctor exposuit, quod le
vocibus accâticis propinquiorem esse
Sicrij Clerici etiam tum ægro corpore
quoad eius fieri potest inertiamque de
imo ægri & imbecilles non secus ac san
tes & robusti laborant.

7. Dux Patrum Soc. Iesu Ignatius ex
hausto, imbecilloque corpore hæc decem
stituit, quæ legunt, seruant, imitantur &
tur ipsi.

8. Eius æqualis Magister Ioannes An
viginti annos febrem passus concionabatur
& laborabat, neque se illis, qui eius opera
rent, denegabat.

9. Sunt admirabilia quæ sanctiss. ille
rius Romanæ & præsul & doctor Ecclesiæ
semper & infirma valetudine fecit, cum
psit.

10. Blasphemias multorum hæretico
tis ac magnis voluminum suorum motibus
lut quibusdam fulminibus euertit. Tertullianus
Baron. Anno Christi 216.

11. B. Ioan. Bonifacius de historia
3. c. 1. ex historicis Zonara, Nicephoro, Do
no refert quomodo S. Stephanus
(Auxentiani montis Abbas) Imp. Constantino
à quo ob cultum sacrarum imaginum,

Monach. vocabatur, restiterit, Stephanus ait, cum
342. *scripta* toris tribunal raperetur, à Pio quodam & Constantino
pro sacris mum petuit, & in cucullum sursum incluserit. At
imaginib. rannus vidit, exclamare cœpit se ab vno
edunt.

contemni, imperatoriam maiestatem à
 filio derideri. Stephanus attentione capta
 imaginum factarum veneratione cum im-
 more grauiter sapienterque disceptat, sacræ
 loca colligit, patrum testimonia & Ec-
 citat concilia, deinde Copronymi & infi-
 & impietate grauissima oratione crue-
 qui Christi imaginem non secus atque Apol-
 statuam, & Deiparæ effigiem perinde atq;
 simulachrum, & voce & pedib. viol. flet.
 ante imperatore ab eo qui conculcet Christi
 ginem Christum ipsum continuo pessunda-
 Stephanus illorum more qui bellica laude præ-
 aduersarium proprio telo ferire statuit, &
 cecillum porrecta manu, nummoque, cui im-
 ille insculptus erat, extracto, Christi verbis
Cursus nam, inquit, hæc est imago & superscriptio? *Matt. 22.*
 ante Copronymo & respondente, quem nam
 quam imperatore figura ista referi? Quid, inquit,
 Stephanus, referret, si quisquam eam in terram proie-
 pedibus terat, pœnas ne aliquis luat: quid ni dix-
 qui astabant, cum imperatoriam proculcet effigie?
 vir sanctus grauem quendam ex imo pecto-
 rigitum trahens, & magno animi dolore cõ-
 oro. O immanè cæcitatem exclamat. si pro morta-
 Copronymus effigie grauissimas pœnas irrogandas esse
 Copronymus, quas tande eum subiturum putatis, qui filii Dei ac-
 uis ipsius calcarit effigie, igniq; tradere non dubita-
 Hæc vbi dixit nummum illum pede & calce
 dedit, atq; identidem conculcauit. Acta-
 qui aderant imperatoris pattim amici, par-
 ministri, ferarum more inuadentes Steph.

Kk 3 in ma-

in mare vicinū deicere conabantur, quatuor
 rator simulata patientia cohibuit, Stephano
 ligato collo, & reuinctis post terga manibus
 b. i. cū prætorei carcerē amandauit, vt propo-
 larā Cælaris effigiē pœnas lueret à lege
 tas, in carcere Steph. vbi vsq; ad necis die
 rat se esse m. s. urū, Monachos trecentos
 ginta duos inuenit, quorū alij præcisas
 exactas aures, quidā euulsi oculos, dum
 catas manus habebant, quod scripta pro
 imaginib. edidissent. itaq; ex prætorio ma-
 factum esse videbatur, &c. Clericorū
 aduersus hæreses nunquā defuit Ecclesie
 linaris & alij orthodoxi conuulserunt
 mata Mōtani, Priscillæ, & M. ximillæ.
 lycarpi discipulas confutauit Florinū,
 contra Valentinū. Origenes confutauit
 Ecclesie fidē redire compulit Berillum
 Nouatus Concilio 60. Episcoporū vna
 dem presbyteris & plurib. diaconis
 mæ condēnatus fuit, & ab Ecclesia sepa-
 Ariū complures Orthodoxi calamos
 runt, & Synodo 318. Nicææ habita conde-
 fuit, seu capitali hunc cath. fidei inimico
 concilium sese opposuit. Macedonius
 patrū habita Constantin. fuit explosus.
 synodus Ephesina 200. Episcop. instillat
 anathemate. Dioscorus Alexand. Episcopus
 do Calcedonenfi 600. Episco. vna cum
 proiectus est. Breuiter nulla fuit hæresis
 à Clericis nostris oppugnata fuerit & pro
 Restiterunt hæreticis omni tēpore, vna

*V. Thomā
 Boziuri de
 notis Eccl.
 li. 5. c. 6.*

*Nota quos
 amazoni-
 stas Chri-
 stus opposue-
 rit seu obie-
 cerit hære-
 ticis.*

r, quæ
 Scipio
 man
 vt prop
 i lega
 cis dit
 centon
 cilas
 os, nom
 pta pro
 rio ma
 orū
 Eccle
 ant
 illæ
 cinū
 raui
 illum
 i vna
 nis hat
 a fep
 nos
 a conde
 imico
 as
 olus
 tull
 Ep
 cum
 arelis
 it & p
 e, vna

probitate celebres, verū etiam doctrinæ va-
 ritate insignes, quæ plurimi, qui libris editis eo-
 nabolica inuenta, & vesanæ mentis ineptias
 e copioseq; redarguerunt. Semper, inquā, pius
 sponſus, dilectissimæ suæ sponſæ eos de-
 quæ sese murū pro domo Israel ponerent, im-
 tumq; hæreticorū conatui resisterēt, atq; pro
 eis partū nostrorū pugnarent, Valentinus fal-
 quodā dogmate Ecclesiæ fidē imperere molie-
 os, non defuit, vt dixi, Ireneus qui sana doctri-
 pta pū eius conatum suppressit. Tertullianus
 rionē peruersissimum fidei hostē prostravit
 genes Celsum S. scripturæ machina fortiter
 ent. Cyprianus Nouati toxicum à fidelib. salu-
 erimo suo phatmaco expurgauit, S. Hierony-
 nos Luciferianos, Iouinianum, & Vigilantium
 rbi diuini arietibus quassauit & confudit.
 Ariana hæresi quondam grassante scripserunt
 curate & copiose tum Græci tum Latini pro-
 modum infiniti, Athanasius, Basilus, Epiphanius,
 nus, vtq; Gregorius, vt erque, Cyrillus, Hilarius
 osus, Augustinus, Gregorius Baticus, Edacius Cla-
 abalium fulgentius & alii ita vero conueniunt
 ter se & quasi conspirant, siue testimonia scri-
 ptæ pro Catholica fide adducant, siue ad hæreti-
 orū argumenta respondeant, vt eadē omnes re-
 petere atque inculcare, & omnes etiam ab vno
 quo accepisse videantur. Nam quod multi scri-
 berent causa erat ardor fidei & Zelus religio-
 us, quem in eorum pectoribus spiritus sanctus
 accendebat, quod eadem scriberent inde fiebat,
 quod antidotū veneni eiusdem, ex eodem fonte

Ant. Posses-
 uinus Bi-
 bliotheca
 selecta. li. 5.
 c. 12.
 Priusquam
 Ioannes
 Euang sua
 scriberet,
 per oratio-
 nes & ieiun-
 ia Deum
 consulit.

*I. de Trin
6.3.*

eodem spiritu hauserant, & eisdem pro
aduersus hostes eosdem, de possessione
de auctore ac duce Deo pugnabant. Quae
S. Augustinus: Optandum esse decet ubi here, et
quicumque aliqua scribendi facultate praediti
scribant omnes, etsi non modo de rebus
pturi sunt, sed etiam alius verbis for
pturi. Expedir enim ait vt haeretici intelligant
Catholicorum, non vnum aut alterum esse,
qui cum eis aduersa fronte congreri audeant
praeterea ex multorum scriptioe communi
accidit, quod breuius & facilius libri publi
lici ad manus omnium deferantur, & cum
alios incidant, omnes tamen armis illius
communi periculo instruantur.

Adhaec si veteres illi tanto ardore scri
scribebant, tum alios ad scribendum pro
bant, cum vna vel altera haeresi orbis ter
boraret & inter haeticos non admodum
ti scriberent, & nondum ars typographica
cogitata esset, quae ex vno volumine
examina pene momento extrudit, quibus
stro seculo fieri par esset, quo & innumera
haereses Ecclesiam vndique lacerant, & cum
apud aduersarios qui non aliquid scribunt,
rum libri non iam vt cancer serpunt, sed
agmina locustarum volitant, & denique
est atque exploratum, haeticis scriptis
multis modo hominibus quotidie pestem
re, sed totis aliquando prouinciis perniciem
tulisse.

II. S. Ambrosius Episco. operam scribendi

propria manu libros non declinabat, nisi cum a-
 gna infirmitate corpus eius attenuaretur. teste
 Quercetino. Quo & ipse Ambr. ad Sabinum Placen-
 tium Episcopum scribens confirmat, cum ait: *Li. 7. Ep. 45*
ne illo arbitrio non solum auribus (dictantes) sed et-
iam oculis exponderemus quae scribimus (propria *Baron. To.*
manu stylo affigentes.) Africani Episcopi ad *5. An. Chr.*
 vehementi studio, ad expugnandam pelagia- *416.*
 nam haeresim incubuerunt, ut post duo concilia
 eodem Anno (416.) Carthagine & Mileui in Nu-
 mera congregata S. Augustino delegauerint o- *Ep. 110.*
 ratoribus, ut suis scriptis nefandam haeresim penitus
 infectaretur, testatur id quidem ipse Augustinus
 eum de populo suo conqueritur, quod non si-
 cerent eum a negotijs feriatum ut iniunctae pos-
 set insudare prouinciae.)

SIGNVM CXXVII.

*Libros impuros & qui moribus aliqua ex
 parte nocere posse videntur,
 vitare.*

Cum Magister Ioannes Auila in quadam vr-
 be ad moderatores publici Gymnasij
 verba faceret, poetarumque turpium narratio-
 nem grauissimis verbis infectaretur, Lateranen-
 se concilium testatus est, ut maiorem auctorita-
 tem haberet Oratio, quo audito, qui studiis pra-
 erant vehementer obtupuerunt, concilij enim
 decretum illud penitus ignorabant.

*Conc. La-
 ter. vlt. sub
 anno 10.
 Sess. 9.
 V Conc.
 Prouincia-
 le Treui-
 rense.*

Kk 5 2. Ve-

Niceph. li.
22. c. 34.

2. Verus etiam *Ecclesia Graecorum* in quadam provinciali Synodo Heliodoro Episcopo Pontifici optionem dedit, ut vel amatorios quosdam libros, quos adolescens scripserat igne combureret, vel Episcopatum relinqueret, sed cum Heliodorus poematis sui iacturam facere non priuatus Pontificatus est & notatus infamia.

3. *Aneas* vero *Gyloim* qui summus Pontifex, Pium se secundum voluit appareri, sensu, atateque adolescens librum amore scripserat, qui cum excidisset emendabatur tamen ab hominibus multo libentius & studiosius, quam illa, quae & sapientia multa tum praecleara conscripserat, & in aeternum lucemque protulerat, cui malo vitae ex parte mederetur, poenitentis animi & re tabescentis clara dedit indicia, & cantuum linodiae signa perspicua patefecit, his enim bis homines ab amatorij opusculi lectione deterret: *Seni magis quam iuueni credite, nec primatum minem pluri quam Pontificem facite, Aeneam vero Pium approbate.*

SIGNVM CXXVIII.

*Liberalem esse in rem litterariam
viros doctos.*

Genebrardus testatur in Chronico suo, Thomas Bozius de signis Ecclesiarum libro decimo, capite nono, (agens de liber

Ecclesiasticorum in causam publicam (Patri-
 stis esse sexaginta duo collegia ab Ecclesia-
 sticis pleraque omnia constructa & dotata, in
 quibus iuuenes nulla impensa litteraturæ dant
 operam. Verba Genebrardi sunt libro 4. Chro-
 nographiæ Anno 1577. Lutetiæ sunt 54. colle-
 gia omnia fere ab Ecclesiasticis vel condita, vel
 occupata. Quod si is qui prophetam recipit
 mercedem Prophetæ accepturus est, sequitur
 qui Euangelicum doctorem è Christianæ ad-
 hortationis Gymnasio reuertentem, vel libros
 pro Ecclesia scribentem cibo recreat, docto-
 ris & concionatoris sit præmio decorandus.
 Toties certe concionamur, quoties sacris præ-
 conibus necessaria ministramus: Ab adoles-
 cente Saulo, priusquam Paulus esset, qui nul-
 lum lapidem iecerat, sed eorum à quibus lapida-
 tio fiebat, quo id ardentius & studiosius facerent
 vestes asseruabat Stephanus (Actorum 7.) o-
 mnium acerbissime atque acerrime est multatus.
 August. enim ait (serm. 1. de conuers. Sanct. Pau-
 li) Saulus plus sauebat omnes adiuuando, quam suis
 manibus lapidando, in omnium enim manibus erat,
 qui omnium vestimenta seruabat: sic qui concionatoribus
 & cibum præbent in ore sunt concionatorum, eor-
 umque non minus quam concionatorum beneficio
 homines ex flagitiis emergunt. Utinam autem ne-
 se rem quosdam Clericos ob hypodem pecunia-
 rum ex authorasse vitium & in religione Catholica
 zelosum, & ab eruditione egregie armatum, eiq;
 surrogasse egregium quendam lurconem, & in
 munere suo fucum, propterea quod is lactitaret
 se

Matt. 10.

se exiguo stipendio fore contentum, si sibi
dines & habenæ istius provincie committentur, &c.

Vtinam etiam nulli Clerici carius vendant
frumenta quam Laici, etiam ijs qui annos
tos pro Ecclesia & vniuerso Clero strenue
rant, & nullam tamen portiunculam patrimonii
Christi possident.

Cum *Theodorus Gaza* libros à se compositos
in membranis eleganter descripsisset, illi
Xysto 4. Pontifici maximo obtulisset, idem
Pontifex ei ducentos ducatos donasset, sed
nummos in Tyberim proiecit dicendo:
*runt labores, pereat & precium, effugere hinc
postquam optima segetes in olfactu prapinguibus
sordescent.*

Latina.

Nicolaus V. doctos præmiis nunc ad lecturas
publicas, nunc ad componendum de integritate
quid, nunc ad vertendos Græcos auctores
tinum ita perpulit, vt literæ Græcæ & Latine
quæ diu in situ & tenebris iacuerant, tum
mum splendorem aliquem adeptæ sint. Multos
literatos viros, per omnem Europam, quorum
industria libri conquirentur, qui maioribus
gligentia & barbarorum rapinis iam perierant.

SIGNVM CXXIX.

*Liberalem esse in Religiosos & cultum
diuinum.*

Mediolani scribit Augustinus vidisse se
nasterium Ambrosio, vt ait, nutritore

Augustinus in Africa virorum ac fœminarum *s. conf. c. 6.*
 monasterium fundavit. V. in Triumpho præmia possid.
 Ottonis Epif. 15. cœnobia fundantis.

SIGNVM CXXX.

*Libidinem seu luxuriam extraordina-
 riy pœnis profligare.*

Cum malignus Spiritus S. Benedicto spe- *Greg. lib. 2.*
 ctem fœminæ, quam aliquando vide- *Dial. c. 2.*
 obiectisset, tantoque libidinis igne animum
 accendisset, vt fere de deserendo eremo de- *Vi. locum*
 liberaret, abiectis illico vestibus, medium se in *de ieiunio.*
 ericas & vepres abiecit, & tamdiu in illis se vo-
 luntavit, donec per cutis vulnera, inquit Gregorius:
 percussisset vulnus mentis. Ex quo tempore sicut post
 se discipulis perhibebat, ita in eo est tentatio
 voluptatis edomita, vt tale aliquid deinceps mi-
 nime in se sentiret.

2. Antequam S. Bernardus monasticem pro- *In vita S.*
 fessus esset, fixius aliquando mulierem erat intui- *Bern. li. 1. c.*
 tus. Vbi autem se collegit tanta cupiditate vitan- *3. & 4.*
 di hanc curiositatem exarsit, vt subito in vicinum
 lacum tempestate præfrigida desiliret. In eo im-
 mersus collo tenus vsque eo constitit dum exan-
 guis & tantum non congelatus omnem libidi-
 nis calorem extingueret. Vnde postea in religio-
 ne ad eum statum peruenit, vt non modo caro se
 aduersus spiritum non commoueret, sed spiritus
 etiam vltro dominaretur carni.

3. S.

S. Bonauen 3. *S. Franciscus* circa conuersionis suae primam
aura in eius dia tempore Hyemali in foueam glacie ple
uitam c. s. seipsum plerumque mergebat, ut domit
Nihil aque suum hoste perfecte subigeret. Alias vero
Spiritus & Orationi vacantem daemone cum tentatione
optimum dinis accendere cepisset, chorda se verber
natura suc fortissime, dicebat. *Eia frater asine sic te decet*
eum exhau sic subire flagella cellam denique egressus in medio
rit, nihil se abiecit. Qua poena sic ardorem extinxit
naturam nis, ut deinceps tale aliquid minime senserit
sic debili- 4. *Eremita Martinian.* & *Iacob* interman
tat ac fra- dinis flammam ex praesentia meretricula
git atque per fraudem intempesta nocte in earum
libido, hinc irrepserat ortam, corporali incendio tun
ei impense tum in scorto depulere, cum alter sinistra
addicti, num, alter totum corpus igni ex farmentis
non sunt tato immisisset.
longaui.

Syr. 3. Feb. 5. *Thomas Cantipratenis* commemoratus
& 24. Ian. quodam sui saeculi in Hispania Dominico
 nis *S. Dominici Monacho*, quod ab impu
 scorto inuitatus ad concubitum se totum
 dentissimas prunas lecti instar compositas
 cit, nec tamen vlla parte corporis laesus est,
 facto diuulgato mirifice familia dominicana
 propagata est.

SIGNVM CXXXI.

Linguam suam prudenter regere.

Syr. 28. ver 1. **S**ophronius in prato spirituali c. 19. *Ioannem Chrysostomum* (Constant. Episcopus)

numquam mentitum fuisse, nec vnquam cito state-
 cui male dixisse, neq; scurrilia locutum, nec io- ram & fra-
 admisisse nec in aliis perpeſsum. Metaph. scri- nos ori tuo
 eum nunquam vſum fuisse sermonibus super rectos, &c.

canis & vanis.
 2. Palladius Cappadociæ Episcopus refert S. Pall. in hi-
 abbatem diuina prudentia sapientiaq; stor. Lau-
 creditum, quoties ab eo consiliū vel responsum siaca.
 questione aliqua postularetur, nunquam illi Pf. 9. Des-
 respondiſſe, sed spatium petiuisse prius rem pauperum
 commendandi Deo, ac tum demum responsum exaudiuit
 ſiſſe, qua pia consuetudine effecit, vt iam vici- Dominus,
 morti confessus sit, se nunquam verbum vl- preparatio-
 protulisse, cuius poenituiſſet, & tamen tanta nem, cordis
 ſubmissione præditus erat, vt consueuerit eorum au-
 se non dum vitæ veræ religioſæ initium fe- diuit auris
 tua.

3. D. Hier. ad Nepotian. de vita Clericorum: Tom. 1. Ep.
 cui est non solum oculos castos seruare, sed & lin- 2. c. 18.
 Nam. Nunquam de formis mulierum disputes, nec quid Ter veniat
 atur in alia, domus alia per te nouerit. verba ad
 lineam,
 priusquam
 perueniant
 semel ad
 linguam.

SIGNVM CXXXII.

Loquacem in senectute linguam coercere.

Reg. Nazianzenus iam senex conqueritur se Solet eius-
 indomitam habere linguam, præcipitque modi vitium
 loquendi celeritate volubilem. Coercuit autem senibus
 vitium perpetuo quadraginta dierum silen- vireſcere.
 Pro. 15.
 quo, quo absoluto cecinit illud carmen, sic eo Lingua im-
 Christum compellans: Tibi linguam meam deuinxi, moderata
 conteret
 spiritum.
 eam nunc soluo, quod vtrumque vt pie faciam te
 duplex

26. *Os lu-* supplex rogo & obsecro. Loquar quæ loqui conueni-
bricum ope autem nefas est loqui, ne animo quidem & cogi-
ratur rui- complectar.
nas.

SIGNVM CXXXIII.

*In sermone veritatis germanam ser-
re seueritatem.*

Sanctus Bernhardus, ait, inter seculares
nugas, in ore Sacerdotum blasphemias,
crafti os tuum Euangelio nugas ergo iam
rire illicitum est, asuescere vero nugas he-
crilegium est. Labia sacerdotis autem Prophe-
stodiunt scientiam, & ex ore eius requi-
gem non nugas aut fabulas.

*Li. 2. de con-
suetudinibus Eng.
Pontif.*

Quia S. Bernardus Sacerdotales nugas
blasphemias, boni Clerici, nihil dicunt,
aut cogitant, quod serium & graue non sit
oculis dignum, quibus omnia patent, quæ
omnia intuentur.

S. Bernardus in priuatis colloquiis, nec
Sacerdotem nugari finit, in suggestis pariter
qui familiares iocos grauissimi nominis
te notauit concionales ineptias quo tandem
uitio deformaret?

Ad Nepot.

S. Hieron. Omnes, ait, delicias & lepores
gnas urbanitates in comædiis erubescimus, in
minibus detestamur: quanto magis in Monachis
in Clericis, quorum & sacerdotum propo-
sito, & propositum ornatur sa-
cerdotio.

Otiosa colloquia vitare.

Christus Episcopus animarum nostrarum
 admodum circumspecte in colloquijs
 habuit, nec otiosum verbum sibi excidere pas-
 sit. Nam I. ex omni materia ansam capiebat
 quid spirituale dicendi, vt cum egit cum Sama-
 riana de aqua haurienda, transijt ad sermonem
 aqua viua saliente in vitam æternam. Et cum
 ad eam diceret: *Domine da semper nobis panem hunc*
 respondit: *Ego sum panis vite, qui venit ad me non esu-*
 1. Pet. 2. v. 25.
 2. Cum eo loquente ad turbas quidam di-
 xerunt: *Ecce mater tua & fratres tui stant foris, depo-*
 nuntiamus omni affectione carnali erga eos, respon-
 dit: *Quicumque fecerit voluntatem Patris mei, qui in*
 cælis est, ipse meus frater, & soror & mater est. Cum
 Mat. 12. v. 48.
 illa vel propria causa sermo incideret etiã apud
 principes viros, tacebat, vt dum apud Pilatum à
 principibus sacerdotum falso accusaretur. Nam
 Mat. 27. v. 14.
 Mattheus refert eum ad nullum verbum nec i-
 nterrogatorum, nec Pilati respondisse, ad hæc ab homi-
 nibus frequenti nec vtili congressione & collo-
 quio cito se expediuit.

1. B. Gregorius Turonicus in vita S. Nicetij
 presbyteri postea Episcopi Lugdunensis narrat, *Tractant*
 cum nulla verba nisi sancta, & pia elocutum, *fabrilia*
 otiosa vel tocosa nunquam, contumeliosa vero in *fabri.*
 alios vel in se coniecta negabat esse audienda, eo
 quod ex animi perturbatione essent prolata. Vel

Ll narrat

*Sur. in A-
pril.*

*Matt. 12.
De omni
verbo otio-
so, &c.*

*Ioan. 1. non
refranans
linguam,
&c.*

2. Tim. 2.

*Vanilo-
quia deui-
ta.*

*V. locum
de collo-
quiis, &c.*

*Et Signum
13.*

*Sur. in
Mar.*

Prou. 13.

*Qui custo-
dit os suum
custodit a-
nimam*

suam &c.

*Cap. 60. &
c. Cler.*

dist 46.

narrat *Nicoetiam* cum alijs virtutibus, cum
primis excellisse, quod nulla verba nisi
& pia sineret ex ore suo elabi, otiosa autem
iocosa nunquam. Imo quod grauer fecerit
aures suas de ferri aliorum dicta contumeliosam
iam in se coniecta, aiebat enim non esse
dienda, quæ ex perturbatione animi alij
uissent.

3. De *S. Thoma Aquinate* prodicitur eum
solitum miscere sermonem, cum alijs
cum versabatur, nisi de rebus pijs, & ad
animæ, seu ad ædificationem proximi spec-
tans, atq; de causa orandi & meditandi con-
dinem (seu exercitium) non fuisse illi
molestam vel grauem. In concilio *Carthagi-
nensi* Aug. interfuit constitutum legitur Clericis
rilem & verbis turpibus iaculatorem ab
esse retrahendum.

4. *R. PP. Soc. Iesu*, non alij consumen-
cum hominibus familiares confuunt
nes, neque vt rem suam agant ædes ob-
cupletum, insinuant se illi quidem in qua-
dam familiaritatem & amicitiam, sumen-
tio blandiores, sed quos artificio peruen-
eorum vitia curare student. Quædam
vitia diffuunt potius quam discuntur atque
rumpunt, veriti ne si in ijs corrigendis
vel multum possunt, vel pertinaciter ab-
adhibeatur vis, ignem, quod *Pythagoras*
tabat, gladio exciuisse videantur (si
gnem ferro commoueris accendes magis
restingues) vel flauiorum vim impetunt

ant, qui, vt recte ait Ouidius, currunt ab obice
iores.

Quare S. Pater Ignatius quos amice pruden-
que sibi adiunxisset, ab eis quacunque vellet
perabat.

6. Eius discipulus & imitator *Franciscus Xau-* *P. Ribade-*
neira.
octo concubinas ac pellices non per vim, sed *Lib. 4. vita*
si molli brachio, paulatimque ac sensim, neq; *S. Ignatij*
ul omnes, sed alias alio tempore multo fero *c. 7.*
dam, quem sibi prius amicitia deuinxerat, de- *Hi tanquā*
& ad hunc *solertes a-*
mille memoratur. *gricola*

7. Augustinus ille quem Sanct. Gregorius ad *serunt.*
antiam miserat, vt magnam illam insulam ex *Infirmos*
emonis faucibus ereptam in Christianorum *tolerant.*
erratem vindicaret, cum in illis quos vera iam

es illuminat, quasdam veteris nequitiae reli- *In Troade.*
as residere animaduertisset (dedicit enim a-
mus sero, quod didicit diu ait Seneca) Roma-
m Pontificem Gregorium de hoc ipso con-
luit, cui vigilantissimus Christiani gregis pa-
or auctor fuit, vt quaedam Anglorum imbe-
litati nouitatisque permetteret, hoc enim tem-

ore (placet namque tanti doctoris tamque diui-
Pontificis verba subijcere) *Lib. 12. Ep.*
per seruorem corrigit, quadam per mansuetudi- *responsione*
o tolerat, quadam per considerationem dissimulat *7. ad Ep.*
portat, vt saepe malum quod auersatur portando & *Aug.*

mulando comescat. Authore ergo Gregorio *Syr s. non*
Augustinus tempori cessit, neque omnia vo- *incendere*
uit ad calculos, vt & 3. Regum 2. David *Carbones,*
o. vbi vltionem in tempus opportunum distulit. *&c.*

Quia vero Isobothus 2. Reg. 3. Abnerū in tempe-
Ll 2 stitue

ftiue coarguit, regnum amifit. Recte Saluti
procemio belli Iugurthini: *Frustrari, ne
se fatigando nisi odium querere, extrema d
est.*

Li. 9. con. c.
70.

8. S. Augustinus Epif. multis verbis con-
morat, quemadmodum cum matre Moni-
lixum colloquium de pulchritudine caeli
habuerit lenfimque transferit ad fermonem
vita æterna, sic vt Monica ardentissimo vi-
rius desiderio permota tandem diceret: *Et
la iam re delector in hac vita, imo mundus
inter verba vilefcebatur cum omnibus delectat
vt ipfemet August. fatetur. V. Fatium de
cap. 22.*

Luxum abominari.

Quoniam S. Gregorio Nazianzeno
po obiectum erat, quod nec menfa
opipara, nec augusta veste vteretur, nec
ce in publicum prodiret, nec eos à quibus
niebatur fastuose exciperet, in oratione
in præfentia vel Synodo 150. Epifcopo
buit, his verbis responderet: *Nefciebam, f
bis cum confulibus & præfectis clariffimisque
bus qui tot opibus copiisque circumflant, vt quo
ijciant non habeant, emulationem ac certam
dandamq; esse operam vt & nobis pauperum
xum & delicias abutentibus, venter vndique
tur, & neceffaria in res fuperfluas effundantur,*

aria ipsa ructibus nostris contaminentur. Nesciebam
 equis insignibus & lasciuis ferri, sellisq; & curribus
 sic attolli, ac cum fastu & pompa deduci, velutq;
 manu (poppy) demulceri oportere, atq; omnes
 perinde ac belluis de via decedere, & in vtramque
 partem scindi ac distrahi, aut etiam tantam præ-
 turam turbam esse, vt procul conspiciat sic incessus no-
 Et soli Deo per frugalitatem pertenuemq; victum
 que placebimus.

SIGNVM CXXXVI.

*Magnitudine animi tanquam clypeo
 pectus protegere.*

XV. **O**ni Clerici est alta mente omnia præter *Magnani-*
 Deum pro nihilo habere, contemnere ac *mitas.*
 despiciere; honores, voluptates, diuitias & casus
 omnes humanos subter se habere, patrimonij
 ædificuram, hominum maledicta & famæ detrimen-
 tum ipso inferiora ducere, vsque nihil moueri aut
 corde non perturbari
 Hinc S. Ambros. ait 1. de off. c. 36. Considera quem-
 admodum eos qui ad officia Ecclesiæ accedunt despicien-
 tes rerum humanarum habere deceat. Si enim mor-
 tui esis cum Christo ab elementis mundi huius, quid ad-
 huc velut viuentes de hoc mundo dormitis?
 Flos Cardinalium Baroneus cum iter faceret
 per Heluetios, casuque stabulum hospitij igne
 conflagrasset, & in eo omnes eius equi, mulæ,
 iumenta, grandi ytiq; iactura, consumpta essent,
 L1 3 tamen

*Hoc est nō
deici aut
frangi ad-
uersis.*

tamen ita nihil commotus est, ac si nihil
accidisset. Insuper etiam hospiti centum
nummos, ad refarciendum incendij datur
largitus est. Alias etiam cum aurige in
profundam foveam currus incidisset,
totus cæno lutoque immerfus esset, quo
iam brachium laxisset, tamen nullam
tientiæ aut iracundiæ signum ostendit,
questus, nihil etiam locutus est, immo
suos, in aurigam eius causâ furentes
cui.

SIGNVM CXXXVII

*Auersis ab omni asperitate animis
suetum ac mitem vivere.*

EZechielis 34. versiculo 4. arguuntur
res Israel, qui cum austeritate imperant
gregi & cum potentia. Vnde Christus ait
cipulos: *Mitto vos sicut oves, etc.* Quid
suetius oue? Sanct. Gregor. exponens
ba ait: *Sicut agni inter lupos mittimur, ut
seruantes innocentia morsum malitie non
ferre non debet, sed tolerare, ut ex ipsa
suetudine iram læuientium mitiget.*

1. Hac virtute quia excelluerat Moyses
populi Israelitici Dux à Deo constitutus est,
quo Sanct. Hieron. ad Theophilum: *Dux
Israelitici exercitus, qui decem plagis
Ægyptum, & ad cuius imperium cœlum*

XXXVII. Maria seruiebant, inter cunctos homines
 quos tunc terra generauit mansuetissimus præ-
 carar. Et ideo per 40. annos obtinuit princi-
 palitatem, quia potestatis superbiam leuitate &
 mansuetudine temperabat. Lapidabatur à popu-
 lo, & pro lapidantibus rogabat, quia potius ipse
 mori uult de libro uitæ, ne commissus sibi grex
 periret. Cupiebat enim illum imitari pastorem
 quem sciebat etiam errantes oues humeris suis
 portaturum. De mansuetudine Moysis etiam vi-
 detur in locis affabil. & mansuet. & Chryf. in Ps. 131.
 Rom. 37. & Gen. Greg. li. 27. Mar. c. 7. & hom. 15. in
 Izech.

XXXVII. Christus neminem ad se in ueritate uenien-
 tem repellit aut sine beneficio dimittit, turbas
 docet, paruulos suscipit, pauperes eligit, æ-
 rotos uiscat & sanat, proditoris osculum non
 recipit, uincientibus se & cadentibus non re-
 pugnat, pro crucifixoribus suis orat, mansue-
 tissimus agnus ad uictimam currit, maledicti-
 onem accipit & tacet, irridetur & sustinet. Hinc ait: Dis-
 cite a me quia mitis sum & humilis corde & inuenietis
 requiem animabus uestris.

3. Apostoli persecutorum immanitatem pa-
 tiendo non contendendo uicerunt, flagellis
 excubantur, & ibant à conspectu concilii gau-
 dentes &c. Christus ut dixi eos mittens ad præ-
 dicandum ait: Ecce ego mitto uos sicut oues in me-
 dibus luporum. (Matthæi decimo) quasi dicat,
 non deerunt, qui uerbis uos mordeant, qui
 facti dilanient luporum more. Vos autem uolo
 esse oues, hoc est innoxios nec repugnantes. Paulus

Ll 4 docet

V. Chryf.
 hom. 59. &
 hom. 1. de
 incompre-
 hensibili
 Dei natura
 & Aug.
 tract. 33. in
 Ioan.
 Matth. 11.
 Psal. 136.
 mansueti,
 &c.

Act. 5.
 Mansueti-
 tudinem præ-
 mia V. in
 Triumpho.
 V. Signum
 de huma-
 nitate.

docet (2. Tim. 2.) Seruum Dei debere esse
tuetum ad omnia.

4. *S. Ambrosius Episcopus* in scriptis suis quocumque se occasio dat obiurgandi criminosa spirans viscera, lenitate potius animi lenit, quam virga censoria perterrefacit. Quod ob rem qui ex eius lectione sanari, siue in aliena vulnera exoptant, accedant ad suam hunc, & calefcent plus satis: Augustinus fatetur se acutis sagittis de manu potentis brosi confossum, & mori coactum fuisse tati.

*Inregula
breui.*

5. *S. Basilius* externos pueros à religio-
minibus vult erudiri. Quoniam enim qui
runt aut nimis iracundi sunt & liberos ad
diam prouocant contra D. Pauli præscriptum
multo quam res postulat leniores, ideo
lios tuos religiosis hominibus tradant, vti
bilis indulgentia & nimia vitietur acerbitas
xime cum nihil sit, quod rectum monitione
iudicium in pueris præmio poenae
perturbare & impedire possit.

Epist. 55.

6. Benignitas *S. Cypriani*, apparet ex
pius verbis: *Oramus ac deprecamur Deum*,
prouocare illi heretici & exacerbare non desinam
rum corda mitescant, & furore deposito ad san-
mentis redeant, vt pectora aperta delictorum
penitentia lumen agnoscant & magis petant
se preces atq; orationes, Antistitis quam ipsi fundant,
guinem Sacerdotis &c.

V. Baron.

7. Postquam quidam Pseudomonachus
An. Ch. 389 gor. Naz. ad altare Dei sacrificantem lapidatus

...essent & Theodorus Episcopus Tyanensis in
 ...scelus vindicare paratus esset Gregorius
 ...ab infligendis in eos pœnas reuocare cona-
 ...est, ita ad ipsum scribens: Audio te contumelias
 ...quas monachi ac pauperes nobis intulerunt grauiiter
 ...ferre. Nec vero mirum est, te qui nullum adhuc
 ...accepisti, neq; calamitatum nostrarum periculum
 ...ad huiusmodi res animo discernari. Nos autem vt
 ...plura mala per senserimus, & contumelias impeti-
 ...fidem atq; auctoritatem merito nancisci quea-
 ...pretati tua precipientes qua cum canonicis docet,
 ...ratio ipsa demonstrat. Grauiia quidem atq; adeo gra-
 ...sunt ea qua contigerunt quis inficias ire queat?
 ...rum & contumeliam altaribus illatam esse & con-
 ...mysteria & nos inter sacra quibus opera daba-
 ...eos qui sacris nos appetebant interiectos aduersus
 ...idum itus medic. nam a precibus petiisse, virginum
 ...rem in obliuionem venisse, Monachorum modestiam
 ...perum calamitatem quos animorum austeritas mi-
 ...cordia quoq; priuauerat. Nihilominus tamen lenitate
 ...clementia vt fortasse satius est, multisq; per ea qua
 ...perimur lenitatis ac patientia documentum praeberet.
 ...enim sunt quos non tam curatio mouet qua actio, dinem.
 ...aciti cuiusdam monitoris instar est, magnum esse
 ...semus de is a quibus lesi sumus pœnam sumpsisse:
 ...magnum inquam, nam & hoc ad aliorum vitia corri-
 ...vile est. At multo hoc maius & diuinius est acce-
 ...are, iniuriam tolerare. illud enim improbitatem coer-
 ...hoc autem ad probitatem adducit quod quidem lon-
 ...praestantius ac perfectius est, qua a vitio abstinere, in-
 ...gentem nobis humanitatis questum propositum esse
 ...memus, si ea qua in nos admissa sunt, condonemus, Syr. 13.
 ...vt ipsi quoq; veniam consequamur. Ll 5 SI-

*Ep. 81 edi-
 tio. noua.
 Lapidibus
 impetitus
 pro lapidã.
 ribus in-
 tercedit.*

*Docet pra-
 stare zelo
 mansuetu-
 dinem.*

*Mansuetos
 similes ex
 audiuit
 Deus.
 Iudith 9.
 If. 146. 149
 Syr. 13.*

*Meditari de rebus diuinis siue commu-
ri res caelestes.*

Qui ita diuino munere comparatus est
caelestia & diuina semper eius in-
sentur (sicut accidit Apostolis & multis Ap-
licis viris) is facili negotio terrena omnia
temnet, & ad sublimem sanctitatis & meriti
gradum conscendet, ac proinde in caelo illius
gloriae coronam obtinebit.

*Sur. to. 7.
meditari
res diuinis
cum animi
serua affe-
ctu fructu.*

1. Frater *Aegidius* minorita tam saepe
ardenter de Deo meditatus fuerat, de quo
operibus & beneficiis vt non potuerit
Deo cogitare sine exstasi itaque fratres cum
colloquio frui vellent diligentissime cau-
ne de Deo vel sanctiss. Trinitate, vllam men-
iniicerent.

*130. Nau.
c. 10.*

2. Cum *Sanctus Franciscus* Psalmos
nomen Domini in eis occurreret pra-
uitatis dulcedine labia sua lingere videbatur
men autem I E S V cum exprimeret
dicit, iubilo quodam repletus interius tota
debat exterior alterari, ac si melliflorus
gustum vel harmoniacus sonus ipsius immen-
ter auditum.

*O quantū
absimus à
conuersa-
tione patrum
antiquorum.*

*Solitarius remanens & precatus nemora
gemitibus, loca spargebat lacrymis, pectora man-
debat & quasi occultius secretarium nactus con-
labatur cum Domino suo: ibi respondebat
antiquorum.*

applicabat Patri, ibi colloquebatur amico, ibi quocumque fratribus ipsum pie obseruantibus aliquoties audiret clamorosis gemitibus apud diuinam pro peccatoribus interpellare clementiam, deplorare etiam alta voce, quam se positam dominicam passionem, ibi visus est orans manibus ad modum crucis protensis toto corpore subleuatus à terra, & nubecula quadam fulgenti mandatus &c.

3. S. Laurentius Episcopus Dublinensis in consuetudine quadam, quam S. Coriginus suis manibus effecisse dicitur per sepe latitans contemplationis deliciis deuotus perfruebatur, de corpore suo minime sollicitus. *Sur. in V. o.*

4. R. R. PP. Societ. Iesu se certis statisque temporibus abduunt & cum Christo in montem ascendunt, vt diuina considerent, seu Dei infinitam sapientiam contemplantur, atque hac ratione de se infima sentiant. Nam magnus ille Ezechiel vidisse se ait animalia quatuor, quae incredibili ad volandum celeritate praeparata caelitus audita voce alas depresserunt. Hoc autem Ezechielis visum ita Sanctus Gregorius interpretatur: vt totam obscurissimam Prophetiae figuram in Euangelicos concionatores conuenire dicat, qui scientiae opinionem minuunt simulatque supremi illius magistri sapientiam cum animo cogitare coeperunt. Tum autem praedicti patres à societate & contagione corporis quam longissime se remouent, & à sensibus mentem abducunt, vitam Angelorum imitantur in terris. *Luc. 6. c. 7.*

5. Cum Eugenius Pontifex esset, & *Ho. 8. in E. Zech.*
totius *Lib. 7.*

totius Ecclesie iusta & necessaria administratio impeditus, eum tamen seuerè & probè Bernardus accusat, quod non etiam suus plus meditationi tribuat, atque hæc fuit causa ad eum quinque illos libros de consideratione scripsit, in quibus inter cætera ait: *Sed quod*

Syr. 39. v.

25.

Qui min-

ratior actu

percipiet

sapientiam

Le. 1.

& sapientia totum dicitur actioni, considerationi nihil laudat in hoc non laudo. Ex magnis ergo occupationibus spatium eripiendum est, quo animus a terrenis fluentibus rebus auulsus ad se ipsum reuertitur secumque esse cogatur, & cælestia tractare solent & iucunditate suauissima & natura preciosa

tissima. David regni curis occupatissimus ait (cum mens est liberior & nondum oblectamentibus negotijs oblecta.) *Et: In matutinis*

bor in te. *Et: Vespere & mane & meridie nuntio*

annuntio laudem tuam. *Et: Septies in die dixi tibi.*

Hæc cæne merito extimulant Ecclesiasticæ Euangelij luce versantem, cum Laicus ille

ceps in veteris legis umbra tam strenuus agens, in hoc opere fuerit? Ergo nulla sit ratio, quæ assidua occupatio, in qua non aliquando menti capiatur ad mentis spiritusque excitationes. Ex nulla causa hic cibus animæ querendus.

S. Bernhardus de i. consideratione ad Euangelium sic pergit: *Si totus vis esse omnium per*

instar illius qui dicit: Omnibus omnia factus sum, tuus nam & tu homo es in sinu tuo, quo omnia

reipsum etiam collige, omnes habent te, esto & tuus

bentibus vnus, vt quid solus fraudaris munere

Pf. 87. 6. 2.
54. 118.

1. Cor. 9.

deest si vniuersos lucreris te ipsum perdas? Sapien-
 tibus debitor es & soli negas te tibi? Omnes
 sapientes bibunt pectore tuo & tu seorsum sitiens stabis?
 Matt. 16. quid prod-
 est homini
 &c.
 benedictus qui partem suam facit deteriorem quid
 se penitus reddit expertem? &c. redemptor noster
 S. Greg.) sic vult nos querere salutem alienam, vt
 negligamus nostram &c.

Premia eorum qui contemplationis alis ad-
 uerna euolarunt, & Dei bonitatem &c. con-
 templando rimati sunt, S. Bernhaldi, Bonitij, Au-
 gustini, Hier. Thomę Aquinatis, item meditantium
 presentiam Dei vide in Triumpho.

SIGNVM CXXXIX.

Assidue meditari nouissima.

Alexander Oliua Augustinianus prior
 generalis à Pio secundo s. Rom. Eccles.
 Cardinalis renunciatus est. Anno 1460. qui soli-
 tus erat dicere: *Difficilius sed laudabilius esse homi-
 ni fieri bonum quam doctum, vtilioremq. sibi & aliis
 moribus prestantem, quam doctrina excellentem.* In
 cellulo autem domestico, seu quod domi ædifica-
 uerat se pulchrum extrui curauit clam in scrine
 specie mta vt facile aperiri posset. Intus imago e-
 rat depicta Cardinalis mortui iacentis, eo habitu
 oris & vestium quibus ipse erat, inter scriptumque
 in interiori latere sepulchri: *In omnibus operibus
 meis memorare nouissima tua & in aeternum non pecca-
 uisti.* Pictor eo mortuo confessus est se iureiurando
 adactum ne cui hoc patefaceret. Aperiebat scri-
 neum,

*Sepulchrū
 specie scri-
 nię.*

neum, vt postea cognitum est, quoties
eamque imaginem speculabatur. Interrogatus
initio morbi quo in loco vellet sepeliri:
inquit, iam pridem Deo voui nunc corpus
vbi is volet me sepelitote. Interrogatus quid
mandari suis: Nil, inquit, nisi vt boni sint, reuerent
uant. Instante morte suis religiosis edidit
ne quid timeret: Quid, inquit, ego timeam
priaseo. Hæc Iosephus Pamphilus, O felix
le genus si semper haberet, æternum præ
Deum finemque timeret.

Sur.

2. S. Ioannes Eleemosynarius Patriarcha Ale
drinus iussit sibi extrui monumentum, hec
perfectum, solennibus autem festis in
ctu multorum voluit sibi à fabris dici: Monu
tum tuum Domine adhuc imperfectum est, iube
tandem perficiatur, incertum enim est, quæ hora
ventura sit.

Lib. apum
26. 30.

3. Thomas Cantipratenfis, vidit, ait, fant
Virum, M. Guuidonem Presbyterum monachum
Niuellensium, de quo certissime ferebatur
cum in Schonegio Hannoniæ oppido Scholasticus
geret adolescens, incaute semel feminam
templatus, per annos tres etiam ipsa mon
tantum tentatus est, vt excepto eo quod vig
sustinebat omni nocte in somnis credere
præsentem. Sentiens ergo diabolum car
non cessare de nocte clare tumultum
mulieris aperuit, naresque & faciem in
putrefacti corporis tamdiu tenuit, vt pen
re nimio suffocatus, quasi mortuus caderet
supinus. Quæ res in tantum valuit

utro ut nullum postea stimulum in carne sen-

Legimus de Pio Eremita Scythiæ qui cum ignoraret sepultam fœminam cuius memore animo recurrerat ingressus sepulchrum tulit purridi cadaveris partem, eamque prius in uolutam seruabat ut cum sentiret libidinis umori unculam hunc fœtorem subito applicet ad nares, non minore tui victoria quam in molestia. Sola certe consideratio nouissimam mentem paratam reddit & virtutis tractum in rebus aduersis constanter tenere facit. Innam autem Clericis temper ob oculos verfaciat vel sola hæc testimonia S. Scripturæ de peccatis sempiternis.

1. Moyses in admirabili illo & Propheta Cantico *De hoc igne*
 2. de his pertractans, ait primo, ignem quo *Pf. 49. &*
 peccatores punientur iam succensum esse, tum quia ignis *96.*
 ab initio praparat^{us} est (Matt. 25. It. 30.) tum
 quia ignis ille quo in extremo iudicio mundus
 uretur & peccatores inuoluentur, etsi non
 iam re ipsa succensus sit, tamen in certissima
 dei præscientia & prædestinatione iam extat,
 more enim prophetico quod certissime futurum
 est, ex vi diuini decreti iam esse existere, & factum
 esse dicitur. Secundo ignem illum succensum esse in fu-
 rum Domini, hoc est tranquilla & rationali qui-
 etate, acerrima tamen & efficacissima voluntate
 & firmo proposito puniendi impios non vulga-
 timodo, sed prorsus horribili & inaudito, qua-
 si furor suggerere solet, infligendo pœnas æter-
 nas. Tertio, ignem illum arsurum usque ad inferni nouissima,
 vel

V PP. 2. de
 fornic. v. 10

De hoc igne
 Pf. 49. &

96.

vel

vel vt habent hebraei, vsque ad voragine[m] inferi
 quibus verbis significatur, quod ille ignis
 solum hic in terra corripiet & inuoluet
 (cum Dominus iudicabit orbem sed etiam
 ferno, & in ima terræ voragine in omni
 nitatem ardebit: Quarto ignem hunc dicitur
 terram (id est, uniuersum terræ solum &
 ciem) & quicquid ex terra oritur, omnes
 res, siluas, segetes, herbas & omnes sub
 nes & opera humana, quæ tum extant
 ciuitates, superba Regum & Principum
 arces munitiones, turres, propugnacula,
 nem pretiosam supellectilem, omnes
 quæ his continentur. Hæc omnia igne
 mentur, & in fauillam & cinerem redigat.
 Quinto: Ignem illum diuina vindicta
 sturum non solum terra superiora, & ea que
 sed etiam in terra viscera penetraturum, vt
 rum montium fundamenta altissime demer
 rat & in cinerem redigat. Vnde liquet eor
 omnia metalla, omnes lapides pretiosos,
 terræ opes, quibus superbit mūdus, ab
 iri. Hæc enim fere montium intimis terr
 scribis abdita continentur. Nihil adeo
 reperietur, quod huic igni valeat resistere.
 mnia corpora ex elementis concreta h
 pore sua vi dissoluet; Et in sua primordia
 plia principia rediget. Idem insinuat
 qui totus est de futuro iudicio etsi more
 tico quasi de rebus transactis loquatur. Qu
 que autem ignis iste circa res alias operatur
 omnia erunt indicia & veluti puz

*Ingenti ardore saxa
 dissoluentur
 Et instar
 torrentis
 signei de montibus
 per plana decurrent.
 Iudith 16.
 montes,
 &c.*

penda & interminabilis impiorum vindi-

11. Iudith 16. dicitur : Dabit ignem & vermes in
corpora eorum, ut vrantur & sentiant vsque in sempiternum: Ipsa enim corpora damnatorum statim post correctionem igne corripientur, & instar lignorum ardebunt. Nomine vermium possunt hic intelligi flammulae tenues, quae mille locis ex carne impiorum instar vermiculorum erumpent, vel vermibus conscientiae, cuius acerbissimus morsus vitam corpus affligit. Duae enim cogitationes assidue peccatorum obuersabuntur, quod propter peccata sua priuati sunt aeterna gloria, quam facili negotio poterant consequi & addicti aeternis suppliciis, quae facile poterat euadere, hinc geminus dicitur dolor, qui immensa quadam acerbitate peccatorum instar vermibus corrodet, quod inastabilem illam gloriam, quae illis erat quasi in malibus sua stulticia amiserunt, & in aeterna tormento precipitauerint. Haec cogitationes & hi dolores sunt vermes acerbissimi, quorum morsus proprium est damnatorum tormentum. Plus enim affligit apprehensio aeternitatis tanti boni amissi, & tantae poenae contractae, quam solitariis

Syr. 7. ignis & vermis.

Hac ex P. Loffio de aenimorum immortalia.

III.

Iob cap. 10. ve. 16. ait : Luet quae fecit omnia, tamen consumetur, quasi dicat, sicluet impius vt nunquam consumetur, sed semper maneat integer ad sustinenda tormenta.

IV.

David Plal. 10. ait: Qui diligit iniquitatem odit aeternam suam, pluet super peccatores liquorem, hoc est,
Mm (in-

(inextricabiles malorum nexus) ignis & sulphur
 &c. Merito peccator dum amat peccatum, dicitur
 animam suam, quia aeternū illi malum accersit. Quod
 odium potest esse maius eo odio quod tunc
 malum conciliat osori? itaque omnis peccator
 dum se videtur maxime amare (omnia enim
 cit vt suę libidini & ambitioni seruiat) magis
 seipsum odit, summum malum inordinatio-
 re in caput suum accersens, omnia futura
 cia erunt laquei, quia illa firmiter inuoluet
 rescent, vt nulla vi, nulla arte, valeant illa
 cutere, aut se ipsos vel ad leuissimum tempus
 uoluere.

Verbo *pluet* duo insinuantur. Hęc me-
 turs ex alto, ex decreto & sententia cele-
 sticis sicut pluuia ruit è cœlo. 2. Eiusmodi
 magni magno impetu & copia innumeros
 eos præcipitatura. Portio eorū hæreditaria
 in æternum fruuntur erit ignis quo ipsorum
 pora ardebunt, & sulphur ardens in quo quæ-
 sabuntur, & spiritus procellarum quo ignis
 & sulphur exardescet. Græce *νεφέλα* nubes
 spiritus turbini, videtur hoc verbo
 ventus procellosus diuina virtute excitatus
 ignis ille & stagna sulphurea horrido cum-
 tu exæstus bunt.

Idem Psal. 20. docet Deum eo tempo-
 iram suam declarabit, hoc est cum orbem
 bit omnes inimicos suos in ignem conlectur
 vt ardeant instar clibani, deinde in ira sua
 baturam eos ad inferos vbi æterno igne
 buntur.

V. *igne eos
 involuet.*

Psal. 139. indicat in extremo iudicio ex al- VI.
 to (imperio supremi iudicis) ignem soli-
 tum & permanentem, qualis est prunarum *v. Ps. 91.*
 seu ardentium carbonum peccatoribus incubi-
 tarum, eosque mox in alium ignem inferum de-
 sciendos.

Psal. 48. Peccatores in æternum esse affligen- VII.
 dos, & gregatim intra specum infernalem, tan-
 quam oves imbelles, quæ sibi non possunt auxi-
 lari, concludenos, & eos mortem tanquam pa-
 storem (qui omni amaritudine eos pascat) habi-
 turus, quia hic vitam, pastorem (Christum) se-
 qui recularunt.

Ecclesiasticus (21. docet quod tota iniquo- VIII.
 rum multitudo in vnum fascem colligetur,
 eritque instar stupæ compactæ, quo facto igne
 corripietur, & sine fine seu in æternum ardebit.
 Sicut enim stupa facillime flammam concipit, ita
 tota peccatorum multitudo in vnum collecta fa-
 cillimè inflammabitur, fiet hoc in magno il-
 lo generalis iudicij die, quo omnis zizania colli-
 gatur in fasciculos ad comburendum, & triticum
 congregabitur in horream Domini.

Docet etiam viam seu rationem viuendi ini- *Matt. 13.*
 quorum videri facilem, commodam, suauem,
 inoffensam instar viæ planissimæ lapidibus stra-
 ta, sed eam terminari & desinere in præci-
 pitium immane, vnde quis ex improviso ruit IX.
 ad inferos, vbi tenebræ, vt Sap. 5. describitur
 turbatio & lamentatio qua vsuri sunt iniqui
 apud inferos, quando videbunt iustos trans-
 Mm 2   latos

latos in gloriam & se præcipitatos in tantas
ferias.

*Peccatores
ligna arida
infrivida
Luc. 32.
Eccle. 15.*

Isaia 30. Locus inferorum, quia Deo summo
rege & iudice iam olim præparatus est dicitur
& omnibus ei adherentibus, dicitur p[ro]pheta
quia est in imis terræ visceribus, & dilatatur
capax tot corporum, nutrimenta eius dicitur
ignis sulphureus & ligna multa, hoc est, dicitur
totum corpora, quæ instar lignorum aridorum
ardebunt: ignis enim ille vi diuina perpetua
que consumptione ardebit, cum vis illa, vel
ille domini perinde gehennam accendet, ac
rens sulphuris ardentis in eam infundetur.

X. Isaia 50. dicitur omnes peccatores sibi acci-
dere ignem æternum, ipsa enim peccata sunt
luti semina ignifera, occultam flammam in
continentia, quæ suo tempore erumpet in
tum ignem. Quot ergo quisque habet peccata,
tot habet in se ignis fomenta, tot flammam
semina, tot flammis inuisibiliter est succum
Ad hæc peccata in scripturis comparantur
ria facile inflammabili, ligno arido, feno sicut
zizaniis, spinis, itaque qui peccata accumulauit
pyram sibi construunt, qua in æternum consumi
mentur.

XI. Ca. 66. Vocantur corpora reproborum
uera, tum quia instar cadaverum facta & habitata
tum quia prostrata & affixa sunt terræ, tum
instar cadaverum in inferno in cumulum
proiecta, dicitur ibidem quod sicut habitatores
cælestis Ierusalem pace fruentur & se videbunt

omnibus bonis circumfluentes : ita consideratione egredientur foras & videbunt peccatores in corpore & anima diris iisque perpetuis cruciatibus subiectos.

XII.

Daniel. 12. dicitur quod iusti resurgent ut æterna vita fruantur, peccatores ut æternum opprobrium sentiant & sustineant.

XIII.

Mal. 4. Quod peccatores funditus succidentur è terra ita ut nullum amplius eorum superfit restigium.

XIV.

Matth. 3. quod sicut agricola vando agitando separat paleam à tritico, ita Christus potestate iudiciali separabit bonos à malis, & vtriusque congruentem locum & sortem assignabit.

XV.

Mar. 9. Significat Christus omnia esse defendenda, quæ nobis præbent occasionem peccandi, etiam instar manus, pedis, vel oculi nobis essent commoda & vtilia, quia longe satius est carere commodis & solatiis temporalibus, quam conici in ignem æternum. Ter hanc sententiam iisdem verbis repetit, & bis huius ignis ingerit æternitatem, tum ut insinuet eam esse longe certissimam, tum ut eam mentibus mortalium altissime infigat. Insinuat etiam rationem cur peccatores igne cremandi sint. Sicut enim omnis victima quæ Domino secundum legis præscriptum offerebatur, sale aspergenda erat & salenda (Deut. 2. vers. 13.) ita omnes peccatores cum sunt futuræ instar victimæ, quæ iustitiæ diuinæ sacrificabitur, igne veluti sale condiendi

*Punitio
impiorum
dicitur vi-*

Mm 3

& sa-

Etima & & salendi erunt. Et sicut victimæ occiduntur
sacrificium honorem Dei, ad peccata expianda & iram
Esa. 34. Ier. nam placandam: ita tota iniquorum multitudine
46. Eze. æterna nocte mactabitur & Deo quodammodo
39. sacrificabitur, ut eorum peccata supplicii quod
 tum fas est explentur, & ira diuina conueniatur
 hac veluti satisfactione placata. Ignis conueniatur
 tur sal, quia ut sal vrit & conseruat corpora
 bus inspersus fuerit, ita ignis vrit corpora
 nationis, sic tamen ut nunquam ea consumantur
 semper integra seruet ad pœnas.

XVI. Matth. 10. Ostendit CHRISTVS
 lum Deum timendum, & omnia huius
 mala nullius esse momenti, si conferantur
 malis vitæ futuræ; quæ Deus irrogat
 test.

XVII. Matth. 13. duabus parabolis futuras pœnas
 ponit, Zizaniorum & sagenæ. Intelliguntur
 per scandala in caminum ignis mittenda omnes
 qui vel imperio, vel doctrina vel consilio, ve
 xemplo alios ad peccandum pertrahunt, vti
 tyranni, hæretici, mali consiliarij, publici peccato
 tores. Per eos qui operantur iniquitatem in
 tur cæteri peccatores, qui non aliis sed sibi
 causa peccati fuere. Hi omnes veluti noxiæ
 bæ in fasciculos collecti in ignem æternum
 centur.

XVIII. Ca. 25. Matth. Hoc vnum agit variis Parabolis
2. Cor. 5. propositis, ut animis nostris hanc doctrinam
Omnes nos de futuris præmiis & suppliciis altissime
manifesta- 1. Parabola 10. Virginum 2. Parabola D
ri, &c. ni peregre proficiscentis, & seruis suis rati

negotiationem disperientis. 3. Similitudine pastoris separantis oves ab hædis. Clarissime
em ipse iudex & formam iudicii, & sententiã
dicis, & æternitatem supplicii, ac præmia hic
describit, & nihil adeo frequenter parabolis &
gravissimis sententiis inculcat ac futura suppli-
cia & præmia.

2. Pet. 3. Cui
omnia dif-
soluenda
sunt, quales
oportet vos
esse in sen-
tentiis conuer-
sat. etc.

Ad Rom. 2. Multitudo peccatorum, di-
cur thesaurus pœnarum, singula enim pec-
cata sunt semina suppliciorum, quæ nisi in
penitentia lacrymis extinguantur, in-
extinguibilem ex se parient ignem.

XIX.
Apoc. 14.
20. & 21.

2. Ad Thess. 1. dicitur peccatores duros
pœnas æternas à facie Domini, quia iudicio
Domini hæc illis pœna inquiritur, & in
conspectu eius & sanctorum eam sustine-
bunt.

XX.

SIGNVM CXL.

*Acerbissimos cruciatus subire atque ad-
eo mori malle, quam unicum
mendacium profer-
re.*

Anthimus Nicomediensis Episcopus & Metaphr.
Martyr cum sæuiente Maximiliano Cæ. Apud Sur.
aris persecutione à viginti satellitibus ad cæ- 17. Apr.
dem quæretetur, ipsos satellites hospitio exce-
pit, mescamq; prælautam seu affatim cibi & potus

Mm 4 eis

eis apposuit, ac simul addixit se brevi An-
 num in eorum conspectum adducturum
 medio vero ciborum apparatu exurgens
 lam prodidit se esse quem tam studiose
 rerent: hic illi stupore attoniti & vere-
 dos illius canos reueriti ob beneuolentiam
 & caritatem, qua illos exeeperat, vna
 ponderunt se imperatori confecto ma-
 cio responsuros, seu renunciaturus An-
 num diu quæsitum non esse inuentum
 le vero contra obtendit se id non per-
 surum, fas non esse Christiano pro vita
 iusquam mentiri: Recte, quia cum vita
 nimæ est præponenda vitæ carnis, ne
 dem pro vita hominis innoxij mortem
 est. Itaque vltro se captiuum illis admi-
 & post diuturnos acerbosque cruciatus
 corona potitus est.

*V. Cicero-
 nem in of-
 ficiis de Ai-
 zilio Regu-
 lo.*

In vitis PP.

*Pallad.
 hist. 49.*

2. *Theonas* Abbas in eremo Schyri
 quam mentitus dicitur, cum tamen
 millibus Monachorum præfuisse: Se-
 Beonem & Hor Abbates nunquam
 titos tradunt diligentes enim intimo
 re veritatem (quæ bonum & sanitatis
 intellectus) nulla ratione induci
 potuerunt vt menti-
 rentur.

SIGNVM CXLI.

Divinissimum missæ seu altaris sacrificium magna cum veneratione peragere & firmissima subsidia virtutis ab eo petere.

Sanctus Ambrosius ad sacrificium celebrandum ita assiduus erat, vt quotidie illud egerit, summa præuia animi præparatione; quod vero die dominico in Ecclesia suis concio-
In præc. 7. ad missam & Epist. ad sororem. Aug. con. li. 5 c. 13.

1. S. Ioannes Episcopus Alexandrinus cum populus audito Euangelio missam non magnificeret, sed statim templo exiret intermissa celebratione egredientes sequi cœpit, dicens: Filii, ubi oves illic & pastores adesse oportet, aut intrate, & ingrediar, aut manete hic & hic manebo; neque ita ipsis pudorem iniecit, vt nunquam deinceps prius ab altari discederent, quam Sacerdos peracto beneficio benedictionem daret.

3. Thomas Cantuariensis Archiepiscopus ita verborum in altaris officio ac si passionem Domini coram se agi vidisset, vsque adeo affixam habuit mentem tempore immolationis sacrificij illi sanctæ meditationi dominicæ passionis.
In d. Cl. ch. in opus. De vita & moribus Sac. c. 13.

4. P. Christophorus Madridius Soc. Iesu Doctor Theologus in tractatu de frequenti vsu Sacramenti Eucharistiæ scribit, se legisse & à quibusdam viris grauissimis accepisse Æthiopiæ Ecclesiam quæ pretiosi Ioannis, vel vt alij Presbyteri
Chryf. ho. 61. ad pop. indignus communio ne corporis Christi et-

*iam indi-
gnas com-
munionem
qua fit per
preces.*

Ioannis potentissimi Regis imperio patet de
postolorum temporibus vsque ad hanc no-
atatem sanctam illam traditionem & consue-
tudinem summa consensione & perpetua re-
neruasse & retinuisse, vt quicumque ad
cium missæ conueniunt, ad vnum omnes
communione accipiant. Quotidie autem in
gulis Ecclesijs vel cœnobijs vna diuina
eos fit missa.

5. Venerabilis Beda ait: Sacerdos non
impeditus celebrare omittens quantum in eo est
Sanct. Trinitatem laude & gloria, angelos lauda-
tores venia, iustos subsidio & gratia, in purgato-
existentes refrigerio, Ecclesiam spirituali Chris-
cio & seipsum medicina & remedio. Pioribus
Bonauent. tract. de modo præp. se ad celebra-
tæ.

*V. Trium-
phum.*

6. Cassius Narniensis Episcopus quotidie
sam celebrans Eucharistiam sumptuosum
tum prorumperebat.

*Læghecu.
de vit hon.
Chr. li. 6. c.
24.*

7. Carolus Borromæus Card. Archiep. Med
singulis diebus rem diuinam faciebat sæpe
lachrymis & antea confitebatur. Sæpe
plus quam mille communicantibus vno
cramentum Eucharistiæ propriis manibus
nistrauit. In itinere si forte videret Sacer-
deferentem Eucharistiam ad ægrotos
flexis genibus adorabat, postea com-
eam domum vsque, etiam si longius diu-
itinere suo.

8. RR. PP. Societ. Iesu quotidie hoc

pro se suisque discipulis &c. immolant il-
 lus exemplo qui pro peccatis filiorum, diebus
 & conueniens sacrificium offerebat. Nec est dubitan-
 da quin preces assiduas multum polleant, ge-
 missusque & lachrymæ magistrorum discipulis
 maxime prosint.

9. Etiam alij Clerici boni quotidie defuncto-
 rum animas, quæ in purgatorio igne purgan-
 tur sacrificio missæ & suffragijs adiuuare stu-
 dent, quia istam humanitatem naturæ huma-
 næ Societas ab ipsis postulat, & præstantissi-
 mum est opus in mundum alterum transmitti-
 ere beneficia, non intercludi morte com-
 munitatis humanitatis nostræ. Præcipue autem
 in anima purgatorij hanc misericordiam ex-
 celenter celebrant.

1. Quia istæ sunt in maxima inopia, nec pol-
 lunt sibi ipsis subuenire, & grauissimis affli-
 ctantur pœnis. 2. Quia omnes sunt præde-
 stinate ab ipsa æternitate, sunt Deo amicæ,
 & ornate gratia, atque adeo confirmatæ, &
 celestibus præmijs destinatæ, ac potituræ ma-
 ximo regno ac opulentissimo. 3. Quia norunt
 quanti sit æstimanda gloria beatorum, ac vi-
 sio Dei quanti faciendæ, vel per vnâ horam
 contemplantur. 4. Quia eam exigua & facili opera ani-
 mabus illis possunt comparare. 5. Quia rem per-
 gratam faciunt ipsis primû animabus, deinde cœ-
 lesti ciuitati cuius ciues multiplicant & carcere li-
 berant. 6. Quia animæ istæ iam liberatæ & beatæ
 sunt gratissimæ, cum in ipsis agnitio beneficij
 sit

fit clarissima, voluntas promptissima, facili
remunerandum maxima. 7. Quia efficiet
vt qui in mortuos pij sunt dum viuunt, vt
discesserunt viuentium pietate fruantur.

S. Franciscus (teste D. Bonar. c. 9.) cum
missæ sacrificio ita lachrymas fundebat, ac
Christum in cruce pendente intueretur,
vt & alios ad fletum prouocaret. Concluse
illo S. Augustini de dignitate sacerdotum.
neranda sacerdotum dignitas, in quorum
bus Dei filius, velut in vtero virginis incarnatus.
O felices Sacerdotes si sacerdotaliter vixistis
cœleste mysterium, quod per vos Pater &
& Spiritus Sanctus tam mirabiliter operatur,
per tam ineffabili ministerio vestro, quod
eodemq; momento idem Deus, qui præter
cœlo, in manibus vestris est in sacrificio!
miratur: horrescit infernus: contremiscit
Iulus: reueretur quam plurimum angelica
do. Quid retribuam Domino (vt taceam
teris) quæ retribuit mihi pro tam singulari
dotio mihi impenso; quod est datum opus
& donum perfectum? Verbi gratia, ille qui
uit me sine me, creatur mediante me, & ille
ex nihilo cuncta, creauit sine me (si fas est
dedit mihi creare se. O venerabilium sanctorum
manuum! O foelix exercitium, vbi tractatur
dos Christum Dei filium, cuius deliciae sunt
cum filiis hominum! O Sacerdotes attendite
Maior est dignitas vobis collata, quam Angeli
qui adorant quod vos conficitis, nec ipsi
cere possunt. O altitudo sapientiæ Dei! O

Clementi: Saluatoris! Quod datum non est
 Angelis concessum est homini. Sacerdos hoc Sa-
 cramentum ineffabile conficit: Angelus confi-
 denti sibi quasi famulus assistit. O quam venera-
 ram, quam gloriosum, quam insigne fuit apud
 quos nomen Sacerdotij? Sed hodie quid ab-
 utus eo? quid vilius? O Sacerdotes, si anima
 vobis liber iusti sedes Dei est, multo vos magis se-
 & templum Dei esse debetis mundum & im-
 maculatum. Si sepulchrum eius gloriosum est, in
 quo corpus iacuit exanime gloriosiora & dignio-
 ra esse debent corpora vestra, quæ à morte susci-
 piuntur quotidie dignatur inhabitare. Si Beatus est
 Pater, qui nouem mensibus Christum portauit:
 mater eius non tantum, tamen beata esse debent cor-
 pora vestra, in quibus quotidie elegit sibi hospi-
 tium filius Dei. Si beata sunt vbera quæ paruulus
 suxit, ita debet esse os beatum, quod carnem eius
 committit, & sanguinem fugit. Carnes ergo vestras
 cum timore eius confugite, & vobis diligenter
 providete, ne lingua, quæ loquendo vocat de cœ-
 li filium Dei, contra Dominum loquatur; & ne
 manus quæ intinguntur sanguine Christi, pol-
 luantur sanguine peccati. Præmia offerentium
 hoc sacrificium V. in Triumpho.

SIGNVM CXLII.

Mores solutos vitare.

Clerici boni cauent ne de se dicatur, quod
 Capud Baronium Anno Christi 286. de Tor-
 quato

Hic Tor- quatus ut
Antonia- nus quon- d' in illa
conuinator-
e debet, po-
rabat vo-
mebat.
Orat. 2. in
lab.

Motus cor-
poris vox
quadam
est animi.

V. locum de
disciplina
Eccles. li. i.
de off. c. 18.

V. P. Fatini
de morti-
ficat. c. 20.

quato Apostata dicitur: In sui lenocinio mulierum
pilis simbras admittit. tonsorem diligit, scopolam
ter gestit, fluxum gressum improbo mixta descendit
Etis viris feminas curiosius intuetur. Namquam
stes Christus dignatus est habere seruos suos.
Gregorius Nazianz. de apostata Iuliano dicit: Iste
Christianum falsè profiteretur & sub pallio Paganorum
se occultare cuperet, ait: Neque enim mihi bonum
quam significare atque ominari videbantur, ceru-
siata, humeri subsultantes, & ad equilibrium
agitati, oculus insolens, & vagus furiosaque
pedes instabiles & titubantes, nasus contumax
contemptum spirans, vultus lineamenta ridicula
significancia, risus petulantes & effrenati, na-
renutus temerarij sermoque hærens spiritusque
interrogationes stulta & præcipites, responsio-
hilo his meliores, alie in alias insultantes, neque
constantes, nec eruditionis ordine progredientes.
etiam hisce exterioris corporis cultus signis
ctus Ambrosius de duobus Clericis, æque
vaticinatus est. Et S. Hieronymus ad Eulogium
Pseudoclericos prænotans dicit: Omnes
de vestibibus, si bene oleant, si pes laxa pelle non
crines calamistri vestigio rotantur, digiti de arboribus
dient, & ne plantas humidior via spargat, vici-
munt summa vestigia, tales cum videris spoli-
existimato quam Clericos.

Quemadmodum vel minima quæque
cula in facie, maiorem adfert deformitatem
quam magnæ cicatrices in alijs corporis par-
tibus: ita quoque in Ecclesiasticis qui sum-

facies Ecclesie Dei, vel minima exterioris compositionis labecula & defectu plus offensionis damniq[ue] adfert proximis, quam excessus horum membrorum inferiorum Ecclesie quantis enormis.

SIGNVM CXLIIII.

Feliciter mori.

VRsimus Nursie Presbyter castus & sanctus, dum animam ageret, lætus exornauit, gratias agens ijs quos ad se venisse cernebat. Et quærentibus qui ei assidebant, qui essent illi quorum aduentu tantope gauderet? Nunquid non videtis, inquit, Petrum & Paulum Apostolos hic adesse & euocare me? Mox ad eos quos tantum ipse videbat conuertens, dum repeteret, venio, venio, ecce venio, cum iisdem abiens corpus exanime reliquit.

Greg. 4. Dial. c. 11. V. Triumphu ad quæ hac referenda sunt, & ex quo huc multa referri possunt.

Ib. c. 47.

2. Merolo monasterij Gregoriani Romæ Monacho, egregia morum sanctitate prædite, in quiete visum est coronam candidissimis floribus contextam è cælo labi ac super caput eum sisti. Posthæc aduersa valetudine agitata, cum magna animi alacritate diem obiit extremum.

Anno deinde decimoquarto Petri Abbatis iussa aperto eius sepulchro incredibilis odoris inde suauietas exhalauit.

3. Pauli

Greg. Tur. de gloria Martyrum c. 28. Aug. ser. 26 de sanctis. 3. Pauli Apostoli caput à corpore dissectum per humum profiliit, ter Iesu Christi nomine uocauit, tres fonticulos, qua saliendo terra contigit, scaturire fecit. De vulnere eius sanguis exiit. Quorsum tot miracula in morte facta sunt? nisi ut hæc magnifica oculis nostris obuiositas pensitantes quanto illa in cælo magnificior sint eius præmia, quæ oculus videre non potest cogitemus.

Maru. li. 6. c. 16. 4. Diui Hieronymi corpus cum spiritu didisset subita lux circumfulsit, visi sunt Angeli. Christi vox audita, quæ illico ad possidendum cœleste regnum inuitaret. Lux cum Spiritu odor suauissimus cum corpore remansit. Eodem hora Cyrillus Episcopus Hierosolymitanus manus eius Angelicis manibus gestatam contra versus tendere aspexit. Eodem die sanctissima miro radians fulgore Augustino Hieronymo apparuit. Turoni etiam duo Monachi lucem globum aera transire, & inde dulciter canentem Choros audiri dum admirantur, intellexerunt Hieronymi Presbyteri animam tunc apud Iherusalem defuncti ab Angelis ad Paradisum transferri, & hoc quidem pro laboribus, quos in hac uita exhaust, Dei laudibus & hominum uocibus semper intentus.

Maru. 16. S. Pauli primi Eremitæ beatam animam a terreo ministerio ad cœlum tolli uidit Antonius Abbas, mox defunctum esse deprehendit. quæstus est quod se comitem itineris non accepisset, nihil addubitans quin e corpore translatus ad beatitudinem translatus esset. Idem Antonius

Ammonis Abbatis obitum cognouit, cum animam eius multo candore illustrem, & in sublimem tendentem conspexisset.

6. Paphnutij, Stephani, Ægidij, Spei Abbatis, Amatoris Antisiodorensis Episcopi, Germani Capuani Episcopi compluriumque aliorum, quos enumerare longum esset, felices animas, quod die corpora sua reliquerunt eo ad cœlum illi visæ sunt, & dum tollerentur, melos inter se latantium Angelorum auditum, Deo uolente felicitatis ad quam euocabantur testimonium in terra residere, ne alios pigeret eorum uisum imitari, quos beatos esse tam certo iudicio cognouissent.

7. Augustinum quo die corpus eius mandatum sepulturæ fuit, Monachus quidam in Spiritu raptus uidit insula & Pontificalibus indumentis insignem sedere intra nubem candoris eximij, oculis eius promicantes radij totam illuminabant Ecclesiam, & ubique incredibilis odoris fragrantia nares oblectabat. Posthac à Bernardo Abbate visus est, dum per noctem sermones eius à fratribus in Ecclesia legerentur lymphas, quos uisus ore aquas vomere quibus totum Ecclesie pauimentum supra modum inundabat, uerum ait quasi quidam inundans fluuius Ecclesiæ salutari documentis irrigauit, & lumine ingenij scripturarum obscura clariora fecit. Sanctitatis etiam uirtutumque suarum odorem tam late effudit, ut nomen eius & in terris celebre sit & in cœlo.

8. Quodam die Abbas quidam duos lectos

Nn

ineffa-

ineffabili ornatu comptos multoq; nitore
dentes ab Angelis ferri viderat, atq; audierat
altero Hugonem Abbatem collocandum, iu-
ro Anselmum Archiepiscopum Cantuariensis
Cognouit ambos tum simul vita ista defuncto
& in lectis vere felicitatis requieuisse.

*Pf. 149.
Exultabūt
sancti &c.*

*Bonau. c.
14.*

9. *S. Francisci* (a quo minorum ordo cepit)
vita, ita vitæ finis nobilis ac magnificus
Quo expirante quidam fratrum animam
in stellæ specie de ore emicuisse cælumque
ille vidit.

*Mors est
pons vel ad
aeternam
felicitatem
vel ad aeternam
calamitatem.*

Eadem illa hora minister terræ laboris
ter ægrotans cum iam deficiente spiritu
quiescente lingua obmutuisset, repente
cem prorupit dicens: *Expecta me Pater*
me, & interrogatus Patrem Franciscum
dere dixit, multa cum luce cælum versus
tem. Hoc dicto de corpore exijt, & verba
probauit, illum continue sequens quem
se aiebat, &c.

Sulpit.

10. *S. Martini* Episcopi vultus cum
splendidus apparuit, vt non mori eum
ad immortalitatem transire fidem
ceret. Angelici præterea cantus circa
diti.

Eadem hora *Seuerinus* Colonien-
pus animam eius ab Angelis, ad cælum
vidit. *Seuerus* etiam Monachus ipsam
te conspexit niueo tegumento, vultu
diantibus oculis, librum manu gerentem
cæli petere. Et euigilans audiuit eundem
discessisse: *Ambrosio* quoq; *Mediolani*

III. celebranti in spiritu raptō vīsum est se exequijs
 inire, & cum ad se rediisset annuncia-
 dum instantibus, Martinum Turonensem præfulem
 esse.

11. *Thomæ Cantuariensi Episcopo adhuc viuo* *Sur. To. 6.*
 contiguam sedibus Apostolorum à Deo
 velle se vidisse dixit quidam, qui mor-
 tuus mox reuixerat. Inde dum Thomas pro iu-
 ris Ecclesiæ sibi commissæ staret, ab impiis
 Martyrio coronatur dumque illi exequiæ à
 cælo agerentur Angelorum accinentium vox
 testis beatitudinis eius fuit, fidemque
 non vana fuisse de illo visa hominis re-
 pente inueni, quæ Apostolis annunciandum signifi-
 cauit.

12. Venerabilis Beda Presbyter Domino re-
 ferente præcognouit die tandem quinquagesi-
 mo à corporis vinculis exsoluendum. Itaque
 Dominicæ ascensionis dum in Ecclesia cum
 ceteris vespere celebraret, multa ægitudine
 affectus, atque etiam stans in hemicyclo cubitifi-
 que innoxius finitis vespere expirauit, mirabi-
 que odoris fragrantia subsecuta est, vt plane
 eodem die in cælum Christus ascenderat eodem &
 cum Christi relicto in terra corpore accendisse
 nemo dubitaret.

13. *Amator Antisiodorensis Episcopus,* *In vita S. Germani.*
 qui etiam in matrimonio virginitatem ser-
 uare potuit vltimum diem sibi imminere præ-
 sentem, & cum ad Ecclesiam perrexisset ser-
 monemque ad populum habuisset in folio suo se-
 mens animam efflauit, quam sub columbæ effigie

in sublimem volentem quidam conspexerunt,
visu & puritas virginis & meritum patris
sanctitatis.

Sur. Tom. 3 14. *Iuonem* Presbyterum tradunt diem
mortem obiturus erat prædixisse acne quæ
eum ægrotum confusa abstinentiæ trans
remisisset, postremo corpore & sanguine
mini communitum die nocteque inter
imaginem crucifixi oculis orando perie
se, & altero illucente die Spiritum
disse.

Maruli. 6.
c. 16.

15. *Agilus* Respacensis Abbas cum anno
rimos Deo seruisset confidenter precatus
de vita discederet, & responso accepto,
ue voti peracto biennio compotem se
gaudere cœpit, utpote qui tum demum
vitam inchoaturus esset, cum hanc
In obitu eius *Ado* Monachus lætantium
lorum cantus audiuit. Duo præterea al
laborans, alter dentium dolore vexatus
corporis eius curati sunt.

Breuiter cum boni Clerici se vident ad
num tendere & resolutioni esse prop
non concipiunt inde animo mœrorem
cum sciant se relictis vitijs sectatos esse

esperant per Christi Redemptoris nostrum
rita mori in eius gratia & æ
terna frui beatitu
dine.

SIGNVM CXLIV.

*Mortem non reformidare, sed
optare.*

*S*anctus Paulus, ait, *mihivivere Christus est & Phil. 1. v.
mori lucrum. Et: Desiderium habens dissolui & 21.
cum Christo.*

2. Possidius in vita S. Augustini primo laudat
vatum Ambrosium, quod dum vsque ad mortem
recumberet rogatus ab astantibus, vt Deum pro
magiore vita precaretur, responderit: *Non sic
me pudeat inter vos vivere, sed nec mori timeo,
quia bonum Dominum habemus, quæ verba, inquit,
Possidius, Augustinus vt elimata & librata lau-
dat, ideoque dicta putabat, ne videretur
confidere suis meritis: deinde Augustinum
ad Episcopum familiarem morti proximum
venisse, & is gestu manus se de sæculo exiturum
indicaret, dixisse. Posses diutius vivere cum sis Eccle-
siæ necessarius, illum vero respondisse, ne videretur
vitiæ cupiditate teneri: *Si nunquam, bene, si
quando, quare non modo?**

3. De beato Hilarione eremita ita scribit Beat.
Hier. *Cum habitaret adhuc in tuguriolo annos natus
decem & octo, latrones ad eum nocte venerunt, & existi-
mantes habere aliquid quod tollerent, vel in contem-
ptum suum reputantes fieri si puer solitarius eorum im-
petus non pertimesceret. Itaque inter mare & paludem
a vespere vsque ad Solis ortum discurrentes nunquam
eius cubiculi inuenire potuerunt. Porro clara*

Nn 3 luce

luce reperto puero quasi per iocum. Quid, inquit, faceres si latrones ad te venirent? Quibus illi respondit, nudus latrones non timet. Et illi, cur non timet, occidi potes: Possum, inquit, & ideo latrones timeo quia mori paratus sum. Tunc admirati conuersitiam eius & fidem confessi sunt noctis errorem, & oculos, & correctiorem deinde vitam persequentes.

4. B. Martinus inter Alpes, inquit, ceteris deuia secutus incidit in latrones, cum vnus securim eleuaram in caput eius liberum ictum ferientis dextera sustinuit alter. Martinus tamen post tergum manibus vni securam, alteri spoliandus traditur, qui cum eum ad terram duxisset, percontari ab eo coepit quidnam responderet, Christianum se esse. Quare respondit, iam ab eo an timeret: Tum vero confitens se peccatorem profitebatur, nunquam se fuisse tam securum, quia misericordiam Domini maxime in tribulationibus sciret ad futuram, se magis dolere, qui Christi misericordia, vana gloria exercens, esset indignus, inquit, que Euangelicam disputationem, verbumque latroni predicabat. Latro credidit, profectusque Martinum vitæ reddidit, orans vt Dominum precareretur, ideoque postea salutem agens vitam visus est. In pago Rebo-dum templum B. Martinus iam Episcopus peteret furens gentilium multitudo Russorum in eum irruit. Cumque vnus audacior petere ris stricto eum gladio peteret reiecto pallio, eadem ceruicem percussori præbuit, neque

nos ferire gentilis, sed cum dexteram altius extulisset resupinus ruit consternatusq; diuino metu veniam precabatur.

¶ Cum *Beatus Dominicus* cum multo tempore apud *Tolosanos* hæreses expugnasset, scelera demonum satellites de nece *Dominico* inferenda consilia cœperunt, atque positis certo loco insidijs aduentum eius prætolabantur. At ille cognita eorum malitia cantans & alacer iter profecit, eorumque furorem vltro etiam ad cæcæm prouocauit. Qua re stupefacti carnifices non inquit mortem pertimescis? quid facies si te ad mortem abripiamus? (comprehensum occidere vellemus) quibus ille: rogarem, inquit, vos ne mortem mihi celerem (vno ictu) affertis, sed paulatim singula membra præscindere (particularim mutilantes membrorum frustra nec me numeranda exponeretis) atque ad extremam cuiuslibet luminibus sineretis ita mutilatum corpus suo sanguine volutari, vel prorsus pro vestro arbitrata vita omni priuaretis. Sic & multi alij boni Clerici mortis desiderio commouentur, ad hanc spe incitati amoreque incensi rapiuntur, in illa æquis magis quam libentibus animis commorantur, in vita tanquam in fluctibus versari se putant eamque etsi omnibus bonis fortunæ circumfluentem parui æstimare & pro vitando dedecore, & pro virtutis pulchritudine libenter profundant, ad mortem veluti ad portum panis velis peruehi capiunt, extinctionem huius lucis poscunt, optant, amant. Vt autem ex

Nn 4 tene-

*Sur. 4.
August. ex
Theodoro
de Apoldia.*

tenebris excedentes sempiterni luminis alpe
 perfruantur viam virtutis sanctorum hominum
 vestigiis signatam impressamq; ingrediantur
 runt enim nullas opes, nullas dignitates, nullas
 gna, nec totius quidem orbis imperium, nullas
 voluptates, nulla deniq; bona finita animi
 desiderium posse explere, sed opus esse ad
 bono immenso & illimitato, in quo totius
 plenitudo eminenter contineatur, quem
 dum Propheta insinuat cum ait: *Satiabor cum
 paruerit gloria tua, quasi dicat: Nulla res alia
 tiare poterit nisi manifestatio gloriæ tuæ.*
 bonum est infinitum. Et S. Aug. *Fecisti nos
 inquietum est cor nostrum donec requiescat in te.*

Psal. 16.

Lib. 1. conf.

6. 1.

SIGNVM CXLV.

*Mortificare seu edomare se, castigare se
 ribili asperitate contumdere & contem-
 re corpus suum.*

*Pramia
 Clericorū
 mortifican-
 tium se. V.
 in Trium-
 pho V. locū
 de tempe-
 rantia.
 Clem. 1. 7.
 recogn.*

1. **C**Hristus collaudavit Sancti. Iohannem
 stam ab insigni sui mortificatione.
 quod deserta paterna domo, viribusque
 concessit in Eremum, vbi domicilij vice eius
 ferarum cauernæ, lecti solum durum, vides
 angues locustæ, vestis cilicium ex pilis car-
 rum, & viles bestiarum pelles.
2. *Sanctus Petrus non victitabat nisi pane,
 uis & herbis, veste que utebatur, quæ corpus
 tegeret & pallio.*
3. *S. Iacobus Hierosolymorū Episcopus*

7. in his a...
n homi...
ediu...
tes, m...
um, m...
animi...
elle ad...
totus...
quem...
labor...
es alia...
te tu...
si non...
at in r...

4. *Apostoli* contemptis omnibus mundi volu-
tibus carnisque deliciis, fame, siti & nuditate
affligebant, noctes multis vigiliis & orationi-
bus, dies laboribus & sudoribus transigebant, &
totius vitae suae grauissima quæque pro Christo perfe-
renda, adeoque mortem ipsam cum gaudio & e-
laboratione offerebant. Confitetur hoc B. Paulus
sua aliorumque Apostolorum persona dicens:
in hanc horam & esurimus & sitimus & nudi su-
sumus & colaphis cadimur, & instabiles sumus, & labora-
operantes manibus nostris, maledicimur & benedi-
mur, persecutionem patimur & sustinemus, blasphe-
mur & obsecramus, tanquam purgamenta huius
mundi facti sumus, omnium peripsam usque adhuc. Et:
propterea propter te mortificamur tota die, estimati sumus

contem-
pimus
oanem
icatione
sque de
vice el
n, vict
pillis
si pane
e corpus
pus (an

Enf. li. 2. ca. 23. Hier. de scrip. Eccl.

Rom. 8.

Gal 5. v. 24 qui sunt Christi, carnem suam Crucifix.

In apend. Abl. sac. Misit Deus Angelum ad Abbatē ut coerce- ret appeti- tum.

S. Petrus Damianus Card. commemorat,
quendam Abbatem virum religiosum aliquando
mississe sibi emi pisces, culus edendi desiderio
nebatur, cum autem iam coctus ad mensam
atus allatus esset, mendicum præ foribus magno
batio petiisse sibi Eleemosyn. loco porrigi, quod

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

appositum esset Abbati. Tum Abbatē vt
 tificaret, assensisse, vt piscis vna cū scutella
 peri daretur, pauperem autem, vbi scutella
 cepisset in conspectu præsentium à terra
 tum in cælum, nec amplius visum.

6. *Adolphus* Alfatæ comes Anno ferme
 ordinem Franciscorum ingressus in carceribus
 tutes magnopere mortificationem exercuit
 cum aliquando in sua ipsa ciuitate lactis lagenam
 quam mendicato acceperat, deferens, tribu-
 liis, quos in sæculo reliquerat magna cum
 pa incedentibus occurrisset, atque ob eam
 nescio quo pudore perfūdi cœpisset, ita se
 vicit, vt elatam super caput lagenam in uentrem
 totum lacte madefecerit.

7. *Gregorius Nazianzenus* testatur se
 labore in eo intumpisse, vt rerum omnium
 temporalium compendiosam iacturam faceret
 animi affectus quoscumque sic rationi subiciat
 ac spiritui redderet obsequētes vt ad summum
 Christianæ Philosophiæ verticem perueniret
 cuius causa felicius quam Athenas, pontica
 paucis peruias petierat solitudines. *Omnino*
apologetico, ei qui me in sortem accepit & se
(Deo) dono dedi opes splendorem, valetudinem
nes ipsos, ex quibus hunc duntaxat fructum capere
eas contempsi, & quedam habui quibus Christianam
reponerem & cast. addit se didicisse in austeritate
quam frenare, oculum coercere, ventrem regere
riamque humi manentem calcare: alibi scribit
inuis oraculis euoluendis mentis puritatem colligere
sacris nimirum litteris spiritum exprimere,

*De silentio
 & ieiunio.*

rum lectio hoc mihi prestitit vt amaram profanorum
horrorum, qui antea fucata & non nisi fictis coloribus
pulchritudine nimium meum demulcebant,
assuginem expuerem. Ad hæc carnem meam atatis
lasciuientem & astuantem multis & crebris labo-
ribus attriui, ventris satietatem vicinamque rabiem su-
bili, oculos temperantia adiuuato palpebris infixi,
crura abrui, membra deuinxi, risum deploraui, omnia
Christo cesserunt, priora omnia conciderunt, terra mihi
velis fuit, asperrima vestis membra contextit, peruigi-
as etiam & lacrymarum imbres adhibui, interdum la-
bori humeros subiunxi, hymnis tota nocte concinendis
corpus instar statuæ defixi, nullam omnino humanam
relaxationem ne in animum quidem & cogitationem ad-
mittens. Atque hoc quondam mihi vitæ institutum erat,
caro quippe feruebat, cuius cura omnis in hoc versatur,
vt hominem caelesti ascensu prohibeat. Qui etiam grauē
humorum molem abiici, vt oneri omni excusso leuis ad
Deum ferar.

8. Ipse Christus cum sub horam sextam (circa *Affectum*
meridiem) ex itinere fatigatos discipulos emen- *Christus*
torum ciborum causa in ciuitatem Sichar misit. *coercet.*
Iis regressis nihil voluit comedere. Ioan. 4.
vers. 33.

9. Thomas Cantuariensis Archiepisc. tunicam *Sur. to. 6.*
& femoralia poplitum tenus cilicina sub vesti-
mentis gestauit.

10. Edmundus Cantuarien. etiam Archiepisc.
regebatur cilicio, sed quadragesimæ diebus pro
cilicio loricam plumbo contextam, induere so-
lebat, seu, plumbi grauitate carnis concupiscen-
tiam frenabat.

*Pallad.**Laus. hist.*

20.

11. *Macharius* Alexandrinus Abbas cum
poris affectibus, paulo improbius virgile
ret, saccum fabulo repletum per eremum
dens humeris baiulauit. Theosebio obuia
ctus & quid ageret interrogatus, respondi
xatorem suum vexare.

Marul. li. 3.

c. 10.

12. Ferunt *Enfacium* Mysiæ inferioris
chiepiscopum cum ad illas gentes Christi
angelizaturus proficisceretur equitanti
qui cum ipso erant, illum medio brumæ
re sine equo nudis pedibus incessisse. Et
montium asperiora itinera peruenissent
concendisse, sed calceamenta non induisse,
sæuiente hyeme & niue quæ pedibus in
gelascente, plantas de stapede amouere ne
rit donec aqua feruente superinfusa glaci
ueretur.

*Pallad.**Laus. hist.*

213.

13. *Phylaronius* Presbyter intra saxeam
cam inclusus & ferreis nexibus manus ped
reuinctus vixit, extremo vero vitæ die con
est nullum à se temporis momentum esse
missum quo non de Deo aliquid cogitaret.

In vitis

PP.

14. *Pacomius* Abbas per dumeta & ob
sentibus loca nudis vestigiis deambulabat
luptatis aculeos spinarum acubus quasi
clauo expungeret.

Bonau. c. 5.

15. *S. Franciscus* vt connubii cogitatione
geret, proiectis repête vestibus, & fune quo
cinctus erat accepto dure admodum sese
berauit. Cæterum vbi verbera parum prof
sent (vsque adeo vehemens tentatio erat)
monasterium prorumpēs in altam niuem,

madus erat, se deiecit diuque volutauit, ac deinde compactas ex illa hominum effigies identidem toto corpore astringens ipse se alloquebatur increpandoque dicebat: *En tibi, Francisce, vxor, en tibi liberi, aut vesti illos ne sic algeant, aut dimitte omnia & cum Domino serui.* Sic carnis petulantiam domuit, & libidinis incendium extinxit.

16. De *Iuliano Cesarino* Card. memoriae proditū est, fere illum in suis vestibus cubitasse, interulā stititiam, non ex lino sed ex panno gestasse, longam exercuisse ieiunia, omnibus sextis feriis pane & aqua ieiunasse, quotidie missam celebrasse, ita denique in Eleemosynis profusum fuisse, vt à suis alter *Martinus* appellaretur.

17. *Ioannes Caruaiillus* natione Hispanus, quē *Eugenius IV.* ad Cardinalatum euexit, tanta religione fuisse perhibetur, vt domum haberet modestatissimam, nullis aulæis, nullo argento cælato, nisi per etiam Ciliciū occulte gestaret, multaq; se maceraret inedia.

18. Similis huic fuit *Nicolaus Albergatus* insignis omnino Cardinalis, cuius etiam disciplinæ alumnus fuit.

19. *Thomas Sarzanensis*, qui postea Pontifex creatus in eius gratiam *Nicolaus V.* Appellari voluit. Quare ipsum quoque scribunt magnopere studiosum fuisse, corporis extenuandi tum ieiunio, tum crassiorib. cibis, tum vigiliis tum etiam perpetuo Cilicio.

20. *Robertus Nobilis* Card. qui cum *Iulio 3. Pōt.* carissima affinitate erat cōiunctus etiam in ipso flore adolescentiæ præter cæteras carnis castigationes

V. Plat de officio Card c. 13.

Notent hæc Clerici delicatuli.

tiones eiusdem fere generis hoc insuper se-
bat, vt se in ipsum pauimentum super humi-
culcitram ad dormiendum abicere sole-
ret.

21. *Carolus Boromeus* Card. quotidianis por-
tentia incrementis eo tandem peruenit, vt
tidie pane & aqua ieiunaret exceptis dominis
& festis diebus, in qua ille seueritate dia-
vsque ad extremum vitæ diem, imo vero
to ante obitum ipsos etiam festos dies non
restrinxerat ad sola se legumina, aut olera,
& usque arborum redigens. Quare cum
XIII. pro suo officio, peculiari Breui ad eum
pto non solum hortatus esset, sed etiam
pisset vt rigorem hunc temperaret, re-
Cardinalis, se quidem paratum obedire,
men experientia cognouisse eam inedia
tudini quoque conferre, ad exiccandam
qua abundabat. Quo argumento per
Gregorius suo illum iudicio arbitrioque
misit.

*Corporis
afflictio
prudenter
adhibita*

22. *Antonius Carrasa* Card. ita quoque
cendi corporis studiosus fuit, vt præter
victus parsimoniam ter etiam in hebdom-
voluntariis verberibus se afficeret, ter
teretur.

*Ep. 3.
Inter lau-
tas mensas
se coerce-
bat.*

23. *S. Hierony. de Neopriano: Mensa in qua
vunculi (Heliodori Episcopi) intererat, & in
posita quæque libabat vt & superstitionem
& continentiam seruaret (sunt Elisabetha
vngariæ filia & Taringiæ principis quem
grauium vocant) vxor Seuerissime ieiunia
re solebat inter ipsa conuiuia regio more*

Nam dum modo principi-
 em coniugem alloquitur, modo huic aut illi cō-
 uerz officij gratia aliquid porrigit, modo astanti-
 bus famulis quippiam iniungit: ita rem ducebat
 ut se pissime à mēsa discederet nullo alio cibo ni-
 sī arido pane gustato) ita faciebat & *Carolus Bor-*
romæus: Cum enim interuentu nobilium hospi-
 eorum conuiujs adesse cogebatur, in ijs ni-
 lominus suum seruabat institutum, sed ita dif-
 ficulter, ut sepe nō modo hospites, sed ne fa-
 miliaris quidem pleriq; animaduertent. Quo-
 arduum est virtutis
 er nec sine
 sudore con-
 scenditur.
 Quod difficile est frānare cupiditates, frangere im-
 petus animorum, desideria moderari, inuidiam
 concutere, affectus omnes intra rationis gyrum
 cohercere, triste & molestum iniurias perferre, o-
 rdum & iram continere, sua in egenos & miseros
 effundere &c. Opus sibi adhuc alacriter præstan-
 da vident Clerici boni mortificatione propriæ
 voluntatis, de qua consulat lector vtil'issimos li-
 bros RR. PP. Iulij Fatij & Francisci Arias de mor-
 tificatione nostrarum passionum prauorumque
 affectuum. P. Fatius c. 4. probans quam necessa-
 ria sit exercitatio mortificationis cuius statui,
 de statu Episcoporum aliorumque prælatorum
 ait: Est doctrina communis S. Thomæ aliorum-
 que Theologorum, vnumquemque hominum
 obligatum esse vt viuat secundum suum statum.
 Cum igitur status Episcoporum sit status perfe-
 ctissimus, sequitur vnumquemq; in tali statu cō-
 titutum obligatum esse ad perfecte vivendum,
 vt quemadmodum inquit D. Greg. *Sicut honore*
in Pasto. p.
2. c. 2.
etiam
etiam

etiam morum excellentia transcendat. Quia ven-
 ri non potest vt hoc modo viuat sine adiu-
 cōtinuæ & insignis mortificationis tam inter-
 ris quam exterioris, non solum ei ad hunc
 ctum necessariū erit sese mortificare, sed
 opus erit vt iam magnam partem sit mortifi-
 domitasque cupiditates habeat quando ad
 gradum peruenit. Quandoquidem homines
 hunc gradum ascendisse non est aliud quam
 cit S. Greg. *Pertrahi ad exemplum viuendi & ad
 mam irreprehensibilem Euangelica vita & illi*

*Pastor. p. 2. omnibus debet ad exemplum bene viuendi pertrahi
 ca. 10. cunctis carnis passionibus moriens iam spiritualiter
 uit. Hæc illi.*

Quare quemadmodum speculum vt per
 repræsentet intuentium maculas, quas
 volunt, duas præcipue debet habere con-
 nes: altera est vt nulla macula aut rubiginem
 f: ctum: altera vt clarum sit, atque pellucidum
 Episcopus, qui speculi instar in Ecclesia con-
 tus est, ad hoc vt populus videndo perfectio-
 & sanctitatem vitæ eius, imperfectiones
 uitates suas emendet, ipse prius omni
 culpa omnique scandalo carere debet,
 Titum scribens Apostolus monet cum
 ret Episcopum sine crimine esse sicut Dei
 quæ verba exponens Ecclesia in Decreto
 in eis requirit conscientia puritatem, vt
 maior possit excogitari, ita enim loquitur
 pore baptismatis nullius criminis conscientia
 eius remordeat. Itaque si Episcopus hunc
 dum sine crimine fuerit facile quoque

647.

inseparabilem sese præstabit, vt D. Paulus volebat
 ad Tim. Oportet, inquit, Episcopum irreprehensibilem esse. Atque hoc modo poterit liberius aliorum vitia reprehendere, prout eius exigit officium, neque sibi propria vitia obiici reformidabit.

Nec minoris facienda est altera conditio, quæ Episcopo requiritur, vt in se ipso sit virtute & doctrina clarissimus. Episcopis enim præcipue dicit Christus in persona Apostolorum: Vos estis lux mundi, significans quod vitæ & doctrinæ suæ splendore mundum debeant illuminare. Quare quemadmodum lucernas, quas Dominus in templo indefinenter ardere volebat aureis præcepit emunctoriis frequenter emungi, ne lux & claritas eorum semiusti lychni excessu obscuraretur, ita plane cum Episcopos quasi lucernas in Ecclesia collocauit, vt eam exemplo vitæ & doctrina illuminarent, quid aliud voluit, nisi vt ipsi præcælestibus emunctoriis insignis mortificationis continuo emungere excessus concupiscentiarum & sensualium appetituum, ne vnquam offuscetur vitæ illius claritas, quæ in actionibus eorum splendere debet, quia tenetur lucere, inquit S. Chrysost. quem dominus voluit habere officium lucernarum. Quemadmodum Episcopus obligatus est vt resplendat, ita ei necessarium est ad hoc vt obligationi sui officii satisfaciat saepe omnique studio vt hac Sa. mortificatione, vt zelus forfice, vt sicut lucerna tanto clarius lucet quanto maiori diligentia suo tempore emungitur, ita Episcopi studio frequentis emunctionis euadunt indies clarioribus & illustrioribus in conspectu Domini Dei ad maiorem gloriam diuinæ maiestatis & fidelium cõmune emolumētū.

O o SIGNVM

*Mulierum consortium fugere.**Ep. ad Rufinum Monachum.*

1. **J**oannes Baptista (inquit S. Hierony.) *matrem habuit, pontificisque filius erat, & nec matris affectu nec Patris opibus vincebatur, mo parentum viueret cum periculo castitatis. Hierony. ita alloquitur Nepotianum Clerico Hospitulum tuum aut raro, aut nunquam pedes terant. Omnes puellas & Virgines Christi qualiter ignora, aut equaliter dilige. Ne subrepto manseres, nec in praterita castitate confidas. Etior David, nec Sampson fortior, nec Salomon esse sapientior, memento semper, quod Par adriani de possessione sua mulier eiecit. Agrotanti tibi sanctus frater assistat, & germana vel mater, cura quaelibet apud omnes fidei. Quod si huiusmodi fuerint consanguinitatis castimonieque personam anus nutrit Ecclesia qua & officium praebeant officium accipiant ministrando, vt infirmitas quae fructum habeat Eleemosina, &c.*

2. S. Augustinus, vt scribit Possid. Celsus Episcopus, non modo aliarum fecerunt sed ipsius etiam sororis & fratris filiae conuenium ac familiaritatem vitauit, non tam ipsas quam propter reliquas quae ad eas venirent (licet Conci. Nic. Can. 3. Clericis per contubernium matris, sororis, auiae, &c. interrogatus quare cum sorore habitaret)

gere: Quia, inquit quæcum sorore mea sunt, mea fo-
 mores non sunt. Eiusdem commune dictum erat, malum
 mulierem videre, peius alloqui, pessimum tangere.
 fœminarum, ait, Possid. c. 26. in ra domum eius
 nulla vnquam conuersata est, nulla transit, nec
 quidem germana soror, quæ vidua Deo seruiens
 nullo tempore vsque in diem obitus sui præposi-
 ancillarum Dei vixit, sed neque patru sui filiæ
 & fratris sui filiæ, quæ pariter Deo seruebant,
 quas personas sacrosancta Episcoporum Conci-
 in exceptis posuerunt. Dicebat vero quia etsi
 de sorore & neptibus tecum commorantibus
 nulla nasci possit mala suspicio, tamen quia illæ
 petitionæ sine aliis necessariis secumque manen-
 tibus fœminis esse non possent, & quod ad eas
 etiam aliæ à foris intrarent, de iis posse offendi-
 culum aut scandalum infirmiorib. nasci, & illos
 quicum Episcopo, aut quolibet Clerico forte
 manerent ex illis omnibus fœminarum personis
 vna cõmentibus aut aduentantibus tentatio-
 nibus humanis posse perire, aut certe malis ho-
 minum suspicionib. pessime diffamari. Ob hoc
 dicebat nunquam debere fœminas cum seruis
 etiam castissimis in vna manere domo.

3. Basilus ait: Fugiendæ in primis cum mulieribus
 congressiones sunt collocutionesque, neq. ad eas vn-
 quam accedendum, nisi cum grauissima aliqua ad eas nos
 necessitas impellit, & aliter facere nõ possumus, atq. ipsa
 ad eam aegerit, ab ipsis non secus, atq. ab igne cauendū est,
 adeo vt quã citissime nulla mora ab istis nos extricemus.
 Recte hæc Basil. nam & scite dixit quidam senex
 apud Ioan. Euiratum: Filioli, sal ex aqua est,

Const mo-
 nast. c. 4.
 Pro. 6. v 27
 Pratum
 spir. 217.

O o 2 & si

Et si appropinquauerit aqua continuo soluitur & sic
cit. Et Monachus similiter ex mulere est, itaque si appropinquat mulieri, soluitur & ipse, atque in id defunctum iam Monachus non sit.

Cass. col. 15.
c. 10.

4. Cum Pafnutij Abbatis manum subvolutis flammæ vapor aduffisset cogitare cœpit, qui iam pridem & dæmonum infestationibus uicisset, & illicitos carnis motus mortificatione modicæ flammæ læsionem sentiret? Quis dicit Angelus apparuit. Et quid, inquit, Pafnuti ab igne offendi potuisse miraris, cum necdum ignem qui in te extinxeris? tunc te illum extinxisse crede cum pulchram atque formosam complexus nullo te libidine tu sollicitari deprehēderis. Euigilans intellexit esse cum Dæmoniis luctari, quam iuuenem concupiscentiis lateri adhærere, & ab igne offendi, quod ab ea tangi.

In vitis PP.

5. Arsenius Abbas virorum quoque confabulationesque declinare solitus, cum una matrona non obsecuri generis matrona illum uisum cupiens ei occurrisset, repente auertit se, & inuoluntariam audaciam gestu pariter ac uerbis intulit. Rogo, inquit, illa, ne indigne feras aduentum meum, quæ sincera mente & pio affectu huc ueni, aut si me offensus es, da veniam ac pro me Deum (cui solus deprecari solet) deprecare. Precabor Deum, respondit, & quidem ut num ne vnquam meminerim tui.

6. Marcianum scribit Theodoretus in libro de religiosis, cum nobilissimo genere, atque aduocatus esset, in remotissimum cœnobium se contulisse, quo cum multos post annos uenisset, in ciuitatis suæ princeps, vna cum filio

bere, & cum multis muneribus, illum ne ad conspectum quidem mulierem admittere voluisse, filium autem eius admisisse, vt spiritualibus præceptis instructiorem remitteret. Hoc autem rogante, vt quæ allata erant reciperet, si non vt propinquius saltem vt pauper, respondisse: *Quot pauperum monasteria prius vobis occurrerunt quam ego? quibus cum ista non dederitis, apparet vos hæc mihi proquitatis gratia deferre.* Quare ille quidem contentè reiecit omnia, idq; factum ita laudat Theodoretus, vt eum dicat extra naturam fuisse, & in celestem migrasse rationem.

7. Pior ab Antonio, cuius erat discipulus, sororem quæ ad eum venerat adire iussus, adiit quidem, sed oculis clausis vt eam ipse non videret.

8. Et Ioannes quidem maiorum imperio contactus, vt sorori se sisteret, sancto dolo ei se vt externum ostendit & ab ea non agnitus statim abscessit.

9. Et Marcus se matri fœdatum fumo, ac fuliginie in sacco sordido, compressis, ne eam ipse videret oculis, exhibuit. V. exempla similia, vt Bernardi & fratrum, vt Paconij & Theodori eius discipuli, quorum illi sororem, hic postremus matrem, quas ne ad conspectum quidem admittere voluerunt, etiam impulerunt, vt ipsæ quoque sculculum desererent.

10. In historiis Fratrum minorum D. Francisci (par. 2. li. 4. c. 25.) narratur quendam purissimæ vitæ fratrem nomine Rutgerum, diligentissimū oculorum suorum custodem fuisse, sicut nunquā in fœminas, quas alloqui necesse habebat eos cō-

iecerit. Vnde Pater spiritualis qui perspicua
conscientiam habebat, eum aliquando per
status est, quid causæ esset, cur cum tanto pre
tis dono præditus esset, tamen vultum avertit
à conspectu mulierum honestarum? Et res
homo sanctus & à Deo illustratus. Pater, qui
homo facit quod se est, & hominem tuetur ac
As quando homo se temere conicit in disyrmi
iuste à Deo deseritur, ac ita fit vt facile ob natura
ptione in peccatum aliquod graue dilabatur, hanc
tis etiam sanctitate clarissimis accidit. Quare
mulierem, quæ fidenter & constanter vult
git in facies virorum quasi (Basilisci in mo
solo visu necatur.

Guido Car-
thus. Syr. 9.
auerte fa-
ciem tuam
à muliere
corrupta.

11. B. Hugo Episcopus Gratinopolitana
esset castissimus, & ab omnibus tentationibus
nis ita immunis, vt sensu omni videre retur
tus, tamen quoties iam existens Episcopus
confessione, vel extra illam necesse habuit
qui fœminas, nunquam per rotos quinquaginta
annos oculos in earum vultus coniecit, sed
que id necessario faciendum, si mentem
ab impuris cogitationibus liberam
uare.

Sur. in
Mart.

12. S. Thomas Aquinas quantumuis doctri
tatis diuinitus ornatus nec tentationibus
noxius esset, & Angeli ei sponderant
eum castitatis iacturam facturum, tamen
studium adhibuit ne in mulieres aliaque
xias oculos conieceret, nec secus quam serpentes
& scorpiones eas declinabat. Sciebat enim
simum esse illud: Est mulier tactu vilis.

Basiliscus: Basiliscus solo visu necat; impudica vero mulieris aspectus animas perimunt. Virg. 3. Geor. Carpit enim vires paulatim, vritque videndo femina.

13. Franciscus qui continenti mortificatione carnem prorsus edomuerat, tam sedulus fuit in cauendis colloquiis non necessariis cum mulieribus, & refrenando earum aspectu, vt ne vnus quidem ex vultu noticiam haberet, ipseque omnes commonefacere solitus erat, nisi cura & vigilantia illa ab omnibus vsurpetur, fieri non posse quin detrimentum aliquod ab earum conuersatione capiatur. Sicut ignem nemo ingredi possit quin comburatur. Multi certe per talem carnem (impudicum & incendiarium aspectum femineum) sunt consumpti & in fauillam redacti, cum & illa ex vna parte virulento conspectu in corda intuentium scintillas impudici caloris vibrant, & ex altera gehennalis vstrinae incensorum habitus suae suggestionis prunas phantasiarum ardere faciat, quodque est caput ipsimet insensati ac vecordes oleum camino addentes frequenti adspectu coniuuentibus annuentibusque oculis totaque sensuum omnium capedine, virus ac flammam hauriant.

V. ex 4. de Maria. Cor viri impudica obtutu & demonis halitu concrematur.

Quis etenim tali, tot facularum concursu miretur incendium? cum & senes illi duo in Babilone cum Susanna castissima iis nullum ex se incendiium daret, in oculis nihilominus propriis atque animis, fomitem secum libidinis adferentes, exarserint in concupiscentia eius:

Et Holofernes capius est laqueo oculorum suorum.

& euerterint sensum suum, & declinauerint
 los suos, ne viderent cœlum: neque recorda-
 tur iudiciorum iustorum, tam quæ ab ipsi-
 dicibus populi debebant procedere: quam
 à iusto summoque iudice Deo merito debent
 metuere. Si à casta pudicaque castissima
 fronte tam sæculentæ obortæ sunt faces
 mæ, optima quæque in senibus solo ipso
 tio diuastantes, quid non metuendum
 & impudicarum & lasciuarum puellarum
 & consortio, diabolo præsertim adhibe-
 flabellum, qui viride quoque lignum in
 præualeat?

14. Gregorius Naz. insinuans quibus
 insultantem carnem coercere sit solitus,
 te & quidem magna copia scelerum expiari
 veni laboriosum tam mentis quam corporis per
 vt flammæ meæ ardorem minuatis, fatidam
 rum putredinem abstergatis: venter satietatem
 get: genua humi flexa obrigescant, cinis
 sit, at asperrimus saccus mollia membra vindicet
 gat, vexataque anima suppetias ferat. Vnde
 stis cura carnis domatrix, futura supplicia
 mihi ob oculos ponens, &c. Accidit aliquando
 dum sic ruri degeret, arte Dæmonum,
 la sibi propinqua Valentinianus quidam
 lis loci Dominus lasciuientes secum habere
 minas ob oculos Gregorii positas, cum
 sibi timens loco cessit, recedensque ad
 Valentinianum Epistolam scripsit. In
 hæc inter alia: *multo melius erat tabula
 blice proposita (proscriptionis) nobis*

*Contrasti-
 mulos car-
 nis fortiter
 pugnat.*

*Gregorius
 senex vitæ
 aspectum
 fœminariū.*

collocasti, vita grauitatem & sanctitatem interci-
re, ac quotidianum dedecus & maledicentiam adiun-
e: quam ab ijs proficiscentem qui libenter faciunt, vt ijs qui
ito debent, soli viuendum proposuerunt, vt nos viuimus obtre-
simz fuerunt, ac nisi hoc dictum audax sit, nos quoq; per Euam e
faces & hunc adiso expulisti. Hæc & alia Gregorius inde alio
o ipso migrans. Transiliit enim vt seruus senex infirmis
um iuuenibus, quod in fuga tantum in eiusmodi bello
llarum daret repositam esse salutem atq; victoriam col-
im adhibere caram.

15. Cum colloquium mulieris quasi ignis ex-
descat, vt sapiens inquit, à B. Clemente Pontifice
constitutum fuit, vt Clericus solus ad fœminæ
abernaculum non accedat, neque properet
sine maioris natu Sacerdotis iussione, nec solus
Presbyter cum sola fœmina fabulas misceat,
etiam parat.

16. S. Cyprianus de singularitate Clericorum,
dicit sibi à Domino præceptum fuisse, vt Clericis
mandaret, ne cum fœminis commorarentur:
Quid, ait, illic geritur vbi libertatis sumit mulier in con-
sternitate Constantiam? quando in domesticis nego-
tibus nunc lacertos & femora lanificis operibus nudat,
nunc estuans detegit membra, nunc fatigata iactatur,
nunc in vsum aliquando dissoluitur, nunc blanditias ex-
hibet, & quod est venenosius super cuncta, spallere dele-
tatur aut canere, cuius cantu tolerabilius est audire Ba-
bilonis sibilantem, &c. Et: Seueritas in vobis circa
fœminas vigeat, autoritas polleat, vigor tenea-
tur, grauitas veneretur. Et quid sibi adhibuit mu-
lierem, qui ducere contempsit vxorem Omnis in-

O o s conue-

Eccl. 7.
Ep. 2 ad
Ius. c. c.
Clericus
dist. 81.

conueniens sodalitas mulierum gluten et
 etorum, & vilcum toxicatum, quo diabolus
 cupatur. Et: quantos leones domuit vna
 bris infirmitas delicata, quæ cum sit vtilis &
 ra de magnis efficit prædā? quod Salomon
 uerb. 6.) loquitur dicens: Pretium meretricis
 tantum est vnius panis, mulier autem pro
 animas capit. V. Baron. An. Chr. 253. ex
 priani commentario vehementer Clericis
 cum foeminis contubernium reprehendit
 & An. 305. ex Can. 33. Concilij Eliberitan-
 rinentiam etiam Subdiaconorum probat
 An. Chr. 58. & 325. continentiam & coelibat-
 Clericorum ab ipsis temporibus Apostoli
 in Ecclesia viguisse demonstrantem: & idem
 Christ. 314. ex concilio Ancyrano probat
 eundem An. Chr. 370. 398. 590. & 591. Vnde
 go Clerici nullas foeminas in domos suas
 rent, vtinam multo minus ad mensas suau-
 terent, &c.

Li 3. Dial. 17. S. Greg. scribit de *Andraa* Fundan-
c 7. tis Episcopo, quod cum esset probatissimus
Pœna in- tatis antistes quandam sanctimonialem
cauta con- nam, de cuius continentia castitate q; tam-
uersationi- erat atq; de sua, apud se in Episcopo habita-
bus cum m ferit, nihilominus vero inde acciderit
mulieribus antiquus ex hoc conuictu tentandi ipsius
V. in Thea perer ansam, tantumq; breui profecit vbi
tro. do terga eiusdem foeminae percuteret, quæ
 etoria cum Iudæus quidam noctu gloriam
 monem mirabili euentu inaudisset, re ad
 pum delata baptismū petijt. Episcopus ve-

unus peccatum agnoscens humi prostratus ve-
ram errati petijt, moxq; de suo habitaculo ean-
dem Dei famulam, & omnem fœminam quæ in
eius illic obsequio habitabat expulit.

18. Palladius referens quomodo S. Chrys. Epi-
sco. Const. Clerici Const. mores correxerit inter
cetera ait: Sermonem exacuit adu^{sus} fictam & non
paternam (vt eam appellant) sed plane fœdam atq; inho-
nestam vitam eorum sacerdotum, qui mulieres quas sub-
introductas vocant secum habere vellent, asserens compa-
ratione mali tolerabiliore esse lenones. Illi enim longe à
medicina taberna separati seorsum habent, qui sua spon-
te infirmi esse delegerunt, hi autem intra salu:is officii-
nam habitantes sanos ad morbum euocant. S. Hieron.
Epl. 22. vocat hos agapotas meretrices vniuiras,
nouum concubinarum genus. Tim. 9. Ep. ad O-
ceanum ait: Si aliquis senserit Clericum habitare cum
fœminis non credit eum esse castum.

19. Sanctus Bernhardus in Cant. ait: Cum fœmi-
na semper esse & non cognoscere fœminam, nonne plus
est quam mortuum suscitare? Quod minus est non potes,
& quod maius est vis credam tibi? Quotidie latus tuum
ad latus iuencula est in mensa, lectus tuus ad lectum
eius in camera, oculi tui ad illius oculos in colloquio, ma-
nus tua ad manus ipsius in opere, & continens vis puta-
ris? Esto vt sis sed ego suspicione non careo. Scandalo mihi
es, tolle scandali causam. Si non vis scandalizare Eccle-
siam, eijce fœminam, &c.

20. Faron Meldensis Antistes postquam con-
sensu vxoris factus esset Monachus & vxor mo-
nialis atque diu sancte vixissent, formæ pul-
chritudinisq; eius memoria sollicitatus, ipsam vt
ad se

V. Baron.
To. 5. An.
Chr. 398.

Sur. To. 5.

ad se veniret rogatum misit. At prudens sagaci mente id quod erat concipiens ire recusabat. Eo ille magis ardere nec animo quiescere, nec euocando cessare. Venit mulier cilicio induta, squalore obsita, vultu gubri, & ipsum immundæ cogitationis resipiscere fecit. Si Sanctiss. virum procul a se rebus separatam sola recordatio pene ad eum redire compulit, quanto propius pererunt, qui his cohabitant? Qui autem amicum peribit in illo.

*sur. Tom. 3
Metaphr.*

21. *Timotheus* Anachoreta in vastissima parti eremo nulli hominum cognitus iam 30. peregerat, quando à Paphnutio Abbate inuentus, toto eo tempore nudus & squalidus palmæ tantum fructibus vitam sustentans. gens peccatum suum quod nimia sui fiducia primum secessisset mulierem religiosam habitare passus fuisset. Qua tandem cognos nos sedecim se ab usum lacrymando fatetur periculosum est fœminæ & viri consortium.

*Palla. Laus
hist. c. 43.*

22. *Ioannes* Anachoreta in quadam præruptæ rupis spelunca obstruso aditu cum fœminis nunquam est locutus, raro tamen, ad se tamen intrare permisit neminem. buno roganti uti se coniugi suæ concipere permitteret, non est assensus, sed in quiete appariturum promisit, quod eam pio delictum affici sciret. Proxima igitur nocte mulier ipsum vidit, quem vigilans nunquam videre quod viderit formam habitumq; corporis

ha vultus lineamenta recte vereq; referendo si-

tem fecit.
23. Canon seu regula Canonicis Ecclesiarum, Cathedralium tum Collegiatarum. Anno Christi 816. in concilio Aquisgranensi 1. sub Ca-
regula.
Magni filio Ludouico I. Imper. praescripta Cath. Eccl.
c. 144. *Faeminis non solum in mansionibus & clau-* monast. ha-
stris Canonorum prandendum, aut requiescendum ber.
est, quin potius ne in ea intrandi excepto in Eccle-
siis ultra tribuenda facultas, quia valde hoc a sanctis
tribus legitur inhiberetur. Si quid veræ charita-
tis officio illis attribuendum est, extra clau-
stra constituatur locus in quo illud accipiant, nul-
lus autem fratrum cum ipsis nisi testes fuerint lo-
quatur.

*Exemplar
manu scri-
ptum huius
regulae.*

*Cath. Eccl.
monast. ha-
ber.*

*Canonici
vocantur
dulcissimo
nomine
fratres.*

24. Concilium Neocæsariense Nicæno antiquius
travit Presbyterum, qui uxorem duceret ab ordi-
ne deponendum: si fornicaretur autem vel ad-
ulterium committeret, etiam extra Ecclesiam ab-
solvendum & ad poenitentiam inter Laicos agen-
dam redigi debere.

25. Conc. Nicanum permittit Episcopis, Sa-
cerdotibus, Diaconis aut Subdiaconis habere do-
mum subintroductoriam, seu extraneam sceminam
sive forte aut matrem, aut sororem, aut amitam,
aut tales quæ fugiant suspicionem.

26. Concilium Carthaginense III. cui Augu-
stinus interfuit extendit hunc canonem etiam ad
filias fratrum vel fororum filias.

*vi. Aug de
cohabita-
tione Cleri-
corum &
mulierum.*

27. Canon à Sirico latus nullas sceminas Cleri-
cis permittit cohabitare, nisi sanguinis necessitu-
dine eis iunctas.

V. Langh.
li 6. c. 14. de
vita & ho
nesta Cler.

28. Carolus Borromaeus Card. Archiep. Me-
lanensis mulieres nullas ad mensam piam ad-
tebat, neq; permittebat ipsis vt templam
ingrederentur.

Albertus Cranzius in Metropoli. li. 9. c. 1.
dens vnde ortus sit mos, vt in collegiis quibus-
dam mulam alat, inter cætera ait: iam languescit
religio. & vt fieri solet, cum religione decrescit
rerum temporalium, ita vsu compertum est, vt
superna maiestatis in precio est omnia succedan-
denter, sed illa abundantia nisi prospexerit
xum, ille antiquat religionem, prostrata
pauperiem, &c. Et: Quæ ex re (quod fratres
dispersi per Ecclesias vt liberaretur Col-
Raceburgense ære alieno) siquid prisca
remansit ex dispersione euauit. Sed cum nec
cerent, deterior ritus inoleuit, vt pariter in
uentibus quisque sibi prospiceret de necessariis
inter fratres institutio, vnde omnis disciplina
auolauit. V. Dialogum meum Germanicæ
conuersione concubinariorum & conu-
rum.

SIGNVM CXLVII.

Munera accipere renuere, seu manum
accipiendo intactas ser-
uare.

1. Samuel Propheta probat coram
populo Israelitico se non accepisse
ra. 2. Cum Nuaman princeps militiæ Regis
ob mundationem à lepra Prophetæ Elisei
animum ergo magna munera offerret, resp-

V. de auar.

Domini ante quem fio, quia non accipiam,
cumque vim faceret penitus non a quiet.

2. Cum Danieli Prophetæ Babiloniorum Rex ^{1. Reg. 12.}

Misses: Si uales scripturam legere & interpretatio- ^{v. 3.}

cus inducere mihi purpura vestieris, & torquem ^{4. Reg. 5. v.}

circum collum tuum habebis, & tertius in regno ^{16.}

princeps eris, ad quæ respondens Daniel ait: ^{Dan. 5. v.}

munera tua sint tibi & dona donus tua alteri da, rece- ^{16.}

munera, sed inuitus, vel certe nutu diuino, ut

esset honoratior. &c.

3. S. Paulus Apostolus non modo munera gra-

uata oblata, sed etiam stipendia iure naturæ legeq;

Deitam veteri quam noua sibi debita repudiavit,

imo declarauit se potius fame mori malle, quam

pro labores prædicationis acceptare (2. Cor. 9.

7. Deu. 25. v. 4. Mat. 10. v. 10.) Maiores natu Ec-

clesiæ Ephesorum, apud quos triennium in-

tegram noctu diuque in prædicatione Euangeli-

posuerat ita allocutus est: ^{Act. 20. v.}

Argentum & aurum, ^{15.}

non vestem nullius concupiui &c. Protestatur etiam se ^{2. Cor. 11.}

non usum potestate accipiendi stipendium quan ^{et 12.}

umuis multis nominibus iustissima, addit etiam

se nec uoluisse uti in magna inopia. ad Thess. 2.

9. scribit: Memores estis fratres laboris nostri & fati-

gationis nocte ac die operantes, ne quem vestrum graua-

remus prædicauimus in uobis euangelium Dei &c. &

in posteriore: ipsi scitis quoniam non gratis panem mā-

uimus ab aliquo, sed in labore & fatigatione nocte

ac die operantes ne quem vestrum grauaemus.

4. S. Hier. de S. Hilarione scribit nihil in eo cur-

ios ita esse admiratos quam quod post tanta si-

gna atque miracula ne frugmen quidem panis à

quoquam accepisset.

5. S.

5. S. Bern. libr. 4. de considerat. ad Eugenium
 Papam ait. Is (Martinus) Cardinalis Presbyter
 etus aliquando legatione in Dacia tam pauper
 uit , ut pene expensis & equis deficientibus via per
 rer Florentiam , ibi Episcopus loci donavit ei equum
 Pisas usque peruectus est. Postridie credo legatus
 Episcopus (erat enim illi causa cum Adultero
 & agendi aderat dies) coepit requirere fructus
 amicorum. Cumque per singulos sollicitus
 ventum est ad Martinum , fiducia erat in
 illo , qui non posset immemore esse recentis
 ficij. Tum Martinus , *decepisti me* , inquit , *ne
 tibi imminere negotium. Tolle equum tuum*. Hinc
 bulo est & eadem hora resignavit ei. Nonne
 saeculi res est , redisse legatum de terra
 auro , transisse per terram argenti & argenti
 nescisse , insuper donum quod poterat
 spectum illico reiecisse ? Et : Qui (Gaudens)
 Episc. Carnocensis Pontificius legatus) legatus
 nem in partibus Aquitaniae proprijs summo
 strenue administravit , idque annos plures
 loquar quam vidi ipse : Eram cum eo in terra
 cum a quodam praesentatus est illi piscis per
 etatus legatus quanti veniret ? Non accepit
 quit , nisi receperit preclum , & resignavit
 quinque invito & verecundo. Item cum
 in quodam oppido , domina illius oppidi
 ei pro deuotione cum manutergio duas
 paropsides pulchras , ligneas tamen ,
 quandiu intuens homo scrupulosae conscien
 laudavit eas , sed non acquieuit accipere. Qu
 do argenteas recepisset , qui ligneas reser

*Laudis in te
 gritatis
 pluris est
 quam es
 thesauri.*

*Deut. 16.
 Non acce
 peris perso
 nam nec*

Non fuerunt qui possent Legato dicere, ditauimus Abraham.
 7. Urbanus VI. statim atque renunciatus est Pontifex, Cardinalibus omnibus ad se vocatis, grauissimam pœnam seuerè interminatus est ijs, qui iniustas causas fouerent, aut etiam qui in causis iustis munera acciperent. Quia iustitiam exire modo iniusto iniustitia est, diuina enim lege præceptum est Deuteron. 16. *iuste quod iustum est persequeris*, hoc est iusto modo, at non est iustus modus interueniente munere iustitiã tueri. Cerquit, nihil ita animum seducit ac peruertit, vt munera. Hinc i. Reg. 8. dicitur de filiis Samuelis: *Declinarunt post auaritiã, acceperunt munera, peruerterunt iudicium.* Vbi S. Greg. ait: *ardor auaritiã est causa accipiendorum munerum, & acceptio munerum est causa peruertendi iudicij.* Cum igitur apparet eo donari vt animum deliniant eoq; inclinent quod non decet, constantissime repudianda sunt, etiam si aerei montes offerantur.

SIGNVM CXLVIII.

Negotia secularia studiosissime vitare.

D Anselmus Abbas Beienfis & Archiepisc. Cantuariensis lib. de siml. c. 187. ita de se scribit: *Sicut bubo, dum in cauerna cum pullis suis est, & suo modo bene sibi est, dum vero inter coruos & corniculas seu alas aues est, incuratur ac dilaniatur. omnino sibi male est, vt pote quia hic rostro percutit, illic alis*

Tim. 2. v. 2. nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus.

pp

alis

alis in eum irruit, alter vero vnguibus disconditur
 hi. Quando enim cum Monachis, meis scilicet, p[ro]hibe
 uerjari queo, mihi bene est, & grata ac singulari
 mea consolatio: quando vero remotus ab illis inter
 res conuersor, hinc inde me variis rerum inc
 lacerant, & que non amo secularia negotia p[ro]uocant
 itaq, mihi est quando sic sum ac tremens periculum
 mea mea dispendium. Certe rerum ciuiliu[m] comp[ar]a
 plicatus lucem amittit diuinitatis seu sancti
 sua. S. Leo: de humano puluere necesse est
 Religiosorum corda lordescere.

Qui potest
 colo affixum
 cælum in
 tueri.

2. Synesius Episc. in curis Ecclesiasticis se
 secum actum existimabat, si non & secularia
 gotiis obrueretur. Hinc illæ autem ipsius
 relis sententiæ. Ciuilem virtutem cum Sacerdotio
 iungere est versare ea que simul versari non possunt
 cum seculum tulit eosdem Sacerdotes & iudices. S.
 Egyptij & Hebraeorum gens multo tempore Sacer
 Reges habuerunt. Deinde (vt mihi videtur) cum diuinitas
 humano more perageretur se iunxit Deus ritus
 & alius Sacerdos, alius dux effectus est, &c. Et que
 rata à Deo coniungere conaris, qui neq, vt gubernat
 sed vt falso gubernemus expectis? Et: Mea facultas
 duobus dominis seruire. Si vero sunt aliqui qui
 scientia ledantur, poterunt sane & Sacerdotio
 ciuitatum p[ro]fecti esse. Radius solis etiam si cum
 conuersabitur, purus manet, & non coinquinatur
 vero si idem hoc fecero, fontibus & mari opus habet
 etelæc Synesius, nam munus Sacerdotis est
 petuo in cælos volare, nec libenter in res
 res se diffundere ne imprudenter in altum
 mundanorum fluctuum prouehatur.

3. V. re & grauer Gregorius: Nullum, inquit, *Hom. 17. in*
 ab alijs manus præiudicium quam à Sacerdotibus *Euang.*
 Deo, quando eos quos ad aliorum correctionem
 præiudicat, dare de se exempla prauitatis cernit, quando
 peccamus, qui compescere peccata debuimus, nulla
 animarum lucra quærimus, ad nostra quotidie studia
 vacamus, terrena concupiscimus, humanam gloriam
 mente captamus, & quia eo ipso, quo ceteris præ-
 lati sumus, ad agenda qualibet maiorem licentiam
 habemus, susceptæ benedictionis ministerium vertimus
 & ambitionis argumentum: Dei causas relinquimus, ad
 terrena negotia vacamus, locum sanctitatis accipimus,
 & terrenis actibus implicamur. Et qui negotium
 prædicatoris suscipit, dignum non est vt onus
 secularium negotiorum portet, ne dum hoc eius
 colla deprimat, ad prædicanda cœlestia non as-
 surgat. Hæc Greg. Boni autem & pietatis amantes
 Clerici, quæ sursum sunt sapiunt, non quæ super
 terram, oculosque ad solem illum iustitiæ fixos
 tenent, neque deorsum ad ea quæ sunt mundi
 habent respectum, nihil omnino cum stulto po-
 pulo errorumque magistro contrahunt, cœlestia
 semper spectant, in Christo omnes cogitationes
 curasque defigunt.

4. S. Cyr. Epist. 66. de bene instituto Clero
 Hæc nunc ratio & forma in Clero tenetur
 vt qui in Ecclesia Domini ordinatione Clerica
 promouentur, in nullo ab administratione diui-
 na auocentur, nec molestiis & negotiis sæcula-
 ribus alligentur, sed in honore sportulantiū fratrum
 tanquā decimas ex fructibus accipientes ab altari

*De bene
 instituto
 Clero.*

& sacrificiis non recedant, sed die & nocte con-
stitibus rebus & spiritualibus seruiant.

*A tutelariū
munere
procul Cle-
rici.*

Ad 5. Concilium Africanum allata quere-
bat quod moriens Christianus Presbyterum
suis tutorem ex testamento nominasset. Quo
acriter autem Synodus vltia sit tale facinus per-
de ac impium & detestabile scripta ex eodem
Cypriano eadem hæc 66. testatur Epistola, quæ
quoque gesta his verbis exprimitur: *Græ-
commoti sumus, ego & collega mei, qui præsentem
erant, & compresbyteri nostri qui nobis assidebant
cognouissent quod Geminus victor frater nostrus
culo excedens Geminium Faustinum Presbyterum
rem testamento suo nominauerit; cum iam præ-
concilio Episcoporum statutum sit ne quis de Clero
Dei ministris tutorem vel curatorem testamento
stituat, quando singuli diuino Sacerdotio honori
Clerico ministerio constituti non nisi altari & sub
deseruire, & precibus atque orationibus vacare
Ne igitur aliquis ex fidelibus id amplius tem-
presumeret eidem S. Synodo placuit eum
delictum grauiori censura percelli, delin-
temque feuerissime olim decretæ subijci
quam refert idem Cyprianus sic dicens:
Episcopi antecessores nostri religiose considerant
lubriter providentes censuerunt, ne quis frater
ad tutelam, vel curam Clericum nominaret, &
hoc fecisset, non offerretur pro eo, nec sacrificium
mitione eius, neq; enim apud altare Dei meretur
ri in Sacerdotum prece, qui ab altari Sacerdotum
stros voluit auocare. Et ideo Victor cum contra
nuper in Concilio à Sacerdotibus datam Geminus*

*V. Baron.
An. Chr.
257.*

simum Presbyterum ausus sit tutorem constituere, non est quod pro dormitione eius apud nos fiat oblatio, aut obsecratio aliqua nomine eius in Ecclesia frequenterur; ut Sacerdotum decretum religiose & necessario factum seruetur à vobis, simul & ceteris fratribus detur exemplum, ne quis Sacerdotes & ministros Dei altari eius & Ecclesia vacantes ad seculares molestias deuocet. Hucusque decretum Synodi.

5. S. Hier. ad Nepot. Negotiatorem Clericum, & ex imprope diuitem, & ex ignobili gloriosum quasi quantum pestem fuge.

*Negotiatio
vetita est
Clericis.*

6. S. Aug. li. 99. vet. & noui test. Antequam Ecclesiasticus quis sit, licet ei negociari, facto iam non licet.

7. Concil. Nicæ. c. 17. statuit, ut si quis inuentus fuerit turpia lucra sectari, deiciatur à Clero, & alienus habeatur ab Ecclesiastica gradu.

8. Concilium Tarraconense c. 2. Canonum statutis firmatum est, ut quicumque in Clero esse voluerit, emendi vilius & vendendi carius studio non utatur, quod si exercere voluerit cohibeatur à Clero. Vtinam autem non venderet cum magno scandalo frumenta sua carius quam laici.

9. In decretalibus Alexandri III, ad Londonensem Episc. Sub interminatione anathematis prohibemus ne Monachi, vel Clerici causa lucri negociantur. Peccant ergo Clerici in sacris constituti mortaliter si multum negotiationi dent operam maxime sine necessitate. V. Episc. Gelasij I. ad Episcopos per Lutaniam (cap. consequens dist. 88.) ubi vult. Clericos ab omni cuiuslibet negotiationis ingenio cupiditateque cessare, aut in quocumque gradu fuerint

positi mox à Clericalibus officiis abstinere. Indecum certe est hominem sacrum profanis lucris occupatum esse, & negotiatio plena est periculis mendaciorum, periurij & iniustitiz. Syr. 26. Difficile exiit negotians à negotio (rerum ad salutem pertinentium.)

S I G N V M   C X L I X .

Promptissime suis maioribus obedire.

De ob Chr. 1.

Luc 2.

Ioan 4. 5. 6

Matt. 26.

Phil. 2.

Ioan 6.

In vitis pp.

& Pallad.

hist. 28.

Apostoli nondum Christum facientem conspexerant, nondum lestis regni retributionem per illum futuram dierant, & statim vt vocavit eos relictis omnibus ipsum secuti sunt, atque ita eidem adhererunt, vt nulla deinde aduersitate, nullis persecutionum tempestatibus auelli separari queverint, in deserto turbæ discumbenti iussi cibum ponere, quinque panes & duos pilces, est totum quod habebant, nihil sibi referre porrexerunt, hinc plura collegerunt quæ tulerunt.

2. *Paulus Monachus* cognomento *franciscus* Antonij discipulus cum quæssisset esse prophetis prior Christus, in eptam interrogatus silentio diluere iussus triennio tacuit. Paulus cum multa illi absurda & superuacanea expectanda obedientiæ causa imperarentur, ea tantum necessaria perficere nunquam distulit, vt g.

hantire, & haustam effundere, vestes disfluere, & lassitas iterum consuere, &c.

3. Ioannes Abbas in Scythi quem sol iratum non vidit, ex hac vita ad meliorem migraturus, precipuum discipulis suis documentum relinquere volens nūquam quicquam se ex sententia sua egisse dixit sed terrorem, nunquam aliquid docuisse quod prior ipse non fecisset.

4. Honorius Papa præposito Cameracensi scribens, ait: Qui contra iuramentum negat prælatum dominum suum, vel in foro seculari deponit contra eum super rebus spiritualibus questionem, aut inuasori ipsius prælati & sociorum eius causam & consilium præbet, ipse nunquam membrum putridum perpetuo ab Ecclesia est deponendus & abscondendus, & beneficia ipsius personis alijs sunt conferenda, & assignanda per illos ad quos eorundem donatio pertinet.

5. S. Ioannes Damascenus non oblectatur in ijs, quæ ipsi imperabantur, in lingua murmur non erat, nec vlla in corde disceptatio, hoc vnum in media mente, non secus atque in tabulis penitus exsculptum & incisum habebat, nempe vni omni negotio, & edicto sine murmuratio- ne, & velut Paulus præcipit, sine disceptatione, quod imperatum est, faceret. Sanctus etiam Franciscus cum quæreretur ab eo quis esset verus obediens iudicandus corporis mortui similitudinem loco exempli proposuit. Tolle, inquit, corpus exanime, & vbi placuerit pone, videbis non repugnare motum, non mutare situm, non reclamare dimissum, quod si statuatur in cathedra, non alta sed im- respiciet, si collocetur in purpura pallefcet. Hic, ait, xibilior.

Pp 4 verus

In vitis pp.

*Ioan. Pa-
triarca
Hierosol.
Dum recto-
ribus hu-
manis ob-
tempera-
mus im-
mortali
Deo nos
obedire ar-
bitremur.
Bonau c.6
Quanto
stirps nobi-
lior tanto
ceruix fle-
xibilior.*

verus obediens est, qui cur moueatur non diuidetur, cur cetur non curat, vt transmutetur non instat, cuius officium solitam tenet humilitatem, plus bonorum reputat se indignum. Hæc ille.

Li. 4. de in-
stit. rerum
c. 23.

Aug. de ci-
ra pro mor-
tuis c. 17.

V. lo. pesse.
Bibl. selec.
le. 5. c. 4.

6. Ioan. Cassianus scribit S. Ioannem Baptistam obedientiam merito ad tantam Prophetie gratiam peruenisse, vt Imp. Theodosius non ante bellum suscipere, quam oraculis eius fuisset ausus.

Alia præmia Obedientiæ Clericorum Triumpho virt. honorifica certe, gloriola ne libera, imo & admodum fructuosa est. eorum, qui religiosam obedientiam mundo nuncium remiserunt. Nunquam Magnus ille Franciscus Xauerus tam feliciter piscator fuisset, nisi se ad Ignatij suorum voluntatem, præcepta, iussa, consilia contulisset.

SIGNVM CL.

*Oculos leniter & incaute non deflectit
nec volitare pati.*

A Nachoreta, quidam quod legente de Aratorem, qui non longe aberat, cecidisset oculos graui se pœna multauit, quatuordecim annos quadranginta illa tantum aspectus ante pedes posita iacebant, semper in cella egrediens, aut omnino clausis, a consuetudine conuiuentibus oculis incedere. Rem multum

ram aspexisse graue esse scelus duxit, & nos etiam
inutilia imo & nefaria flagitia sæpe vide-

S I G N V M C L I .

*Cum attentione & seruore spiritus orare
& cum Deo colloqui assidue.*

Christus non solum nocte orabat sed etiã
pernoctabat in oratione. Luc. 6. v. 12. etiam
prostratus in terram orabat Matth. 26. 39.
Mat. 4. v. 35.

2. S. Paulus Apostolus & Silas in carcere me-
dia nocte orantes laudabant Deum Act. 16.
v. 25.

3. S. Hieronymus in Catalago scriptorum
Eccles. scribit S. Iacobum Alphæi Apostolum &
Hieros. Epif. flexis genib. pro populo precatum
in tantum vt Camelorum duritiem traxisse eius
genua crederentur, ait, inquit, S. Chrysof. ho.
in Matth. assiduitate orationis iugique ad pau-
mentum prostratione corporis frontem quoq;
eius callo obductam, vt nihil fere à Cameli geni-
bus discreparet.

4. Act. 1. & 2. Apostoli erant perseuerantes in
oratione, & Act. 6. dicebant: Nos orationi & mi-
nisterio verbi instantes erimus, orationem con-
cioni præmittebant.

5. Act. 3. v. 1. Petrus & Ioannes ascendebant
in templum ad horam orationis nonam.

Pp 5 6. S. BAR-

*Virumque
genu in mo-
dum Ca-
melorum
procumbē-
di assidu-
tate occal-
luit.*

6. *S. Bartholomaeum* centies in die, & centies nocte flexisse genua, dum preces iteraret. Si sic orarunt qui iam Sp. sancti igne excoceni auro purius renitebant, quid nos faceret?

7. *Quingentos Monachos Paulus* Lybicus rexisse dicitur, & cum gregi prouideret, sui pascendi curam minime relinquit. Preces enim ter centum Domino singulis diebus offerebat, & ne de quoties penso quicquam detraheret totidem lapidibus bunit vt post singulas qualque preces coniecto in sinum lapide computatisque tandem nubus de constituto numero nil ademisset. *Castod. triper. hist. li. 8. c. 1.*

8. *S. Hieron.* de *S. Pauli* Eremitæ corpore mortuo ait: ingressus speluncam *S. Antonii* dicitur genibus complicatis ceruice erecta exiit in altum manibus corpus, exanime, ac postea & ipse viuere eum credens pariter conuersus. Postquam vero nulla vt solebat suspirantis audiuit in flebile osculum rueret, rellexit, quod etiam cadauer *S. Pauli* Deo cui omnia viuunt officioso gestu putatur.

9. *Appollonius* Abbas centenis genuflectibus die noctuq; preces repetisse putatur, in vitis PP.

Trip. hist.
li. 8. c. 1.

10. *Moysen* Abbatem noctem pene totam ierando peruigilare solitum ferunt, ac dum in recto corpore patentibusque oculis, ne succumberet perstitisse.

11. *Ioannem* Abbatem in superioris Thebai- *Pallad. hist*
 eremo stantem, & orātem sub caue rupis for- *61.*
 tice annos tres perseverasse legimus, nunquam
 recubuisse, ne minus orare quam vellet cog-
 entur, nihil gustans præterquam dominicis dieb.
 Eucharistiæ communionem.

12. *Hisenus* Elpidij Abbatis discipulus in gran *Id. hist. 109.*
 lapideo monumento se occludens, per trien-
 nium rectus semper orasse dicitur, neque inte-
 rim aut sedisse, aut iacuisse, aut inde pedem extu-
 lisse.

13. *Antonius* Abbas non nisi submissis genibus
 orans sæpe diem noctemq; peregisse dicitur pre-
 catione perpetua, seu *S. Antonium* sæpe ineunte
 nocte orare ingressum matutina lux in eodem
 religio oppressit, cum etiam quereretur quod
 ea nimis propere aduenisset. Amor Christi & ti-
 mor gehennæ omnem vicerunt difficultatem.

14. Cum *Arsenius* Abbas vespere se in preces *Sur. tom. 1.*
 dedisset, occidentem à tergo solem relinquens *Metaph.*
 sæpenumero facie ad orientem versa immotus
 stetit, donec lucente iterum de faciem sol af-
 ficeret.

15. *Sylvanum* accepimus post longam preca-
 tionem oculos comprimere solitum, ne ut ale-
 bat, rerum harum infirmarum deformitatem vi-
 deret, qui à supernarum illarum tam admirabili
 spectaculo veniret.

16. *Isaac* Syrus tunc Monachus, post Abbas *Greg. 3.*
 postquam Spoletū Piceni oppidū appulisset pres *Dial.*
 byteros rogavit ut ibidē orādi quādiu vellet copiā
 sibi cōcederēt, nec finerēt interim orāti quenquā
 impe-

impedimento esse. Ea re impetrata dies tres
 tñuos & totidem noctes genibus iniuriam
 uit. Hoc quidam hypocrisis vitio deperit
 processit dementia vt post verborum infirmitatem
 nem etiam colaphum illi incuteret, sed quæ
 parata sunt derisoribus iudicia, repente
 arreptus spiritu vexari cœpit. At Isaac per
 memor iniuriz immemor percussorẽ suum
 catione à supplicio liberauit.

Prou. 14.

17. Cum *Stephanus* Presbyter Constanti
 tum Psalterium singulis noctibus peritege
 more haberet, atque aliquando citius quam
 sueuerat consopitus ipsum semilectum tran
 fer, monitus est à S. Petro Apostolo in somno
 surgeret & cœptum opus perficeret. Dicitur
 nisi finitis precibus locum dare quieti.

Sulpit.

18. *Martinus* Turonensis Episcopus, quæ
 quidem cum quicquam operis manibus, et
 ret linguam ab oratione cohibebat, idem
 obiturus extremum frigescentibus membris
 immotus iacebat, labra tamen mouebantur
 que orare destitit donec lumine subito clar
 fufus reddidit spiritum.

Sur. tom 2.

Manu li. 2.

c. 5.

Pramia ar-

denter orã-

tium S. Do-

minici Tho-

ma Aquin.

S. Bern. S.

Rhemb. &

V. In triu-

pho.

19. *Thomas* Aquinas quoties aut ad legem
 accederet, ad disputationem iniret, aut lecturam
 aliquam diuinæ tractationis assumeret, lecturam
 prius orabat.

20. Cum persecutio Decij indies magis
 uiens depulata esset maxima ex parte gentium
 Dominicum, nec cessaret acrius debacchari
 prianus Episcopus Carthaginensis dabat
 ad Clerum & plebem de promerenda à Deo

pro peccatis, vt lacrymis, ieiuniis, orationib.
 reuocare nitantur, quod à Deo irato peccatis exi-
 gentibus erat inflictum, pluribus admonens, & *Ep. 3.*
 memoriam reuocans solutam vitam ante flac-
 cilem ac declinatum à recto disciplinæ tra-
 ctate Christianorum. V. Baron. Anno Christi 253.
 Solent prælati Ecclesiæ S. Cypriani exemplo
 tempore persecutionis preces indicere.

21. Solebat dicere nonnunquam B. Pater Igna- *Biblio sele-*
 noster (inquit Ant. posseuinus) se in difficilio- *Et li. 4. c. 4*
 ribus quibusque negociis ita rem totis viribus
 Deo commendare consueuisse, ac si nulla huma-
 na industria, nulla alicuius cooperatio ad ea con-
 scienda præter Deum ipsum esset necessaria aut
 adhibenda: Cum vero id faceret, tum ita coope-
 rari se solitum ad eadem ad exitum perducenda,
 ac si nihil Deus in illa conferret, nempe cum sci-
 eret Deum imprimis esse cognoscendum auctore
 omnis boni, ac sine quo nihil effici possit: intelli-
 gebat idem quando diuina eius sapientia coope-
 rationem exigit suarum creaturarum, istam coo-
 perationem toto pectore esse ad rem adhibendã.
 Sic ordinarium quarumcunq; rerum ad Dei glo-
 riam spectantium aiebat semper exitum se esse
 consecuturum.

22. *Borromæus* Card. in Ep. ad Andream Bat-
 toreum requirit in Cardinali non mediocre so-
 lum studium orationis, sed familiaritatem cum
 Deo, quæ, inquit, quotidiano & attento orationis ac
 diuinarum rerum meditationis studio nutritur & so-
 luitur. Nec solum hoc aliis præcipiebat, sed mul-
 to magis faciebat ipse. Vix enim abibat dies et si
 in sum-

in summis illis occupationibus, quin tetra-
 quaternas horas, sæpe etiam plures oratio-
 fumeret, quoties etiam noctes integras.
 imo ita tradidere qui eum familiariter
 tam ferme eius vitam, excepto somno,
 breuissimus erat, perpetuam fuisse orationem
 quoniam interagendum, inter eundem
 inter vesendum semper aliquid mente
 bat.

SIGNVM CLII.

*Breues (iaculatorias vocant) precativas
 ipsis actionib. adhibere & inter-
 miscere.*

Boni Clerici subitas & extemporaneas
 ces in suis actionib. adhibent, quia con-
 tationes irruunt, adiuuar hoc ad eas vince-
 subleuat mentem, nec sinit adhærescere
 negociis quæ tractantur. Est etiam conditio
 quoddam actionum vt gratiores sint. Deo
 familiaritatem quandam cum illa maiestatis
 que animum ad futuram meditationem
 enim lignum si aridum fuerit facilius & citius
 concipit, ita anima his orationibus calefacit
 quem retinet, vt deinde celerius in meditatione
 diuinus exardescat ignis. Moses, ait, S. Gregorius
 tabernaculum intrat & exit, & qui intus in con-
 tionem rapitur, foris infirmantium negociis vt
 tus Dei arcana considerat, foris onera carnalium
 Qui de rebus quoque dubiis semper ad tabernaculum

2. Par. pasto-
 6.5.

...rit, coram testamenti arca Dominum consulit, ex em- Clericum
 ...am procul dubio rectoribus praebens, ut cum foris am- decet com-
 ...ant quid disponant, semper quasi ad tabernaculum municare
 ...ant. Certe cum negotia quae Clerici tractant negocia sua
 ...ecclesiae sint, id est, Dei, quid iustius & conue- cum Deo
 ...entius est, quam ut ex eisdem Dei mente & sen- & actioni
 ...entia gerantur? Quis enim ferat procuratorem adiungere
 ...um qui alio modo suas res agat quam ipse velit orationem.
 ...omnia inuertat quae ei mandarit?

SIGNVM CLIII.

Tempore orationis tentationibus non cedere.

Sulpitius Bituricensis Episc. dum nocturnis *Sur. tom. r.*
 precibus incumberet, horrendos circa se *Torrere eum*
 strepitus vocesque terribiles audiuit, neque ta- *conabantur*
 men aut loco cessit, aut orare desiit, donec seda- *demon-*
 tus est tumultus. *nes.*

1. Cum Maximus Monachus, postea Rhegiensis Episc. noctu ad littus processisset orare (*Greg. Tur. de glor. conf. c. 83.*)
 monasterium enim non procul a mari erat) vidit nauem appulisse a qua discedentes nauatae ipsum reuerenter adierunt atque laudibus attollere caeperunt quod fama eius usque ad Cyriae fines peruenisset, quodque eum multi videre desiderarent, quod denique, si illo proficisci vellet, salutarissimis foret, & si modo secum ire disponderet pro lucro habituros, si talem viuum vehere sibi contigisset. Maximus antiqui hostis captio- nis tendiculas circumspecto sagacique animo percipiens, positis in littore genibus ora-

oravit, & statim erubescens & auctus dicitur
Euge, Euge.

Sur. to. 1.

3. *Launomaro* Abbati Carnotensi nocte
ti lucernam ter à Dæmone extinctam
runt, & ter ab Angelo rursus accensam.

*Pro 28. Iu-
stus iuasti
Leo Consi-
ciens.*

4. *Leonardo* Corbiacensi Monacho oratione
pens à pedibus in sinum vsque sursum verti
ptavit, quem ille vsque adeo expavit ut in
lis permaneret, donec precum finem fecit.
actis precibus ad pestiferam bestiam dicebat
facere differas quicquid faciendi facultatis a
sus me à Domino accepisti, at illa eum
læsit.

5. Cum *S. Franciscus* die quodam
oraret audiuit clamantem dæmonem Fran-
pœnitentibus ignoscit Deus non se tam per-
ci fatigatione conficientibus. Agnovit
verbis dolos & in oratione perseverans ad
rendos pro Christo labores magis exaruit.
nocte quodam precationi operam daret,
tectum domus immaniter strepere atque
biliter mugire cœperunt dæmones, at ille
pidus exsurgere: En adsum inquit ne quill
ritus, venite exercete in me quicquid vos
millum est. Quod si corpus hoc verberibus
ceritis quid aliud quam vindicabitis me
uerfario meo phis dictis confusi discesserunt
ad preces Deo persolundas rediit. Iterum
Sathan intimo medullarum titillatu cogitavit
ei libidinis excitavit, at ille intermissa prece
exsurgens violentum corporis motum dicitur
poris flagellatione repressit, yenarumque

centium pruritus semet in gelida niue nudum
prosternens extinxit.

Recte ergo Agathon Abbas interrogatus cui
lectioni spirituali plus laboris inesset, respondit,
orationi. Si autem omnes Christi Apostolique
hoc monentur, ut sine intermissione orationi
se dedit, quanto magis clerici quibus orandi mu-
nus quasi ex officio incumbit. V. Hierony. Ep. 22.
Chryso. ho. 14. in Ep. 1. ad Thl.

SIGNVM CLIV.

*Preces concionibus suis praeferre, ad
exemplum Apostolorum
Act. 6.*

S. Augustinus: munus suum ait, ut praestet con-
cionator, magis pietatis orationum opus est, quam o-
ratoris facultate, ut orando pro se & pro illis, quos est al-
turus sit orator antequam doctor.

S. Bern. in verba amica, columba, formosa: Ser. 17. in
Cant.
inquit, tria haec praedicationem, orationem, con-
templationem in tribus designata vocabulis. Etenim
amici dicitur quae sponsi lucra studiose ac fide-
liter praedicando, consulendo, ministrando conquirat: me-
comes. perpetua
concionum
comes.
columba quae nihilominus pro suis delictis in oratio-
ne gemens & supplicans diuinam sibi non cessat conci-
dere misericordiam: mente quoque formosa quae caelesti
desiderio fulgens supernae contemplationis decore se in-
uit, qui huiusmodi est, placens Deo cautus sibi, utilis suis

Q9

Idem

Ep. 201.

Li. 6. mor.

c. 17.

Idem ait: Nunc manent tria haec, verbum, cetera
oratio, maior autem horum est oratio, ea namque
& voci gratiam & efficaciam promeretur.

S. Greg. ait: Humani generis redemptor per
miracula hominibus exhibebat, & ad orationem
in nocte pernoctabat, ut perfectis praedicatoribus
quatenus nec actiuam vitam amore speculatiua
runt, nec contemplationis gaudia operationis
penitus contemnat, sed quieti contemplantes se

Syr. 39. in
stus, &c.

O quanta
nobilitas ac
felicitas est
cum Deo
familiariter
vinere.

quod occupati erga proximos loquentes rebus
Hinc boni concionatores habent quorundam
rum tempus quo segregati ab aliis curis ad
Domini sedent cum Magdalena ubi audiens
Christo quae in pium usum conuertunt, ad
suo tempore Marthae personam agentes con
nicant cum aliis. Intelligunt eandem libertatem
in oratione quam in concione ponendam
maiores & plane per suadum habent, tunc
cionem efficacem futuram & cum fructu
ex orationis deuota spiritu effundetur.

Li. 1. de o-
rat.

enim ait S. Chryso. Cum video quempiam
mantem orandi studium, neque huius rei feruorem
mentique cura teneri, continuo mihi palam est, quod
hile regia dotis in animo possidere. Rursum
conspexero insatiabiliter adherentem cultui diuini
que in summis damnis numerantem si non conuertitur
orauerit, coniecto talem omnis virtutis firmamentum
ditatorem ac Dei amicum. Socrates Christus
li. 8. c. 1.) laudat Piterium quod orare ante lecturam
rarum praedilectionem semper erat solitus. Dicitur
mas plus videtur orationibus, quam studiis literarum
crarum litterarum mysteriis cognoscendum

fecisse, qui etiam ad loca difficiliora ieiunia adhibere solitus erat.

Rupertus Abbas à B. Virgine ingenium ad scripturas idoneum impetrauit. Apostolus Paulus Thessalonicensium inuocauit preces, quorum prædicationis Euangelicæ cursus esset felicitior. *Orate, inquit, pro nobis vt sermo Dei currat & glorificetur.* Ep. 2. c. 3. v. 1. Sic & alii boni concionatores, vt conciones suas non in aures infundant, sed in hominum animos inscribant, ad colloquium diuinum, ad preces, identidem recurrunt.

V. in trium locum de Maria cultu.

SIGNVM CLV.

Ante preces absoluerè, quam labores alios ingredi.

Paulus Monachus nullo vitæ suæ die prius quicquam egit, quam trecentas orationes genibus prouolutus Domino obtulisset. Cassio. *imp. hist. li. 8. c. 1.*

V. Baron. An. Chr. 809. quo obiit S. Ludgerus 7. Kal. Apr.

2. Carolus Magnus Ludgerum Monasteriensem Episcopum, ad se scribunt Monachi Werthenenses, pro quadam Reip. utilitate euocari fecit: Qui cum secundum præceptum eius venisset, & iuxta palatium mansionem accepisset, primo statim mane, missio ad eum Rex cubiculario ipsum ad se venire præcepit. Ea ipse hora perueniens ex more cursibus, cum suis in studio staret. Cumque his expletis se venturum nuncio respondisset, & hoc regi ille

Q9 2

retu-

retulisset, secunda quoque vice & tertia ad
 accersendum misit. Sed ille diuinum seruandum
 cunctis aliis rebus anteponendum esse non
 rans, omnino venire distulit, donec ceptam
 modiam consumeret. Qua finita in conspectum
 Regis cum venisset, cur ad imperium suum
 venire contempserit interrogauit: Adhuc vult

*Ambro. ad
 Eugenium
 Imp. nemi-
 ni facio in-
 iuriam si o-
 mnib. Deū
 prafero.*

le intrepido, mente constantiore: Ego, inquit
 tor, inquit tuum praecipuum ita in omnibus exco-
 dum putavi, vt tamen Deum tibi vbique praefere-
 non dubitarem, quem omnibus anteponendum esse
 nes norunt omnes fatentur. Hoc & ipse mihi praeci-
 quando pastoralis cura sollicitudinem mihi commo-
 bas, vt Deo primum seruiendum scirem. posthac
 sequenter imperiis cognoscerem esse obtemperandum
 Hanc tui mandati auctoritatem, hanc iustissimam
 tionis regulam secutus, Deum tibi & cunctis
 mortalibus praeponendum non ambigo, nec
 credidi, quod huic iustioni, & perspicacissima
 trarium esset, &c.

Hanc eius responsonem Rex optimus
 plexus: Gratias, inquit, habeo Episcopo, quia quod
 esse credidi semper, talem nunc te esse experiri
 & cat.

Sic boni Clerici nihil inconsulto Numine
 grediuntur, nihil nisi annuente Deo profectum
 eur, atque perficiunt. Nulla ab ipsis actio
 sed assiduitate precum & considerationis
 ritate decocta procedit. Rerum inuentio
 cipi Deo totos se regendos committunt, & omnia
 mnia ex diuino consilio & voluntate gerunt
 ces supplices adhibent, sciunt enim se

illud non posse perdere quo circa Deum occu- *De orat.*
 pantur, nec spem totam ponunt in sua industria *dom. Ser. 1.*
 & in manibus suis, *obliti eius*. Vt Greg. Nyssenus
 asserit, facere homines sæculares, qui manus de-
 dit: hic Nyssenus: *Idcirco abundat in vita peccatum*
omnisque incrementis semper augetur, quoniam obliuio
Dei tenet omnes, & homines non coniungunt actiones
suas serias cum oratione. Hæc ille & quidem verissi-
 me. Nam vt corporis vita suum habet alimen-
 tum ex cibo & potione, quo alimento si careat
 certa mors est, sic vita animæ suos item habet ci-
 bos, maxime autem orationem ex qua mens om-
 nes eos percipit fructus, quos corpus ex suo
 pabulo. Sic enim reficitur & instauratur, deinde
 delectatur, postremo etiam roboratur & confir-
 matur ad omnem motum, & munus, & ad exe-
 quendas actiones: contra vero hoc cibo subtra-
 ctio languida & iners, & imbecilla efficitur, vt leui
 quouis incurfu vel ocurso in lapsum & mor-
 tem ruat.

Orandum autem est clericis non pro se solum *He. 5. v. 7.*
 sed etiam pro omnibus hominibus.

S. Paulus ait: *Omnis Pontifex ex hominibus assum-*
ptus pro hominibus constituitur, in iis que sunt ad Deum,
offerat dona & sacrificia pro peccatis. Et ad Episc. *1. Tim. 2.*
Tim. Obsecro primū omnium fieri obsecrationes, oratio-
nes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus ho-
minibus, &c. S. Greg. li. 1. Ep. op. 24. ad Ioan. Episc.
 Const. & alios: *Quid Antistes ad Dominum nisi pro de-*
lictis populi intercessor eligitur? Quæ itaque fiducia ad
Deum pro peccatis alienis intercessor venio, apud quem
de propriis securus non sum? &c. Si assidue pro popu-

lo orauerint multum à Deo impetrabunt.
Oratio & ieiunium S. Petri singulati
fectul iunguntur Actorum tertio. Oratio
ius subiicitur de claudio ex utero matris, ab
in integrum uel etudini restituto, ita ut exilium
laudaret Deum *ct. 10.* post preces uisione
tur ut Cornelium & alios gentiles in Ecclesia
recipiat, S. Ambr. In natali S. Petri & Pauli
Bene ait (Lucas) in cenaculum ad orationem al
Petrum, quia omnis sanctus quando orat relinquit
milia uel terrena in altum mentis extollitur, &
Lme suspensus rapitur, & cogitatione sancta col
nus efficitur. Atque ibi esurienti illi, hoc est, cogit
cordis sui sublimiori loco pro salute populi Iudae
tur vas diuersorum generum, animalibus plenum
diuinitate dicente illi: Tu Iudaeos solos esuris, etia
fidei tuae cunctarum gentium diuersitate reficis.
primum animal Deo ex gentibus Centurio Cornelius
immolatur. S. etiam orationis beneficio
primum haereticarum Simonem de Ecclesia
& caelo eiecit, ut habet S. Maximus ser. 66.

Ser. 67:

SIGNVM CLVI.

*Ad ordines sacros aliasque dignitates
sacras idoneos duntaxat & dignos
seu bene meritos promouere.*

1. Tim. 5.
22.
ho. 16.

I. **M**andatum Apostoli ad Episcopo. *Manus cito nemini imposueris, neque
municaueris peccatis alienis. Quid sibi uult cito,*

ea verba Chry. non ex prima statim probatione, nec
 nec. 7. Sed ubi consideratio diuturna precessit, exactis-
 que discussio, tunc imponit manus. Neque enim
 res periculo caret. Eorum enim quæ ille pec-
 caverit, tu quoque pœnam dabis, &c. Et S. Hiero.
 ca. 58. Isaiæ Paulus scribit ad Tim. Manus, &c. *Li. 16. com.*
 Non est enim peccatum leve misere margaritas
 ante porcos, & dare sanctum canibus, & ordina-
 tionem clericatus nequaquam sanctis & in lege
 Dei doctissimis, sed a seclis suis tribuere & viliũ
 officiorum ministris, quodque his de decorosius
 est, muliercularum precibus, in quo consideran-
 do loquentis in se Christi Apostoli sapientia, qui
 ordinationis periculum demonstraret iunxit
 amenta peccantium, neque com. &c.

S. Bern. ait: in monasteria admittuntur homines spe *4. de conf.*
 efficiendi: at officia bonos facilius recipiunt quam sa- *c. 4. c. 6. 12.*
 am: Quare ad e viros probatos oportet deligi nõ proba- *Act. 13. 3.*
 Lucas ait Dominum pernoctasse in Oratione
 antequam Apostolos designaret. Et in Ecclesia
 ante ab Apostolicis temporibus deducto, non
 sunt ordinationes nisi prævio ieiunio & oratio-
 ne in 4. Temporibus.

S. Greg. adfert Christi Domini exemplum, qui *in Ezech.*
 ante trigessimum annum noluit fieri magister ho- *ho. 2. li. 1.*
 minum, & ait: Pulli avium si volare appetant ante pæ- *in 3. par. pa-*
 narum perfectionem, unde ire in alta cupiunt inde in- *stor. 26. ad-*
 merguntur, vel si structuris recentibus necdum soli- *mon.*
 tum pondus superponitur, non habitaculum sed ruina *inter the-*
 briatur. Et si conceptam sobolem priusquam forma- *mata mea*
 femina profert, non tam domum quam tumulum *orat. the-*
 ma. VI.

Qq 4 Ioan-

Ioannes Baptista ætatis anno trigesimo
dicandum missus est, qua ætate & Christus
nus suam prædicationem aggressus est.

Apud Sophonium cum Abbas Anas
solymis ordinatus esset Patriarcha, dixit

Prat. Spir. c. Orate pro me Patres: magnum enim onus
149. le mihi iniunctum est, sacerdotique dignitas
V. locum immodice, Petri & Pauli similitudinem est regere
de concio- animas: Ego autem infelix & peccator sum, plus
nandi mis- quam cetera timeo ordinationis sarcinam. Non
nera. scriptum, quia beatiss. & equalis Angelis Leo

Romanorum Ecclesie præfuit, 40. dies per se
sepulchrum Apostoli Petri, vigiliis & orationibus
petensque ab Apostolo, ut pro se apud Deum intercederet
ut dimitterentur sibi peccata sua, impletis diebus
apparuit ei Apostolus Petrus dicens ei: Oratio tua
dimissa sunt tibi omnia peccata tua, præterquam
sitionis manuum. Hoc solum abs te requiretur, si
sive fortasse male egeris. Sed quid est inquit

To. 6. An. neus? omnia tibi dimissa peccata præter manuum
Chr. 461. positionem? num peccata ex parte dimitti possunt

minime gentium si ad culpam referas, cum
quo ad pœnam dici debent dimissa fuisse
ni ex parte. Quod enim facile sit in his peccatis

1. Tim. 5. iam prudentem Episcopum iure S. Apostoli

monetita Thimotheum: Nemini cito
posueris, neque communicaueris peccatis alienis

ergo remanebat S. Leo delictorum peccatis
gatus quæ illi perpetrassent, qui ab eo
promoti fuissent ad ordines. Tunc
dicuntur præfules communicare peccatis

alienis dum indignis conferunt honores & ministeria.

Hinc sibi timens Propheta Rex ait: *Ab alienis* ^{Psal. 18.}
parce seruo tuo. Quod si hæc sunt in viridi, quid fiet in ^{Luc. 23.}
arido? Leone quis sanctior atque prudentior, vt
tantum periculum liber transiliat.

SIGNVM CLVII.

Otium execrari.

Sanctus Paulus Apostolus, tum vt otium caueret, tum ne cuiquam offendiculo vel oneri esset, etiam labore manuum victum parauit, & alios vt idem facerent verbo exemploque hortatus est. 1. Thesalon. 4. II. 2. Thesalon. 3. 6. Actuum 20. 32. ait Ephesi ad maiores natu & Presbyteros Ecclesie: *Per triennium nocte & die non cessauit cum lachrymis monens vnumquemque nostrum. Et: Aurum & argentum nullius concupiui, nisi scitis quoniam ad omnia que mihi opus erant & his qui mecum sunt ministravit manus ista.* 1. ad Corint. 9. 15. mulis rationibus probat se ex ordinatione etiam Domini potuisse sumptibus Euangelij vivere, & labore manuum abstinere, sed ob maiorem ædificationem noluisse.

2. Cum S. Bernardus omnes suos fratres corporali labore quotidie exerceri vellet, ne se quidem excipi voluit & si quando ob virium imbecillitatem eisdem cum alijs labores sustinere non valeret similes tamen, vt cædendi, vel portandi ligna, vt humilitate onus compensare sustinebat.

*Guilielmus
Abbas in
eius vita.
Sur. 20.
Aug.*

Qq 5 Cum-

Cumque aliquando fratres foras demerendi
ni frumentiuē causa abituri essent cum la-
metendi gratiam à Deo impetrauit. Idem cum
suis quendam ardentem operi instantem
diuinitus prædixit, eum ob hunc laborem
gatorijs pœnis liberum futurum. Quoties
foris erat quod ageret domi meditationi
ræ sese totum dabat. Rursus quoties
succurrendum erat intermissis studiis
cit. Nullo vnquam tempore otiosus fuit,
nim legit aliquid, aut meditatus est, aut
aut concionatus est.

Tho. Can-
tipr. li. 2. c.
5.

Bonau.

3. S. Franciscus & sua ipse manu perpe-
bat & otiosum quendam fugitantem que
appellauit fratrem muscam, & ab ordine
mouit.

4. S. Hier. ad Rusticum mon. scribit: Non
de manu tua, vel oculis tuis liber P. salu-
dat, discatur ad verbum oratio sine intermis-
ama scientiam scripturarum & vitia carni-
amabis. Facito aliquid o-eris, vt semper
inueniat te occupatum, in desiderijs enim
mnis otiosus.

S. Bern. ad Eug. Pontificem (2. confid.).
inquit, otiositas mater nugarum, nouerit
ter seculares nuga, nuga sunt: in ore Sacerdotu-
mie. Consecrasti os tuum Euangelio, talibus
illicitum, assuescere sacrilegum est.

1. d. 2. off. c.
20.

6. S. Amb. in libris de officijs perfectam
formam tradens, hoc etiam inter cætera
monet ne tempus inaniter terant, & præ-
crebris visitationibus & colloctionibus

Cur enim, inquit, illa tempora quibus ab Eccle
 siasticis vacas lectio non impendas? Cur non Christum reui-
 demus, Christum alloqueris? Christum audias? illum alloqui-
 mur cum oramus, illum audimus, cum diuina legimus
 scriptura. Quid nobis cum fabulis? ministerium altaribus
 Christi non obsequium hominibus deferendum accipi-
 mus. Vtinam omnes Clerici imitentur Aldum
 Lanaticum in quo quia industria cum doctrina
 crecabat eius officinae hæc admonitio præfixa e-
 rat:

Quisquis es, rogar te
 Aldus etiam, atque etiam,
 Ut si quid est, quod à se velis
 Per paucis agas.
 Deinde actutum abeas
 Nisi tanquam Hercules
 Defesso Atlante
 Veneris suppositurus humeros:
 Semper enim erit
 Quod & tu agas
 Et quotquot huc attulerint pedes.

SIGNVM CLVIII.

Parsimoniae sumptuanae studere.

Innocentius VI. impensam domesticam, quæ ma *Platina*
 gna erat, imminuit, familiam suam ad certum
 & honestum redigens numerum. Nec domi voluit nisi
 viros habere probatissimos. Idem ut facerent Cardines
 acerrimo edicto mandauit, dititans, suam ac
 omnium Ecclesiasticorum vitam cæteris exemplo esse de-
 bere, ad imitationem Saluatoris nostri, cuius tota
 vita

vita ad institutionem humani generis referretur.

SIGNVM CLIX.

*AEquo animo ac patienti, immo & libere
ferre contemptum & ludibria hominum
que amare, immo non solum fortis, sed etiam
lacri animo iniurias, contumelias, pro
bra verbis vel factis ir-
rogata sustine-
re.*

1. **S**ancto Bernardino per Senensis urbis
Seunti petulantes pueri à tergo inie-
res illudebant, in eiusque, nudis pedibus
dientis apertum calcem lapillos subinde
bant: ille ne semel quidem respiciens per
itinere suo. Socius autem indigne ferens,
advertis, inquit, proteruitatem puerorum
hardinus, faciant sane quod volent, materiam
isti nobis præbent unde sempiternæ gloriæ coram
xamus. Dum enim molesti iniuriosique nobis
tienti nobis occasionem suppeditant, qua possunt
animas nostras, & cælorum regna promereri.
Ite ergo Dorotheus de vita pie instituit, ut
illi quicquid contigerit aduersi, illico in se
contrahitur, illico iudicat se dignum ea ad-
tate & ærumna, &c.

2. Sic & hoc tempore RR. Patres Societatis
puerorum leuitate constituenda, frangenda

Sur. men.

*Mai de vi-
tis SS.*

*Patientia
eiusq; effe-
drix cha-
ritas.*

ribus, reprimenda licentia, moribusque perfe-
 ctis suam quotidie augent virtutem, atque
 deo Diui Cassiani sortem (si ita res ferret) mini-
 me recusarent, qui à suis est discipulis, (iubente
 tyranno) ferreis stylis confixus, quorum quo erat
 manus debilior, eo cruciatus grauiores duriores
 fuerunt.

*Improbi
discipuli
tortores
sunt præce-
ptorum.*

*Ep. 4. An.
Ch. 93.*

3. S. Ignatius Episcopus Antiochenus scribens
 de persecutione quam sub Domitiano tyranno
 patiebatur: Ego vero, ait, non tam meus, quam alio-
 rum nunc factus exagitator, partim exiliis, partim cu-
 stodiis, partim vinculis. At nihil eorum curo, verum eo-
 rum iniuriis erudior, vt Iesum assequar, fruor suppliciiis
 mihi paratis.

Idem cum sub Tralano Tyranno vt sumeret
 penas vinctus catenis decem inhumanis pro-
 pter ac feris militibus esset traditus custodiendus,
 ad Romam amandandus seu perducendus scribit
 ad Romanos: A Syria Romam vsq; terra marique
 cum bestiis depugno, nocte diuque alligatus decem leo-
 nardis, qua est militaris custodia, qui & beneficio affecti
 periculosiores sunt. At ego eorum iniuriis magis erudior. Et ad
 Tarfenses: A Syria Romam vsque cum bestiis pugno,
 non quod à bestiis feris deuorer, haec namque vt nostis,
 Deo volente pepercerunt Danieli, sed à feris humanam
 patientibus formam, in quibus immitis illa fera cubat,
 qua me quotidie pungit & vulnerat, verum nihil pendo
 supplicia haec, modo Christum videam Saluatorem
 meum & Deum qui pro me mortuus est.

4. Henricus 8. Angliae Rex inter alios occidi mul-
 tos iussit, è Carthusianorum familia, quorum
 nonnulli totos dies 14. stare recto corpore sunt
 coacti,

*Ad mortē
magna ala-
critate cur*

vebat quia
ad regna
caelorum
proficisce-
batur.

V. Thom.
Boz. de sig.
Eccl. li. 11.
s. 1.
De Patien-
tia Eccl.

Eodem mo-
do in An-
glia necati
sunt multi
alii, Presby-
teri. Ed-
mundus
Campia-
nus, &c.
Post An.
1580.

Sub Anno
1562.

coacti, iniectis ad collum, ad brachia, ad cran-
culis ferreis, ita vt nullam ob causam se loco-
uere possent, postea cratib. vimineis im-
supini alligati, per aspera, saxosa & lutea
miserime sunt raptati ad locū supplicij
si crassiori fane (qui non statim fauces elan-
ne suffocarentur omnino ad collum cordis
priusquam morerentur ille præcisus, com-
inter angustias gutturis maximo cum dolo-
nima. Rursus viui demissi & crudeliter tra-
prius, inde vestibus nudati, longo tempo-
cio, ad maiorem doloris sensum ipsa paulatim
renda amputata, venter excisus, viscera
bus adhuc euulla & extracta in flammis con-
ante oculos ipsorum, cor transfixum, demum
pite abscisso in quatuor partes diuisi.

5. Domitius Hurlus Archiep. Cassellien-
berna ab hæreticis est comprehensus, octo
plena olei pedibus illius iniecta, educta
ex opposita tabulæ foraminibus ante flam-
gentes vrenda collocantur, cumque diu-
ustus fuisset ocissime fuere illi è tibus oc-
tractæ & vna cum illis carnes ossibus
relictis, in ox vimineo laqueo constricta
longiorem dolorem fauces, atque ita
morti est relictus.

6. In Gallia prope Engolismam Presby-
tholici Ludouici Fayardi manus ahenas
olei pleno ab hæreticis tamdiu immissa
auulla ab ossibus caro excideret, eundem
oleo eodem bulliente per os immisso, & ad
mum fistulis ferreis, quas vocant seplopet-
plosis necarunt.

7. Alibi *Guilielmum Bricaiellum* & alterū quendam Presbyterum vno tantum pede hæretici suspendunt, atq; ita cibant, donec vno mortuo superstes est obruncatus.

8. In vico qui Floram dicitur Presbyterum virgis tamdiu cæciderunt, donec sanguine omnino emitteret animam.

9. Apud S. Macarij in Vasconia Presbyterorū ventres ferro dissecuerunt, eorumq; intestina palatim baculis circumuoluta è visceribus educentes euulserunt.

10. Presbyteri cuiusdam ventrem ferro aperuerunt, viuentisq; aluo auenam atq; hordeum in gessere, atque ita comedendum suis equis propulerunt.

11. In Belgio non longe ab Ypris hæretici plurimos Presbyteros viuos defoderunt capite dumtaxat exstante metaq; è capitibus interuallo relicto constituere, & ad illa globos lapideos aut terreatos dirigebant, ludigratia.

12. Delphis Batauiæ vrbe Cornelius Musi⁹ iussu Guilhelmi principis Auriaci varie est excruciatissimus, altissimæ scalæ manibus vinctis est appensus, ad pedes intolerabile pondus alligatum, vt compages omnes laxarentur: inde a dentibus tædis ambustæ axillæ mox resupinus cōstringitur, aqua feruens ori infunditur, eaq; totus venter oppletur, quæ sic fustibus deinde tundunt, vt ex omnibus corporis foraminibus illa tota efflueret. Postea capite deorsum verso ex duobus pedū maioribus digitis appenditur, inde truncatus pedū maiorisque digitis per niuem sanguine proprio truentatam in vrbem Lugdunum Batauorum

*V. locum de
desiderio
Martyrij.*

raptatur, ac post tot supplicia laqueo suspen-

13. Cardinalis *Ioannes Fischerus* Episcopus
 fensis in Anglia ad Martyrij locum ductus
 quam ceruicem securi subijceret, hymnum
 incipit, *Te Deum laudamus*, totum sablat
 lis in cælum cantauit. Caput hastili affixum
 in ponte Londinensi collocatum cum
 dies permansisset nunquam contabuit, sed
 dibilem maiestatem diuinitatemque qua
 spirans cunctos in sui admirationem uenit
 nemque simul trahebat, ideoque Rex imp
 lud amoueri iussit.

*Patentia
 pramia V.
 in Triump.*

D. Franciscus Bozius in Ioannem Episcopus
 & Ioannem Roffentem Cardinales
 rodem Regem & Henricum Regem
 Angliæ) pellitæsq; horum:

*Aug. in Ps.
 54. Omnis
 malus aut
 ideo uiuit,
 ut corriga
 tur, aut
 ideo uiuit
 ut per eum
 bonus exer
 teatur.*

*Proh scelus, heu vates submittit colla securi,
 Pellicis, Herodes sic iubet ob furias.
 Quid mirare nouum potius mirare tyrannum
 Qui renouat cæco captus amore scelus.
 Pellicis Henricus stimulis agitatus iniqua
 Imperat abscindi præfulis ense caput.
 Quin multos vna miserando funere tollit,
 Quid non insanus pectora cogit amor?
 Morte alter similis, tum nomine, sed*

ter

Peior, nec prorsus nomine dissimilis.

*Bar. Anno
 Chr. 370.
 ex orat.*

14. Cum sub Imp. Valente præfectus
 stius minitaretur S. Basilio Episcopo
 bonorum proscritionem, exilium, curam

mortem, respondebat Basilius: Si quid aliud habes
 mihi munitare, horum enim quae adhuc commemora-
 nihi nos attingit. Quoniam modo, inquit ille? Quoniam
 inquit, Basilius bonorum proscriptioni obnoxius non est,
 nihil habet, nisi forte laceris & detritis hisce pannis
 diges, ac paucis libellis in quibus omnes mihi facultates
 cepia sunt. Exilium autem hoc cognoſce, qui nullo loco
 scriptus sum, ac neq; terram hanc, quam nunc
 meam habeo, & eam omnem in quam proiectus
 pro mea duco, imo vt rectius loquar, vniuersam ter-
 ram Dei esse scio, cuius aduena ego sum & peregrinus. *Pſalm. 23.*
 Quae tormenta quid accipere queant cum corpus desit?
 forte primam plagam dixeris, huius enim solius pe-
 te arbitrium & potestas est, mors porro beneficij loco
 mihi erit, citius enim me ad Deum transmittet, cui viuo
 & funere meo fungor, maximaq; ex parte mortem obij,
 ad quem iam pridem propero. Quo sermone obſtu-
 perfactus praefectus: Nemo, inquit, me (nomenq;
 adiuuauit) ad hunc vsque diem ita est allocutus,
 nec pari verborum libertate. Neq; enim (ait Basilius)
 praesente in Episcopum incidisti, alioqui hoc prorsus modo
 offeruisset, pro huiusmodi rebus in certamen veniens.
 Nam ceteris quidem in rebus o praefecte, mansueti & pla-
 bili sumus atq; omnium abiectissimi, quemadmodum
 nobis hoc lege praescriptum est, ac non dicam aduersus
 imperatorem, sed nec aduersus plebeium quidem *Episcopus*
 quaquam & infimi ordinis hominem supercilium at-
 quomodo
 quimus. Verum vbi Deus nobis periclitatur ac proponi-
 elatus &
 tum demum alia omnia pro nihilo putantes ipsum *humilis.*
 Luc. 22.
 iam intuemur. Ignis aut & gladius & bestia, & vngula *Matt. 20.*
 carnem lacerantes, voluptati nobis ac deliciis potius sunt
 quam terrori. Proinde contumelias nos affice, comminare

Rr

fac

*Fac quicquid collibuerit potestate tua frueri, audiamus
etiam Imperator, nequaquam profecto nos, vos, nec
ficies ut impia doctrina assentiamur, nec si his quibus
traciora miniteris.*

Hæc postquã præfectus dixit atq; audierit, præ
que contentionẽ animi eã esse cognouit, ut modã a
vis eum perterrefacere ac superare polleret, præ
quidem foras misit atq; ablegauit, non tam tam man
ijsdẽ minis, sed cũ quadam reuerentia & teneb
sione. Ipse aut̃ quam celerrime potuit Imperator
remadiens, Imperator, inquit, ab huius Ecclesie præ
fite victi sumus, minis superior est, sermonibus, for
borum blanditiis fortior, ignauorũ alius quibus
dus est, huic aut̃ aut vis aperte inferenda, aut
Etandum ut minis cedat. Qua de causa factum
probans Imperator Basilijq; laudibus victi
tus enim hosti quoq; admirationi est) vnde
hiberi voluit, idemq; ipsi accidit q̃ ferro
quamuis igni emolliatur ferri tamen natura
net, minitq; in admirationẽ conuersis illi
dem societate haudquaquã amplexatus est
mutationem erubesceret, ceterũ rationem
sui qua honestissime ipsi satisfaceret, quæ
ratio declarabit. Nam cũ vniuersa sacellia
stipatus ingressus fuisset in templum (erat
Epiphaniæ dies cæsusq; amplissimus) ac
numerũ auxiliet ad hunc modũ defundit
eo se coniunxit. Ac ne hoc quidem præter
dum est. Postquã enim intus fuit, atq; ipsi
Psalmorũ cantu non secus ac tonitruo quocunq;
sonuerũt, plebisq; pelagus vidit, omnemq;
& cõcinnitatẽ, quæ tã in sacrario quã prop
riuerat, angelicã potius quã humanã, atq;

1 Reg. 7.

quidē ante populū recto corpore stantē, qualem
 scriptura Samuelē describit, nec corpore, nec ocu-
 lis, nec animo, perinde ac si nihil noui contigisset
 illā in partē se mouentē, sed Deo (vt ita dicā) & al-
 teri affixū eos aut à quibus cingebatur, cū timore
 modā ac reuerētia stātes, hæc in quā simul atque
 respexit (nec. n. simile quippiā unquam videt) et
 manū quiddā passus est atq; oculorū vertigine
 tenebris totus impletur, atq; id plerisq; adhuc
 obscurū & incognitū erat. Verum cū dona quæ i-
 met eff. cerat diuinæ mensæ offerēda essent,
 ne quicquā vt mos ferebat simul ea caperet (q
 satis liqueret an ea Basilius accepturus esset) tū
 ro manifeste se affectus prodidit, ita. n. titubare
 cepti, vt nisi quispiā ex sacrariis ministris vacillā-
 supposita manu retinisset, misere vtq; & lu-
 tuole prolapsurus fuerit. Iam vero quæ ad ipsum
 imperatorē & quanta cū sapientia prolocutus est
 quidē ille nescio quo modo rursus nobiscum
 Ecclesiam se contulisset & intra velū extitisset,
 atq; in illius conspectum colloquiumque, quod
 pridem expetebat, venisset) quidnam aliud
 dicendum est nisi Dei voces illas fuisse, &c.

1. Ariani Greg. Naz. Constan. lapidib. impete- *Baro. An.*
 bāt, & vt maleficū ad tribunal traherēt, & licet i- *Chr. 378.*

de vndiq; impendere sibi mala cōspiceret, & ex
 multitudine Arianorū florentiq; rerum statu con-
 terni animo potuisset, tamen diuinitus confor-
 tatus spe certe melioris temporis his se consola-
 tur alloquiis. *Hic mecum cogitare aiebam, domos*
ariani habent, nō inquilini, hi templa, nos Deum. id-
que preterea, quod Dei viui templa sumus, victi-
ma viua, holocausta spiritualia, sacrificia perfecta,

Ad Arian.
Ex de se ipso

Dei denique Trinitatis adorata beneficiis, nos angelos, hi temeritatem & audaciam, nos minas, nos preces & orationes, hi faciendi nos patientiam, hi aurum & argentum, nos tam fidei doctrinam, &c. Diuina confortatio magno ex prædicatione futuro prouenturo sustinebat propter electos, sciens agrum nicum afferre solere fructum centuplum, contumelia, sicque appetitus lapidibus contumeliisq; vexatus sicque vberes benedicens rependens plane effecit vt etiam compenditorum animos sibi conciliaret, ad quem Catholicam suscipiendam magnopere uocaret, id ipse coram amplissimo Synodico coactus sua prosequi instituta atque prædicatione suæ sementis fructus ostendere, hinc significat. Videtis aduersarias linguas posuimus, mutescentes, atque eos qui diuinitati bellum nihil iam turbarum nobis facessentes, id quoque quoque, agricultura nostra est, non enim inscite te docemus, nec aduersarios contumeliis cessamus, quem admodum plerique faciunt non in nomine, sed cum dogmatibus assertoribus confessionum & argumentorum infirmitatem actis interdum contegentes, non aliter ac sepia atramentum vomere aiunt, vt piscatores effugit conspectum sui eis eripiant. Verum nos procul gerere perspicuo argumento declaramus, secundum illum pacificum & Clementem, infirmitates nostras portantem dimicamus, cum vera atq; orthodoxa fidei principe patet, nonnihil de animorum contentione remittit.

Orat. ad
150. Episc.

ationis & aequitatis famam colligamus (non enim quod
 bonum est male aucupamur) atq; interim tamen pacem
 colimus legitime nimirum pugnantes, atque inter limi-
 tes nostros, spiritusq; regulam nosmet, continentes. Ac de
 his quidem ita censeo, cunctisq; animarum dispensato-
 ribus recte q; doctrinae arbitris legem statuo, vt nec aspe-
 rate sua aduersariorum animos exulcerent, nec sub-
 sitione insolentiores efficiant, sed prudenter & consul-
 to in fidei causa se gerant, nec in alterutro horum medio-
 rum vitas lineas transilient. Hisce exemplo & doctri-
 na Christi comparatis ad expugnandos implaca-
 biles hostes: armis Gregorius vicit tandem cum
 loqui aliis ex causis contemptui esset atque de-
 spectui haberetur. Nam quemadmodum si fu-
 mus clarescat in flammam, qui antea molestus
 oculis erat suo splendore visum illustrat & exhi-
 larat, ita licet vitæ duritia vultusque asperitate
 horridum & tetrum aspectum præ se ferret puri-
 tate tamen doctrinae lycessens animique mode-
 ratione aliarumq; virtutum fulgore resplendens
 hostium quoque oculos in se conuertit, eosq; ad
 rectam lemiram veritatis adduxit adeo vt quæ cæ-
 cipientibus oculis prius esse videbantur, horri-
 berent eadem ad pietatem illecebræ, & Grego-
 rius longe lateque doctrina & sanctitate reful-
 gens admirationi esse cæpit cunctis etiam absen-
 tibus.

16. Accidit vt ipso subægotante Gregorio &
 in lectulo decumbente sicarius ad eum conficiē-
 tum clam ingressus sit, tectus multitudine acce-
 dentium, vt ei gratulareretur de templo recepto ab
 Arianis vindicato pro quo munere vota Deo nū-
 cupaf-

Rr 3

Gre. Naz.
 in car. de
 vita sua.

Insignis
 animi mo-
 destia Gre-
 gorij delini-
 uit Arianos.
 Prou 4.
 Iustorum
 semita,
 &c.

Bar. An.
 Chr. 380.
 Hac fusius
 descripta
 sunt à Gre.
 in carm. de
 vita sua.

cupassent. Eoque perfuncto officio concessissent, sicarius ille solus ibi relictus, pedes sanctissimi viri prehensens, lacrimas copiose fundens atque lamentans veniam postulavit. Gregorio autem secum te, quid hoc sibi vellet, atque praedolore ipso taceente, vnus ex his qui aderant sentiens, Gregorio dixit. *Hic ille carnificum o pater qui a nonnullis subornatus, ferrum in cordia defixurus erat, nisi Christus perperam auxilio fuisset, quod enim ad eorum vultus spectat scelus est consummatum, prout poenitens ad pedes tuos lachrymis veniam per quem conuersus Gregorius ait: Proposito Deo tibi que ignoscat, qui me seruauit, pro noxa peto, vt haeresim execrans meus autem cum vniuersae innotuisset ciuitatis scitium Gregorij, Arianorum, non nihil sunt corda, ergaque ipsum reddita piosiora.*

17. Postquam *Sanctus Chrysostomus* decimaquarta ad Olympiadem varias recensuisset calamitates subiungit: *An minus vel has solas calamitates etsi nihil aliud munda nobis peccata obliterare, atque ingloriam materiam suppeditare posse? Et: Gaudens animoque circumferens praelatitia vultu velut ingentem thesaurum reconditum. Nam hoc animo atque affectu praeditus sum te obsecro vt hoc nomine lateris, gaudens Deumque cuius beneficio hoc consecutus sum*

perpetremur, laudes ac celebres. Atque apud te
 nihil hęc contineas neque cuiquam enuncies, ex te
 sermo hoc resciscat, immo etiam omnes qui narra-
 runt comprime, &c. Ex his magnam eius ani-
 mi intuemur celsitudinem tum in difficilla
 & que ala criter patiēdo, tum etiam in con-
 temnendo illam quam ex rebus præclare gestis
 volent homines captare gloriolam. Boni autem
 deo crucis & asperitatis iter iucundum esse
 credunt, quia confecto nulla ipsis reliqua futura
 est cura, & ideo eos cœlestis ciuitatis visendæ
 mirum desiderium tenet, ardent incenduntur,
 totoq; ad fruendum & ad potiendum ea impetu
 rapiuntur.

18. Et si Basilius Magnus Episcopus, de quo
 etiam antea persecutionis Ecclesiæ tempore
 natus sit, vitamque & sanctissime & in agmi-
 ne tentationum (vt Gregorius Nazianzenus
 loquitur) traduxerit plurima perpeffus ab
 Imperatoribus, ab hæreticis, à Catholicis
 item, quin etiam à Iuliano Apostata, destinatus
 ad necem, vti ad exilium à Valente, sed & à
 se ipso multa passus, dum virtutes omnes co-
 leret, disciplinis omnibus, & S. literis etiam
 ab infantia imbueretur, in eremo viueret, pau-
 pertatem & virginitatem summo studio esset
 amplexus, morbos corporis semper haberet
 comites, Ecclesiæ non tam suæ quam omnium
 vel cum ægrotus sollicitudinem haberet diuinam
 scientiã & pietatem spirare, nunquã desisteret, ta-
 men aliquñ hæc verba pronūciauit: *Gratias ago tibi*

Rr 4

Pater

Gre. Naz.

Ep. ad Io.

48. 57.

Theod. Cy

rensis Ep.

19. li. 4.

Bas. Ep. ad

occi. 6. 69.

70.

Gre. Naz.

Ep. ad Bas.

20. in fi-

ne orat.

funeb.

Pater o conditor hominum tuorum quod nos cruciatu
 recte fingis & per externum hominem internum
 & per aduersa ad beatum finem nos perducis.

19. Extat epistola Paschalis Franciscani
 chi qua narrat se cum munera & vxores, quibus
 bari (Medi) illi offerebant, aliasque blanditiis
 constanter repulisset, tentatum deinde esse
 tumeliis, bis etiam lapidatum, faciem & quatuor
 igne adustas, quibus tamē rebus ita se nunquam
 territum vt nec habitum deposuerit nec a
 cando destiterit. Certe spirituale gaudium bonis
 tribulationibus, quam ex
 tur.

Matt. 5. v.
 12.

20. Act. 5. v. 41. Ibant (Apostoli) in consuetudine
 cili gaudentes, quod digni habiti essent, pro nomine
 contumeliam pati.

21. Paulus de se ait ad Coloffenses 1. v. 24. & 2. ad Cor. 12. & 10.
 gaudeo in passionibus meis, & 2. ad Cor. 12. & 10.
 ceo mihi in infirmitatibus in contumeliis in nequitiis
 bus in persecutionibus in angustiis pro Christo. Ne
 det solum in illis sed etiam quod maius est
 lis gloria: ur. Mihi inquit ad Gal. 6. v. 14. Alioquin
 rari nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi, &c.

Heb. 10. v.
 34. vultis
 & c.

Iac. 1. v. 2.

Omne gau
 dium, & c.

4. Ep. 2. c. 12. v. 9. Libenter gloriabor in infirmitatibus
 meis.

22. Greg. Naz. ab hypocritis vitæ monasteriorum
 fessoribus (Pseudomonachis) multas passus
 contumelias atq; adeo (quod horrendū est) ad
 ad altare Dei sacrificantē lapidibus appetentibus
 occidissent que nisi diuina fultus gratia immo
 periculum euasisset. Ipse autē in Epistola ad Theodosium
 dorum Epif. Tianensem in eosdē monachos

Ep. 81.

ius vindicare paratum, pro lapidantibus interce-
dit vel eum ab infligendis in eos panis reuocare
conatur.

23. Ioan. Chrysoſt. Episc. Constantinop. Ep. 3. ad
Syriacum to. 5. Ego, ait, cū e ciuitate (Corit.) fugarer
nihil horum curabam sed dicebam intra me: Siquidem
vult me Regina (Eudoxia) exulem, agat in exilium. Do-
minus est terra & plenitudo eius, & si vult secare secet.
idem passus est Esaias, subscribat illi si vult in pelagus mit-
tere Thomæ recordabor. Si vult in caminum iniicere,
idem passi sunt tres illi pueri. Si me feris vult obicere obi-
ciat, Danielis in lacum leonibus abiecti recordabor. Si
me lapidare vult lapidet me, Stephanum habeo primum
Martyrem socium. Si & caput tollere vult, collat, habeo
socium Ioannem Baptistam. Et si substantiam auferre,
auferat, nudus exiui de utero matris mee & nudus re-
uertar illuc. Extat Epistola Innocentij Papæ ad
Chrysoſt. in qua inter cætera his consolatoriis v-
titur verbis. Neque ty docendus es tot populorum do-
ctor & pastor optimos quosque semper & continue pro-
bari, velintne in vigore tolerantia persistere, ac nulla af-
fectionis molestia succumbere. Etenim conscientia bona
firmum reuera munimentum est, aduersus omnes casus
inmeritos, quos quidem qui tolerantia non superat, is
vere sinistra suspicionis argumentum de se ipso prabet.
Omnia enim sufferre debet quisquis primum Deo, deinde
conscientia sua nititur. Siquidem ad patientiam exerce-
ri potest vt quam maxime vir bonus & honestus, vinci
tamen non potest: quandoquidem conseruant eius ani-
mum scriptura diuina, & exemplis eundem communiūt
lectiones sacræ quas populo proponimus, quæ quidem v-
niuersos pene sanctos variis modis & continenter exerci-

Rr 5 tates

Baron. to. 4
Anno Chr.
389.

To. 5. An.
Chr. 404.

Intrepidus
animus ho-
minis in e-
xilium de-
portandi.

Pro. 28. In-
stus confi-
dit vt Leo.

ratos ac veluti in examine quodam explorati fuisse
que ita ad patientia coronam peruenisse docent. *Chryso-*
Chrysoft. innumeris licet atque adeo innume-
vallaretur imo obrueretur angustiis, ipse tamen

V. Ep. Chry
4. ex. 7. to. 5. omnibus superior tantum abfui: ut ab hinc
geret consolatione, ut potius omnes diuersi
tritos molestiis, & iam pene merfos perlece-
nis vndis eleuaret in sublime, & in portu con-
lationis collocaret, cum hos mæiore depre-
illos proscriptos, exulantes alios & extor-
consolaretur, ut maiora subeundi tormenta
mensum iniiceret desiderium. Scribens ad
lympiadem viduam diaconissam Eccles. *Chry-*
tractatum cuius est titulus, quod nemo laborat
nisi à seipso, mittere se ait lucubrationem
laboratam quo ipse in afflictione posuerat
mus non obruatur molestiis, sed de superata
pennis quibusdam extollatur.

Sulp. 24. *S. Martinus* Episcopus dum a tello re-
tur, forte obuiam fit quibusdam Equitibus
viso territi Equi, saltibus indiuersum actus
quisq; se florem dorso excussere, & illi cal-
dignantibus Episcopo immodestius insultantibus
ut nec manibus temperarent. Sed rursus
scensis equis cum loco eos, & calcantibus
urgendo, mouere non possent, diuinam in
ne virtutem (quem improbi vexauerant) *Chry-*
aduertunt, & repente ante ipsum suppliciter
uoluti, peccatū confitentur & veniam expostul-
Tunc ille pro iniuria beneficium referens
mice amplexatus est. Equis autem ut Domini
suis obedirent imperauit, qui quasi vinculis

Iesus ira-
sci nescit
Martinus.

eribusq; soluti statim abiere, inter cæptum ma-
turantes.

25. *Benedictus* Abbas Florentinus presbyre-
tam vitæ suæ insidiantem patientissime tulisse
perhibetur. Panem veneno infectum sibi ab illo
maneri missum (licet dolos cognouisset) beni-
que accepit, ne recusando scelus hominis (quod
ceteros latebat) proderet. Cæterum abeuntibus
qui panem attulerant, coruo alicui præcepit vt il-
lum rostro sublatum eo transportaret, vbi con-
tingi à nemine posset, & protinus volucris illa
missis eius obediuit. Florentius vero in flagitio
perseuerans, quem occulta fraude vincere nequi-
uit eum aperto bello aggredi decreuit. Meretri-
culas ergo de prostibulo conuocatas in hortum
monasterij adduxit, quæ impudenter inter se la-
sciuiendo Monachos ad libidinem prouocarent.
Abbas autem cum iam non vitæ suæ vnus, sed
animabus cunctorum qui secum erant pericu-
lum creari vidisset, loco cessit. At Florentius infe-
licissima pugnae victor exultans domum rediit
sed cum læta bundus tripudiaret, repentino pau-
menti collapsu elisus expirauit. *Benedictus* vero
hostis tristem exitum vehementer dolens, disci-
pulum suum Maurum, quod eo nuntio lætari vi-
deretur, puniuit.

Greg. dial.
li. 2. c. 7.
Syr. 18. Qui
vindicari
vult à Do-
mino inue-
niet vinda-
etam.

Ibid. c. 8.

Greg. dial.
li. 5. c. 2.
V. Marulii
li. 5. c. 2.

26. *Libertinus* Fundensis cœnobij Monachus
ab Abbate irato in faciē scabello grauitè percuf-
sus, ne gemitum quidē edidit, sed tacitus in cel-
lam suam se recepit. Postero autē die negocij cau-
sa quod sibi iniūctum fuerat ad ciuitatem iturus,
Abba-

Abbatem adiens eundi potestatem de more
 tiit, ille ob acceptam iniuriam discessurum
 Cur id peteret interrogat, sed cum causam
 cisset, animaduertit, ipsum, tametsi liuida
 & tumens ex verberibus esset facies, iniuriam
 cordari, & patientiam eius admiratus germa
 misit, se peccasse, confitetur, veniam postulat.
 bertinus vero & ipse in terram prociens
 peccasse asserbat. Cum vero quo volebat
 uenisset, & rogaretur unde liuorem in facie
 beret, se in scabellum impegisse respon
 dit,

27. Hadrianus vt Pontifex grauissime
 tulit, se famosis carminibus apud Patrum
 tuam fuisse laceratum, sed id postea ciuili
 tulit, cum didicisset illam maledicendi licentiam
 obscurorum hominum libertati atque ne
 dari, vt cum insignes viros impure carpo
 fortunam suam ea vindicta voluptate conu
 tur.

1. Cor. 13.4.
 Caritas
 patiens est.
 Ps. 47. 14.

Cassian. li. 4. instit. monast. c. 40. ait: Tran
 congregatione necessario custodienda sunt tibi, vt
 dum Psalmistę sententiam. Ego autem tanquam
 non audiebam, & sicut mutus qui non aperit os
 quoque velut surdus ac mutus & cæcus incedas, &
 contumacem, si inobedientem, si detrahentem
 vel secus quam tibi traditum est aliquid admittere
 non offendaris, nec ad imitandum eum tali of
 exemplo, sed vt surdus qui hæc penitus nec audire
 uersa transmittas. Si tibi, vel cuiquam conuulsi
 gantur iniurię esto immobilis & ad responsionem
 nis vt mutus auscultas, semper hunc versiculum

de decantans: *Dixi custodiam vias meas vt non delin-* Ps. 38. 2.
quam in via mea, posui ori meo custodiam, cū confisteret Pro 14. 29.
peccator aduersum me, obmutui & humiliatus sum &
clui à bonis.

Maxime debent Clerici patientes esse in tole-
 randis aliorum vitiis. *Qui enim patiens est, ait Salo-*
mon, multa gubernatur sapientia, qui autem impatiēs
exaltat stultitiam suam. Vnde Paulus: *Debemus* Rom 15. i.
Gal. 6. i.
firmiores, imbecilitates infirmorum suscinere, & nō
nobis placere. Et: *Si praeoccupatus fuerit homo in aliquo*
delicto, vos qui spirituales estis huiusmodi instruite in spi-
ritu lenitatis, &c. Alter alterius onera portate. S. Bern.
 2. 73. ad praelatum quendam scribit: *Hoc onus ani-*
maram est & infirmarum. Nam quae sanae sunt portari
 non indigent, ac per hoc nec onus sunt. *Quoscuque igit-*
ur de tuis inueneris tristes, pusillanimes, ipsorum te Pa-
trē, ipsorum te noueris esse Abbatē. Consolando, ex-
 hortando, increpando agis opus tuum, portas onus tuum,
 & portando sanas, quos sanando portas. *Si quis vero ita*
sanus est, vt magis iuuat te quam iuuatur à te, huius te
non Patrem sed patrem, comitem non Abbatē agno-
scat.

S. Greg. docet hanc patientiam à praelatis quo-
 que seruandam esse cum iuste arguuntur à subdi-
 tis, *Nemo quippe est, ait, qui ita uiuat vt aliquatenus nō*
delinquat. Ille ergo se ipso amplius desiderat veri-
 tatem amari, qui sibi à nullo vult contra veritatē
 parci. Hinc etenim Petrus increpationem Pauli
 libenter accipit. Hinc David increpationem sub-
 diti humilliter audiuit, quia Rectores boni dum
 priuato amore diligere se nesciunt, liberæ purita-
 tis verbū à subditis obsequiū humilitatis credūt.

SIGNVM

Trip. li. 3 c. 1.

2.

S. Petrus noluit propriam filiam S. Petri
 lam febriliter laborantem sanitati restituere
 sciens illi morbum prodesse ad seruandam tri-
 ginitatem. Cum enim quidam valde miraretur
 cur cum etiam alios sola umbra curaret, non
 dem beneficium præstaret filia, curavit quod
 illam ad tempus iussitque discumbentibus re-
 strare, sed ministerio peracto voluit eandem
 lectulum redire.

2. *Beniamin* eremita cum sola oratione
 infirmos curaret, noluit tamen seipsum inter-
 tis morbo laborantem curare, rogabatque
 qui sui miserebantur, vt non tam corporis
 animæ curam gererent, veniamque à Deo
 exorarent peccatorum quæ sanus commisit.
 itaque quod peccator foret agebatur, quod
 ger nihil.

*V. II. PP. I.**p. 6. 148.*

3. *S. Romitas* eremita cum quotannis
 morbo tentaretur à Deo, doluit quod
 anno liber esset, atque si à Deo tum delictum
 fuisset.

*Beda in**marij. Sab**V. 5. 6. 7.*

4. *Pygmenius* presbyter Romanus æquo
 ferebat, se oculis captum, quod potestatem
 empta esset hostes Ecclesiæ cernendi, vnde
 Iulianus apostata Cæsar ei obuiam factus dicitur
 fer. *Gratias ago diis, ô Pygmeni, quod te video, contra
 le, Gratias ago Deo meo, respon. quod te non video.*

forti animo tyrannum contemnens quam cæci-
tatem post martyrij corona donatus cœpit vide-
re quæ oculus non vidit.

5. Abbatem Spe Deus ab æterno verberare, vt ^{4. dial. c. 10.} loquitur S. Gregorius flagellando protexit, & quantum eum diligeret postmodum perfecte sa-
nando monstravit. Eius namque oculos per 40. annorum spacium continuæ cæcitatibus tenebris pressit &c. qui cū flagello fatigaretur corporis habebat per Sp. S. custodiam cōsolationem cordis. Cum vero iam anni quadragesimi fuisset in cæcitate tempus expletum ei dominus lumen reddidit, & vicenum suum obitum denunciauit, atq; vt monasteriis circumquaque constructis verbum vitz prædicaret admonuit, quatenus corporis recepto lumine visitatis in circuitu fratrib. cordis lumen aperiret. Quintodecimo autem die ad monasterium suum reuersus corpore Christi suscepto inter voces Psalmos cantantium fratrum animam Deo reddidit, exeunte ex eius ore colūba in conspectu omnium in testimonium simplicitatis qua Domino seruiuit.

6. Petrus Abbas Clareuallensis graui valerudine vexatus oculum amisit, & sic gaudere dixit ^{Marul. li. 3. c. 4.} quod è duobus inimicis alterius molestia iam liber esset. ^{Sab li. 5. c. 7.}

7. Nepotianus Monachus febris ardentissima correptus hilari semper vultu conspectus est, adeo vt & auunculum suum Heliodorum sæpe consolatus sit, & plorantibus iis qui assistebant solus ipse riserit vsque ad mortem. ^{Hier. in Epitaph. eius.}

8. Io.

Michael
Fervus in
eius vita.

8. Io. Ant. Campanus Tiphernatium Episcopus
pus medicinas omnes tametsi parum proficiat
cerneret, magno animo ne sibi defuisse & de
rasse crederetur, sorpsit. Non illum febres
illum dolores qui in morte incredescunt, aut
mi deiecere, non querelis, non lamentationibus
cubiculum oppleuit, vt ne vnum quidem
bimestri ægritudine verbum dolentius esse
auditum sit. Neque quamdiu decubavit inter
gatus quam bene se haberet secus quam
vnquam respondit.

Sicut peritus pictor nouit quo loco porphy-
lorem atrum, quo cãdidum vel aureum
nouit quo loco in hoc vniuerso quemque
cet, probum, improbum, pium, impium.
ex illa colorum apta distributione consurgit
chritudo picturæ, ita ex hac animorum, per
tudo vniuersi, quod est veluti pictura qua
diuinitatis, eius potentiam, sapientiam, boni-
tem, prouidentiam, misericordiam, & in
mirifice nobis spectandam exhibens. Hinc
Clerici de diuina prouidentia non murmurant
nec conqueruntur, cum in hac vita rebus
sis conflictantur, quia huius vitæ calamitates
ues sunt, & animo generoso exigua, fructus
earum maximus & æternus. Vt enim in
Paulus quo fortasse nemo mortalium
grauiora pertulit: *Momentaneum & leue tribu-
nis huius supra modum in sublimitate (in celo)
num gloriæ pondus in nobis operatur.* Non cer-
bet graue videri quod tanta mercede com-
satur.

2. Cor.

Huc accedit quod aduersa etiam valent, ad amorum rubiginem & quotidianas maculas abergendas: Nemo enim hic est adeo purus quin abinde labes aliquas animo contrahat, quæ humodi remedio tanquam acri sapore sunt elucet. Non etiam indignantur Clerici boni prosperitate impiorum, quia hæc brevis est & multo ille permixta, eamque æternus luctus excipiet. Nemo latroni, qui breui in rotam agendus est in dicit haustum vini, aut quod paucis horis ei prostratur aliquid solatij. *Noli, inquit Propheta. Psal. 36.*
malari in malignantibus, neque zelaueris facientibus iniquitatem, quoniam tanquam fenum velociter are-
bit. Et Sapiens: *Stupa collecta synagoga peccantium, & consummatio eorum flamma ignis. Veniet messis Syr 21.*
omnes peccatores, tanquam noxiæ herbæ & zizania in fasciculos colligentur, & igni tractentur. Matth. 13.
 Certe optimum signum est boni Clerici libetere aduersa pro Christi nomine ferre usque gaudere, seu nullos labores, nulla discrimina, nulla aduersa in Christi causa reformidare. S. Paulus ait: *Quis Rom. 8. 35.*
separabit a Charitate Christi tribulatio an angustia, &c. Phil. 4. 12. Et: *Scio & satiari & esurire, & abundare & penuriam pati, omnia possum in eo qui me confortat.*
 S. Chrysost. ho. 5. de verbis Isaïæ, vidi Douuntim, *2. Par. 26.*
 commendat fortitudinem Azaræ sacerdotis oburgantis Regem Oziam & fortitudinem S. Pauli (ho. 4. de eius laudibus) & Eli. Prophetæ alio-
 rumque homil. 8 ad pop. Ant. S. Ambros. 1. de off. 4. 5. refert exempla S. Stephani, Laurentij, Sixti, & alia.

Sf

Breui-

Breuiter cogitat Clericus in aduersis variis aduersarios & certamina, varias virtutum armis, tribus coronas parere, & vti ex allisis lapidibus ignis, ita claritatem veritatis ex persecutionibus erumpere.

SIGNVM CLXI.

SS. Patrum scripta secundum sacra Scriptura diligenter legere, ex iisque sapientiam haurire.

1. **E**piscope Græciæ homilias Cyrilli Alexandrini memoriae mandatas populis egestu (vt ait Gennadius) recitabant.

In apparatu sacer. to.
1.

2. Ioannes III. Sueciæ Rex retulit mibi (quit P. Ant. Posssevinus) sibi, cum Cyrilli commentarij in D. Ioannis Euangelium legentibus traditi in Anglia (quod ab Erico fratre suo fuerat ablegatus priusquam esset Rex) sordidum cœpisse omnes Caluini libros vt & postea per hæreses illius detestaretur. Sic, addit, non experletur ex iis, qui in pediculis hæresium inciderunt, si manus & mentes ad mouendum actioni patrum, non abibit longius, cum rari illa (potius quam scripta) hereticorum abiecerint & probum aurum doctrinæ Catholice præstigijs chymicis amplectentur.

3. R.R. P.P. Soc. Iesu Patrum libris in hæreticis cum sanctis interpretibus Bibliorum pertractant, quorum in scriptis nil putidum est, nisi

...ile, omnia grauia, seuera, fructuosa, salutaria
...unt.

4. B.P. Ignatius Layola vult vt PP. Soc. suæ com-
pendium aliquod colligant communium locorū
contra vitia, deque remediis eorum, de virtuti-
bus de præceptis, &c. Haud dubie autem voluit
eos eximia quædam & illustria SS. Patribus
excerpere.

*Const. p. 4.
c. 8. de mo-
do conscri-
bendi locos
communes.
V. Lauren-
tium de
villa Vin-
centio in li.
4. de for-
mando.
Theologia
studio.*

SIGNVM CLXII.

Paupertatem amare.

1. Filius Dei Dux & antesignanus Clericorum
cum diues esset, factus est pro nobis ege-
nus atque etiam mendicus. Atque hanc pauper-
tatem, ait S. Bern. ser. 4. de nat. Dom. statim in or-
tu in corpore suo dedicauit, cum infans in alieno
stabulo natus est, panis alienis inuolutus, & in
alieno præsepio positus. Huic pauperi initio re-
spondit reliquis vitæ progressus. Nam cum vul-
pes habeant foueas, & volucres cæli nidos, ipse
non habebat vbi caput reclinaret (Matt. 8. 20. at-
que etiam exitus cum nudus in cruce expi-
tauerit & in alieno sepulchro conditus sit.

*2. Cor. 8.
Ps. 39.
Phil. 2. 7.
Formam
serui, &c.*

2. Princeps Apostolorum exclamabat (Matt. Syr. 31.
19.) nomine omnium Apostolorum: *Ecce nos re-
liquimus omnia, dicebat etiam Act. 3. aurum & ar-
gentum non est mihi.*

*Beatus,
&c.*

3. Paulus ait de seipso 2. ad Cor. 11. in fame
& siti, in frigore & nuditate, & de reliquis

Sf 2 Apo-

Apostolis I. ad Cor. 4. *Vsque in hanc horam es sitimus & nudi sumus.* Hic totius orbis gister, qui me Baptizandi quidem occupatus volebat distineri quo impensius ad prædicationis ministerium incumberet, tamen manibus laborabat ne cui molestus esset, cum tamen per in eos à quibus quid accepisset videretur beneficium collocaturus. Tantum momenti interbat esse in paupertate. *Luc. 9.* præscribit Dominus omnibus Apostolis hanc formulam: Nolite fidere aurum neque argentum, neque divitias.

4. Greg. Nazianzi *Sed paupertatem, in qua inopiam improbarunt. At ista sunt divitiæ meæ. Non non solum gloriantem sed & arrogantem facit. Tunc enim mihi inimici dum hoc obiciunt, id obiciunt in vestigiis illius incedam, qui propter vos inopi factus cum esset dives. Atque utinam exuere me possent per culis istis quibus circumdari videor, ut nudus effugeret spinas seculi, quæ retinent & reuocant pergentem Deum.*

Bon. in vita S. Fran. 5. S. Franciscus paupertatem in omnifera modo matrem, modo sponsam, modo Deum appellabat, sæpe etiam Reginam, propterea in Rege Regum, eiusque genitrice adeo interter effulsisset. Quam ob causam cum me quempiam pauperiorem aspiceret, quam ipse fieret, ita sancta quadam inuidia commouebatur, ac si in re magna multumque expetendum se videret. Insuper cum ad principum honorem mensas inuitaretur, non ante eas adisset, quæ liquor panis frustra per viciniam mendicasset.

deinde in mensa cum gaudio exponebat. Qua de
 re cum aliquando Cardinalis Hostiensis, is qui
 postea Honorius Pontifex fuit, amanter cum eo
 questus esset, quasi nonnullam iniuriam domui
 fecisset, respondit ille, immo vero magnum
 tibi ipsi honorem detuli, dum maiorem quam tu
 dominum honoravi. Mihi vero certum est, di-
 gnitatem hanc regiam quam pro nobis Dominus
 Jesus egenus factus assumpsit nullo modo relin-
 quere, pro ritu falsarum diuitiarum ad breuissi-
 mum tempus concesso, dum cum fratrib. posita
 mensa recumberet & lectorem mensarum de vir-
 ginis puerperio in Bethlehem hospitantis angu-
 stiam mentionem facere audiret, continuo confur-
 gens humi resedit atque ait: Nunquid ego peccator,
 ego nequam & inutilis seruus ad mensam sedere debeo,
 cum Dei genetrici in diuersorio locus non fuerit cum
 mundi opifex ac dominus in stabulo natus in praesepe re-
 linquatur? Sic dicens panem suum prouoluit in
 terra cum gemitu comedit.

6. Prosper adfert exemplum Paulini & Hilarij
 quorum vterque paterna praedia diuendita pau-
 peribus erogant, iidem autem Episcopi facti
 facultates Ecclesiae diligenter administrarunt, ve-
 nus enim institutum fuit vt Clerici omnib. bonis
 si que haberent, paternis cederent, nihilque suum
 possidere possent. Testatur hoc S. Hieronymus,
 qui hanc esse ait causam, cur ab ipso Ecclesiae ini-
 tio Clericorum capita radi caperint, vt significa-
 retur depositio, vt ille ait, omnium temporalium:
 quia victu & vestitu contenti nihil proprium ha-
 bere debent, sed omnia communia. Hinc

*Li. 2 de vit
 contempl.
 c. 9.*

*P. Platus de
 bono status
 religiosi. li.
 c. 23.*

*V. Eundem
 de periculo
 se statu cle-
 ricorum sa-
 cularium.*

& Gregorius ad Augustinum Anglorum
piscopum scribens ita ei mandat, vni-
glicana illa, quæ tum surgebat, Ecclesia, tam
uersionem inter Clericos instituat, quæ
nascentis Ecclesiæ fuit Patribus nostris in
bus nullus eorum de iis quæ possidebant
quam suam esse dicebat, sed erant illis
communia.

*Effram. in
vit. PP.*

8. *Abraham* Ægyptius Eremita in vasta soli-
tudine & clausa cellula viuens vsque ad annu-
tatis suæ 50. nihil supellectilis habebat, par-
catinum, vestem cilicinam, & rusticum
gum.

9. *Ioan. Alexandrinus* Patriarcha cum ex-
vita migraret haud parum lætatus fuisse dicitur
dum gratias Deo ageret, quod morienti
hil superesset præter vnum nummum. Se-
hunc statim dari indigenti præcepit. Annus
enim illi Patriarchatus vestigal, annuarie
nos Eleemosynæ erant, nihil sibi referuam
ter Christum. Neque enim quicquam
suum esse dicebat, asserens ideo sacerdotibus
que possessionem neque partem neque heredi-
tatem inter reliquas tribus daram, quoniam
& hæreditas & possessio eorum esset Deo
in voluntaria paupertate omnes institutio-
dinum religiosorum Regulam suam fundam
illustis est hæc ratiocinatio S. Bernardi :
*mei, qui ouis sum pastor meus & ipse incuruus gerens
vultum gerens deorsum, & terram semper respiciens
& soli ventri mente ieiunus pabula querens, non
discernimur? Va si venerit lupo, non erit qui perdiscernat*

occurrat, qui eripiat. Decetne pastorem more peco-
 ren sensibus incubare corporeis, herere in finis, inhiare
 terrenis? & non potius erectum stare, ut hominem, cœlū
 mente suspicere, quæ sursum sunt querere, & sapere,
 non quæ super terram.

Plerique tum aliarum religionum primi se- *Li. 2. Chri-*
 ratores tum nostræ Soc. (inquit Carolus Re- *stiani ora-*
 gius) antiqui patres propterea tantum proficie- *toris. c. 14.*
 bant initio, non quod singulare aliquod dicendi
 genus afferrent, sed quod inter cæteras virtutes,
 illustria perfectissimæ paupertatis documenta
 præberent, in Xenedochiis diuersantes, & emen-
 dicata stipe victitantes.

S. Franciscus teste D. Bonau. fratribus suis so-
 lebat dicere, ut nullo modo Eleemosynas mendi-
 care erubescerent, quod maiora ipsis largirentur
 quam acciperent & dantes copiosius ditarent. Et
 dicebat hanc nobilem esse prodigalitem, quæ
 pro pane diuinum redderet amorem, addebat
 etiam eo tempore, quo refrigebat hominū cha-
 ritas mendicantium religiosos ordines institu-
 tos esse, diuino consilio & beneficio ut hac occa-
 sione homines diuina Charitate ditescerēt. Que-
 rit quidā Theologus vtrum magis sit rationi cō-
 sentaneum, ut diues quærat pauperem ad erogā-
 dam ei Eleemosynam, an pauper diuitem ad pe-
 tendam.

Et recte asserit æquius esse primum, cum
 diues longe plus lucretur dando quam pau-
 per accipiendo, vnde Chrylost. *Vera, ait, E-*
leemosyna est sic dare ut gaudeas te dare, pu-
tans te accipere magis quam dare, non enim tam

pauperibus quam nobis profumus plura accipere
dentes. Salomon ait. Dives & pauper obliuiscuntur
vtriusque operator est Dominus. In hoc certe
fortunator est diues, quia pauper Christum reperit
& Christo datur quicquid in pauperem erogatur.
B. Catharina senensis, cum aliquando rogatus
pauperi nil quod donaret haberet domi dilige
ter quærens, paruulam argenteam crucem
in tquam inopi continuo porrexit. Nocturno
stus ei apprensus ostendensque illam crucem
die, dixit, iudicij se crucem illam publice ostendit
rum in testimonium pietatis, sicut & D. Martinus
apparuit veste indutus qua pauperem com
rat.

SIGNVM CLXIII.

*Pauperum, infirmorum, & peregrinorum
diligentem curam gere-
re.*

Zozom. li. 1. S. Ioan, Chrysostomus Episc. Constanti
6. c. 33. Nofocomium (receptaculum agrorum)

Constantinopoli suis ædificauit sumptibus
2. Basilius Magnus Episc. Cæsar, pauperum
spitia, & Xenodochia (peregrinorum recepta
) extruxit.

Platina ex 3. Symmachus 1. Episcopis ac cæteris clericali
Nicephori 220. in Africa & Sardinia propter Catholicos
li. 16. c. 35. dem exulantibus pecunias & vestes submittit
uit, multos etiam captiuos, in diuersis promissa
multa pecunia redemit.

4. D. Thomas Cantuariensis Archiep. pauperib. Ex historia
 quod die 13. pedes primum deosculabatur, post passionis
 lavabat & detergebat quaternos in singulos dies
 distribuens argenteos.

5. Henricus de Aslo Archiep. Magdeburg. in le-
 to decumbens lavit quibusdam pauperibus pe-
 des, liberaliter distribuens illis elemosy-
 mas.

6. Cum in tanta annonæ charitate vt neglecto
 agrorum cultu oppida passim desererentur Rode-
 mus Semenus Toletanus Antistes suis opibus a-
 puniti sine
 oppressores
 pauperum
 V. in Thea
 tro. vind.
 diuina.
 piosque sacris conçonibus adhortando multum
 procurulisset inopibus subleuandis. Alphonsus
 Castellæ Rex, pro eo merito templum Toleta-
 num, quoniam apud illud tanquam in publico

erario optime deponi thesauros cogitabat, noua
 multorum oppidorum dititione auxit; Toleta-
 num præfulem iure perpetuo legeque in omne
 tempus lata regni Cancellarium fore sanxit, quo
 magistratu suprema & maxima authoritas secun-
 dum regiam olim continebatur, Ioan. Marc. lib.
 de Rege. c. vltim. in formula reformationis per
 Carolum V. statibus Ecclesiasticis in comitijs
 Augustanis Anno 48. ad deliberandum exhibita
 & ab iisdem probata ac recepta dicitur: Sancto-
 rum patrum constitutionibus olim sancitum fuit vt bo-
 norum Ecclesiasticorum pars quarta cederet pauperibus.
 Hinc apud collegia & monasteria antiqua hospitalia ex-
 structa sunt. Et: Verisimile est cum Ecclesiastici patres
 pauperum haberentur & essent, fideliterque bona com-
 missa dispensarent, imperatores, Reges, principes, & lo-
 cupletes homines permotos, vt tam amplis præ-

diis Episcopus, collegia & monasteria dicitur

8. S. Ambros. Valentiniano Imperatoris
Episc. esse Epist. 27. Quos Episcopi magis quam pupilli
pupillis, or- debemus tueri? Scriptum est enim (Ila. 1.) Iudice
phanis, a- te pupillo & iustificate viduam & eruite iniuriam
lis & pau- pientem. Et: (Pl. 67.) Iudices viduarum & paru-
peribus & phanorum.
affl. His pa
trocinari.

9. S. Hier. ad Nepot. Gloria Episcopi est pe-
perum opibus prouidere, ignominia omnia
Sacerdotum est proprijs studere diuitijs.

10. S. Aug. de verb. Apo. ser. 10. pro magno
mendantur Episcopis patrimonia pupillorum
quantum magis gratia paruulorum?

11. S. Greg. ad Ianuarius Archiep. Ep. 6. In
ralis regiminis necessitate compellimur, & orphanorum
viduarumq; causis solertius quam curis ceteris
mus. Hom. 14. in Euangel. inde probat Episcopi
debere bona temporalia communicare ego-
bus, quod pastoris boni si feciam animam pa-
re pro ouibus.

12. S. Chrysof. li. 6. De Sacerdotio hoc
officium etiam ad mulieres extendit. Cuius
administrantibus Episcopatus sorte obueneris, pu-
lierum quoq; salute si non maiorem quam virorum
pare certe curam studiumq; oportet impendere. Non
eas inuisere egrotantes & solari lugentes & in-
languentes, & adiuuare afflictas oportet, qua-
dum sunt plures irrumpendi aditus demon
uenire potest, nisi exactissima custo-
dia sese vallaue-
rint.

SIGNVM CLXIV.

Pacis auctorem esse.

Cum Gainas tyrannus omnia cæde & incendio in Thracia misceret, & ad huiusmodi auertendam populorū cladem legatus esset missus S. Ioannes Chrysostomus Episcopus Constantin. Gainas cognito legati aduentu, & animi eius alacritate pro pietatis defensione considerans longo interuallo ei lubens procedit obuiam, & prenlans illius dextram oculis suis apponit, liberosque sacra eius genua complecti cogit. Sic enim virtus vel infestissimos afficere pudore & obstupescere solet. Afferit autem Metaphrast. ex antiquioribus monumentis tunc suasionem Chrysostomi Gainam cum Arcadio contraxisse pacem. Hinc Chrysostomus reuersus Constantinopolim, ad populum habuit concionem, in qua inter cætera ait: *Abfui tumultus componens, fluctus sedans, tempestatem corrigens, eosque qui iam denudari cæperant ad portum & in tranquillum porrecta manu deducere studens. Sum enim communis omnium pater, eoque necesse est curam agere non tantum eorum qui stant, sed eorum quoque qui collapsi sunt, non illorum modo qui secundis nauigant ventis, sed & illorum qui tempestate iactantur, non eorum modo qui in tuto sunt, sed illorum qui periclitantur.*

2. Agathō Abbas gloriatur se nunquā cœpisse hominū nisi prius & suam aduersum alios & aliorū aduer-

Theod. li. 5. c. 33.
Baro. To. 5. An. Chr. 401.

Hom. de Auaritia. & Homil. Cum Saturnus & Ant. rel. abti essent in exilium &c.

In vi. pp.

aduersum se indignationem placando sopor
idem dicebat, iracundos Deo & hominibus
esse.

*Steph. Cre-
mon. Sur.
Tom. 3.*

3. *Vbaldus* Eugulinæ vr bis Episcopus, cum
ues suos in seditionem versos verbis placare
potuisset, & iam ad aram esset concursum, quæ
mis inter tela stratosque mucrones irrupit
humi prono corpore sese prostravit, nec
rexit, donec illi saucium iactu rati, mutua
vnus miserationem conuertissent, iacens
mit pugnam quam stans nequiuerat inhibere.
Audacem autem & periculi impavidum fecit
ipse pacis amor. Idem *Fredericum* Imp. Egyp-
tis infensum iratumque & ob id graue
Etigal acceptis obsidibus imperantem super-
teradiens placuit, ita vt ille & pecuniam
mitteret, & obsides restitueret, & ipsi
multo honore affecisset discedentem de-
beret.

Sur. To. 3.

4. *Iuo Presbyter* cum multis miraculis
pietatis operibus clarus dolens quendam
matre non leui odio diffidere, postquam
ciliare nulla ratione quiuisset missæ pro eis
cium obtulit Deo. Exinde nemine iam
tante solo diuino instinctu ita animis
puere vt & hic filium se agno-
sceret & illa ma-
trem.

SIGNVM CLXV.

*Malle mori quam peccatum aliquod datum
opera committere, seu euerſo-
rem & oſorem vitio-
rum eſſe.*

Sanctus Paulus ait ad Rom. 8. 35. Quis nos le-
parabit à charitate Chriſti? &c. *v. Baro. Tom. 6.*

2. Cum Ruffinus magiſter militum hortare-
tur Theodoſium de ſua excommunicatione val-
de triftem ac ſolicitum vt bono animo eſſet cura-
rum ſe dicens, vt Epifcopus Ambroſius etiam
ſua ſponte vincula excommunicationis ei laxa-
ret, reſpondit Theodoſius: Noui ego conſtan-
tiam Ambroſij & quod nullo regie maietatis ter-
rore diuinam legem transgredietur. Theod. lib. 5.
hiſt. c. 18.

3. Cum Eudoxia imperatrix Arcadij coniunx *Metaph.*
Iuſtini Chryſoſtomo Archiep. Conſt. per ſuos lega-
tos multas minas intentaret, eo quod iniquis eius
conatibus ſe oppoſuiſſet, legati ei reſponderunt,
*Fracta illum hominem terres, nihil ille niſi peccatum
timeat.*

4. Sanctus Edmundus Cantuarienſis Archiepi- *Sur.*
ſcopus dicebat: *Malo inſilire in rogam ardentiffi-
mum quam peccatum vllum ſciens admittere in Deum
meum.*

5. S. Anſelmus Cantuarienſis item Archiepiſc.
dicere ſolebat: *Si hinc peccati horrorem inde inferni
dolorem corporaliter cernerem, & neceſſario vni illorū
immer-*

immergi deberem, prius infernum, quam peccatum
 peterem. Idem scribit lib. de beatitud. 6. cap.
 mallem purus à peccato & innocens gehennam
 ire, quam peccati sorde pollutus caelorum regna
 trare.

Quot Clerici maluerunt extremos crucis
 mortemq; perpeti, quam idolum aliquod
 honore afficere? quam hæresin amplecti?

Cum primis boni Clerici vitant peccata
 talia, quæ mortem animæ adferunt multo
 biliorem quam corporis, vitam enim eternam
 sine comparatione meliorem & nobilioram
 que adeo diuinam. Quare ita animis contenti
 sunt pij vt quiduis potius ferant & quidqua
 tiantur, quam vt suum creatorem ac Domini
 tam grauitè offendant, & cum vel odore
 quem talis peccati teterrimum sentiunt, v
 auertunt, ita refugiunt atque auersantur, v
 stem vt exilium. Sed hoc non tam magnam
 retur laudem si ab ipsis fiat, quam magnam
 pam si non fiat.

Recte S. Ambros. ait: Non mediocri
 Sacerdotalis, cui cauendum non solum ne graui
 flagitiis sit affinis, sed ne minimis quidem. Neq;
 ideo contemnenda quia parua videntur,
 Deum spectemus Deique dignitatem
 Tensa quæ in eum committitur leuis videbitur
 vero damna nostra spectemus, hæc etiam
 leuia reputabit, quoniam (vt ait S. Greg.
 par. post. adm. 34.) Pluuiarum gutta exigua
 sed quia multa magnos fluuium gurgites efficiunt.

mauigio tantum nocet sentina latentes per rimas ex-
 resens, quantum procella aperte sauiens, vtraque
 eam demergit & obruit, sed illa sensim hæc statim. Et
 mutata sunt, quæ erumpunt in membris per scabiem
 vulnera sed cum multitudo eorum innumerabiliter oc-
 cupat, sic vitam corporis sicut vnum graue inflic-
 tum peccati vulnus necat. Hinc Syr. c. 19. ait: Qui modica
 peccata paulatim decidet. Qui enim peccata minima
 vitare ac deuitare negligit à statu iustitiæ non quidem re-
 uertitur, sed partibus totus cadit. Ex his Sancti Gre-
 gori j verbis patet quam obfirmanda sit Cleri-
 cis mens etiam aduersus minima peccata, maxi-
 me ea quæ ex habitu quodam fiunt.

Certe vt aqua cum in obiecto aggere mini-
 mam sibi viam fecit, eam deinde continuis in-
 crementis auget, donec magna fenestra pate-
 facta non possit amplius restaurari: Sic natura
 nostra si ei aliquid licentiæ concedatur, ita pau-
 latim prouehitur, vt ægre interdum etiam
 nullo modo reuocari queat. Et quis mentis
 peccata etiam leuia non vitaret cum Syr. capite
 vagesimo tertio dicat: Oculi Domini decies millies
 (infinities) sole lucidiores, inspicientes omnes vias
 hominum, & considerantes in absconditis partibus,
 omnia quæ in penitissimis cordis recessi-
 bus latent. Sicut enim essentia diuina est in-
 finita & vniuersum ens eminenter in se con-
 tinet: ita etiam intelligentia diuina infinita
 est & ad omne intelligibile se extendit, idque
 ubique labore, & conatu, sola naturæ necessitate.
 Neq; multiplicitas rerû impedit attentionem ad
 singu-

*Deus oēs
 cordis late-
 bras intro-
 spicit.*

singula, quia tam perfecte considerat, singula
 quam si ea sola proposita haberet, cum ad singula
 lumen infinitum conterat. Quo maior autem
 illa maiestas sapientia & potentia, & quomodo
 eius in nos beneficia, eo magis & acrius
 iniurias & legum suarum prauaricationes
 & ponderat & suo tempore vindicabit. Et
 tem præcipuas peccatorum vindictas referat
 Deus sæculo futuro, quando fiet omnibus
 meritorum compensatio, tamen ipsum etiam
 hoc sæculo non raro horrenda edere exempla
 magna copia exemplorum in theatro videtur
 diuinæ demonstraui, quibus hæc pauca
 cris biblijs à R. P. Lessio in lib. de promi-
 nis pulchre disposita artex. Nam sicut sapiens
 & prouidi principis est, leges, tribuna-
 militiam & cætera omnia in regno ita dispo-
 vt in commodum & quietem subiectorum
 dant, quamdiu in sede & obedientia steterint
 easdem causas conuertere ad eorum punitionem
 si rebelles & inobedientes esse cœperint.
 Deus etsi cælum & elementa in commo-
 hominum instituerit, tamen ita regit omnia
 subinde incommoda & damna per ea irrogat
 ipsorum peccata vel maiora, vel minora,
 quibus non viuitur) castiganda. Et tamen
 ipsa castigatio in maximum commodum con-
 annibus qui bona mente præditi ea probent
 runt vt.

Gen. 6.7.8. 1. Cum Deus totum genus humanum
 ceptis octo hominibus) propter sua scelera
 nerali diluuiio esset deleturus, hanc humanam

peris interneccionem ipsi Noe prædixit centum
 & viginti annis ante euentum, & ad seminarium
 mundi iussit fabricari arcam, præscripta forma &
 mensura, quæ omnium animantium terrestrium
 & volatiliū species capere posset & ab interitu
 seruare, miro modo effecit, vt pluuia ingruente
 omne genus animantium ad arcam confluere,
 & se per mansiunculas aptatas distribui sineret,
 cæcæ autem lenitudine miseris hominibus tri-
 buit spacium pœnitentiæ, ne vna cum corpore
 perirent etiam animæ. Non enim dubitandum
 est, quin innumeri diuinam manum in tam hor-
 rida castigatione sentientes pœnitentiam ege-
 rint, & veniam peccatorum cum ingenti dolore
 Domino petierint & obtinuerint. Sicut fieri
 consuevit in periculis naufragij, vbi etiam sce-
 latissimi quique magno pietatis affectu ad Deum
 confugiunt, pectora tundunt, dolorem malefa-
 ctorum concipiunt, emendationem promittunt
 & veniam obtinent, animæque salutem, corpo-
 ribus pereuntibus consequuntur.

11. Vix quadringenti anni erant elapsi à dilu-
 uio cum Deus totam Sodomæ regionem cum
 omnibus suis habitationibus propter peccata
 tūbre Sulphureo cœlitus immisso deleuit. In
 quo opere mirifice Dei tum misericordiā tum
 iustitiā eluxit. *Misericordiā*, cum deprecante Abra-
 hamo ostendit Dominus se paratum parcere So-
 domæ, si vel decem iustitiæ cultores in ea repe-
 rentur. Quid benignius quam parcere de-
 cem millibus impiorum propter decem iustos
 illis permixtos?

Tt

Tanti

*Nota di-
gnam pro-
uidentiā*

*Magna Dei
benignitas.*

*V. c. vlt. li-
belli de ter-
ra motu*

*V. Alber.
Heronem
de Prop.
Dei.*

*Ostendit
Deus pec-
catoribus
post hanc
vitam ex-
pectandum
Sulphureū
ignem, &
eternam
vastita-
tem.*

Tanti est apud Deum iustorum vita? cum eos ex inopinato & nihil tale meritis opprimit, vix modico ad pœnitendum con-
so spacio idque supplicio adeo immani & ter-
rendo. Quid enim terribilius quam ardere
Sulphuris immensa vis cœlitus confestim
facta?

Hac repente omnia longe lateque arserunt
ipsum solum in profundum ita exultum, & in
ueum ingentem excipiendo mari innotuit
72. miliaria in longum, & 13. in latum
buerit, aquæ huius amarissimæ nihil vici-
tinent, halitu adeo tetra, vt vicina reddantur
rilia, nec quidquam in hodiernum die
ferant putenti cinere plena, iræ diuinæ
bola.

Exo. 7. 8. 9.

III. Cum Pharao & Ægyptij populum nol-
lent dimittere varijs DOMINVS DEVS
eos mactabat pœnis. 1. Conuertebat
aquas Ægypti, quæ vel flumine, vel lacu
vel paludibus, vel puteis & cisternis con-
bantur in sanguinem, durabat ea plaga
septem dies. 2. Educebat repente innumera-
narum copiam, quæ totam terram & Ægypti-
orum implebat, omnia suo rabore
taminans. 3. Ranis succedere Ciniphes
uerso puluere Ægypti subito in Ciniphes
uerso. Erant Ciniphes culicum genus
tissimum, spiculo acutissimo intra pro-
dem armatum, cutem acri cum dolore
brans & sanguinem sugens. Iosephus
putat fuisse pediculos è corporibus Ægypti-

Lib. 2. c. 5.

rum infinita copia prorumpentes & eorum
 carnem depascentes. 4. His ad preces Moy-
 sis tublatis, sicut & prioribus plagis, perli-
 stente in contumacia Pharaone, immisit mul-
 tarum omne genus & insectorum agmina,
 quibus Ægyptij mirum in modum sunt vexa-
 ti. 5. Mulcas excepit pestis animalium, qua
 in tempore omnes equi, Asini, Cameli, o-
 ves & boues aliaque animalia, quæ in agris e-
 rant per totam Ægyptum (saluis ijs quæ erant
 filiorum Israel) perierunt. 6. Hanc cladem
 mox secuta est scabies, hominum & iumento-
 rum superstitum corpora grauissime exulcerans
 & affligens. 7. Scabiem sequebatur grando
 immanis (qualis nunquam in Ægypto visa) ful-
 minibus permixta, qua omnia viuientia, quæ
 foris erant & arbuta protrita, contracta & va-
 stata fuere. 8. Grandinem secuta immensa lo-
 cultarum agmina; hæc quidquid grando & ful-
 men reliquifecerant, deuorauerunt, adeo vt ni-
 hil vitens relictum fuerit. Homines quoque
 crebro assultu & diro morsu & acutis unguibus
 & alarum strepitu, & sædis excrementis, & tabo
 abominabili discruciant. Hoc quoque malo
 ad preces Moylis repente sublato, cum Phara-
 on staret promissis. 9. Inductæ sunt tene-
 bræ horribiles per totam Ægyptum (excepto
 loco vbi habitabant Israelitæ) eæque triduo
 continuatæ sunt, nemo alterum poterat vide-
 re, nemo se præ metu audebat loco, in quo con-
 stiterat mouere. 10. Post triduum restituta lu-

*Deum Moy-
 se vt in-
 strumen-
 to in his
 cladibus ir-
 rogandis,
 continuan-
 dis & desi-
 nendis u-
 sus est.
 O ingens
 benignitas.*

*Reputa re-
 cum quam
 graua post
 hæc vitam
 omnes ini-
 quos ma-
 neant sup-
 plicia.*

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

ce cum Rex in obstinatione perfliteret ingens
clades immiffa est occifis per angelum medius
cte, vna hora, omnibus hominum & iumentorum
primogenitis, adeo vt nulla domus efllet fine
nere & luctu perempto eo quod in quoque
gniffimum & chariffimum erat.

Tantis calamitatibus fracti Ægyptij tantum
Israelitis abitum liberum permifere, vt
paulo post ducti pœnitentia eos ingenti
citu sunt profecuti, vt retraherent in
tutem, quibus inter mare & montes depre
fis cum nullum efllet effugium, Dominus
aperuit, latiffima via in fundo à vicino
in littus oppofitum patefacta, quæ im
exercitui ad celerem transitum fufficeret, tan
per ficcum medij maris alueum tranfeunt
uerfam folitudinem, Ægyptijs propere fe
tibus, qui cum omnes in eundem alueum
fcendiffent, & Israelitæ iam euafiffent in
nentem, Dominus relaxabat manum, &
fe aquam eius iuffu feriente immenfa illa
aquarum, quæ veluti muris vtrimque
fublimis ftererat, fubito cum ingenti
concidebat & in confuetum præcipitans
magna vi collifa Ægyptios omnes vna cum
equis, curribus, armis ita inuoluebat & co
vt ne vnus quidem euadere poffet. Clades
Ægyptiorum populum Dei profecquentium
pus quidam & adumbratio earum fuere
quibus fub finem mundi (quando Deus pop
lum fuum ab impiorum tyrannide libera
eft, & in promiffam terram traducturus)

ij conflictabuntur. Postquam enim multas
eis calamitates vt respiscant irrogauerit, & illi
nihil inde meliores effecti in contumacia per-
sisterunt, tandem omnes immisso igne terraque
dehiscente delebuntur.

IV. Cum Deus per Moysen ingentem illum
populum Israeliticum, seu ingentem illam Is-
raelitarum multitudinem, in qua facile ad vi-
cies centena millia capitum censebantur eduxif-
set in vastam solitudinem & alimenta, quæ ex
Ægypto secum detulerant iam essent absumpta
nouo & inaudito miraculo illis de annona pro-
midit quotidie (Sabbatis exceptis) per noctem
caelitus illis manna instar pruinæ vel minutif-
simæ grandinis effundens, quo cibo per annos
quadraginta sustentati sunt, & cum aquæ ibi-
dem essent amarissimæ eas mox in dulces con-
uertit & potabiles fecit. Quinquagesimo ab
egressu die omnibus inspectantibus & audien-
tibus legem dedit, omnium oculis in vertice
montis Sinai sub specie maximi ignis & caligi-
nosæ nubis se conspicuum exhibens, cum in-
genti sonitu buccinæ crebrisque tonitruis &
fulminibus terra tremente & monte crebro
subsultante. Per quadraginta annos assidue
suam præsentiam illis exhibuit, per diem in-
genti nubis columna ab æstu solis castra prote-
gens & noctu eadem columna instar ignis tunc
fulgente castra illustrans.

Hæc columna quando castra mouenda in al-
tum se leuans lento motu præcedebat, vt sci-
rent qua esset eundum, & rursus quando &

Tt 3 ybi

*Nota prouidentiam
diuinam.*

Exod. 16.

*2.
Cap. 15.
3.*

4.

vbi quiescendum sistebat: adeo vt omnis strorum metatio & commoratio, & profectio ex directione ipsius DEI ageretur.

5. Iussu & præscripto DEI Moyses primo anno egressionis extruxit tabernaculum, que anno secundo in medio castrorum quo erecto statim columna illa se directe tabernaculum stitit, ei perpetuo incumbens præterquam cum esset proniscendum, enim in altum se efferens præcedebat.

Exod. 33.

Moyses Deum deprecaturus tabernaculum egrederetur, descendebat DEVS sub illo, be omni populo inspectante super tabernaculum illud operiens, oratione per acta

Exo. 17. v.

10.

nubes in consuetam locum ascendebat. populus siti laborasset mansione in Raphidim. Iussu diuino Moyses rupem arenam que exustam virga percussit & egressa sunt largissimæ. Idem factum mansione 33. in Ides, vbi cum Moyses propter incredulitatem non nihil hæsitasset, ambigens an Deum aquam esset daturus, punitus est hac pe-

7.

à Deo inflicta, *populum in terram promissam introduces*, sed ante è vita decedes. Cum populus carnes appeteret eamque ob causam uersus Moysen concitaretur, ollas Ægypti suspirans, Deus, etsi iratus, promissit canes, & postridie tantam coturnicum multitudinem in castra immisit vt ad mentam integram sufficerent.

Num. 11.

Verum mox Deus hanc ingratißimi populi impo-

oportunam creophagiam senere vindicauit,
plurimis eorum interfectis.

Exploratoribus reuertis & robur aduersario-
rum extollentibus terramque promissam ca-
lamniantibus populus timore correptus pro-
missis diuinis diffidere cœpit, adeo vt terra pro-
missa renuntiaret, & in Ægyptum reuerti vel-
let. Quam ob causam iratus Dominus omnes *Num. 26.*
a viginti annis illos in deserto detinuit huc il-
lac circumducens, donec omnes consumpti,
filij eorum qui intra vigesimum annum erant
in vita conseruatis, & loco parentum substitu-
tis. Vnde etsi anno quadragesimo cum terra
illa erat occupanda omnes illi murmuratores
essent mortui, inuenta tamen sunt ex filiis eo-
rum sexcenta millis Leuitici generis, adeo vt plu-
res tunc fuerint terram promissam ingressuri
quam primo anno fuerant.

Num. 26. 9.

Core, Dathan, & Abiron primarij viri inter
Israelitas adiunctis sibi alijs ducentis quinquaginta
ex nobilioribus seditionem contra Moy-
sen & Aaron concitarunt, auerso ab ipsorum
obedientia populo, quasi ipsi sibi principatum &
Pontificatum per ambitionem & malas artes
vsurpassent, non diuino iussu & decreto susce-
pissent.

Itaq; ob rei indignitatem, Moyse diuinum iu-
diciū appellante Deus causam deiudicauit,
horrendo supplicio omnibus inspectantibus in
illos animaduertens. Vix enim Moyse ver-
ba minacia finierat, cum terra sub illis con-
temiscere & instar maris fluctuare cœpit,

Tt 4   mox

mox vasto hiatus cum ingenti fragore decens, Core, Dathan & Abiron cum tabernaculis & vniuersa substantia absorptis rursus ita se clausit vt nullum hiatus extaret stigium.

Reliquos vero 250. socios seditionis maximus diuinus accensus in eos irruerit bito consumpsit, ita vt ne cadaverum quibus extarent reliquiae. Postridie cum ob hanc causam populus aduersus Moysen & Aaron surgeret, quasi ipsi eius cladis auctores essent, & DEVS in eorum gratiam Virescentibus noxios (vt ipsi ferebant) morte affectis, ita ut in rebelles Deus ignem in eos immisit, statim quatuordecim millia septingenti in actione deleti sunt.

10. Alio tempore, populo contra Dominum ob laborem itineris murmurante, rursus in Deum ignis flammam impisit, quae deo extremam castrorum partem, longius progressura, nisi Moysen deprecante fuisset abibita, cuius precibus, terra se aperiente, ignis absorptus est.

11. Aliquanto tempore post rursus ob hanc molestiam populus contra DEVM murmuravit. Quamobrem ignitos serpentes in eos immisit, ad quorum plagas & morsus plurimorum venerunt ad Moysen peccatum suum confitentes. Itaque Moyses a Domino diuino erexit serpentem aeneum, cuius in furca suspendens, cuius solius aspectu curabantur quicumque à serpentibus nocentissimi.

Num. 26.

Ioseph li. 4.

6. 3. 4.

Num. 30.

Num. 21.

erant. Fuit hoc illustris typus Christi Domini ^{Ioan. 3. v.}
 in cruce suspensi, cuius solius fide antiqui serpē-^{14.}
 ius ictus curantur, & salus æterna restituitur. To-
 nis etiam illis 40. annis quibus in illa solitudine
 & arenis circumducti sunt, nec vestes eorum nec
 calceamenta fuerunt detrita, aut vetustate con-
 sumpta, diuina prouidentia ea conseruâte, quod
 aliorum non suppeteret copia.

His addo tot opitulationes in prællis & tot il-^{Exo. 17.}
 lustris ac splendidas victorias quas de hostibus
 suis Israelitæ nullo vel certe quam minimo suo-
 rum damno reportarunt. Exercitus Amalec ad
 internecionem est cæsus Moyse ad Deum ma-
 nus leuante. Quamdiu eas leuabat, vincebat Is-
 rael, si paululum remisisset, vincebat Amalec.
 Iordanis ad præsentiam Arcæ diuisus (superiore ^{Ios. 3.}
 parte instar montis intumescēte, inferiore pror-
 tus deficiente) vniuerso populo transitum præ-
 buit. Muri Iericho validissimi ad sonitum bucci-
 narum & populi clamorem funditus in circuitu ^{Cap. 6.}
 corruerunt. Exercitus quinque Regum Amor- ^{Cap. 10.}
 thæorum victus ab Israelitis cum fugeret, in ipsa
 fuga lapidibus grandinis diuinitus immissis ma-
 gna ex parte contritus. Sol & Luna ad imperium
 Iosue (Deo eius petitioni obsequente) ad decem
 vel 12. horas inhibito cursu steterunt immobiles,
 donec ille hostes suos deleret. Hæc & multa alia
 illi populo, vt terram promissam assequeretur
 eo tempore diuinitus præstita, fuerunt figuræ &
 typi eorum, quæ tempore noui testamenti gerē-
 da erant in Ecclesia, & illius prouidentia qua
 Deus in populo suo tum è seruitute Diaboli libe-

rando, tum ab inimicis defendendo, tum in
lestem patriam introducendo vsurus erat.

V. Quotiescunque Israelitæ postquam
promissam occuparant relicto Dei cultu ad
more aliarum gentium conuersi sunt grauius
fuerunt afflicti, & in potestatem hostium ac
tutem traditi: Quotiescunque vero poenite
ducti ad Deum ex animo redierunt, mox illi
calamitatem miseratus, excitauit illis duces
eos ab hostium oppressione eriperet, & in
tatem vendicaret, septies id eis (mirum
intra spacium quingentorum annorum cum
iudicibus agerent accidit septies illo
intervallo idololatriæ se manciparunt, septies
seruitutem traditi, septies ad Dominum
res liberati sunt.

1. Mortuo Iosue & senioribus qui
lium Dei operum spectatores fuerant eorum
vera religione continuerant, recesserunt ad
cultui idolorum Baalim & Astaroth se man
tes. Quamobrem tradidit eos Deus in man
Chusan & Rasathaim Regis Mesopotamiae
seruierunt octo annis. Tandem cum illis
pressio grauis admodum esset & monitu
sanctorum cognoscerent, eam propter pecc
Deo inflatam poenitentia ducti veniam de
flagitant. Itaque Dominus illorum miseratus
scitauit illis Othoniel, qui coacto exercitu
Mesopotamiae cecidit, eiusque iugum exci
& quiescit terra annis 40.

Isid. 3.

2. Mortuo Othoniel rursus illi, aliarum
tium consuetudine veluti æstu pelagi abrepti

idola rediere, omnium beneficiorum & mandatorum Dei immemores. Quare ad eos castigandos suscitauit Dominus Eglon Regem Moab Ammonitis & Amalectis, à quibus vehementer afflicti annis 18. Vnde cum rursus peccata sua detestati ad Deum confugerent excitauit illis Aod, qui occiso Rege & exercitu Moabitarum deleto populum liberauit, & quieuit terra à bellis annis 80.

3. Post mortem Aod iterum ad idololatriam conuersi sunt. Quare tradidit eos Dominus in manus Iabin Regis Chanaan, à quo oppressi sunt annis 20. Vexatione iterum illis intellectum habente rursus pœnitet scelerum & ad opem diuinam confugitur. Iterum Dominus misericordiam motus suscitauit eis Deborah prophetissam & Barac virum strenuum, qui coacto exercitu deleuerunt exercitum Regis Iabin, occiso eius duce Sisara, per fœminam, hinc quies à bellis erat annis 40.

4. Quiete potiti rursus ad idola conuersi sunt, Quam ob causam traditi à Domino in manus Madian annis 7, grauissime ab his afflicti fuerunt, Madianitis quotannis cum infinita multitudine redeuntibus & omnia absumentibus. Vnde rursus opem à Domino flagitantes primum per Prophetam grauius corripuntur, quod toties à Domino liberati & tot beneficiis affecti ab ipso desciscerent. Deinde cum illi perstarent, DEVM obnixe precari, suscitauit illis Gedeonem, misso ad eum Angelo specie huma-

humana, qui illum ad tantum opus animæ
 Hic cum miris iudiciis diuinitus ei ostensus
 tior esset redditus de victoria, trecentis
 ermibus sola buccina & vase fictili facem
 nente instructis rem tantam est aggressus
 per circuitum castrorum tribus locis
 perstrepētib; & fictilia complodentibus
 inter hostes orta est perturbatio ut veluti
 perciti partim se mutuis gladiis confode
 partim in effusam fugam raperentur, inter
 ab ipsis amplius centum millibus,

Cap. 10. 5.

5. Mortuo Gedeone iterum ad idola
 sunt. Quam ob causam tradidit illos Domini
 potestatem Philisthinorum & Ammonitarum
 à quibus afflicti & oppressi annis 18. itaque
 rursus ad Dominum refugerent, & veniam
 que postularent, excitauit illis Iephte, cuius
 comparato exercitu confligit cum hostibus
 impetu 20. ciuitates Ammonitarum cepit
 rumque iugum, Israelitis in libertatem
 tis, excussit.

C. 14. 15. 16.

6. Vix à morte Iephte 25. anni effluxerant
 cum Israelitæ rursus ad vomitum redeant
 vero, cuius beneficia toties fuerant experti
 cto, idolorum cultui (qui tot malorum causa
 fuerat) se mancipantes, itaque traditi sunt
 pus Philisthinorum annis 40. à quibus
 uiter affligerentur, Dominus misericordiam
 tus excitauit eis Sampsonem cuius tantum
 corporis robur, diuino spiritu illum agente
 hil ei posset resistere. Nam & leonem in
 ferocientem manibus discerpit, & portas

Gazan, vbi inclusus ab hostibus obsidebatur,
 ei ostentis cardinibus reuulsas, vna cum seris & vectibus in
 centis viris ostem suam suis humeris asportauit, & inermis mul-
 licentiam suam coram millium armatorum exercitum, sola asini
 mandibula instructus inuasit, mille ex iis eo in-
 strumento interemptis, reliquis in fugam actis:
 eadem Dagon, concussis vi lacertorum duab.
 primariis columnis, euertit, multis millibus Phi-
 listinorum, qui ibi praesentes erant, ruina op-
 pressis. Quibus cladibus afflicti Philisthaei Israe-
 litis dedere spatium respirandi.

7. Qui rursus longa pace corrupti, cum pec-
 catis veteribus assidue noua adicerent, traditi
 sunt iterum in manus Philistinorum, à quibus *Anno. 14°*
 caesa Israelitarum triginta quatuor millia, arca *Heli.*
 capta, & primarij sacerdotes Arcæ custodes
 Ophni & Phinees (prout Dominus per Samue-
 lem futurum praedixerat) interfecti sunt. Verum
 haec ita puniti sunt Israelitæ victi, vt longe grauior-
 nibus plagis affecti fuerint Philisthaei victores.
 Cum enim Arcam Dei idolo suo tanquam vi-
 ctori spoliū obtulissent, Deus in vindictam in-
 iuriæ multis eos cladibus affecit, nam non solum
 ipsum idolum bis terræ afflictum coram arca, &
 capite palmisque fuit mutilatum, sed etiam cor-
 pora Philistinorum per omnes ciuitates acri &
 febrilissimo morbo percussa sunt extremo intesti-
 no putrescente forasque prominente, vnde mor-
 tui sunt innumerabiles. Deinde infinita vi mu-
 tum ex agris & villis ebulliente, omnes terræ
 fructus vastati, omnisque annona absumpta vel
 corrupta est. Longe acerbiora hæc erant quam si
 ab Is-

ab Israelitis in seruitutem redacti fuissent, que vel inuiti coacti sunt potentiam Dei confiteri, & Arcam cum donariis malorum Deo inflatorum testibus, honorifice tere.

Sub Regib.

2.

1. Reg. 13. 15.

VI. Saul mirabili modo & singulari Beneficio (electione diuina pariter & sorte puerectus ad Regnum, cum mandatis diuinis obtemperasset, rursus à Deo iure regnandi tota posteritate priuatus est, & tandem in pua cum filio primogenito, amisso exercitibus, regnumque ad Dauidem translatus.

2.

Dauid etsi maximus Deicultor esset, eius peccata (adulterium & homicidium) pefime à Deo etiam post peractam pœnitentia re vindicata. Nam & proli suscentæ, magno dolore, vita ablata, & filiarum ipsius pulcherrimogenito infami incestu violata, & idem mogenitus à fratre proditorie interfectus, à filio turpiter regno deiectus est, eiusque

2. Reg. 17.

12. Cap. 3.

in oculis totius populi à filio constupratus. Hæc omnia ei obuentura in ultionem ultulterij & homicidij prædixerat iussu diuino than Propheta.

2. Reg. 24.

Rursus cum Dauid peccasset animi eum numerando populum, Deus in ultionem ad illum Gad Propheta, è tribus flagellis eum rem dedit, vt vel septem annis fame regnum fligeretur, vel tribus mensibus superaretur stibus, vel trib. dieb. vastaretur pestulencia, in angustias cum se videret coniectum Dauid, spondit: *Coarctor nimis, sed melius est vt moriamur*

manus Domini (multa enim misericordia eius sunt) quã
 manus hominum. Itaque elegit pestilitatem, qua
 repente diuinitus immissa, triduo absumpta sunt
 hominum millia & oblato sacrificio clades
 illa subito est cohibita.

Cum Salomon sapientia supra omnes mortales
 a Deo esset ornatu, insuper opibus, gloria, di-
 titiis & longa pace præ reliquis illius populi Re-
 gibus cumulat, tãdem mulierum amoribus, qui-
 bus effusissime deditus erat, ita deprauatus est, vt
 idolorũ cultui in earum gratiam se manciparet. In
 uitiationem tanti sceleris Deus statim ipso mortuo
 tradidit regnum ipsius, decẽ tribub. ad Ieroboã trãs-
 latis, & duab. tantum filio Salomonis Roboamo
 relictis, sicut Salomoni ante mortẽ fuerat mina-
 tus. Ieroboã ex humili statu ad regnũ euectus ni-
 hil habuit antiquius quam vt sibi per fas & nefas
 imperium stabiliret, itaq; cum metueret ne si po-
 pulus sacrificij causa quotannis adiret templum
 Domini in Ierusalem, sensim conuerteretur ad
 Roboam Regem Iuda, & ipse regnum amitteret,
 altutum in speciem excogitauit consilium quo
 hoc impediret, formati & in Deos erectis duo-
 bus vitulis aureis, & excitatis Phanis in Dan &
 Bethel, addito edicto quo iuberetur populus
 non adire Ierusalem, sed in Dan & Bethel illis
 Idolis sacrificare, propter hanc causam euersa est
 domus Ieroboam & deleta. Cum enim Nadab
 eius filius vix biennium obtinuisset imperium
 ita pariter & regno à seruo suo Baasa no-
 mine priuatus est, qui mox omãem fami-
 liam Ieroboam ita deleuit vt ne vnus quidem
 esset

4:

3. Reg. 11. 12

3. Reg. 13.

esset reliquus. Hoc ei Dominus per Prophetam
minatus fuerat.

6. Post Ieroboam eiusque filium imperatorem
Israeliticum tenuit Baasa, qui cum sciret Ieroboam
cum vniuersa familia ob idololatriam perituro
cisum, nihilominus ipse eam non deseruit.
propter & ipsi per Prophetam Iehu excidit
mille denunciatus, & euentus non ita diu
secutus est. Anno enim secundo filij eius
Iehu ex ducibus Zamri nomine aduersus eum
insurrexisset, eoque occiso regnum inuasi-
mox omnem familiam Baasa intermeccit
leuit.

7. Sic & Achab post triennalem & sen-
siccitatem aliasque calamitates in pælio cum
Syros est occisus, & post mortem eius Iehu dux
litia à Deo excitus filium Achab Ochoziam
successorem interfecit, & omnem progeniem
eius è medio sustulit, & Iesabel Reginam
mi præcipitatum canibus deuorandam ob-
Hæc omnia propter idololatriam, aliaque
illis obuentura Deus per suos Prophetas
prænuñtiarat.

8. Tandem post tot minas, tot Prophetarum
monitiones & increpationes, tot clades
inflictas, cum Reges Israel & eorum populus
nullum peccandi & præsertim idola colendi
scelerem facerent, spoliati regno, urbibus, domibus,
agris, possessionibus, libertate, & in perpetuam
seruitutem traditi & in Assyriam translati sunt.

9. Sic etiam quotiescunque Reges Israel
populus illorum ad Idololatriam deflexerunt

paris bellis & calamitatibus attriti sunt, donec
 resipiscerent: quando vero Deum pie colebant
 magna prosperitate vsi sunt, multisque victoriis
 opibus aucti, vt Abiam, Asa, Iosaphat, Eze-
 chias. Contra Abiam Regem Iuda venit Ieroboam
 cum octoginta millibus, ille se imparem videns
 tantæ potentie, cum suis ad preces confugit, qui-
 bus diuinam opem inclamantibus, Deus immis-
 sit terrore exercitum Ieroboam in fugam com-
 pulsit, quem insecutus Abia, quinquaginta mil-
 lia occidit & multas ciuitates hosti ademit. Maio-
 rem longe victoriam obtinuit Asa.

*Ecce quomodo Deus
 pios inuat
 & extollit,
 impios hu-
 miliat &
 castigat.
 2. Paral. 13.*

Mouerat illi bellum Zara Æthiops maximo
 exercitu (in quo decies centena millia armato-
 rum) in eum producto. Huic tanto exercitui Asa
 etiam viribus longe inferior obuiam prodit diuino
 fretus auxilio, cumque instructa acie Deum sup-
 plex inuocaret exterriti sunt diuinitus Æthiopes
 & in fugam acti. Fugientes persecutus Asa eos
 cum suis vsque ad interuencionem deleuit, in fini-
 tis spoliis ditatus. Nec minus miranda victoria
 Iosaphat, qui sua pietate maximum exercitum ex
 tribus gentibus numerosissimis, Ammonitis,
 Moabitibus & Idumæis conflatum absque armis de-
 leuit. Eductis enim suis contra hostes copiis ius-
 sit cantores qui diuinas laudes concinerent acie
 antecedere, quibus continentibus & contra ho-
 stilem exercitum canendo procedentibus hostes
 subito veluti in rablem acti se mutuis vulneribus
 confecere, & Iudæis immensam vim spoliatorum
 reliquere. Quis hæc & similia vindictæ diuinæ
 exempla ponderans peccata non vitaret? Boni

2.

3.
 Ca. 10.

Vu cle.

Clerici non peccata solum sed occasiones quoque peccatorum (quasi matres ac nutrices eorum) dilosissime vitant: Nam scriptura sacra docet quod

Testim.

crip. Syr. 3.
to. 42. pro
4.

ra sit in occasione vis ad ruinam cum ait: Qui in periculum peribit in illo, & qui fodit foueam in manibus suis, & q. dist. pat. sep̄ eum mordebit coluber, & inter spineta & vepres latitare serpentes, in mulierum noli commorari, de vestimentis enim proci-

Num. 33.

nea, & à muliere iniquitas Viri, ne delederis in facie impiorum, nec tibi placeat malorum via, fuge deo transfeas per illam, declina & desere eam. Ob id dicitur: Dicit Deus ut intrantes terram promissionis delederent omnes inhabitatores terræ, confingerent titulos & statuas comminuerent, ut hoc scelorum occasionem remouerent, subditur: Si abstuleritis erunt vobis clavi in oculis, & lanceæ in

Num. 6.

ribus. Nazaraeis, qui lege iubebantur abstinere vino simul ad tollendā occasionem interitus: ut vas comedere, neque recentes neque gustarent. Præcepit ut ne cum idolum adorarent, ex illo argento vas vilius fierent, quo nulla idoli memoria quæ nouitudo stititionis causa foret apud ipsos aut posteritatem

Matth. 5.

1. Thess. 5.

Testi. PP.

neret. Christus ait: Si oculus tuus scandalizauerit, eum & proiice abs te &c. Et S. Paulus: Ab omni mala abstinete vos.

Hom. 15. ad

pop. Ant.

S. Chrysostr. eos qui occasiones & pericula fugiunt bellis dementiores esse docet, namque (vt ait) semel capta laqueo mox elapsa, & in rete decidens & effugiens, in eodem iterum capiuntur. S. Hierony. Quis iuxta viperam securus

Ep. 47 ca. 1.

2.

nos capit? quæ etsi non percutiat, certe sollicitat? Quid tibi necesse est in ea versari domo, in qua necesse habes quotidie aut perire aut vincere? Securius est perire non posse quam iuxta periculum nõ perisse. Cypr. de singl. Cler. Nunquam securus cum thesauro latro tenetur inclusus, nec intra vnã cauernã habitans cum lupo tutus est agnus. Alligabit quis in sinu suo ignem, & vestimenta eius non comburentur? ambulabit super carbones & pedes illius non ardebunt? Lubrica Spes est quæ inter fomenta peccati saluari se sperat, incerta victoria est inter hostilia arma pugnare. Et impossibilis liberatio est flammis circumdari nec ardere. Difficile quis venenũ bibit & viuere. Verendum est dormienti in ripa ne cadat cum dicat Apostolus: Qui se putat stare videat ne cadat, in hac parte expedit plus bene timere quam male fidere. Et vtilius est infirmum se homo cognoscat vt fortis existat, quam fortis videri velit & infirmus emergat.

Pro. 6. n. 27

1. Cor. 10. v. 18.

Eadem fere dicit Ba-filius in Reg. breu. Rationes.

Corpus ex cera compa-ctum apud ignem li-quescit.

Cum hominis natura post miseram primi parentis ruinã iam sit corrupta & sensus nostri ab adolescentia in malum proni sint, si obiiciatur occasio quæ ad flagitia impellat, ac vehementer moueat appetitum, & fomitem deprauatum, quis dubitet præsentẽ obiecto affici turbarique hominem? actanto maiori ad ipsum impetu ferri quanto vehementior se occasio obiiciat? perinde enim tunc temporis accidit ac si quempiam ex graui morbo debilitatum in decliu ac lubrico loco ambulãtem tu brachio impellas. Certe sicut intra filicis venas latet ignis qui ferro percussus elicitur, ita peccatorum semina & cupiditatum quasi flammæ

in membris ac sensibus nostris delitescunt, quae oblati occasione excitantur. Accedit quoque Demon variis artibus efficit ut obiecta pulcherrima appareant quam sunt, eoque vehementius mala impellant.

Exempla. Quam multi nimium sibi arrogantes in for-
V. Exem peccatorum misere inciderunt, ut David cum muliere
plū Jacobi auerteret oculos a muliere: Sampson cum muliere
Eremita fugeret contubernium Dalila: Salomonem cum
apud Sur. non abhorreret consuetudinem cum alienigenis
men. Ianua nis mulieribus, Hierony. docet *Ioannem Baptista*
rio. in ipso matris utero singulari donatum sanctitate,
To. 9. in licet sanctissimis ortum parentibus, tamen
Reg. mona. euitanda quaecunque pericula adhuc puerum
tit. de casti. eremum secessisse.

S. Bonau. S. *Franciscus* qui ob magnum diuini amoris
 incendium Seraphici nomen obtinuit si quae
 mulieres admitteret ad colloquium illis non
 directis in terram oculos aures dabat, ita ut
 lam de facie nosceret. Usque adeo sibi diffusus
 vir sanctiss. ac pene diuinus.

Cap. 3. Utinam omnes Clerici irreprehensibiles
 & immunes essent ab omni vitio & querela
 secum expenderent quod Paulus 1. ad Tim. ad
 Titum velit Episcopum & quemlibet sacerdotem
 esse iustum & sanctum, imo irreprehensibilem
 Nōmine enim Episcopi etiam intelligit sacerdotem
 tem ideoque post descriptionem Episcopi non
 presbyteri sed diaconi descriptionem subicit.

S. *Cyprianus* li. 2. Ep. 1. ait: Oportet Sacerdotem
 ministros qui altari & sacrificiis deseruiunt integros
 que immaculatos esse, cum Dominus Deus in Levitico
 dicat

dicat: Homo in quo fuerit macula & vitium non
 accedet offerre dona Deo. Et in Exodo: Sacerdotes ^{Cap. 21.}
 qui accedunt ad Dominum Deum sanctificentur ne for-
 te derelinquat illos Dominus S. Greg. 2. p. Past. ca. 2. ^{Cap. 19.}
 Rector semper cogitatione sit mundus, quatenus nulla
 hunc immunditia polluat, qui hoc suscepit officium, vt in
 alienis quoque cordibus pollutionis maculas tergat, quia
 necesse est vt esse munda studeat manus, qua diluere a-
 liorum sordes curat, ne tacta queque deterius inquinet
 si sordida in se mens lutum tenet. Hinc namque per
 Prophetam Esaiam dicitur: Mundamini qui fertis
 vasa Domini. Etenim vasa Domini ferunt qui proximo- ^{Cap. 52.}
 rum animas ad eterna sacraria perducendas in sua con-
 uersationis fide suscipiunt. Ex: Tunc sacerdos irreprehē-
 sibiliter graditur, cum exempla patrum precedentium
 indefinenter intuetur, cum sanctorum vestigia sine ces-
 satione considerat, & cogitationes illicitas deprimat, ne
 extra ordinis limitem operis pedem tendat.

SIGNVM CLXVI.

Perfectioni studere.

Qvis nescit eos recte dici Clericos bonos,
 qui student & puritati & sanctitati vitæ, ab
 affectu terrenarum mentes suas auocant, & ad
 celestium amorem traducunt, à rebus, inquam,
 istis temporalibus ac infimis abducunt, ac ad cœ-
 lestia & sempiterna cogitanda, amanda, perfequē-
 da eleuant, qui abstinent à voluptatibus carnis &
 illecebris huius vitæ, diuitias & honores cōtem-
 nunt, & iis propter Christum renuntiant, qui de-

*Volup. car-
 nis refeca-
 re.*

Vu 3

niq;

ni que ieiuniis, ciliciis, chameunia & aliis corporis afflictionibus carnem suam domant & sibi sui subiiciunt. Sant autem innumeri etiam Clerici qui contemptis diuitiis, honoribus, voluptatibus, quibus vel fruebantur vel fruuntur, saeculo nuntium remisere, & carnem marantes toti Deo rebusque caelestibus sunt intenti. Quot sunt qui Angelicam vitam imitantur terris, qui curas & sollicitudines huius vitae contemunt, saeculi vitia abruptunt & liberi ac expectati Christum sequuntur eiusque sanctiss. vitam imitantur?

SIGNVM CLXVII.

Veram ac seriam peccatorum suorum agnitionem & poenitentiam.

Platina in 1. **M** Arcellinus Pontifex Rom. Diocletiano & Maximiano persecutoribus tormentorum immanitate perterritus, Diis deposuerat, postea in Campaniam discedens, octoginta Episcopis astitit cilicio & cinere confitens peccatum suum ac petens ab ipsis sibi poenam iudici atque decerni. Quam arbitrium in Praesidem recipere nolentibus se sententiam tulit, pontificatum deposuit, & pro sepultura denegauit execrans eos qui non uellent ipsum super terram putrescere ac discedens ac confestim Romam ad martyrium est reuersus ultro exponens se suppliciis quae modo expatiuntur. Decollati cadaver in sepulchrum iacuit timentibus Christianis violare pontificis interdictum. *Petrus*

*vitas pon.
Viru May-
cellinus re-
uera sit la-
psus, an to-
ta ista hi-
storia si-
gmens sit
vide apud
Baron. to. 2
An. Chri.
302.*

Petrus Apostolus nocte apparens Marcello Prefytero illud iuxta corpus suum sepeliri iussit, dignum esse asserens, vt qui secum peccauerat, secum fleuerat, secum recumbens honoraretur.

2. S. Hier. de sua pœnitentia ad Eustochium:

Quotidie, ait, lachryma, quotidie gemitus.

3. Moyses Monachus latrociniis Ægyptum agi- *Hist. trip. lib. 8. c. r.*

tauerat, sed Anachoretarum inibi vitam contemplatus Monachum se fecit. Quinq; & 70. annos Deo in solitudine seruiuit, sex annos in cella inclusus permanfit, ad multam noctem stans orabat, pane solū & aqua sustentabatur. Deinde charitatis operi se accingens noctu peragrabat solitariorum ruguria, hydriaq; eorum aqua replebat ut procul haustum petentibus laborem leuaret peracto officio tacitus redibat. Sic faciendo qui prius homicidiis infamis fuerat, factus est sanctitate clarus, & qui quondam rapinis terram infestauerat, regnum rapuit cœlorum.

4. Maurilius Audegauensis Episcopus dum expectaret donec sacrificium missę obtulisset, interim puerum quem baptizaturus erat, vita defunctum comperit, sueque id negligentie imputans vique adeo doluit vt relicta Ecclesia nauim conscendens clam effugeret. Forte sanctuarij clauis secum tulerat, quibus de manu in mare elapsis existimauit eo iudicio se prorsus Episcopatu indignum, atque inde iam proposuit nunquam ad ledem suam redire nisi inuentas clauis quis ad se retulisset. Transmisso mari veste seculari indutus cuidã Principi viro operam seruilem locauit, oltor eius factus. Septennio sic peracto à Clericis

Fortunat. Sur. To. 5.

Vu 4 inuen-

inuentus & cognitus, nolebat cum illis re
 propter clauum illarum casum, ipsi ergo
 Episcopus requirebat) clauis in medium
 ferunt (eas autem in itinere capto pilce & cre
 terato inuenerunt) itaque iam manifesta Do
 luntari contradicere nō ausum cum alacritate
 cum reducunt, quem paulo ante earum den
 uitum argumento in mari periisse suspicari
 rant. Maurilium igitur ex Episcopo culpa letum
 fecerat, sed rursum ex seruo Episcopum fecer
 pæ pœnitudo. Fama est cum reductus esse, q
 primum ad pueri illius vrnā prostratum
 atque ipsum à morte suscitatum baptisimo
 fuisse.

Abdias.

5. *Andreas Apostolus* cuiusdam Nicolai iam
 fornicandi incontētiā vehementer do
 ab hora 3. ad nonam Deum pro illo cum be
 mis obsecrasse dicitur, deinde cum etiam in
 se conficeret, die tandem quinto de cœlo
 Domino dictum audisse; *Tua opera o Andras,*
laum quem amiseram inueni.

Amphiloch
in vita Ba-
fili.

6. *Basilii Magni* studio is qui diabolo se
 cipauerat, peracta pœnitētia, liber euasit. C
 enim sunt maligni spiritus reddere chirogn
 quo ipsum sibi deuinctum tenebat, cum pe
 tentem tenere nullo modo possent.

In vitis
pp.

7. *Murius Abbas* cuidam iam animam
 genti Deum precatus trium annorum spatium
 ad pœnitendam impetrauit, sanumque se
 ad eremum duxit. Et ille cum triennium
 cata sua luxisset, in vigilijs, ieiunijs, obsecra
 bus decessit securus.

DE FRUCTV POENITENTIAE. 681

8. *Piamon* in Scythioto monasterio specta- *Trip. hist.*
te sanctitatis Presbyter dum missæ sacra confi- *li. 8. c. 1.*
ceret, Angelum Domini vidit, qui Monacho- *Pallad.*
rum nomina in codice partim scriberet, partim *hist. 72.*
scripta deleteret, vita ergo Monachis explicans, eos
peccatis obnoxios esse comperit, quorum nomi-
na deleri vidit, actam diu cum illis lugens veniam
oravit, donec iterum apparen's Angelus etiam
illorum nomina conscriberet, quorum ante de-
leuerat, illi itaque quantum mœroris prius con-
ceperant, tantum deinde lætati sunt, cum post
penitentiam se quoque conscriptos in cœlis ac
in libro vitæ repositos agnouissent.

9. *S. Petrus* negationis culpam amare fleuerat, *Clemens in*
& tamen idem impetrata venia post Domini ad *Recognit.*
cœlos ascensum vix illo die à lachrymis tempe-
rassè dicitur, atq; ad eas identidem siccandas li-
neum linteolum de manibus nunquam dimi-
sisse.

SIGNVM CLXVIII.

*Pœnitentia dignos operari fructus &
corpus suum castiga-
re.*

1. *S. Sanctus Eligius* dum iuuenis esset, teste Au-
doino Roto Magensi Episcopo olim eius
sodali, locuples erat, pulcher & omnibus charus,
vestibus utebatur sericis auro & argento pertex-
tis, cinguloq; gemmis & lapidibus pretiosis splē-
didis

V u s

dudo, consuetudine utebatur principum in
 regia virorum, ipsiq; adeo Regi coniunctissimus
 Postquam autem Deus cor eius tetigit, per
 mortificationis desiderium in illud immulit,
 prorsus vt conatus & studia eius omnia in
 vitæ essent contraria, nam vestimenta bys-
 aurea conuertit in cilicium, cingulum gem-
 fulgens in funere rudem; aulicos ludos & or-
 nocturnas preces & vigiliis; sodalitem opor-
 tum regni in familiaritatem peregrinorum,
 norum, infirmorum, captiuorum aliorum
 hominum miserabilium, quibus omnia
 feruilia (etiam dum ad Episcopatum, licet
 tus esset euectus) detulit, aquam manibus
 dendo, easque exosculando, cibum potumq;
 sæ inferendo, pedes calida abluendo, & aliis
 nus agendo. Recte enim ait S. Chrylost. in
 Pauli I. Cor. II. S. nos ipsos diiudicare &c. Non
 inquit, à Deo castigari nec in hac nec in altera
 iudex tui ipsius, rationes à te exige, te reprehende,
 rige.

*Mortifica-
 tio carnis
 I. Per cili-
 ciorum
 usum.
 Gaufrid.*

2. S. Ludouicus Francorum Rex, licet
 corpore esset tamen aspero carnem domabat
 licio, vel cum valetudo non ferret ex consili-
 fessarij cum alia pœnitentiâ commutabat
 Zenobius Episc. Florentius licet à parentibus
 bilibus delicate enutritus esset, tamen post
 Deus ei oculos mētis aperuit omnibus com-
 dis corporis renunciauit, magnaq; seueritate
 nem afflixit atq; in primis cilicio, nec, cum
 copatum, hoc est, ad grauiiores labores esset
 ctus quicquam de priori asperitate detrahit,
 potius adauxit.

3. *S. Paulinus* Episcop. Nolanus (qui ex diuissi- *Ep 10. ad Sulp.*
factus est pauperrimus propter Christum)

Cilicio ex pilis camelorum conturo carnem do-
muit: cumque Seuerus Sulpitius singularis eius
amicus aliquando cilicium ei misisset, magnas ei
gratias egit, vsu eiusdem ceterarumq; asperita-
tum per epistolam valde collaudans.

4. *S. Edmundus* Cantuariensis Archiepiscopus
puero ex materna disciplina vsus est cilicio, &
cum Parisios studiorum causa amandaretur bina
secam derulit, ac quoties mater recentia ei mit-
teret indusia, cilicium quoque addebat, sua-
dens vt quaque hebdomada biduo triduo e eo
vteretur.

5. *S. Dominicus* (vt & *S. Guilielmus* Aquitaniae *2. Per lori-
Dux*) lorice ferreis corpus suum castigabat, vn- *cas ferreas.*
de & loriceus est appellatus, immo non con-
tentus qualibet nocte catena ferrea corpus
suum tribus ictibus ferire, semel pro se, iterum
pro peccatoribus huius mundi, tertio pro anima
sua in purgatorio existentibus, ab aliis quoque
volebat eadem diuerberari. *Sut. in Aug.*

6. *S. Nicolaus* Tolentinas inter ceteras poeni- *3. Per disci-
tias, quas frequentabat duris disciplinis cor-
pus diuexabat. plinas, vel
flagella &
virgis vel
nodosis fra-
niculis con-
fecta.*

7. *S. Laurentius* Archiepif. Dublirensis in hi-
bernica ex regia stirpe oriundus à quodam familia
suo ter in dies singulos acrium ictus virgarum
tergo excepit.

8. Idem legimus *S. Thomam* Cantuariensem post
initum Episcopatum à suo Diacono quotidie
sponte perpeffum.

9. S.

4. Per du- 9. S. Audocnus Rothmagenſis Archie. in
vñ lectum. virgultis ſomnum capiebat.

10. B. Andreas Feſulanus Epiſcopus in
mentis.

11. B. Iuo. In nodofis virgis.

Per incom- 12. S. Olympius Abbas in ſpecu iuxta Iordanem fac
modã habi ſedem delegerat, in quo & ardoribus ſolibus
tationem. vrebatur, & culicum aculeis miſerabiliter con
Prat. Spir- gebatur, rogatus quomodo æquo animo tam
11. c. 141. commodum locum perferre poſſet, reſpon
dum patienter ferte, vt liberari poſſet ab
ribus inferni, culicum vero morſum ad
uendum vermem conſcientiæ damnatoſum
petuum morſurum. Sic & Banadatus vir
ſanctitate, tugurium longe ſuo corpore
& aliquot partibus peruium, ſic vt nec
nec radios ſolares arceret, incoluit, & re
cœleſtium contemplationi ſuauiſſime
uit.

6. Per te- 13. Arſenius à ſuis rogatus cur aquam
tros odores palmarum folia molliebat, & macerabat,
ſubinde mutaret, cum grauem & tetricum
dum odorem putrefacta naribus aſpiraret.

ſpondit, ego me olim nimia ſuauium odor
fragrantia in perniciem animæ meæ oblect
nunc autem damnum compensare conor
bus contrarijs.

Per res in- 14. B. Richardus confeſſor panem auen
ſpidas. quo veſcebatur cinere conſpergebat.

15. S. Franciſcus nunc cinere, nunc frigidis
cibos perfundebat.

16. B. Gregorius Lingonenſis Epiſcopus

mentiam suam alios calaret, aquam quam bibebat solebat modico vino tingere, & sic nec aquam nec vinum gustabat.

17. Dominus Ferdinandus de Talavera Granatensis Archiepiscopus vir sanctitate conspicuus semper faciebat, nam denis aquae partibus unam tantaxat miscebat vini ut sic & vino & aquae saporem eriperet.

18. S. Arnulphus Episcopus ut gustatum falleret bidam aquam bibere voluit.

8. Per frigos & alia incommoda

19. B. Pater Ignatius Soc. Iesu auctor, ad mortificationes & asperitates quas usurpabat, ut quod ter quotidie disciplinam faceret, quod tota hebdomade, dominico die excepto, ieiunaret, & ore habere solo pane & aqua contentus esset, quod omnium humi caperet, hanc quoque adiecit, ut multo tempore nudis pedibus incederet, donec Compluti Episcopi Vicarius illi mandasset, ut indueret calceos, cui, ut vere humilis, paravit.

20. S. Antonius Eremita nunquam corpus suum nec cilicio tetum, lauit, minus pedes, nisi quando opus erat flumen vadofum trajcere.

21. Hilarionem testatur S. Hieron. saccum quo semel fuerat indutus nunquam lauisse, ac putasse superfluum munditias in Cilicio quaerere. Idem commemorat Greg. Nazianz. inter laudes B. Basilij & S. Gorgoniae.

22. De sanctissimo Abbate Aulentio refert Metaphr. in corpore eius nimia severitate poenitentiae putrefacto enatos vermes, & tamen illam si forte in terram decidissent in vulnus vetus repon-

repositus, qui vir ob crebra miracula tantum
 claritatis nomen obtinuit, vt Synodus Oecumē-
 ca Chalcedonensis, quæ sexcentorum et
 trum vna cum Imp. Martiano illum ad se
 vocauit, vt probatis S. Synodi decretis sua authoritate
 hæreticos conuinceret.

23. De S. Augustino refert Possidius quod
 do se per poenitentiam ad fœlicem ad Deum
 situm pararit: *Dicere, ait, nobis inter familiaria
 quia consueuerat, post perceptum baptismum, et
 laudatos Christianos & Sacerdotes, absque
 competente poenitentia exire de corpore nõ debere.*
 etiam ipse fecit vltima qua defunctus est agere.
 Nam sibi iusserat Psalmos Dauidicos qui sunt poenitentia
 de poenitentia scribi, ipsosque quaterniones in
 cto contra parietem positos diebus suis infirmus
 tuebatur & legebat, & iugiter ac vbertim flebat.
 intentio eius a quoquam impediretur, ante
 decem quam exiret de corpore, a nobis postulauit
 tibus ne quis ad eum ingrederetur, nisi is tantum
 quibus medici ad inspiciendum intrarent, vel
 inferretur resectio. Et ita obseruatum factumque
 mni illo tempore orationi vacabat.

*Vixit An.
 76. in Epis-
 copali fun-
 ctione 36.*

SIGNVM CLXIX.

*Prudenter cautionem adhibere in loquendo,
 in credendo, in promittendo, in
 concedendo, in ira-
 scendo.*

Salomon Eccl. 19. v. 4. ait: *Qui cito credit
 corde, & Prou. 19. Totum spiritum suum pro-*

stultus, sapiens differt ac reseruat in posterum. Quo significatur non esse prudentis vel iudicium suum de quibusuis rebus statim proferre (quod qui facit se pessime eum errare necesse est) vel in calore sermonis omnia expromere. Facile enim excidunt, quæ magno emeretur non esse dicta. Ecclesiastes 7. c. ait: *Ira in sinu stulti requiescit*, promptum enim esse ad irascendum significat non ad esse maturitatem quandam mentis quæ perpetua est comes prudentiæ, nec vnquam ab ea seungitur.

S. Bernardus monet Rollandum Cardin. & Cancellarium, vt quoniam Deus illum ordinaret consolatorem & consiliarium Eugenio Papæ sollicitus sit cauteq; obseruet secundum datâ sibi sapientiam ne forte inter tam multiplicium negotiorum tumultus malignorum fraude circumueniri possi, vel subripiatur ei verbum quod indignum sit Pontificis dignitate. Et addit: Cura etiam in hac dispensatione inueniri fidelis Domini seruus & prudens, quatenus & pro te faciat columbina simplicitas, & pro ea, quæ tuæ quam maxime fidei & sollicitudini credita est, Domini tui sponsa, aduersus venenata & maligni & antiqui serpentis astutias militet prudentia serpentina & in vtraque glorificetur Deus.

S. Chryf. hom. 16. ad pop. Ant. agit de prudentia colloquio B. Pauli cum Festo, Act. 26. v. 29. Vtinam Clerici omnes sermones in iudicio disponerent. vt à peccatis laicos auerterent & ad Deum reducerent.

Paulus

Iob 30.
Stultum
interficit
iracundia.

Ep. 334.

Mat. 10.

Paulus prudentiam quoque in Catalogum
tum Episcopi retulit i. ad Tim. 3. Et Christus
Apostolis commendat dicens: *Estote prudentes
sicut serpentes. Quali autem prudentia ornati
debeant Episcopi exponit S. Ambrosius in libro
de dignitate Sacerdotali his verbis: Respondit
Paulus in Episcopo prudentiam non mundanalem
dicitur, quod sit stultitia apud Deum, sed spirituale
est, quæ & opere circumspicienda sit, & verbo parata,
astutus sicut serpens, & simplex sicut columba.*

1. Cor. 3.

Potest hoc lumen prudentiæ augeri & in
confirmari, nihil temere aut inconiuncte, præ
gligenter agendo, sed sumpto ad cogitandum
spacio, diu multumque res expendendo, &
vero omnia circumspiciendo & considerando
quæ consequi possunt. Nam qui sine consilio
quali subito quodam vento ad res agendas
pellitur nulla consideratione aut meditatione
sine dubio errabit in maximis rebus, & non
committet, quæ postea commissæ nollet, nec
men reuocare poterit.

Prov. 4.

*Palpebra
tua præce-
dant gres-
sus tuos.*

SIGNVM CLXX.

*Nullò pudore à confessione veræ fidei con-
fessione veritatis, vel observatione di-
uinorum mandatorum aliorum-
ue bonorum operum ab-
sterreri.*

1. **O**B copiosam remunerationem in co-
paratam (Matt. 5. v. 11. 2. Cor. 4. v. 16. Hebr.
10. v. 34.

2. Ut vitetur confusio auerna in die iudicij (Mar. 8. Qui me confusus &c.) SS. Prophetæ etiam in materia luminæ confusionis Domino obtemperabant. 1. *Esaias* iussus est nudus incedere, & *Origenes* contra *Celsum* testatur, eum per triennium integrum nudipedem ambulasse. 2. *Jeremias* iussus est primo se præcingere lumbari lineo & abscondere illud in foramine Petræ donec computresceret, putrefactum vero rursus effodere & populo ostentare. Deinde iussus est à senioribus accipere lagunculam testeam eamque frangere in oculis virorum ipsum comitantium. Tum gestare è collo catenam ligneam & alia lignea, quod & fecit licet à populo irrideretur.

C. 20. 10. 2.
lib. 7.

C. 1. 3. v. i.

C. 19. v. i.

C. 27. v. i.

3. *Ezechiel* iussus est sartaginem ferream inter se & ciuitatem ponere & dormire in latere sinistro 309. dies, in dextro vero 40. Deinde iussus est comedere panem sub neritium stercore humano, & cum illud deprecaretur, saltem bouino. Tercio gladio acuto radere pilos capitis & barbæ, vnamque eorum partem igni comburere in medio ciuitatis, alteram gladio concidere in eius circuitu, tertiam dispergere in ventum, & paruum numerum ex eadem ligare in summitate sui pallij, & rursum eos in ignem proijcere. Quæ omnia licet ridicula videri possent, hominemque pūdefacere, tamen fecit.

C. 4.

C. 5. v. i.

4. *Christi* vita secundum mundi iudicium videri potest plena confusionis (sed salutaris.) Natus est enim in loco vilissimo (stabulo) in-

ter bestias, & depositus in præsepio, adoratus
in summo genere hominũ, educatus ab egenis
rentibus in summa rerum inopia, sic ut iam
tus vixerit ex aliena liberalitate testatusque se
nec habere, vbi caput suum reclinare posset.

Matt. 3. v.

10.

C. 3. v. 16.

erubuit publice detractis vestibus baptismi
Ioanne recipere, permisit vt ab ipso Satana in
naculum templi & in montem excelsum de
retur, a sino quasi triumphans Hierosolymam

C. 4. v. 5.

clamantibus pueris inuectus est, cum infamis
hominibus publicanis & meretricibus
non detrectauit, rudes & pauperes piscatores
discipulos adsciuit, contumelijs multis a Gen-
tibus & Pharisæis affectus, ac tandem captus, con-

To. 15. v. 15.

Matt. 4. v.

18.

C. 26. v. 69

tus, velatus, flagellatus, spinis coronatus, per
dibrium veste purpura & alba indutus & ve
Rex flexo poplite salutatus, ac demum in
latronum velut mortalium deterrimus cruci
fixus est. Hinc Paulus (ad Heb. 13. v. 2. *Qui*)
proposito sibi gaudio sustinuit Crucem, confessorum
tempta.

5. Apostoli insistentes magistri sui vestigijs
benter omnis generis contumelias & lacerationes
post acceptam Spiritus S. gratia sustinere. Na
cum ob prædicationem Euangelij cæsi fuerunt
ibant gaudentes, &c. (Act. 5. v. 41.)

6. Paulus de se scribit (1. ad Cor. 4. Reg. 1.
Et scilicet facti sumus mundo & Angelis & hominibus
nos stulti propter Christum, &c. Purgamenta
mundi facti sumus, omnium peripsema
adhuc, imo nec gloriari & exultare dubitamus
in irrisionibus & probris. *Libenter, inquit, gloriamur*

1. Cor. 12.

v. 9.

*in infirmitatibus meis. Et: Mihi absit gloriari nisi in Gal 6. v.
 cruce Domini nostri Iesu Christi, per quem mihi mun- 14.
 dus crucifixus est & ego mundo. Præmia ingenui pu-
 doris & verecundiæ V. in Triumpho.*

SIGNVM CLXXI.

*Relaxationes animi honestas duntaxat
 admittere & probare.*

Sanct. Ioannes Euangelista sæpe cum perdice lu-
 debat, propter quam rem cum eum adoles-
 cens irrideret, arbitratus parum conuenire seni
 homini, qui sanctimonix exemplum atque spe-
 cimen esset, vt otiosus cum aue animi laxamen-
 tum quæreret, Ioannes pendere arcum ab eius
 humero conspicatus, petijt, vt arcum tenderet,
 quod cum egisset adolescens, sæpiusque sagittas-
 set, demum à Ioanne dimissus arcum remisit,
 rursum Ioannes remittendi causam quæsiuit, re-
 spondente autem adolescente, arcui se funem
 detraxisse vt cum eo vti necesse fuerit, quia ni-
 mis tensus fuerat, sagittationi inutilem non inue-
 niat.

Tunc Ioannes & ego & ceteri mihi similes hone-
 sto otio interdum relaxamur, vt maioribus & cumula-
 tionibus viribus orationi atque ieiunio sufficere pos-
 simus quod fieri non posset si semper eodem
 rigiditatis tenore viue-
 remus.

*In Religionis negotiis de suo iure nihil de-
dere, in eum finem vt concor-
dia fiat cum here-
ticis.*

1. **Q** Via hac ratione nunquam pax con-
2. Neque detrahi aut concedi qu-
quam potest de articulis fidei, de sacramentis
diuino verbo. 3. Et hoc à nemine, ne à sum-
quidem Pontifice ipso aut à Synodo quanto-
que vniuersali legitime congregata & con-
ta attentatum est vnquam. Non enim domi-
tur fidei, sed dispensatores (vt inquit Apo-
stolus) mysteriorum Dei sunt. Diuinaque sunt
tentia, vt neque apex vel vnum iota muta-
eorum quæ æterna lege sancita sunt. 4. Qu-
Augustinus (de ciuitate Dei libro 21. & 22.)
monstrat non esse eum Christianum, qui in
sti Ecclesia non est, quin etiam Christum per-
ri aduersus Christum ab hæreticis, à quibus
pturæ teneantur ad spæciem & necem abhor-
non ad salutem. V. Pa. Anton. Possen. in
bro qui inscribitur iudicium de Nua milita-
io & aliis Pseudopoliticis & P. Leon. Lelli
disputat. an quilibet possit sal-
uari in sua fi-
de.

*Cadenti precipitanteque religioni succur-
rere, & laboranti Ecclesiae
pro virili opem fer-
re.*

Mirabilis ille Aphraates in valentis hæretici ^{Trip. li. 7. c. 4. Theo.} Mac perfidi Imp. furore aduersus Ecclesiam eremo, in qua diu vixerat relicta, tanquam bonus miles ad certaminis locum venit, seque pugnantibus vltro miscuit. Quin etiam cum aliquando tyranno occurrisset in via, isque discessum à solitudine vt probrum ipsi obijceret (vel, cauillaretur quid ageret Monachus inter hominum turbas) intrepide respondit: *Dic imperator si puella essem quam pudor in conclauis retineret, vidissem autem in patris mei domum ignem conijci eamque conflagrare, num intus sedens otiose incendia spectare deberem? atque si hoc facerem me quoque ipsum flamma absumeret. Sin autem laudabile duceres quod statim accurrerem, aquam afferrem, & omni ope ignibus resisterem, hoc ipsum nunc ago, qui flamma à te in Dei domum, qui verissimus est pater, iniecta pro mea parte remedium afferre conor.* Hæc tum Aphraates. Certe si pudicissima virgo & quietissima, si paterna domus flagraret incendio, cunctari & vno in loco consistere minime potest, sed huc atq; illuc ad opem ferendam ignemq; refrigerandum passu incitatissimo rapietur, multo magis in tantis Ecclesie malis, in tot flagitiorum eorumq; portentis ne-

mo bonus Clericus Christi adduci potest, ut
& turpiter ferietur, imo potius flammam ab heretico
excitatas pro viribus restinguere conatur,
sterisq; suæ & voluntatis & fidei professionem
Chirographo expressam testatamque relinquit.

2. *Greg. Naz.* cognomento Theologus
Basilium & alios probos doctosque Episcopos con-
stituit, qui verbo, exemplo, Scriptis, Hæretico-
rum blasphemiam, improbitati, impertinenti-
rent. Basilium Magnum magna contentione
uit ad Cæsariensem Archiepiscopatum consecra-
tum, ut in Cappadocia serpens Pneumati-
chorum & amenium Apollinaristarum can-
restingueretur. Theodosij Christianissimi Im-
peratoris opem implorauit ad reuendendam Al-
norum, Macedonianorum, Apollinariorum
pudentiam, qui verbo Dei se persuadendos
præbebant. Olympium, Sophronium, Asterium,
Victoriam, Modarum, Eutropium, Amphilo-
chium, Iulianum, Candianum principes pro-
ctosq; ad perdendos istos, ac ea quæ sunt
Ecclesiasticæ præstanda impulit. Pacem fons
ter principes & pastores Catholicos, ut
stiana acies contra impios esset firmior. Gladius
spiritus & ferri miscuit. Atque cum Apollinarius
modo in virga venit, modo in charitate &
mansuetudinis, ut Ecclesiam hæreticis
corruptam suæ puritati re-
stitueret.

SIGNVM CLXXIV.

Ex astuante quodam zelo animose & intrepide, pro Religione, lege Dei ac veritate pugnare.

1. **M**agnanimus Petrus animans cupidusque Christi salutis, generoso accensus amoris ardore, enssem exerens auriculam amputabat Malcho, seu Apostolus Petrus ingentes sumens spiritus, solus aduersus cohortem multum intrepide gladium euaginabat, seruum principis sacerdotum vulnerabat, longeque his audaciora experturus fuisset, nisi Dominus ipsum cohibuisset.

Animositas & ingens vis animi Petri.

Mat. 26.

2. Quomodo S. Paulus Elimam magum excecavit, refert Lucas c. 13. Act.

3. Quanta fuerit S. Cypr. constantia & magnanimitas apparet ex his ipsius verbis: Sacerdos Dei

Epist. 55.

Euangelium tenens & Christi praecepta custodiens occidi potest, vinci non potest &c. Et: Armant nos haeretici dum putant nos sua comminatione terreri, nec in pace nos deijciunt, sed magis erigunt & accendunt &c. Et: Si in suo furore permanserint (haeretici) ac in istu insidias ac minis suis parricidalibus crudeliter perseuerauerint, nullus Dei Sacerdos sic infirmus est, sic iacens & abiectus, sic imbecillitate humana mediocritatis inualidus, qui non contra hostes & impugnatores Dei diuinitus erigatur, cuius non humilitas & infirmitas vigore & robore DOMINI protegentur animetur. Nostra nihil interest, aut a quo, aut

xx 4 quando

quando perimamur, mortis & sanguinis premium
 mino recepturi, illorum flenda & lamentatio
 est quos sic Diab. lus excacat, vt aeterna geberna
 cia non cogitantes, Antichristi iam propinquante
 tum conentur imitari. Cum idem Cypr. Episcopus
 mortem raperetur Galerius maximus pro
 sul ipsi dixit: Tu Papam te sacrilega mentis
 bus praeuisti? Cyprianus respondit: Ego. Pro
 iterum dixit: Iusserunt te sacratissimi Imp. Com
 niari. Cypr. dixit: non factio. Proconsul ait: Quo
 le tibi. Cypr. respondit: Fac quod tibi praecep
 in re tam iusta nulla est consultatio. Vbi vero
 consul sententiam mortis in ipsum tulisset,
 decretum ex tabella recitasset: *Thasium Cypr.*
num gladio animaduerti placet. Cyprian. dixit
 gratias qui me a vinculis huius corporis dignatur
 uere. Spiculatori 20. (ad 25.) aureos dare pra
 pit, fratres vero flentes linteamina & ornatu
 eum ponebant ne sanctus cruor defluens ab
 beretur a terra. Tanti enim faciebant fideles
 cras reliquias Martyrum, vt sudoris si possent
 ras haurirent, & stillas sanguinis, etiam ne
 secutore vidente & inuidente atque exterro
 dio minitante qualibet arte suscipere atque
 conderent.

3. Mat. 3. Color facie
 immuta
 rus de clara
 bat inter
 nam animi
 dolorem.

4. Ex vultu Onitae Pontificis & pietas &
 honoris diuini micantibus radiis effulgebant
 Heliodori temerario ausu aeternum spoliarum
 templumq; violandum conspiceret. Et cetera
 Semiramis cum aliquando circa cultum corporum
 occupata, defecisse Babylonem intellexisset,
 adhuc altera crinium parte, ad eam recuperatam

encurrit, nec prius decorem capillorum redegit
 in ordinem, quam urbem in suam iterum pote-
 statem vidisset redactam; quam exæstuante Zelo
 veri clerici pro domo Dei & animabus Christi
 sanguine redemptis pugnabunt. S. in Concilio
 Ariminensi scriptum erat decretum contra A-
 rianos (teste Theod. li. 2. hist. c. 31.) illud decretum
 cæteri Episcopi, Eusebio Samosetano Episcopo cu-
 stodendum dederant. Constantius Impe. Aria-
 nis hoc cognito mittit ad Eusebium vt decretum
 ad eum transmittat. Negat id se facturum Episco-
 pus, nec depositum apud se alienaturum sine cõ-
 sensu patrum, qui deposuerant. Iratus Imperator
 iterum mittit minitans dextram ei præscindere
 si reddat, Episcopus lecta Epistola porrigit Nun-
 cio vtramque manum dicens: vtramque potius
 præscinde neque enim decretum hoc quod tam
 illustre est impietatis Arianae testimonium red-
 dam Augusto. Et laudauit Imperator Episcopi
 constantiam.

V. Confess.
 Hosii. c. 12.
 24

6. Valenti Ariano Imp. ad bellum contra Go-
 thos proficiscenti Isacius Eremita occurrit &
 frenum equi tenens, quo pergis, inquit, qui contra
 Deum rebellasti & à Deo desertus es? hos enim barbaros
 contra te excitauit sicut tu contra Ecclesiam Catholicã
 Hæreticorum linguas acuisisti, cessa ergo, Catholicis Eccle-
 sias redde vel ex prælio nunquam viuus reuerteris, quod
 & sic accidit.

Theod. lib.
 4. c. 34.
 Michael
 contra A-
 chab.
 5. Reg. 22.

7. S. Ambrosius Theodosium Imperatorem
 propter iniustam cædem Th: salonicensium ex-
 communicauit, & à templi ingressu prohibuit,
 eundem post reconciliationem Chori cancellos
 ingre-

Ep. 29 &
 32.

*Magna for-
ritudo spi-
ritus.*

ingredi volentem exire per Diaconum iustitiam
dem iterum acriter reprehendit ob Iudaeorum
Synagogam ab ipso Imper. ædificari iussam, et
citque vt contrario mandato nullam Iudæorum
nagogam permitteret. Idem Valentiniano Imper-
ri Imp. Ecclesiam pro Arianis constantissimam
gavit.

8. *Sanctus Chrysostomus* Eudoxiam Imperat-
cem quia viduæ vineam iniuste ablatam re-
re admonita noluit, ab Ecclesiæ ingressu re-
hibuit, & Gainæ Gothorum præfecto ad
Ecclesiam Constantinopoli concedere non pe-
misit.

9. *Thomas Cantuariensis* Archiepiscopus He-
rici II. iniustis legibus vsque ad mortem se op-
puit.

10. *Ioannes Roffensis* Episcopus (vt & Tho-
mas morus alijque innumeri) Henrici VIII. A-
glia regis procaci libidini vsque ad sanguis
restiterunt.

*V. Locum
de concion.*

11. *Dunstanus* Archiepiscopus Cantuarie
Edgarum Angliæ Regem adulterantem publi-
coeruit.

12. *S. Lampertus* Pipinum Austriae Ducem
Alpaide pellice ius coniugale violantem,

13. Et: *Sanctus Stanislaus* Cracouien-
piscopum Roleslaum Poloniae Regem
u scelere adulterantem, vsque ad sangui-
nis effusionem redargue-

—

SIGNVM CLXXV.

In suis Ecclesiis residere.

SIXTUS V. Pontifex sciens plerosque Ecclesiasti- *An. Chr. 1585.*
 corum praelatorum opes dum taxat, non opus
 ut vult Apostolus, desiderare, ac mercenarios in
 vinea Domini constituere edicto cauit, omnes
 ut Ecclesie praelati, Pastores ac animarum curam
 habentes, intra certum tempus in suis Ecclesiis
 apud gregem resideant.

SIGNVM CLXXVI.

*Animose sacerdotij & sacerdotum di-
 gnitatem tueri.*

CVM S. Martinum Turon. Episcop. maxi- *Sulpit. li. 2.*
 mus Gallie tyrannus ad conuiuium in- *Sur. To. 6.*
 uitasset honestissimo in loco sedere fecisset, Mar-
 tinique Presbyterum inter Consulem Euodium
 regiosque cognatos medium accumbere iussif-
 set, oblatam sibi inter epulas a pincernis pateram
 eidem Sancto Martino propinavit, sperans fore
 ut ab illo honoris causa poculum acciperet iu-
 batum: Principis enim poscere videbatur autho-
 ritas, ne quis illo prior esset in potando. Ceterum
 S. Præsul cum bibisset primus, suo poculum
 Pres-

Presbytero dedit, nullum existimans dignum
 qui secundus biberet, barbarumque centum
 agreste vel principem, vel etiam intimos
 præponere Sacerdoti. Factum & Imperator
 licum omnes probauerunt, nilque se contem
 iudicauerunt, quanquam bibendi ordine
 dos nulla fulgens purpura præcurrit. Tam
 ab itinere recto defleximus, ut quorum
 vel potentissimi quondam Reges contem
 rent, eis nunc mulierculæ dominantur.

Cassiod.

tripar. li 9.

930.

2. Intra templi adyta rei diuinæ tempo
 bis domino manenti Theodosio diuinus illu
 brosius nuncium misit, qui diceret intra limen
 crum solis permissum sacerdotibus, extra et
 Augustos debere consistere, cum purpura
 res faciat, non presbyteros. Quæ admonitio
 tum valuit apud Principem vere pium, ut nun
 reliquo post tempore sacris mysteriis inter
 rit, nisi in communi sibi loco cum profanis
 minibus. Nam Constantinopolim rediēs (quæ
 hæc Mediolani sint gesta) cum diuinum
 cium extra Cancellos interioris sacelli
 bundus spectaret, rogatus à Nectario vrbis
 facto cur inrogredi noluisset respondisse
 à S. Ambrosio discrimen sacerdotis & p
 se didicisse: qui vnus suo iudicio vere pontif
 rar appellandus. Est quod Episcopi Ambrosii
 ueritatem singularem, & imperatoris piã
 dientiam æqualiter admiremur.

3. Concilium Mutisconense 2. præcepit vt
 quo defiliat vir prophanus, si forte sacris
 rus pedes non longe gradiatur sitque con
 faciendus.

4. Quo tempore Constantius Imperator Arianis S. Athanasium Episcopum & doctorem maxime Catholicum communibus aliorum Episcoporum suffragiis deponi veller, & ad hanc animi sui libidinem explendam Episcopos vehementer vrgeret, atque inter ceteros Hosium Cordubensem Episc. virum maximæ tunc auctoritatis per litteras ad hoc tentaret, respondit ei in hæc verba Hosius: *Ne te misceas imperator rebus Ecclesiasticis: neque nobis in hoc genere præcipe, sed potius ea à nobis discere. Tibi Deus imperium commisit, nobis qua sunt Ecclesia concredidit: Et quemadmodum qui imperium malignis oculis carpit, contradicit ordinationi diuina, ita & tu caue ne qua sunt Ecclesiæ ad te trahens magno crimini obnoxius fias. Date (scriptum est) qua sunt Cæsaris Cæsari & qua Dei Deo. Neque igitur fas est nobis in terris imperium tenere, neque tu Thymiamatum & sacrorum potestatem habes imperator. Hæc Hosius quem Patrem Episcoporum vocat Athan. Hæc eadem Christi verba contra Valentinianum Iuniorum à matre Iustina hæresi Ariana infectum, & propterea in ciuitate Mediolanensi Ecclesiæ Arianis concedere volentem profert S. Ambrosius sic enim ei respondit: *Nolite grauare, Imperator, vt putes te in ea qua diuina sunt imperiale aliquod ius habere, noli te extollere, scriptum est, date qua sunt Dei Deo, qua Cæsaris sunt Cæsari, ad Imperatorem palatia pertinent, ad Sacerdotem Ecclesia. Athanasius certe Maximus Arianorum antagonista tam indigne tulit Constantij Ariani Imp. arrogantiam de causis Episcoporum cognoscere volentis vt eum hoc nomine Antichristum vocet: Quid hic (ait)**

Athan. Ep. ad solitariam vitam agentes.

Ep. 33. ad sororem.

(ait) quod Antichristi sit omisit? Siquidem in
in locum Ecclesiastica cognitionis suum palam
bunal earum causarum constituit, seque earum
summum principem & auctorem facit. Quis
in discernendo principem facere Episcoporum,
dere iudiciis Ecclesiasticis non merito dicat illam
psam abominationem desolationis esse que a
prædicta est.

Eundem Constantium huius arrogantie
mine Hilarius Galliarum decus in libro
eundem, & Leontius Tripollitanus Episcopus
& Martyr apud Suidam acerrime per-
gunt.

SIGNVM CLXXVII.

*In sacerdotali dignitate constitutus plus
noris deferre quam ulli alij Domi-
no vel Regi.*

I. **D**E Sacerdotibus & Monachis prin-
cipum Ecclesiæ Anglicanæ Ven. Bedæ
In hist. gē. Anglorum l. 1. c. 26.
ta, inquit, tunc fuit sollicitudo doctoribus illis
uiendi non sæculo, tota cura cordis excolendis,
tris, vnde & in magna erat veneratione temporis
religionis habitus, ita vt vbiunque Clericus aliquis
M.achus adueniret, gaudenter ab omnibus
Dei famulus exciperetur. Et si in itinere peregrinus
retur accurrebant, & flexa ceruice & manu signa-
ore illius se benedici gaudebant. Verbis quoque

hortatorijs diligenter auditum præbebant. Quod si quis Sacerdotum in vicum forte deueniret, mox congregati in vicum vicini, verbum vitæ ab illo expetere curabant. V. Ignat. ad Philad, & Greg. Naz. orat. ad ciues Nazianz.

2. S. Antonius Ægyptius Abbas virtutibus & miraculis ubiq; clarus ipfos Presbyteros ac Sacerdotes in summa veneratione habuisse dicitur, solitusque iisdem caput submittere, benedictionem sibi captare, & pro magno beneficio ducere si accepisset. Benedici à Sacerdote voluit, vt benedici meretur à Deo. *Athan.*

3. S. Franciscum dicere solitum tradunt, si cui Sanctorum è cælo in terram delapsò & cum illo simul Sacerdoti forte occurrisset prius se Sacerdotis manibus osculum daturum, deinde reuerentiam facturum sancto, plus se debere illi significans, à quo ministrante sacratissimum Christi corpus acciperet, quam illi quem iam cum Christo regnare nosset. Ipse met solo Diaconatus officio contentus fuit quo ad vixit, Sacerdotio se iudicans indignum. *Bonav. c. 4.*

4. Chryf. hom. 4. de verbis Esaia vidi Dominum: Alij sunt termini regni, alij termini Sacerdotij, hoc regnum illo maius est. Hom. 5. de verbis Esaia. Deus ipsum regale caput Sacerdotis manibus subiecit, nos erudiens, quod hic princeps est illo maior. Si quidem id quod minus est benedictionem accipit quod præstantius est,

5. Ambrosius libro de Sacerdotali dignit. capite 2. Honor & sublimitas Episcopalis nullis poterit, compa-

comparationibus adæquam. Si regum fac
comparēs, & principum diademati longē
ferius, quam si plumbi metallum ad aut
comparēs, quippe cum videas Regum
principum subnitri genibus sacerdotum
osculatis eorum dexteis orationib. com
dunt se muniri.

Nemini esse scandalo.

1. Cor. 8. Si
esca.

9. Omnia
sunt in.

6. Omnia.

10. Omnia.

Potissimum cauendum est prælati
scandalum præbeant aut offensionem.
enim locus ipse spectabiles facit, ut in eos
oculi per se incurrant nullumque eorum
ctum vel factum possit esse obcurum, quod
in clara luce versantur. Quare horum quod
peccatum non ipsis tantum nocet sed etiam
qui si improbent in detractionem & male
tiam incidunt si probent facile ipsi quoque
dem labuntur, quanquam etiam si non probent
tamen facile labuntur, quoniam amicorum
plum inducit licentiam. Quare præclarum
S. Hieronimi ad Clericum: *committas quod
reprehendere volunt, digne lacerasse videantur
imitari cogantur delinquere.*

Boni Clerici est, nihil committere quod
malitia sit mali exempli, sed contra præclarum
virtutum specimen præbere. Qui autem
latione virtutis sperant se ita vitia tua posse
re ut in lucem non prodeant vehementer

Nihil enim fictum ac simulatum potest esse diu-
 tutum, quoniam nec semper occultari possunt
 quæ in tenebris fiunt, quin aliquo casu erumpât,
 & ipsi domestici, atque intimi pleni rimarum
 sunt, præsertim in aliena culpa. Denique hoc
 etiam postulat Dei iustitia in eos qui peccant, ut
 nihil ita occultum sit, quod non denique reuele-
 tur. Accedunt etiam sæpissime æmuli qui obser-
 uant & expiscantur omnia, & cum interdum et-
 iam falsa confingant, quanto magis aperient ve-
 ra? Optime ergo S. Hier. *Frustra inquit irascimur* *Epist. 4.*
obrectatoribus nostris, si eis obrectandi materiam mi-
stremus. Beatus qui tam sancte tamque grauitè
 disponit vitam suam, ut de eo sinistra aliquid ne
 cogi quidem possit, dum aduersus obrectato-
 rum libidinem pugnat meriti magnitudo, nec
 fingere quisquam ausus est, quod à nullo putat
 credendum esse.

Quanta vitæ sanctitas requiratur in summo *Li. 4. const.*
 Pontifice insinuat S. Bernardus his verbis ad Eu-
 genium: *Te ipsum considera formam iustitiæ, sancti-*
monia speculum, pietatis exemplar, assertorem veritatis
fidei defensorem, doctorem gentium, Christianorum
ducem, amicum sponsi, Cleri ordinatorem, pastorem ple-
bicum, magistrum insipientium, refugium oppressorum, *Graviss.*
superum aduocatum, spem miserorum, tutorem pupil- *muneris*
lorum, iudicem viduarum, oculum cæcorum, linguam mu-
torum, baculum senum, vltorem scelerum, maiorum me-
tuum, bonorum gloriam, virgam potentum, malleum ty-
ranorum, regum patrem, legum moderatorem, canonum
dispensatorem, sal terra, orbis lumen, Sacerdotem altis-
simi, vicarium Christi. *Pontificis.*

Yy

S. Greg.

1. Past. c. 10 S. Greg. ait: Ille modis omnibus debet ad exor-
 viuendi pertrahi, qui cunctis carnis passionibus
 iam spiritualiter viuuit, qui prospera mundi
 nulla aduersa pertimescit, qui sola aeterna concu-
 27. Mo. c. 8. Et: Eadem loci maiestas qua concionatorem gra-
 3. Reg. 3. cere cogit etiam magna operari impellit. Et: *Do-*
 Mulier. vigilantes quidem scientia, sed vita dormientes,
 tores suos quos per vigiliis predicationis nutrimus,
 quod dicunt facere negligunt per somnum corporis
 dunt, & negligendo opprimunt, quos alere videntur
 Lib. 27. Mo lacte videbantur. Et: Viri arrogantes & *libi-*
 ral. c. 27. recte non viuunt, & tamen recta dicere doctrina-
 sionibus coguntur, ipsi damnationis suae aliquando
 cones sunt. Recte Seneca Ep. 6. Homines magis
 quam auribus credunt.

Lib. 3. de Isidorus ait: Qui non viuuit sicut docet ipse
 sum. bono. praedicat veritatem contemptibilem facit. *do-*
 uersus est lingua magistrorum docentium bene
 uentium male, & ideo quasi ex peruerso aro-
 tam emittunt, dum suam prauam vitam propa-
 V. Regulã gua, ictu confodiunt. Qui bene docet & *ma-*
 Canonico- uit tanquam aes aut cymbalum sonitum facit *ma-*
 rum c. 29. pse tamen sibi manet insensualis. Et: *Do-*
 30. sunt qui siue doctrinis, siue exemplis vitam non
 Cereus dñi bonorum corrumpunt, his qui substantiam *do-*
 lucet aliis pradiaque diripiunt. Hi enim ea qua extra *do-*
 se consu- tamen qua nostra sunt auferunt, corruptores *do-*
 mit. morum proprie nos ipsos diripiunt, quoniam *do-*
 minum iustorum mores eorum sunt.

Recte ergo Sanctus Augustinus sermo
 De sanctis vult vt caueamus ne dum bonorum *ma-*

pendentem Carpinus manum laceremus, hoc est, ut mala facientem imitemur.

S. Chrylostomus Homilia 15. in Matthæ. indicat omni tuba documenta operum clariora esse, vitamque mundam ipsa luce clariorem, & multo fidelior, inquit, & certior doctrina operum quam sermonum. Nam qui talis est etiam silens & cum non videtur docere potest, & alios quidem qui illum vident, alios vero qui de illo audiunt, & multa sicutur Dei gratia non solum *Matt. 5. sic* propter se, sed etiam propter alios qui illum vident & *luceat.* imitantur ut glorificent Dominum. Talis per mille linguas & multo plures, gratias & laudes refert Deo. Neque enim soli noti testes sunt vite illius & ipsum imitantur ac ipsum Dominum, sed & qui non cognoscunt & ab aliis discunt, & qui valde procul habitant, & non amici soli sed & inimici reuerentur virtutis eminentiam. Id. Hom. 8. in Genes. Non tam considerantur ea quæ à nobis dicuntur, quam quæ à nobis aguntur, licet infinites tantum Philosophemur verbis & de patientia disseramus, & cum tempus fuerit, eam operibus non demonstramus non tantum proderunt verba quantum nocebunt opera. Et in cap. 5. Matthæi: Qui docet, verborum suorum sit ipse exemplum, ut magis opere doceat quam sermone. Si in terra est animus tuus, ut quid de cælo loqueris? Si autem de cælo loqueris in cælo consiste, ut possis cum Paulo dicere: nostra conuersatio in cælis est, aut vbi stas inde loquere, aut vnde loqueris ibi sta.

D. Prosper ait: Non potest dicere Sacerdos contemptoribus admonitionis suæ futurum cogitare iudicium quod ipse forte non cogitat; amatoribus *De vita cont. l. 1. c. 15.*

Yy 2 sæculi,

Phil. 4.
Quacunq;
2. Cor. 2.
Deo gra-
tias.

seculi, nolite diligere mundum si eum mundus
mor delectat; ambitionis ambitioni succum
ponite si eum ambitio ruinosa precipitat, de
quid boni non facit aut mali committit, nec
bebit fieri nec verabit, quia necessariam domi
authoritatem contrarietate suæ actionis, au-
mittit, aut minuit.

Concil. Trid. an^o Sess. 22. c. 1. de refor. Nihil est
alios magis ad pietatem & Dei cultum assidue
quam eorum vita & exemplum qui se diuino muneri
dedicarunt. Cum enim à rebus seculi in altioribus
locum conspiciuntur in eos tanquam speculum
oculos coniungunt, ex eisq; sumunt quod imitentur
propter sic decet Clericos ad sortem Domini vocati
tam moresque suos omnes componere, vt habitum
incessu, alijsq; omnibus rebus nihil nisi graue, no-
tum ac religione plenum præ se ferant.

Quanta fuerit vitæ ac morum probitas
stolo Paulo patet ex his ipsius verbis 2. ad The-
Tu assecutus es meam longanimitatem, dilectionem
patientiam, &c. Et 1. ad Cor. 11. Imitatores mei estis
ut & ego Christi, & ad Phil. 4. Sicut audistis & videris
in me. Quod audiebant à Paulo hoc videbat
Paulo 1. ad Thefl. 2. Vostestes estis & Deo
sancte &c. 1. ad Cor. 9. Omnia susinemus &c.

Cor. 1. Gloria nostra &c. ad Cor. 1. Non sumus
&c. 1. ad Theflalonic. 2. Ne-
que aliquando,
&c.

SIGNVM CLXXIX.

*Scholarum accuratam habere curam &
in ijs iuuentutem eru-
dire.*

IN formula reformationis per Carolum V.
Statibus Ecclesiasticis in Comitibus Augustanis
An. 48. ad deliberandum exhibita, & ab eisdem
probata & recepta, c. de Scholis & vniuersitati-
bus rectissime dicitur: *Schola seminaria sunt non
prelatorum tantum & ministrorum Ecclesiæ, verum
etiam magistratuum, & eorum qui consilium suis respub-
licas gubernant, quæ si negligantur aut deprauentur,
periculi erit, & Ecclesiæ, & Resp. inde periclitari, pro-
pterea de earundem instauratione magna cura haben-
da est, &c. Et: Præter pedagogia habeatur in collegiis
Theologus, qui certis horis interpretetur biblia, ac de re
Theologica doceat iuniores Canonicos, Vicarios & alia
Collegij membra, vbi quisq; ad lectionem suæ professioni
& instituto congruentem tenebitur comparere. Huic
vero quomodo & vnde prouidendum sit de victu, in Con-
cilio Lateranensi constitutum est.*

Ruchardus Monachus ille qui S. Bonifacij
Martyrium Heroico versu cecinit, Gymnasium
in quo domesticos & externos docebat omnibus
& diuitijs & honoribus prætulit, Episcopatumq;
quem ei Ludouicus Imp. offerebat, neglexit

Trithem. in histor. monasterij
Hirsaugiensis.

*Scripturarum lectioni diligenter incutere
& diaboli telis Clypeum earum oppo-
nere atque obijce-
re.*

*Mal. 4.
Eph. 6. gla-
diū spiritus
assume.*

1. **S.** Hilarion Abbas scripturas diuinas per
rationes & Psalms quasi Deo profer-
recitabat, quæ enim per Prophetas vel Apo-
stolos dictante Spiritu sancto prolata nouerunt
non irreuerenter ac inconsiderate legendæ
iudicabat.

2. Cum *Basilius Magnus* sacrarum literarum
dulcedinem gustare cœpit, Philosophiam ma-
danam contempsit, sunt qui dicunt, eum passi-
vini usum sibi interdixisse, donec mysteriorum
intelligentiam plenius perciperet.

3. *D. Hieronymus* ægre à lectione librorum
utilium auulsus latentium sub velamento
riorum dulcore tandem plenius hausto exci-
uit, dicens: *Quæ pars fidelium infideli, quæ con-
natio luci ad tenebras? quis consensus Christi cum
liar? quid facit cum Psalterio Horatius? cum Esai-
lijs Pharo? cum Apostolo Cicerone? demum autem
mus bibere simul calicem Christi & calicem detra-
rum.*

Rom. 13.

4. *S. Augustinus* dum inter Dialecticorum
phismata Christum quæreret hæresi se impo-
uerat Manichæorum. Tandem Pauli Apostoli
prom

pistolas euoluens reperit scriptum: *Induimini Dominum Iesum Christum*, ac statim discussis erroris tenebris aspicere cœpit lucē veritatis, consuluitque Ambrosium Episcopum quid primum de Sc. scripturis legere deberet, quo iam confidentius fidei Catholicæ posset adhærere. Et audiuit Esaiã sibi legendum esse quia quæ in Christo contigerunt explicatius Prophetarit, & gentium vocacionem annis multis post futuram quasi præsentem viderit. Denique ab Ambrosio baptizatus diuinos codices perlegendo non solum fidelis, sed etiam Ecclesiæ doctor præstantissimus nascitur, cuius Paulo ante dum sæculari duntaxat scientiæ studeret, fuerat oppugnantor contra Ecclesiam cum Manichæo consurrexerat, pro ea mox decertans & ipsum & reliquos omnes hæreticos facile conuicit.

1. Tim. 3. Ab infanzia scilicet litteras nosti.

Conf. lib. 8. c. 12.

S. Thomas Aquinas tam solerti studio lectitasse scripturas perhibetur vt interdum neq; propius altantes viderit, neque interpellantes audierit sensibus omnibus cum mente simul vni lectioni intentis. Hinc ad confirmationem fidelium & confutationem infidelium tales nobis commentarios reliquit, vt nihil in Ecclesia scrupuli sit, nihil nodi quod non explanatum in illis inuenias.

Sur. Tom. 2

6. S. Bernardum Abbatem nullo magistro vsu aiunt, sed sola legendi, orandique assiduitate mysticos de scripturis sensus elicuisse vt legeret intelligendi cupiditas fecit, vt intelligeret oratio impetravit, vt impetraret quid nisi vitæ sanctitas promeruit?

Sur. To. 4.

7. *Bernhardinus* primum iuris Pontificii disciplinis operam dedit postquam autem ad Theologiam animum applicuit, ei studio se tradidit adeoque ipsum delectavit sermo deus ut mox relicto sæculo religionem suscipere cepit.

8. *Equitius* Valeriæ vrbs Monasterij Albi quocunque ibat & correas manticas libris refectis secum defererebat, ni sibi deesset quod legere vellet (Greg. lib. 1. Dial. c. 5.) militem enim strentia arma (ferrea lorica, cassis, ensisque) non uidebant.

9. *Geruasius* & *Prothasius* gemelli fratres et persecutorem fugientes annos decem dormitauerunt, toto eo tempore nihil aliud, quam orasse atque legisse narrantur. Quamquam hoc vitæ institutum perfectionis esset dicitur, inuidia patuit, qui in idolo loquens, consuleretur, non se prius responsa daturum dixit quam *Geruasius* *Prothasius*que sibi inuiderent. Sed qui legendo fidem, orando constantiam perceperant, quos perdere inimicus cupiebat, eos Martyrij corona cohonestauit, & armis quæ de manibus illorum eripere cogitauerat ipse victus succubuit, hoc est oratione & lectione.

10. Cum *Edmundus* Archiepiscopus Cantuariensis inter legendum obdormisset, moriens pergiscens lucernam extinctam reperit, de legendi sibi occasionem sublatam dolens Sanctæ virginem inuocauit lucernaque repente illi accendit.

Amb. Ep.
85.
Met. a. Sur.
Tom. 3.

Cum prius Deo & Deiparæ Virgini gratias e-
gisset, legendo quod cœperat profecutus est.

V. Locum de otio.

11. *Petrus Trecentis* Presbyter assidua lectione
sacras litteras ita sibi familiares ad quemcunque
usum fecit, vt Comesteris nomen meruerit,
quasi qui diligenter lecta assidue ruminando sua
faceret.

Trith. de scrip. Eccl.

12. *Gennadius Constant.* Episcopus (vt & *Leo*
Rom.) neminem ad sacros codices admittebat,
qui non egregie Psalterium frequenti lectione
sibi familiare fecisset.

Niceph. Theodorigi lector.

13. *S. Hieronymus* in Clerici institutione ait,
Diuinas scripturas sapius lege, vt nunquam de
manibus tuis sacra lectio deponatur.

Epist. 2.

14. In concilio Cabilonensi II. sub *Carolo*
Magno Imp. habito inquit Patres: Decreui-
mus iuxta *S. Canonum* constitutionem, & caterarum
Scripturarum Sanctarum doctrinam vt Episcopi assidui
sint in lectione & scrutentur mysteria verborum Dei,
quibus in Ecclesia doctrina fulgore splendeant, & ver-
borum Dei alimentis animas sibi subditas satiare non
cessent, & cum *Dauid* quotidie dicant: Reuela oculos
meos & considerabo mirabilia tua. &c.

C. 1. & 2.

Psalms.

15. In Concilio Moguntiaco I. de Clericis
statutum est: His lege Patrum cauetur vt vulgari vita
seclusi à mundi voluptatibus se abstineant, in doctrina &
lectionibus, Psalmis & Hymnis, & Canticis exerciti-
ge incumbant, &c.

Cap. 10.

Diuus Chrysostomus affirmat nil temere ac
fortiter loqui diuinam scripturam. Sed & Syllaba
(addit) & apiculis reconditum habet thesaurum. *S.*

Hom. 18. in Gen.

Yy s Basil.

Ho. 10. hexi Basil. ait: Otiosum verbum in Scriptura ponere
est blasphemia.

SIGNVM CLXXXI

S. Scripturam docere, seu Scripturarum
sauros explicare, & obscuros literarum
locos doctiss. commen-
tariis illustra-
re.

Fulg. lib. 8. 1. S. Ambros. Mediol. Episcopus morbo
e. 7. que confectus, & modo non animus

gens Psalm. 43. interpretari cœperat, ledum
præuentus absolueret non potuit,

Niceph. lib. 21. c. 7. 2. Basilius Magnus & Greg. Naz. reiectis

libris se duntaxat exercuerunt, quorum
lectum non suo ingenio fidetes indagabant
auctoritate & maiorum suorum scriptis, quæ
ipsa Apostolorum traditione accepissent.
Naz. Orat. 2. in Pasch. Doctrina, ait, & in scripturis
quoque qui alios alitibus est & alimentum.

Dum nu- 3. Clemens Alexander li. 1. Strom. Puti qui
trix ut a- riuntur, emittunt aquam magis perspicuam, corru-
lumna lac tur autem hi quorum nullus est particeps. Ferru-
preparat tus usus seruat purius, defectus autem usus ei rubiginos
lucius pascitur, nerat. Dicens sepe vna audit cum ijs qui ipsam
& ipsa pin- Vnus est enim Magister & eius qui dicit, & eius qui
guescit. Litera de

4. S. Chrys. Ho. 8. in Gen. Quæto plus proficiat
cælo ab i- fluentorū horū spiritualium, tanto nobis & fluent
pso Deo da- auctiora. Tunc spirituales hæ opes magis augentur.

do audire volētibus doctrinam liberaliter profundimus. *te de melle*
 Idem Chryf. hom. 12. ad Theff. & Greg. li. 4. Ep. 40 *caeli (au.*
 S. Scripturam vocant Epistolam Dei, ad nos mis- *ho. 10. in 1.*
 sam, quia in ea Deus loquitur: Greg. 2. Moral. c. 1. *Tim.) mel*
 voca: speculum mentis, in quo interna facies no- *lea, & diui*
 stra videtur. *ni erga nos*
amoris ple-
nissima.

5. Esdras Sacerdos & legis doctor prae parauit
 cor suum vt inuestigaret legem Domini, & face-
 ret, & doceret in Israel praecipuum & iudicium.

6. RR. PP. Soc. Iesu sacram scripturam diligen-
 ter euoluunt, nocturna diurna; manu versant,
 & in ijs intelligendis, enucleandis & ad verbum
 ediscendis occupantur.

7. Regula Canonicorum ait: Praepositorum
 officij est, vt subditorum mentes S. Scripturarum lectio-
 nibus assidue muniant, ne lupus inuisibilis aditum inue-
 niat, quo ouile Domini ingredi, & aliquam ouium subro-
 pere valeat.

SIGNVM CLXXXII.

*Ne familia doctorum, nemine eam propa-
 gante & quasi ferente, breui aboleatur, semi-
 naria constituere iuuentutis & Dei mi-
 nistrorum, & Scholas seu
 officinas aperire pie-
 tatis.*

1. **D**iuus Chrysofom. Scytharum quos Ariana *Theo. hist.*
 pestis attigerat, saluti consuluit, Constā- *Eccl. li. 10.*
 tinopoli *c. 5.*

tinopoli Ecclesia constituenda quam Scriba
quorum ea in vrbe Magnus numerus erat, &
gendam administrandamque permisit, quod
iple Chrysofomus per interpretes sapienter
uit, & in diuinæ legis præceptis instituit.
certe Scytharum Ecclesia Constantinopolitana
fita nil aliud quam quoddam Scythicæ gentis
minarium fuit, constabat enim rudes Scythi
non nisi à suis exculis & doctis Scythis posse
iuuari.

*Labentis
disciplina
Christiana
remedium.*

2. Sanctiss. *Isidorus* Collegium (illius esse
plum quod à singulis Episcopis Tridentina
nodus erigi iubet) in Hispalensi vrbe, cuius
tistes erat, instituit, vbi adolecentes generis
geniiq; laude commendatos, & in ijs D. *Alphar*
sum, qui postea *Toletanus* fuit, & S. *Bran*
qui *Cæsar Augustanus* creatus est Pontifex
rabiliter erudiuit.

*Sess. 23. c. 18
Amb. mo-
ralis in
Chronica.*

3. *Gregorius* tertius decimus Pont. Max. m
quoquo versum (in Indias, in Angliam, Co
stantinopolim, Alexandriam Ægypti, Syria
Palæstinam, Babyloniam) operarios qui dicitur
verbo, ipso sanguine, ac pijs muneribus adhib
atque ad pietatem allicerent: vt vero non
se superstitie quam è viujs abeunte res tantar
fisterent, seminaria Alumnorum liberaliter
ruit, alte id intelligens quod Christus dixit: *Ecce
Dominum messis vt mittat operarios in vineam* quod
id videlicet spectans quod ipse Episcopus
marum nostrarum Dominus Iesus, vera sapien
tia Patris, & verus Architectus fundamentum
ponens, ac duo seminaria condens, alterum in
Apoli

Apostolorum, alterum 72. discipulorum per *V. Thom.*
 eandem Ecclesiam seminavit & auxit. Itaque à *Bozium de*
 Germanico exorsus, quod centum alumnis alen- *signis Eccl.*
 dis Romæ instituit: deinde alius, in eadem vrbe *li. 5. c. 3. &*
 Anglicum, Græcum Maronitarum, qui è monte *P. Ioan.*
 Libano deuehuntur. Neophytorum item & Hun- *Bonif. li. 1.*
 garorum & instituit & perpetuis redivis de- *de instit.*
 tavit aut firmavit. Inde quando ex antiqua stirpe *Christ.*
 Germaniæ sui progenitores descenderant has *pag. 31.*
 cogitationes etiam ad Germanica seminaria fun- *Seminari*
 danda conuertit, vnde in Boemia, in Moravia, in *per amplâ*
 Prussia, in Lituania, sed & Fuldæ in ipso Germa- *per ma-*
 niæ centro quæ adhuc stant, cum & in Transy- *gnifica*
 mania, in Belgio, & in Gallia aliqua alia (quin et- *multis in*
 iam in ipsis Iaponicis regnis) nonnulla poni ius- *locis, erecta*
 sit, quibus reditus ex Europa attribuit. De his *per orbis*
 Greg. 13. seminariis Stephanus Tuccius: *Ant. sti-*
 vos, inquit, lacerat ô nocturni prædones, vnus vos cru- *tem, & mis-*
 entat Gregorius, & exciatis per Germaniam, Galliam, *n. sica Pon-*
 Sarmatiam, Pannoniam iuuenum seminariis tanquam *tificis libe-*
 aggeribus fidei, vias vestris satellitibus intercludit, vestris *ralitate*
 vos implicat retibus, & intra fines ac parietes vestros, *dotata.*
 vestris vos liberis, vestris alumnis impugnat: neq; vero *Certa &*
 vnum ille aut alterum vobis opposuit propugnaculum, *firmâ sub-*
 sed suum singulis pene gentibus exstruxit. Prutenis & *fidia fidei*
 Suenis Bransbergense, Vilnense Lituaniis, Bohemis Pra- *Cath.*
 gense, Morauis Olomucense, Austriacis Viennense, Græ- *In exequiis*
 cense Stiriacis: Dilinganum Germanis, Fuldense Sa- *Greg. 13.*
 xonibus, Nisipontanum Scotis & Hibernis, Heluetiis hæc erunt *Artes reli-*
 Mediolanense, Britannis Bohemense, Claudiopolitanum seminaria *Religio*
 Transylvanicis &c. Hæc ille. Ecclesia certe in tem- *tandiu*
 pestatibus & procellis per bene moratos & ho- *stabit,*
 nestis *quamdiu*
hæc erunt
fortiss. iu-
uenum.

nestis artibus instructos iuuenes recreatur
religione vacillantes fulciunt atque confirmant
&c.

Rex ille Babilonicus, vt est apud Dan. 1.
pueros, formosos, & litteratos, ex illorum
mero quos in bello Iudaico captiuos excepit
litteris librisque Chaldæorum addiscendis
pari iussit eo consilio vt post triennium, quæ
erat ex Regis imperio in aliis studiis ponenda
Regem circumstarent.

Tale quiddam est in his seminarijs, vbi
geniosis iuuenibus minimeq; indoctis, vicijs
& nobilitate & pulchritudine præditis atq; in
tis peregrinæ linguæ condiscuntur &c. vt Be-
lonios, hoc est, à virtute pietateq; alienos ling-
uarum accessione rerumque scientia multarum
Christum adducant, Dei Ecclesiam imperant
dilatent. Natura vt esse perpetua possit, ad hanc
semine, siquidem alijs occidentibus & exoriente
tibus alia vi seminis progignuntur & exoritur
ita, vt Religio sit perpetua viui ex his ædificata
quam ex terræ vena lapides excinduntur, quæ
Dei Opt. Max. templum ac domus partim de-
catur, partim reponitur.

Lib. 3. hist.

c. 17.

Bar. 10. 1.

An. Ch. 98

Adolescen-

tes eligantur

in semi-

naria intro-

mittantur

summa ex-

pectationis

de seæcne-

mo hau-

riat.

4. Eusebius hanc refert ex Clement. Alex.
anne Apostolo historiam: vbi ex insula Pama-
rat Ephesum reuersus, quorundam rogatus
nitimas gentes proficiscitur, (Ioannes) hinc
copos constituturus, illic integras Ecclesiam
dispensaturus, alibi certos homines sibi
tus Sancti instinctu demonstratos, in Clerum
lecturus.

At cum ad urbem quandam non longe inde
 distantem (cuius etiam nomen nonnulli memo-
 rant) se contulisset; & alia quoque officia, quæ ad
 animos fratrum inter se dissidentium concilian-
 dos pertinebant, obijisset, ad extremum adoles-
 centulum corporis viribus valentem, vultu &
 oris conformatione venustum, animi impetu fla-
 grantem, forte conspicatus, statim in eum qui ibi
 Episcopus erat constitutus oculos conuertit, eū-
 que sic affatus est: *Hunc adolescentulum, omni studio,*
cura & cogitatione, coram Ecclesia & Christo teste, tibi
tuaque fidei commendo: quem cum Episcopus in
 suam tutelam accepisset, & omnia se facturum
 fuisset pollicitus, Ioannes eadem iterum atq; ite-
 rum illi edisserit, eiusque fidem contestatur. E-
 phesum deinde redit, Episcopus ille adolecentu-
 lum sibi concreditum in domum suam recipiens,
 educauit pro suo, in officio cōtinuit, fouitq; hu-
 maniter, ad extremū baptismi sacramento illumi-
 nauit. Postea vero vbi sigillo Domini (sacramen-
 to confirmationis vt addit interpret) tanquā per-
 fecta tutaq; eius animæ custodia obsignasset, nō-
 nihil de cura & obseruatione in eo instituēdo sus-
 cepta remisit. Quem quidem non solum liberior
 viuendi potestas, quam fuerat paulo ante tem-
 pus adeptus, verum etiam quidam adolescentes
 eius æquales otio languidi, inertia dissoluti, &
 omni malorum genere assuefacti corruerunt.
 Et primum exquisitis conuiuiorum opiparo-
 rum delictis illum alliciunt, inuitumque noctu
 deinde educentes, ad furti societatem coeundam
 attrahunt: tum maiora moliri flagitia hor-
 rantur

*V. locum de
 zelo anima-
 rum, & in
 Triumpho
 virtutum,
 locum de
 templis B.
 Virg. ex e s.*

tantur, iste pedetentim assuescit & propter
nerosam animi magnitudinem, tanquam
effrænatus, & nimium sibi suisque viribus
dens, extra rectam viam impetu fertur, fræ-
acriter præmordens, procliuius in profan-
vitiõrum gurgitem se præcipitat. Atque
iam in desperationem salutis in Deo sitz
deinceps non de exiguis noxis cogitavit, sed
ximis quibusdam ac nefarijs facinoribus
sis: vbi semel omni improbitate & nequitia
ditus euaserat, nullam nõ sceleris labem
cum alijs contrahere secum statuit, illis ig-
familiaritatem adscitis, & magna latronum
ba collecta, animo prompto paratoque
cem manu violentissimum, sanguinis effu-
crudelissimum, leueritate denique acerbissimum
præbuit.

Interea temporis vbi necessaria ad rem-
bat occasio, Ioannes accersitur, ille vbi ab
quarum gratia venerat, recta ratione dispo-
set. Age, inquit, Episcopo, depositum nobis red-
ego & Christus Ecclesia teste, quam gubernas, tu
m: simus.

Hic vero primo attonitus obstupuit, an-
tus pecuniam quam nunquam acceperat, &
fraudem & dolum malum repeti; & tamen
facile credere poterat ea à se repolci per
niam quæ neutiquam habuisset, neque
depositum repetenti omnino diffidere. Ver-
simulatque Ioannes dixerat *adolescens tuum*
& animam fratris, senex demisso vultu ingre-
cens & item lachrymans: Ille, inquit, m-

est. Quo modo & quo genere mortis? Deo, inquit, mortuus es; nam nequam & perditus, & vno verbo latro euasit, & iam pro Ecclesia, in qua versabatur, montem cum nefaria hominum sui similitum turba occupat. Apostolus ergo veste dilacerata, ingenti cum gemitu caput feriens: Bonum, inquit, custodem animæ fratris tui te reliqui. Equæ iam iam mihi adsit, & dux aliquis iuueris. Inde ab Ecclesia, ita ut erat, cum festinatione se proripuit. Profectus autem ad locum à primis latronum excubitoribus prehēditur, qui neque fugam parare, neque euitare studens, sed vociferans admodum dixit: Huc huius rei causa accessi me ad principem vestrum deducite, qui quidem ad tempus ut erat armatus expectabat. Verum ut Ioannem aduentantem agnouerat præ pudore fugam capessit. Hic vero ætatis suæ oblitus illum pro viribus propere insequitur, atque clamans: Quid, inquit, fili, me tuum ipsius patrem inermem & atate confectum fugis miserere laboris mei, fili, ne formides; adhuc tibi salutis spes reliqua est, ego te reddam rationem, & si sit opus, pro te lubens mortem Ioannis appetam, sicut Dominus pro omnibus nobis. Pro tua anima meam dabo, consiste, crede: Christus me misit ad te. Ille vbi hæc audierat: Primum oculis humi defixis, constitit, deinde arma abiecit: tum horrore perfusus, grauius & acerbe lamentatus est, se nem ad se aduentantem complectitur: Flexa & mœrore quo ad poterat, pro culpa satisfecit, & dextera sola occultata lacrymarum vnda secundo baptizatur. Apostolus rata & constanti assueuatione ei se à Salvatore veniam & remissionem peccatorum precibus suis impetraturum pollicetur:

*Ardens
charitas*

Zz cetur:

cerur: atq; ad genua accidens, ipsam manum de-
 teram, tanquam aqua pœnitentiæ ablucata
 gatamq; osculatus illum ad Ecclesiã redocit. Co-
 bris item precibus Deum pro illo inuocat, con-
 nuis ieiunijs vna cum eo se macerat, varijs
 sapientiæ sententijs eius animũ quasi quibusdam
 blanditijs mitigat, tranquillatq; neq; prius vult
 tur inde discessi, quam illum Ecclesiæ minister
 præfecisset. Cuius conuersione magnum
 pœnitentiæ exemplum, præclarum seculi
 generationis specimen, illustre deniq; tropat
 a peccatis resurrectionis, per exteriora pœnitenti-
 tiæ signa hominibus proposuit ad imitandum
 &c.

5. *Ioannes Magnus* Vspalensis Epif. dedit
 literas, quasdam Greg. 7. scriptas in Suenon-
 norum Regem, & Olauum Noruegiorum,
 Regem V. sigotthorum, in quibus petit
 vt mittant Romam Clericos ac pueros
 vt sacras literas moresq; Christianos com-
 doceri possint.

6. *Societas Iesu* totius orbis loca percurrit
 vnum præ oculis habet, vt in præcipuis
 bet regionũ ciuitatibus excitentur Gymna-
 quib. ad bonas literas moresq; pios adole-
 erudiantur. Exempli gratia: Goa est metropo-
 nobilissima Indiarum Orientaliũ, in ea per
 erecta est schola, ad quam confluunt vnde
 diuersis regionibus oriundi Brachmanes,
 Arabes, Æthiopes, Armeni, Chaldæi, Arabes
 Canarij, G. zarates, Dacani, Malauaces, &
 dis qui vltra & citra Gangem sedes habent.

Infulas habitant ab indico Oceano circumdatas, ex ea prodeunt innumerati alumni, & plurimos ad Christi cultum perducunt, & longe plurimos ad veram pietatem corroborant.

7. Fortissimus Martyr *Babylus* Antiochenæ Ecclesiæ Episcopus, tres discipulos *Urbanum*, *Prilianum*, *Epolonium* ab vno patre genitos secum abduxit in cœlum. Imperator enim *Numerianus* eos sæuissime cruciatos interemit. Et licet natu maximus 12. duntaxat annos vitæ cōplerat, medi⁹ 9. vltimus 7. tamen id ætatis de immanissimo hoste deq; superbissimo tyranno triumpharunt. Cū enim magistri sui religionem tueri ac retinere se velle dixissent, neq; eos verbera fregissent, quæ pro annorum numero quisq; pertulerat, ferreis sunt vnguib; *Numeriani* iussu dilacerati, quem do'orem fortianimo tolerabāt, magisq; doctor's sui cruciatu, qui in eculeum impo'situm immanissime torquebatur, quam suo commoti Imperatorum his verbis accusabant: *Erubescere, erubescere, tribusq; minutissimis puerulis longe inferiorem imbecilliorisq; te esse satere. Tu quidem ardes iracundia, nos his tormentis tanquam floribus vernis exornamur, plagarumq; vestigiis notatum, atq; adeo impressum corpus enitescit.* *Numerianus* Magistri præsentia confirmari puerorū animos arbitrat⁹ doctorē & discipulos se dib⁹ locisq; disclusit, seiunctisq; à *Babyla* præceptore puerulis alia donabat, alia promittebat; rō ignari tres fratres quo animo illa darentur, pro donis & pollicitationibus tyranno hæc verba reddiderunt: *Quid nos, insidiosè coluber, decipere, & vt auiculas in laqueos conaris inducere? nec à*

Simeon Metaphr. de vitis SS. Chryf. ho. de SS. Laurentino & Maximo.

fide Christiana deficiemus, nec magistrum Babylonem seremus.

Hæc audiens è carcere Babylas, & ex eo locum quem erat inclusus. *Macti, inquit, virtute fluita disciplina mea, gaudium meum, letitia mea, per amplexu ducationis istud est præmium, laboris mei hodierni fructum mirabilem capio, gratias tibi ago summe, qui talium me discipulorum magistrum esse vult.*

Pueri bene educati corronis æternis redempti fulgent in cælo.

Hæc Numerianus perinuitus audiuit, Babylasque denuo persuadere cœpit, vt simulacrum neratus acerbissimæ mortis tormenta effugeret quem cum de sententia dimouere non potest vna cum pueris capitis damnauit. Mortem pueri constanter pertulerunt, post iugulatos magister est, qui à tyranno contenderat vt pueri perirentur ad necem, veritus ne si prius ipse occideretur, constantia pueros firmitasque deficeret. Eodem modo quot millia studiosorum Societas sua à mortiferis culpis prohibuit quos erubescidos suscepit? quot auersis ab insidiosa vitiorum via directum ad cœlum iter ostendit? Magister enim habet vim ad sanctitatis amorem in puerorum animis ingenerandum vita tam piæ præceptorum. Nam est quasi compendium discipulorum virtutem via, vt talis magister quæres vult esse discipulos. Neque enim (vt Seneca) nulla res est, quæ magis impellat animos ad honestatem, quæque dubios & ad vitia præcitateque procliuēs ad virtutem & rectam viam di rationem traducat & transferat quam virtutis consuetudo optimorum. *Paulatim (ait) deficiunt*

Li. 14. Ep.

Turpis vitæ venena facile serpunt.

in pectora, & vim præceptorum obtinet frequenter audiri, aspici frequenter, occursum me Hercle ipse sapientium iuuat, & est aliquid quod ex magno viro vel tacente proficias. Thomas Bozius de signis Ecclesiæ lib. 5. cap. 3. probat exemplis diuersis olim cœnobia Monachorum inter Barbaras nationes constituta eodem modo erudire plerumque consueuisse earum pueros ad Christianos mores. Sic Adalbertus Episc. Pragensis à Monachis Pragensibus & S. litteras & pietatem Christianam fuit edoctus, &c.

8. Memoriae proditum est Sturmium vltimum non modo genere, sed etiam virtute scientiaque nobilem eorum beneficiorum authorem fuisse Germanis quæ vere appellantur bona. Cum enim Germaniam à litteris & pietate alienam, variisque bellis & seditionibus agitatum vidisset, nec Germanæ iuuentutis indolem improbasset, quæ quales magistros haberet talis fere esset, morum, doctrinæ, & pietatis officinas, hoc est, scholas optauit erigere nec defuit voluntati facultas. Nam fauente Carolo illo Magno in vastas solitudines penetravit, Fuldensequæ Cœnobium bonis auspiciis ædificauit, in eo quadringentos Monachos docuit, ex quibus multi, quæ erant eruditione & scientia, ex Græco sermone in Latinum multa vertentes Gymnasium atque ædes insigni Bibliotheca nobilitarunt. Ne autem studiorum studiosorumque moles tanta concideret Caroli Imp. & Bonifacij Moguntini Archiepiscopi liberalitas summa prouidit, Monasterium enim quod à Fulda fluuio nomen acceperat, agris, pos-

tionibus, prædiis, pecuniis, vectigalibus, et
plurimis uterque locupletauerunt. Difficile
caturus est quantos & quales viros Schola
enutriuere, ex qua velut sapientie, eruditionis
optimorum morum penu tot Episcopi, Ar-
chidiaconi, & Cardinales, mundo exhausto
dammodo doctorum virorum ingenii, pro-
ferunt. Ex hoc Gynasio summi Pontifices, Ec-
clesiarum præfules, hinc summum imperium
regentes & consiliarios, hinc ceteri principum
suarum tutores & curatores petebant.

*Langhe-
crucius de
vita & ho-
nest. Eccl.
lib. 6. c. 14.*

9. *Carolus Borromæus* Cardinalis Archiepiscopus
Mediolani, ut Ecclesia Mediolanensis idoneos ser-
uitos haberet, instituit amplissimum se-
minarium, ubi in literis ac pietate iuvenes edu-
cantur.

10. Sunt *Louani* quatuor collegia discipulo-
rum omnium doctoribus referta, *Lilium*, *Fal-
conium*, *Castrense*, & *portium* in quibus veteris
instituto honestis atque ingenuis, quos ege-
rit premit in aliquot annos ad capiendum inge-
nium, cultum alimenta publice præbentur. *Louani*
Hadriano VI.

*Hedio in
Chro. Ger.*

11. Historiæ referunt Episcopos *Leodiensis*
episcopatus, hoc est loca venerabilia & Scholas
studia & bonas artes liberalissime fouisse, &
que ex patrimonio *Diu Lamberti* circiter anno
Christi 1473. sic floruit *Leodientis* Schola et
bonis litteris inuigilarent nouem Regum
24. Filij ducum, 19. Filij Comitum, exceptis
regum, nobilium & aliorum filijs quorum
mensus fuit numerus.

12. Anno Christi 1604. Ioannes Miraus Clauo ^{Epif. Ant-}
 Antuerpiensis Ecclesie manum admouere ius ^{uerp. erigis}
 sus prouidi naucleri officia exequabatur. Nam ^{seminariu.}
 vix operi insistere cœperat, cum suæ fidei com-
 missam nauiculam inter tot errorum procellas
 fluctuantem intuitus, noua quadam insitione
 Seminarium Theologorum ab Antecessoribus
 vixaliter quam mente conceptum plantauit, è
 quo mox epibatas & classarios educeret, qui
 non ad gubernacula tantum, verum etiam ad
 clauum intrepidi aduersus Syrenum blanditias
 affiderent.

13. Ipsa diuina sapientia, vt dixi, cœlitus des-
 cendens & nostram induens carnem duobus se-
 minarijs vniuersam propagauit Ecclesiam, quo-
 rum alterum 12. alterum 72 habuit alumnos. Ho-
 rum autem eam curam gessit vt ad mortem vsque
 illos excoluerit, ac deinceps Spir. illis sanctum de
 cœlo dimiserit.

*Ant. Passé.
 Bibl. selecta
 li. 1. c. 8.*

14. Nullæ extant Synodi, in quibus de ratione
 studiorum actum quin præcipua Scholarum cu-
 ra Ecclesiasticis viris demandata sit. Et in ædibus
 etiam Cathedralium Ecclesiar. nomina eorum
 adhuc seruantur, cum Scholastici vel Magistri
 Scholæ appellantur Canonici, quorum erat an-
 tiquitus non tam Clericos quam Laicos & pau-
 peres apud templa ipsa gratis instituere.

Seminaria Cleri instituuntur in Concilio To-
 letano 2. c. 1. & Toletano 4. capite 29. eorundem
 meminit Vasense 2. capite 1. & Taronenſe 2. ca.
 13. Synodus Tridentina afflatu Spir. S. iussit insti-

tui seminaria Clericorum, vt in singulis diocesis
 bus efformentur operarij, in Concilio Carthagen-
 censi hæc de seminarij institut. statuta leguntur
 (Anno 1565.) Cum ad hæreses extirpandas & vici-
 dum Ecclesiæ Dei pristinum suum nitorem, & Clero-
 cerdotioꝝ, pristinum suum decus, ac consequenter
 tra non multos annos Ecclesia mire floreat eruditi-
 sacra, pietate, vitæ puritate, habeantq; singule
 ses plerosq; omnes ministros bene idoneos ad laudabile
 obeundum munus suum, & non paucos excellenti
 ditione & pietate, nihil dici aut cogitari possit ex-
 rius illo decreto SS. Tridentina Synodi quo iubetur
 singulis diocesisbus instruatur seminaria ministrorum
 atq; adeo iam inde ab initio Ecclesiæ vix quilibet
 clarius aut efficacius institutum esse videatur ad
 dum Ecclesiæ Dei florentissimum statum, literarum
 rarum cognitione, pietate, religione, vitæ puritate
 sanctissimum & utilissimum illud decretum con-
 S. Synodus vehementer hortatur & obsecrat omnes
 dinis Ecclesiastici viros, maximeq; eos qui bonis Ex-
 sticis vtuntur, in hanc rem & utilissimam, & singulis
 apud Deum & homines meriti omnes conatus inter-
 quo breui perfici possit, vt vberem segetem Christi-
 Reip. hæc literarum seminaria proferant. Quæ
 atatem maturuerit, ornet Ecclesiam, & expleat
 Domini, neq; enim melius opes Ecclesiasticæ, neq; saluti
 collocari possunt. Nam cum sint varia officiorum
 quibus charitas erga proximum exercetur, tam
 genus officij cæteris est maxime laudabile, in quo
 cum Ecclesiastici præluce debeant cæteris, debent
 in tanta calamitate ac necessitate promptum, hilarem
 ac liberalem animum præbere. Quare præcipit S. Syno-

us vt quamprimum fieri possit modus cōstituatur facta sess. 23. c. 12
 omnium beneficiorum atque eorum omnium quorum
 decretum Concilij Trid. mentionem facit estimatione,
 quo ad hęc seminaria ponenda & constituenda sufficiens
 contributio fiat.

15. Ferdinandus Castillus Dominicanus scri- *Possenu c. 10*
 bit id S. Dominico fuisse propositum, vt non solum
 Philosophiam & Theologiam sibi docerent, ve-
 rum etiam inferiorum Scholarum susciperent
 curam, ad quas ipsi quoque laici confluerent,
 quod intelligeret hanc esse conuertendis ad
 Deum ciuitatibus compendiosissimam viam.

P. Possenuinus exponit rationem disponendi &
 administrandi hęc seminaria lib. 4. Bibliothecę
 selectę c. 11.

Quis nescit cum primis rebus aduersis & ca-
 lamitosi s pauperum studiosorum, solarium, por-
 tum, ac refugium inuestigandum esse diligentis-
 sime?

Certe Scholarum ac pauperum studiosorum
 in dispensatione patrimonij Christi præcipuam
 habendam esse rationem Clericis, facile videt,
 qui præstantissimos ponderat fructus qui ab his
 in vniuersam importantur Remp. Christianam.
 Nam quis nescit Scholas esse fontes illos augu-
 stos & sacros ex quibus Ecclesia, Resp. & tota
 hominum societas irrigatur? Quis ignorat Scho-
 las esse horrea seu promptuaria, ex quibus omnia
 Ecclesię & Resp. necessaria, sunt depromenda,
 atq; adeo eas tanto vinculo Ecclesiis esse copula-
 tas vt sine mutua officiorum communicatione
 neutrę possint esse saluę?

*Quia Col-
 legia Cleri-
 corū erunt
 Schola vir-
 tutum &
 seminaria
 Studiofa-
 rum, ger-
 manice
 Studiofi
 vocantur
 Clerke.*

Adhæc Aristophanes veteris comædia fac-
tissimus poeta in pluto suo paupertatem magis
se gloria efferentem introducit, quod sola
doctrinarum rerumque bonarum inuentum
conseruatrix. Quod licet incredibile & poe-
tici quasi simile videatur, subductis tamen diligenti-
rationibus illud ex oraculo Apollinis Pythia-
rum non sine causa arbitrari debemus. Numquid
enim Socrates non solum hominum sed & De-
orum consensu sapientissimus iudicatus, nec
paupercula, obsterice, in lucem susceptus, he-
lophiæ moralis inuentor & princeps à doctis
appellatus est? Nam is primus ab indoctis ali-
erroribus abducens animum suum, hanc partem
Philosophiæ, quæ est de vita & moribus, in opo-
tum extulit & cum hominibus communica-
uit. Nonne Demosthenes obscuro paruisq; opor-
tunitate, cultellorum veditore, proce-
tus, primus intellexit quot modis hominum
res, & quibus rebus, & quo genere orationes
quamque partem moueantur, ideoque orationis
faciendæ & ornandæ locupletissimus habuit
est auctor? De Euripide, cuius singuli versus
gula testimonia putantur Ciceroni, quid dicitur?
Eius certe mater domestica difficultate compo-
sita, ex olerum venditione sordidum quædam
illiberalem faciens, quid filio præter contemptum
relinquere potuit & egestatem? is tamen ad
ad Tragicædiam applicata, magna cum voluptate
occupatione & prudentia, princeps habitus
Tragicorum: multa enim eaq; memorabilia
adiexit arti quibus ante ipsum vsus fuit nemo.

Plauti pa-
ter mole-
bat in pi-
strino.

Sexcenta in istam sententiam proferre exempla mihi paratum & expeditum esset, nisi res & consilium breuitatem mandarent. Hæc autem factis aperte docent Scholarum atque Musarum patronos in hac vna cogitatione versari ac defixos esse oportere, vt Scholas ac pauperes studiosos moribus & pietate optime florentes nouis semper beneficiis ornatiore & celebriores omnibus & exteris & ciuibus suis commendent.

Quoniam enim haud facile emergunt vnquam quorum virtutibus obstat Res angusta domi, vt canit ille, & felicissima ingenia à suscepto studiorum itinere necessitate rei familiaris retrahuntur sæpissime, ideoque ex illis frustra Socratici, Demosthenici, & Euripidei expectantur, merito habent in more hoc positum non Reges modo & principes illustres, verum nobiles quoque Respub. (vt de Ecclesiasticis nihil dicam) vt eorum, de quibus spes est præclara concepta, annua stipe foueant studia, nec pecuniam in vllas res alias quam hanc melius conferri posse statuunt. Nam si lapide aliquo moto, aut alias, vitium fecerit domus, annosæ atque exesæ arbores nutare vel procumbere ceperint, patres qui sunt familias frugi, nouas substituunt: & iidem quæ ad familiam sunt sustentandam necessaria in æstate, non hyeme, cum sese defectus offert, parant: imperatores quoque prudentes in pace de bello cogitant: Multo magis hoc piis ac prudentibus magistratibus est prouidendum, vt eos liberalitate atque magnificentia sua alant, qui veluti lampade

tra-

*Aristoteles
Alexandri
Virgilius
& Horatius
Augusti liberalitate emer-
serunt.*

tradita ab ijs quos per mortem ex auctoritate
mino placuit, auitæ religionis & veneranda
tæ fidi sint custodes.

Decretum Eadem de causa, & quia lubrica ista ætas
Ecclesia de scentum, nisi ad pietatem infortetur, antea
Studiosis vitiorum habitus eam possideat, ægre in dila
alēdis Sess. na Ecclesiastica perseverat, S. Synodus Tri
23. c. vlt. na pie & necessarie statuit, vt singula Catho
De Semina les, Metropolitanæ, atque his maiores Eccles
riis mini. pro modo facultatum certum puerorum, pro
strorū Dei. pue pauperum numerum alant, & disciplinæ
De 13. Semi clericis instituant, quorum indoles & vultu
nariis Gre tas spem adferat eos Ecclesiæ ministeriis pro
gorij 13. itē tuo inseruituros. Iuxta hoc Spiritus Sancti des
de Semina tum multa, laus Deo, multis in locis, ad commo
riis Regis nem Ecclesiæ causam promouendam, erecta
Hisp. & a Seminariorum in quibus bonæ indolis & magnæ
liorū lege spectationis adolescentes in studiis & exercitiis
D. Ioan. pietatis enutriuntur.
Mol. lib. 2.
de Can. &
Tho. Bozū
de notis
Ecclesia,
figno 42.

Genebrardus in Chronol. testatur Parisiense
esse Collegia ab Ecclesiasticis pleraque omnia
structa & dotata, in quibus studiosi nulla impo
sa student.

Vtinam autem sicut olim Clericorum num
rus creuit, ita in hoc mundi delirio horum Semi
nariorum numerus in singulos crederet au
cum tam multum interfit, maxime hac vici
mundi senectæ, quomodo & studia & motus
neræ iuuentutis formentur. Vtinam Rec
Ecclesiarum multos innocentes pueros, qui
Christus ad se venire voluit, ad seruitium De
formarent, multoque strenuos milites Christi
educerent.

Sap. 6.

Dan. 12.

educarent, attendentes illud Sapientis: *Multitudo Sapientum est sanitas orbis terrarum. & illud Danielis: Qui docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti: & qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stelle in perpetuas aeternitates.* Vtinam Deus Opt. Max. (cui pia optimisque moribus gubernata paupertas semper fuit gratissima) sic illorum mentes & consilia ad pauperes flecteret ac traderet studiosos, ut amplissima Scholis ac seminarijs Ecclesiae beneficia liberalissime & cumulatissime suppeditarent. Vtinam omnes cogitarent quam difficile sibi sit futurum de bonis Ecclesiae & pauperum apud iustum iudicem exactas reddere rationes. Vtinam omnes scirent decimas sibi dari non solum ut seipsum pascant, sed etiam ut in pauperibus cibent, potent, vestiant Christum.

Hinc enim in iure Canonico expressum est, *Caus. 16. q. 1. & tit. de dec.* decimas esse tributa egentium animarum. Vtinam memores essent ad se pertinere quaecunque in Corpore Iuris Canonici & sacris Conciliis de vita & honestate Clericorum leguntur, & in nullius Clerici Mensa deesset Christus. Vtinam intelligerent se, quo plura possident, eo periculosiori esse loco, & se multa ex portione aut pauperum, aut Ecclesiarum possidere. Vtinam etiam ponderarent quam graui onere premantur illi studiosi qui vno eodemque tempore & cum dura paupertate bellum gerere, & sese inscitiae opponere necesse habent. Vtinam perenderent quam multi quamuis excellentibus ingenijs praediti in tenebris & nocte iaceant, qui
vel

veleximii Theologi, vel prudentissimi Inven-
 sulti, vel clari Oratores esse potuissent, si dicitur
 liberalitas ipsis ad cumulatiorem doctrinam
 iumento fuisset. Utinam sic secum ratiocina-
 tur omnes: Si Christo tam chara & accepta
 charitatis officia etiam minimo Christi am-
 pensata, ut ea, velut sibi facta, sit remunerata
 quid de illis dicemus qui seminaria & planities
 Doctorum ac ministrorum Christi sua libe-
 ritia fouent, bona sua in futuros pastores & Ec-
 lesiasticæ Scholarumque Doctores impendunt, & in-
 genia suis foundationibus in studiis
 sustentant, ut columina & columnas in domo
 ædificent, ac multa in eadem lumina accendunt.
 Utinam omnes ultimæ voluntati & expectati-
 ni satisfacerent illorum qui tot bonis Ecclesiæ
 donarunt atque ditarunt. Utinam denique
 sua Christi visceribus distribuerent bona, &
 adhuc prospera & vegeta utuntur valetudine
 iuxta versum publico sermone tritum:

*Esa. 38.
 Dispose do-
 mui tua.*

*Da tua dum tua sunt, post mortem tunc tua non
 sunt.*

Et iuxta illud: fax vna quæ præfertur plus lucet
 fert per tenebras ambulantibus, quam quæ
 quæ sequuntur. Recte S. Lucia virgo cum mater
 ad erogandas pauperibus facultates horretis
 ipsa que diceret ut vite suæ finem expectaret, re-
 spondit: *Non est admodum gratum, o mater, dimit-
 nus, quod qui offert ideo offert quia illius visum sibi
 sibi interdicit dies. Da dum sana es, ne si moriens*

*inuita dedisse arguaris, rem, quam velis nolis relinquere
cogeris, quam tecum ferre non potes, & qua ipse frui ne-
quis.*

IN SEMINARIUM DIOE-
cesanum LVI. Episcopi Monaste-
riensis, FERDINANDI BA-
VARI, &c.

Gaude ter felix FERNANDI Westphala terra.

Nam BAVARVS factis se probat esse patrem

Tu querens steriles exortis sentibus agros,

Frigore & obscuram nubibus esse diem.

Ast hæc FERNANDVM contristant maxima
damna,

Firmaque muneribus gaudia ferre parat.

Dum Mimigardiaca pia germina nutrit in vr-
be,

Doctrinisque rigat quæ tua damnaleuent.

Prouidus haud paucos, inquam dum pascit a-
lumnos,

Detegat vt vera religione dolos.

Nam quot sustentat veræ pietatis alumnos

Tot fidei accensas porrigit igne faces,

Quæ tibi lucebunt, spinas & frigora tollent,

Et veniet sic post nubila clara dies.

Impie facta times? longe maiora videbis,

Cum Domino fructus semina iacta ferent.

Quid facies versute tuis Caluine labru-
scis?

*Vtinam iam
aspicere
virescens
florescentes
campos & ma-
turos fru-
tus*

Quis est.

Quis comedet glandes prave
tuas?

Vescetur miti postquam gens Westphalica
Et

Germina Fernandi quem bene ce-
rent.

Inclyta Fernando nimium gens Westphalica
debés

Syncerae fidei qui tibi germen alit
Princeps magnanimus te plantat & in-
pse,

Incrementa dabit sed meliora Deus.

SIGNVM CLXXXIII

Sepelire mortuos.

1. **B**ethunia oppidum est Artifiz apud
gas in quo sodalitas est civium, quae
tim ab effectu, partim ab auctore charitatis
gianam nominant, Graece non inepte *Nephe-
glav*, ab exportandis cadaveribus, siue fune-
efferendis nuncupare possis, qua fit ut nemo
cui cuiusmodi sit, conditionis supremo fune-
sepulchri honore careat. Auctor seu portus
for huius instituti fertur fuisse *S. Eligius* veteris
Flandrorum Apostolus idemque Norwiche-
ac Tormacensis Episcopus. Qui Anno 1180
dem temporis & horae articulo duobus
fertareis vni Bethuniæ, alteri Beuriaci (inter
interuallum est passuum amplius mille /

etiam apparuisse, & ut cereum illum toto Belgia memoratissimum (qui etiamnum visitur, pompis solemnibus circumfertur ad sacra accenditur neque vlla tamen sui parte deperire perhibetur) formarent, commonesecisse proditur. Quam rem cum diligentissima inquisitione cognouisset Regon ad diuipraiecti in suburbij occiduis Bethuniensibus prior singulari vitę sanctimonia präditus, suaorsu ut eiusmodi sodalitas quaedam velut *traçcia* & *ççarçia*, charitatis & Christianę in defunctos pietatis alumna institueretur. Ad cuius legitimam & politicam administrationem quorannis 21. Viri ex honestissimo civitum ordine deliguntur, qui communibus suffragijs præpositum & quatuor viros creant, quos maiores nominant, qui se duces præbeant & ceteros pro sua auctoritate sese subsequi cogant in ædium mortualium penetralia, inde cadavera exportare, & sandapila & sepulturam efferre, quocunque morbi genere etiam pestilenti exincta, modo in Sodalitatem nomina dederint, & intrastatos oppidi limites mortui deprehendantur. Et annis iam abhinc quadrigentes vsu & longinquo temporis periclitatione est compertum nihil unquam contagionis ex adfectis corporibus contraxisse eos qui tam pium Christianę charitatis munus exercerent. Hęc Aubertus Miræus Canon. Antwerp. in notatione ad auctarium Aquicentium additum ad Anselmi Gembhæcensis Chronicon.

2. Sunt etiam Romę & alibi Sodalitates mortis (& Tobię) institutę & S. Hier. agens de muliere

Aaa

liere

liere septies icta Ep. 49. & in Epitaphio Pauli
 Greg. Niss. de funere loronis, & Sur. to. 1. in vi.
 Fulgentij insinuant Clericorum aliquando ha-
 se officium mortuos sepelire. V. P. Grestertius
 funere Christiano li. 2. c. 1. S. Hieron. ait. dicitur
 49. Clerici quibus id officii erat ex more tumulato-
 rant, &c. V. Baron. to. 4. Anno. Christ. 367. de
 sub finem anni 396. & Lorinum in cap. 5. ad
 Apost.

*Silentium colere seu taciturnita-
 tem.*

*Hist. trip.
 li. 8. ca. 1.*

I Ambo Abbas cum discere prius quam
 qui proposuisset, ad illum qui 38. P. dicit
 sibi legere ceperat, hist. trip. li. 8. c. 1. Dixit
 vias meas ut non delinquam in via mea, sat est, in
 reliqua audiam, cum istud opere impieuerit. Multo
 inde tempore post reuersus cum interrogaretur
 cur tantum ad magistrum redire distulisset, an-
 dum se illud quod didicerat perfecisse, dixit
 postolicum esse praeceptum: *Esote factores non
 non auditores tantum.* Idem Theophilo Episcopo
 si aliquando adeunti & aliquo sermone ab
 spiritaliter refici petenti, respondit: *Si in
 tate sua non reficiebatur, nec sermonibus cum respici-*
 Hinc de vita sua iam lupremo audacter adhae-
 uit, ex quo eremum incolere cepisset, nullum
 vnquam proculisse verbum, quod prolatu nollet.

Iac. 1. v. 22.

*De silentio
 Monacho-
 rum in A-
 gypto.
 Cassian. de
 inst. li. 2. c.
 10.*

2. *Ammon* Pater mille Monachorum quos *Pallad. in*
 vocabat *Tabennesitas*, tantum cum illis exercuit *hist. c. 42*
 silentium, ut viderentur esse in solitudine, vno- *Al. mille*
 quoque occulte peragente suum vitæ institu- *& quingē-*
 tum. *torum.*
Ibi. hist. 50.

3. *Theoma* Abbas in domuncula inclusus tem- *De 40. Si-*
 pore 30. Annorum silentium exercuit. Vultum *lento.*
 habebat Angeli, &c.

4. *Greg. Nazianzennus* toto aliquando quadra-
 gesimæ tempore silentium sibi indixit, in solitu-
 dinem digressus. *Cuius facti mei, inquit, si causam*
queris, idcirco a sermone prorsus abstinui, ut sermonibus
meis moderari discam.

5. *S. Arsenius* quondam filiorum *Theodosij*
Cæsaris præceptor cum in eremum secessisset,
 fratri cupide eum inuiseri, post salutationem
 peractam nihil locutus est, cum tamen diu sermo-
 nem exhortatorium vna cum socio ab eo expe-
 ctasset: sæpe secum ipse loquebatur in hunc mo-
 dum: *Arseni, cur egressus es, hoc est cur mundo*
renunciasti: illud vero frequentius: Locutum fuisse
sæpe penituit, tacuisse nunquam.

Metap. ap.
Sur. 19. Jul.

6. *S. Ioannes silentiarius* ex Episcopo solitarius,
 teste *Cyrillo* Monacho eius synchrono, totos 47
 annos vsque ad annum ætatis 104. siluit.

Apud Sur.
13. May.

7. *Seuerus Sulpitius* Presbyter cum multa Ca-
 tholice scripisset in senectute sua à *Pelagianis*
 deceptus, agnoscens loquacitatis culpam, silen-
 tium vsque ad mortem tenuit, ut peccatum
 quod loquendo contraxerat, tacendo penitus e-
 mendaret.

Hieron. in
Catalago
illius.

Sur. To. 3.

8. *S. Romualdus* Abbas cum montē Syrie
tarius incolet septenni silentio in summa
austeritate traducto spiritalem Pfalmorum
telligentiam promeruit: Petrus Damian. Cas.
Sic & S. Hieron. ad Eustoch. scribit: plerique
in Eremo reperisse qui per septennium
prorsus verbum homini alteri emiserant.

In vitis pp.

9. *S. Agathonem* Abbatem lapillo afflicto
indito tacere didicisse ferunt, idque ab eo
tres obseruatum, ne etiam cum fari velle
ditum sibi foret.

*Pf. 13. Qui
custodit os
custodit
animam.*

10. *Thomam Aquinatem* dum inter Scholasticos
versaretur, naturaque taciturnus esset, de
poris habitu, reliquis Paulo obfiores, Boetio
mutum appellabant. Magister vero vbi
nium disputatiunculis experiri cepisset de
hendens quorsum eius tenderent silentia. *Boetius*
mutus, inquit, talem edet mugitum vt sonum eum
admiraturus sit mundus. Sur. Tom. 2.

1. de aff. c. 2.

11. *Sanctus Ambrosius* Clericis suis scribens
Quid, inquit, præ cæteris debemus discere
tacere, vt possimus loqui, ne prius me vox
demnet mea, quam absoluat aliena? Scripsit
est enim: *Ex verbis tuis condemnaberis.*

Matt. 12.

opus est igitur vt properes periculum
cipere condemnationis loquen-
do, cum tacendo possis
esse tutior.

SIGNVM CLXXXV.

*In simoniacos grauissimas pœnas
decernere.*

1. **B**eat^{us} Petrus primum Simonia^e patrem da-
mnatione æterna dignum pronunciauit, De pœnis
Simonia
cum (Act. 8. v. 20.) dixit: *Pecunia tua tecum sit in V. Thea-
perditionem.* Deinde fulmine excommunicationis trum & si-
gnum de
auaritia.
à fidelium cœtu, cui per baptismum iam insertus
erat, eum leparauit, cum ait: *Non est tibi pars neque
fors in sermone isto, vel in fide ista.* Nam Apostoli Can. 18.
omnes postea Canonem condiderunt his verbis.
*Si quis Episcopus aut Presbyter, aut Diaconus per pe-
cunias hanc obtinuerit dignitatem deijciatur & ipse &
ordinator, & à communionem modis omnibus absinda-
tur, sicut Simon Magus à Petro.*

2. Apostolorum exemplum secuta est Syno-
dus Oecumenica Chalcedonensis, & Synodus
quæ dicitur sexta, aliæque generales quæ Eccle-
siam vniuersalem repræsentarunt. Fulminarunt
in Simoniacos. 1. Excommunicationem latæ sen-
tentia. 2. Suspensionem ab ordine per simoniam
suscepto. 3. Restitutionem pretij dati & spiritua-
lis rei resignationem cum potest resignari. 4. In-
famiam. 5. Inhabilitatem ad beneficium simonia-
ce acceptum. 6. Priuationem omnium benefi-
ciorum etiam iuste acquisitorum, & ad omnia
inhabilitatem.

Lib. 1. septimi decretalium tit. 3. c. 1. constituit
Iulius II. in Concilio Lateranensi vt electio Pon-
tificis

tificis maximi simoniaca nundinatione in
 nulla sit, nulliusque potestatis, adeo ut sic electus
 exauretur ab omnibus dignitatibus & officio
 cum suis sequacibus & complicibus Cardina-
 bus. Idem ibidem c. 2. constituit: ut pontificali
 moniace electo nemo obedire teneatur, illius
 auctoritati detrudere omnibus liceat, & eius
 electione is è Pontificio solio deturbetur.

*Ius potesta-
 ris amittit
 simoniace
 electus, &
 soluitur
 ab omni o-
 bedientia
 vinculo
 subditi.*

Greg. in registro reddit rationem cur simonia-
 cus dicatur hæreticus: *Quisquis, inquit, per peccatum
 ordinatur, ad hoc ut hæreticus fiat ordinatur. Nam
 hoc quod imprecabile licetur, verifimile est
 male sentire de sanctitate Ecclesie. Tanta
 Conc. Can. vlt.*

Vsq; adeo exosa bonis clericis est simonia
 ut animas duntaxat hominum, non autem bono-
 ipsorum temporalia capiant.

S. Paulus 2. ad Cor. 12. v. 14. non quero
 sed vos, nec enim debent filij parentibus obedire
 rizare, sed parentes filiis. v. 16. Ego vos non qua-
 uavi, &c.

*Schasna-
 burgensis.*

3. Gregorius VII. Pontifex cum simonia expo-
 retur, coram omnibus inter missarum solennium
 se purgaturus, inquit: *Ne humano magis quam di-
 vinitati videar testimonio, ut satisfactionis compen-
 sationem omnibus scandali scrupulum de medio auferam
 ecce Corpus dominicum quod sumpturus sum in expi-
 mentum mihi hodie fiat innocentia mea ut omnipotens
 Deus suo me hodie iudicio vel absoluat obiecti
 suspicione, si innocens sum, vel subitanea inter-
 morte, si reus. V. Binsfeldium parte 4. p. 4.*

stor. ca. 4.

SIGNVM

SIGNVM CLXXXVI.

Sobrietatis facem aliis præferre.

1. **C**hristus 40. dierum ieiunium absque omni cibo potuque haud sine graui carnis emaceratione transegit. Cum è Iudæa in Galilæam peregrè proficiscens iter faceret per Samariam, itineris labore confectus, lassatus, ac sitibundus à muliercula Samaritana, non vinum non ficeram petiit, sed haustum aquæ è puteo, quo emaceratum ac languidum corpusculum refocillaret, in cruce fel & acerum degustauit.

Matt. 4.

Ioan. 4.

Qui dat e-

scam &c.

psal. 82.

Ioan. 2.

Qui mihi

ministrat

me sequatur.

2. Aaroni ac reliquis sacerdotali ordini adscriptis Leuitis præcepti necessitate indicitur, vinum sobrie potandum, ac sacrificij tempore plane vitandum. Vinum dicitur Leu. 10. & omne quod inebriare potest non biberis, tu & filij tui, quando intrabis in tabernaculum testimonij ne moriamini, &c. Nec sacrificium Deus ratum vult acceptare sobrietati non coniunctum, & ab ea quodammodo sanctificatum, nec pro tribunali iudicia exerceri, nec sententiam vllam ferri, nec ambigua discerni, nec populum erudiri nisi à sobriis.

Sobrietas

ad omnia

sacerdotalia

munera

requisita.

Hæc lex per Ezechielem c. 45. renouatur quasi ad denuo promulgatur. Vinum, ait, non bibet omnis sacerdos, quando ingressurus est atrium interius.

Sapientia

in sicco re-

sudet, non

in paluibus.

& lacunis.

3. Nazarai domino peculiari cultu dicati

Aaa 4

ac de-

ac deuoti præcipuo sobrietatis voto quasi vincto
lo obstricti erant, Num. 6. A vino omni quod in
re potest abstinebunt, acetum ex vino, & ex quibus
lia porione, & quicquid de vna exprimitur non in
vvas recentes siccasq; non comedent, &c.

4. Ioannes Baptista vinum & ficeram non
locustas & mel syluestre comedit, solo contentus
aque potu.

*Euse. li. 2.
hist. eccl.
6. 23.*

5. Iacobus Apostolus qui frater Domini
gnominatus est, tota vita nec carnem comedit
nec vinum aut ficeram vnquam degustauit, nec
ex re tantam sibi sanctitatis famam corruptam
dicitur, etiam apud infideles Iudæos, ut quibus
sibi persuaderi permiserint ob eius inuitiam
dem vrbs Hierosolymitana euerfionem
consecutam.

Cap. 22.

6. De S. Augustino sic scribit Possidonius
est frugali mensa & sobria, quæ quidem inter
lera & legumina etiam carnes aliquando pro
hospites & quosq; infirmiores continebat, in
per autem vinum habebat, quod tamen modice
tissime bibebat.

*Ep. ad Eu-
stochium.*

7. S. Hier. declarans quanto animi zelo
uore carnis tentationibus oblectando depre-
uerit, de cibus, ait, & poribus quibus tum temporis
tabam, taceo, cum etiam languentes Monachi aqua
da vtantur, & coctum aliquid accepisse luxuria, sic
exercitiis Monachorum Aegyptiorum, qui
communi habitabant subiectit: Vniuer-
gumibus & oleribus, quæ se solo condiantur,
tantum sines accipiunt, quibus & paruulus sepe

dium, ut aliorum fessa sustentetur etas, aliorum non frangatur incipiens.

8. Paulus Eremitarum Coriphæus plurima annorum spatia palma cibum præbente, & amictum, lymphæ vero potum, in eremo transegit. Iesum addit S. Hier Testor ac sanctos angelos eius, in ea Eremi parte qua iuxta Syriam Saracenis iungitur, vidisse me Monachos, de quibus vnus per 30. annos clausus hordeaceo pane & lutulenta aqua vixit, alter in cisterna veteri quinq; caricis per singulos dies sustentabatur, &c.

Paulus ille à Deo etatis anno vsque ad 103. quo terris relicti ad cælum migravit, dimidiati panis fragmentum quotidie coruo alite deferente accepit, in aduentu Antonij integer allatus, Deo donante quantum vtriq; satis esset, qui cum comedissent, ad fontem accedentes, prono ore, manibus concavis, aquam hauriendo, sitim expulerunt.

9. De S. Hilariõne ait: Quindecim tantum caricis post solis occasum comedit. Herbarum succo, & paucis caricis atq; aqua & potu, post triduum vel quatrimum deficientem animum sustentabat. Nam sibi quandoq; iratus & pectus pugnis verberans quasi cogitationes cæde manus posset excludere, Ego, inquit, a selle faciam ut non calcitres, nec te hordeo alam sed paleis, fame te conficiam & siti graui onerabo pondere, &c.

10. S. Antonium Abbatem Ægyptium, & Serapionem Arsenoitam Palladius testatur solo pane & aqua victitasse, & priorem illum cum ad extremam peruenisset senectutem consuetum victus rigorem vltius tolerare non valentem, herbas & arborum poma pani & aquæ superaddidisse.

Sur. To. 1. 11. *Fulgentius Ruspensium Episc.* nec agere vini potum & carniū esum à quoquam accepit, ne à sobrietatis vsu, cui semel assueverat, duceretur.

Sur. Tom. 1. 12. *Amandus Turoni apud sepulchrum D. Martini* quindecim annorum intervallo, hordeaceo pane, solo & aquæ potu vitam diutissime in omnium stupore sustentavit, ac demum ob magnam sanctitatis opinionem Traiectensium Episcopus designatus miraculorum gloria fulgens super eos abiit.

Sur. To. 4. 13. *Germanus Altisiodorensium Episc.* frugalissimo, tenuissimo simplicissimoque contentus, vini usum à mensa penitus excluferat, præterquam solemnioribus Ecclesiæ festis, quando cyatho paucillum vini infundebat, ut nihil tamen præter aquæ saporē gustaret. Antehac hordeaceo pane & leguminibus vixerat, & his non aliis sed cinere conditis.

Pall. hist. 86. 14. *Euagrius Presbyter* 40. annis in victum solum panem oleum & aquam adhibuit.

15. *Timotheus eremita Thebaidis* palmis & aqua vitam parce alebat.

16. *Dorothei Abbatis Ægyptij* quotidianæ vitæ erant panis aliquot uncia, herbarum fasciculus, & aquæ vasculum.

17. *Maxentius Abbas Pictaviensis*, solo hordeaceo pane & aqua contentus vixit totius vite decursu.

Greg. Tur. de vita patrum Gallicia lib. 7. 18. *Gregorius Lingonensium Episcopus*, panem hordeaceum in delitijs habebat aliorum plantarum spretis cupedijs. Et aquæ tantum

cebat vini vt amillo colore saporem tamen natu-
ralem retineret.

19. S. Otto Bambergensium Epif. Pomeranorū
Apostolus, nunquam in Episcopatu ad facietatē
bibit aut comedit: vinum modicissime ac parcissi-
me, si quando vel ob exhaustos labores, vel sen-
ectatē extremam necessum erat, non tam bibebat
quam pitissabat, aqua alias contentus. Cū aliq̄o
do Oeconomus Episcopalis Lucium piscem ap-
posuisset, emptum duobus solidis. *absit*, inquit, *vt*
miser Otto solus tot denarios hodie absumat, & pauperes
Christi egeant. Deser igitur ad quendam egrotum. Ego
enim adhuc firmo corpore me hoc pane possum resi-
cere.

*Auctor o-
mnis vita. li.
1. 632.*

*Admirabi-
lis fruga-
litas.*

20. Petro Apostolorum principi post Christū
triumphantem ad celos commigrationem panis
cum oliuis raro cum oluleulis cibus fuit, vt mo-
derati victus exemplum daret ijs quibus absti-
nentiaē p̄cepta dabit.

21. Palamon Monachus in Thebaide deserto
habitans celebri Paschæ die Pachomium contu-
bernalem suum rogauerat, vt solito largius obso-
naret. Coxit ille olus, oleoq; & sale condidit, sed
posita mensa Palamon parumper suspensus ste-
tit, ingemuit, lachrymas effudit, & Dominus meus
crucifixus, inquit, felle & aceto potatus est, & ego oleum
edam? Auertentem ac lugentem Pachomium hor-
tabatur vt sumeret, & illam olei lautitiam non tā
sibi, quam festi solennitati concederet. Tantū tā-
dem vrgendo profecit, vt nec ipse aliud gustarit,
quā q̄ alios consueuerant panem. s. cum Sale. Sic
refecti Deo gratias egere, hoc duntaxat festo tri-
buen-

In vitis pp.

buentes quod escas tum lapidiores panem
quam comederint.

Sabell. li. 2.

p. 2. li. 4. c. 2

23. *Onuphrius* Abbas cum sede incerta
litudinem vagaretur diu herbis tantum
bus sustentatus dicitur, demum pane & aqua
tritum fuit ab Angelo.

24. *Romualdus* Abbas ordinis Carnalensis
Institutor, dum in eremo vitam ageret, panem
fabam aqua maceratam comedit.

S. Greg.

Dial. li. 1.

c. 1.

25. *Honoratus* Fundensis monasterii
puerulus adhuc à parentibus inuitatus
comederet, recusavit, cum ergo derisus
interrogaretur an piscari in montibus vel
tam procul à mari & fluminibus constituta
carne, sed piscibus vesci exoptaret? Sub
puerulus, & ecce is qui ad hauriendam
perrexit piscem de puteo situla captum
lit, quo miraculo omnes conuiuiam, cuius
nientiam irriserant antea, venerari postea
runt.

26. *Pambo* Abbas cum animam ageret,
fessus est, quod ab eo die quo solitudinem
sus fuerat, panem haud vnquam gustavit,
quicquam cuius ipsum pœniteret, pro
fuerit, & tamen se sic è vita discedere, quatinus
cœpisset, & necdum profecisset.

Palla. hist.

153.

27. *S. Philorionius* Presbyter annos 18
clausus pane & cocto omni abstinuit, de
nullum pomi genus gustavit, vt omni
dulcedine seposita auiditatem edendi facilius
eraceret.

In vitis pp.

28. *Apollonius* Abbas, panem solus, herbas

edere solebat, sed ita ut ea sale condiret, vel aceto maceraret, coctum gustavit nihil.

29. *Theonem* Monachum cruda comedisse accepimus, nec in eduliorum apparatu ignis opera unquam usus.

30. *Hor* Abbas quamdiu solitudinem incoluit, herbis, radicibus, & aqua sustentatus est, pane abstinuit, donec monasterio prepositus communi cum aliis cibo uti cepit, tum ut ipsos lucrifaceret, tum ut quadam vitæ æqualitate sub disciplina contineret.

Certe Clerici boni eos quorum vivere est bibere ad *Serm. 232.*
sobrietatem inflammare student, *S. Augustini consilium de Temp.*
sequentes qui ait: Qui pro Dei amore hoc tantum bibitis quod oportet, & quod ebriosis in terra perditur, & vobis in caelo per eleemosynam reponitur, non vobis sufficiat, quod vos honesti ac sobrii estis, sed quantum potestis ita castigat & corripit ebriosos, ut eis nunquam liceat vobis presentibus amplius bibere, quam oportet, ut dum ipsi sobrietatem diligitis & alios per vestram admonitionem ab ebrietatis perditione reuocatis, non solum pro vestra, sed etiam pro aliorum salute duplicia vobis premia in aeterna beatitudine preparetis. Sic & suavi iugo sobrietatis colla subdere nec ad præsepia pristina unquam retrocedere decet Clericum.

S. Petrus ad sobrietatem hortatur his verbis (Ep. i. c. 5.) *Sobrii estote & vigilate, quia aduersarius noster diabolus tanquam leo rugiens circuit, quarens quem deuoret, cui resistite fortes in fide.* Non enim solum ad carnis tentationes, quibus maxima pars mundi succumbit, vincendas valet sobrietas sed simpliciter ad omnes, sicut etiam ad omnes
iuuat

iuuat virtutes. Hinc Clerici bene vt in plurimis
annos ætatem prorogent, magna commoditate
ecclesiæ adferant, & Deo Domino nostro leni-
me & feruentissime seruiant, cum magna
spirituali voluptate, & ingenti merito vitæ ter-
næ (seu vt magnam sibi coronam in cælo pro-
mereantur) non amplius cibi vel potus assunt
quâ corporis constitutio in ordine ad functiones
animi postulat, seu in cibo & potu debitam men-
suram constantiter seruant. Maior autem mensura con-
uenit laicis, qui corporis exercitiis sunt debiti.

*Vita sobria
ordinata,
regulata,
temperata.* corpus assidue exercent quam Clericis qui
sunt in studiis, meditatione oratione, alijs
mentis functionibus. Functiones enim animi
de impediunt & retardant concoctione, vel quod
dum totam vim animæ sursum trahunt, virtutes
virium inferiorum quodammodo suspenduntur
experimur cum intenti studijs vel orationibus
horas audimus, nec ea quæ ante oculos sunt
uertimus, vel quia Spiritus non solum animales
sed etiam vitales & naturales auocant. Hinc
fit vt duplo minus cibi ac potus conueniat quod
studijs ac mentis functionibus est intentus
ei qui assidue corpus exercet, etiam si virtutes
loquin & ætate sint pares. S. Aug. lib. 4. contra
Iulianum. c. 14. refert causam, ob quam difficile est
mensuram inuenire, in voluptatem, quæ facta
non sentiamus quando ad debitam mensuram
peruentum fuerit, & abscondit illum limitem
eum transfiliamus nobisque persuadet nos
causam sanitatis cum agamus voluptatis. Quod
semper cauendum erit ne appetitus omnino
vicietur.

*Temperan-
tiã presta-
re, atq; adeo
esurire in-
ter epulas
& cohibere
ventris in-
gluuiem il-
lecebris &
irritamētis
presentibus
hoc opus,
hic labor
est.*

tietur, cum id omnem mensuram temperantiae excedat, quod superat eam quantitatem, quam ventriculus potest perfecte concoquere nulla cruditate relicta.

Ad hanc mensuram deprehendendam uti possumus, ait P. ter Leonhardus Lessius in libello de vera ratione conseruandae valet. (Ex quo haec cepi) hisce regulis & obseruationibus. 1. Reg. Si tantum ordinarie sumas ut postea parum si apte functionibus mentis, orationi, meditationi, studiis literarum, perspicuum est te mensuram iustam excedere. Natura enim & ratio postulat ut pars vegetans ita foueatur ut facultas animalis & rationalis non offendatur, quia illa his seruire debet, & esse ad miniculo ad earum functiones, non impedimento. Cum ergo tantum ingeritur pro parte vegetante ut functionibus superiorum facultatum (sensuum, imaginatricis, intellectus, memoriae) notabile detur impedimentum, signum est congruentem mensuram excedi. Prouenit hoc impedimentum ex vaporum, qui potissimum e ventriculo in caput emittuntur redundantia, qui modice tantum eo mitterentur si mensura non excederetur.

Hinc qui sobriam vitae rationem sectantur, tam sunt ad omnes animi functiones expediti post cibum quam ante. Non solum autem isti e ventriculo ascendentes fumi (qui cerebri serenitatem obnubilant) e cibo recens assumpto qui iam effervescente & concoqui incipit, proueniunt, sed etiam e copia sanguinis & humorum

morum qui sunt in hepate, liene & venis, qui
 mul incalefcunt & magnam vim eiusmodi fuliginum
 sursum mandunt. Verum sobria vita hanc Plethoram vel
 Cacochymiam castigat in debitum modum, tum in quantitate, tum in qualitate
 reuocat; adeo vt cibo assumpto non plus huiusmodi fuligines in caput emittantur.

Quando enim natura perfecte suos humores per facultates vegetantes regit, ita omnia obsequat, vt neque vlli nascantur morbi, neque fuliginibus superioribus præbeat impedimentum. Clericis ad senium vergentibus & debilibus communiter 12. 13. vel 14. vnciarum cibi sufficiunt per diem; & totidem vel paulo plures viciæ potus: crescentibus ergo annis & viribus leuiter decrescentibus cibi potusque mensura minuitur, vt patiens sit proportionatum agenti, hoc est, qui vis sensim fit imbecillior.

2. Reg. Si tantum cibi vel potus assumas, postea sentias torporem quendam, grauitatem, lassitudinem corporis, cum antea elles agilis & excitatus, signum est mensuram congruam excedi, nisi forte ex morbo, vel morbi reliquæ proueniat. Cibus enim & potus naturam & roborem corporis recreare debent, & alacriores te non grauare & opprimere.

3. Reg. Etsi ordinatæ vitæ regula diu obliuiscitur, tamen ab inordinata viuendi ratione non est retrogredite & immediate transeundum ad exactam regulam, sed id sensim faciendum, minuendo mensuram, & subtractionibus consuetam quantitatem.

*Libra apud
 veteres est
 12. vnciarum*

nec ad eam proueniat mensuram, quæ nõ amplius animi functiones offendit, nec grauat corpus, omnes enim subitæ mutationes, si sint notabiles offendunt naturam, propter consuetudinem (quæ velut est altera natura) à qua violente receditur & inducitur quod illi est contrarium singulis igitur diebus aliquid detrahendum donec ad iustam mensuram sit deuentum. Sep̄sim Stomachus contrahendus, inolita consuetudo veluti per exiguas particulas gradatim tollenda est & eneruanda.

4. Maxime cauenda est ciborum varietas & exquisita epularum instructio seu condiendi ratio, quia illa varietas temper nouo modo gulam prouocat, & appetitum excitat, vt nunquam videatur satis sumpsisse, quo fit vt iusta mensura enormiter excedatur, & triplo vel quadruplo amplius sumatur quam natura postulat. (Recte igitur Socrates monet illos cibos potusq; vitandos, qui vltra sitim famemq; sedandam appetentiam prouocant.) Deinde quia diuersorum ciborum diuersa est natura, diuersum temperamentũ & sæpe contrarium, quo fit vt alij citius alij tardius concoquantur. Hinc mira in ventriculo cruditas, & totius concoctionis deprauatio, hinc inflationes, tormina, colicæ, obstructions, renum dolores & calculi, itaque & ratione quantitatis nimix & ratione varietatis maxima chyli seu succi ex quo sanguis conficiendus, cruditas & inquinatio.

5. Cum appetitus sensualis cibi & potus proueniat ex apprehensione imaginationis qua

Rbb
cibi

cibi concipiuntur vt delectabiles, danda
ma est opera vt talis imaginatio corrigatur
quod valet i. subducere se ab epularum con-
ctu, ne specie & odore suo imaginationem
excitent & gulam alliciant. Præsentia
obiecti naturaliter mouet potentiam. In-
to difficilius est continere appetitum epu-
præsentibus, quam absentes non concu-
cere.

Idem accidit in aliis omnibus sensuum ob-
iectis & lenocinijs. 2. Imaginari res eas ad cu-
gula incitat, non vt blandas odoratas, su-
ues, palato oblectabiles, quales modo videntur,
sed vt fœdas, sordidas, olidas, detestabiles
stables quales mox futuræ. Quælibet res
in sua resoluitur principia, tunc apparet quæ
reuera sit, & quidnam sub amabili illa
specie lateat. At quidnam putentius aut fœdus
illis delicijs simulatque leuem alterationem
Stomacho subierint? immo quo quid gra-
videtur grauius, eo mox euadit detestabile
& maiorem fœtorem exhalat. Vnde quæ
delicijs diffluunt nisi externis odoribus vicijs
grauolentia corporis sui molesti sunt, in-
dauerum putentes.

Similiter excretionum terribilissimæ sunt odore
& hæc fœtor intolerabilis: Contra fit in
cibus & mechanicis, qui cibis vulgaribus temperate
vriuntur.

Norunt Clerici sobrij vitam sobriam
ta corpori & animo conferre commodam. Nam
i. hominem ab omnibus pene morbis liberat.

*Docet nos
Deus deli-
tias asper-
nari & sim-
plici victu
esse conten-
tos.*

*Sobrietas
maximorū
bonorum*

ac defendit, aufert enim catarrhos, tusses, *& corporis*
 vertigines, capitis & stomachi dolores, arcet *& animo*
 apoplexiam, lethargiam, epilepsiam, alio- *è concilia-*
 que cerebri affectus: curat Podagram, Chi- *trix.*
 ragram, dolores Ischiadicos & articulares mor-
 bos. Aufert cruditatem omnium morborum
 matrem.

Denique ita humores temperat & in debita *I. Prestat*
 proportione conseruat, vt neque quantitate, *bonam va-*
 neque qualitate peccent. Vbi vero est congrua *letudinem*
 humorum Symmetria, ibi morbus locum non *& longau-*
 habet, cum ratio sanitatis in tali proportione *tatem.*
 consistat. Videmus enim eos, qui sobriam
 victus rationem sequantur, raro vel nunquam
 morbis tentari, & quando tentantur facilius
 ferre quam alios qui prauis humoribus & in- *Beneficio*
 temperantia gulæ redundant, & breui tempore *temperati-*
 restitui. *multi ab*

Hinc S. Patres in summa victus Parsimonia *omni nota*
 incolumes & alacres diutissime (& sanctissime) *bili morbo*
 vixerunt. Ratio huius est, quia omnes pene *tota pene*
 morbi, quibus ordinarie homines laborant *vita longa*
 nascuntur ex repletione, quod plus assumatur *que atate*
 quam natura requirat, & Stomachus possit *fuertunt*
 perfecte concoquere. Cuius signum est, quod *immunes.*
 omnes pene curentur euacuatione. Detrahitur
 enim sanguis per sectionem venarum, vel cucur- *Contraria*
 bitulas, vt natura leuetur, subducitur medica- *contraria*
 mentis maxima humorum colluies, que per vis- *curantur.*
 cera & corpus diffusa est, imperatur abtinentia
 & tenuissima victus ratio præscribitur. Hippo-
 crates li. 6. epidemicon sec.

Bbb 2 4. Po-

*Sobrietas
efficit ut
humores in
corpore sint
pauci &
benigni.*

4. Ponens rationem conseruandæ bonæ re-
letudinis, in parsimonia victus, & exercitatione
corporis, ait: Ἀσχυροῖς ὕγιαις ἀνογὴν τροφῆς, ἀσχυροῦ
ἔμπιγρον: Studium sanctitatis est edere cura satietatis
& impigrum esse ad labores. Adhæc medici afferunt
cruditatem omnium morborum (quibus homi-
nes ordinariè laborant) esse seminarium. Vide
Galenus li. i. de cibis boni aut mali succi: Non
morbo corripietur qui accurate cauet ne in cruditate
incidat. Et Syrus 37. Propter crapulam multi obsterunt,
qui autem abstinens est adiciet vitam. In multis quibus
erit infirmitas. Atqui sobria victus ratio prohibet
cruditatem ac proinde succidit morborum cau-
sam. Cruditas enim seu imperfecta ciborum con-
coctio, & Chylus crudus seu maligne à Stoma-
cho confectus & inquinatus potius quam con-
coctus multa adfert incommoda. 1. Replet cere-
brum & viscera multis pituitosis & biliolis excre-
mentis. 2. Parit in exiguis viscerum meatibus
multas obstructions. 3. Vitiat totum corporis
temperamentum. 4. Venas implet humore pe-
trido, ex quo grauissimi morbi. Nam ut 3. solum
aut 4. exponam ex chylo crudo non potest in He-
pate (sanguinis officina) confici probus san-
guis, sed solum vitiosus. Quia concoctio secundaria
non potest emendare primam, ex vitioso sangui-
ne non potest fieri proba nutritio, sed necesse
est vitiosum existere corporis temperamentum

Vita sobria & morbis obnoxium.

*optima est
medicina
morborum.*

Hac ratione sensim per cruditatem morborum
& deprauatur totum corporis temperamen-
tum multisque incommodis subijcitur. Rati-
o-
sol-

sus chyli cruditas efficit, vt venæ per totum cor- *Morborum*
 pus repleantur sanguine impuro multisque pra- *causa per*
 uis humoribus permixto qui tractu temporis *medicinã*
 sensim putrescunt, & tandem data occasione per *sobrietatis*
 laborem, æstum, frigus, ventum &c. in graues *excinduntur*
 & periculosas febres, quibus innumeri ætate
 florenti pereunt, accenduntur. Hæc incom-
 moda vitat sobriæ victus ratio, quia tollit cruditatem horum omnium causam. Cum enim non plus ingeritur quam ventriculus probe potest conficere, & ad hoc sufficiens temporis intervalum conceditur non potest nasci cruditas, sed chylus existet probus & naturæ conueniens, ex probo chylo probus quoque fiet sanguis, ex bono sanguine bona totius corporis mutatio & bonum temperamentum. Præterea vitatur hoc modo putredo humorum in venis, vitantur obstructions viscerum, & excrementitiæ superfluentes, quibus & caput & viscera & iuncturæ persæpe affliguntur, itaque conseruatur bona corporis constitutio & sanitas (quæ sita est in humorum debita secundum quantitatem & qualitatem proportione & Symmetria, & in totius corporis spongioto quodam habitu nullis obstructions impedito, vt Spiritus & sanguis liberum, per omnes partes habeat discursum) neque solum cruditatem humorum & mala quæ inde sequuntur impedit Sobrietas, sed etiam superuacuos humores contumit, idque multo securius & efficacius quam corporis exercitatio. Labor enim confertim corpus agit, & solum partes quasdam præ cæteris exercet id-

V. Doctore
Viringū li.
5. de ieiunio
c. 3. 4. 5.

Bbb 3 que

que sæpe cum humorum perturbatione, cum magno æstu, & morborum periculo, præsertim febrium, pleuritidis, & variarum in variis partibus destillationum, quæ magnos dolores adferunt, abstinencia vero magis intra ad interiora viscera & ad omnes iuncturas ac articulos penetrat, omnia blande & æquabiliter euacuat, crassum enim extenuat, obstructa aperit, superflua consumit, spirituum vias referat, & ipsos spiritus clariores efficit, idque absque humorum perturbatione, absque defluxionibus & doloribus, absque æstu corporis & morborum periculo, absque iactura temporis & dispendio actionum meliorum.

II. Non solum à morbis, qui ex cruditate interna humorum corruptione nascuntur, tuetur, sed etiam aduersus externas causas munit. Nam qui corpus purum & humores bene temperatos habent, non ita facile læduntur a æstu, frigore, labore, & similibus incommodis, sicut alij qui prauis humoribus abundant, & lædantur facilius & citius curantur. Idem accidit in vulneribus, contusionibus, luxationibus, fracturis ossium, quia nullus vel exiguus fluxus humorum ad partem affectam, qui ad curationem maxime impedit & dolores & inflammationes efficit: munit & contra peius facilius enim illi veneno resistitur si corpus purum. Vnde Socrates sua frugalitate & temperantia effecit, ut quamuis Athenas sæpe pestis videret, ipse tamen nunquam ægrotarit.

*Laert. li. 2.
de vitio ph.*

III. Et si non curat morbos incurabiles, tamen eos ita mitigat ut facile tolerantur, nec magnopere functiones animi impediunt. Multi enim cum ulcere pulmonis, cum Scir. ho hepatis, velliensis, cum calculo in renibus aut vesica, cum inueterata impetigine, cum antiqua & insolita intemperie viscerum, cum enterocoele, hydrocele, aliisque herniæ generibus, solius diætæ præsidio diu vitam producant, semper alares & ad ingenij labores expediti. Sicut enim ista mala per ingluuiem valde exacerbantur, ita ut naturam grauius affligant, breuique tempore præcipitent, ita per sobriam victus rationem mirifice mitescunt, adeo ut parum incommodi plerumque ex illis sentiantur, nec multum de ordinario vitæ studio accidant.

IV. Suis cultoribus non solum sanitatem sed etiam longæuitatem confert, eosque ad extremam senectutem perducit, adeo cum ex hac vita decedendum nullos ferè vel exiguos dolores sentiant, quia moriuntur per meram resolutionem. Nam constat multos sanctos in eremo & monasteriis fuisse admodum longæuos, etiam si asperam vitam omnibus pene corporis commodis destitutam ducerent, quod potissimum illorum Sobrietati acceptum ferendum est. Sic S. Paulus primus eremita ætatem ad annos fere 115. produxit, ex quibus circiter 100. egit in eremo, quadraginta quidem primos, paucis dactylis & haustu aquæ, reliquos cum dactyli defecissent pane dimidio, quem coruus ei quotidie subministrabat. S. Anton. ad annos 105. ex quibus 90. egit

Sobria victus ratione vi naturæ vita extenditur ad multos annos.

S. Hiero. in eiu. vita.

Hier.

in eremo solo pane & aqua (quibus aliquid oblatum
in extrema senectute addebat) corpus susten-
tans, teste Athanasio. *S. Paphnutius* excellit anno
90. solo pane vescens, vt colligitur ex *Cassiano*
coll. 3. cap. 1. *S. Hilarion* etsi naturæ esset tener
& semper rebus diuinis intentus vixit annos
84. ex quibus fere 70. transegit in ero-
mo, mira abstinentia, & cultus victusque ad-
mirat.

Iacobus Eremita Persa genere partim in Eremo
partim in Monasterio transegit annos 104. victu
tenuissimo, vt refert *Theod. Historia religiosa*
in *Iuliano*. Et ipse *Iulianus* cognamento Sabæ
id est, senex, semel in Hebdomade reficieba-
tur pane Hordeaceo, sale & aqua contentus
vt ibidem *Theod. Sanctus Macarius*, cuius Ho-
milie extant, excessit annum nonagesimum
ex quibus in eremo assiduo ieiunio peregit
xaginta. *Arsenius* præceptor *Arcadij Imp.* annos
vixit 120. in sæculo 65. reliquos 55. transegit
deserto abstinentia admirabili. *Simeon Stylita*
vixit annos 109. ex quibus 81. in Columna, 28.
in monasterio. Verum huius abstinentia & labo-
res naturam humanam superare videntur. *Sanctus*
Romualdus Italus vixit annos 120. ex quibus
100. solidos egit in religione summa ab-
stinentia & cultu asperissimo. *Vdalricus* Episcopus
Patauiensis vir miræ abstinentiæ vixit an-
nos 105. teste *Paulo Beruriedensi* in vita *Cos-
gorij VII. Sanctus Franciscus de Paula* ab-
stinentia admirabili (pane enim & aqua se-
mel in die post solis occasum reficiebatur, vt
aliqui

aliquid obsonij quo vesci in quadragesima licet adhibens) superavit annum 90. *S. Martinus* 86. *S. Epiphanius* fere 115. *S. Hieronymus* circiter 80. *S. Augustinus* 76. *S. Remigius* exegit annos 74. in Episcopatu. Venerabilis *Beda* ab anno 7. ætatis vltq; ad 92. vixit in religione.

Quia *S. Ioannes Baptista* exactam illam sobrietatem legebatur vixit, annos 68. post Christi ascensionem, itaque credibile est eum ad centesimum pertigisse.

S. Simeon Annos 120. Habebat cum martyrio afficeretur *S. Dyonisius areopagita* centesimum superabat Annum. *S. Iacobus minor* 96. ieiuniis & orationibus assidue vacans carne & vino semper abstinens.

Apud *Indos* diutissime viuunt *Brachmanes* ob victus frugalitatem, apud *Turcas* religiosi *Mahomedicæ* superstitionis qui abstinentiæ & austeritati plurimum dediti. *Iosephus* (2. de bello Indico c. 7.) scribit: *Essenos longissima esse vita ita ut plurimi eorum vsque ad centenariam perueniant etatem, propter simplicitatem victus & vitam bene ordinatam.*

Qui gulæ prout occasio se offert laxant habent, Voraces nō sunt longæni seu vitæ diuturnæ. quas quotidie pene ad satietatem cibo potuque se sarcientes plerumque ante tempus extinguunt. Nam necesse est eos qui non frugaliter viuunt multis prauis humoribus impleri, & sæpe morbis tentari, nec posse sine detrimento valetudinis arctius mentis functionibus diu intendere, tum quia in illis tota vis naturæ & spirituum concoctioni & digestionibus ciborum mancipata est, à qua

si violente per speculationem abstrahatur, necessario maligna erit concoctio, & multæ nascuntur cruditates: tum quia caput impletur vaporibus, qui mentem obnubilant, & dolorem, ac citius ingenio contendas, adferunt. Denique opus illis est crebra corporis exercitatione vel medicamentis quibus corpus vacuetur, itaque etiam si diu videantur vivere corpore, tamen animo & ingenio parum viuunt, cum exiguo tempore ad functiones animi sint idonei, & maior pars temporis debeat impendi obsequio corporis.

Quod quid aliud est quam animum sine carnis, hoc est, sui mancipij facere mancipium? Talis vita non decet hominem præsertim Christianum, cuius omne bonum spirituale est, & functionibus mentis ac corporis sensuumque modificatione comparatur.

His adde eos qui debilioris sunt naturæ si temperate viuant multo esse secutiores de sua valetudine & vitæ productione quam sint robustissimi quique inordinate viuentes, illi enim scilicet se non habere noxios succos in corpore, vel non ea copia ut morbum possint creare, illi vero necessario plurimis huiusmodi succis aliquot annorum tractu replentur, qui sensim magis ac magis putrescentes leui occasione in morbum grauem & sæpe lethalem euadunt. Testatur Aristot. in problem. fuisse suo tempore quendam Philosophum Herodicum nomine, qui etiam omnium iudicio debilissimæ esset naturæ & tabebat tamen arte τῆς διαίτησός (quæ vitæ ratio

*Eiusdem
meminit
Plato. li. 3.
de Rep.*

rationem præscribit) ad centesimum annum
peruenit. Galenus facit mentionem cuiusdam *Lib. de tu-
dia sanita-
te.*
Philosophi, qui cum ad octogesimum annum
peruenisset, & adeo esset exhaustus vt nihil ei
præter ossa & cutem restare videretur, ante ta-
men & moderatione victus singulari effecit, vt
non nisi lentissima tabe confectus tandem oc-
cumberet. Idem agens de arte illa quæ dietam
præscribit, ait.

*Ego tametsi nec salubrem corporis statum ab ipso or-
tu sim nactus, nec vitam plane liberam egerim, hac ta-
men ipsa arte vsus post 28. ætatis annum ne minimo
quidem laboraui morbo, nisi forte diaria febris ob lassitu-
dinem aliquando contracta.*

Neque solum ad extremam senectutem
morborum & dolorum expertes perueniunt
sobrietatis cultores, sed etiam in ipsa mor-
te cum ad terminum tendunt & resolutio-
ni propinqui sunt, doloribus non affligun-
tur quia non vi illata naturæ sed simplici
resolutione, humidique radicalis consumptio-
ne vinculum animæ & corporis dissoluitur, *Mors sobri-
propinquas
leni & be-
nigno pas-
su.*
sicut lampas sponte sua absque strepitu ex-
tinguitur oleo consumpto. Sicut enim lam-
pas ardens tribus modis potest extinguui. 1. Vi
extrinsecus illata, vt cum flatu vehementi
extinguitur 2. affusa multa aqua qua olei bo-
nus liquor opprimitur vel corrumpitur. 3. *Pulchra &
desiderabi-
lis mors est
quam na-
tura nobis
adfert vi-
resolutio-
nis.*
soliis olei consumptione: ita etiam vita huma-
na trib. modis extingui solet 1. Vi externa gladio
igne, suffocatione. 2. humorum noxiorum abun-

dan-

dantia vel qualitate maligna, qua humidum radicale opprimitur vel destruitur. 3. Cum ipsum humidum à calore naturali longo temporis tractu absorbitur, & in auras diffatur, quod eodem modo quo aqua calida vel oleum calidum consumitur à calore sibi ab igne impresso. in a. d. modo magna fit naturæ turbatio, ac proinde necesse est magnos sentiri dolores, si ea res duret, quia temperamentum vi contraria evertitur & vinculum naturæ violente dissolvitur. At in nullo vel exiguo est dolor, quia ab inritico temperamentum sensim dissolvitur, & humidum primigenium (in quo maxime vita consistebat) una cum calore innato consumitur. Dum enim humidum illud minuitur, simul minuitur calor illi insertus, & consumpto humido simul extinguitur calor. Hoc modo moriuntur plerique qui exactam diætæ regulam seruarunt nisi forte extrinsecus illata pereant. Cum enim per diætam noxios humores euitent nihil in se habent quo temperamentum violente possit destruere, ac calorem naturalem opprimere, ac proinde necesse est ut viuant donec humidum primigenium una cum calore insito sit ita consumptum ut non sufficiat ad animam in corpore ulterius retinendam.

V. Sobria diætâ corpus reddit leue, agile, rogetum, & ad omnes suos motus expeditum. Gravamen enim naturæ oppressio & tarditas provenit ex humorum redundantia, qui vias spirituum obstruunt, & iuncturas obsident, nimiumque humectant. Itaque sublata humorum copia per

diætā tollitur causā illius grauaminis & tarditatis, & laxantur viæ spirituum. Deinde per eandem diætā fit vt concoctio sit bona, & probus conficiatur sanguis, ex quo deinde puri & copiosi suppeditantur spiritus à quibus omnis vigor & agilitas.

Commoda quæ sobrietas præstat animo etiam ad quinque reuocari possunt. i. incolumitatē & vigorem præstat sensibus externis. Sensus enim videndi in senibus potissimum hebetatur, eo quod nerui optici humoribus superfluis aut vaporibus obsideantur, quo fit vt spiritus animalis qui visioni deseruit, vel obscuretur, vel non possit ea copia subministrari quæ ad acute cernendum est necessaria. Hoc impedimentum tollitur vel multum minuitur sobrietate victus ac potus, & abstinētia ab iis rebus quæ caput fumis implent, qualia sunt pinguia omnia & maxime butyrum copiose assumptum, cereuisia crassa, vel herbis caput tentantibus medicata. Sensus audiendi impeditur humoris superuacanei & crudi ex cerebri defluxu in organum auditus, vel in neruum qui ei deseruit. Talis defluxio facile arcetur & præuenitur sobrietate victus. Sensus gustandi potissimum vitiatur prauis humoribus organum ipsius imbuentibus, vt si biliosi humores, vel acidi, vel falsi linguam faucesque occupēt (siue isti veniāt ex capite siue ex stomacho, cuius interior tunica cum illis organis continuatur) omnia videbuntur amara, acida vel salsa. Hoc vitium tollitur congruenti diætā, qua etiam fit vt communes cibi & panis siccus melius sapiant
ho-

homini moderato, & plus ei voluptatis, adferuntur quam gulæ dedito pretiose & exquisite conditæ. Sublatis enim vitiosis succis, qui stomachum & organum gustus inficiebant, & appetitum fastidium inducebant, redit appetitus, & sensus ciborum sensus ac naturalis valde. Sicut modo conseruat sensum odorandi & tangendi. Longa tamen senectute vigor sensuum præsertim Oculorum & aurium multum hebetatur, fere extinguitur, quia temperamentum organorum vii & reliquarum partium paulatim debilitatur, consumpto sensum humore radicali colore innato, quo fit vt & temperamentum evadat siccius quam conueniat sensuum operari, & omnes meatus ac pori pituita frigida repletur, quæ omnibus animæ functionibus maxime auersatur.

Sicut enim senes interno corporis temperamento fiunt siccissimi & frigidissimi, ita extrinsecis succis humidissimi, adeo vt senium nihil sit aliud quam frigus & siccitas temperamentum ex consumptione humidi radicalis & caloris innati proueniens quibus necessario præter frigidæ copia toto corpore est contracta.

II. Valde minuit ac mitigat affectus leuiores præsertim iræ ac Melancholiz, insensibilis in his excessum & inordinatum impetum. Idem facit circa affectum delectabilem gustus & tactus.

Non solum autem est turpe & virtuti aduersum esse iræ impotentem, esse subiectum

Melan-

Melancholiæ & tristissimis phantasie curis, esse mancipium gulæ & ventris cæcoque imperu in esculeta & venerea effundi, sed etiam valetudini noxium, & apud honestos probrosum.

Hæc malis sobrietas facili negotio medetur, partim subtractis, partim correctis humoribus qui illorum sunt causa. Quæ enim biliosis humoribus abundant sunt iracundi & præcipites, qui melancholicis continuo mærore ac metu conficiuntur, si humores isti in cerebro inflamentur phrenetidem & maniam procreant: si acidus humor stomachicis sit impactus assiduam famem & voracitatem: si feruidi sanguinis in corpore sit copia, incitat ad libidinem præferim si materia aliqua flatulenta sit coniuncta. Nam affectus animi sequuntur apprehensionem phantasie, phantasie autem apprehensio est conformis dispositioni corporis & humoribus, qui in corpore dominantur: Hinc biliosi tomulant ignes, incendia, bella, cædes: Melancholici tenebras, fœnera, sepulchra, spectra, fugas, & foveas & tristitia omnia; pituitosi pluias, lacus, flumina, inundationes, submersiones, naufragia, sanguinei volatus, cursus, conuiuia, cantus, amores. Somnia vero nihil aliud sunt, quam phantasie apprehensiones cæteris sensibus sopitis.

Vnde sicut in somnis, ita etiam in vigilia phantasia pleraque apprehendit consentanea humori, & qualitati, prævalenti, præferim primo obiecti

obiecti appulsi, priusquam à ratione corrigantur ac dirigantur. Itaque excessus istorum humorum peruertit naturalem phantasiae statum & apprehensionem. Bilis quia amarissima & naturae maxime aduersa facit ut phantasia dictum faciat alterius vel quidlibet aliud quod displicet apprehendat ut sibi aduersus inimicum, iniuriosum & quia humor ardens est & impetuosus, facit ut apprehensio sit velox & vehemens, incitetque calorem mali repulsionem & vindictam. Humor melancholicus est grauis, frigidus, siccus, turpidus, acidus, atro colore & cordi valde infestus. Itaque facit ut phantasia apprehendat omnia tanquam infesta, inimica, tristitia, reprobosa.

Ratione autem frigoris & grauitatis fit, ut incitet ad mali repulsionem, sicut bilis quae leuis est, sed iniicit metum, fugam, cunctationem. Phantasia frigida est & humida, unde fit ut apprehensio ad omnia sit tarda, languida absque vigore, & crimoniam, alacritate. Itaque bilis facit ut homo iracundus, praecipuus, velox, audax, vehemens, iracundus, morosus, ad quidlibet indignetur, & etiam quae in ebrietate patrantur ex furore plerumque proueniunt, vino bilem augere accendente. Melancholia facit tristes, pessimis, meticulosos, solitarios cogitabundos, desperabundos.

Et sicut bilis ad breue tempus dum feruorem etum mentis iudicium peruertit, ita melancholia fere assidue, maxime ea quae cerebrum occupat vel vel retros vapores sursum ad cor & caput

ex hypochondriis emittit. Pituita efficit lentos, languidos, somnulosos, meticulosos, obliuio-
 sos, denique ad omnia præclara inutiles, frigore
 enim suo vigorem spirituum hebetat, & humi-
 ditate cerebrum & meatus spirituum nimium
 humectat.

Omni- bus hisce malis magna ex parte medi-
 cinam facit sobria diæta, hac enim adhibita se-
 minauntur prauis humores natura eos consumen-
 te vel expellente. Corrigitur etiam corporis in-
 temperies, tum purus & temperatus sanguis
 subministratur, qui nullis cruditatibus sit per-
 mixtus, nullis humoribus superfluis vitiat, nulli
 qualitate noxia excedens. Hinc sobrii sunt
 placidi affabiles, benigni, læti tractabiles & in
 omnibus moderati. Benignus enim succus naturæ
 affectus & mores facit benignos, & succus mali-
 gnus (qualis est bilis & melancholia si qualitate
 vel quantitate excedat) facit affectus & mores
 malignos & efferatos. Neque solum prauis humo-
 res excitant passiones, uisque dant initium sed vi-
 cissim per quandam sympathiam ad ipsas passio-
 nes accenduntur, ac roborantur & accensi ro-
 boratique efficiunt, ut ipsa quoque passio augeatur
 & confirmetur: Sic humor biliosus qui cum
 abundat mediante apprehensione phantasie quæ
 vitæ excitat passionem iræ iræ commotio per
 quandam sympathiam accendit spiritus & hu-
 morem biliosum, humor biliosus iam accessus
 efficit ut phantasia fortius & vehementius rem
 apprehendat, & maior videatur iniuria quam an-
 tea, & sic ipsa quoque iræ commotio augetur &

Cec robo-

Auerte cogitationem ab acceptis iniuriis. roboratur. Hinc fit vt interdum ex ira tranſitur in furorem, ſi phanafia multo tempore imaginatione iniuriæ perſiſtat. Simili modo humor melancholicus mediante phanafia exci- tæ mœrorem, nulla alia cauſſa mœoris ſuppreſſæ mœror per quandam ſymphathiam concuſtat & impedit liberam eius diaſtolem, quo fit vt humor melancholicus aduratur fiat; mal quæ & quod terræ fulgines non poſſunt diſſipare. Etus malignior auget mœoris affectum, quo ſepe adigit ad deſperationem funeſtaque conſilia.

Sobrietas memoriæ reddit tenacem, intellectuū vinacem. II. Conſeruat memoriæ: hæc enim manente lædi ſolet ab humore frigido cerebrum occupante, qui potiffimum intemperantibus & veniſtis eſt infeſtus. Hic enim humor & vitæ ſpiritus anguſtiores obſtruit & ſpiritus ipſos refrigat & torpidos reddit, quo fit vt apprehenſiones lentæ, languidæ & fluxæ, & ſæpe in media narratione hominem ita deficient, vt neſciat quid dixerit, aut qua de re locutus fuerit, rogetque ſocios quid tractacimus? imò interdum accidit vt eorum omnem pene memoriæ perdat, & omnium diſciplinarum obliuiſcatur, vt cum pituitæ ſuper copia meatus anguſtiores cerebri obſtruit, & ſpiritus torpidos reddit, totamque cerebri ſubſtantiam nimium humectat & refrigerat.

Totum hoc malum mirifice vel arcetur reſtat ratur ſobria & congruenti victus ratione, abſtinentendo à potu calido & fumoſo, niſi forte exiguæ ſit quantitas. Eſi enim vinum ſit calidum, & frequenter crebro & magna copia hauſſu frigidis mœris

paris, destillationes, tusses coiyzas, apoplexiã, paralyfim, quin caput vaporib. implet, qui ibidẽ refrigerati in frigidam pituitã, quã istorum malorũ causa est, densantur. Neque solũ à potu calido & fumoso sed etiam à copia omnis humidi abstinẽdum, & quantum fieri potest sicca diata vtendũ: Hac enim fit, vt superflua humiditas vel non gignatur vel genita consumatur, & consequenter vt obstructions, quã ab ea proueniebant tollantur, & viã spirituum laxentur, & ipsi spiritus extenuentur, debitumque statum consequantur, & cerebro natiuum redeat temperamentum fiatque vna cum spiritu idoneum vt phantasiã & memoriã deseruiat.

IV. Tuetur vigorem ingenii in excogitando, *Quia sobrio cerebrum est purum insular speculi, facile ex infimis istis & terrenis ad diuinorum rerum sublimis ascendit cõsiderationes, cum summa animi voluntate & consolatione.* ratiocinando, inueniendo, iudicando, facitque aptum ad diuinas illustrationes suscipiendas. Hinc homines abstinentiã dediti sunt vigilantes circumspecti, prouidi, boni consilij, recti iudicij. Si de disciplinis agatur facile excellunt in his quibus animum applicuerunt. Si de oratione, meditatione, contemplatione, magna facilitate, voluptate, & gustu spiritali ea obeunt. Antiqui Patres & Eremitæ cum essent abstinentissimi semper mente vigeabant, & totas noctes in oratione rerumque diuinarum commentatione traducebant, tanto animi solatio vt in paradiso versari sibi viderentur, & temporis fluxum non perciperent. Hac ratione ad summam sanctitatem & familiaritatem Dei peruenerunt, & dono Prophetiã ac miraculorum donati sunt, & toti mundo admirabiles exitere.

Ccc 2

Cum

Cum enim perpetuo mentem sursum erectam Deoque intentam tenerent, digni habiti fuerunt ad quos Deus vicissim se inclinaret, eos enim illustrando (iuxta illud Ps. 33. *accedite ad eum et illuminemini*) suorumque secretorum facienda participes, & operum mirabilium administratores, ut mundus hinc intelligeret quantum operum suorum Deo placeret, & ad eorum imitationem ac venerationem excitaremur.

Sunt etiam hoc tempore plurimi qui esam abstinentiæ via ad sapientiæ virtutum Christianarum culmen nituntur, è quibus aliqui scripturarum suorum multitudine & eximia eruditione omnibus sunt admirationi. Nemo absque sobrietatis præsidio simile quid præstare poterit, quod si obstinate conetur, se ipse ante tempus conciet: nemo sine huius virtutis ope passiones suas frænare, animi tranquillitatem obtinere, mentis functiones circa res diuinas facili modo & cum voluptate obire ad insignem sanctitatis gradum pertingere.

Horum enim omnium veluti basis & fundamentum est sobrietas, ut docet Cassianus lib. 1. cap. 14. & 17. Vnde sancti omnes qui celsam perfectionis Evangelicæ turrim adificare voluerunt, ab hac tanquam fundamentum totius ædificij spiritualis incepterunt, quoniam sobrietas tollit ea quæ functione potentia mentis seu mentis considerationem vel impedit vel difficilem laboriosam & inamænam reddit, suppeditat ea quæ facilem, delectabilem & iucundam efficiunt, merito fundamentum securitatis

sapientia & profectus spiritualis dicenda est. Fides est fundamentum intrinsecum & primarium cui directæ cæteræ virtutes innituntur: abstinentia extrinsecum secundarium, & subserviens, quatenus remouet, quæ usum fidei impediunt, Vel inamanum reddunt. Impediunt autem ac difficilem reddunt speculationem nimia cerebri humiditas, vaporum & fuliginum abundantia, meatuum cerebri obstructio, nimia sanguinis copia, spirituum feruor à sanguine vel bile proueniens, vapores biliosi & melancholicæ adustæ caput petentes, humor biliosus & melancholicus cerebrum occupans. Hæc omnia impedimenta si nondum absint ea præcauentur sobria diæta vt non irrepant: Si autem adsint sensim vincuntur & emendantur. Neque solum tollit impedimenta speculationis, sed etiam suggerit adminicula speculandi, probum sanguinem & consequenter puros & bene temperatos spiritus, & congruum cerebro temperamentum. Nam & ipsum temperamentum cerebri quod per intemperantiam factum est, nimis vel humidum vel frigidum, vel siccum, vel calidum, per diætam sensim emendatur, & ad mediocritatē reducitur.

Quid autem optabilius homini Christiano & religioso (& Ecclesiastico) quam longa senectute *Quanti hic fructus sit momenti.* vt mente sana alacri, expedita, & vegeta ad omnes suas functiones? Tunc enim post longam experientiam præcedentis ætatis mundi vanitas clarius cognoscitur & animo vilescit: tunc cælestia magis nobis sapere, & terrena contemni incipiunt: tum futura quæ impendent assidue ver-

fantur ob oculos vt digna ad ea nos compare-
mus: tunc omnis ea nouitia & experientia quam
ab ineunte atate vsque ad illud tempus nobis
comparauimus nobis est adminiculo, eiusque
suauis fructus carpinus. Tunc sedatis animi
fectibus & turbellis cum magna voluptate & fa-
cilitate incumbere possumus orationi, medi-
tationi rerum diuinarum, lectioni sacrae scripturae
& sanctorum patrum, & assidue aliquid pro
mo uoluerit, aliquam diuini eloquij sententiam
(more S. Patrum) ruminare, preces canonicas
signi attentione persolvere, sacrificium nullum
magna reuerentia & deuotione offerre, mirum
dictu est quanta in omnibus istis mentis officijs
sobriae senectuti sit facilitas, quanta voluptas,
quanta animi consolatio, & consequenter quan-
tum meriti & praemij hinc sibi sobrius possit
comparare.

Addit hic P. Lessius se haec potissimum de ca-
sa hyglasticon suum seu veram rationem vales-
dinis bonae & vitae vna cum sensuum iudicij &
memoriae integritate ad extremam senectutem
conseruandae scripsisse, vt hominibus pijs & re-
fertim religiosis tantum bonum commenda-
quo & ipsi diu sani viuere, & Deo cum magna fa-
cilitate & gaudio seruire, & animi sui in
nis inspirationibus & illustrationibus suis pro-
dis aptare, & maximos bonorum operum me-
fauros sibi congregare possint. Parui quidem
facienda parumque utilis est longa vita alicui,
culo potius quam Deo seruit, si auaritia, vel
blitioni, vel voluptati dedita est: verum si Deo
ta

ta est mancipata virtutisque officiis addicta maximum est pendenda & utilissima. Itaque etsi sobrietas eam vim habeat ut omnibus non solum qui pietati, sed etiam saeculo dediti, corpus sanum & mentem vegetam praestet, tamen illis potissimum est sectanda, qui pietatem colunt, & Deo quam maxime placere student, quia his maximam voluptatem etiam in hac vita & postea copiosissimam in aeternitate fructum confert.

V. Libidinis impetum extinguit, & tentationes carnis mitissime sedat, & magnam carni & spiritui tranquillitatem conciliat, quia & materiam libidinis (copiam spermatis) & causam impulsivam (copiam spiritus animalis quo sperma expellitur) & causam excitantem imaginationem rerum venerearum subtrahit, imaginatio haec excitat primam concupiscentiae passionem, haec statim commouet spiritus ad expulsionem, si commoti urgent, & nisi voluntas cohibeat, perficiunt. Vincere hunc impetum est praecipuum certamen hominis Christiani, praesertim florenti aetate & natura adhuc robusta:

Sobrietas subtrahit naturam & causam impellentem libidinis, quia si adsit copia spermatis facit ut sensim minuatur tum quantitate, tum calore, simul iterum minuit copiam & feruorem spirituum abstinendo a calidis & stultis cibis, a vini & cereuisiae potentis usu saltem quamdiu opus est ut ad mediocritatem deueniatur: immutato autem & temperato spermate ac spiritibus, sponte cessant libidinosae imaginationes, vel si occurrant facile excutuntur (nisi forte Dei permessa a diabol. suggerantur).

Ccc 4 quia

*Stimulos
carnis miti-
gat.
Sine cere
& baccho
friget ve-
nus.*

quia oriuntur per quandam sympathiam et dispositione corporis ex copia seminis & spiritibus sicut imaginationes alia quae humoris dominantis conditionem sequuntur. Hinc sobrietatis cultores ab huiusmodi imaginationibus & tentationibus plerumque sunt liberi & ratio eodem modo illis vexantur. Quod si causarum harum causa non ad sit facile sobrietas praecavetur nascitur, dum facit ut non comedas aut bibas amplius quam sustentatio corporis postulat. Non enim quantitatem eorum quae assumit mens appetitu, qui maxime fallax, sed ratione qua spectat quid & quantum corpori conferendo & functionibus animi congruat. Ratio enim dicitur iis qui caste vivere & incitamento libidinis carere volunt non esse obsequendum appetitui, sed dimidia solum ex parte ei satis faciendum quatenus appetit necessaria corporis sustentationi quod si fiat nulla erit seminis copia, & illi vel qui libidinis stimuli, semen enim est superfluum alimenti, quod corpori alendo non erat necessarium. Vbi ergo non plus alimenti sumitur, quam alendo corpori sit opus, ibi vel nihil vel parva est superflui quod in semen dispenseretur.

*V. Signum
de Tempe-
rantia.*

Est in sobrietate & abstinencia ad libidinem domandam longe maior vis quam in aliis corporis afflictationibus, ciliciis, disciplinis, choro, labore manuum.

Hae enim exterius tantum corpus affligunt & cutem perstringunt, causam vero mali quae interiorius latet non attingunt, abstinencia vero tantum ipsam ex fibris & venis intimis subducit, & tenet.

turæ temperamentum ad mediocritatem reuocat. Hæc omnia ex Lessio placuit huic intexere speculo, propterea quod vti & ipse merasset Lessius ea maxime perpendenda sunt Ecclesiasticis & Deo dicatis, quorum professio est functionibus mentis vacare, & rebus diuinis intendere. Si enim ista accurate expendant fieri nequit quin sobrietas ipsis sit placitura, & facilis ac iucunda futura, intemperantia vero horrore & detestationi. Pudebit multos suæ mollietati, pudebit tantæ vilitatis & imbecillitatis animi, quod gulæ obsequijs ita sint subiecti, quod duro eius imperio adeo seruiliter pareant, quod vilissimis & momentaneis eius illecebris non possint resistere.

SIGNVM CLXXXVII.

*Intra limites habitationis suæ se continere
nec temere egredi, sed solitudi-
nem amare.*

i. **E**lisaus Propheta Naaman principi militæ ^{4. Reg 5 v.}
Regis Syriæ de finibus Syriæ venienti mi- ^{1. v 9.}
nime occurrit, sed cum Princeps ille venit cum
equis & curribus, & stetit humiliter ad ostium
domus Elisei, limen habitaculi sui egredi minime
dignum duxit, neque ianuam vt egredere cur ape- ^{Tulerat}
ruit, sed per nuncium potius quæ fuerant facien- ^{Naaman}
da mandauit (H. Elisaus, ait D. Petrus Damianus, ^{secum decem}
Spiritus S. discipulus, spe diues, thesauro fidei ^{talenta}
locuples, licet centum Prophetarum filios sub ^{argenti.}

Ccc 5 disci-

disciplinæ suæ magisterio sustentaret, pecuniam spreuit, munera repulit.) Cum tamé Giezi, pater Elisæi, filium Sunamitidis mortuum excitare non potuit (4. Reg. 4. v. 30.) ipse Propheta tandem venit, & filium eius à mortuis ad vitam reuocauit, ita viri alias solitudini dediti ad sæculares exercitia cum licentia possunt, ob certam proximi utilitatem, vbi illi opitulari non possunt alij. Sic tempore seditionis excitatæ cum Theodosius Imperator exercitus duci inquisitionem demandasset, eorum qui statuas subuerterant, egregios se in sedanda seditione præstiterunt. Monachi, paucum solitudinem relinquentes, vt tumultum in Philosophia compeferent, sed statim re feliciter confecta (nam malum vt loquitur I. Chryso. 17. ad pop. Ant. d. soluerunt non multis diebus, sed breui temporis momento) ad solitudinem & monasteria remearunt, seu (vt vtar verbis S. Chryso. die vna & descenderunt, & discreuerunt, & soluerunt calamitatem, & ad propria remearunt tabernacula. Sic & S. Antonii Abbas (teste Ioanne Gersono sermone in Concilio Constant. habito in festo S. Antonij) accessit aliquando à sua solitudine in Alexandriam ciuitatem magnam, quatenus fidem beatissimæ Trinitatis quam corde credebat ad iustitiam operam toto populo cõfiteretur ad salutem, quod & factum est. Quamuis enim docuerit quod Monachus extra cellam aut solitudinem sit sicut piscis extra aquam: Eucit tamen eum zelus fidei & obedientia prælatis Ecclesiæ debita vt iret Alexandriam. In qua ciuitate dum premeretur

tui bis certatim irruentibus, vt virum fama nomi-
nis celeberrimum apud eos, ipsi vel visu cerne-
rent, vel manu tangerent, timentibus & compa-
tientibus nonnullis vt moleste ferret, fertur re-
spondisse, mihi quidem assueto turbis insulsi-
bus que daemonum nihil affert hic populofus homi-
num concursus molestiæ & turbationis. Nota
versus cuiusdam religiosi.

*Si vis pace frui vitamq; tenere beatam,
Contempto mundo, Disce manere Domi.
Est in eundo foras semper tentatio multa,
Vt non vincaris, Disce manere Domi.
Ne sol, neque gelu, nebula seu putridus aer
Ladere te valiant, Disce manere Domi.
Ne potior, stultus, rabidus canis, aut furiosus
Perturbent mentem, Dilige stare Domi.
Ne tibi visa diu mentem de nocte molester
Illiciens facies, Dilige stare Domi.
Ores sancta legas, scribas ac otia vites
Semper agens aliquid, Dilige stare Domi.*

*Pramiare-
ligiosorum
verorum,
seu eorum
qui vt pec-
cata fugiāt
& soli Deo
vivant, so-
litudinem
amant. V.
in Trium-
pho.*

Christus tamen binos Apostolos mittebat ad
prædicandum vt in rebus agendis & consilio &
opera subinuicem opem ferrent: Et Carolus
Borromæus nunquam solus esse volebat, sed
affidue etiam noctu aliquos habebat inculpatæ
virtutis ac bonæ famæ Clericos qui ante cubiculi
sui fores cubarent.

Claustra Canoniorum firmis vndique vide-
mus circumdata munitioibus vt nulli intrandi
aut exeundi sine prælatorū consensu detur facul-
tas. Nec sine causâ habent dormitoria, refe-
ctoria,

etoria, cellar'ia, & alias habitationes v'ibus fructu
 in vna societate viuendum necessarias, in quibus
 canonicis ipsis viuendum est vt suam institutio-
 nem vita & moribus exornent potius quam de-
 honestent, ne regno Dei indigni fiant. Non enim
 ait regula Canonicorum in cauendis vitijs de-
 plectendis virtutibus Canonicorum à Mon-
 chorum distare debet vita, ait regula Canonicorum,
 Quis etiam hæc sunt verba: *Is cuius est potestas
 tam Canonicorum claudere, & reserare caueat ne
 quibus cordi est plus otius vacare quam diuinis obsequijs
 incubare, foris euagandi locum prebeat, & eorum vitijs
 rum quod nefas est particeps fiat. Debet etiam aduocantes
 tes quosque cum charitate suscipere, & expleto compen-
 torio obseratusq; portis earum clauis ei qui vicijs
 prelati ferre, vt nulli horis incompetentibus intrare
 aut exundi maneant facultas. Helias & Ioannes Baptistas
 (quo inter natos mulierum non surrexit maior) ob
 solitariam & eremiticam vitam in commendat
 tur in sacris literis. Helias, v' plurimum versatus
 tur in monte Carmelo & pilis induebatur, zoro
 pellicea præcinctus. Ioannes ab infantia vsque ad
 finem vitæ vixit in deserto &c. Ipse Christus sepe
 ad montem secessit, secumque per otium versatus
 est. Matth. 6. 46. Luc. 21. 37. Paulus ait ad Heb.
 11. 37. Circumierunt in melioris in pellibus caprarum
 res, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat manserunt
 in solitudinibus errantes, & in montibus & speluncis
 in cauernis terræ.*

Sanctus Basilius scripsit librum de laude vitæ
 litarix, in cuius initio ait: *Solitaria vitæ caueat
 doctrina Schola est ac diuinarum artium disciplina*

E. 117. 143.
 144.

Vbi nunc
 lex Julia?
 dormis?

Matth. 11.

4. Reg. 1.

Matth. 3. 4.

illic Deus est totum quod discitur, via qua tenditur, &c.

Greg. Naz. in Apologia 2. post reditum à fuga ait: Helia Carmelum agitabam, Ioannisq; desertum, ac caelestem eorum qui hoc Philosophia genus profiterentur, viuendi rationem. praesentiaq; omnia tempestatis instar existimabam. &c. Et, in Orat. ad Iulian. Illud imprimis optabo vt mihi liceat toto hoc vitæ & curriculo mundo emori vitamq; in Christo absconditam ducere, & magni cuiusdam negotiatoris instar facultatibus omnibus meis preciosam illam margaritam emere, ac fluxas ac fragiles opes cum firmis & caelestibus commutare.

S. Hieron. ad Helioc. ait: O eremis familiaris Deo gaudens. Quis agis frater in saeculo, qui maior es mundo? &c. Et adu. Vigil. Cur, inquires, pergis ad eremum? ne me capiat oculus meretricis, ne forma pulcherrima ad illucitos ducat complexus. S. Chryl. Hom. 8. in Marth. Si quis nunc ad Aegypti veniat solitudinem vid. bit innum. rabiles angelorum caetus in corporibus fulgere mortalibus, omnem diaboli tyrannidem dissolutam, Christi regnum coruscans, &c. Secessio certe in loca deserta i. reddit Clericos aptissimos ad contemplandum Deum & caelestia, vnde ipse Christus quoties orare volebat in montes & loca deserta secessit: Luc. 5. 16. Immo & Plato locum pestilentem elegit, vt discipuli eius nil nisi sapientiam amarent. Pythagoræi non modo vrbes, sed & hortos omniaq; loca, quæ voluptatem adferre videbantur vitabant, ne animi eorum moleirent & virtutum studio retardarentur. Et Galenus scribit animos hominum delitiis

litiis deditorum in multo sanguine tanquam
luto demeritas nihil subtile & celeste contem-
ri posse. S. Chryl. Hom. 69. in Mact. ait: Atque
retæ urbis & tumultus platearū fugientes in
tibus viuere maluerunt, vbi nihil tibi cum huius-
bus sæcularibus commune est, vbi nihil huius-
rum rerum perturbat, non in cœstitia, non dol-
non acerbior cura, non pericula, non luctus, non
tutis amor, non aliud huiusmodi, sed quæ
futuri regni iam meditantur.

2. Iuuat ipsorum ad expugnanda vitia, maxime
tem ad excidendam fornicationem. Cass. magis
li. 6. instit. c. 3. Sicut plerumq; certa agri modice la-
borantibus vtile est vt cibi noxij ne oculorum
dem ipsorum obtutibus offeatur, ne quosdam
ctus occasione desiderium eis lethale gignat
ita plurimum confert ad depellendum hunc
cialiter morbum quies & sollicitudo, &c.

SIGNVM CLXXXVIII

*Exquisitis ac mollibus non uti stratis
sēu lectis.*

*Am. 6. Va
vobis qui
dormitis in
lectis &c.
In vitis pp.*

1. **B**. Hilarion. S. Hier. refert super nuda
strato iunco vsque ad mortem cuba-
tum.
2. **P**astumio quam diu in Eremita moratus est
dum atque interdum sparsis ex industria stratis
asperatum solum lectus fuit.
3. **H**onophrio neq; tectum vllum, neque cœna
quietis locus fuit, ibi somnus erat vbi per de-
tum vaganti mox occurrisset.

4. *Arsenius* tam breui somno naturæ satis fecit, *Metaph.*
 vt etiam diceret Monacho satis esse, si horam unā *Sur. To. 4.*
 dormierit. Surreptu somno obnixè repugnans
 illum improbum ferri in aPELLabat, quoniam
 non vocatus sese ingereret, & inuitum traheret
 ad quiescendum. Sabbatis omnibus hoc diligen-
 tissime obseruauit, vt cum occidente sole orare
 cœpisset non nisi exoriente cœlaret, nihil somno
 cedens.

5. *B. Hier.* dum quibus in eremo corporis fati- *Ep. ad Eus-*
 gationibus contra vrbana voluptatum cogi- *stoch. virg.*
 tationem contenderet enarrat, de ipsa etiam cu-
 bandi austeritate ait: *Si quando repugnantem som-*
nus imminens oppressisset nuda humo vix ossa harentia
collidebam.

6. *S. Martinus* Epif. Turonensis substrato humi *Euseb. ad*
 cilicio cubā; frangebat somni mollitiē lectali ri- *Seuerum.*
 gore. Idem cum in monasterio quodā suæ diœce- *Sulp. dial. 2*
 sis reuerenter susceptus hora quiescendi cellā in-
 grederetur cubili paulo apparatus instructo of-
 fensus stragula paleasq; euerit, & in nudis tabulis
 (sicut vestitus erat) sese collocauit, iamq; delibuti-
 tis leni sopore membris quiescebat cum stramē-
 ta quæ eiecerat igni succensa iacentem excitauerunt.
 Illico exurgens ac trepidans cum cellæ exitum
 per quem effugeret fumo omnia inuoluente
 non inuenisset ad orationem se vertit, mox flamma
 vis illa omnis extincta fumusq; consumptus
 illæsum reliquerunt.

7. *Germanus* Antisiodorensis Epif. lectulū suū
 cilicio saccoq; & cinere strauit, vt non lectum, sed
 luctum, & doloris potius quam quietis locum
 dice-

diceres, sic autem iacens idem idem suspirare in
gemiscereq; audiebatur ad nocturnas ceremo-
nias celebrandas primus exurgens.

8. *S. Vincentius* prædicator diem pene totum
sermonibus ad populum faciendis, nocturnis
tam obsecrationibus lectonibusq; partem eius
minimam somno dicitur impendisse, curiale
autem cum duris sarmentis substratis, cum
ius palæis, cum honestius sacco.

*Anto. hist.
par. 3.*

9. *S. Bernardinus* etiam antequam religionem
profiteretur, ut ad offerendum Deo laudis facer-
cium noctu confurgeret contemptis lectilibus
super pavimento vestitus iacebat.

SIGNVM CLXXXIX.

*Temperanter & parce vivere nec ventri
& deliciis indulgere.*

1. **A**postolorum Princeps *Petrus* tanta
sobrietate, ut lupinis minuto alle-
neuntibus famem urgentem pelleret, carnis
ro, abundans gratia, vino & carne abstinens, qui
fere omnes fecerunt Apostoli, ait *P. Ant.* app-
ratu facio.

Luc. 3.

2. *Ioannes Baptista* consuevit famem pelleret
custis & melle Syluestri, pane & vino carulle
statur Christus *Luc. 7.*

*Pelag. le 2.
c. 1.*

3. *Clemens Alexan. Matheus*, ait, Apo-
stolus feminibus, baccis, oleribusque absque
nibus utebatur, *Ioannes* continentiam vultus
tenet.

tendens, locustas & mel sylvestre comedebat. *Marc. 11.*
 Hæc ille. Non ergo Ioannes communibus cæte- *Non man-*
 ris vsus est cibus, nec seminibus, nec oleribus, sed *ducans (cõ-*
 eo qui præ manibus habebatur, nec vlllo labore *munes ei-*
 longe quæ situs vel arte paratus erat. Dum Ga- *bos) neq; bi-*
 briel Archangelus eius ortum Zachariæ annun- *bens.*
 ciat, inter admirandæ eius sanctitatis signa po- *Locusta in-*
 nit quod à vino & ficera sit abstinens, in quem *ter comesti-*
 locum Euseb. scribens, ait: Deum voluisse ea re *bilia recen-*
 indicare abstinentiæ meritum, arduumq; militia *sentur.*
 spiritualis iter. *Leu. 11.*
V. Baron,
An. Chr.

4. *S. Timotheus* B. Pauli discipulus quamuis E- *31.*
 piscopus & laboribus gubernationis prædicatio- *Luc. 1.*
 nisq; diuini verbi admodum districtus, dum sa- *1. Tim. 5.*
 nus esset vinum non bibebat, sed aquam, qua in
 virtute vt in cæteris omnibus, creditur diui Pauli
 exemplum secutus. Nec licet infirmus consue-
 tudinem illam mutauit, donec à Paulo admoni-
 tus est vt modicum saltem vini ob frequentes in-
 firmitates biberet.

5. *S. Marcus Euangelista* antistes & doctor fide- *Euseb. lib. 2*
 lium in vrbe Alexandria degentiura (quos in- *6. 7.*
 stituit secundum morem & doctrinam ab Apo-
 stolis traditam Hierosolymis) inter cætera virtu-
 tum exercitia eis commendauit abstinentiam, à
 vino, imo Marci discipuli pane, sale, hysopo, & a-
 qua contenti fuere, vt Euseb. li. 2. hist. & Hier. de
 viris illust. probant ex Philone.

6. Ob eandem abstinentiam laudat Sulpicius
 S. Marini Turonensis Episcopi discipulos, & ad-
 dit S. Martinum eis huius abstinentiæ fuisse au-
 ctorem.

7. S. Aug. li. i. de moribus Ecclesie commentans virtutes sanctorum hominum, suo tempore in Ecclesia Dei florentium vt Eremitarum, Cenobitarum, Episcoporum, Sacerdotum, & Diaconorum, inter cetera eos laudat quod à vino se caruerint, sola aqua contenti.

De virg. ad Eustoch.

8. S. Hier. in cœlum ferē: Palæstina Monachos quorum vitam sustentabatur, scribit ne agros vendidissent sibi vinum indulgisse (intellige quod de moderata infirmitas vt possent & que offensa fuerit fungi ac dū essent sani) Etia languēti nachi, inquit, aqua frigida vtuntur, & cetera. Quod quid accepisse luxuria est. Et describens Paulum mi eremitæ vitam Iesum & angelos eius testatur se vidisse Monachos quorum vnus per annos octo clausus hordeaceo pane & lutulenta aqua vtens alter quinque caricis sustentabatur.

Baro. To. 5. An. Chr. 398.

9. S. Chrys. Epif. Constant. hortabatur Clericos vt contenti stipendiis suis nidores diuitiarum non querentur, ne fumū huiusce insequētes libidinis

Superflui sumptus resecantur.

flammæ traderentur, assentatorū & paratorū instituto vitæ. Ad hæc inutiles Ecclesie sunt

Ad Aaron & reliquos Sacerdotes dicitur Lu. 10.

deprehendens, ait Palladius, amputari hoc vitium iuberet. Accessit & ad solemnes Episcopos

Vinum & oē quod inebriare potest non bibetis. &c. Idē dicitur Ezech. 45.

ptus inspiciendos, inueniensq; immodicam passionem, transferri hanc magnificentiā ad modum solatia præcipit. Et cū superellent pericula noua quoq; infirmorum receptacula conueniens præficiens his duos ex Sacerdotum numerationis summæ viros, & medicos, & coquos ministros qui sine vxoribus essent, eis ad ministerium statuens vt aduentantes hospites

deprehenſi & eo maxime qui ſacer appellatur, curareatur, & ob ipſum bonum & pro gloria redemptoris. Hæc Paulinus.

10. *Apoſtoli* ſpicas ſegetum manibus confricabant, & hoc tam ſimplici cibo eſuriam quomodo poterant leuabant, cumq; num. 12. eſſent, nihil aliud quã quinque panes hordeaceos duoſq; piſces habebant in deſerto, quando Dominus turbam quinque millium pauit: iterum nihil præterquam ſeptem panes & pauculos piſculeos, quãdo quatuor millia viſorum ſatiata ſunt. Rurſum tranſſerantes obliſi ſunt panes ſecum ferre. Quanto continentius & tenuius eos victiſſe cenſebimus poſtquam ablato ſponſo (Chriſto crucifixo) nuptiarum gaudium verſum eſt in perſecutionis luctum?

11. *Fulgentius* Ruſpenſis Epiſc. ne morbo quidem affectus carnis alimento vel vino vti voluit. *Sur. Tom. 2*

12. *Pafſunio* Abbati panis ſolum & aqua victus erat, antea vero dum ſolitariuſ viueret crudæ herbaræ illi cibum, fontes potum ſuppeditabant. *In vitis pp.*

13. *Pion* Abbas deambulando ſumebat cibum aqua in potu uſus, quam ipſe effoſſo puteo amarã in dulcem verterat exorato Domino. *In vitis pp.*

14. *Hoſpius* ille qui Longobardorũ in Italiam aduentũ longe ante prædixit pane & pomis veſcebat, quadreſime ieiunia herbarũ ſolũ radicumq; reſectione tranſigebat, ſemper abſtemiuſ. *Paul. Dia. de geſtis Lon. li. 3. c. 1. Greg. Tur. li. 6. c. 6. 7. Marul. lib. 4. c. 2.*

15. *Maxentiuſ* Pictauienſis Abbas pane hordeaceo & aqua victitauit. *Greg. Tur. de vi. pp. Gallia. li. 7.*

16. *Greg. Lingonenſis* Epiſc. panes hordeaceos triticea cruſta obliſos (vt tenuem victum occultaret)

Ddd 2

taret)

taret) esitabat in aquæ poculum tantillum
addere solitus vt aqua suum saporem seruaret
lore mutato.

In vitis pp.

17. *Columbanus* in Gallia Abbas annis 60. h
bis solum ac radicibus sustentatus est.

18. In monasterio Tabernensi vbi Amob
bas mille quingentis Monachis præfuit, fures
ad mensam congregati pendentes à fronte
cullis ita oculos tegebant, vt alius alium
comedentem non posset, ita singulorum
mentia alios latebat.

*Hie. Ziegl.
de vitis il-
lustr. Ger.*

19. *Albertus Magnus* Philosophus doctiss
Episcopatum Ratisponensem consecutus es al
num superiorum Pontificum luxu concorsum
breui dissoluit, Parsimonia loco amplissimi ve
galis vsus.

20. S. Hier. Ep. 4. Clericorum profusio
fit: Noui, ait, genera & nomina piscium & ciborum
raritas ac nouissime damna ipsi delectant. Delectat
ait, damna, quoniam interdum etiã eiusmodi
non tam sapore ipso, quam sumptu commenda
tur, idq; magis placet quod pluris consistit. Q
tanta ciborum abundantia? tam multa com
menta, tamque varia gulæ lenocinia?

21. *Pius II. Pont.* Mediocri cibo vti solent
non lauto non delicato, eoq; semper fuit con
tus, quod apponebatur quodcumq; esset, vino
ro parcissime fuit vsus eoque bene diluto.

Omnia certe pericula quæ aliis ex intempe
tia luxu & delicijs Clericis quoq; impendunt
Ratio obruitur & obscuratur, & grauatur com
& ebrietate, vt enim terræ vapores & exhalatio

Luc. 20.

nes solis lumen caligine quadam offundunt, ita hæ ventris exhalationes crassa & concretæ animi lumen eripiunt, vt ad cœlestia cogitanda sæpe etiam ne ad humana quidem vlla ex parte idoneus sit.

2. Appetitus etiam vsq; eo effertur insolentia & contumacia vt à ratione desciscat, ex quo fit vt motus & perturbationes, quæ in hac animæ parte existunt (cupiditas, amor, odium & reliquæ) insolentescant & fiant indomitæ, vt ijs resisti nō possit, & mentis obedientia abiecta eam captivā trahant, & rapiant, impellantq; quo volunt. 3. Si corpus *Pf. 48. ho-* impinguatū fuerit necesse est recalcitrare, vt fiat *mo.* sicut equus & mulus quibus non est intellectus. Vt hæc omnia mala ex delitijs & mollitie oriūtur, sic contra temperantia animum acuit ad cœlestia penetranda, ad gustanda diuina, appetitum eiusq; motus comprimit, sedat iracundiam, cupiditates mitigat, affectus deniq; omnes edomat, vt vel nō infesti sint, vel si interdum insurgant nullo negotio subigantur. Postremo ipsos corporis insolentiam frangit, vt se aduersus rationem commouere non possit, sed in eius sit ditione ac potestate. *Hom. ss. ad* S. Chryf. ait: Vilem tenuemq; mensam esse ma- *pop.* trem sanitatis, vt contra saturitas mater est ægritudinis atque infirmitatis morbosque parit quibus nulla ars medicorum mederi potest. Adiu- git eam quidem quæcunq; sit voluptatem non nisi ad linguam & guttur prouenire, infra vero nihil sentire delectationis, sed potius multum molestiæ, onerato ventre & capite grauato.

*Templa (seu ædes sacras) vel edificare
reficere, vel facta tecta con-
seruare.*

A Rist. 4. Eth. c. 2. de magnificentia dicitur
esse dicit quæ fiunt ad templa extruenda, & orna-
mentaria iis offerenda, & omnino quæ cum impenduntur ad publicam utilitatem & ornatum.

Card. Farnesius dignum familia, & magnitudine sua Templum Iesu Dei filio præmia ædificantium & exornantium templum in Triumpho.

Templa deuotissime frequentare

*Li. 3. vita I.
c. 12.*

D. Dominicus nullam fere aliam ecclesiam ad conclaue Domini sui se recipiebat, & orationi, gemitibus, & suspiriis se dabat ita se angelis Christo (in SS. Euch.) presentibus adiungebat.

*Dan. 7. v.
20. millia
c. 6.*

2. B. Franciscus Borgias prius dux Galliarum Magnas Hispaniæ, postea seruus Iesu Christi tertius Societ. Iesu generalis septies quatuordecim annos in

in Ecclesia Domino presentabat, & pro 7. donis Sp. S. semel dominicam orationem & saluationem angelicam fundebat in honorem 7. effusionum sanguinis Domini. 1. in honorem sanguinis effusi in circumcissione & petebat donum sapientie & virtutem castitatis. 2. In honorem sanguinis effusi in horto & petebat donum intellectus & virtutem abstinencie. 3. In honorem effusi sanguinis in columna & petebat donum scientie & vinculum charitatis. 4. In honorem sanguinis effusi in coronatione spinarum, & petebat donum timoris, & virtutem humilitatis. 5. In hon. &c. in fixura manuum, & petebat donum consilij & virtutem misericordie. 6. in hon. in fixura pedum & petebat donum fortitudinis & virtutem perseuerantie. 7. in hon. &c. ex vulnere lateris, & petebat donum pietatis, & virtutem patientie.

SIGNVM CXCII.

Traditionem Apostolorum fideliter conseruare, eaque omnem hereticorum pertinaciam infringere.

1. **I**renæus Episc. Lugdunensis: Maxima, antiquissima & omnibus cognita, a gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Paulo Romæ fundata & constituta Ecclesie, eam quam habet ab Apostolis traditionem & annunciata[m] hominibus fidem, per successiones Episcoporum prouenientem vsq[ue] ad nos, in licites, confundimus

Lydius lapis discriminas admixta metalla ab auro. Potentissimum telum aduersus hereticos.

Ddd 4 omnes

omnes eos, qui quoquo modo vel per sui placitiam malam vel vanam gloriam, vel per cecitatem & malensententiam, præterquam oportet colligunt. Ad hanc causam Ecclesiam, propter sui potentioris principatum, necesse est omnem conuenire Ecclesiam. hoc est, eos qui sunt vndique, fideles, in qua semper ab his qui sunt vndique, seruata est ea quæ est ab Apostolis traditio. Hæretici prouocans ad omnem antiquarum Ecclesiarum, potissimum Romanæ ab Apostolis manentem traditionem, hæreses omnes proferunt.

De præscr.
c. 6. 20. 21.
32.

V. Baron.
An. Chr.
246.

2. Tertullianus Presbyter etiam prouocat ad Ecclesias Apostolicas & sic infert: Constat proinde omnem doctrinam, quæ cum illis Apostolicis Ecclesiis, matricibus & originalibus fidei conspiceret, veritati deputandum, id sine dubio tenentem quod Ecclesiæ ab Apostolis, Apostoli à Christo Christus à Deo suscepit: reliquam vero doctrinam de mendacio præiudicandam, quæ lapsa contra veritatem Ecclesiæ, & Apostolorum Christi, & Dei.

3. Cum sub Pont. Maximo Stephano grauissima esset mota quæstio de hæreticis ad Ecclesiam redeuntibus sintne illi baptizandi, emicuit plane quanta in Petri successore esset auctoritas cum nullis alijs ferme armis, quam maiorem traditione vallatus, omnium ferme Orientalium & Occidentalium imperum sustinuerit Episcoporum, vndique valida conferim iura ex diuinis scripturis vibrantium, quoniam firmissimos iectus vnus ille semper obiectus clypeus traditionum excepit, atque reiecit, reddiditque

profus inanes. Hinc Vincentius Lir. contra hæ. ca. 9. ait hunc Stephanum Pont. ad Africanas Ecclesias scripsisse: *Nihil innouandum. nisi quod traditum est* (seruetur) intelligebat enim Vir sanctus & prudens, nihil aliud ratione pietatis admittere nisi vt omnia qua fide à patribus suscepta forent, eadem fide filii consignarentur, nosque religionem non qua vellemus ducere, sed potius qua illa duceret sequi oportere: idque esse proprium Christianæ modestiæ & gratitatis non sua posteris tradere sed à maioribus accepta seruare,

SIGNVM CXCIII.

Venationes illicitas execrari.

SYnodus Trident. sessi. 24. De reforma. ca. 12. præcipit clericis vt *ab illicitis venationibus, aucupis, choreis, tabernis, lusibusque abstineant, atque morum integritate polleant.* Illicitæ autem sunt venationes clamosæ, nam si sine clamoribus & magno strepitu instituantur causa recreationis vel necessitatis (quando feræ noxiæ sunt alienis agris vineis vel hortis) licitæ sunt vi. P. Busæum de statu Cleric.

SIGNVM CXCIV.

Constanter veritatem & liberrimæ equitatem tueri.

I. CVM Card. Contarenus magna auctoritate *Platus de offi. Card. c. 28.*
& libertate in dicendo esset vsus in ma-
Ddd 5 gna

gna quadam causa quæ inter duas principes familias agitabatur, atque ipsum quoque Pontificem valde attingebat, ac deinde gratiæ illigerentur, respondit nihil esse opus quod enim egisset,

*Ne motus
illud.
Veritas o-
dium pa-
rit.*

sic sui gratia egisse. Tantus est integritatis & innocentia splendor apud omnes homines ut in quocunque ea sit eum amabilem reddat, atque etiam hostem conciliet homini.

3. De *Iacobo Sadoleto* hoc traditum est cum à Paulo III. factus est Card. nihil propius fuisse quam ut Cardinalatum recusaret, sed amicorum consilio & hortationibus victum, admissit tandem, verum hoc illi fixum ac statutum fuisse, ut nihil aliud unquam propositum haberet, quam Reip. Christianæ commodum & Dei vniuersi honorem.

Quare ita accepimus eius semper sententias liberrimas fuisse plenasque dignitatis. Nec tamen id eum minus gratum pontifici reddidit, sed potius gratiorem, quæ eum novis auxiliis, honoribus, & nominatim Gallica legatione.

4. *Nicolaus Fliscus* Cardinalis cum se Iulio II. tum in eius electione tum deinde in ipso pontificatu sæpe ut res poscebat opposuisset, & quædam acerrime, tamen tantum abest ut damnum ullum receperit ut insuper ab eo ditatus sit reddidit septem milliam aureorum, quin etiam tanto in pretio habitus ut scriptum sit consecratam esse communem hominum opinionem, non potest Cardinalem non amoris à pontifice etiam non bono. Antiqui philosophi opes & voluptates

corporis alpernati sunt vt ad veritatem & sapien-
tiam sectandam essent expeditiores.

Quot vero concionatores pro veritate mor-
tem subierunt? *Isaias* post multas conciones ha-
bitas in duas partes sectus occubuit. *Hieremias* Hoc est cō-
post carcerem & cathenas lapidibus obrutus, E-
zechiel occisus, *Amos* veste per tempora transfi-
gure san-
gine Eu-
angelium.
gure. *Michaas* precipitatus interiit. *Apostoli* omnes
post tot labores, post tot peregrinationes, post
tam varias persecutiones Christo adiuncti sunt
in cruce ac variis tormentis. *Hieremias* dicitur. c.
1. Dedi te in ciuitatem munitam, &c. & *Ezech.* 3. Dedi
faciem tuam via lentiore, &c.

SIGNVM CXCIV.

*Vestes modestas amare, & simplici cultu ince-
dere, seu vestitu non eleganti, compto,
& pretioso, sed vulgari corpus
exornare.*

1. **C**VM *Macharius* ille *Alexandrinus* vna cum *P. Platina*
Caltero Machario Nilum transmissurus *li. 2. de bono*
Naum conscendisset, vterque pannis oblitus, *status reli-*
habituque despiciato, eademque *naui* duo quoq; *giosi c. 1.*
tribuni veherentur cum maxima pompa equo-
rum, famulorum, aurearum vestium, alior ex his
Dei famulos conspicatus sedentes in angulo: *Bea-*
tivos, inquit *qui mundum illuditis: cui Macharius*, nos
quidem mundum, Vos autem mundus illudit. Quo ille
tam breui dicto ita compunctus & quasi illumi-
natus est vt domum reuersus statim omnib. quæ
habe-

habebat distractis monasticam vitam secutus sit. Fecit quod Bernardus (ecce nos reliquimus omnia) consulit, melius esse hec terrena relinquere, quam ab illis relinqui. Idq; vere intellexit quod Greg. (18. mor. 12.) scriptum reliquit. *Diu cum nostris rebus durare non possumus, aut illa nos viuentes quasi deserunt pereundo.*

*P. Platus
li. 2. c. 28.*

2. *Eugenius III. Pontifex.* Cum Pontificiis vestibus exterioribus fulgeret, interius tamen semper monasticum habitum retinuit, laneam tunicam & cucullam, in qua etiam cubabat. Foris hominum oculis pontificis maiestatem, intus Dei oculis religiosam humilitatem perpetuo exhibebat. Quin etiam lectus tamen si purpureis cortinis aureisque fulcris ornatus, tamen ex puris paleis duroque stramine fait. De hoc confulat Epist. 236. S. Bern. ad omnem Romanam curiam.

*Circiter
An. M.C.L.*

3. *Bonifacius* (Romualdi discipulus) regio ortus sanguine (Ochonis 3. Imp. propinquus itaq; ei charus vt animam suam eum appellare solebat) à Pontifice gentis Ruffiæ Archiepiscopus institutus, nihil tamen de pristino vestium & inedie rigore remisit: quin imo cum nudis pedibus equitaret, tanta erat vis frigoris vt ex equo descendens congelatum pedem à subhærente ferro uellere non posset, nisi aqua calida superfusa. Cui ad barbaram Rusorum gentem venisset, Christi que legem Regi prædicare cœpisset, creditus est primum ab eo, victus quærendi causa, nota commenta circumferre. Verum cum multa munera quæ ei obtulerat, constanter recusantem, insuper etiam per medios ignes transeuntem vi-

*Ingentes
fructus nu-
ditatis.*

diffet, non modo cum toto suo regno Euangelium complexus est, sed ipsemet, filio quem habebat hærede instituto, Bonifacij discipulus fieri decreuerat, idque perfecisset nisi Paulo post Bonifacius à Regis fratre impie mactatus esset, quod ipsi quidem bene euenit, atque ex vetere eius desiderio vt martyr fieret, & vineam à se plātatam sanguine irrigaret.

4. *Ioannes Baptista* vestimentum ex p^lis Camelorum erat contextum, rude ergo & asperum erat indumentum quod Cilicium appellatur. De hoc amictu Paulinus consularis:

Ioannem pili Camelorum hirtoto tegmine vestiebant.

*Vestis erat curui feris conferta Cameli
Contra luxuriam molles duraret vt artus,
Arceretque graues compuncto corpore somnos.*

*V. Baron.
An. Ch. 31.*

Adhæc cum in Palæstina Zonis vterentur laneis, Ioannes ex Zona etiam corporis afflictionem pellicea cingebatur. Vnde S. Hierony. vterque (Helias & Ioan. Bap.) Zona pellicea adstrinxit & mortificauit lumbos suos.

*ad Deme.
Ep. 8.*

4. *Ioannes secessit in solitudinem* pene infans, hominum conuictus & frequentiam bestiarum societate commutans. Credebat enim cum facilius tum esse securius feris obistere quā hominum dementiæ. Quæ solatia habuerit, quibusue in deliciis alitus sit tenerrimus Ioannes & generosis ortus parentibus ex Euangelio notum est. Nam locustis & rusticano melle victitauit, in asperis cauernis diutissime latuit, & Camelorum pellibus delicatum corpusculum vestiuit.

*Prodigiōsa
sanctitatis
puer.*

5. S. Ia-

De anti-
quo usu
vestium
clericorum
consulo Ba-
ron. to. 4.
an. Ch. 194
pag. 585.

Baron. to. 6
an. Ch. 158.

5. S. Iacobus lineum habuit amiculum, minus
quam attonus, nec oleo unctus, nec balneo usus.
Hinc apud Iudæos in tanta veneratione fuit
soli permissum sit sancta sanctorum intrare, &
Deo laudis sacrificium pro populo offerre. Ege-
sip. li. 5. Euseb. li. 2. c. 23.

Ad imitationem autem primi huius Ecclesie
Hierosolymitanæ Episcopi qui sordone tantum
simplici induebatur S. Iacobi fratris Domini, &
in ipsius domini in eo loco Crucifixi memoria
factum est ut Hierosolymitani Episcopi hanc
circumspecte vestiti incederent, sed viliori habi-
tu quam illis Ecclesie Clerici.

6. S. Iohannem etiam Euangelistam sordone
amiculum Hierosolymis aliquando fuisse
constat. Bede in ca. 14. Mar. 7.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

7. S. Augustinus Episc. veste non magis com-
magisque ambitiosa quam illi quibus preerat vi-
voluit. Si quis elegantiosem sibi dono offerret
acceptam venum iubebat dari, ut pecuniam in-
exactam cum aliis communicaret. Vestimenta
ait possidius, & calceamenta, vel lectu alia ex ma-
to & competenti habitu erant, nec vitula nimium
abiecta plurimum.

In vita.

8. S. Bernardus Abbas veste quidem satis vilis
nimium squalenti usus est, ac dicere solitus, ni-
nicam sordibus obsoletam, restem desidia ar-
sordis esse, & eius immunditiam incedere
ad hipocrisim spectare, qua inanis gloria dum
derur contemni queritur. Quare etiam con-
silicio latenti sub veste carnem attereret, & illi
rele-

restitum est ipsum deposuit nec vnquam deinceps asperius indumentum quam ceteri fratres ferre voluit. Idem in declamatione ad verba: Ecce nos reliq. ait: *Res pauperum non pauperibus dare sacrilegij crimen est.* &c.

9. Paulus primus Eremita tunica de palmæ foliis contexta nuditatem textit, hanc tunicam S. Antonius cum defunctum Paulum sepeliuisset habuit in deliciis, non nisi festis solemnibus eam induens, de hac etiam ait S. Hieron: Si mihi Dominus optionem daret, multo magis eligerem tunicam Pauli cum meritis eius quam regum purpuram cum regnis suis.

10. Hilarionem Abbatem accepimus nihil aliud quo corpus suum operiret habuisse præter sacco, ac pellicem ependitem, rusticumque sagam.

11. S. Hieronymus etiam sacco indutus erat quæ ^{Hieron. c. 3.} Eusebius discipulus eo defuncto accepit, & in honore habuit, tactæ eius valetudinarios curans, & ad vitam mortuos reuocans. Augu. Epi. 206. ca. 2.

12. Tegendo corpori S. Erancisci tunica vna ea ^{Bonau.} que crassi filii impolitæ que texturæ satis fuit. Nuditatem hanc hyemis tempore calumnianti ac petenti vt sibi guttulam sudoris venderet, respōdit, eam se Christo non hominibus vendere.

13. S. Chrysostomus vehementer in alium ^{Hom. 50. 17} calceamentorum inuehens ait: ^{Matt. 1.} *Quam veniam habere poteris, cum neque Vxori, iubente Paulo, pretiosa ^{Tim. 2. Nā implicat.} vestes permittantur, tu calceos luxuriosissime polias? & cetera.* Et: *Adiumenta sunt vt lutum & omnes terra*

terra sordes audacter conculcemus. Si tu ab huiusmodi
labe munda cupis calceamenta seruare, cernuibus tuis
atque capiti connecte.

Langhecr.
de vita &
hon. cler. li.
6. c. 14.

14. Carolus Borromæus Archiep. Mediolanensis
vestes sacras maxime curaret, suas tamen possi-
mum interiores negligebat, ita vt aliquando
habere putaretur præter vnum thoracem & tri-
par caligarum, nullus ex tota ipsius indumento
plicas ferebat, aut gladios vel arma ge-
bat.

15. In Epitaphio Berengarij Ecclesie Andegauensis in Francia diaconi (qui hæresim suam de
SS. Euch. in Concilio à Nicolao 2. Congregato
anathematizauit, præbendam suam reliquit &
in insula S. Cosmi 28. Annos pœnitentiam egit
mortuus An. 1088.) in huius inquam Epitaphio
inuenio hosce versus.

Cui vestis textura rudis, cui non fuit vnguam
Ante sic potus, nec cibus ante famem.

Sur. tom. 3.

16. D. Antonius Archiep. florentinus fecerat
omnes impudico & meretricio habitu vestitus
quasi instrumenta Dæmonum ad perdendas
animas ex templis omnibus sue ciuitatis
pulit.

Cap. 144.
Quærant
potius cul-
tum cordis
quam cor-
poris.

Regula Canonicis in Cõcilio primo Aquile-
præscripta ait: Canonicis totis viribus elaborandum
vt & indumenta virtutum habeant interius. & par-
moderatum cultum caueant de honestate religio-
gnitatem exterius. Oportet Canonicos S. Scripturas
auctoritati parere, sanctorumque patrum doctrinam
vigilanter perpendere, vt humilitatem quam contem-
plari

stant, actu, habitu, incessu, ipsa etiam equitatione religiosissime demonstrant, plusque velint s. conuersione eximieque moribus quam ornatu vestium fulgere. Si enim more coniatorum in se ornandis nitore vestium, phaleris equorum, ceterisque humana vanitatis rebus abusi fuerint, scilicet ut se similibus uti debere contendant, in quo eorum conuersatio à laicis distare videbitur. Decet porro ut talis sit vestium cultus qui occasione vanitatis careat, & nihil nouitatis, nihil superfluitatis redeat, nihilque reprehensionis aut detractionis habeat. Synodus Carthag. 4. ait c. 45. Clericus professionem suam & habitu, & incessu probet, & ideo nec vestib. nec calceamentis decorem querat.

Synodus VII. An. Chr. 16. Omnis iactantia & ornatura corporalis à sacro ordine aliena est. Eos ergo Episcopos vel Clericos, qui se fulgidis vel claris vestibus ornant, emendari oportet. Quod si in hoc permanserint, epitomio tradantur, omne quippe quod non propter necessitatem suam, sed propter venustatem accipitur elationis habet calumniam: Quemadmodum magnus ait Reg. breu. c. 2. Basilius. A prisicis enim vsque temporibus omnis sacer- 4. tus vir tum mediocri & vili veste conuersabatur. Sed neque ex sericis texturis vestem quis variatam induebat, neque apponebat variorum colorum ornamenta in summitate vestimentorum, audierant enim ex Deifona lingua: Qui mollibus vestiuntur in domo Regum sunt. Syn. Matt. 11. 8. Trid. in decreto de reformatione c. 6. ait: Et si habitus non facit monachum oportet tamen clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decetiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant. Tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas religionisque contemptus, ut propriam

Eee

priam

pria dignitatem & honorem clericalem pariter
 dentes vestes etiam deferant publice laicales, pe-
 des in diuersis ponentes, vnum in diuinis ali-
 rum in carnalibus. Propterea omnes Ecclesi-
 cae personae, si postquam ab Episcopo suo etiam
 per edictum publicum moniti fuerint, honori
 habitum clericalem, illorum ordini & dignitati
 congruentem & iuxta ipsius Episcopi ordina-
 tionem & mandatum non detulerint per simu-
 lionem ab ordinibus, vt officio & beneficiis
 fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum be-
 neficiorum, nec non si semel correpti deinceps
 hoc deliquerint etiam per priuationem officio-
 rum & beneficiorum coerceri possint & debent
 secundum constitutionem Clementis V in con-
 cilio Viennensi editam.

De offic.

Card. c. 15.

Cardinalibus splendorem aliquem & orna-
 tum & maiestatem permittit P. Platus ne dignitas
 vilescat. Est enim hoc valde proprium humane
 naturae vt sensibus moueatur, quia quam diuina
 anima in hoc corpore viuit propter admirabilem
 lam coniunctionem, quae est inter vtunque
 minino necesse est vt velit nolit iis afficiatur
 per sensus ac praesertim per oculos ingeratur.
 Quae fuit causa cur Deus ipse animo quidem
 cipue ac spiritu colere se voluerit, sed praeter
 ternam etiam quaedam iusserit adhiberi, vt se
 no captui accommodaret. Itaque in veteribus
 etiam de vestimentis & ornatu summi sacerdotum
 multa praescripsit quae omnia praeter mysterium
 quod continebant eo etiam pertinebant vt
 admirationem quandam apud populum mouerent.

Nec valet quod obiici possit de Ss. Apostolis, qui nullo eiusmodi externo apparatu, ac potius in ^{2. Cor. 11.} summa paupertate, in fame & siti, in frigore & nuditate, vt Paulus ait, prælatorum statum cum tanta dignitate tenuerint. Hæc enim fuit certa quædam ratio & illorum temporum propria, cū Ecclesiæ fundamenta iacienda essent, ne orbis conuersio humanæ potentiæ tribueretur. Accedebant miracula quibus sibi venerationem satis superque conciliabant. Num autem cum & hæc signa prodigiaque cessarint, & Ecclesia iam satis fundata, & propagata sit, sine dubio nisi aliquid esset quod hominum oculos caperet, non modo apud rudes & vulgares (qui fere tantum capiunt quantum vident minimumque ratione vtuntur) sed plane apud omnes minor esset reuerentia & auctoritas prælatorum, labaretque in multis Ecclesiastica obedientia, ex quo etiam contemptus sequeretur. Etiam S. Augustinus Episcopalis vitæ exemplar aliquid argenti ad suam mensam ^{c. 16. p. 3. tit. 21. c. 2.} adhibuisse perhibetur. Vult tamen dictus P. Plautus ne extra modum sumptu & magnificentia procedant Cardinales in domo, in suppellectili, numero & vestitu famulorum, & reliquis B. Antonius inter alia Cardinalium peccata commemorat si nimiam familiam alant. Idem confirmat Aluarus: *Si, inquit, excedant in familia nimis magna, in famulis, in equis, in vestibus pomposis, in suppellectili pretiosa.*

Recte S. Bernardus de omnibus Ecclesiasticis: Conceditur vt si bene deseruis de altari viuas, non autem vt de altario luxurieris, vt de altario

Eee 2 super-

v. locum de diuitiis. superbas, vt inde compares tibi frana aurea, sellas depi-
 ctas, calcaria de argentata, varia griseaque pellicea ex
 collo & manibus ornata purpureo diuersificata. Denique
 quicquid prater necessarium victum simplicemque re-
 stitutum de altario retines tuum non est, rapina est, sacri-
 legium est, &c. Et li. 3. ad Eugen. ponti. Quid sibi vult
 quod Clerici aliud esse, aliud videri volunt? nempe hodie
 tu milites, quaestu clericos, actu neutrum exhibent. Nam
 neque vt milites pugnant, neque vt Clerici Euan-
 gelizant, cuius ordinis sunt cum vtriusque esse cupiunt, v-
 trumque deserunt, vtrumque confundunt, vniuscuiusque
 in suo ordine resurget isti in quo? an qui sine ordine per-
 cauerunt sine ordine peribunt? aut si summe sapienter
 Deus veraciter creditur à summo vsque deorsum, nihil
 inordinatum relinquere, vereor non alibi ordinatum
 quam vbi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.
 O miserandam sponsam talibus creditam parantibus
 qui assignata eius cultui proprio retinere quaestu non ve-
 rentur! Et: qui stipendiis quae sufficere debebant modice
 contenti superflua quibus egeni sustentandi forent im-
 pie sacrilique sibi retinent, & in vsus sua superbia, at-
 que luxuria victum pauperum consumere non verentur.

*Ser. 23. in
 Cant.*

Ser. 33.

Et cum persecutiones quasdam Ecclesiarum
 stitissimas descripsisset, hanc vnam describit v-
 ranium maximam, quando, inquit, Ministri Christi
 sunt & seruiunt Antichristo. Honorari incedunt à
 bonis Domini qui Domino honorem non deserunt. In
 splendida mensa, & cibus & scyphis: inde comestiones
 & ebrietates: inde redundantia torcularia, & prae-
 tuaria plena, eructantia ex hoc in illud, inde dila-
 mentaria, inde referta marsupia. Pro huiusmodi viciis

esse & sunt Ecclesiarum Præpositi, Decani, Archidiaconi, Episcopi, Archiepiscopi, intestina & insanabilis est plaga Ecclesie. & ideo in pace amaritudo eius amarissima. Et: intueri quomodo incedunt, nitidi & ornati, circumamicti varietatibus tanquam sponsa procedens de thalamo suo. Vnde vero hanc illis exuberare existimas rerum affluentiam, vestium splendorem, mensarum luxuriam, congeriem vasorum argenteorum & aureorum nisi de bonis sponsa? inde est quod illa pauper & inops & nuda relinquitur, facie miseranda, inculta, hispida exanguis. Propter hoc non est hoc tempore ornare sponsum, sed spoliare, non est custodire, sed perdere, non est defendere, sed exponere, non est instituere, sed prostituere, non est pascere gregem sed mactare & deuorare.

Hæc & plura alia de hoc argumenta multis in locis S. Bernardus adfert. Concilium Tridenti. *Sess. 25. c. 7.* de Episco. & Card. sanxit vt modesta suppellectili, & in mensa frugali victu contenti sint, & in reliquo vitæ cultu, atque in tota domo nihil appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienum, quodque non simplicitatem, Dei ælum, & vanitatum contemptum præ se ferat. Externam amplitudo auctoritatem quidem & reuerentiam *Intra fines conciliat, sed habet ea res modum suum, ex de- te contine.* coro personæ, qui modus si transeat, non tantum non conciliatur auctoritas sed potius im- *d. 41. pen-* minuitur. Concilium Carthaginense ait: Episcopus *Noli tran-* vilem suppellectilem, & mensam & victum pauperem silire *sines.* habeat, & dignitatis suæ auctoritatem fide & vitæ me- *ritis* quarat.

Ecc 3 Hæc

Hæc est, ait P. Platus, via certissima & optima
venerationis acquirendæ inter homines, si vir-
tus emicet, si integritas, si grauitas, religio, & pie-
tas ita emineat vt ab omnibus conspiciatur. De
magno illo *Nicolao Myrensi* Episcopo ita tradi-
tum est, cum Episcopus esset factus, cepille et
veste etiam vilidri, & neglectiori quam antea so-
leret, in qua nullus omnino esset nitor, aut fulgur
sed caligatæ potius humilitatis & modestiæ si-
gnificatio. Et tamen tantum abfuit vt ea res ali-
quid detraxerit de opinione, vt etiam multum
auxerit.

*Imitare
clericos
frugi.*

Cardinalis Borromæus omnem suppellectilem
alicuius pretij, conopææ, aulææ, aliaque eius ge-
neris abs se remouit. Vestibus vt batur externis
quidem vt Cardinalis, interioribus vero et
simplici panno & tela, quin etiam cubicularis a-
mictus ex panno erat cineritio, rudi & crasso, qui
ipsam vestem quatuordecim totis annis non
mutauit.

Quid hæc & multa alia quæ constanter ad
mortem vsque seruauit de eius celebritate im-
minuerunt? potius multum addiderunt. Nam
qui hæc speciosa habent multi sunt, neque id vir-
tutis est sed copiarum, quæ etiam in insipientem
cadere possunt & sæpe cadunt. At vero illa spe-
nere sapientiæ est, ideoque admirationem potius
& commendationem parit.

*3. doct.
Christ. c. 22*

At inquis quæ forma mediocritatis tenenda
est? S. Aug. ait: *Quisquis rebus pretereuntibus
alius vitur quam sese habent mores eorum, cum quibus
viuit, aut temperans aut supersticiosus est. Quisquis*

sic eis vitur vt metas consuetudinis bonorum inter quos
versatur excedat aut aliquid significat aut flagitiosus
est. In omnibus enim talibus non vsus rerum sed libido
vtentis in culpa est. fieri enim potest vt sine aliquo vitio
cupidinis vel voracitatis preciosissimo cibo sapiens vta-
tur, insipiens autem foedissima gula flamma in vilissi-
mum olus inardescat.

Clericalis habitus grauitatem, & illis, V. lo-
cum de familia, ipsis clericis maioris modestiae
necessitate in quendam imponit. Velim omnes
ponderare illud S. Bernardi: Cur carnem tuam pre-
tiosis rebus impingues & adornas quam post pau-
cos dies vermes in sepulchro sunt deuoraturi? &
animam tuam bonis fidei operibus non adornas
quae Deo & Angelis eis praesentanda est in iudi-
cio? cur animam tuam vili pendis & ei carnem
praeponis? dominam ancillari & ancillam domi-
nari magna equidem abusus est. Tanta, ait, S. Hie-
ron. debet esse scientia & eruditio Pontificis, vt & gres-
sus eius & mores, & diuersa vocalia sint, veritatem
mente concipiat & toto eam habitu resonet & ornatu.
Et: Sunt quidam mei ordinis quibus omnis cura est de
vestibus, si bene oleant, si pes laxa pell. non solleat, cri-
nes calamistri vestigio rotantur, digiti de annulis ra-
diant, & ne plantas humidior via spargat vix imprimant
summa vestigia. Tales cum videris sponso magis existi-
mato quam clericos. Et ad Nepot. de vita Cler. Or-
natus & sordes pari modo fugienda sunt, quia alterum
delicias, alterum gloriam redolet. Vt etiam ad Eu-
stoch. scribit: nec affertur sordes nec exquisitae
munditiae conueniunt Christiano.

Ecc 4

Ad

V. Locum
de familia.Ouid. Sint
procul à
nobis iue-
nes vt fœ-
mina culti.Ep. 128. ad
Fab.

Ad Oceanum Ep. 80. ait : comunt le vestibus
& munditiis corporis, cum omnis istiusmodi oc-
natus & cultus sordibus fœdior sit.

1. Pet. 3.

S. Greg. hom. 6. in Euang. inquit : Nemo existens
in luxu neque studio pretiosarum vestium peccatum do-
esse, quia si hoc culpa non esset nullo modo Iamnen
Dominus de vestimenti sui asperitate laudasset. Si cultus
vestium culpa non esset, nequaquam Petrus Apostolus per
Epistolam feminas à pretiosarum vestium appetitu com-
pesceret quasi dicat, quæ culpa est viros hoc appe-
tere, à quo curavit Pastor Ecclesiæ & feminas
prohibere? Zacharias Papa in synodo Romana c.
3. Episcopi, Presbyteri, Diaconi, secularibus indumento
non utantur, nisi ut condecet tunica sacerdotali (talar-
ri) &c.

Leo IV. in Synodo Roma. ca. 12. sine ornatu sacer-
dotali extra domos sacerdotes apparere non conuenit,
&c.

S. Bernardus in Exod. li. 3. de confid. non dubita-
uit arguere summum Pontificem Eugenium
quod neglexisset obseruationem legum de ha-
bitu Clericorum in Synodo Remensi latarum.
Falleris si teneri, putas, si non putas ipse peccasti, aut pe-
tuens que non tenerentur, aut que non tenerentur dis-
mulans : præcipimus iuste, ut tam Episcopi quam
clerici neque in superfluitate seu inhonesta ve-
rietate colorum aut fissura vestium intuentium
(quorum forma & exemplum esse debent) offe-
dant aspectum, sed potius ita in suis actibus emen-
ta condemnent & amorem innocentie conser-
uatione demonstrent, sicut dignitas exigit ordi-
nis Clericorum.

Quid

Quod si moniti ab Episcopis suis intra 40. dies non obtemperauerint Ecclesiasticis beneficiis eorundem Pontificum auctoritate priuentur. Episcopi vero si præfixam pœnam irrogare neglexerint, quia inferiorum culpæ ad nullos magis referendæ sunt, quam ad desides negligentisque rectores tam diu ab officio Pontificali abstinêat donec pœnam à nobis constitutam Clericis sibi subiectis imponant. &c.

Luxus vestium interdictus, sed non restrictus pœna dictata, sed minime secuta est. Idem term. i. Supermissus est alloquens Monachos ait: *In habitu non iam calor, sed color requiritur, magisq; cultui vestium quam virtutum insistitur, &c.*

Sanctus Ambrosius de dignitate Sacerdotali capite quarto ait: Apostolus non carne Episcopum, sed mente docet esse ornatum, vt ille Sacerdos placeat Deo qui animam habuerit compositam Deo. 1. Tim. 3.
Tit. 2.

Sanctus Augustinus ad Ediciam Epistol. 199. dicit fuscam vestem suo tempore fuisse insigne continentiam profitentium. Cassianus libro 1. de vestibus cœnobiorum ait: Monachos vt cucullis vt sciant infantilem simplicitatem sibi imitandam esse, iuxta illud Matt. 18. v. 4. Nisi efficiamini sicut paruuli non intrabitis in regnum cœlorum.

Carolus Borromæus Cardin. in tractatu de ratione administrandi sacramentum confessionis docet: Quando propter ornatum & luxum in vestitu, factumque animi ingentem plerumque mortaliter peccetur his fere verbis, i. Primo

Eee s mor-

mortaliter peccat si quis vestitu splendidiore inducitur (veleose ornat) ob finem peccati mortalitatis. 2. Qui vestimenti sumptuosi gratia, vel ipse delinquit, vel si alij eius nomine præceptum Domini vel Ecclesiæ transgrediuntur, ita ut vestis non conficiatur festis diebus Sartori operandum sit, vel ipse faciat eum operari, aut crucum missæ officium omittere, vel ut alij omittant præbetur ab eo occasio. 3. Si causam præstat coniugi, iisque ad quos spectat eius sustentatio, ut plus quam privatae opes ferunt in vestitum impendant. 4. Si prævidet, ut merito debet prævidere, aut saltem probabiliter dubitat, quod odia vestium causa gignantur, dissensionese in ædibus fiant, vel quod indumenti causa coniux aut aliorum quispiam blasphemias euomat, aut lucra illicitosque contractus exercent. 5. Si ornatus causa non sine peccato mortali superseadeat eleemosynis necessariis, aut legata pia non exequatur, aut familia quibus obstrictus est complere negligat. 6. Si pro veste mercedem operariis denegat solvere vel differt, aut ære alieno sic se obruit, ut cum tempore soluendo non sit futurus. 7. Si ut se splendide vestiat detrimentum proximo notabile infert, vel ita se exhaurit ut filias cum ad ætatem nubilem peruenerint, in matrimonio collocare non possit, quia ex re magna damna solent existere. 8. Si prudenter colligi possit (repetit si quis supra quam suæ copiae fuerint intumescat) quod non mediocria peccata similiaque

quæ dicta sunt inde prodibunt, aut dubitatio
 verisimilis habeatur quod accidere possint. 9. Si
 ornatus ad lasciuiam pertrahat & ad inhone-
 stum amorem sollicitet. 10. Si per se quidem eo
 non adducat, eo tamen indutus suspicetur occa-
 sionem ex eo ornamento datum iri certæ per-
 sonæ, vt illum inhonesto amore prosequatur,
 vel ne sic accidat probabiliter timeat. 11. Si quem
 ex sumptuosis quibus incedit vestibus per occa-
 sionem misere salutem perdere conspiciat, ta-
 men eum non studeat deponere.

Dionysius Richelius ait de vita Ecclesiastic.
 artic. 11. *Vir aut mulier se ornans, & suo ornatu in se
 hominum oculos prouocans, etiamsi nullum malum
 inde sequatur, tamen æternum supplicium patietur,
 quia venenum præbuit si fuisset qui biberet, &c.* Ergo
 Clericus spiret virtutem, non oleat vnguen-
 tum.

SIGNVM CXCVI.

*Virtutem cum eruditione con-
 iungere.*

1. **F**erdinandus Castellus Centuria 1. de Historia
 Dominicanorum: *Expedi, inquit, in pri-
 mis, vt qui sapientiæ huius (Theologiæ) studis sese
 dat, eo cogitationem intendat, vt non tam discat, quam
 vt operetur. Cum enim hæc studia suauissimum man-
 na pluant ac stillent quo mentes saturantur &
 ad virtutes solidas alliciuntur, exercitant semper*
 nouos

uos (vt ita dicam) gustus de Deo, quibus sic pascuntur
 vt nunquam fatigentur. Neq; enim fieri potest vt Deus
 fatiget aliquem cui in corde is ipse sit Deus, &c. Sancti
 Theologi orationibus, lectionibus, laboribus, ieiunijs, lacry-
 chrymis, solitudine curarunt vt quicquid addidisset
 suis mentibus restaret infixum, cumq; animas suas me-
 gis diligere quam scientias docti simul & sancti ex-
 debant, prudentes & probi, litterati & humiles. Sapientia
 enim supernaturalis qua non ita tractatur gignit
 animis vanitatem, nec aliud quidquam parit, quam
 mala conscientia sit accusatrix & restis. Scriptum est
 rem: Seruus sciens voluntatem Domini sui, & non sciens
 vapulabit multis, &c. V. Lud. Granat. 2. par. 2. de orat. & medit. & Ant. Poileu. Bibl. selecta. li.
 3. c. II.

2. S. Chrysol. lib. 6. de dign. fac. ait: Eum qui pro
 omni ciuitate (quid dico pro ciuitate? immo pro vniuerso
 mundo) legatione fungitur, & deprecatur inquit
 omnium propitium Deum fieri, non solum viuorum, sed
 etiam mortuorum qualem putas esse debere? Ego quidem
 Moyse & Helie confidentiam huic non puto supplicem
 posse sufficere. Sed ut enim cui sit commissus vniuersus
 mundus & qui sit pater omnium ita accedit ad Deum
 & crans extingui quicquid vbiq; pugnarum est, dissipatis
 multus, placari omnia, & tam priuatis malis, quam pu-
 blicis imponi finem. Itaq; tantum prestare debet
 peccator virtutis eminentia quantum praecellit & quod
 distat officio. Cum vero etiam Sp. Sanctum aduocaret
 & reuerendam illam immolauerit hostiam communitatis
 que omnium Dominum subinde contigerit vbi illam
 mihi) nostra aestimatione ponemus? Quantum eius
 splendore poscimus & quantam religionem? Expecta

enim quales oporteat eius esse manus tantarum rerum
 ministras, qualem linguam talia verba fundentem? Et
 Hom. 43. ad 23. Matth. Malus Sacerdos de sacerdotio
 suo crimen acquirit, non dignitatem, &c. Hom. 3. in
 acta: Non arbitror inter Sacerdotes multos esse
 qui salui fiant, sed multo plures qui pereant, in
 causa est quoniam res excelsum requirit animum
 multas enim habet causas quæ depellant ipsum à
 suis moribus & innumeris oculis illi opus vndi-
 que. Non vides quam multas res oporteat ad e-
 piscopum ut sit appositus ad docendum, ut tole-
 rans malorum, ut tenax sit & fidelis in doctrina
 sermonis. Quantæ hoc difficultatis? & quod alij
 peccant illi imputatur. Si bene viuendo & bene
 docendo populum doces quomodo viuere de-
 beat: Bene autem docendo & male viuendo
 Deum doces quomodo te debeat condemnare.
 Et Greg. de cura pastorali pa. i. c. ii. Cum in qui displi-
 cet ad intercedendum mittitur irati animus ad deterio-
 ra prouocatur. D. Alexander Papa & Martyr. Quan-
 to Sacerdotes meliores & digniores fuerint, tanto faci-
 lius in necessitatibus pro quibus clamant exaudiuntur.
 Greg. Naz. in Apologetico: Ut etiam se aliquis (E-
 piscopus) ab omni peccati labe purum tueatur, aut ad id
 certe quam proxime accedat, haud tamen scio id ne ei
 sufficiat, qui alios ad virtutem erudire parat. Neq; enim
 ab eo cui hæc cura commissa sit hæc solum requiritur, ut
 à vitis alienus sit (quod subditorum quoq; plerisq; tur-
 pissimum esse censetur) verum etiam ut virtute praece-
 lat, iuxta illud scripturæ præceptum, quo declinare à ma-
 lo & bonum facere iubemur. Nec satis habere vitiosas a-
 nima formas obliterare, nisi meliores quoq; notas ipsis
 sub-

Ep. 2. 68.
 ipsi sac. 1. q.
 1.

substituatur, ut aq; integritate magis quam dignitate
auctoritate præstet, nec modum sibi vllum honeste vici
di atq; in virtute progrediendi consuetat.

Decet certe Clericum cum omnem tum eum
qui munere concionandi fungitur, sinceris &
incorruptis moribus esse præditum, & omni vi-
tutum splendore esse insignem & ornatum, quippe
qui in loco superiore positus in omnium sit oculis.
Decet eum habere animum ab omni cupiditate,
ira, odio, ambitione, avaritia expurgatum, &
in peruersas cupiditates ita dominatum tenere,
vt cum magna mentis tranquillitate ac libertate
alios ad virtutes instituere & vicia reprehendere

Serm. 18. in Cant. possit. *Quanta*, inquit, S. Bernardus, *in*
da sunt vt effunderè audeamus, de plenitudine, non de
penuria largientes? compunctio deuotio, patientia
labor, pietatis opus, orationis studium, contemplatio
otium, plenitudo dilectionis. Idcirco nos, inquit Sanctus
Hom. 10. in 2. ad Tit. Chryostomus, *elegit, vt simus quasi luminaria,*
veluti fermentum euadamus, vt magistri exterorum,
ficiamur vt veluti angeli cum hominibus versetur, vt
tanquam viri cum pueris, quasi spirituales cum animalibus.

Eos quorum mores & vita verbis & officio
respondet, grauissimæ pœnæ manent. Legati
sunt, quid ergo pœnæ merentur si fidem fallant?
Si lædant eum à quo sic honorantur? Sunt in Ec-
clesia loco oculi ac dentium, quare non possunt
sine iactura totius corporis lucem vltro abijcere,
vel in cibis parum salubribus occupari. Sunt in-
strumenta ad conuertendos populos, si curam
influentis gratiæ diuinæ impediunt, si sanguinem
Christi

Christi inutilem reddant, si æterna salute priuent quos potuissent saluare, quantum denique crimen est: *Næ* Scribarum & Phariseorum imitatoribus qui alligant onera graua & importabilia & imponunt ea in humeros hominum, digito autem suo nolunt ea mouere, qui dicunt & non faciunt, imo contra quam dicunt faciunt. Hi Achitofeli & *Vriæ* similes sunt, ille disposita domo sua laqueo se suspendit, aliis consulens seipsum negligens, tales qui consilio & doctrina alios ita uant, seipsos perdunt. alter Epistolam deferebat, suam mortem & exitium continentem. S. Chryf. *Si bene vixeris, ait, & bene docueris omnium iudex es, si autem bene docueris & male vixeris, tui solus condemnator es.* Ven. Beda ait: *Sicut pastores qui bene administrant bonum gradum sibi acquirunt & Presbyteri qui bene præsumt duplici honore digni habentur, ita qui officium docendi sibi indoctus & ineptus vsurpare tentauerit, vel Christi doctrinam non sincere annuntiauerit maius iudicium damnationis meretur, quam si solus in suo scelere periret.*

Nisi Clerici thorace fuerint induti virtutum sapientia rerum sacrarum nunquam erunt digni, ea enim in animam maleuolam non introibit. *Impossibile est, ait Cass. immundam mentem donum scientiæ spiritualis adipisci. Nemo enim in vas fætidum atq; corruptum unguentum aliquod nobile, aut mel optimum, aut pretiosum liquoris infundit, &c.* Christus amicis arcana sua reuelare se dixit. Syr. cap. 15. ait: *Qui continens est iustitiæ apprehendet illam (Sapientiam) &c. Cibabit illum pane vitæ & intellectus. & aqua sapientiæ salutaris potabit illum &c. Exaltabit illum apud proximos suos,*
stola

Lud. 12. Seruus qui scit voluntatē.

Ro. 1. Cuius Deum cognouit. Qui iudicat, &c.

Greg. 31. Mor. c. 11.

Ho. 43. in Matt.

Pf. 49. Quis retinere enarrat, &c.

Ep. 1. ad Tim. c. 3. v. 5.

Coll. 14. c. 10. & 16.

stola gloria vestiet illum, &c. Longe abest sapientia a superbia & dolo, &c.

Emunctoria quæ lucernis expurgandis vni-
erant Deus aurea esse voluit, quales ergo vult esse
Clericos ad purganda peccata populi milles.
Non confundant, inquit S. Hieron. sermonem tuum
opera tua, ne cum in Ecclesia loqueris tacitus quilibet
respondeat, cur ergo hæc quæ dicis ipse non faciat. Sacerdos
Christos, mens, manusq; concordent.

Ep. 2. ad
Nep.

Apol. 1.

Greg. Nazianzen. malos concionatores multis
comparat pictoribus, qui lingua pingunt vitia ex-
pungunt. Ideo, ait, purgari prius debent quam purgan-
lux fieri & alios illuminare: ad Deum appropinquare
& ita alios adducere, sanctificari & ita alios iustificare
prius manibus ducere, id est, exemplo suarum actionum,
inde consilium dare.

In e. 5. Can.
S. Paulus
bonus odor
sumus.

Hom. 38.
ad popul.
Ant.

S. Greg. ait: Quid est quod labia sponsi lilia esse dicuntur? nisi quod illi per quos Christus loquitur necesse est ut mundi sint, & per eos bonus odor aspergatur.

S. Chryl. si non habueris opera non tantum loquens non profuisti, sed & potius lesisti: cogita namque quod tu tanta differens non efficias, multo magis ego vana dignus sum.

Nunquam
bene audi-
tur qui male
audit.

Plutarch. (de audit. offic.) & (Gel. lib. 3. c. 1.) referunt Lacedæmonum iudices cum orationem audissent, quam improbus orator habuerat, probasse quidem quæ ille dixerat, sed duplicuisse eis quod malus esset author sequens: idcirco ideoque decreuisse ut alius bonis ornatus moribus eadem repeteret, ne pravi hominis sententia consilium viderentur.

Iustinus in parænetica ad gentes: Nonne

bis, ait, sed factis & operibus res religionis nostra posita sunt.

Magna certe virtus requiritur in Clericis quorum officium est loqui sermones Dei, ut sermones Dei, pro dignitate dispensare mysteria Dei, consummare ac perficere sanctos & reddere omnem hominem non modo innocentem, sed etiam quoad fieri potest perfectum in Christo, & ipsum Christi corpus edificare. ^{Eph. 4. Eius qui ad alios ad virtutes volūt promouere sitienda est propria perfectio.} Christus erat docens tanquam potestatem habens, & quia Deus erat, & quia quod sermone prædicabat representabat factis, & prius cœpit facere quam docere, & libere obmurmurantibus Hebræis obiecit: *Quis ex vobis arguit me de peccato?* Sanctus Paulus dicebat se pugnare non quasi aerem verberaret, & imitatores mei estote, sicut & ego Christi.

Vtinam de omnibus Clericis dici posset quod Syracides de Onia Sacerdote capite 50. dicit: *Tanquam vas auri solidum, ornatum omni lapide pretioso (virtutum.)*

SIGNVM CXCVII.

*Semper in virtutibus proficere
velle.*

Sanctus Chryf. hom. 2. in Gen. Si Paulus ait qui ^{ps. 83. v. 8.} *Stor praeclaris operibus excelluit & quasi Angelus subit de per terram apparebat, quotidie studebat lucrifacere & virtute in pro veritate stare in acie contra pericula, & sibi colligere virtutem. Spirituales merces, & semper progredi, qualem habebimus*

Fff mus

Qui virtutem serit bonam famam merit.

mus nos defensionem qui non solum bonis omnibus operibus destituti sumus, sed & malis grauati, quorum vitium duntaxat in ipsum perditionis profundum detrudere nos sufficeret, nullumq; praterea studium est, vt vel has salutem emendemus?

Sigismundo Imp. Theodoricum Colon. Archiep. roganti quibus medijs felicitatem consequi possit, respondit Episcopus, frustra eam in hac vita quærere. Tum Imp. At illam alterius vite quomodo indipiscar? Si, inquit Episcopus, ita vixeris quomodo admodum calculi aut alterius morbi dolore vexatus, resturum te promittis.

SIGNVM CXCVIII.

Ex bonis presentis vite conijcere futura vite aeterna.

Aug. solilo. l. c. 21. & in Ps. 85. Sur. Tom. 2

Beatissimus Fulgentius Ruspensis Episcopus persecutionem Arianorum fugiens Romam cum peregrinaretur, visa Romani senatus & virtutis Romae gloria, sic ad fratres peregrinationis suae comites, loquitur: Quam speciosa potest esse Hierusalem caelestis, si sic fulget Roma terrestris? Et si in saeculo datur tanti honoris dignitas diligentibus veritatem, qualis honor & gloria prestabitur sanctis diligentibus veritatem?

Tom. 1. P. 1068.

2. S. Porphyrius Gazæorum Episc. cum ex caesa quadam Constant. existens Theodosij iunioris infantuli baptismum ingenti cum pompa & magnificentia celebratum cerneret, dicebat: Scio quod

que paulo post euanescent tantam habent gloriam, quanto magis caelestia, quae parata sunt sanctis Dei?

3. Recte S. Petrus Ep. 2. c. 3. asserit promissiones diuinas quibus regnum promittit aeternum non esse idcirco vacuas putandas quod videantur in longum differri, quia quod nobis longum, Deo est breuissimum, cum mille anni apud eum qui aeternitatem complectitur, sint instar diei vnius, imo instar momenti. Deinde omnem illam moram procedere ex illius benignitate qua omnes ad salutem expectat. Errare vero eos, qui mundum in eodem semper statu perseverare existimant, nam & olim aquis deletum, & in futurum igni delendum reseruari, tunc novos caelos & nouam terram exhibitum iri.

SIGNVM CXCIX.

*Non vlcisci iniuriam ab aliis
factam.*

S. Amb. Ep. 25. Non hac, inquit, sola est forma iustitiae, vt nō ladas eum qui te non laeserit, sed etiam illa, vt etiam remittas ei qui te laeserit. Etenim si iustitia virtus est, crimine debet vacare, nec improbitatem improbitati resellere. Quae enim virtus hoc à te fieri quod in altero ipse punias? Contagio ista improbitatis non vicio est. Nihil autem interest cui malefacias, vtum iusto an iniusto cum te malefacere non oporteat. Neq. distat quomodo malignus sis, vtum iusto vindicandi studio an vobis nocendi cum malignitas in vtroq. genere non careat reprehensione.

Fff 2

SI-

SIGNVM CC.

*Magno zelo negotium salutis animarum
suscipere, eo peruigilare quasi ratio red-
denda sit pro animabus mul-
torum.*

Heb. 13.

*Bib. select.
l. 4. c. 1. 2. 3*

DEcet Clericum in captura hominum ne-
que maiis vel monstra vel procellas peri-
mescere. Quia enim apud Deum anima vnus cui-
timentis magis aestimatur quam mille filij impij,
qui (ait P. Ant. Possen.) nihil in tota vita sua age-
ret aliud quam vt hominem vnum accurate vias
Domini doceret, is certe tanquam angelus Dei
operam suam vtilissime poneret. Cum autem
aliquis amicus Dei efficitur nihil non obtinere
potest à Deo qui voluntatem timentium se facit.
Qui enim apud principem aliquem gratiosissi-
mus est, multo plura vnico verbo & momento
ab eodem, quam reliqui plurimi ne multis qui-
dem supplicibus libellis ac diuturno studio alle-
quuntur. Notissimum autem est illud exemplum
ancillæ Iudææ, cuius vnus opera vti voluit Deus
vt à lepra Naaman Syrus liberaretur, ac Deus re-
rus in ipsam perfidiam agnosceretur & cole-
retur. Noe centum totos annos Arcæ ædificandæ
ac tantum octo animabus humanis adferendis
impendit, vnde postea factum est, vt ex inuicta
patientia paucissimæ illæ animæ totam postea ter-
rarum orbem instaurarent. Non parum igitur
pro-

*4. Reg. 5.
Luc. 4.*

proficit qui paucissimos cum Deo coniungit eos que in tuto collocat.

1. *Christus Iesus* æterna Patris sapientia docuit rationem expectandi, patiendi, & lucrandi animas, dum spinas, flagella, clauos, vulnera & ipsam crucem ostendit, quia his regnum suum fundauit. Exinaniuit semetipsum vsque ad mortem pro animabus nostris saluandis, vt suo exemplo nos doceret omnem iniuriam, omne priuatum commodum saluti animæ vnus posthabere. Idem flagrans zelo vindicandi honoris diuini in profanatione Hierosolymitani templi ementes & vendentes templo exturbauit. Ioan. 2. versic. 15.

2. Cum *S. Iacobus* Apostolus octo solum animas in Gallæcia Christo Domino adiunxisset, per illos denique Gallæcia magnaue pars Hispaniæ conuersa est, & diuinitus factum est, vt cum viuentem Apostolum audire nolissent, ad eius demortui cadauer postea vndique accurreretur, cuius fidem & orationem per tot sæcula implorarunt atque etiamnum implorant.

3. *B. Apollinaris* duodecim annos in Rauennæ suburbis demoratus, terque ad eam ciuitatem rediens, licet denique martyrium subiit, opere tamen inchoata constantissimam operam nauauit.

Quare quod viuens efficere non potuerat, decedens ex hac vita consecutus est. Sic Rauennates per tot sæcula insignem venerantur doctorem & Patronum quem non vno supplicio excruciarunt. Alij vero qui variis & pluribus cru-

ciatibus plures annos fuerunt attriti, sic tamen perseuerarunt in orando ut deniq; feritate deposita ciuitates patientiam eorum admiratae fidem Christi receperunt.

Cum in primitiua Ecclesia fundanda Christus Dominus voluerit ut trecentos ferme annos quicunq; Pontifices maximi fuere, hi pro eius fide martyrium aut varias persecutiones subirent, intelligitur certe non esse ignaui aut commoda vel studia quærentis propria salutis animarum procuracionem.

4. *S. Antonius* Alexandriam veniens breuissimo temporis spatio miram Arianis intulit cladem, quantam fortasse per docti & literati multo longissimo vitæ spatio non intulerunt. Perpicacem diuinæ maiestatis oculus aptiora instrumenta cognoscit & deligit, perq; eos in momento temporis sæpe efficacius agit quam diuturno tempore per plerosq; homines, qui vel sibi vel mundo melius aliis sapere videntur.

Quia tamen humilitatē amisit, in multos errores miserrime cecidit.

5. *Niceph.* scribit *Originem* plures atq; ipsius lum genitorem martyres præmisisse in caelum, summosq; labores in conuertendis animabus per tulisse, ita ut è domo in domos, per foramina clam ad fidem piorum fouendam inter summa pericula penetraret.

Baron. An. Chr. 360.

6. Cum omnibus Orientis Ecclesiis ex suscepto ab Ariano Eudoxio baptismate innotuisse perfidia Imp. Valentis, Orthodoxi omnes Episcopi, tanquam ad prælium Classico excitati, arma capefcebant, contraq; oēs aduersariorum futuros insula.

insultus se muniebāt, & obfirmabant. Tunc n̄-
 que oportunū visum est tempus vt duo illa cœli
 tonitrua *Greg. Naz.* atq; *Bas.* ex eremo ad aenā cer-
 taminis prodeuntes, in hostes fidei cominus ful-
 mina verbi iacerent. Primum id obtinuit *Greg.*
 Pater iam senio prægrauatus, vt sibi ad subeundā
 senil. bus humeris iam imparem sarcinam filius
 robustus virib. præsto esset, licet id sæpe ante fru-
 stra tentasset, illumq; penitus refragantem exper-
 tus esset. At cum infelix status orientalis Ecclesiæ
 iam colla erigentibus Arianis, & minas cædēq;
 spirantibus, tum etiam sacri parentis senectus
 sub onere pastoralis fatiscens eum, inuitum licet
 diuq; refugientem ac periculis renitentem, tra-
 xere tamen è Pontica solitudine Nazianzenum
 &c. Vbi illam potissimam sibi partem curæ pa-
 storali arripuit, quæ in Dei verbo prædicando,
 simulq; hæreticos infectando, veritatemq; Ca-
 tholicam illustrando versatur, quod & ab eo in-
 primis oportunitas temporis exigebat, cum hæ-
 resis Ariana decorata diademate Imperatoris pe-
 tulans procaxq; gestiret, instar que filia Herodia-
 dis Saltatricis, non vnius tantum Ioannis capitis
 dono contenta, omnium Episcoporum Ortho-
 doxorum sanguinem temulenta sitirer.

*De S. Bas.
 officiis erga
 Ecclesiam
 cōsule Bar.
 ibid.*

Amphila.

7. Cū Ioseph Iudæus medicus Basilium ma-
 gnum morbo grauitè effectum adiens depre-
 hensis signis mortis eum vesperi illius diei de-
 cessurum dixisset. *Quid, inquit, Basilius, si & alte-
 rum diem superuixero.* Respondit Iudæus se tum
 Christianum fore. Igitur Basilius non vitæ suæ

Fff 4 in

in terris producendę, sed salutis proximi cupiditate orando à Domino impetrauit exitus dilationem maneq; hora tertia Ianus de seculo confurgens Ecclesiã venit, ac Iudæum tanto miraculo stuporem baptizauit. Et quia sæpe antehac testimonium conuictum scripturarum flectere nequiter dei tantum virtute molliuit, post ad stratum suum rediens statim exspirauit.

Gal. 4. Filii quos iterum parturio. Ecce comparat se mulieri parturienti ob laborem. Ecce.

8. *S. Chryf.* Archiepiscopus Constantinopolitanus tam multos labores & molestias, scribens dicendo, & communi bono prouidendo perlit, ita etiam exagritatus est inimicorum insidias, & principum (quibus audacter resistebat) potestate ut in exilio & magnis ærumnis mortuus uocari possit Martyr.

Absens solus est pro suis ouibus. Ep. 11.

9. *S. Ignatius* Episcopus Antiochenus cum sub Traiano tyranno, Romam ut penas sumere perduceretur, scribebat ad Ephesios: *Oraui ut meam adducor, nouissimus fidelium eorum qui in me Commendabat etiam suis literis Polycarpo Symoniam Episcopo Ecclesiam Antiochenam.*

Imago pastoris ouem gestantis. Baro. An. Chr. 216. Luc. 15.

10. In nascente Ecclesia iussu Clericorum in sacris calicibus, qui diuino ministerio celebrando erant vsui, effigiari consuevit Pastor ouem humeris gestans, quo Sacerdotes ad imitandum sibi esse diuinum illum pastorem qui primus tam eximium pastoralis curę ac clementis specimen edidit. Neque solum in Ecclesia calicibus exprimebatur imago pastoris, ouem gestantis, pastoralis indigentis atq; clementis typum præferentis, sed etiam

facris quoque vestibus : aliis tamen signis idem *Baron An^o*
 repræsentabatur exemplum, nempe Episcopali *Chr. 1047*
 illo indumento, magni honoris insigni, ex lana *De palio*
 confecto quod dicimus Pallium. de quo hæc Iſi- *Episcopali.*
 dorus pelusiota ad Herminum scribens: *li. 1. Ep. 136.*
Id autem
amiculum quod Sacerdos humeris gestat, atque ex lana
non ex lino contextum est, cuius illa quam Dominus ober-
rantem qua sinit inuentamque humeris suis sustulit, pel-
lem designat. Episcopus enim qui Christi typum gerit,
ipſus munere fungitur, atque ipſo etiam habitu illud o-
mnibus ostendit, se boni illius ac magni pastoris imitato-
rem esse, qui gregis infirmitates sibi ferendas proposuit:
 Hæc Iſid.

11. Apostoli nulli labori parcebant, nullum vite discrimen deuitabant, vt communi omnium saluticonſulerent. Petrus Apostolorum princeps post acceptum spiritum S. Zelo maximo doctrinæ Christi diuulgandæ accensus vno die tria millia, altero quina millia hominū oratione sua Christo adiunxit, ac alia multa Zeli sui testimonia reliquit.

12. *Apostolus Paulus cum Ephesiis valediceret*
 Acto. 20. v. 31. dicebat: *per triennium nocte & die non*
cessaui, cum lacrymis monens vnumquemque vestrum.
 Eiusdem Epistolæ nihil aliud spirant quam Zelum ardentissimum animarum, in Ep. ad Romanos c. 9. v. 1. non dubitauit scribere: *Veritatem dico in Christo non mentior, optabam ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis. 2. Cor. II. Quis scandalizatur & ego non vror? & ad Cor. Ep. 2. cap. 12. v. 15. Ego libentissime impendam & super impendar ipse pro animabus vestris: ad Phil. 3. v. 18. multi ambulant, ait,*

Fff 5 de

de quibus dixi, & nunc iterum flens dico, inimici crucis Christi. &c. I. ad Cor. 9. v. 19. Cum ait, liber essem ex omnibus omnium me seruum feci, vt plures lucrifacerem. Sortiti sunt discipulorum alij alias orbis terrarum prouincias, at Paulus gentium doctor de vniuerso orbe optima spolia Christo retulit, & cum eodem æternum triumphabit. Ad eundem zelum imitandum inuitat Timotheum Episcopo: *Predica verbum, nō sta opportune importune, argue obsecra, mone, p̄ca, &c.* Qui hoc Zelo destitutus erat Episcopus Lodiensis Spiritus S. eum iugillat velut tepidū & miserabilem dignumque qui ex ore Dei euomat ut suadetque vt à se emat *aurum ignium* (hoc est Zelum ardentem animarum)

2. Tim. 4.
v. 1.

R. P. Ioan.
Bonifac. li.
1. de insti-
tut. Chri-
stian puer.
in hom. ser.
68.

Quanto
Zelo & Phi-
lippus Apo-
stolus vena-
tus sit ani-
mas docet
e. s. Act. S.
Lucas.

13. Eusebij Versellensis Episcopi omnes filij Euangelico pabulo nutriti, aut martyres aut sacerdotes fuerunt: quo vero pietatis commento Dionysium, quem filium appellabat ab Arianis liberauerit non est prætereundum. Nouerat Eusebius hostium fidei nefariis cohortationibus tractum fuisse Dionysium vt errori subscriberet nomenque apponeret ideo se protinus ad Arianos contulit multumque initio gratulatus quod Dionysium filium charissimum chirographo deuinctum tenerent tandem cum hominibus expostulauit questusque est grauius filium subscribendi ordine patri esse prælatum, quam rem eo magis vitare debuissent quod filium illi in diuinis personis patre multo inferiorem esse arbitrentur, itaque se in eorum sententiam faciliorem simulauit modo deleta Dionysij nomine sedes sibi prima ad subscribendum relinquere-
tur.

tur. Id hæretici sine mora faciunt, tunc Eusebij recuperato obside hiantes eludit coruos, erepta- que è manibus præda cum Dionysij tum maxime aliorum qui illius exemplo labi potuissent incolunitati prouidit. Verum Dionysio tanta deinceps constantia fuit vt ne morte quidem quam acerbissimam pro fide catholica pertulit ab incepto potuerit reuocari, ita qui Arianus futurus erat optimi præceptoris opera Christianorum est integerrimus annunciatu.

14. Cum Ioannes Euangelista per Asiæ ciuitates iter faceret adolescentem reperit facie plurimum elegante quem vt vidit morib. pulchriorem optauit efficere locique illius Episcopo erudiendum tradidit. Antistes pupilli tutelam assumit, seque omnem curam in eo instituendo perfiturum recipit. Tum S. Apostolus Ephesum rediit. Sed tamen adolescens principio educatus in mature ab Episcopo qui illius curam susceperat tanquam probe instructus & qui per se sapere iam posset relinquitur. Qui amoto custode sui dissimilis esse cepit & comitum perditissimo- rum in quos inciderat, mores ac vitam imitari. Quid multa in vitiorum schola tam large processit, vt grassatorum princeps fieret, incautosq; viatores non spoliaret modo, sed etiam vita priuaret.

Succedente deinde tempore Ioannes reuertitur, depositumque repetit ab Episcopo, tum ille Apostolo ingemiscens ait, iste quem petis latrocinii & impurissima sceleratorum manu infestat itine-

Euseb. hist. Eccl. li. 3. c. 23. V. Locum defemina- riis.

Adolescens peruerso- rum sorda- lium consuetudine seductus, in omnium vitiorum gurgitem se eousque precipitat, vt ex salutis desperatione Princeps latro- num factus fuerit.

At

*Ætatis ob-
litus eques
in viam se
dat.*

*Iuuenem
fugientem
insequitur
& assequi-
tur.*

At Christi discipulus cum multa de curatori
& magistri negligentia conquestus esset, lacry-
misque ac marore ingentem dolorem, quem
iuuenis lapsu capiebat, significauisset, sumptuo-
quo præter vires & ætatem (cerne amoris flam-
mam hærentem in visceribus) perditam ouem
Pastor bonus per saltus & prærupta montium
inuestigat inter lupos. Et cum longum iter tener
confecisset, à latronibus capitur, quorum ante-
gnanum ipse quærebat. Latrones comprehen-
sum Apostolum pertrahi ad Dominum oportere
clamant: quibus Ioannes nil sibi futurum gra-
tius dixit, quam ut ad principem duceretur. At
vero latronum ille dux cum propius accedentem
sacrum virum contemplatus esset prædamque
suorum comitum agnouisset, fugam arripuit cõ-
spectum tanti hominis reformidans. Apostolus
fugientem insequitur clamans à tergo, atque ob-
secrans ne filius patrem timeret, armatus in-
mem, iuuenis senem, robustus imbecillum, an-
nisque ac labore fessum sacerdotem: spem salu-
tis promittit, se animam pro eius anima positu-
rum, & in extremo iudicij die pro eo rationem
redditurum, ac veniam omnium criminum à
Christo impetraturum: Ego, inquit, pro te in seueri-
ssimi iudicis prætorio respondebo, ipse causam perorabo
tuam, si ergo & me cælitus missum, ut tibi prouideam
arbitrare.

His vocibus confirmatus expectat venientem,
armaque abiiciens, & ad pedes illius se pronu-
luens perditam suam vitam acerbissime deservit.
Plorat vicissim Apostolus non tam marore sed
inerte-

incredibili affectus gaudio, complexusque iuuenem ad Ecclesiam reduxit: cuius medelæ vacauit ipse, vicario non satis fidens, cuius nimiam socordiam inculabat: nec prius à se iuuenem diuellit quam esse videt firmissimum. Hæret nescio quomodo magistris ac institutoribus amor paterno fortior, qui deploratos ad non speratam reducit sanitatem.

15. Quid S. Honoratus Episcopus Ardatensis lucrandi Hilarij charissimi discipuli, qui ei in Episcopatu successit, consilio & causa pertulerit, fecerit, inuenit, quemadmodum illum pertinaciter resistentem patientia, lacrymis, precibusque mollierit, ipse narrat Hilarius in orat. de vita & obitu S. Honorati magistri sui.

Baron. An.
Chr. 261.

16. Cum S. Cyprianus Episcopus Carthag. ea nocte quæ diem martyrij sui præcessit apud statorem detineretur, illuc vniuersus populus fratrum conuenit. Et cum hoc S. Cyprianus comperisset custodiri puellas præcepit, quorum omnes in vi-co ante ianuam hospitij principis manserant: Hinc S. Aug. de sollicita eius pastorali cura: Quid, inquit, illud quod cum in alium diem dilatus apud custodes esset, atque illuc se multitudo fratrum & sociorum congregans pro foribus pernoctaret custodiri puellas præcepit? quanta intentione considerandum? quanta laude prædicandum? quanto præconio commendandum est? *vi: in corporis morte non moriebatur in animo pastoris vigilantia pastoralis. Quod enim militibus omnia conferta essent, ne quid dispendij pateretur virgineus pudor, puellas custodiri mandauit. Fuisse namque Ecclesiam Carthaginensem sæcundam prole*

Statores erant pro-
consulum
ac præsidii
ministri
qui eis ad
stabant, &
ad delin-
quentes
carceri nū-
cupandos
obsequio
præstocant.
Serm. 12.
edit. Pari-
sienf.

prole sanctarum virginum, commentarij ab eo conscripti eo argumento (de disciplina & habitu virginum, de disciplina & bono, pudicitia &c.) significant.

17. Cum *S. Edmundus* Cant. Archiep. aliquando in hominem de salute sua desperantem incidisset, nec rationibus vllis ad exomologesin de peccatis faciendam per mouere posset, dixit se animam suam pro eius anima deponere, modo peccata sua confiteatur, qui & confessus est.

Ephram
20. 3. in *vi-*
tiis PP. Sur.
16. mart.

18. Ante eum *S. Abraham* Eremita, vt ne precem suam Mariam quam in omni pietate instituerat a flagitiosa vita qua biennium consumpserat recocaret, abiecto amictu eremitico, & ementoto habitu militis eques ad eam ob lapsum in fornicationem fuga elapsam profectus est, inuentam remotis arbitris allocutus est, dicens: *Super me sit peccatum tuum quo haectenus foeda prostitisti corpus tuum amatoribus. Ego pro eo satisfaciam, ego in die iudicii pro te filia mea, rationem reddam.* Cum quae illa regereret, nimis magna est iniquitas mea, non potest mihi esse spes salutis, respondit, *super me sit iniquitas tua filia mea, ex meis manibus Deus hoc peccatum requirat, tantum veni mecum.* Ita venit & poenitentiam pro peccatis suis reliquo vitae tempore cursu tantam egit vt etiam miraculis clara e vita excellenti & in cœlitum numerum relata sit.

Nullis sum
pribus la-
boribusque
parcebat
donec eam
inueniret,
inuentam
conuertere-
ret.

19. *S. Franciscus Seraphicus* (teste *S. Bonau. c. 8.*) animas Christi Iesu sanguine pretioso redemptas cum cerneret inquinari forde peccati, tantam ferationis teneritudine deplorabat, vt eas tantamquam mater in Christo quotidie parturiret. Et

ob hanc potissimum causam venerabatur verbi Dei ministros, quod semen fratri suo defuncto Christo pro peccatoribus Crucifixo per ipsorum conuersionem, & pia sollicitudine suscitent, & sollicita pietate gubernent idem totus in amore Dei, vt carbo ignitus, etiam hyeme vnica tantum veste contentus erat, affimans, non posse frigere foris qui intus calefceret. *Bonau.*

20. *Franciscus Xauerus* inter labores conuersionis Indiarum nonnunquam ita ardebat vt acclamare cogebatur ad Dominum satis est.

21. *Pacomius* Monachus animaduertens proximi vici colonos rerum ignaros à cultu abesse diuino, vehementer indoluit, nihilque moratus eremum dereliquit & inter illos tuguriolum sibi constituit. Neque prius ad solitudinis locum rediit, quam illos edocuiisset Deum honorare, Christo credere, pio atque innocenter viuere. *In vitis PP.*

22. *Vitalius* Monachus Alexandrinæ prostibula adibat fœminarum & cum ea quæ impudentiore lasciuia dffluere videbatur noctem pactus pretium offerebat. Admissus autem in aliquo fornicis angulo procumbens deprecando peruigilabat, donec illi accresceret dies, factum admirans mulier, cogebatur interim tacita inter se cogitare non iam quantum lucri fecisset, sed quantopere turpiter viuendo Deum offenderet. Itaque multæ ab eo hoc modo conuersæ vitam correxere, ipse vero peruersa hominum opinione iactatus quoniam circa lupanaria fre-

frequens erat palamque reprehensus patienter tolerabat. Cum plus utilitatis ex correctione alieni delicti caperet, quam ex sua infamii damni.

*Dionysius
ad Theophilum.*

23. *Carpus* Apostoli Pauli discipulus cum fidelem quendam ab infideli subuersum cernere præ dolore languere cœpit. Cumque ut conuerterentur orare debuisset, utambo è vita decederent orauit, veritus ne alterius suam alterius exemplo alij corrumpere. Vidit autem in quiete in fornacem ardentem à spiritibus immundis trahi violenterque impelli, & cum eo spectaculo delectari cœpisset, aspexit Christum cum Angelis è cælo delatam terram, ipsoque ab ignis periculo ut eriperet accedere, à quo & audiuit paratum se iterum pro peccatoribus pati. Hac visione monitus pro vtriusque conuersione Dominum supplicauit.

*Pallad.
Laus hist.
83.*

24. *Serapion* Abbas oppidum quoddam infidelium ingressus cum publice prædicantem perlerent, venundare se illis cœpit in seruum, vtilitatem cum Dominis priuatim colloquendi potestatem haberet. Vbi vero frequenti assiduaque suasionem illum cui seruebat credentem de idolorum seruitute in fidei Christianæ libertatem vendicasset reddito ei pretio ad alium transibat.

Aug. de ciuit. Dei li. 10. c. 10. maluit vitam quam proximam periclitari.

25. *Paulinus* Nolæ vrbis Episcopo. Vidue cuiusdam filium in Africa apud Vandalos captiuium cum pecunia non suppeteret vicaria seruitute redemit, mulieris orbitatem miseratus, & ne patris seruire inciperet Domini sui Domino, hoc est diabolo.

26. *Vincentius Ferrerius* ordinis prædicatorum conuertit ad fidem Catholicam ad 25. millia partim Iudæos, partim Saracenos.

RR. PP. *Soc. Iesu* non quiescunt nisi Deo, quem intimis sensibus amant, quam plurimos aggregent, Ecclesiæque regnum, quod exiguis definiti terminis dolent, amplificent.

Vt clerici ad feruentem celum salutis animarum excitentur 1. Perpendant quæso Dei maiestatem ac bonitatem infinitam omni adoratione & amore ac veneratione dignissimam, & doleant talem tantumque dominum à tam paucis coli & amari. 2. Considerent quam multæ & graues non imagini alicuius sancti sed ipsi Deo irrogentur iniuriæ tot tantisque hominum flagitiis & peccatis. 3. Quanta sit non corporum solum in vndis, sed & animarum pereunium strages, quam sæde viua Dei temple, animæ fidelium conspurcentur & quantopere properent ad fauces infernarum bestiarum. 4. Quot labores subeant multi in cura rerum mortalium, quam multa patiantur avari cumulandis opibus intenti &c. 5. Animo voluant Dei filium è cælo lapsum 33. annos laborasse, regnum Dei per vicus & ciuitates prædicasse, cum tanto zelo & amore mortuum esse, omnia quæ habebat nobis dedisse, & corpus suum sanctum & aliorum sacramentorum medicinas ac præsidia reliquisse. Vt autem serui Benadad Regis Syriæ victoriam de hostibus reportarent, dicebant ad Dominum suum: *Amoue reges singulos ab exercitu suo & pone principes pro eis & instaure numerum militum qui crediderunt: ita amouendi sunt à fortissima*

Antonius eiusdem ætatis scriptor 3 p. h. tit. 23. c. 8.

§. 4. Præmia zelo Dei & animarum ardentium V. in fine triumpho.

Christus est valde liberalis & prodigus erga animas.

3. Reg. 20. v. 24. 25.

Ggg

Eccle:

Ecclesiasticorum acie Reges delicatuli, qui nolunt seruire sed ab illis ministrari & loco illorum principes, id est, viri robustissimi zelum animarum habentes constituendi sunt. Instaurandi sunt milites, equi & currus secundum viros Apostolicos qui vita functi sunt, vt eorum presidio diaboli vincatur, & animæ à Christo redemptæ virtuti subiiciantur.

Legat & consulat Lector de his 200 signis clericorum bonorum

1. **S.** Augustini duos sermones ad populum Hipponensem de communi vita & moribus Clericorum. 2. *D. Dionysium Richelium* de debita conuersatione Ecclesiasticorum & præsertim Canoniorum. 3. *Amalarii Fortunati* Episcopi Treuirensis tractatum de ordine Antiphonarum & lib. 4. de Ecclesiasticis officiis 4. *Albinum Flacium* Caroli Magni præceptorem de diuinis officiis 5. *Rabani Mauri* Archiep. Moguntini li. tres de institutione Clericorum. 6. *Walafridi Strabi* librum de exordiis & incrementis rerum Ecclesiasticarum 7. *Rudolphi de Riuo* Ecclesiæ collegiæ Tungrensis decani librum de Canonum obseruantia 8. *Francisci Duareni* I. C. tractatum de sacris Ecclesiæ ministris ac beneficiis 9. *Indoci Clith.* tractatus de vita & moribus sacerdotum 10. *Ioannis Langrocrucii* I. V. L. libros sex speculi Ecclesiastici de malorum horum temporum causis & remediis ad diuina officia pertinentibus, & libros 6. de causis & remediis quæ ad vitæ & morum honestatem Eccle-

1. Pet. 2.
11. 12.

hensione in medio nationis praua, inter quos lucet sicut luminaria in mundo. Et: Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Et S. Petri: Conuersationem vestram inter gentes habentes bonam, vt &c. ex bonis operibus vos considerantes glorificent Deum.

In const.
mon. c. 2.
Visibili suo
exemplo omnes ad
virtutem
informant.

Vtinam tot sanctorum exempla omnes ad sancte viuendum inflammarent. Ex vnus Christi exemplo consecuta est Apostolorum discipulorumque eius, ac per illos & successores ipsorum totius orbis vsque ad nostram aetatem conuersio. Nam vt ait Basilius, ideo naturam humanam suscepit vt in se velut in tabula quadam veram nobis pietatem depingeret, eamque omnibus ante oculos statutam pro viribus imitandam ceu archetypum proponeret. Nec enim alia de causa corpus nostrum gessit, nisi vt nos quoad fieri possit ad imitanda vita ipsius studia conformemus. Adhuc B. Antonius, Augustinus, Benedictus, Bruno, Bernardus, Dominicus, Franciscus, Ignatius & alij sancti infinita millia hominum exemplo suo ad vitam religiosam, eremiticam, vel cœnobiticam ducendam commouerunt. Quam multi vnus sæpe martyris in perferendis tormentis constantia ad fidem Christi complectendam sanguinem etiam pro ea profundendam sunt pellecti? Quanto numero etiam hac extrema mundi senecta ad B. Virginis & eiusque pie institutas sodalitates omnis ætatis & ordinis homines se certatim ob præclara peccati exempla quæ in sodalibus cernunt, se adiungunt. S. Bernhardus ait: *Alium in teor singulari adfuerunt, alium vero patientia admiranda, alium summa humilitatis & mansuetudinis, alium multa misericordia*

Serm 54.
in Cant.

cordia & pietatis, istum in contemplatione frequenter
 excedere, hunc pulsare cœlos orationum instantia,
 aliosque in alijs præminere virtutibus. Filioli hac co-
 giratio tollit excellentiam oculorum, conciliat gra-
 tiam. Et: Monachus isque laicus ad pedes meos se abij-
 ciens ita se accusabat. *Va mihi quia fratrem vnum hac*
nocte consideravi, in quo triginta virtutes numeravi
quarum ne vnâ quidem in me inuenio Sanctus Au-
 gustinus fatetur se conuersione Victorini do-
 ctissimi senis ad suam conuersionem esse per-
 motum, & cum postea graui luctu carnis & spi-
 ritus excrucietur, dubitaretque num castita-
 tem seruare posset, rursus exemplorum præsi-
 dio hanc tentationem discussit. Idem refert de
 duobus Imperatoris aulicis quod cum extra vi-
 bem Treuironum forte incidissent in casam
 quandam eremiticam ibique codicem in quo
 scripta erat vita S. Antonij Ægyptij perlegissent
 sic ambo accensi sunt sectandæ illius vitæ reli-
 giosæ desiderio, vt elicta militia sæculari se sta-
 tim seruitio diuino consecrarint. Et ambo, ait S.
 Augustinus, habebant sponsas, quæ posteaquam hoc
 audierunt dicauerunt etiam ipsa Virginitatem Deo.
 Sic & B. Pater Ignatius Societ. Iesu fundator cum
 militiæ sæculari deditus lectoque ob læsum gra-
 uiter pedem affixus codicem sibi aliquem por-
 rigi fallendi temporis ergo postulasset, nec alius
 ad manum esset nisi qui vitam Christi ac Sancto-
 rum contineret, lectione illa sensim ita immuta-
 tus est, vt abiectis armis mundoque contempto
 totum se diuino cultui manciparit, ac tandem vi-
 ros doctissimos propositi sui sectatores sibi ad-

Serm. I. de
 alt. & B.
 Card.
 8. Conf. c.
 2. §. II.

Tu non po-
 teris quod
 isti & ista?
 Ib c. 6.

Ribad. li. I.
 c. 2.

iunxerit ac religionem Societ. Iesu iam toto orbe profeminatam condiderit.

Si vel vnus sancti vel paucorum sanctorum exempla tantum apud multos etiam laicos valuerunt, in spem adducor firmissimam, magnam eamque principem Ecclesiasticorum partem promptissimam fore ad vitam & res præclare gestas in hoc speculo breuiter adumbratas strenue ac generose imitandum. Vtinam autem omnes magnopere cauerent ne oscitantibus ac supinis illis verbi diuini lectoribus & auditoribus concenturiarentur quos Apostolus Iacobus cum obliuiosis specularioribus non sine pudoris pun-
C. I. v. 22. *Estote &c.* ctura redarguit. Quemadmodum homines iusti ac puræ mentis in verbo DEI tanquam in speculo seipsos contemplantes conscientie suæ faciem cum illo conuenire desiderant; ita peccatores in eodem vident maculas anime suæ, quas immaculatum eis speculum prodit atque redarguit. Sed quando quis obiter duntaxat leu per transennam, vt dicitur, ac perfunctorie se in Dei verbo vel audito vel lecto intuetur atque ab illo recedens statim obliuiscitur eorum, quæ in hoc speculo notauerat esse emendanda, atque ita non solum immundus & coram Deo deformis manens seipsum fallit, verum etiam multo magis quando vita functus pro cælo infernum consequitur.

Vtinam igitur omnes Clerici hoc speculum sæpius legerent ac relegerent, imo nunquam de manibus deponerent, nunquam ab oculis mentis amouerent, sed assidue in eo Dei voluntatem

contemplarentur, seque semper ad eam conformare studerent atque ita post hanc vitam ad immortalia & incommutabilia bona, ad sempiternam, inquam, felicitatem, ad quam omnes aspiramus peruenirent.

Ad Dei & Ecclesie gloriam & honorem atq; omnium Ecclesiasticorum utilitatem & salutem, non enim admirationem & laudem quero, neque hæc ad ostentationem sed ad fructum legentium comparata esse desidero.

DVCENTA CLERICORVM

BONORVM SIGNA, NO-

TÆ AC PROPRIETATES

Indice hoc desi-
gnantur.

1. Abusus corrigere seu extinguere, & consuetudines salutares inducere. pag. 15.
2. Adulationem & Adulatores fugere. 26
3. Ægros blande inuisere & benigne curare, seu pietatis studia erga morbos exercere. 28. V. signum 46.
4. Affabilem se præbere. 39
5. ab Ambitione alienissimum esse. 64
6. Avaritiæ infestissimum hostem esse. 73
7. Beneficia Ecclesiastica plura nolle acceptare. 81
8. ad Beneficia Ecclesiastica indignos non promovenda. 86
9. Beneficum in proximos esse. 87
10. Beneficum esse. 88
11. Bibliothecas instituere. 88
12. Blasphemos dignis pœnis mactare. 91
13. Bona Ecclesiastica non alienare, nec consanguineis dare. V. Signum 68. 91
14. Bona ex rebus Ecclesiæ quæ sita in pauperum erigere. 104
15. Breuiarium seu Codicem precum horarium ac-
dentissime amare. 101

Car-

I N D E X.

*Ceremonias & ritus veteris Ecclesie diligenter ob-
servare V. Triumphum virtutum.*

16. *Calumnias non leuiter contemnere, nec prater mo-
dum reformidare.* 107
*Calumniatores detestare V. Theatrum vindictae
diuinae.*
17. *Horas Canonicas quotidie religiose persoluere, seu
preces Canonicas insigni attentione recitare.* 108
18. *Officium Ecclesiasticum per se obire.* 113
19. *Castitatem amare ac tueri V. Signum de continen-
tia.* 117
20. *Catechesin docere ac promouere.* 140
21. *Charitate Dei flagrare.* 142
22. *Charitate magna erga proximum inflammatum
esse.* 147
23. *Pari amore nobiles & ignobiles prosequi.* 159
24. *Etiam inimicis benefacere.* 161
25. *Concionandi munus libenter subire.* 165
26. *Non temere ad munus Concionatorium profilire.*
179
27. *Etiam paucos docere non erubescere V. Signum 34.*
181
28. *In labore Concionandi laudes hominum non venari.*
182
29. *Vomere verbi Dei Ecclesias reddere frugiferas.* 184
30. *Se primum docere quam alios.* 185
31. *Accommodare se ad captum auditorum.* *ibid.*
32. *Non plus a quo elegantiam & nitorem sermonis se-
ctari.* 186
33. *Non lucrum suum querere sed animarum.* 187
34. *Propter obstinationem auditorum non facile à
labore desistere V. Signum 27.* 189

Ggg 5   35. PA.

I N D E X.

35. Paratum esse animam pro auditoribus, si opus sit, ponere. 191
36. Summa animi magnitudine ac liberrime nec non prudenter in vitia etiam principum inuehi, V. Signum 49. 192
37. Alios prudenter corrigere. 195
38. Concordia in omnibus rebus studere. 207
Concubinatum tamquam ipsum infernum deuter. r. V. Theatrum. Si relicta Ecclesia relinquatur concubinam illa te ut pauperem relinquet.
39. Confessionem scelerum sine ulla radio excipere, & poenitentibus condolere. 210
40. Tentationes suas & peccata patri spirituali confiteri. 212
41. Non Confessis denegare SS. Communionem. ibid.
42. Generose confiteri Catholicam fidem. 213
43. Conscientia puritati studere. 217
44. Consilijs non solum doctiorum & c. libenter uti, sed etiam inferiorum. 220
45. Etiam ab inferioribus consilia petere. 221
46. Consolari morientes omnesque eos qui in luctu & squalore versantur. 224
47. Consortium honorum amare V. Triumphum. 226
48. Constantiam & magnitudinem animi in rebus gerendis adhibere. V. Signum 37. 227
49. Contentiones vitare. 231
50. Consuetudinem suadere & seruare. V. Signum de Castitate. 232
51. Conuertere infideles ad fidem Cach. V. Signum 22. 233
52. A Conuiujs abstinere. 236
53. Detractionem & detractores execrari. 237

34. Dis-

I N D E X.

54. *Disciplinam Ecclesiasticam restituere.* 240
55. *Vt alij Corrigantur seipsum immunem à vitijs custodire.* 255
56. *Disciplinam à domesticis inchoare.* 256
57. *In irrogatione poenarum magna vti discretionem.* 258
58. *Disputationes doctorum virorum libenter audire.* 263
59. *Diuitias aliasque res terrenas amore Christi contemnere.* 264
60. *Diuitiis recte vti.* 277
61. *Ebrietatem execrari.* 283
62. *Magna constantia Ecclesiasticam dignitatem & immunitatem tueri.* 285
63. *Strenue pro vniuersa Ecclesia militare.* 287
64. *In Ecclesia sua tota vita permanere, & tenue beneficium pinguiori non mutare.* 289
65. *Ab Ecclesia sua, non nisi graui & iusta de causa abesse.* 290
66. *Plus Ecclesie quam omnibus hominibus tribuere.* 291
67. *In electione pralatorum Ecclesia suam utilitatem non spectare.* *ibid.*
68. *Eleemosynas largas dare.* 293
69. *Eleemosynas dare Religiosis.* 307
70. *Eloquentiam amare.* 318
71. *Ab Eruditionis thesauro instructum esse.* 320
72. *Sanctam Eucharistiam diuinis honoribus afficere.* 325
73. *Exemplo suo multos ad amorem virtutis inflammare.* *ibid.*
74. *Nimias familiaritates & crebras visitationes vitare.*

I N D E X.

- tare. 339
75. Familia domestica bene praesse. 338
76. Optimos quosque in familiam suam recipere, & omnia vitia domo sua exturbare. 336
77. Mercedem iustam solvere familia, & omni liberalitate eam prosequi, nec non pari amore omnia in ea complecti. 339
78. Firmum & constantem in Fide Catholica esse. 347
79. Pro fide Catholica paratum esse mori. 343
80. Magno zelo fidem Catholicam tueri ac propagare. 352
81. Fortem esse non tam corpore, quam anima. 358
82. Frugalem & sobrium in cibo & potu. 360
83. Gloriam vanam fugere. 361
84. Gratum se praeberere. 369
85. De Gula praeclearam ac splendidam victoriam reportare. *ibid.*
86. A lautitia eduliorum abstinere. 373
87. Hereticorum consortium & libros abominari. 377.
88. Heresin nunquam simulare. 380
89. Hereticos verbibus pellere. 382
90. In Hereticos asperere & acerbè inuehi, &c. 383
91. Hereticorum hypocrisis exercitia vera pietati opponere. 385
92. Hereticos aliosq; infideles convertere. *ibid.*
93. Bona Ecclesiae nolle hereticis possidenda tradere. 395.
94. Hereticos cum non parent excommunicare. 398
95. Honoribus rectè uti. 399
96. Ho-

I N D E X.

96. Hospitalem esse. 408
97. Humanitatem in alios exercere. 413
98. Humilem esse & tanquam rem vilem se despiciere.
ibid.
99. De bonorum suorum operum meritis humiliter
sentire & loqui. 419
100. Ob eruditionem non superbire. 420
101. Non iactare genus suum. • • • • • ibid.
102. Laudes in rebus suis refugere. • • • • • 421
103. In omnibus potiores partes alijs deferre. • • • • • 423
104. Humilitatem seu infimam conditionem cognato-
rum suorum non erubescere. 425
105. Virtutes suas occultare. 427
106. Nunquam plus suo quam aliorum iudicio fidere.
428
107. Humilia officia & vilia ministeria amare. ibid.
108. Sui contemptum exoptare. 434
109. Admonitionibus aliorum etiam inferiorum liben-
ter locum relinquere. 438
110. Munere condonandi se indignum iudicare.
439
111. Libenter seruire proximis aequè infimis ac summis.
441
112. Honores ultra delatos tanquam magna onera con-
stanter repudiare. 442
113. Honores vt maximum onus cum gemitu perferre.
469
114. Reprehensiones etiam inferiorum non contemnere
& ab ipsidem veniam delictorum petere. 474
Hypocrisin summo studio vitare. V. Theatrum.
115. Ieiunijs corpus religare. 479
Imagines sacras honorifico cultu prosequi V. Triam.
116. In-

I N D E X.

116. Intemperantiam vt nouam mortem abigere. 484
 117. Intentionem in omni actione rectam habere. 486
 118. Omnes motus animi nimios praesertim iracundiam
 frenare. 493
 119. Ad iustitiam incumbere seu causas populi restitu-
 dicare. & non recte iudicata rescindere. 494
 120. De alijs temere non iudicare. 497
 121. Labores constanti animo perferre & nullos res-
 timidare. 499
 122. Ob sua & aliorum peccata lachrymari. 508
 123. Ad Dei gloriam pro Ecclesiastica causa libros con-
 scribere. 509
 124. Libros bonos disseminare ac distribuere. 511
 125. Libros spirituales libenter euoluere. 512
 126. Libris suis ora haereticorum obstruere, & S. Scri-
 pturam commentarijs illustrare. 514
 127. Libros impuros & moribus noxios vitare.
 521
 128. Liberalem esse in viros doctos & rem literariam.
 522
 129. Liberalem esse in Religiosos & cultum diuinum.
 524
 130. Libidinem seu Luxuriam extraordinarijs penis
 profligare. 525
 131. Linguam suam prudenter regere. 526
 132. Loquacem in senectute linguam coercere. 527
 133. In sermone veritatis germanam seruari & seuerita-
 tem. 528
 134. Otiosa & vana colloquia vitare. 529
 135. Luxum abominari.
 Luxuriam detestari V. Signum 130. & Thea-
 trum.

I N D E X.

136. Magnitudine animi tanquam Clypeo pectus protegere. 533
137. Aversis ab omni asperitate animis mansuetum vivere. 534
 Mariam Deiparam Virginem religiose colere V. Triumphum.
138. Meditationi rerum diuinarum incumbere seu de rebus diuinis magna cum voluptate Meditari. 538
139. Assidue nouissima Meditari. 541
140. Mori malle quam vnicum proferre mendacium. 551
141. Missæ sacrificium magna reuerentia & deuotione offerre. 553
142. Mores solutos vitare. 557
143. Feliciter mori. 559
144. Mortem non reformidare sed optare. 565
145. Mortificare se. V. Signum 168. 568
146. Mulierum consortium fugere. 578
147. Munera accipere reuere. 590
148. Negotia secularia studiosissime vitare. 593
149. Promptissime & sine fastidio suis maioribus obtemperare seu ascoltare, & eorum qui præsumunt nutum obseruare. 598
150. Oculos prudenter regere. 600
151. Assidue orare. 601
152. Orationes iaculatorias in ipsis actionibus adhibere. 606
153. Tempore Orationis tentationibus non cedere. 607
154. Preces Concionibus suis præmittere. 609
155. Ante alios labores preces absolvere. 611
156. Ad

I N D E X.

172. In Religionis negotiis nihil de suo iure decedere. 692
173. Cadenti Religioni succurrere. 693
174. Animosè pro Religione, ac veritate pugnare. 695
Religiosis fauere. V. in Theatro locum de perfec-
priorum.
Reliquias sanctorum venerari, V. Trium-
phum.
175. In suis Ecclesiis residere. 699
176. Intrepide Sacerdotij dignitatem tueri. ibi-
dem.
177. Sacerdotibus plus honoris deferre quam vlli alijs. 702
Sanctorum intercessionem implorare. V. Trium-
phum.
178. Nemini scandalum præbere. Schismata vitare. V. Theatrum. 704
179. Scholarum accuratam habere curam & in ijs iu-
uentutem docere. 709
180. Scripturas S. diligenter legere. 710
181. Scripturam S. docere. 714
182. Seminaria ministrorum Dei constituere. 715
183. Mortuos sepelire. 736
184. Silentium colere. 738
185. In Simoniacos grauissimas pœnas decernere. 741
186. Sobrietatis facem alijs præferre aliosque ad hanc
virtutem irritare. 743
Sodalibus Deiparæ Virg. concenturari, seu eius
Sodalitio inscribi, V. Triumphum.
187. Solitudinem amare. V. Buseum de statu eremi-
tarum.

H h

tarum.

I N D E X.

- tarum. 777
188. *Stratis non vti mollibus.* 711
Superbiam cupidius quam ipsam mortem fugere.
V. Theatrum.
Supplicationibus publicis feruenter Deum colere.
V. Triumphum.
Non male de alijs suspicari. V. Signum de temerario iudicio.
189. *Temperanter & parce viuere.* 714
190. *Templa edificare.* 790
191. *Templa deuotissime frequentare.* ibid.
192. *Traditionem Apostolorum fideliter conferuere.*
 791
193. *Venationem illicitam execrari.* 793
194. *Veritatem constanter eueri.* ibid.
195. *Vestes modestas amare, & simplici cultu incedere.*
 795
196. *Virtutem cum eruditione coniungere.* 811
197. *Semper in virtutibus proficere velle.* 817
198. *Ex bonis presentis vitæ conytere futura vitæ aeternæ.* 818
199. *Non vlcisci iniuria.* 819
Vota sua non violare. V. Theatrum.
200. *Zelo magno ardere salutis animarum.* 824

P. CAROLVS RE-
GIVS DE CHRISTIANO
ORATORE LIBRO 6.

Capit. 31.

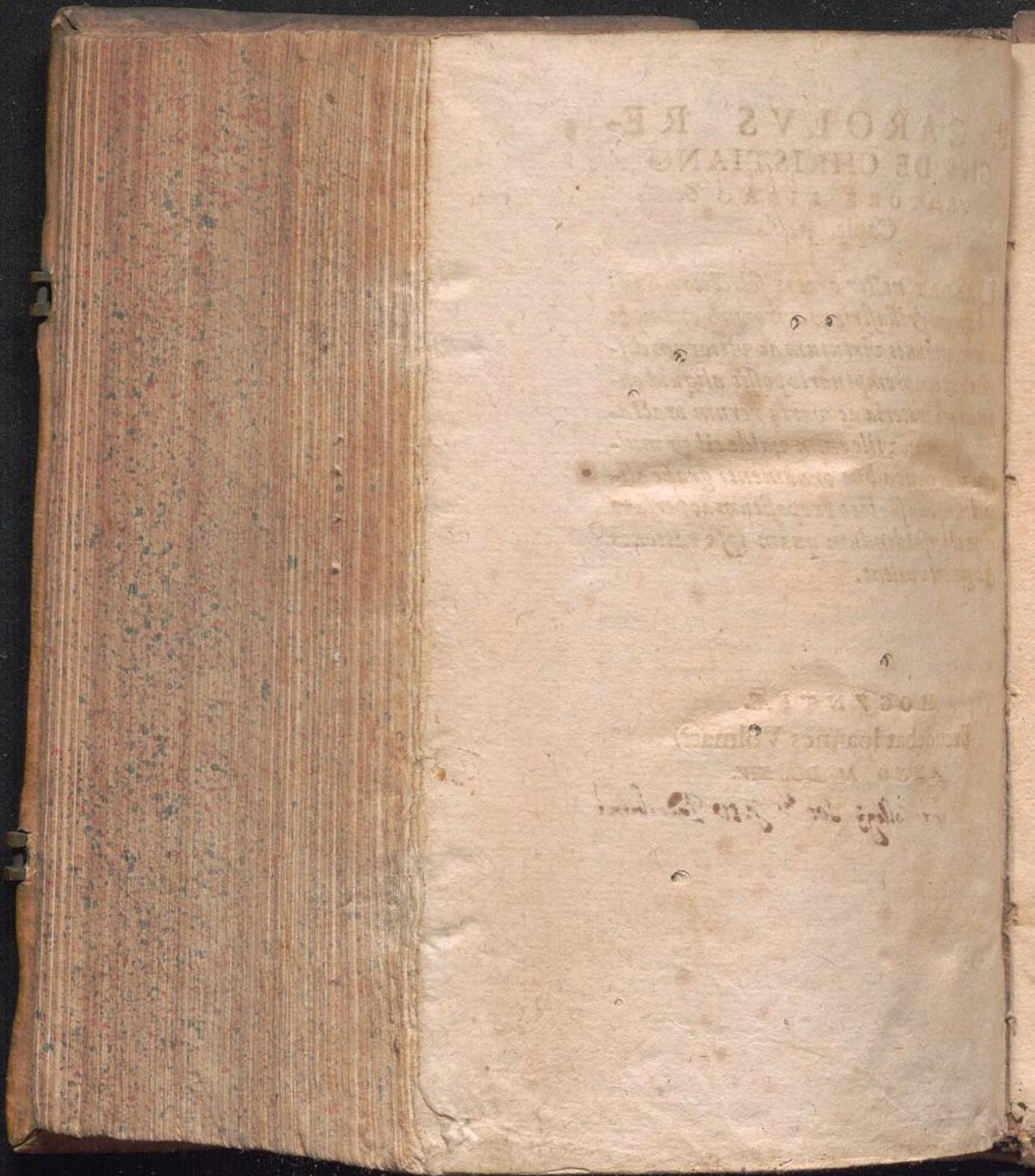
HABEAT noster orator selectiora San-
ctorum & illustrium virorum exempla
in locos communes virtutum ac vitiorum dis-
posita, ex quo promptuario possit aliquid op-
portune pro materia ac varia rerum tracta-
tione depromere, utile enim valde est & mul-
tum addit concionibus ornamenti graue ali-
quod exemplum suo loco propositum ac per sepe
magis ad persuadendum quam ipsa rationes
& argumenta valent.

M O G V N T I Æ.

Excudebat Ioannes Völmari.

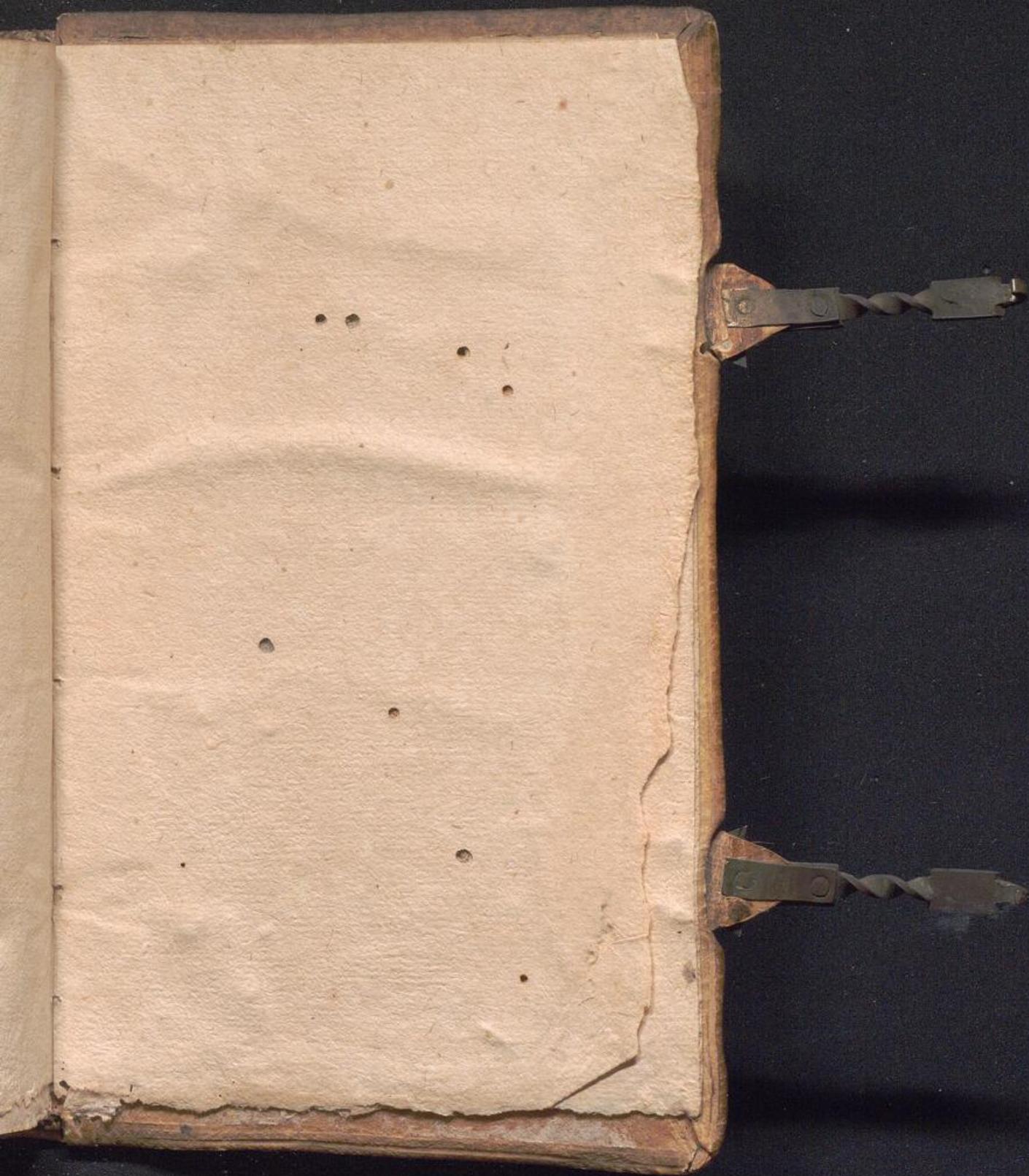
A N N O M. DC. XIV.

Liber Collegij Societatis Iesu Paderborn.

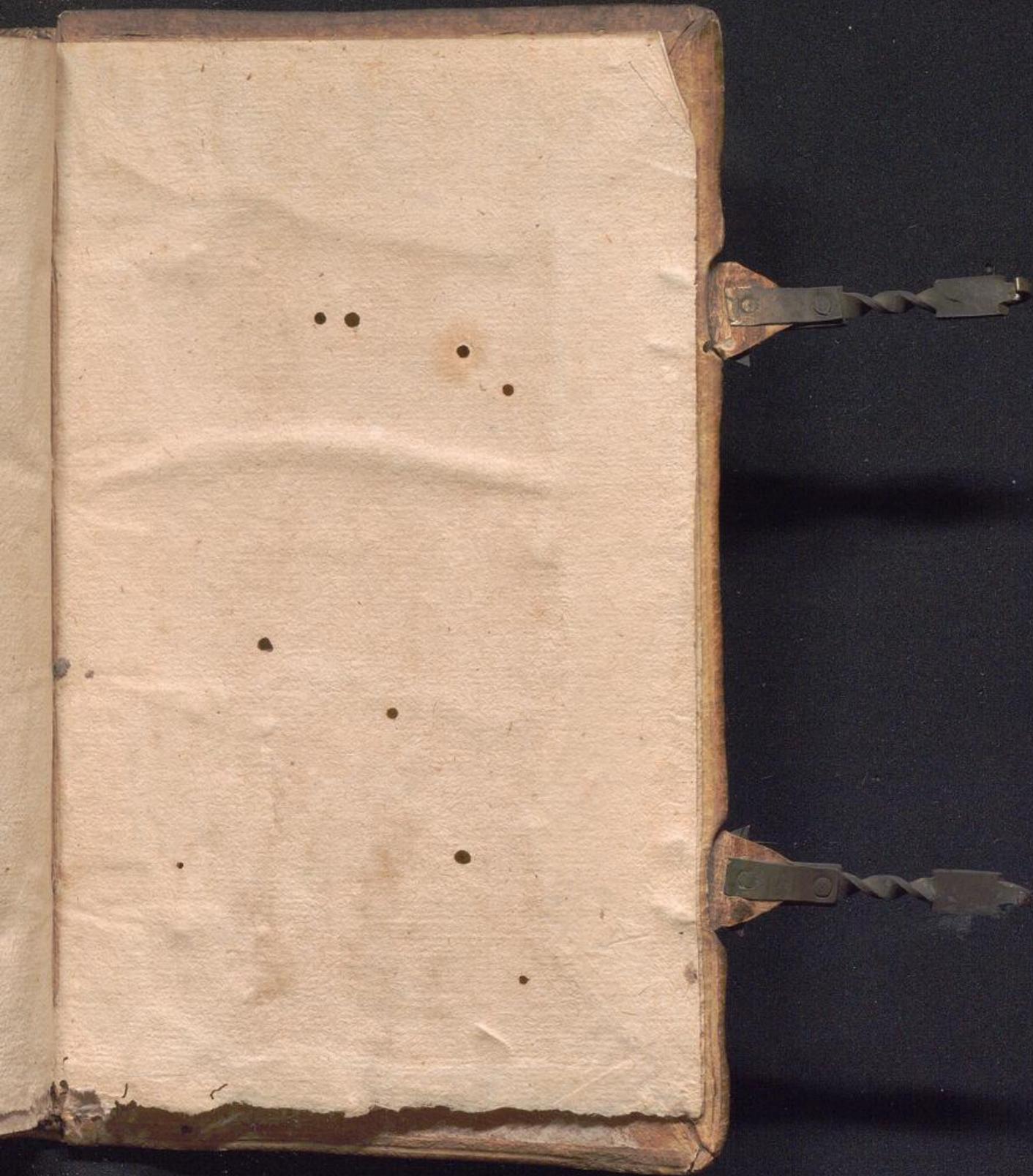

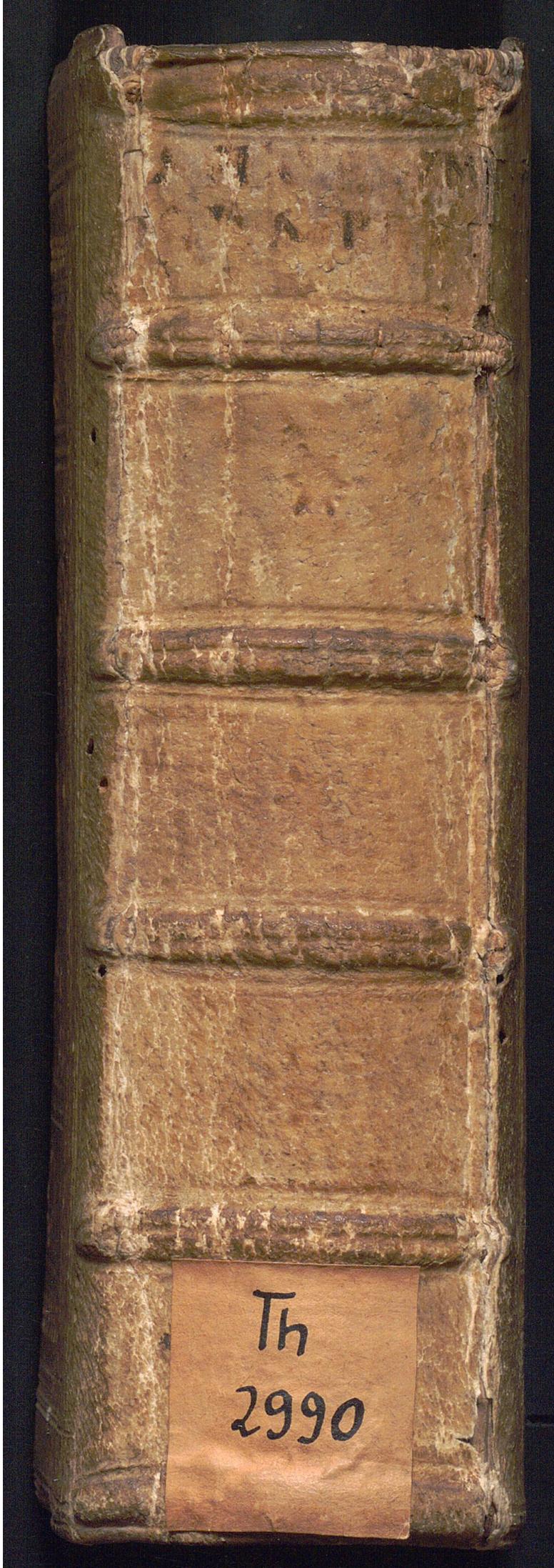

Th
2990